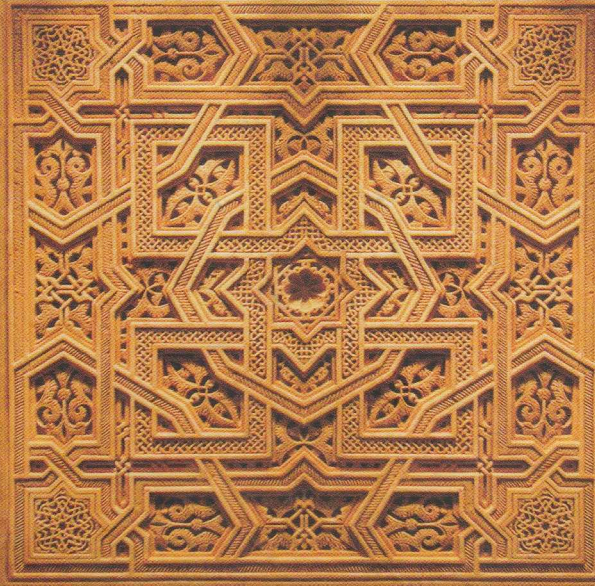

İSLÂM TARİHİ 3-4

Peygamberler Peygamberi

Hazreti

MUHAMMED

A L E Y H İ S S E L A M

ve

İSLÂMİYET

M. ÂSİM KÖKSAL

İSLÂM TARİHİ 3-4

Peygamberler Peygamberi

Hazreti

MUHAMMED

A L E Y H İ S S E L A M

ve

İSLÂMİYET

M. ÂSİM KÖKSAL

MEDİNE DEVRİ

Peygamberler Peygamberi
HZ. MUHAMMED ALEYHİSSELAM
VE İSLAMİYET-2

Copyright © Işık Yayınları, 2010
Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Tic. A.Ş.'ye aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Tic. A.Ş.'nin önceden
yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt
sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Ömer ÇETİNKAYA
Ali BUDAK
Haydar YILDIRIM

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Necmi TOPAL

ISBN
978-975-278-215-0

Yayın Numarası
457

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası Sarıncı Yolu Üzeri No: 7
Gazimür/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Ekim 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşak Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 60 00 Faks: (0212) 445 84 64

Işık Yayınları
Emniyet Mahallesi Bağcılar Cad. No: 1
34696 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78

www.isikyayinlari.com

(3. BASKI)

İçindekiler

Birinci Bölüm

PEYGAMBERİMİZ ALEYHİSSELAMIN KUBA GÜNLERİ

Kuba'da Sa'd B. Hayseme'nin Evinin Sohbet Evi Olarak Kullanışı	25
Es'ad b. Zürâre'nin Korunuşu	25
Kuba'da İlk Mescidlerin Yapılışı ve İlk Cuma Namazının Kılınışı.....	26
İslâm'da İlk Olarak Kılınan Cuma Namazları.....	28
Cuma Gününün Fazileti ve Cuma Namazına Ait Bazı Bilgiler.....	29
Peygamberimiz Aleyhisselamın Kuba'da Kalış Süresi ve Kuba Mescidinin Yapılışı ..	31
Kuba Mescidinin Fazileti	32
Hz. Ali'nin Kuba'ya Gelişi.....	33
Hz. Ali'nin Halinden Şüphelendiği Bir Kadını Sorguya Çekişi	33
Kabilelerinin Putlarını Kıranlardan Bazıları	34
Suheyb b. Sinan'ın Kuba'ya Gelişi.....	34
Benî Nadîr Yahudilerinin Başkanı Huyey ile Kardeşinin	
Peygamberimiz Aleyhisselamı Görmek İçin Kuba'ya Gitmeleri	36
Kuba Münafıkları ve Ebu Âmir'in	
Peygamberimiz Aleyhisselamla Tartışması ve Âkıbeti	37
Neccar Oğullarının Peygamberimiz Aleyhisselamı	
Kuba'dan Medine'ye Götürmeleri	39
Ensarın Vaad ve Dilekleri	40

İkinci Bölüm

PEYGAMBERİMİZ ALEYHİSSELAM MEDİNE'DE

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'de Kıldırıldığı İlk Cuma Namazı.....	43
Peygamberimiz Aleyhisselamın İrad Buyurduğu Hutbeleri	43
Sâlim b. Avf Oğullarının Vaad ve Dilekleri.....	47

Ubâde ve Abbas b. Sâmit'in Vaad ve Dilekleri.....	47
Beyâza Oğullarının Vaad ve Dilekleri	48
Sâide Oğullarının Vaad ve Dilekleri	48
Hârise b. Hazrec Oğullarının Vaad ve Dilekleri	48
Adiyy b. Neccar Oğullarının Vaad ve Dilekleri	49
Peygamberimiz Aleyhisselamı Konuk Etmek İçin	
Tartışılması ve Kur'aya Başvurulması	50
Peygamberimiz Aleyhisselamın Ebu Eyyub'un Evine Gidişi.....	51
Peygamberimiz Aleyhisselamın Gelişine Mini Mini Kızların Sevinmeleri	51
Medineli Müslümanların Olağanüstü Sevinçleri ve Coşkuları	52
Medinelilerin Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Kurban Kesmeleri.....	52
Peygamberimiz Aleyhisselamın Ebu Eyyub'a Konuk Oluşu	52
Es'ad b. Zürâre'nin Peygamberimiz Aleyhisselama Serir (Somya) Hediye Edişi.....	53
Peygamberimiz Aleyhisselama Her Gün Ensar Tarafından Yemekler Gönderilişi..	54
Peygamberimiz Aleyhisselamın İçinde Yedi Ay Kaldığı Evin Tarihçesi.....	56
Medine'nin Coğrafi Durumu, İsimleri ve İlk Sakinleri.....	58
Evs ve Hazrec Kabileleri: Ensar.....	63
Peygamberimiz Aleyhisselamın Medinelilere İlk Tavsiyeleri.....	64
Selamın Mânâsı, Selam'ın Allah'ın İsimlerinden Biri Oluşu	64
İnsanlık Tarihinde Geçen İlk Selamlaşma Hadisesi	65
Selamın Üstün ve Sevaplı Şekilleri	65
Selam Verme ve Almanın Hükümü ve Âdâbı	67
Berâ' b. Ma'rur'un Vefatı ve Cenaze Namazının Kılınışı.....	70
Cenaze Namazı ve Bu Namaza Ait Bazı Bilgiler	70
Yeryüzünde Kılınan İlk Cenaze Namazı	71
Ensardan Yüz Seksen Kişinin Peygamberimize Bey'at Edişi	72
Ensar Kadınlarının Bey'at Edişi	73
Ümmü Süleym Hatunun Oğlunu ve Kendisine	
Talip Olan Ebu Talha'yı Müslüman Edişi	75
Yahudi Alimlerinden Abdullah b. Selam'ın Müslüman Oluşu.....	77
Müslüman Olan Yahudi Alimlerinden Bazıları	82
Peygamberimiz Aleyhisselamın Yahudilerle Konuşmaya Gidişi	82
Hazerde ve Seferde Namazın Nasıl Kılınacağı.....	83
Medine'de Endişeli ve Korkulu Geceler Geçirilişi.....	85
Mekkeli Müşriklerin Abdullah b. Übeyy b. Selûl'e Ültimatoları.....	86
Müslümanlar Arasında Kardeşlik Kurulması.....	88
Aşura Günü ve Orucu	89

Üçüncü Bölüm

PEYGAMBER ŞEHİRİ OLARAK MEDİNE

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescidinin Yapılışı	95
Mescidin Kandille Aydınlatılışı	109
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescidinin İlk Vazifelileri	110
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescidinin Fazileti.....	111
Mescidin Yanına Peygamberimiz Aleyhisselamın Zevceleri İçin Odalar Yapılması ..	112
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescid Yanındaki Evine Taşınışı	113
Ezan	113
Ezanın Önemi ve Ezanla İlgili Bazı Faziletler	117
Külsûm b. Hidm ile Es'ad b. Zü'râre'nin Vefatları.....	119
Selman-ı Fârisî'nin Kendi Dilinden Dinî Hayatı ve Müslüman Oluşu	121
Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ebu Bekir'in Ev Halklarının Medine'ye Getirilişi ve Peygamberimizin Hz. Âişe ile Evlenişi.....	129
Ashabın Medine'de Hastalanışı ve Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine Hakkında Dua Edişi	130
Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine Yönetimini Üstlenişi ve Bu Husustaki Yönetmelik Yazısının Tercümesi	133
Medine'nin Haremleştirilişi ve Sınırlanışı	139
Peygamberimiz Aleyhisselamın Yazıcıları.....	140
Ölüsünü Yerin Dışarı Attığı Mürted Adam.....	145
Muhacirlere Medine'de Ev Yerleri, Arazi ve Hürmalık Dağıtılışı ve Tapu Fermanları Yazılıp Verilişi	146
Medine Çarşısının Kuruluşu ve Ticarî Hayatın Düzene Konuluşu	147
Medine'de Adalet İşlerinin Düzenlenişi ve Yürütülüşü	149
Müslümanlara İçme Suyu Sağlanışı ve Bahçe Sulama İşinin Düzene Konuluşu ..	160
Evlenme İşlerinin Yoluna Konuluşu	162
Peygamberimizin Meşgul Olduğu ve Ashabını Yetiştirdiği Başlıca Konular	168
Eğitim İşleri: Suffa ve Ashab-ı Suffa.....	171
Hicve Hicivle Mukabeleye İzin Verilişi	172
Abdullah b. Übeyy'in Peygamberimiz Aleyhisselama Çatışı	176

Dördüncü Bölüm

CİHAD EMRİ

Yüce Allah Tarafından Müşriklerle Savaşa İzin Verilişi	183
Gazâ ve Seriyelerin Sayıları ve Gayeleri	184
Peygamberimiz Aleyhisselamın Savaş Birlikleri Kumandanlarına Emir ve Tavsiyeleri.....	187

H. Hamza'nın Sîfû'l-Bahr'e Gönderilişi.....	190
İslâm Mücahidlerinin Sîfû'l-Bahr'de Müşriklerle Karşılaşmaları.....	191
Mecdi b. Amr el-Cühenî'nin Arabuluculuk Edişi.....	192
Ubeyde b. Hâris'in Râbîğ'a Gönderilişi	192
Râbîğ Seferine Katılan Süvarilerin Sayısı	193
Mücahidlerin Müşriklerle Karşılaşmaları.....	193
Mikdad b. Amr ile Utbe b. Gazvan'ın Müslümanlar Tarafına Kaçmaları.....	194
Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Harrar'a Gönderilişi	194
Ebvâ (Veddan) Gazâsı.....	195
Mahşi b. Amr ed-Damrî ile Anlaşma Yapılışı	196
Buvat Gazâsı	197
Sefvan Gazâsı	198
Zü'l-Uşeyre Gazâsı	199
Müdlîc ve Damrâ Oğulları ile Anlaşma Yapılışı.....	200
H. Ali'ye Şehit Edileceğinin Haber Verilişi.....	201
Abdullah b. Caş'ın Nahle'ye Gönderilişi	202
Abdullah b. Caş'a Verilen Emir.....	203
Haram Olan Aylar	205
Mücahidlerin Kervan Mallarını İğtinam Edip Medine'ye Getirmeleri	206
Hakem b. Keysan'ın Müslüman Oluşu ve Osman b. Abdullah'ın Kâfir Olarak Ölüşü. 208	
Abdullah b. Caş ile Arkadaşlarının Nahle Seferinden Dolayı Ecir Ummaları.....	210
Şam'dan Medine'ye Gelen İbn Heyyiban'ın Yahudilere Peygamberimiz	
Aleyhisselamın Geleceğini Haber Verişi ve Ona Uymayı Vasiyet Edişi	210
Yahudilerin, Gelmesini Bekleyip Durdukları Peygamberi, Gelince İnkâr Etmeleri..	211
Yahudi Bilginlerinden Zebîr b. Bata'nın Gerçeği Önce İkrar ve Sonra İnkâr Edişi ..	217
Yahudilerin Peygamberimiz Aleyhisselamın Sıfatlarını	
Kitaplarında Okudukları ve Çocuklarına da Öğrettikleri	217
Ölüm Döşeginde Müslüman Olan Yahudi Genci	217
Necidlinin Peygamberimiz Aleyhisselam Hakkında	
Tevrat ve İncil'de Bildirilenleri İtiraf Edişi	218
Hristiyan Kıskaçlığı ve İnkârcılığından da Bir Örnek.....	219
Peygamberimiz Aleyhisselamın	
Yumuşak Huyluluğunun Bir Yahudiye Müslüman Edişi.....	220
Yahudi Bilginlerinden Başlıcaları.....	221
Yahudi Bilginlerinin Birtakım Sorular Sorarak	
Peygamberimiz Aleyhisselamı Oyalamaya Çalışmaları	225
Yahudi Bilgini Şe's b. Kays'ın Ensarı Birbirine Düşürüşü	228

Yahudi Bilginlerinin Müşrikliği Müslümanlıktan Üstün Göstermeye Kalkışmaları...	230
Yahudi Bilginlerinden Münafık Olarak Müslüman Olanlar	231
Yahudilerle Düşüp Kalkan Ensar Münafıkları	233
Müslümanların Yahudilerle Dost Olmaktan Men Edilmeleri	243
Gerekli Bir Açıklama	244
Kiblenin Kâbe'ye Çevrilişi	245
Namaz İçinde Beytü'l-Makdis'ten Kâbe Tarafına Dönülüşü	248
Mü'minlerin Kible Hususunda Duydukları Endişelerin Giderilişi	249
Ebu'd-Derda Uveymir (Âmir)'in Müslüman Oluşu	249
Ramazan Orucunun Farz Kılınışı	250
Ramazan Orucunun İslâm Dininin Beş Temelinden Biri Oluşu	252
Ramazan Orucuna Ait Bazı Hükümler	252
Teravih Namazı	253
Peygamberimiz Aleyhisselamın Ashabı Ağlatan Konuşması	255
Sa'd b. Muaz'ın Kâbe'de Ebu Cehil ile Tartışması	257

....4

Beşinci Bölüm

BEDİR GAZÂSI

Gazânın Adı ve Mevkii	263
Kur'ân-ı Kerim'e Göre Bedir Seferinin Gayesi	263
Bedir Seferinin Gayesini Açıklamamanın Sebebi	264
Bedir Savaşında Sözkonusu Olan Kervan	266
Hz. Âtike'nin Rüyası	267
Kureyş Müşriklerinin Acele Hazırlanmaları	270
Addas'ın Utbe ve Şeybe'yi Peygamberimiz Aleyhisselamla Çarpışmaktan Vazgeçirmeye Çalışması	273
Utbe ve Şeybe'nin Geri Dönmeye Meyletmeleri	273
Cüheym b. Salt'ın Rüyası ve Ebu Cehil'in İddiası	275
Ebu Süfyan'm Mekke'ye Dönmeleri İçin Kureyşilere Haber Salışı	276
Kureyş Müşriklerinden Ayrılıp Geri Dönenler	277
Müşriklerin Ordusunu Develer Kesip Doyuranlar	278
Kureyş Müşriklerinin Bedir'deki Karargâhları	279
Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'den Yola Çıkışı	279
İslâm Mücahidlerinin Buku'da Durdurulup, Yaşları Küçük Olanların Geri Çevirilişi	280
Bedir Seferinde Nöbetleşe Binilen Develerle Atlar ve Teçhizat	282
Mücahidlerin Sayılıp Peygamberimiz Aleyhisselama Tekmil Verilişi	283
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mücahidler Hakkındaki Duası	296
Hubeyb b. Yesaf (İsaf)'ın Müslüman Olarak Bedir Seferine Katılışı	296

Bedir'e Giderken Uğranılan, Durulan Yerler	298
Besbes'le Adiyy'in Bedir'e Uğradıklarını Anlayan	
Ebu Süfyan'ın Kureyş Ticaret Kervanını Bedir'den Deniz Sahiline Kaçırışı	299
Kureyş Ordusunun Kervanlarını Korumak Üzere Gelmekte	
Olduğu Haberi Üzerine, Durumun Ashab ile Konuşulduğu	300
Kureyş Müşrikleri Hakkında Süfyan-ı Damrî'den Bilgi Alınışı	302
Bir Keşif Birliğinin Bedir Suyuna Gönderilişi	303
Müşriklerin ve Müslümanların Bedir'deki Karargâhları	306
İslâm Karargâhında Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Bir Gölgelek Yapılışı	307
Müslümanların ve Müşriklerin Sancaktarları	307
Müslümanların Bedir Savaşında Parolaları	308
Savaşta Nasıl Çarpışılacağına Belirlenişi	308
Peygamberimiz Aleyhisselamın Bedir'de Müşrik Ulularının	
Vurulup Düşecekleri Yerleri Birer Birer Gösterişi	308
Müslümanları Bedir'de Düşükleri Sıkıntılardan Allah'ın Kurtarışı	309
Hiz. Ömer'in Kureyş Müşriklerine Elçi Olarak Gönderilişi	310
Müşriklerin İslâm Mücahidleri Hakkındaki Keşif ve İntibaları	311
Hakîm b. Hizam'ın İyiniyetli Teşebbüs ve Temasları	312
Ebu Cehil ile Âmir b. Hadramî'nin Harbi Kızıştırmaya Çalışmaları	315
Peygamberimiz Aleyhisselamın Yardıma Gelen Huzeyfe ile Babasını Geri Çevirishi	316
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mücahidleri Saf Nizamına Koyuşu	
ve Saydırışı, Sevad'ın Mücahidleri Şaşırtan Bir Davranışı	316
Peygamberimiz Aleyhisselamın Ebu Eyyub Halid b. Zeyd'i Maiyyetine Alışı	318
Peygamberimiz Aleyhisselamın Kureyş Müşriklerini	
Görünce Allah'a Dua ve Münâcatta Bulunuşu	318
Mücahidlerin Başlarına ve Göğüslerine Alâmet Takmaları	319
Utbe b. Rebîa'nın Son Gayretinin de Boşa Gidişi	319
Abdullah b. Süheyl'in Müslümanlar Tarafına Kaçması	320
Bazı Müşriklerin İslâm Havuzundan Su İçmeye Gelmeleri	321
Esved b. Abdüsed'in Kendisini Havuza Atışı ve Öldürülüşü	321
İslâm Mücahidlerine Emirler Verilişi, Teşvik ve Tebşirlerde Bulunuşu	322
Yüce Allah'ın Mü'minlere Emir ve Tavsiyeleri	323
Kutbe b. Âmir'in, Yere Attığı Taş Kaçmadıkça Savaşta Kaçmayacağını Söylemesi	324
Müşriklerin Müslümanlar Karşısında Saf Bağlayıp Kılıçlarını Sıyirmaları	324
Müşriklerin Mekke'de ve Bedir'deki Duaları	324
Mücahidlere Meleklerin Yardıma Geldiklerinin Müjdelenişi	325
Meleklerin İslâm Mücahidlerine Nasıl Yardım Ettikleri	326

Peygamberimiz Aleyhisselamın Müşrikler Arasında Bulunan	
Bazı Kişilerin Öldürülmemesini Tavsiye Buyuruşu	329
Harp Ateşini İlk Önce Âmir b. Hadramî'nin Tutuşturuşu	332
Utbe b. Rebia, Şeybe b. Rebia ve Velid b. Utbe b. Rebia'nın	
Meydana Çıkıp Çarpışmak İçin Er Dilemeleri	334
Ebu Cehil'in Müşrikleri Müslümanlarla Çarpışmaya Kışkırtışı	337
Hiz. Ebu Bekir'in Müşrikler Tarafından Çarpışmaya Çıkan	
Oğluna Kızıp Çarpışmaya Çıkmaktan Alıkonuluşu	337
Müşriklerin Üzerine Kum Saçılıp Mücahidlerin Hücuma Kaldırılışı	338
Tarafların Çarpışmaya İsteklenmeleri	339
Peygamberimiz Aleyhisselamın Cesaret ve Metaneti	339
Ashabın Bedir'de Gösterdikleri Kahramanlıklardan	
Örnekler ve Ebu Cehil'in Öldürülüşü	340
Ümeyye b. Halef'in Esir Edilişi ve Öldürülüşü	347
Peygamberimiz Aleyhisselamın Kureyş Müşriklerinin Bozulup	
Kaçacakları Hakkındaki Âyeti Okuyarak Çadırından Çıkışı	351
Müşriklerin Öldürülmeyip Esir Edilmelerinden	
Sa'd b. Muaz'ın Hoşnutsuzluk Göstermesi	351
Bedir Savaşında Öldürülen ve Esir Edilen Müşriklerin Sayısı	352
Müşrik Ölülerinden Yirmidördünün Bedir'deki Pis Bir Kuyuya Atılışı	352
Babasının Cesedi Kuyuya Atılırken Ebu Huzeyfe'nin	
Üzüntü Duyuşu ve Üzülmesinin Sebebi	352
Peygamberimiz Aleyhisselamın Bedir Kuyusuna Cesetleri Atılan Müşriklere Hitabı ..	353
Toplanan Ganimetler Hakkında Mücahidler Arasında Çıkan Anlaşmazlığın Giderilişi ..	355
Cebrail Aleyhisselamın Peygamberimiz Aleyhisselamdan	
Müsaade Alıp Bedir'den Ayrılışı	356
Bedir Şehitleri	356
Bedir'den Ayrılıp Üseyl Vadisinde Gecelenişi ve Zekvan'ın Gece Bekçiliği Edışı ..	357
Seyr'de Durulup Ganimet Mallarının Mücahidlere Bölüştürülmesi	358
Nadr b. Hâris'in Boynunun Vuruluşu	359
Ukbe b. Ebi Muayt'ın Boynunun Vuruluşu	361
Ebu Hind'in Peygamberimiz Aleyhisselama Yemek Getirişi	362
Abdullah b. Revâha ile Zeyd b. Hârise'nin Medine'ye Müjdeci Olarak Gönderilişi ..	362
Bedir Savaşında Bulunmayan Bazı Müslümanların	
Peygamberimiz Aleyhisselamı Karşılayıp Zafer Tebrikinde Bulunmaları	365
Süheyl b. Amr'ın Kaçmaya Teşebbüs Edışı ve Yakalanışı	365
Şukran'ın Esirler Üzerine Çavuş Tayin Edilişi ve Esirleri Medine'ye Getirişi	366
Bedir Savaşında Müslümanlar Tarafından Esir Edilenler	367

Süheyl b. Amr'ın Ön Dişlerinden İkisinin Çekilmesi Hakkındaki Teklifin Peygamberimiz Aleyhisselam Tarafından Kabul Edilmeyip, Kendisinin İleride Hoşa Gidebilecek Bir Konuşma da Yapabileceğinin Haber Verilişi.....	369
Esir Edilen Müşrikler Hakkında Ne Yapılacağına Konuşulması	372
Esirlerden Kurtulmalık Akçesi Alınmaya Başlanması	375
Kurtulmalık Akçelerinin Miktarları ve Bunu Ödemeyecek Durumdakilerden Yazı Yazmayı Bilenlerin Her Birinin Ensar Oğullarından On Çocuğa Yazı Yazmayı Öğretmekle Mükellef Kılınmaları.....	383
Bedir Hezimetini Haberinin Mekke'ye Ulaşması	384
Alınan Kurtulmalık Akçeleri Hakkında Âyetler İnisi	386
Bedir Savaşına Katılan Müslümanların Üstünlüğü.....	387
Bedir Zaferinin Medineli Müşrikleri, Münafıkları ve Yahudileri Sindirilişi.....	387
Esir Olan Oğlunu Kurtarmak Bahanesiyle Medine'ye Gelip Peygamberimiz Aleyhisselamı Öldürmek İsteyen Umeyr b. Vehb'in Müslüman Olarak Mekke'ye Dönüşü	388
Hz. Zeyneb'in Medine'ye Getirilişi	394
Velid b. Velid'in Mekke'de Tutuklu Bulunan Ayyâş b. Ebi Rebia ile Seleme b. Hişam'ı Kurtarıp Medine'ye Getirilişi	395

Altıncı Bölüm

BEDİR'DEN SONRA

İşkence ile Dinlerinden Döndürülenler Hakkında İlahî Af Çıkışı ve Hişam B. Âs'ın Medine'ye Gelişi	401
Cüde b. Damrâ'nın Medine'ye Hicret Ederken Ten'im'de Vefat Edilişi	402
Münafıkların Teşhir ve Mescidden Tard Edilişi	404
Sevık Gazası.....	406
Ebu Âfek'in Öldürülüşü.....	408
Asma' binti Mervan'ın Öldürülüşü	409
Fitir Sadakası ve Bayram Namazları.....	412
Bayram Namazlarının Kılınışı	414
Teşrik Tekbiri ve Alınışı	417
Kurbana Ait Bazı Hükümler.....	417
Karkaratü'l-küdr Gazası: Seferin Tarihi, Mevkii, Niçin ve Nasıl Yapıldığı.....	419
Kaynuka Oğulları Yahudileri Medine'den Niçin ve Nasıl Sürüldüler?.....	420
Osman b. Maz'un'un Vefat Edilişi	427
Hz. Fâtıma'nın Hz. Ali ile Nikâhlanışı ve Evlenişi	429
Zekât Farızası	439

Ka'b b. Eşref'in Öldürülmesine Karar Verilmesi	454
Ka'b b. Eşref'in Öldürülüşü	455
Gatafan Gazâsı: Tarihi, İsimleri ve Sebebi	461
Du'sur'un Peygamberimiz Aleyhisselama Suikastı	462
Ebu Râfi'in Öldürülüşü	464
İbn Süneyne (Sübeyne)'nin Öldürülüşü	468
Hiz. Hafsa ve Hiz. Ümmü Külsûm'un Evlenmeleri	469
Buhran Gazâsı	471
Zeyd b. Hârîse'nin Karde Seferi	472
Hiz. Hasan'ın Doğumu	474
Hiz. Hasan'ın Ümmü'l-Fadl Hatun Tarafından Emzirilişi	475
Hiz. Hasan'a Akika Kurbanı Kesilişi ve İsim Takılışı	475
Hiz. Hasan ve Hiz. Fâtima'nın Peygamberimiz Aleyhisselama Benzerlikleri	476
Peygamberimiz Aleyhisselamın Hiz. Hasan ve Hiz. Hüseyin'e Sevgisi	477
Zekât ve Sadaka Yemenin Peygamberimiz	
Aleyhisselam ile Ehl-i Beytine Helâl Olmayışı	478

Yedinci Bölüm

UHUD SAVAŞI

Uhud Savaşının Tarihi	481
Savaşın Mevkii	481
Uhud Savaşının Sebebi	481
Kureyş Müşriklerinin Peygamberimiz Aleyhisselamla	
Çarpışma Hazırlığına Girişmeleri	483
Ebu Âmir'in Müşriklere Yardım Edişi	485
Savaş İçin Toplananların Sayıları ve Teçhizatları	486
Kureyş Askerlerinin Yola Çıkışı	486
Müşriklerin Sancaktarları	487
Müşriklerin Tutum ve Davranışlarını Hiz. Abbas'ın	
Peygamberimiz Aleyhisselama Bildirisi	487
Kureyş Müşrikleri Medine Yolunda	489
Evs b. Abdullah'ın, Kureyş Müşriklerinin Medine'ye Doğru Gelmekte Olduklarını	
Peygamberimiz Aleyhisselama Haber Vermek Üzere Kölesi Mes'ud'u Salışı	490
Müşriklerin Uhud'daki Karargâhları	490
Medine'de Bazı Tedbirler Alınışı	491
Peygamberimiz Aleyhisselamın Gördüğü Rüayı	
Anlatıp Savaş Hakkındaki Görüşünü Açıklayışı	491
Müslümanların Savaş Hakkındaki Görüşleri	492

Müslümanların İsrarları Üzerine Peygamberimiz Aleyhisselamın Silahlanması.....	494
Sa'd b. Muaz ile Useyd b. Hudayr'ın Müslümanları Uyarmaları.....	495
Malik b. Amr'ın Cenaze Namazının Kılınışı	496
Amr b. Cemuh'un Uhud Seferine Katılışı.....	496
Amr b. Cemuh'un Duası	497
İbn Ümmi Mektum'un Medine'de İmam Vekili Olarak Bırakılışı	498
İslâm Ordusunun Mevcudu, Düzeni ve Uhud'a Hareket Edışı.....	498
Çarpışamayacak Yaşta Olanların Şeyheyn'den Geri Çevrilişi	499
Ordudan Geri Çevrilen Gençlerin Medine'de Görevlendirilmeleri	500
Şeyheyn'de Geceleyiş	500
Peygamberimiz Aleyhisselamın Gece Bekçisi	500
Baş Münafık ile Ona Bağlı Kişilerin İslâm Ordusundan Ayrılıp Geri Dönmeleri ..	502
İslâm Ordusundan Ayrılan Münafıklar Hakkında Âyetler İnışı	503
Mü'minlerden Başkasından Fayda Olmadığı.....	504
Ebu Hayseme'nin Uhud'a Kadar Kılavuzluk Edışı.....	504
Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud'da Karargâhım Kuruşu.....	505
Peygamberimiz Aleyhisselamın Okçulara Direktifi	505
Peygamberimiz Aleyhisselamın İslâm Mücahidlerini Savaş Nizamına Koyuşu....	506
İslâm Mücahidlerinin Uhud Savaşındaki Parolaları.....	506
İslâm Mücahidlerinden Bazılarının Uhud Savaşındaki Alâmetleri.....	506
Yahudi Alimlerinden Muhayrik'in Müslüman Olup	
Uhud'da Çarpışmaya Gidiş ve Şehit Oluşu.....	507
Amr b. Sabit b. Akyeş'in (Vakş'ın) Müslüman Olarak Uhud'a	
Gidiş ve Müşriklerle Çarpışarak Yaralanışı ve Cennete Giriş.....	508
Kuzman'ın Uhud'a Gelip Müşriklerle Çarpıştıktan Sonra	
Yarasının Ağrısına Dayanamayarak İntihar Edışı	509
Hanzale b. Ebu Âmir'in Uhud'a Gidiş.....	511
Huseyl b. Cabir'le Sabit b. Vakş'ın Uhud'a Savaşmaya Gidip Şehit Oluşu.....	511
Müşriklerin Uhud'daki Karargâhları ve Harp Düzenleri.....	512
Ebu Süfyan'ın Sancaktarlarını Gayrete Getiriş.....	513
Ebu Âmir'in Ensarı Ayartmaya ve Savaşı Kızıştırmaya Çalışması	513
Peygamberimiz Aleyhisselamın Müslümanları Cihada Teşvik Edışı.....	514
Ebu Süfyan'ın Ensarı Ayartmaya Kalkışması	515
Müşriklerin Kadınlarının Erkekleri Çarpışmaya Kışkırtmaları	515
Müşrik Süvarilerinin Okçular Tepesine Hücuma Kalkmaları ve Püskürtülmeleri ..	515
Hiz. Ali'nin Müşriklerin Sancaktarını Öldürüşü	515
Hiz. Hamza'nın Osman b. Ebi Talha'yı Öldürüşü	516
Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Ebu Sa'd b. Ebi Talha'yı Öldürüşü	516

Asım b. Sabit'in Müsafi' b. Talha ile Cülas b. Talha'yı Öldürüşü	516
Müşriklerin Sancaktarlarının Ardarda Öldürülüşü	517
Hiz. Ebu Bekir'in Oğlu Abdurrahman'la Çarpışmaya Kalkışı ve Peygamberimiz Aleyhisselam Tarafından Geri Bırakılışı.....	518
Zübeyr b. Avvam'ın Deve Üzerindeki Bir Müşriki Aşağı Düşürüp Öldürüşü	518
Halid b. Velid'in Saldırıya Geçtikçe Püskürtülüşü.....	518
Zülfikar'ın, Hakkını Yerine Getirmek Üzere Ebu Dücâne'ye Verilişi.....	519
Hiz. Ali'nin Müşriklerden İki Topluluğu Bozguna Uğratışı	521
Rüşeydül-Fârisî İle Sa'd'ın Müşriklerden Uveyf'in Oğullarını Öldürmeleri.....	522
Peygamberimiz Aleyhisselamın Abdullah b. Cahş'a Verdiği Hurma Dalının Kılıç Oluşu	522
Allah Yolunda Şehit Olanın Cennete Gireceği.....	523
Müşriklerin Bozguna Uğrayıp Dağılmaya Başlamaları	524
Hiz. Hamza'nın Şehit Oluşu.....	525
Hanzale b. Ebu Âmir'in Şehit Oluşu.....	526
İslâm Okçular Birliğinin Kazanılan Zaferi Kaybettirmeleri.....	527
Uhud Savaşında Peygamberimiz Aleyhisselamı Canla Başla Korumaya Çalışan Mücahidler.....	528
Dört Azılı Müşrikin Peygamberimiz Aleyhisselamı Öldürmeye Ant İçmeleri	538
Müslümanlar Arasındaki Bazı Münafıkların Müslümanları Çarpışmaktan Vazgeçirmeye ve İrtidad Ettirmeye Çalışmaları	541
Enes b. Nadr'ın Kahramanlıklar Göstererek Şehit Oluşu.....	542
Hiz. Ömer ile Kardeşinin Şehitlik İçin Soyunmaları.....	544
Uhud Savaşı Günü Peygamberimiz Aleyhisselamın Başına Gelenler	544
Ka'b b. Malik'in Peygamberimiz Aleyhisselamı Sağ Salim Görüp Müslümanlara Seslenişi	547
Peygamberimiz Aleyhisselamın Übeyy b. Halef'i Yaralayışı ve Öldürüşü	547
Peygamberimiz Aleyhisselamın Yüzünün Kanının Mihras Suyu ile Yıkanişı ve Müşriklerin Kendilerinden Yukarıya Çıkmalarına Meydan Vermemesi İçin Allah'a Dua Edişİ.....	549
Talha b. Ubeydullah'ın Peygamberimiz Aleyhisselamı Uhud Kayalığına Sirtında Çıkarışı.....	551
Peygamberimiz Aleyhisselamın Öğle Namazını Oturarak Kılışı.....	551
Yüce Allah'ın Müslümanları Uytup Dinlendirişİ	551
Müşriklerin Müslüman Cesetlerine İşkence Yapmaları.....	552
Ebu Süfyan'ın Ebu Âmir (Fâsık)'la Harb Meydanında Dolaşması.....	552
Huleys b. Zebban'ın Ebu Süfyan'ı Kınaması	554

Ebu Süfyan'ın Peygamberimiz Aleyhisselamın	
Sağ Olup Olmadığı Hakkında Kuşkuya Düşmesi	554
Müşriklerin Uhud'dan Ayrıldıktan Sonra	
Ne Yapacakları Hakkında Bilgi Edinmek İstenilişi.....	557
Müşriklerin Revha'dan Geri Dönüp Peygamberimiz Aleyhisselamın	
Sağ Kalan Sahabilerini de Yok Etmeye Kalkışmaları	558
Peygamberimiz Aleyhisselamın Sa'd b. Rebi' Hakkında Bilgi İstemesi.....	558
Peygamberimiz Aleyhisselamın Hz. Hamza'nın Vurulup Düştüğü Yeri Sorması..	560
Hz. Safiyye'nin Uhud'a Gelip Hz. Hamza'nın Cesedini Görmek İstemesi.....	561
Peygamberimiz Aleyhisselamın Şehit Edildiği Şâyiası Üzerine	
Medine'nin Çılgınlarla Sarsılışı ve Ondört Kadının Uhud'a Koşup Gelişi.....	562
Uhud'da Kabirler Kazılıp Şehitlerin Gömülüşü.....	562
Bir Kabre İkişer Üçer Gömülen Şehitlerden Bazıları	564
Uhud Şehitlerinin Şehit Düştükleri Yerde Gömülmelerinin Emir Buyuruşu.....	565
Uhud Şehitlerinin Sayısı	566
Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud Şehitleri Hakkındaki Müjdeleri.....	566
Uhud Şehitlerinin Ziyaret Edilip Selamlanmasının Fazileti.....	569
Uhud Şehitlerinin İlk Gömüldükleri Kabirlerinden	
Kırkaltı Yıl Sonra Çıkarılıp Yeni Kabirlerine Konuluşu	570
Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud'dan Ayrılacağı Sıradaki Duası.....	571
Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud'dan Medine'ye Dönüşü,	
Sevgi ve Saygı Tezahürüyle Karşılanışı, Hamne Hatunun Kocasının	
Şehadeti Haberine Dayanamayarak Feryad Edişi	572
Sümeyrâ Hatunun Peygamberimiz Aleyhisselamı	
Sağ Salim Görünce Kendi Şehitlerine Üzülmeyişi.....	573
Peygamberimiz Aleyhisselamın Namazlarını Mescidde Kılışı	574
Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ali'nin Kılıçlarının Kanını Hz. Fâtıma'ya Yıkamaları	
ve Peygamberimiz Aleyhisselamın "Allah Bize Fethi Nasip Edinceye Kadar, Müşrikler	
Bir Daha Bizi Bunun Gibi Bir Musibete Uğratamayacaklardır!" Buyuruşu.....	574
Mücahidlerin Yaralarına Bakmayarak Hamrâu'l-Esed Seferine Katılmaları.....	575
Takip Birliği Hamrâu'l-Esed'de Ma'bed b. Ebi Ma'bed'in	
Ebu Süfyan'ı Korkutarak Medine'ye Dönmek, Baskın Yapmaktan	
Vazgeçirip Ona Mekke Yolunu Tutturuşu.....	579
Ebu Süfyan'ın Mekke'ye Giderken	
Peygamberimiz Aleyhisselama Tehdit Haberi Salışı	581
Münafıklarla Yahudilerin Nifak ve Fesada Koyulmaları.....	582
Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün Mescidden Kovuluşu.....	582
Bir Şehit Yavrusunun Evlat Edinilişi	584

Uhud Savaşı Durumunun Âl-i İmran Sûresinde Açıklanışı	585
İslâmî Hükümlere Göre Yapılan İlk Miras Taksimi.....	592

Seksizinci Bölüm

**UHUD'DAN SONRA:
SEFERLER, ŞEHİTLER VE ZAFERLER**

Katan Seferi	597
Benî Esedler Üzerine Askerî Bir Birlik Gönderilişi	598
Halid b. Süfyan Ne Zaman, Ne İçin ve Nasıl Öldürüldü?	598
Reci' Seferi Ne Zaman, Ne İçin ve Nasıl Yapıldı?	601
Gözcü ve Din Öğretmeni Olarak Gönderilenlerin Sayısı	603
Gözcü ve Din Öğretmeni Olarak Gönderilen Sahabilerden Bazılarının İsimleri ve Nasıl Gadr ve Hiyanete Uğradıkları	603
Sülâfe'nin Asım b. Sabit Hakkındaki Adağı	604
Hubeyb b. Adiyy ile Zeyd b. Desinne'nin Başlarına Gelenler	605
Hubeyb'in Darağacında Can Verişi	611
Zeyd b. Desinne'nin Tutukluluk Hayatı ve Şehit Edilişi	612
Bi'r-i Maüne Seferi Ne Zaman, Ne İçin ve Nasıl Yapıldı?	613
İslâm İrşad Birliğinin Gönderilişi	615
Urve b. Esmâ'nın Müşrikler Tarafından Verilen Emanı Reddedişi	618
Âmir b. Führeyre'nin Şehit Edilişi ve Göğce Çekilişi	619
İslâm İrşad Birliğinin Son Kelam ve Selamları	619
Münzir b. Amr'ın Müşrikler Tarafından Verilen Emanı Reddedişi	620
İslâm İrşad Birliğinin Toptan Şehit Edildiklerinin Peygamberimiz Aleyhisselama Haber Verilişi	620
Bi'r-i Maüne Katliamından Kurtulanlar	621
Âmir b. Tufeyl'in Amr b. Ümeyye'den Şehitler Hakkında Bilgi Alması	622
Ebu Berâ'nın Oğlu Rebia'nın Âmir b. Tufeyl'i Öldürmeye Teşebbüs Edilişi	622
Peygamberimiz Aleyhisselamın Allah'a ve Resûlüne Asî Olan Kabileler Aleyhinde Dua Edilişi	623
Ebu Süfyan Tarafından Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Bir Katil Kiralanıp Medine'ye Gönderilişi	623
Amr b. Ümeyye ile Bir Arkadaşının Mekke'ye Gönderilişi	626
Cabir b. Abdullah'ın Hurma Mahsulünün Bütün Borçlarını Ödeyecek Kadar Bereketlenişi	631

Dokuzuncu Bölüm

BENÎ NADÎR YAHUDİLERİ MEDİNE'DEN SÜRÜLÜYOR

Benî Nadîr Yahudilerinin Medine'den Sürülme Sebepleri.....	637
Sellâm b. Mişkem'in Benî Nadîr Yahudilerini Uyarışı.....	640
Kinane b. Suriya'nın Benî Nadîr Yahudilerini Uyarışı ve Öğütleyişi	641
Benî Nadîr Yahudilerine Medine'yi Terketmelerinin Emredilişi	643
Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün Benî Nadîr Yahudilerini Direnmeye Teşvik Edişi...	644
Sellâm b. Mişkem'in Huyey'e Tehditte ve Uyarıda Bulunuşu	645
Benî Nadîr Yahudilerinin Kalelerinde Kuşatılışı	648
Benî Nadîr Yahudilerine Yapılan Son Teklif	649
Benî Nadîr Yahudilerinin Yurtlarını Bırakıp Gitmeleri İçin Eman Dilemeleri	651
Ensarın Yahudilerce Alınıp Büyütülmüş Olan Adak Oğulları Sorunu.....	652
Benî Nadîr Yahudilerinin Medine'den Çıkış Gösterileri	653
Benî Nadîr Yahudilerine Mahşer'e Gitmelerinin Emredilişi.....	653
Benî Nadîr Yahudilerinden Yamin ile Ebu Sa'd'ın Müslüman Oluşu	654
Benî Nadîr Yahudilerinden Kalan Menkul ve Gayrimenkuller	654
Benî Nadîr Yahudilerinden Kalan Malların Muhacirlere Bölüşürülmesi	655
Münafıklar ile Benî Nadîr Yahudilerinin Tutum ve Davranışlarının Kur'ân-ı Kerîm'de Açıklanışı	657
İçki Ne Zaman ve Nasıl Haram Kılındı?	659
İçkinin Üç Safhada Haram Kılınışı	660
İçki Yasağının İlan Edilişi ve İçkilerin Sokaklara Dökülüşü.....	661
İçkinin Her Kötülüğün Başı ve Kaynağı Oluşu	663
Yahudilerin Müslümanları İçki Hususunda Üzüntüye Düşürmeleri	664
Amr b. Su'da ile İbn Heyyeban'ın	
Benî Kurayza Yahudileri Hakkındaki Öğüt ve Uyarıları	665
Üç Gencin Benî Kurayza Yahudilerini Uyarmaları ve Müslüman Olmaları.....	667

Onuncu Bölüm

ÖLÜMLER, EVLİLİKLER, DOĞUMLAR

Hiz. Ali'nin Annesi Fâtîma Hatunun Vefatı.....	671
Peygamberimiz Aleyhisselamın Torunu ve Hiz. Osman'ın Oğlu Abdullah'ın Vefatı..	672
Zeyd b. Sabit'in Yahudi Yazısını Öğrenişi	673
Hiz. Zeyneb'in Vefatı ve Peygamberimiz	
Aleyhisselamın Hiz. Ümmü Seleme ile Evlenişi	674
Hiz. Ümmü Seleme'nin Kocasını Ebu Seleme ile Ahidleşmek İstemesi.....	675
Hiz. Ümmü Seleme'nin Cebail Aleyhisselamı Görmesi.....	679

Hiz. Ümmü Seleme'nin Odasını Kerpiç Duvarla Ördürmesi Üzerine Uyarılışı.....	679
Hiz. Hüseyin'in Doğumu	680
Hiz. Hüseyin'e İsim Takılışı.....	681
Peygamberimiz Aleyhisselamın Hiz. Hasan ve Hiz. Hüseyin'e Olan Sevgisi	682
Peygamberimiz Aleyhisselamın Ehl-i Beytini Örtü İçine Alıp Dua Edışı	683
Hiz. Hüseyin'in Şehit Edileceğı Hakkındaki Müşahede ve Haberleri	684
Hiz. Ali'nin ve Hiz. Hüseyin'in Kerbelâ'daki Hatıraları	685
Hiz. Ümmü Seleme'nin Rüyası ve Çanaktaki Toprağın Kan Haline Gelişi	686
Abdullah b. Abbas'ın Hiz. Hüseyin Hakkındaki Rüyası	686
Zeyd b. Hârîse'nin Hiz. Zeyneb'le Evlenişı ve Ondandırılışı	687
Zeyneb Hatunun Mehri ve Çeyizi	688
Zeyd b. Hârîse'nin Zeyneb Hatundan Şikâyetlenişı ve Onu Boşamaya Kalkması....	688
Peygamberimiz Aleyhisselamın Hiz. Zeyneb'le Evlenişinin Vahiyle Gerçekleşmesi ve Bu Yoldaki Yersiz Geleneğın Ortadan Kaldırılışı	690
Hiz. Zeyneb'in Allah Tarafından Evlendirilmiş Olması ile İftihar Edışı.....	691
Zeyd'in Hiz. Zeyneb'e Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Dünürlük Edışı	691
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mucizeli Düşün Ziyafeti	692
Hiz. Zeyneb'in Peygamberimiz Aleyhisselamla Evleniş Tarihi ve Bazı Faziletleri....	694

On Birinci Bölüm

YENİ GAZVELER

Zâtürrika' Gazvesi	699
Müşriklerden İğtinam Edilen Mallar	702
Abbâd b. Bîşr'in Gece Nöbeti Sırasında Namaz Kılarken Atılan Oklarla Yaralanışı....	702
Cuayl b. Süraka'nın Medine'ye Müjdeci Olarak Gönderilişı	704
Ana Kuşun Yavrusu İçin Kendisini Tehlikeye Atmasına Ashabın Hayret Edışı	704
Cabir b. Abdullah'ın Yorulup Hızlandırılan Devesinin Satın Alınıp Kendisine Bağışlanışı	704
Harre Vak'ası	707
Bedru'l-mev'id Gazvesi	707
Nuaym'ın Yaptığı Propagandalarla Müslümanları Tereddüde ve Korkuya Düşürüşü....	709
Münafıkların Müslümanları Seferden Alıkoymaya Çalışmaları	710
Mücahidlerin Ticaret Mallarını da Yanlarına Alarak Bedir'e Hareket Etmeleri.....	710
Ebu Süfyan'ın Ordusu ile Birlikte Yola Çıkışı ve Yolda Korkuya Düşüp Mekke'ye Dönüşü	712
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mücahidlerle Birlikte Medine'ye Dönüşü.....	713
Zina Eden İki Yahudinin Cezalandırılmaları İçin Peygamberimiz Aleyhisselama Başvurulması	713

İslâm Ceza Hukukuna Göre Zina Cezası ile İlgili Bazı Hükümler.....	717
Ay ve Güneş Tutulması, Yerin Sarsılması.....	718
Güneş ve Ay Tutulma Namazı.....	719
Yer Sarsılması Namazı.....	719
Abs Oğullarından Bir Topluluğun Müslüman Oluşu.....	720
Peygamberimiz Aleyhisselamın Abs Oğullarına Halid b. Sinan'ı Soruşu ve Onlara Onun Başına Gelenleri Haber Verişi	720
Selman-ı Fârisî'nin Kölelikten Kurtarılışı	723
Yumurta Kadar Bir Altın Külçesinin Yarısının Bütün Altın Borcunu Ödemeye Yetmesi.....	724
Medine'de At ve Deve Yarışları Yapıtırılışı	725
Yarış Ödülü Hakkındaki İslâmî Hükümler	727
Dûmetü'l-Cendel Gazvesi	728
Sa'd b. Ubâde'nin Annesi Amre Hatunun Vefatı ve Onun Adına Hayırlar Vakfı Yapıtırılışı	730
Benî Mustalık (Müreysi') Gazvesi	731
Benî Mustalıkların Casusunun Yakalanıp Boynunun Vuruluşu.....	734
Peygamberimiz Aleyhisselamın Müreysi' Kuyusu Başına Karargâhını Kuruşu, Mücahidleri Savaş Düzenine Koşuşu.....	735
Benî Mustalıkların Müslümanlarla Çarpışmayı Tercih Etmeleri	736
Ganimetlerin Bölüşürülmesi	737
Kölelikten Azadlanan Mes'ud b. Hüneyde'nin Sefere Katılıp Aldığı Ganimet Develerinin Hayatı Boyunca Onun Maişetine Yetmesi.....	738

On İkinci Bölüm

MÜNAFIKLAR İŞ BAŞINDA

Muhacirlerle Ensar Arasında Çıkacak Kavganın Önlenişi	743
Baş Münafıkın Nifak Ateşinin Alevlenişi	745
Zeyd b. Erkam'ın Baş Münafık Abdullah b. Übeyy'den İşittiği Sözleri Gelip Peygamberimiz Aleyhisselama Haber Verişi	746
Hz. Ömer'in Peygamberimiz Aleyhisselema Bir Teklifi	747
Abdullah b. Übeyy b. Selûl'un Söylediklerini İnkâr Edişi.....	747
Useyd b. Hudayr'ın Abdullah b. Übeyy İçin Özür ve Af Dileyişi	748
Peygamberimiz Aleyhisselamın Rifaa b. Zeyd b. Tâbût'un Öldüğünü Haber Verişi..	749
Abdullah b. Übeyy'in Oğlu Abdullah'ın Babasını Kendisinin Öldürmesini Peygamberimiz Aleyhisselamdan Dilemesi	749
Abdullah'ın Babası Abdullah b. Übeyy'e Allah ve Resûlünün	

Aziz ve Kendisinin Zelil Olduğunu İkrar ve İtiraf Ettirisi	750
Hiz. Âişe'nin Yiten Gerdanlığını Ararken Orduyu Kaçırıp Tek Başına Geride Kalışı... 751	
Medine'ye Geliş	752
Hiz. Âişe Aleyhinde İftira Yaygarası Koparılışı	753
Hiz. Âişe'nin Aleyhindeki İftiraları İşitince Hastalığının Ağırlaşması	755
Hiz. Âişe'nin Bayılışı	756
Peygamberimiz Aleyhisselamın Durum Hakkında	
Erkek, Kadın Bazı Kişilerle Konuşması	757
Peygamberimiz Aleyhisselamın Mesciddeki Hitabesi	759
Sa'd b. Muaz'la Sa'd b. Ubâde Arasındaki Gerginliğin Giderilişi	761
İftiracılar	761
Hiz. Âişe'nin Yapılan İftiralarından Vahyolunan Âyetlerle Tebrî ve Tenzih Edilişi..	763
Hiz. Âişe'nin Tebrîsindeki Üstünlük	765
İftiracıların Cezalandırılışı	766
Münafıklar Hakkında Sûre İnisi	766
Allah Yolunda Görevini Kulağı ile Yerine Getiren Genç	768
Hiz. Cüveyriye'nin Müslüman Oluşu ve Peygamberimiz Aleyhisselamla Evlenişi... 768	
Hâris b. Ebi Dırar ile Oğullarının Medine'ye Gelişleri ve Müslüman Oluşları	770
Müzeynelerin Müslüman Olmaları	772
Kurban Etlerini Üç Günden Sonrası İçin Biriktirmenin Yasaklanması	774
Peygamberimiz Aleyhisselamın Rahatsızlanması ve Namazı Oturarak Kılışı, Kıldırışı ...	775

Birinci Bölüm

PEYGAMBERİMİZ ALEYHİSSELAMIN
KUBA GÜNLERİ

PEYGAMBERİMİZ ALEYHİSSELAMIN KUBA GÜNLERİ

Kuba'da Sa'd B. Hayseme'nin Evinin Sohbet Evi Olarak Kullanışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, Kuba'da bulunduğu sırada, Külsûm b. Hidm'in evinden çıktıkça Sa'd b. Hayseme'nin evine gider, orada Müslümanlarla oturur, konuşurdu.

Sa'd b. Hayseme bekârdı.

Muhacir Müslümanların bekârları, onun evinde kalırlardı.

Bunun için, Sa'd b. Hayseme'nin evine "Bekârlar Evi" denirdi.¹

Es'ad b. Zûrâre'nin Korunuşu

Peygamberimiz Aleyhisselam Kuba'ya geldiği zaman, Evs ile Hazrec kabileleri arasında düşmanlık vardı.

Hazrecîler Evsîlerin evine, Evsîler de Hazrecîlerin evine girmekten korkarlardı. Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Es'ad b. Zûrâre nerededir?" diye sordu.

Sa'd b. Hayseme ile Mübeşşir b. Abdülmünzir ve Rifâa b. Abdülmünzir:

"Yâ Rasûlallah! O, Buas günü bizden bir zâtı öldürmüştü!" dediler.

Çarşamba günü gece olunca, Es'ad b. Zûrâre, başını örtmüş ve sarmış olduğu halde, akşamla yatsı arasında Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onu görünce:

"Ey Ebu Ümâme! Evinden, şuracığa hemen nasıl gelebildin?!"

Seninle şu kavim arasında geçmiş ne var?" buyurdu.

¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/138, İbn Sa'd, 1/233

Ebu Ümâme:

“Seni hak din ve kitabla gönderen Allah’a yemin ederim ki, bir şey yok” dedi.

O gece, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında kaldı.

Ertesi günü, sabaha çıkınca, Peygamberimiz Aleyhisselam Sa’d b. Hayseme ile Rifâa b. Abdulmünzir ve Mübeşşir b. Abdulmünzir’e, Es’ad b. Zürâre hakkında:

“Onu himayenize alınız, koruyunuz!” buyurdu.

“Yâ Rasûlallah! Onu sen himayene al! Senin himayendeki, bizim himayemizde demektir!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bazınız onu himaye ediyordur” buyurdu.

Bunun üzerine, Sa’d b. Hayseme; “O, benim himayemdedir” dedikten sonra, Es’ad b. Zürâre’nin evine gitti.

Birbirlerinin koruyucusu ve yardımcısı olduklarını anlatmak için, onunla elele tutuşup, Amr b. Avf oğullarının mahallelerine kadar yürüdüler.

Bunun üzerine, Evsîler:

“Yâ Rasûlallah! Hepimiz onun himayecisiyiz!” dediler.

Bundan sonra, Es’ad b. Zürâre, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına sabah akşam gitmeye başladı.²

Peygamberimiz Aleyhisselam; Kuba’da, Amr b. Avf oğulları nezdinde bulunduğu sırada, cenazelerde bulunur, hastaları ziyaret eder, davetlere giderdi.³

Kuba’da İlk Mescidlerin Yapılışı ve İlk Cuma Namazının Kılınışı

Başta Ebu Seleme b. Abdülesed olmak üzere, Medine’ye hicret edenler, Kuba’ya indikleri zaman, orada içinde namaz kılacakları bir mescid yapmışlardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam da, Kuba’ya geldiği zaman, bu mescidde namaz kılıştı.

Peygamberimiz Aleyhisselam gelinceye kadar, Ebu Huzeyfe’nin azadlısı Sâlim, içlerinde Hz. Ömer de bulunduğu halde, bu mescidde bütün Muhacirlere imam olup namazlarını kıldırılmıştı.⁴

² Semhûdî, 1/249, 250.

³ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/99.

⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/264.

Ammar b. Yâsir'in de "Resûlullah için, istediği zaman gölgesinde yatıp dinleneceği, gölgeleneceği ve içinde namaz kılacağı bir yer yapsak olmaz mı?" dediği ve taş toplayarak Kuba'da bir mescid yaptığı rivayet edilir.⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam Kuba'da daha önce hiç görmediği bir şeyi,⁶ Ensarın mallarını,⁷ hurma bahçelerini⁸ sakladıklarını ve esirgediklerini görünce:⁹

"Keşke bayramınız [Cuma gününüz] gelseydi! Durup, söyleyeceklerimi dinlerdiniz.¹⁰ Sizinle konuşurdum!"¹¹ buyurdu.

Ensar:

"Olur yâ Rasûlallah! Babalarımız, analarımız sana feda olsun!" dediler.

Cuma günü gelince, Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara Cuma namazını kıldırıldı.¹²

Ensar, gözlerini minbere diktiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, irad buyurduğu hutbesinde; Allah'a hamd ü senâda bulunduktan sonra,¹³ onlara:

"Ey Ensar cemaati!" diyerek hitap etti.¹⁴ Ensar:

"Lebbeyk=Buyur, emrine amadeyiz yâ Rasûlallah!" dediler.¹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Sizler, Allah'a ibadet etmediğiniz Cahiliye devrinizde bile,¹⁶ en ağır yükleri taşırsınız,¹⁷ yetimlere bakar,¹⁸ mallarınızı¹⁹ meşru olan yerlere harcar,²⁰ yolda beride kalanlara iyilik ve yardım eder dururdunuz!

⁵ Hâkim, 3/385, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/133.

⁶ Hâkim, 4/133, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99.

⁷ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99.

⁸ Hâkim, 3/133.

⁹ Hâkim, 3/133, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99.

¹⁰ Hâkim, 3/133.

¹¹ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99.

¹² Hâkim, 4/133.

¹³ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99.

¹⁴ Hâkim, 3/133, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 6/387.

¹⁵ Hâkim, 3/133.

¹⁶ Hâkim, 3/133, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 6/387.

¹⁷ Hâkim, 3/133, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 6/387.

¹⁸ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/99-100.

¹⁹ Hâkim, 4/133, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 6/387.

²⁰ Hâkim, 4/133, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/100, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 6/387.

Yüce Allah size İslâmiyetle ve gönderdiği peygamberi ile ihsanda bulununca,²¹ size İslâmiyeti getirip nasip edince,²² mallarınızı,²³ hurma vs. türlü bahçelerinizi duvarlarla çevirip; muhtaçların, açların onlardan yemelerini engelliyor,²⁴ esirgiyor ve saklıyorsunuz!?

Halbuki, onlardan Âdemoğulları yer, size ecir ve sevap yazılır.

Kurtlar kuşlar yer, size ecir ve sevap yazılır!” buyurdu.²⁵

Bunun üzerine, Ensardan hemen gidip de bahçelerinin duvarlarından yıkarak²⁶ birer veya ikişer gedik açmayan,²⁷ birçok kapılar bırakmayan²⁸ kimse kalmadı.²⁹

İslâm’da İlk Olarak Kılınan Cuma Namazları

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mekke’de Müslümanları Kâbe mescidinde biraraya toplayıp Cuma namazı kılması, kaldırması mümkün olmamıştı.³⁰

Mus’ab b. Umeyr, Medine’ye gönderildiği zaman, Cuma namazı kılmak için Peygamberimiz Aleyhisselamdan izin istemiş; Peygamberimiz Aleyhisselam da, ona gönderdiği yazıda, Cuma günü zeval vakti çıktıktan sonra cemaatle kılacakları iki rekat namazla Allah’a yakınlaşmaya çalışmalarını ve bu vesile ile Müslümanlara hitapta bulunmasını emir buyurmuştu.

Bunun üzerine Mus’ab b. Umeyr Kuba’da Sa’d b. Hayseme’nin evinde on iki kişi toplayarak bir koyun kesilip yenilmiş ve İslâm tarihinde Cuma namazı için Müslümanları ilk toplayan kişi o olmuştur.³¹ Es’ad b. Zürâre de; Medine’de, Nakûl’-Hadımât’ta (Beyâza oğullarının kara taşılığı) kırk kişi toplayıp Cuma namazı kılmışlardı.³² Peygamberimiz Aleyhisselam da, Kuba’da kaldığı evde, ilk defa olarak iki rekat namazı kaldırmış ve hutbe irad buyurmuştu.³³

²¹ Hâkim, 4/133, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 6/387

²² İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/100.

²³ Hâkim, 4/133, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe. 2/100, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 6/387.

²⁴ Hâkim, 4/133-134.

²⁵ Hâkim, 4/134, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe. 2/100, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 6/387.

²⁶ Hâkim, 4/134, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe. 2/100.

²⁷ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe. 2/100.

²⁸ Hâkim, 4/134.

²⁹ Hâkim, 4/134, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe. 2/100.

³⁰ Süheylî, 4/101-102.

³¹ İbn Sa’d, 3/118, Süheylî, 4/101-102.

³² İbn İshak, İbn Hişam, 2/77, İbn Mâce, 1/343-344.

³³ Hâkim, 4/133, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/99, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 6/387.

Medine'nin içine girerken, Sâlim b. Avf oğullarının oturdukları Rânuna vadisindeki mescidde de, ilk defa olarak Cuma namazı kılmış ve hutbe irad buyurmuştur.³⁴

Cuma Gününün Fazileti ve Cuma Namazına Ait Bazı Bilgiler

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Üzerine güneş doğan günlerin en hayırlısı Cuma günüdür!

Âdem (Aleyhisselam) o gün yaratıldı ve o gün Cennete konuldu. O, yine o gün Cennetten çıkarıldı.³⁵

Kıyamet de, Cuma'dan başka bir günde kopmayacaktır!³⁶

İnsanlardan ve cinlerden başka hiçbir yaratık yoktur ki, Cuma günü, tanyeri ağardıktan güneş doğuncaya kadar:

‘Kıyamet belki bugün kopar!’ korkusuyla kulak kabartmasın!

Bir de, o günün içinde öyle bir saat vardır ki, Müslüman bir kul namaz kılar ve Allah’tan bir dilekte bulunurken o saate rastlarsa, Allah istediğini ona muhakkak verir!”³⁷

“Bizler, (Ehl-i Kitaba nazaran) en sonra gelmiş bulunduğumuz halde, Kıyamet gününde faziletçe en başa geçecek olanlarız!

Çünkü, bizden önce onlara, daha sonra bizlere Kitab verildi de; Allah’ın onlara farz kıldığı gün bu Cuma günü iken, onlar ihtilaf çıkarıp başka günlere saygı gösterdiler.

Fakat, o günü ibadet günü edinmek hususunda, Allah bize hidayet verdi. Artık, bu yolda o halk bizden geri kalmış oldular.

Yahudilerin ibadet günü yarın [Cumartesi günü], Nasranîlerinki de öbür gün [Pazar günü]’dür.”³⁸

“Cuma günü, Allah katında, günlerin en ulusudur!” buyurmuşlardır.³⁹

1. Cuma günü, ezan okununca, alışverişlerin bırakılarak namaz kılmak üzere camiye gidilmesi farzdır, Allah’ın kesin emridir.⁴⁰

³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/146-147, Taberî, Târîh, 2/255-256, Beyhakî, Delâil, 2/524-525, Kurtubî, 18/98-99, İbn Kesîr, Bidâye, 3/213-214.

³⁵ Ahmed b. Hanbel, 2/401, Müslim, 2/585, Tirmizî, Sünen, 2/359, Nesâî, 3/90, Hâkim, 1/278.

³⁶ Ahmed b. Hanbel, 2/504, Müslim, 1/585, Ebu Davud, 1/274, Tirmizî, Sünen, 2/359, Hâkim, 1/277.

³⁷ Mâlik, 1/108-109, Ahmed b. Hanbel, 2/486, Ebu Davud, 1/274-275.

³⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/243, 249-250, Buhârî, Sahîh, 1/211-212, Müslim, 1/585-586, Nesâî, 3/114-115.

³⁹ İbn Sa’d, 1/30, Ahmed b. Hanbel, 3/430, İbn Mâce, 1/344.

⁴⁰ Cum’a: 9.

2. Cuma namazı; köleler, kadınlar, çocuklar, hastalar,⁴¹ misafirler⁴² dışında, her Müslümana farzdır.⁴³

3. Cuma namazı, farz olarak iki rekattır⁴⁴ ve öğle namazı vakti girer girmez, öğle namazı yerine kılınır.⁴⁵

4. Cuma günü, Cuma namazı için gusledilir.⁴⁶

5. Cuma namazına gidileceği zaman -varsa- güzel elbise giyinilir, dişler misvaklanır, güzel kokular sürünülür.⁴⁷

6. Cuma günü, Peygamberimiz Aleyhisselama çokça salât ve selam getirilir.⁴⁸

7. Cuma namazına erkence gitmek çok sevaplıdır:

Namazı en erken gelen bir deve, ondan sonra gelen bir sığır, ondan sonra gelen bir koç.. kurban etmiş gibi sevaba nail olur.⁴⁹

8. İmam minbere çıktıktan sonra camiye gelen, sadece namaz sevabını almak için gelmiş olur.⁵⁰

9. Cuma günü, camide imam minbere çıkmadan önce, dört rekat sünnet kılınır.⁵¹

10. İmam minbere çıkıp oturunca, cami içinde Cuma ezanı okunur. Cami dışında okunan ezan, Medine halkına namaz vaktini bildirmek için ihdas edilmiştir.⁵²

11. İmam, cemaata karşı, ayakta iki hutbe okur ve hutbenin arasını hafif bir oturuşla ayırır.⁵³

12. Hutbede Allah'a hamd u sena ve şehadette ve Peygamberimiz Aleyhisselama şehadet ve salavatta bulunulduktan sonra,⁵⁴ Kur'ân-ı Kerîm'den bazı âyetler okunur, cemaata va'z u nasihatlerde bulunulur.⁵⁵

⁴¹ Buhârî, Târîh, c. 1, ks. 2, s. 335, Ebu Davud, 1/280, Tahâvî, s. 34, Serahsî, 2/22, Kâsânî, 1/259.

⁴² Tahâvî, s. 36, Serahsî, 2/22, Kâsânî, 1/25.

⁴³ Ahmed b. Hanbel, 1/37, Buhârî, Târîh, c. 1, ks. 2, s. 335, Ebu Davud, 1/280, Tahâvî, s. 36, Serahsî, 2/22, Kâsânî, 1/259.

⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/37, Nesâî, 3/116, Tahâvî, s. 36, Serahsî, 2/22.

⁴⁵ Buhârî, Sahîh, 1/217, Ebu Davud, 1/284.

⁴⁶ Ebu Hanife, Müsned, s. 18, Buhârî, Sahîh, 1/212, Müslim, 1/581.

⁴⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/30, Buhârî, Sahîh, 1/213-216, Müslim, 1/581, İbn Mâce, 1/349.

⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 4/8, Nesâî, 3/91-92.

⁴⁹ Mâlik, 1/101, Ahmed b. Hanbel, 2/239, Buhârî, Sahîh, 1/213-223, Müslim, 1/587, İbn Mâce, 1/347.

⁵⁰ İbn Mâce, 1/347.

⁵¹ Tirmizî, Sünen, 2/401.

⁵² Buhârî, Sahîh, 1/219-220.

⁵³ Ebu Hanife, Müsned, s. 17, Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/87, Buhârî, Sahîh, 1/221-223, Ebu Davud, 1/286, İbn Mâce, 1/351, Nesâî, 3/109.

⁵⁴ Ebu Davud, 1/287, Nesâî, 3/105.

⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/87, Müslim, 1/589, Ebu Davud, 1/286.

13. Hutbe okunurken susulup dinlenir.

O sırada, konuşana “Sus!” bile denmez.⁵⁶

14. Hutbeden sonra, kamet getirilip, cemaatla iki rekat Cuma namazı kılınır.⁵⁷

15. Bundan sonra, imam ve cemaat, kendi kendilerine dört rekat, sonra da iki rekat sünnet kılarlar.

Önce iki, sonra dört de kılınabilir.⁵⁸

16. Cuma namazının herhangi bir sebeple kabul olunmamış bulunması ihtimali gözönünde tutularak, öteden beri, Zuhr-u ahîr (en son öğle namazı) niyetiyle dört rekat bir namaz daha kılınagelmış ve bunda bir sakınca görülmemiştir.

17. Meşru bir mazeret veya hastalık yokken, üç Cuma namazını kılmayan kimsenin kalbinin Yüce Allah tarafından mühürleneceği bildirilmiştir.⁵⁹

18. Böylelerinin, kılmadıkları Cuma namazlarının her birisi için, fakirlerle birer altın, bulamazlarsa yarımşar altın keffaret vermeleri gerekir.⁶⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Kuba’da Kalış Süresi ve Kuba Mescidinin Yapılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam Kuba’da ondört gece kaldı.⁶¹

Külsûm b. Hidm’den, mirbed’ini (hurma serme ve kurutma yerini) alıp Kuba Mescidini yaptı ve içinde namaz kıldı, kıldırdı.⁶²

Ensar kadınlarından Şemus binti Numan’ın bizzat görüp anlattığına göre; Kuba Mescidi yapılırken, Peygamberimiz Aleyhisselam güçlkle kaldırılabildiği ağır bir taşı veya kaya parçasını alır,⁶³ Kureyşlilerden veya Ensardan⁶⁴ gelip,⁶⁵ “Babam, anam sana feda olsun⁶⁶ yâ Rasûlallah! Onu

⁵⁶ Mâlik, 1/103, Ahmed b. Hanbel, 2/272, Buhârî, Sahîh, 1/224, Müslim, 2/583.

⁵⁷ Tahâvî, s. 34.

⁵⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/499, Müslim, 2/600, Ebu Davud, 1/295, Tirmizî, Sünen, 2/400-401, Nesâî, 3/113, Dârimî, 1/307.

⁵⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/8, Ebu Davud, 1/277, İbn Mâce, 1/358, Nesâî, 3/89.

⁶⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/8, Ebu Davud, 1/277, İbn Mâce, 1/358, Nesâî, 3/89.

⁶¹ İbn Sa’d, 1/235-236, Ahmed b. Hanbel, 3/212, Buhârî, Sahîh, 1/111, Müslim, 1/373, Ebu Davud, 1/123, İbn Kesîr, Bidâye, 3/198, Semhûdî, 1/247-248.

⁶² Semhûdî, 1/250, 3/809.

⁶³ İbn Esfir, 7/166, İbn Hacer, İsâbe, 4/343, Semhûdî, 1/252-253.

⁶⁴ İbn Hacer, İsâbe, 4/343.

⁶⁵ İbn Hacer, İsâbe, 4/343, Semhûdî, 1/253.

⁶⁶ Semhûdî, 1/253.

bana ver! Senin yerine ben yeteyim, taşıyayım” diyenlere “Hayır! Sen de git, bunun gibisini al, taşı!” buyururdu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, mescid yapılmaya kadar, böylece çalışmaktan geri durmamıştır.⁶⁷

Kuba Mescidinin Fazileti

Kuba Mescidinin fazileti ve orayı ziyaretin gerekliliği hakkında birçok hadis-i şerifler ve haberler vardır.

Kuba Mescidinde namaz kılmanın umre yapmak gibi sevaplı olduğu ve kılınacak namazın bir umre sevabı kazandıracağı, Peygamberimiz Aleyhisselam tarafından haber verilmiştir.

Peygamberimiz Aleyhisselam; her Cumartesi günü yaya veya binitli olarak gidip Kuba mescidini ziyaret ederdi.

Pazartesi günü gittiği de olurdu.

Hız. Ömer, Pazartesi ve Perşembe günleri Kuba Mescidini ziyareti âdet edinmiş, “Eğer bu mescid etraf memleketlerden birisinde olsaydı, develere binip türlü zahmet ve meşakatlere katlanarak onu ziyarete giderdik!” demiştir.⁶⁸

Emevî halifelerinden Ömer b. Abdulaziz (ö. 101 Hicrî); Peygamberimiz Aleyhisselamm Mescidi yenilenirken, Kuba Mescidini de genişletti, taşla ve kireç harçla yaptırdı.

Mescidin içine taştan direkler diktirdi ve onları demirle berkiştirtti, nakışlattı ve ona bir minare de yaptırdı.

Mescidi sac ağacı ile tavanlattı ve ona kemerler yaptırdı.

Mescidin ortasındaki meydanlığın üzerini açık bıraktırdı.

Kuba Mescidi; daha sonra, Hicretin 555, 671, 733, 840, 877 ve 881. yıllarında da vezirler, hükümdarlar tarafından tamir ve tecdit ettirildi.⁶⁹

Hicretin 950. yılında Kanunî Sultan Süleyman, Kuba Mescidinin hem minaresini, hem tavanını yıktırıp yeniden yaptırdı. Ona hatipler, imamlar ve müezzinler tayin ettirdi. Mescidin içine ve dışına İstanbul’dan kandiller gönderdi.

Hicretin 1111. yılında Sultan Mustafa tarafından Kuba Mescidinin hem duvarları, hem de minaresi yıktırılarak yeniden yapıldı.

⁶⁷ İbn Hacer, İsâbe, 4/343, Semhûdî, 1/253.

⁶⁸ İbn Sa’d, 1/244-246.

⁶⁹ Semhûdî, 3/809-810.

Kuba Mescidi Hicretin 1244. yılında Sultan Mahmud tarafından da yıktırılıp yeniden yaptırıldı.

Mihrab, kubbe, tak ve kuyu üzerindeki yazılar da o zaman yazdırıldı.⁷⁰

H. Ali'nin Kuba'ya Gelişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Kureyş müşriklerinin -saklamak üzere- kendisine bırakmış oldukları emanetleri sahiplerine iade edinceye kadar Mekke'de kalmasını, Hz. Ali'ye emretmişti.

O da, bu iş için Mekke'de üç gün üç gece oturdu.⁷¹

Mekke vadisinde dikilerek:

“Resûlullah'ın yanında kimin bir emaneti varsa gelsin, ona emanetini teslim edeceğim!” diye seslendikten ve emanetleri sahiplerine dağıttıktan sonra,⁷² Medine yolunu tuttu.⁷³

Geceleri yürüdü, gündüzleri gizlendi.⁷⁴ Rebiülevvel'in ortalarına doğru Kuba'ya geldi.⁷⁵

Kuba'ya geldiği zaman, ayaklarının altı kabarmış, şişmiş, yarılmıştı; kanıyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Ali'nin geldiğini işitince:

“Ali'yi bana çağırınız!” buyurdu.

“Yâ Rasûlallah! Yürümeye takati yok!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam hemen kalkıp onun yanına vardı.

Halini görünce rahmet ve şefkatinden ağladı, kucakladı.

Ayaklarının altını eliyle sığadı, iyileşmesi için Allah'a dua etti. Böylece, Hz. Ali'nin hiçbir ızdırabı kalmadı.⁷⁶

H. Ali'nin Halinden Şüphelendiği Bir Kadını Sorguya Çekişi

H. Ali der ki:

“Kuba'da gece yarısında bir adamın gelip kocasız Müslüman bir kadının kapısını çaldığını, dışarı çıktığı zaman ona bir şeyler verdiğini sezince, bu işten şüphelenerek:

⁷⁰ Eyyub Sabri Paşa, Mir'at-ı Medîne, s. 911-924.

⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/138, İbn Sa'd, 3/22, Mes'ûdî, Mürûc, 2/285, Muhibbu't-Taberî, 2/211 İbn Kesîr, Bidâye, 3/197.

⁷² Ahmed Zeynî Dahlan, 1/169.

⁷³ İbn Sa'd, 3/22.

⁷⁴ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/96.

⁷⁵ İbn Sa'd, 3/22.

⁷⁶ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/96, Halebî, 2/233.

‘Ey Allah’ın kulu kadm! Kimdir bu adam ki, her gece gelip senin kapını çalıyor?! Sen onun yanına çıkınca o sana -ne olduğunu anlayamadığım- bir şeyler veriyor. Halbuki sen kocasız Müslüman bir kadınsın’ dedim.

Kadın, bana:

‘O, Sehl b. Huneyf’tir. Benim kimsesiz bir kadın olduğumu bildiği için; gece olunca kavmine ait putlara musallat olur, onlardan birisini kırar da, yakayım diye odununu bana getirir!’ dedi.”⁷⁷

Kabilelerinin Putlarını Kırarlardan Bazıları

Müslüman oldukları zaman:

1. Es’ad b. Zürâre,
 2. Umâre b. Hazm,
 3. Avf b. Afra
- Malik b. Neccar oğullarının putlarını kırdılar.
4. Salîb b. Kays,
 5. Ebu Sırma
- Adiyy b. Neccar oğullarının putlarını kırdılar.
6. Sa’lebe b. Ganeme,
 7. Muaz b. Cebel,
 8. Abdullah b. Üneys
- Seleme oğullarının putlarını kırdılar.
9. Ziyad b. Lebid,
 10. Ferve b. Amr
- Beyâza oğullarının putlarını kırdılar.
11. Sa’d b. Muaz,
 12. Useyd b. Hudayr
- Abduleşhel oğullarının putlarını kırdılar.⁷⁸

Suheyb b. Sinan’ın Kuba’ya Gelişi

Allah yolunda işkencelere uğratılan kimsesiz Müslümanlardan Suheyb b. Sinan, Hz. Ali’den sonra, Medine’ye hicret etmek maksadı ile Mekke’den yola çıkınca, Mekkelilerden bazıları arkasından yetiştiler ve:

⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/138-139, Taberî, Târîh, 2/249, İbn Seyyid, 1/192-193, İbn Kesîr, Bidâye, 3/197-198, Halebî, 2/233.

⁷⁸ İbn Sa’d, 3/421, 486, 512, 580, 583, 598

“Sen buraya fakir, hakîr olarak geldin.

Yanımızda erişemeyeceğin kadar bol servete eriştin!

Sonunda da kendinle birlikte servetini de alıp gitmek istiyorsun ha?

Vallahi işte bu olmaz!” dediler.

Suheyb hemen hayvanından yere indi. Ok çantasındaki okları çıkardı ve:

“Ey Kureyş cemaatı! İyi bilirsiniz ki; ben sizin en iyi ok atanlarınızdan birisiyim.

Vallahi, yanımda bulunan ok çantamdaki okların hepsini size atar, sonra da kılıcımı çalarım. Bunlardan birisi elimde bulundukça bana yaklaşamazsınız. Ancak onlar elimden çıktıktan sonra bana istediğinizi yapabilirsiniz.

Size şimdi servetimin yerini gösterir, onu size bırakırsam; yolumu açar, beni serbest bırakır mısınız?” dedi.

Müşrikler:

“Evet!” dediler.

Suheyb servetini onlara bırakarak yoluna devam etti. Rebiülevvel ayının ortalarında Kuba’ya gelip Peygamberimiz Aleyhisselama kavuştu.

O sırada, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında Hz. Ebu Bekir ile Hz. Ömer bulunuyordu.

Önlerinde de Külsûm b. Hidm’in getirdiği, Ümmü Cirzan diye anılan hurma cinsinden, üzerinde yaş ve olgun hurmaları bulunan taze yapraklı salkım halinde liurma vardı.

Suheyb b. Sinan’ın yolda gözleri ağrımış, karnı da son derecede acıkmıştı. Hemen kendini hurmalara attı.

Hız. Ömer:

“Yâ Rasûlallah! Suheyb’i görmüyor musun? Hem gözü ağrıyor, hem yaş hurma yiyor!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam Suheyb’e:

“Hem gözün ağrıyor, hem de yaş hurma yiyorsun ha?!” buyurunca, Suheyb:

“Ben, onu gözümün ağrımayan tarafıyla yıyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam gülümsedi.

Suheyb, Hz. Ebu Bekir’e:

“Sen bana yoldaş olacağını vaad etmiştin. Beni bırakıp yola çıktın, değil mi?

Yâ Rasûlailah! Sen beni Mekke’de bırakıp yola çıktığın zaman, Kureyş müşrikleri beni yakaladılar, hapsettiler.

Ben de servetimi vererek kendimi ve ailemi satın aldım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Suheyb kazandı!

Suheyb kazandı!

Ebu Yahya! Satış kârlı çıktı!

Satış kârlı çıktı!” buyurdu.⁷⁹

Suheyb b. Sinan der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, beni görünce:

‘Ebu Yahya! Satış kârlı çıktı!

Ebu Yahya! Satış kârlı çıktı!

Ebu Yahya! Satış kârlı çıktı!’ buyurdu.

‘Yâ Rasûlallah! Senin yanına gelmekte beni kimse geçmemişti.

Herhalde, bunu sana Cebrail Aleyhisselamdan başkası haber vermemiştir!’ dedim.”⁸⁰

Benî Nadîr Yahudilerinin Başkanı Huyey ile Kardeşinin Peygamberimiz Aleyhisselamı Görmek İçin Kuba’ya Gitmeleri

Benî Nadîr Yahudilerinin başkanı Huyey b. Ahtab’ın kızı ve Peygamberimiz Aleyhisselamın zevcesi Hz. Safiyye der ki:

“Ben, babama, çocuklarının en sevgilisi idim. Amcam Ebu Yâsir de beni çok severdi.

Resûlullah Medine’ye gelip Kuba’da Amr b. Avf oğullarının evine inince, babam Huyey b. Ahtab ile amcam Ebu Yâsir b. Ahtab, ertesi günü, sabahleyin erkenden Resûlullah’ı görmeye gittiler. Güneş batıncaya kadar oradan dönmediler. Kendilerinin yorgun argın, isteksiz, düşkün ve perişan bir halde yürüyerek geldiklerini görünce -her zaman yaptığım gibi- onları sevinç ve neşe ile karşıladım. Vallahi, hiçbirisi bana iltifat etmedi. Kendilerini derin bir gam ve keder bürümüştü.

Onlar konuşturlarken işittim.

Ebu Yâsir, babam Huyey b. Ahtab’a:

‘O, o mudur?’ diye sordu.

Babam:

‘Evet! Vallahi odur!’ dedi.

Amcam:

⁷⁹ İbn Sa’d, 3/227-229, Belâzurî, Ensâb, 1/182-183, Zehebî, Siyer, 2/13-14.

⁸⁰ Hâkim, 3/400.

‘Onu iyice tanıdın mı? Aranan vasıflar kendisinde iyice gözüküyor mu?’ diye sordu.

Babam:

‘Evet! Vallahi!’ dedi.

Bunun üzerine, amcam:

‘Peki! Ona karşı kalbinde ne var?’ diye sordu.

Babam:

‘Vallahi, sağ olduğum müddetçe ona düşmanlık edeceğim!’ dedi.”⁸¹

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine’ye gelince, Ebu Yâsir gidip Peygamberimiz Aleyhisselamm huzurunda oturup onu dinleyerek kavminin yanına döndüğü zaman:

“Ey kavmim! Bana itaat ediniz! Hiç şüphesiz, sizin gelmesini beklediğiniz peygamber gelmiştir. Ona tâbi olunuz ve sakın muhalefet etmeyiniz” demişti.

Kardeşi Huyey b. Ahtab da gitmiş, oturup Peygamberimiz Aleyhisselamı dinledikten sonra kavminin yanına dönünce, onlara:

“Ben öyle bir adamın yanından geliyorum ki, vallahi hiçbir zaman ona düşmanlıktan geri durmayacağım!” demişti.

Kardeşi Ebu Yâsir “Ey anamın oğlu! Şu işte beni dinle, kendini helâk etme de, sonradan, istediğin şeyde bana karşı koy!” diyerek öğüt vermiş ise de, Huyey b. Ahtab:

“Hayır! Vallahi seni hiçbir zaman dinlemeyeceğim!” demiş, kavmi de ona uymuştur.⁸²

Nihayet Huyey b. Ahtab da, kardeşi Ebu Yâsir de, Yahudilerin Araplara karşı kiskançlıkta en katısı kesilip; halkın İslâmiyete girmelerini önlemek için olanca gayretlerini sarfetmekten geri durmamışlardır.⁸³

Kuba Münafıkları ve Ebu Âmir’in Peygamberimiz Aleyhisselamla Tartışması ve Âkıbeti

Kuba’da oturan oniki münafık vardı.⁸⁴

⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/165-166, Musa b. Ukbe’den naklen İbn Kesîr, Bidâye, 3/212.

⁸² İbn Kesîr, Bidâye, 3/212.

⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/197.

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/174, Vâkıdî, Megâzî, 3/1017, Taberî, Târîh, 3/147-148.

Onlar Ebu Âmir Fâsık ile gizli gizli görüşür, konuşur, Peygamberimiz Aleyhisselam ile ashabını Medine'den çıkarmayı tasarlarlardı.⁸⁵

Ebu Âmir; Dubay'a oğullarından olup, Râhip diye anılırdı.⁸⁶

Allah adamlığına, ruhbanlığa özenir, kıldan ruhbanlık elbisesini giyerdi.

Kendisi; baş münafık Abdullah b. Übeyy b. Selûl'un de halasının oğlu idi.

Peygamber Aleyhisselam peygamber olarak gönderilince, Ebu Âmir'in kıskançlığı tuttu.⁸⁷

Peygamberimiz Aleyhisselama gelerek:

"Senin şu getirmiş olduğun din nedir?" diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"İbrahim (Aleyhisselam)ın dini olan hanîfliği getirdim" buyurdu.

Ebu Âmir:

"Onun üzerinde olan, benim!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Sen onun üzerinde değilsin!" buyurdu.

Ebu Âmir:

"Hayır, ey Muhammed! Sen, hanîfliğe, ondan olmayan şeyleri soktun!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ben öyle bir şey yapmadım. Fakat, onu saf ve tertemiz olarak getirdim" buyurdu.

Ebu Âmir:

"Yalancıyı Allah kovulmuş, garip ve yapayalnız bir halde öldürsün!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Evet! Yalancı kimseyi Yüce Allah böyle yapsın! [Kovulmuş, garip ve yapayalnız bir halde öldürsün!]" buyurdu.⁸⁸

Ebu Âmir; kendisine tâbi olan 50 genci yanına alarak Mekke'ye gitti.⁸⁹

Bedir savaşında müşriklerin yanında yer alıp çarpıştı.⁹⁰

⁸⁵ Taberî, Tefsîr, 11/24, İbn Kayyım, 3/12.

⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71.

⁸⁷ İbn Sa'd, 3/540-541.

⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/235.

⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, İbn Sa'd, 2/37, 40.

⁹⁰ İbn Sa'd, 3/541.

Müşrikleri Uhud⁹¹ ve Hendek savaşı için de ayaklandıranlar ve Peygamberimiz Aleyhisselamla çarpışanlar arasında idi.⁹²

Peygamberimiz Aleyhisselam Mekke'yi fethedince Ebu Âmir Taife, Taifliler Müslüman olunca da Şam'a kaçtı.⁹³ Orada, Hristiyanlığı kabul etti.⁹⁴

Şam'da kovulmuş, garip, yapayalnız olarak ölüp gitti!⁹⁵

Kuba'da, Amr b. Avf oğullarının bazı akılsızları ile münafıkları, geceleyin Peygamberimiz Aleyhisselamın yatıp kalktığı evi taşlamaya başladılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bunu görünce:

"Himaye ve komşuluk bu mu?!" diye yakınarak Kuba'dan ayrıldı.⁹⁶

Neccar Oğullarının Peygamberimiz Aleyhisselamı Kuba'dan Medine'ye Götürmeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam, Kuba'dan Medine'ye hareket edeceği zaman, (dedesi Abdulmuttalib'in dayıları olan) Neccar oğullarının eşrafına haber saldı.

Onlar da, silahlanıp geldiler.⁹⁷

Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ebu Bekir'e selam verdiler ve:

"Güvenliğiniz sağlanmış ve sizlere boyun eğilmiş olarak develerinize bininiz!" dediler.

Cuma günü güneş yükselince Peygamberimiz Aleyhisselam devesi Kasvâ'ya bindi.

Hz. Ebu Bekir arkasında, Neccar oğullarının eşrafı Müslümanlar da sağında, solunda ve çevresinde oldukları halde Medine'ye hareket etti.⁹⁸

Amr b. Avf oğulları toplanarak:

"Yâ Rasûlallah! Bizden usandığın için mi, yoksa bizim evimizden daha hayırlı bir yere gitmek için mi buradan çıkıp gidiyorsun?" dediler.

⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71.

⁹² Vâkıdî, Megâzî, 2/441.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/235, Ebu Nuaym, Delâil, 1/80-81, İbn Kayyım, 3/12.

⁹⁴ Semhûdî, 3/815.

⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/235.

⁹⁶ Yakubî, 2/41.

⁹⁷ İbn Sa'd, 1/235, Buhârî, Sahîh, 4/266, İbn Esîr, Câmiu'l-usûl, 11/157, Zehebî, Târîh, s. 334, Semhûdî, 1/254.

⁹⁸ İbn Sa'd, 1/236, Semhûdî, 1/256.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Te’külü’l-Kurâ karyesine [Medine’ye] gitmekliğim bana emir buyuruldu. Devenin yolunu açınız! Nereye gideceği, ona emrolunmuştur!” buyurdu.⁹⁹

Ensarın Vaad ve Dilekleri

Peygamberimiz Aleyhisselam Kuba’dan çıkıp Ensar evlerinin önlerinden geçerken, onlar devenin önüne geriliyorlar ve

“Yâ Nebiyyallah! Yâ Rasûlallah! Bizde kuvvet, cemaat ve servet var! Bize buyur, bize!” diyerek yardım ve himaye vaadinde bulunuyorlar; Peygamberimiz Aleyhisselam da gülümsüyor, “Allah onları size hayırlı ve mübarek kılsın!” diyerek dua ediyor ve:

“Devenin yolunu açınız! Nereye çökeceği, ona emrolunmuştur!” buyuruyordu.¹⁰⁰

⁹⁹ Semhûdî, 1/256, Diyarbekrî, 1/339, Halebî, 2/240.

¹⁰⁰ İbn Sa’d, 1/236, Belâzurî, Ensâb, 1/266, Semhûdî, 1/256.

İkinci Bölüm

PEYGAMBERİMİZ ALEYHİSSELAM
MEDİNE'DE

PEYGAMBERİMİZ ALEYHİSSELAM MEDİNE'DE

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'de Kıldırıldığı İlk Cuma Namazı

Kuba'dan Medine'ye doğru yola çıkan Peygamberimiz Aleyhisselam, Sâlim b. Avf oğullarının oturdukları Rânuna vadisine geldiği zaman, Cuma namazı vakti girmişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, oranın üst tarafına indi. Orada Cuma namazını kıldı. Bu, Peygamberimiz Aleyhisselamm Medine içinde kıldığı ilk Cuma namazıydı.¹

Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunan ve Cuma namazı kılan cemaat da, yüz kişi idi.²

Peygamberimiz Aleyhisselamm İrad Buyurduğu Hutbeleri

İbn İshak'ın Ebu Seleme b. Abdurrahman'dan nakline göre; Peygamberimiz Aleyhisselam, bu Cuma günü, ayakta dikilerek ardarda irad ettiği hutbelerinde, Allah'a lâayık olduğu vechile hamd ve senada bulunduktan sonra, şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Kendiniz için, önden ahiret azığı olacak şeyler gönderiniz. Elbette, bilirsiniz ki; her biriniz ölecek ve davarını çobansız bırakacaktır!

Sonra Rabbi ona tercümansız, perdedarsız olarak:

‘Sana Resûlüm gelip emirlerimi tebliğ etmedi mi?

Ben sana mal verdim, ihsanda bulundum.

Sen kendin için [âhiret azığı olarak] ne gönderdin?’ buyuracak.

¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/139.

² İbn Sa'd, 1/236, Kastallânî, Mevâhib, 1/87.

O da, sağına soluna bakacak, hiçbir şey göremeyecek!

Sonra önüne bakacak. Önünde de cehennemden başka bir şey göremeyecek!

Öyle ise yarım hurma ile de olsa cehennemden kendisini korumaya gücü yeten kimse, hemen o hayrı işlesin!

Onu bulamayan da, güzel bir sözle kendisini korumaya çalışsın.

Çünkü bir iyiliğe on mislinden yedi yüz misline kadar sevab verilir!

Selam ve Allah'ın rahmet ve bereketleri üzerinize olsun!"

"Allah'a hamd olsun!

Allah'a hamd eder ve O'ndan yardım dilerim.

Nefislerimizin şerlerinden ve kötü amellerinden, Allah'a sığınırız.

Allah'ın doğru yola ilettiğini hiç kimse saptıramaz!

Saptırdığını da hiç kimse doğru yola iletemez!

Şehadet ederim ki: Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur!

O, birdir; O'nun şerîki yoktur!

Sözlerin en güzeli, Yüce Allah'ın Kitabıdır.

Allah kimin kalbini Kur'ân'la süsler ve onu küfürden sonra İslâmiyete girdirir, o da Kur'ân'ı insanların sözlerine tercih ederse, işte o kimse felah bulmuş, kurtulmuştur.

Doğrusu, Kitabullah sözlerin en güzeli, en belâgatlısıdır.

Allah'ın sevdiğini seviniz!

Allah'ı candan gönülden seviniz!

Allah'ın kalamından, zikrinden usanmayınız!

Allah'ın kalamından, kalbinize kasvet ve darlık gelmesin!

Çünkü, Allah'ın kelâmı, herşeyin üstününü ayırıp seçer, amellerin hayırlısını, kulların seçkinlerini, kıssaların iyisini zikreder.

Helal ve haram olan herşeyi beyan eyler.

Artık Allah'a ibadet ediniz ve O'na hiçbir şeyi şerik koşmayınız.

O'ndan gereği gibi sakınınız.

Dilinizle söylediğiniz güzel sözlerinizle Allah'ı tasdik ve ikrar ediniz.

Allah'ın ihsan ettiği rahmetle aranızda sevişiniz.

Muhakkak biliniz ki: Allah, ahdinin bozulmasına gazab eder.

Selam olsun sizlere!"³

³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/146-147, Beyhakî, Delâil, 2/524-525, İbn Kesîr, Bidâye, 3/214.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Beni Sâlim mescidinde Cuma günü irad buyurduğu hutbe olmak üzere, Saîd b. Abdurrahman el-Cumahî'den nakledilen hutbede de şöyle buyurulmuştur:

“Hamd, Allah’a mahsustur.

Ben, O’na hamd eder, O’ndan yardım, yarlıganmak ve hidayet dilerim.

O’na iman ederim, inanmazlık etmem.

İnanmazlık edenlere de düşmanlık ederim.

Ben Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığına, O’nun bir olduğuna, şerîki ve nazîri olmadığına, Muhammed’in de O’nun kulu ve resûlü olduğuna şehadet ederim.

Allah, onu peygamberlerin gelmesinin kesildiği, ilmin azaldığı, insanların sapkınlığa düştüğü, zamanın kesintiye uğradığı, Kıyametin kopma ve âlemin sona erme zamanının yaklaştığı bir sırada, tam bir hidayet, tam bir nur, tam bir öğüt olan Kur’ân’la göndermiştir.

Allah’a ve Resûlüne boyun eğen, muhakkak doğru yolu bulmuştur.

Allah’a ve Resûlüne karşı gelen de, azgınlık ve taşkınlığa, sapkınlıktan sapkınlığa düşmüştür.

Size Allah’tan korunmayı tavsiye ederim.

Zaten bir Müslümanın bir Müslümana en hayırlı tavsiyesi de, onu ahirette isteklendirmesi, ona Allah’tan korunmayı emretmesidir.

Allah’m sizi sakındırdığı şeylerden sakınınız!

Bundan daha üstün ve hayırlı bir öğüt, bundan daha üstün ve hayırlı bir hatırlatma yoktur.

Rabbinden korkarak, ürpererek ibadet eden kimse için, Allah’tan korunmak, istediğiniz ahiret mutluluğu için en güvenilir bir yardımdır.

Kim gizli ve açık her işinde Allah’ın hoşnutluğunu gözeterek Allah’la arasını düzeltirse, dünyada onun adı hayırla anılır.

Öldükten sonra da, bu, kendisinden önce göndermiş olduğu hayra muhtaç bulunduğu bir zamanda kendisine azık olur.

Bunun dışındaki işlerden uzak durmayı, onlarla kendi arasmda uzun mesafeler olmasını ister.

Allah, azabından sizi korkutur.

Allah, kulları hakkında çok esirgeyici ve merhametlidir.

Sözünü doğrulayan, va’dini yerine getiren Allah’a andolsun ki; bundan cayma yoktur!

Çünkü, Yüce Allah ‘Benim katımda söz değiştirilmez. Ben, kullara zulümkâr da değilim’ [Kâf: 29] buyuruyor.

Şimdiki ve gelecekteki işlerinizde gizli ve açık yaptıklarınızdan dolayı Allah’tan korununuz!

Kim Allah’tan korunursa, Allah onun günahlarını örter, ecrini de büyütür.

Allah’tan korunan büyük bir kurtuluşa ermiştir.

Allah’tan korunmak, insanı Allah’m azab ve gazabından korur.

Allah’tan korunmak, yüzleri ağartır, Rabbi hoşnut eder, dereceyi yükseltir.

Nasibinizi alınız!

Allah katında ifratlı olan hareketlerde bulunmayınız.

Allah doğruları da, yalancıları da bilsinler diye size Kitabını ve yolunu açıkça öğretmiştir.

Allah’ın size ihsan ettiği gibi, siz de ihsanda bulununuz.

Allah’ın düşmanlarına düşman olunuz.

O’nun yolunda, gereği gibi cihad ediniz!

Sizi O seçip Müslümanlar diye adlandırdı ki, helâk olan açık delillerle helâk olsun, sağ kalan da açık delillerle sağ kalsın.

Allah’tan başkasında kuvvet ve kudret yoktur.

Allah’ı anmayı çoğaltınız.

Bu günden sonrası için çalışınız.

Kim Allah’la arasını düzeltirse, Allah da onun insanlarla arasını düzeltir.

Çünkü Allah insanlar üzerinde hükmünü yürütür.

İnsanlar ise Allah üzerinde hükümlerini yürütemezler.

Allah insanlar üzerinde tasarruf eder.

İnsanlar ise Allah üzerinde tasarruf edemezler.

Allah en büyüktür. Büyük olan Allah’tan başkasında kuvvet ve kudret yoktur.”⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Cuma namazını kıldıktan sonra, devesine bindi.⁵ Devenin yularını da devenin başına doladı.⁶

⁴ Taberî, Târih, 2/255-256, Kurtubî, 18/98-99, İbn Kesîr, Bidâye, 3/213, Diyarbekrî, 1/339-340.

⁵ Taberî, Târih, 2/256, Mes’ûdî, Mürûc, 2/285.

⁶ Taberî, Târih, 2/256.

Yine, Peygamberiniz Aleyhisselam önde, Hz. Ebu Bekir arkasında, Nec-car oğullarının eşrafı da çevresinde olduğu halde, Medine'nin içine doğru hareket ettiler.⁷

Sâlim b. Avf Oğullarının Vaad ve Dilekleri

Peygamberimiz Aleyhisselamın devesi Kasvâ sağa sola baka baka ilerlerken,⁸ Sâlim b. Avf oğullarından Itban b. Malik ile Abbas b. Ubâde, Sâlim b. Avf oğullarından bazıları ile birlikte gelip:

“Yâ Rasûlallah! Bizim yanımızda kal!

Sayıcı çok, mal ve silahça hazırlıklı, düşmanlarına karşı seni koruma ve savunma gücüne malik olan bize buyur!” dediler.⁹

Başka rivayete göre:

Sâlim b. Avf oğullarından Itban b. Malik ile Nevfel b. Abdullah, Kasvâ'nın yularından tutarak:

“Yâ Rasûlallah! Bize in!

Biz sayıcı çokluğuz! Mal ve silahça hazırlıklıyız!

Yâ Rasûlallah! Biz geniş meydanlar, bağ ve bahçeler sahibiyiz!

Araplardan bu yurda giren kimse -korkarsa- bize sığınır...” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, gülümsedi¹⁰ ve:

“Allah onları size hayırlı ve mübarek kılsın!” diyerek dua ettikten sonra:¹¹

“Devenin yolunu açınız! Nereye çökeceği, ona emrolunmuştur!” buyurdu.

Ubâde ve Abbas b. Sâmit'in Vaad ve Dilekleri

Ubâde b. Sâmit ile Abbas b. Sâmit:

“Yâ Rasûlallah! Bize in!

Biz sayıcı çokluğuz. Mal ve silahça hazırlıklıyız” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah, onları size hayırlı ve mübarek kılsın!” diyerek dua ettikten sonra:

“Devenin yolunu açınız! Nereye çökeceği, ona emrolunmuştur!” buyurdu.¹²

⁷ İbn Sa'd, 1/235.

⁸ Kastallânî, Mevâhib, 1/88, Halebî, 2/244.

⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/139, İbn Seyyid, 1/194.

¹⁰ Semhûdî, 1/256, Diyarbekrî, 1/340, Halebî, 2/244.

¹¹ İbn Sa'd, 1/236, Belâzurî, Ensâb, 1/266, Halebî, 2/244.

¹² Semhûdî, 1/256, Diyarbekrî, 1/340.

Beyâza Oğullarının Vaad ve Dilekleri

Kasvâ, yolu açılınca, Beyâza oğullarının evleri hizasına kadar gitti. Beyâza oğullarından Ziyad b. Lebid ile Ferve b. Amr geldiler ve:

“Yâ Rasûlallah! Bize buyur! Sayıca çokluğuz. Mal ve silahça hazırlıkliyız. Düşmanlarına karşı seni koruma ve savunma gücüne sahibiz” dediler. Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Devenin yolunu açınız! Nereye çökeceği, ona emrolunmuştur!” buyurdu.

Kasvâ’nın yolunu açtılar.

Kasvâ, Benî Sâidelerin evlerine kadar gitti.¹³

Sâide Oğullarının Vaad ve Dilekleri

O sırada, Abdullah b. Übeyy b. Selûl; köşkünde, dizlerini dikmiş, iki elini kavuşturmuş oturuyor, yanında da birçok kimseler bulunuyordu. Peygamberimiz Aleyhisselamın kendisine doğru geldiğini görünce:

“Git! Sen, seni davet etmiş olanlara in!” dedi.

Sa’d b. Ubâde:

“Yâ Rasûlallah! Onun sözlerinden kalbine bir üzüntü gelmesin!

Senin bize geldiğin şu sıralarda, Hazrec oğulları onu kendilerine hükümdar yapmak istiyorlardı! İşte şurası benim evim!

Yâ Rasûlallah! Kavmimin içinde hurmalığı, kuyu başı, serveti, silahı, aile efradı.. benimkinden daha çok ve benden daha cesaretli bir kimse yoktur!” dedi.¹⁴

Hem Sa’d b. Ubâde, hem Münzir b. Amr ve Beni Sâidelerden bazı zâtlar:

“Yâ Rasûlallah! Bize buyur! Biz sayıca çokluğuz. Mal ve silahça hazırlıkliyız. Düşmanlarına karşı seni koruma ve savunma gücüne sahibiz” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Devenin yolunu açınız! Nereye çökeceği, ona emrolunmuştur!” buyurdu.

Yolu açılınca, Kasvâ, Beni Hârise b. Hazreclerin evleri hizasına kadar gitti.

Hârise b. Hazrec Oğullarının Vaad ve Dilekleri

Sa’d b. Rebi’, Hârice b. Zeyd, Abdullah b. Revâha ve Beni Hâriselerden bazıları, devenin önüne gerilerek:

¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/140, İbn Seyyid, 1/194.

¹⁴ Semhûdî, 1/257, Diyarbekrî, 1/340.

“Yâ Rasûlallah! Bize buyur!

Sayıcı çokluğa, silahça hazırlığa, seni düşmanlarından koruma ve savunma gücüne sahip bulunan bize gel!¹⁵ Bizi geçme!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah, onları size mübarek kılsın!¹⁶

Devenin yolunu açınız! Nereye çökeceği, ona emrolunmuştur!” buyurdu.¹⁷

Adiyy b. Neccar Oğullarının Vaad ve Dilekleri

Yolu açılınca, Kasvâ ilerleyip Peygamberimiz Aleyhisselamın dedesi Abdulmuttalib'in annesi Selmâ binti Amr'ın mensup bulunduğu Adiyy b. Neccar oğullarının evlerini geçeceği sırada, Adiyy b. Neccar oğullarından Salât b. Kays, Ebu Salât ve Üseyre b. Ebi Hârice ile Adiyy b. Neccarlardan bazıları:

“Yâ Rasûlallah! Dayılarına gel! Sayı ve silah çokluğuna, düşmanlarına karşı seni koruma ve savunma gücüne sahip olan bize buyur!¹⁸ Bizi bırakıp, bizden başkasına geçme! Sana kavmimiz içinde akrabalar olarak bizden daha yakın kimse yoktur!” dediler.¹⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Devenin yolunu açınız! Nereye çökeceği, ona emrolunmuştur!” buyurdu. Kasvâ'nın yolunu açtılar.

Kasvâ; Malik b. Neccar oğullarının evleri yanına varınca, Peygamberimiz Aleyhisselamın bugünkü Mescidinin kapısının bulunduğu yere çöktü ki, orası o zaman Neccar oğullarından Sehl ve Süheyl adlarında iki yetim gence ait hurma serme, kurutma yeri idi.

Bu gençler; Muaz b. Afrâ'nın²⁰ himayesi altında idiler.

Kasvâ çöktüğü zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam, onun üzerinden inmedi.

Kasvâ ayağa kalktı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, yine, onun yularını serbest bıraktı.

Kasvâ, biraz gittikten sonra, birdenbire arkasına dönüp ilk önce çöktüğü yere kadar geldi, oraya tekrar çöktü, artık oradan kalkmadı. Boynunu ve

¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/140, İbn Seyyid, 1/194, Semhûdî, 1/257.

¹⁶ Semhûdî, 1/257.

¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/140, İbn Seyyid, 1/194, Semhûdî, 1/257.

¹⁸ Aynı kaynaklar.

¹⁹ Semhûdî, 1/257.

²⁰ Veya Es'ad b. Zürrâ'nin (Buhârî, Sahîh, 4/258).

göğsünü yere uzatıp böğürmeye ve deprenmeye başladı. Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam Kasvâ'nın üzerinden indi²¹ ve:

“İnşaallah, menzil burasıdır!” buyurdu.²²

Kasvâ çöktüğü zaman, Cebbar b. Sahr çöktüğü yerden kaldırmak için ona ayağı ile vurmuş, tepmişti.

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd kızdı ve:

“Ey Cebbar! Sen benim evimin önünden kaldırmak için ona vurdun, teptin ha?! Resûlullahı hak dinle, Kitabla peygamber gönderen Allah’a yemin ederim ki, İslâmiyet mani olmasaydı sana kılıçla vururdum!” dedi.²³

Peygamberimiz Aleyhisselamı Konuk Etmek İçin Tartışılması ve Kur’aya Başvurulması

Medineli Müslümanlar Peygamberimiz Aleyhisselamın yanından ayrılmıyor, herkes onu götürüp ağırlamaya can atıyor ve bu hususta birbirleriyle de tartışıyorlardı.²⁴

Nihayet, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben bu gece Abdulmuttalib’in dayıları olan Neccar oğullarına iner, bununla onlara ikramda bulunmuş olurum” buyurdu.²⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Akrabamızın evlerinden, buraya en yakını hangisidir?” diye sorunca, Ebu Eyyub Halid b. Zeyd:

“Benimkidir yâ Nebiyyallah! İşte, evim şurasıdır! Evimin kapısı da şurasıdır!” dedi.²⁶

Fakat, Neccar oğulları, aralarında kur’a çekilip kur’a Ebu Eyyub Halid b. Zeyd’e çıkmadıkça, Peygamberimiz Aleyhisselamı ağırlamak şerefini bırakmaya razı olmadılar.²⁷

²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/140-141, Taberî, Târîh, 2/256, İbn Hazm, Cevâmi, s. 94, İbn Seyyid, 1/194-195, Semhûdî, 1/261-262.

²² Buhârî, Sahîh, 4/258, Zehebî, Târîh, s. 334, Kastallânî, Mevâhib, 1/88.

²³ Semhûdî, 1/260.

²⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/3, Müslim, 4/2311, Belâzurî, Ensâb, 1/266, İbn Hazm, Cevâmi, s. 95, Diyarbekrî, 1/341.

²⁵ Ahmed b. Hanbel, 1/3, Müslim, 4/2311, Zehebî, Târîh, s. 332.

²⁶ İbn Sa’d, 1/236, Buhârî, Sahîh, 4/260, Ebu Nuaym, Delâil, 2/331, Beyhakî, Delâil, 2/527, Zehebî, Târîh, s. 338.

²⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/414, Zehebî, Siyer, 2/291, Halebî, 2/246.

Bunun üzerine, Ebu Eyyub Halid b. Zeyd, Peygamberimiz Aleyhisselama “Evim, buraya evlerin en yakınıdır. Ağırlığını oraya taşıyayım” deyince, Peygamberimiz Aleyhisselam “Olur!” buyurdu.²⁸

Peygamberimiz Aleyhisselamın Ebu Eyyub’un Evine Gidişi

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd, Kasvâ’nın yükünü indirdi. Palanını (kaşsız, enli ve yumuşak bir semer) soydu. Yükünü evine taşıyınca Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kişi, binitinin ve ağırlıklarının yanında bulunur” buyurdu.

Es’ad b. Zürâre, Kasvâ’nın yularını tutup kendi evine götürdü.²⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu Eyyub Halid b. Zeyd’e:

“Git! Bizi kabul için yer hazırla!” buyurdu.

Ebu Eyyub, hemen gidip yeri hazırladıktan sonra geldi ve:

“Yâ Nebiyyallah! İkinize de yer hazırladım.

İkiniz de, kalkınız, Allah’ım bereketi üzere, yerinize buyurunuz!” dedi.³⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Gelişine Mini Mini Kızların Sevinmeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam; Ebu Eyyub Halid b. Zeyd’in evine ineceği sırada, Neccar oğullarının mini mini kızları deflerle çıkıp:

“Neccar oğullarının kızları biz!”

Muhammed’in hısımlığı, komşuluğu ne mutlu, ne hoş!” diyerek neşdeler okuyorlardı.³¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Beni seviyor musunuz?” diye soruyor, onlar da:

“Evet yâ Rasûlallah!” diyorlar,³² Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Vallahi, ben de sizleri seviyorum!

Vallahi, ben de sizleri seviyorum!

Vallahi, ben de sizleri seviyorum!” buyuruyordu.³³

²⁸ Semhûdî, 1/261.

²⁹ İbn Sa’d, 1/237, Belâzurî, Ensâb, 1/266-267, İbn Kayyım, 2/61.

³⁰ İbn Sa’d, 1/236, Buhârî, Sahîh, 4/260, Ebu Nuaym, Delâil, 2/331, Beyhakî, Delâil, 2/527, Zehebî, Târîh, s. 338.

³¹ İbn Mâce, 1/612, Kastallânî, Mevâhib, 1/89-90, Semhûdî, 1/262-263, Diyarbekrî, 1/341.

³² Semhûdî, 1/262-263, Kastallânî, Mevâhib, 1/89-90, Diyarbekrî, 1/341.

³³ Semhûdî, 1/262-263, Diyarbekrî, 1/341.

Medineli Müslümanların Olağanüstü Sevinçleri ve Coşkuları

Berâ' b. Âzib der ki:

“Ben, Medinelilerin, hiçbir şeye, Resûlullah Aleyhisselamın gelişine sevindikleri gibi sevindiklerini görmedim!³⁴

Medine halkı,³⁵ erkekler ve kadınlar,³⁶ yollara,³⁷ evlerin üzerlerine çıkmışlar, oğlan çocukları ve hizmetçiler yollara dökülmüşler:³⁸

‘Nebiyullah geldi! Nebiyullah geldi!’³⁹

Yâ Muhammed! Yâ Rasûlallah!⁴⁰

Allahuekber! Resûlullah Aleyhisselam geldi! Muhammed geldi!⁴¹

Muhammed geldi! Resûlullah geldi!

Allahuekber! Muhammed geldi! Resûlullah geldi!’ diyerek bağırıyorlardı.⁴²

‘Resûlullah bu! Geldi! Geldi!’ dediklerini işittim.”⁴³

Enes b. Malik de:

“Ben, Resûlullah’ın Medine’ye girdiği günden daha güzel, daha parlak bir gün görmedim” demiştir.⁴⁴

Medinelilerin Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Kurban Kesmeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine’ye geldiği zaman, Medineli Müslümanlar, bir deveyi veya sığırı kurban olarak kesmişlerdir.⁴⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamm Ebu Eyyub’a Konuk Oluşu

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî der ki:

“Resûlullah, evime indiği zaman, evimin alt katına inmişti. Ben ve zevcem Ümmü Eyyub, yukarıda bulunuyorduk. Kendisine:

³⁴ İbn Sa’d, 1/234, Ahmed b. Hanbel, 1/3, Buhârî, Sahîh, 4/260.

³⁵ Ahmed b. Hanbel, 1/3, Hâkim, 3/13.

³⁶ Müslim, 4/2311.

³⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/3.

³⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/3, Müslim, 4/2311, Hâkim, 3/13.

³⁹ Buhârî, Sahîh, 4/260.

⁴⁰ Müslim, 4/2311.

⁴¹ Ahmed b. Hanbel, 1/3.

⁴² Hâkim, 3/13.

⁴³ İbn Sa’d, 1/234.

⁴⁴ İbn Sa’d, 1/234, Ahmed b. Hanbel, 3/122.

⁴⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/301, Ebu Davud, 3/342.

‘Babam, anam sana fedâ olsun yâ Rasûlallah! Ben yukarıda olmamı, senin ise altımda bulunmanı iyi görmüyor, ağır buluyorum!

Sen yukarı çık, yukarıda ol!

Biz inelim, aşağıda bulunalım’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Yâ Ebâ Eyyub! Evin alt katında bulunmamız, bize daha uygun ve elverişlidir’ buyurdu, alt katta oturdu.

Biz de meskende onun üstünde bulunduk.

O sırada, içinde su bulunan testimiz kırıldı.

Resûlullahm üzerine damlayıp onu rahatsız etmesinden korkarak, ben ve zevcem Ümmü Eyyub, tek örtüneceğimiz kadife yorganımızı hemen suyun üzerine bastırdık.”⁴⁶

Ebu Eyyub bir gece kendi kendine:

“Biz Resûlullah Aleyhisselamın başının üzerinde yürüyoruz ha!?” dedi ve bir kenara çekilerek gecelediler.

Sabahleyin bunu Peygamberimiz Aleyhisselama arzetti.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Alt kat daha elverişlidir!” buyurdu ise de, Ebu Eyyub:

“Sen altında bulundukça, ben bir çatının üstüne çıkamam!” dedi.

Bunun üzerine, yerlerini değiştirdiler:

Peygamberimiz Aleyhisselam üst kata çıktı, Ebu Eyyub da alt kata indi.⁴⁷

Es’ad b. Zürrâre’nin Peygamberimiz Aleyhisselama Serir (Somya) Hediye Edişi

Hiz. Âişe der ki:

“Kureyşîlere Mekke’de سرير üzerinde uyumaktan daha hoş bir şey yoktu.

Resûlallah Aleyhisselam, Medine’ye geldiği ve Ebu Eyyub’un evine indiği zaman, ona:

‘Yâ Ebâ Eyyub! Sizin bir سريرiniz yok mu?’ diye sordu.

Ebu Eyyub:

‘Yoktur vallahi!’ dedi.

Es’ad b. Zürrâre, bunu haber alınca, Resûlullah’a, direkleri sac ağacından yapılmış. üzeri keten lifle dokunmuş, hasırla kaplı bir سرير gönderdi.

⁴⁶ İbn İshak. İbn Hîsam. 2/44. Semhûdî, 1/264.

⁴⁷ Ahmed b. Hanbel. S. 4/5. Müslim. 3/1623, Semhûdî, 1/264.

Resûlullah Aleyhisselam, evine taşınmaya kadar, onun üzerinde uyumuştur.

Vefatına kadar da onun üzerinde uyudu.⁴⁸

Resûlullah Aleyhisselam, yıkanıp kefenlendiği zaman, bu seririn üzerine konuldu, cenaze namazı da kendisi bu serir üzerinde bulunduğu halde kılındı.⁴⁹

Halk, ölülerini taşımak üzere onu bizden isteyip alır ve onunla teberrük ederlerdi.

Ebu Bekir'in, Ömer'in cenazesi de onun üzerinde taşınmıştı.⁵⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın bu mübarek seriri Emevîler devrinde Hz. Âişe'nin mirası içinde satışa çıkarılınca, onu Muaviye b. Ebi Süfyan'ın azadlılarından Abdullah b. İshak adında bir adam dört bin dirheme satın almıştı.⁵¹

Peygamberimiz Aleyhisselama Her Gün Ensar Tarafından Yemekler Gönderilişi

Zeyd b. Sâbit der ki:

“Ebu Eyyub'un evine indiği zaman Resûlullah'ın yanına ilk önce girip ona tereyağı ve sütle yapılmış bir çanak tirit takdim eden ben idim ve:

‘Bu çanağı annem gönderdi’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Allah onu bereketli kılsın!’ diyerek dua etti.

Ashabını çağırdı, onu yediler.

Yemeğin arkası kesilmeden, Sa'd b. Ubâde, uşağının başında üzeri örtülü bir çanak tirit ve haşlanmış kemik sığuşu ile kapıya gelip içeri girdi. Malik b. Neccar oğullarından, sıra ile Resûlullahın kapısına üç-dört yerden yemek taşınmadığı bir gece yoktu.

Bu, Ebu Eyyub'un yedi ay kaldığı evinden ayrılıp kendi evine taşınmaya kadar devam etti.⁵²

Sa'd b. Ubâde ile Es'ad b. Zü'râre'den her gece birer çanak yemek gelirdi.⁵³

⁴⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/525.

⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 4/314, İbn Sa'd, 2/288, 291, İbn Mâce, 1/531.

⁵⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/525.

⁵¹ Belâzurî, Ensâb, 1/525, Zü'râkânî, 3/383.

⁵² İbn Sa'd, 1/237, Semhûdî, 1/265-266.

⁵³ Semhûdî, 1/266.

Sa'd b. Ubâde; etle veya sütle veya sirkeli zeytinyağıyla veya tereyağıyla yapılmış tirit gönderirdi.

Bunlardan en çok gönderdiği de, etli tiritti.⁵⁴

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensarî de der ki:

“Resûlullah’a biz de daima akşam yemeği yapıp gönderirdik.

Kalanını bize geri çevirdiği zaman, ben ve Ümmü Eyyub, Resûlullahın elinin değdiği yerleri araştırarak oralardan yer ve bununla teberrük ederdik.

Yine bir gece yapıp gönderdiğimiz soğanlı veya sarmısaklı yemeği Resûlullah geri çevirmişti.

Onda elinin izini göremeyince, korkarak yanına gittim ve:

‘Yâ Rasûlallah! Babam, anam sana feda olsun!

Sen akşam yemeğini geri çevirdin. Fakat onda elinin izini göremedim? Halbuki ben ve Ümmü Eyyub geri çevirdiğin yemekte senin elinin değdiği yerleri araştırmakta ve bununla teberrük etmekte idik’ dedim.

Resûlullah:

‘Ben sizin görüşemediklerinizle görüşen, meleklerle fısıldaşan bir kimseyim.⁵⁵

İnsanı rahatsız eden şeyden melekler de rahatsız olurlar.⁵⁶

Ben sizler gibi değilim: Arkadaşımı [Cebraîl’i] rahatsız etmekten korkarım!’ buyurdu.⁵⁷

Kendisine:

‘Haram mıdır o yemek?’ diye sordum.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Değildir! Fakat, ben kokusundan dolayı ondan hoşlanmadım!’ buyurdu.

Kendisine:

‘Senin hoşlanmadığın şeyden ben de hoşlanmam!’ dedim.⁵⁸

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Siz onu yiyiniz!’ buyurdu.

Bunun üzerine biz ondan yedik ve Resûlullah’a bir daha o sebzedен yemek yapmadık.”⁵⁹

⁵⁴ Semhûdî, 1/266.

⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/144.

⁵⁶ Süheylî, 4/279.

⁵⁷ Ahmed b. Hanbel, 6/462, Semhûdî, 1/266.

⁵⁸ Müslim, 3/1623.

⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/144.

Bir gün Ümmü Eyyub'a:

“Resûlullah senin kocanın evinde yedi ay oturmuştu. Resûlullahın en sevdiği yemek hangisiydi?” diye sorulmuştu.

Ümmü Eyyub:

“Onun ne kendisi için bir yemeğin yapılmasını emrettiğini gördüm, ne de bir yemeği yerdiğini gördüm.

Kendisine herise yapar, hoşuna gittiğini görürdük de, ona bu beş, altı yahut on günde bir hazırlanırdı” dedi.⁶⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın İçinde Yedi Ay Kaldığı Evin Tarihçesi

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye gelince içinde yedi ay oturduğu mübarek ev Mescidin doğusunda olup; yediyüz yıl önce Medine'ye gelen, Yemen hükümdarlarından Tüban [Tübbâ'] Ebu Kerib Peygamberimiz Aleyhisselamın Mekke'de zuhur ve Medine'ye hicret edeceğini Yahudi alimlerinden öğrenince, bu evi daha o zamandan yaptırmış, yazıp altın mühürle mühürlediği bir mektubu da Peygamberimiz Aleyhisselama takdim edilmek üzere Medine alimlerinin en büyüğüne vererek, kendisi erişemezse çocuğundan veya çocuğunun çocuğundan erişecek olan vasıtasıyla takdim edilmesini emretmişti.

İşte bu ev; babadan evlada geçe geçe, Tüban'ın mektubu ile iman etmiş Medine alimlerinden birinin soyundan gelen Ebu Eyyub Halid b. Zeyd'in eline geçmişti.⁶¹

Tüban Ebu Kerib Es'ad, mü'mindi; Peygamberimiz Aleyhisselama yedi yüz yıl önce iman etmişti.

Çünkü o manzum mektubunda meâlen şöyle demişti:

“1. Ben, Hz. Ahmed'in Allah tarafından gönderileceğine kesin olarak kanaat getirdim.

2. Ömrüm onun ömrüne uzansaydı [onun zamanına yetişseydi], muhakkak ona, o amcamın oğluna vezir ve yardımcı olurdum.

3. Yeryüzündeki Arapları ve Arap olmayanları, herkesi ona boyun eğmeye mecbur kılardım.

⁶⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/267, Semhûdî, 1/266.

⁶¹ İbn Asâkir, 3/334-335, Semhûdî, 1/188-189.

4. Kılıç çeker, onun düşmanlarıyla çarpışır, kalbinden her kederi dağıttırdım!”⁶²

Tüban’ın manzumesinde birinci ve ikinci beyitlerle birlikte:

“5. Zebur’da onun ümmeti ismen anılmıştır.

Onun ümmeti, ümmetlerin hayırlısıdır” beyti de bulunuyordu.⁶³

Tüban’ın mektubunu ellerinde bulunduranlar, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine’ye gelmekte olduğunu işitince; mektubu, ona teslim etmek üzere, Süleym kabilesinden güvenilir bir zât olan Ebu Leyla’ya verdiler.

Ebu Leyla Mekke yolunda Peygamberimiz Aleyhisselamı buldu.

Peygamberimiz Aleyhisselam onu görünce yanına çağırды⁶⁴ ve ona:

“Sen, Ebu Leyla mısın?” diye sordu.⁶⁵

Ebu Leyla:

“Evet!” dedi.⁶⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Senin yanında I. Tübbâ’nın mektubu var!⁶⁷ Getir, ver bana mektubu!” buyurdu.⁶⁸

Ebu Leyla Peygamberimiz Aleyhisselamı tanımıyordu. Kendi kendine, düşündü kaldı.⁶⁹

Doğrusu, şaşılacak şey!”⁷⁰ dedi ve:

“Sen kimsin? Ben senin yüzünde sihir [sihirbazlık] eseri görmüyorum.

Sen bende bulunanı nasıl bildin?!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben, Muhammed’im! Getir, ver mektubu bana!” buyurdu.⁷¹

Adam mektubu sakladığı yerden hemen çıkarıp Peygamberimiz Aleyhisselama verdi.

Hız. Ebu Bekir onu Peygamberimiz Aleyhisselama okuyunca,⁷² Peygamberimiz Aleyhisselam üç kere:

⁶² Mes’ûdî, Mürûc, 1/68-69, Süheylî, 1/163.

⁶³ Vâkıdî, Fütûhu’ş-Şâm, 1/33.

⁶⁴ İbn Asâkîr, 3/335.

⁶⁵ İbn Asâkîr, 3/335, Aynî, 4/176.

⁶⁶ İbn Asâkîr, 3/335.

⁶⁷ İbn Asâkîr, 3/335, Aynî, 4/176.

⁶⁸ Aynî, 4/176.

⁶⁹ İbn Asâkîr, 3/335, Aynî, 4/176.

⁷⁰ İbn Asâkîr, 3/335.

⁷¹ İbn Asâkîr, 3/335, Bedrüddin Aynî, 4/176.

⁷² İbn Asâkîr, 3/335.

“Merhaba=Hoşgeldin, safa geldin salih kardeş Tübbâ!” buyurdu.⁷³

Ebu Leyla’ya da, hemen Medine’ye dönmesini emretti.

Ebu Leyla, Medine’ye dönüp, Medinelilere Peygamberimiz Aleyhisselamın gelmekte olduğunu müjdeledi. Medinelilerden her biri, bu müjdesinden dolayı ona bahşış verdi.⁷⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam: “Tübbâ’a sövmeyiniz! Çünkü, o Müslüman olmuştu” buyurmuştur.⁷⁵

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî’nin evi sonradan azadlı kölesi Eflah’a geçti.

Duvarlarından gedikler açılmaya başladığı, yıkılmaya yüz tuttuğu zaman, Muğîre b. Abdurrahman b. Hâris b. Hişam onu Eflah’ın oğlundan bin dinara (altına) satın alarak tamir ettirip vakfetti.⁷⁶

Zamanla yine harab olan ve arsa haline gelen bu mübarek ev tekrar satınınca, Melik Muzaffer Şihabüddin Gazi b. Melik Âdil Seyfüddin Ebi Bekr b. Eyyub b. Sadi onu satın alıp üzerine dört mezhep talebesinin okuyacağı mükemmel bir medrese yaptırdı.

Bu medrese için, kendi memleketinde, Dımaşk’ta, Medine’de ve sair yerlerde zengin vakıflar tesis etti. Medresenin içinde, pek çok nefis kitaplar bulunan bir kütüphanesi de vardı.⁷⁷

Sonraları, bakımsızlık yüzünden harab olup küçük bir zaviye haline gelen ve Hicretin 1259. yılında Sultan Abdülmecîd tarafından yıktırılarak mükemmel bir surette yeniden yaptırılan bu zaviye, “Zâviye-i Cüneydiyye” adıyla anılır ve ziyaret edilirdi.⁷⁸

Medine’nin Coğrafi Durumu, İsimleri ve İlk Sakinleri

Medine-i Münevvere; deniz sathından 916 metre kadar yükseklikte,⁷⁹ Kızıl Denizin 100 kilometre doğusunda,⁸⁰ meridyen olarak 39 derece 55

⁷³ İbn Asâkîr, 3/335, Aynî, 4/176

⁷⁴ İbn Asâkîr, 3/335.

⁷⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/340.

⁷⁶ Süheylî, 4/279-280, Aynî, 4/177, Semhûdî, 1/265.

⁷⁷ Semhûdî, 1/265.

⁷⁸ Eyyub Sabri Paşa, Mir’at-ı Medîne, s. 366-368.

⁷⁹ M. Ferid Vecdi, Dairetu’l-maârif, 8/529.

⁸⁰ Eyyub Sabri Paşa, Mir’at-ı Medîne, s. 7.

dakika doğuda, paralel olarak 24 derece 15 dakika kuzeyde,⁸¹ Mekke'nin yarısı büyüklüğünde, çorak topraklı, kara taşlık bir şehir olup, kuzeyinde Uhud dağı bulunmaktadır. Ki, şehre en yakın dağ, Uhud dağıdır.

Medine-i Münevvere'nin hurma bahçeleri çok ve suları boldu.⁸²

Medine-i Münevvere'de sebzelerin her çeşidi yetiştiği gibi; başta hurmaların en iyisi olmak üzere, kavun, karpuz, şeftali, incir, limon, turunç, üzüm, elma, nar, muz, vişne... gibi her çeşit meyve de yetişir.⁸³

Yazın, gündüzleri havanın gölgede hararet derecesi 48'e kadar yükselir.

Kışın gündüzleri sıfırın altında 10 dereceye, geceleri ise -15 dereceye kadar düştüğü ve hatta suların donduğu bile olur.⁸⁴

Rivayete göre; Medine'ye ilk gelip yerleşen kimsenin oğlunun adı Yesrib olduğundan, Medine o zamandan itibaren bu adla anılagelmıştır.⁸⁵

Yâkutu'l-Hamevî, Medine'nin 29 ismini sıralar.⁸⁶

Semhûdî de, "İsim çokluğu isim sahibinin şerefiliğine delalet eder" dedikten sonra, çeşitli kaynaklara dayanarak, Medine'nin:

1. Tâbe,
2. Tayyibe,
3. Âsıma,
4. Darü'l-emân,
5. Dârü's-sekîne,
6. Bârre,
7. Berre,
8. Beytû'r-resûl,
9. Habîbe,
10. Mahbûbe,
11. Dârü'l-ebrar,
12. Dârü'l-hicre,
13. Dârü's-selâme,
14. Darü'l-feth,
15. Mahfûze,

⁸¹ M. Ferid Vecdi, Dairetu'l-maârif, 8/529.

⁸² Yâkût, 5/82.

⁸³ Eyyub Sabri Paşa, Mir'at-ı Medîne, s. 36.

⁸⁴ M. Ferid Vecdi, Dairetu'l-maârif, 8/529.

⁸⁵ Süheylî, 4/291, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 1, s. 21, Semhûdî, 1/156.

⁸⁶ Yâkût, 5/83.

16. Haremü'r-resul,

17. Medine..... gibi 94 ismini sayıp, onlar hakkında açıklama yapar.⁸⁷

Medine'ye Tâbe ve Taybe isimleri Yüce Allah tarafından verilmiştir.⁸⁸

Mirac gecesinde Cebrail Aleyhisselam, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“İn de, namaz kıl!” demişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam inip namaz kıldığı zaman, Cebrail Aleyhisselam:

“Sen nerede namaz kıldın biliyor musun?

Sen Taybe'de namaz kıldın! Oraya da hicret edeceksin!” demiş;⁸⁹ Peygamberimiz Aleyhisselam da, Tebük seferinden dönerken, Medine görününce:

“İşte, Tâbe!” buyurmuştur.⁹⁰

Nuh Aleyhisselamın oğlu Sam'ın oğlu Lâvez'in oğullarından Amlîk (İmlak)⁹¹ Amalikaların atası olup, Amalikalar bütün beldelere yayılmış, dağılmışlardı.

Maşrık, Umman, Hicaz, Şam, Mısır halkları onlardandı.

Bahreyn, Umman, Necd, Teymâ halkı onlardandı.

Kenânîler diye anılan⁹² Şam zorbaları, Mısır firavunları da onlardandı.⁹³

İrem b. Sam'ın oğlu Avs'ın oğullarından birisinin adı Abil ve Abil'in oğlunun adı da Yesrib'di.

Bu baba oğul, Medine'nin ilk sakini idiler.

San'a'ya yerleşen Amalikalardan bazıları Yesrib'e inip Abil'i oradan çıkarmışlar, oraya kendileri yerleşmişlerdi.⁹⁴

Medine'de ilk kez ekin ekenler, hurma ağacı ve üzün asmaları dikenler,⁹⁵ yüksek evler, köşkler yapanlar, Amalikalardı.⁹⁶

Buhtunnassar [Buhtunnasr] Beytü'l-Makdisi yıkıp İsrail oğullarından süreceğini sürdükten, esir edeceğini esir ettikten sonra, İsrail oğullarından

⁸⁷ Semhûdî, 1/8, 27.

⁸⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/89, 94, 96, Müslim, 2/1007.

⁸⁹ Nesâî, 1/221, 222, İbn Esîr, Kâmil, 2/52, Zehebî, Târih, s. 242, İbn Kesîr, Bidâye, 3/5-6.

⁹⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/425.

⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 1/8, Taberî, Târih, 1/103.

⁹² Taberî, Târih, 1/103.

⁹³ Taberî, Târih, 1/103, Yâkût, 5/84, Semhûdî, 1/157.

⁹⁴ Taberî, Târih, 1/106.

⁹⁵ Belâzurî, Fütûh, 1/16, Yâkût, 5/84, Semhûdî, 1/157.

⁹⁶ Yâkût, 5/84, Semhûdî, 1/157.

bir cemaat Hicaz taraflarına gittiler. Vâdi'l-Kura'ya, Teymâ'ya ve Yesrib'e indiler.

O zaman, Yesrib'de, Amalikaların kalıntıları ile Cürhümîlerden bir cemaat bulunuyordu.

İsrail oğulları orada bunlarla birlikte oturdular ve onlara karıştılar.

Medine'nin yerlileri gittikçe azalırken, İsrail oğulları çoğaldılar.

Yerlilerin azaldıklarını, zayıfladıklarını görünce, üzerlerine yürüdüler; onları Yesrib'den sürüp çıkardılar. Mallarını, mülklerini ele geçirdiler.

İsrail oğulları böylece, Allah'ın dilediği kadar, Medine'de kaldılar.⁹⁷

Yemen'deki Me'rib seddini, ilk önce fındık fareleri oymaya başlamış, sonra da Yüce Allah bir sel salıp yıkmıştı.⁹⁸

Yurtlarının harab olduğunu gören, Evs ve Hazrecîlerin atası Müzeykiya Amr b. Âmir b. Hârise b. Sa'lebe bütün mallarını, mülklerini ve hayvanlarını satarak, oğulları ve kendilerine tâbi olanlarla birlikte gidip önce Âklerin beldelerinde oturdu..

Sonra Mekke'ye, Mekke'den sonra da Medine'ye gitti.

O zaman Medine'nin içinde Yahudiler oturdukları için, bunlar Medine'nin dışında oturdular.

Sayıcı çoğalıp güçlendikleri zaman Yahudileri şehrin dışına çıkarıp, şehrin içine kendileri yerleştiler.

Bu sefer de Yahudiler şehrin dış kısımlarında oturdular.⁹⁹

Medine'de bütün mallar, mülkler, köşkler, hurma bahçeleri Yahudilerin elinde idi. Çokluk ve güçlülük de onlarda idi.

Bir müddet sonra, Evs ve Hazrecler hem Yahudilerle aralarında, hem birbirlerine karşı güvenlik, hem de başkalarına karşı birbirlerini savunma antlaşması yapmak isteyip yaptılar ve uzun müddet buna bağlı kaldılar.

Evsî ve Hazrecîlerin mal mülk sahibi olmaya başladıklarını, sayıcı da çoğaldıklarını gören Beni Kurayza ve Beni Nadîr Yahudileri onların kendilerine galebe çalıp evlerini ve mallarını zaptedeceklerinden korktular.

Kendi aralarında görüşüp konuşarak Evsî ve Hazrecîlerle yapmış oldukları antlaşmayı bozdular.

Yahudiler sayıcı çok kalabalık idiler.

⁹⁷ Belâzurî, Fütûh, 1/15-16.

⁹⁸ Belâzurî, Fütûh, 1/16.

⁹⁹ Belâzurî, Fütûh, 1/17.

Evsî ve Hazrecîler, Yahudilerin kendilerini Medine'den sürüp çıkaracaklarından korkar bir halde yaşamaya başladılar.

Benî Sâlim b. Avf b. Hazrec'in kardeşi Malik b. Aclan'ı kendilerine seyid, başkan yaptılar.¹⁰⁰

İsrail oğullarının başına Fıtyevn adında ahilâksız bir adam geçmiş,¹⁰¹ Evs ve Hazrecîleri de hükmü altına almıştı.¹⁰²

Yahudiler de, Evsî ve Hazrecîler de, ona boyun eğmişlerdi.¹⁰³

Fıtyevn; evlenecek her kızın ve kadının kocasından önce kendisinin yanında bir gece kalmasını âdet haline getirtmiş ve bunu Evsî ve Hazrecîlere da uygulamaya¹⁰⁴ ve Malik b. Aclan'ın, Süleym oğullarından bir adamla nikâhlanan kızkardeşini yanına getirtmeye kalkışmıştı.¹⁰⁵ Kızkardeşinin kocasıyla gerdeğe gireceği gecede kavminin meclisine bacakları açık girdiğini gören Malik b. Aclan, ona:

“Sen, bacakların açık olarak çirkin bir çıkışla kavminin yanına çıktın ha!?” diyerek çıkışınca, kızkardeşi:

“Bu gecemde bana yapılmak istenilen şey, kocamdan başkasının yanına sokulmak istenilişim, bundan daha ağırdır!” dedikten sonra evine girdi.

Malik b. Aclan, hemen onun yanına vardı. Ne demek istediğini öğrenince, ona:

“Senin elinden bir hayır, bir iyilik gelir mi?” diye sordu.

Kızkardeşi:

“Evet, gelir! Sen benden ne gibi bir iyilik istersin?” dedi.

Malik b. Aclan:

“Ben senin yanındaki kadınlarla birlikte içeri girerim! Yanına girince de Fıtyevn'i kılıçla vurur, gebertirim!” dedi.

Kızkardeşi:

“Yap bunu!” dedi.

Malik b. Aclan, kadın elbisesi giyinip kadınlarla birlikte gitti.

Kadınlar Fıtyevn'in yanından çıkınca Malik b. Aclan içeri girip Fıtyevn'i kılıçtan geçirdi, öldürdü ve Şam'a kaçtı.

¹⁰⁰ Semhûdî, 1/178.

¹⁰¹ Yâkût, 5/85, Semhûdî, 1/178.

¹⁰² Yakubî, 2/197.

¹⁰³ Yâkût, 5/85.

¹⁰⁴ Yâkût, 5/85, Semhûdî, 1/179.

¹⁰⁵ Semhûdî, 1/179.

Orada, hükümdarlardan Ebu Cebile'ye, Fıtyevn'i kadınlara yaptığı kötü-lüklerden dolayı öldürdüğünü ve Yahudilerden korktuğu için artık Medi-ne'ye dönemeyeceğini söyledi.

Bunun üzerine, Ebu Cebile; Medine'ye gidip Yahudileri hor hakir kıl-madıkça kadınının yanına varmamaya, koku sürünmemeye, içki içmemeye yemin etti.

Büyük bir ordu ile Medine'ye gelip Yahudilerin ileri gelenlerini ziyafete davet ederek, hepsini kılıçtan geçirdi.

Bundan sonra, Evsî ve Hazrecîler aziz, Yahudiler ise zelil oldular.¹⁰⁶

Evs ve Hazrec Kabileleri: Ensar

Evs ve Hazrec kabileleri, iki kardeşten üreyip çoğalmış oldukları halde, aralarında sık sık anlaşmazlıklar çıkar, kılıçlara sarılırlar, yıllarca çarpışır dururlardı.

Aralarındaki çarpışmaların sonuncusu ise Buas çarpışması idi ki, Hicret-ten beş-altı yıl önce durmuştu.¹⁰⁷

Hız. Âişe'nin dediği gibi; Hicret sırasında Evs ve Hazrec kabilelerinin toplulukları dağılmış, en asaletli ve şerefli adamları öldürülmüş veya yara-lanmış bulunuyordu.

Sanki Yüce Allah İslâm dinine hazırlamak için onları bu duruma düşür-müştü.¹⁰⁸

Evs ve Hazrec kabilesinden Müslüman olanlara Ensar denir.

Ensar; nasîr kelimesinin çoğuludur.

Nasîr de, nâsır'ın mübâlağa sığası olup, ziyadesiyle yardım edici demektir.

Gaylan b. Cerir'in:

"Siz, öteden beri mi Ensar ismiyle anılırdınız? Yoksa bu ismi size Allah mı koydu?" sorusuna, Enes b. Malik:

"Evet! Bize bu ismi Allah koydu!" demiştir.

Kur'ân-ı Kerîm'de Ensar hakkında şöyle buyrulur:

"İslâm'da birinci dereceyi kazanan Muhacirler ve Ensar ile, onlara güzel-likle tâbi olanlar (yok mu?); Allah onlardan razı olmuştur.

Onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.

¹⁰⁶ Yâkût, 5/85, Semhûdî, 1/180-181.

¹⁰⁷ İbn Sa'd, 3/604, 4/384.

¹⁰⁸ Buhârî, Sahîh, 4/221.

Allah bunlar için -kendileri içinde temelli kahçı olmak üzere- altlarından ırmaklar akar cennetler hazırladı.

İşte, bu en büyük kurtuluştur.”¹⁰⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medinelilere İlk Tavsiyeleri

Yahudi iken Müslüman olan Abdullah b. Selam der ki:

“Resûlullah [Aleyhisselam] Medine’ye gelince, halk ona koştu.

‘Resûlullah geldi!’ denilince, onu görmek için ben de halkın arasında onun yanına gittim.

Resûlullahın yüzünü görünce, anladım ki, onun yüzü bir yalancı yüzü değildir!

Konuşurken, kendisinden ilk işittiğim söz de:¹¹⁰

‘Ey insanlar!’¹¹¹ Selamı yayınız (Selamlaşmayı yaygınlaştırınız!) Yemek yediriniz!¹¹² Akrabalarla ilgileniniz!¹¹³ İnsanlar uykuda iken siz namaz kılınız ki, selametle Cennete giresiniz’ sözü idi.”¹¹⁴

Selamın Mânâsı, Selam’ın Allah’ın İsimlerinden Biri Oluşu

Selam; selamet gibi masdar olup, kusurlardan, âfetlerden uzak ve sâlim olmak demektir.

Müslümanlar arasında alınıp verilen “Selâmün aleyküm” sözü de selametle dua etmek mahiyetindedir.

Es-Selam: Her türlü noksandan, kusurdan, yok olma, zevâle erme şaibelerinden tamamıyla uzak bulunan Yüce Allah’ın isimlerindendir.¹¹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Selam Yüce Allah’ın isimlerinden bir isimdir ki, onu Allah yeryüzüne koymuştur.

¹⁰⁹ Tevbe: 100.

¹¹⁰ İbn Sa’d, 1/235, Ahmed b. Hanbel, 5/451, Tirmizî, Sünen, 4/652, Dârimî, 2/188, İbn Mâce, 1/423, Hâkim, 3/13, İbn Abdilberr, 3/922, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/265.

¹¹¹ İbn Sa’d, 1/235, Tirmizî, Sünen, 4/652, Dârimî, 2/188, İbn Mâce, 1/423, Hâkim, 3/13, İbn Abdilberr, 3/922 İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/265.

¹¹² İbn Sa’d, 1/235, Ahmed b. Hanbel, 5/451, Tirmizî, Sünen, 4/652, Dârimî, 2/188, İbn Mâce, 1/423, Hâkim, 3/13, İbn Abdilberr, 3/922 İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/265.

¹¹³ İbn Sa’d, 1/235, Ahmed b. Hanbel, 5/451, Dârimî, 2/188, İbn Mâce, 1/423, Hâkim, 3/13, İbn Abdilberr, 3/922 İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/265.

¹¹⁴ İbn Sa’d, 1/235, Ahmed b. Hanbel, 5/451, Tirmizî, Sünen, 4/652, Dârimî, 2/188, İbn Mâce, 1/423, Hâkim, 3/13, İbn Abdilberr, 3/922, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/265.

¹¹⁵ İbn Esîr, Nihâye, 2/392, 393, Mütercim Âsım Efendi, Kâmusu’l-muhît Tercemesi, 3/481.

O halde, selamı aranızda yayımsız!” buyurmuştur.¹¹⁶

Es-Selam, Kur’ân-ı Kerîm’de de Yüce Allah’ın ismi olarak anıldığı gibi,¹¹⁷ bunun, dua mahiyetinde de, Cennet’in ismi olarak da anıldığı vardır.¹¹⁸

İnsanlık Tarihinde Geçen İlk Selamlaşma Hadisesi

Yüce Allah, Adem Aleyhisselamı yarattığı zaman,¹¹⁹ ona:

“Haydi, şu melekler cemaatının yanına git de, onlara¹²⁰ ‘Esselâmü aleyküm’ diyerek¹²¹ selam ver!”¹²²

Senin selâmına onlarm nasıl karşılık vereceklerine¹²³ bak!”¹²⁴ Söyleyeceklerine iyice kulak ver!”¹²⁵

Çünkü, o, hem senin, hem de senin zürriyetinin selamlaşmasıdır” buyurdu.¹²⁶

Âdem Aleyhisselam gidip meleklerle:

“Esselâmü aleyküm!” dedi.

Melekler de:

“Esselâmü aleyküm ve rahmetullah!”¹²⁷ Yahut:

“Ve aleykesselâmü ve rahmetullah!” dediler.¹²⁸ Selamlarına “Rahmetullah” sözlerini ekledirler.¹²⁹

Selamın Üstün ve Sevaplı Şekilleri

Peygamberimiz Aleyhisselam, bir mecliste otururken, bir zât gelip: “Esselâmü aleyküm!” diyerek selam verdi.¹³⁰

¹¹⁶ Buhârî, Edebü’l-müfred, s. 257.

¹¹⁷ Haşr: 23.

¹¹⁸ Nahl: 59, En’am: 54, 127, Vâkıa: 90-91, Ahzab: 44, Yunus: 10, 25, Âraf: 46, Yâsîn: 58.

¹¹⁹ Buhârî, Sahîh, 7/1 25, Müslim, 4/2183.

¹²⁰ İbn Sa’d, 1/31, Ahmed b. Hanbel, 2/315, Buhârî, Sahîh, 4/102, Müslim, 4/2183-2184, Taberî, Târîh, 1/48, İbn Asâkîr, 2/344, İbn Esîr, Kâmil, 1/30, İbn Kesîr, Bidâye, 1/87.

¹²¹ İbn Sa’d, 1/31, Taberî, Târîh, 1/48, İbn Esîr, Kâmil, 1/30, İbn Kesîr, Bidâye, 1/87.

¹²² Ahmed b. Hanbel, 2/315, Taberî, Târîh, 1/48, İbn Esîr, Kâmil, 1/30, İbn Kesîr, Bidâye, 1/87.

¹²³ İbn Sa’d, 1/31, Ahmed b. Hanbel, 2/315, Buhârî, Sahîh, 4/102, Müslim, 4/2184, İbn Asâkîr, 2/345.

¹²⁴ İbn Sa’d, 1/31, İbn Kesîr, Bidâye, 1/87.

¹²⁵ Ahmet b. Hanbel, 2/315, Buhârî, Sahîh, 4/102, Müslim, 4/2184, İbn Asâkîr, 2/345.

¹²⁶ İbn Sa’d, 1/31, Ahmed b. Hanbel, 2/315, Buhârî, Sahîh, 4/102, Müslim, 4/2184, Taberî, Târîh, 1/49, İbn Asâkîr, 2/345, İbn Esîr, Kâmil, 1/30.

¹²⁷ Ahmed b. Hanbel, 2/315, Buhârî, Sahîh, 4/102, Müslim, 4/2184, İbn Asâkîr, 2/344.

¹²⁸ İbn Sa’d, 1/31, Taberî, Târîh, 1/48, 49, İbn Esîr, Kâmil, 1/30.

¹²⁹ Ahmed b. Hanbel, 2/315, Buhârî, Sahîh, 4/102, Müslim, 4/2184, İbn Asâkîr, 2/344.

¹³⁰ Ahmed b. Hanbel, 4/439, Buhârî, Edebü’l-müfred, s. 256, Ebu Davud, 4/350, Tirmizî, Sünen, 5/53, Dârimî, 2/190.

Peygamberimiz Aleyhisselam onun selamına karşılık verdi. Adam oturunca,¹³¹ Peygamberimiz Aleyhisselam:

“On sevap kazandı!” buyurdu.

Sonra başka bir adam geldi ve “Esselâmü aleyküm ve rahmetullah!” diyerek selam verdi.¹³²

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun selamına karşılık verdi. Adam oturunca,¹³³ Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Buna yirmi sevap var!” buyurdu.

Sonra başka bir adam geldi ve:

“Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü!” diyerek selam verdi.¹³⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam onun selamına karşılık verip adam oturunca:¹³⁵

“Buna da, otuz sevap var!” buyurdu.¹³⁶

O sırada, meclisten bir adam kalkıp selam vermeden gitti.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Arkadaşınız unuttuğu şeyi (selam vermeyi) ne çabuk da unuttu!¹³⁷ Sizden biriniz meclise gelince selam versin, oturmayı uygun görürse otursun!

Meclisten ayrılmak için kalkınca da yine selam versin!

Verilmeye lâıyıklık ve gereklilikte, önceki selam sonrakinden farklı değildir” buyurdu.¹³⁸

Hz. Ömer der ki:

“Ben bir gün Ebu Bekir’in terkisinde giderken, Ebu Bekir rastladığı insanlara:

‘Esselâmü aleyküm!’ diyor, onlar:

‘Esselâmü aleyküm ve rahmetullah!’ diyorlardı.

Ebu Bekir:

¹³¹ Ahmed b. Hanbel, 4/439, Ebu Davud, 4/350.

¹³² Ahmed b. Hanbel, 4/439, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 256, Ebu Davud, 4/350, Tirmizî, Sünen, 5/53, Dârimî, 2/190.

¹³³ Ahmed b. Hanbel, 4/439-440, Ebu Davud, 4/350.

¹³⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/440, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 256, Ebu Davud, 4/350, Tirmizî, Sünen, 5/53, Dârimî, 2/190.

¹³⁵ Ahmed b. Hanbel, 4/440, Ebu Davud, 4/350.

¹³⁶ Ahmed b. Hanbel, 4/440, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 256, Ebu Davud, 4/350, Tirmizî, Sünen, 5/53, Dârimî, 2/190.

¹³⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/438, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 256.

¹³⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/287, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 256, Ebu Davud, 4/353, Tirmizî, Sünen, 5/62, 63.

'Esselâmu aleyküm ve rahmetullah!' diyor, onlar:

'Esselâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh!' diyorlardı.

Bunun üzerine, Ebu Bekir:

'Bugün insanlar selam faziletinde bizi pek çok geçtiler!' dedi.¹³⁹

Selam vermek veya verilen selamı almak, Müslümanın Müslüman üzerindeki haklarından¹⁴⁰ Selamlaşmakta cimrilik etmek, iyi sayılmamıştır.¹⁴¹

Peygamberimiz Aleyhisselam; evine selam vererek giren kimsenin hem Allah'a karşı korunmuş olacağını,¹⁴² hem de bunun kendisine ve ev halkına bereket getireceğini haber vermiştir.¹⁴³

Selam Verme ve Almanın Hükümü ve Âdâbı

Selam vermek nafil bir ibadet olmakla beraber, verilen selamın alınması gerekmektedir.¹⁴⁴

Selam verilirken de:

1. Binitli olan, yayaya,
2. Yaya, oturana,
3. Azlık, çokluğa,¹⁴⁵
4. Yaşça küçük olan, büyük olana önce selam verir.¹⁴⁶
5. Selamı cemaat içinden birisine tahsis ederek vermek mekruhtur ve Kıyâmet alâmetlerindendir.¹⁴⁷
6. Tanıdığına ve tanımadığına selam vermek İslâm'ın hayırlı hasletlerindendir.¹⁴⁸

7. Peygamberimiz Aleyhisselam; Mekke'nin fethinde yanına gelen ve kendisine selam veren amcası Ebu Talib'in kızı Ümmü Hani Hatuna:

"Merhaba=hoşgeldin Ümmü Hani!" buyurdu.¹⁴⁹

¹³⁹ Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 256.

¹⁴⁰ Buhârî, Sahîh, 2/70, Edebü'l-müfred, s. 257, Müslim, 4/1075.

¹⁴¹ Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 268.

¹⁴² Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 281, Ebu Davud, 3/7.

¹⁴³ Tirmizî, Sünen, 5/59.

¹⁴⁴ Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 268.

¹⁴⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/444, Buhârî, Sahîh, 7/127, Edebü'l-müfred, s. 258, Müslim, 4/1703, Ebu Davud, 4/351, Tirmizî, Sünen, 5/61-62, Dârimî, 2/188.

¹⁴⁶ Buhârî, Sahîh, 7/128, Edebü'l-müfred, s. 259, Ebu Davud, 4/351, Tirmizî, Sünen, 5/61.

¹⁴⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/407, 408, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 270, Hâkim, 4/445-446, Heysemî, 7/329.

¹⁴⁸ Buhârî, Sahîh, 1/9, Edebü'l-müfred, s. 270, Müslim, 1/65, Ebu Davud, 4/350.

¹⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 6/425, Buhârî, Sahîh, 7/110, Tirmizî, Sünen, 5/78.

Yanına geldikçe Hz. Fâtıma'ya da:

“Merhaba kızcağızım!” buyurup, onu sağına veya soluna oturttuğu bildirilmektedir.¹⁵⁰

8. Müslüman olmayanların verdikleri selama “ve aleyküm!” denilerek mukabele edilir.¹⁵¹

9. Mü'min kardeşi ile selamlaşmak, musafaha ile tamamlamr.¹⁵²

Musafaha; iki kişinin, esenleşmek için birbirlerinin ellerini -avuç içleri birbirine yapışacak biçimde- tutuşmalarına ve yüzyüze gelmelerine denir.¹⁵³

10. Enes b. Malik der ki:

“Biz:

‘Yâ Rasûlallah! Bazımız bazımıza (hürmeten) eğilebilir mi?’ diye sorduk.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Hayır!’ buyurdu.

[11-12.] ‘Bazımız bazımızla kucaklaşabilir mi?’ diye sorduk.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Hayır! Fakat, musafaha ediniz!’ buyurdu.”¹⁵⁴

“Bir adam:

‘Yâ Rasûlallah! İçimizden biri, bir din kardeşi veya bir dostu ile karşılaşınca, ona (hürmeten) eğilebilir mi?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Hayır!’ buyurdu.

‘Onu kucaklayabilir ve öpebilir mi?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Hayır!’ buyurdu.

Adam:

‘Onun elini tutar ve kendisi ile musafaha yapabilir mi?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Evet!’ buyurdu.”¹⁵⁵

13. Ebû Mes’ûd el-Ensârî der ki:

¹⁵⁰ İbn Sa’d, 2/247, Ahmed b. Hanbel, 6/282, Buhârî, Sahîh, 5/141, Müslim, 4/1904.

¹⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 6/398, Buhârî, Sahîh, 7/133, 134, Edebü’l-müfred, s. 283, 284, Müslim, 4/1705, 1706, Ebu Davud, 4/353, İbn Mâce, 2/1219.

¹⁵² Buhârî, Edebü’l-müfred, s. 251.

¹⁵³ İbn Esîr, Nihâye, 3/34, Mütercim Âsım Efendi, Kâmusu’l-muhît Tercemesi, 1/490.

¹⁵⁴ İbn Mâce, 2/1220.

¹⁵⁵ Tirmizî, Sünen, 5/75.

“Bir gün, Berâ’ b. Âzib’e rastlamıştım.

Bana selam verdi. Elimi tutup yüzüme güldü ve:

‘Sana niçin böyle yaptım, biliyor musun?’ diye sordu.

Ona:

‘Bilmiyorum! Fakat senin her yaptığın şeyde hayırdan başka bir şey görmem!’ dedim.

Bunun üzerine:

‘Resûlullah Aleyhisselam da, bana rastlayınca, sana yapmış olduğumun tıpkısını bana yapmış ve niçin böyle yaptığını benden sormuştu.

Ben de senin şimdi bana söylemiş olduğun gibi söylemiştim.

Resûlullah Aleyhisselam da:

‘Müslümanlardan iki kişi karşılaşır da birisi öbür arkadaşına selam verir ve elini tutarak musafaha yaparsa, Yüce Allah onların günahlarını -onlar daha birbirlerinden ayrılmadan önce- bağışlar’ buyurmuştu’ dedi.”¹⁵⁶

Berâ’ b. Âzib’in kendisi de:

“Resûlullah Aleyhisselam:

‘Birbirlerine kavuşup da musafaha yapan iki Müslüman yoktur ki, onlar daha birbirlerinden ayrılmadan önce günahları bağışlanmış olmasın!’ buyurdu” demiştir.¹⁵⁷

14. Küçük çocuklarla musafaha yerine onların üç kere başları sığanır, okşanır, kendileri için “Allah sana bereket versin!” diyerek dua edilir.¹⁵⁸

15. Erkeklerin kadınlarla musafaha yapmaları, el sıkışmaları caiz değildir.

Esmâ binti Zeyd Hatun, Peygamberimiz Aleyhisselamın bey’at etmek isteyen Ensar kadınlarına:

“Ben kadınlarla musafaha yapmam!” buyurduğunu;¹⁵⁹

Hız. Âişe de, Peygamberimiz Aleyhisselamın, kadınlardan bey’at alırken bile elinin onlardan hiçbirinin eline,¹⁶⁰ avucunun onlardan hiçbirinin avucuna¹⁶¹ değmediğini bildirmiş;¹⁶² “Bey’atını sözle aldığı her kadına¹⁶³ ‘Git, senin bey’atını aldım’ buyururdu” demiştir.¹⁶⁴

¹⁵⁶ Ahmed b. Hanbel, 4/289.

¹⁵⁷ Ahmed b. Hanbel, 4/289, Ebu Davud, 4/354, Tirmizî, Sünen, 5/74, İbn Mâce, 2/1220.

¹⁵⁸ Buhârî, Edebü’l-müfred, s. 251.

¹⁵⁹ İbn Sa’d, 8/6, Ahmed b. Hanbel, 6/454.

¹⁶⁰ Ahmed b. Hanbel, 6/114, Müslim, 3/1489, İbn Mâce, 2/960.

¹⁶¹ Müslim, 3/1489, İbn Mâce, 2/960.

¹⁶² Ahmed b. Hanbel, 6/114, Müslim, 3/1489, İbn Mâce, 2/960.

¹⁶³ Müslim, 3/1489, İbn Mâce, 2/960.

¹⁶⁴ Ahmed b. Hanbel, 6/114, Müslim, 3/1489, İbn Mâce, 2/960.

16. İslâm'da ilk topluca musafaha, Medine'ye geldikleri zaman, Yemenliler tarafından yapılmıştır.¹⁶⁵

Berâ' b. Ma'rur'un Vefatı ve Cenaze Namazının Kılınışı

Berâ' b. Ma'rur; Hazrec kabilesinden ve Ensarın başkanlarından olup,¹⁶⁶ Safer ayında, Peygamberimiz Aleyhisselam Medine'ye gelmeden bir ay önce vefat etmişti.

Ölüm döşeğine düştüğü zaman, ailesine:

"Kabrimde, beni Kâbe'ye doğru yöneltiniz!" demiş, dediği yapılmıştı.¹⁶⁷ Kendisi hac mevsiminde Mekke'ye geleceğini, Peygamberimiz Aleyhisselama vaad etmiş bulunuyordu.

Hac mevsimine erişmeden ölüm döşeğine düşünce, ailesine:

"Muhammed (Aleyhisselam)a olan va'dim dolayısıyla beni Kâbe'ye doğru çeviriniz! Çünkü, ben ona gelmeyi va'd etmiştim!" demiş ve böylece sağ ve ölü olarak Kâbe'ye yönelenlerin ilki olmuştu.¹⁶⁸ Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine'ye gelince, Berâ' b. Ma'rur'un kabrine ashâbı ile birlikte gitti. Kabrinin üzerinde saf bağlayıp cenaze namazını kıldı ve:

"Allah'ım! Onu yarlığa! Ona rahmet et, ondan hoşnut ol!" diyerek dua etti.

Berâ' b. Ma'rur, Akabe Bey'atında bulunan Ensar kabileleri temsilcilerinden ilk vefat eden ve kabri üzerinde cenaze namazı kılınan zât idi.¹⁶⁹

Cenaze Namazı ve Bu Namaza Ait Bazı Bilgiler

Cenaze namazı, farz-ı kifâyedir. Ölen bir Müslümanın cenaze namazını Müslümanlardan bir kısmı kılınca, öteki Müslümanların üzerinden cenaze namazı kılma borcu kalkar.¹⁷⁰

Cenaze namazı, abdestli olarak ayakta, Kibleye karşı dönülerek, rükûsuz, secdesiz, dört defa tekbir alınmak suretiyle kılınır.

İmam, cenazeye karşı, cemaat da imamın arkasında saf olurlar.¹⁷¹

¹⁶⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/212, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 251.

¹⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/86.

¹⁶⁷ İbn Sa'd, 3/619, Belâzurî, Ensâb, 1/246.

¹⁶⁸ İbn Abdilberr, 1/152-153, İbn Seyyid, 1/171.

¹⁶⁹ İbn Sa'd, 3/620.

¹⁷⁰ Kâsânî, 1/311.

¹⁷¹ Buhârî, Sahîh, 2/88, 89, 91, Tirmizî, Sünen, 3/342-347, İbn Mâce, 1/478-479, Nesâî, 4/70-72.

İmam ve cemaat ellerini kulaklarına kadar kaldırarak tekbir alıp ellerini bağlarlar.

İçlerinden “Sübhâneke allâhümme...” duasını okurlar.

Eller kaldırılmaksızın, imamın açıktan aldığı ikinci tekbire cemaat içinden katılır ve “Allâhümme salli” ve “Allâhümme bârik...” salavatlarını okurlar.

Üçüncü tekbir alınınca:

“Allah’ım! Bizim dirimizi, ölümümüzü, küçüğümüzü, büyüğümüzü, erkeğimizi, kadınıımızı, burada bulunanımızı, bulunmayanımızı yarhga!

Sen, bizden kimi yaşatırsan, müslüman olarak yaşat!

Sen, bizden kimi öldürürsen, mü’min olarak öldür!”¹⁷²

Allah’ım! Bizi bu ölünün ecrinden mahrum etme! Onun ardından, bizi azdırma!” mealli dua okunur.

Dördüncü tekbir alınınca, imamla birlikte, önce sağ tarafa, sonra da sol tarafa selam verilir.

Cenaze namazına katılana bir kırat ağırlığında, defin esnasında da bulunana iki kırat ağırlığında ecir ve sevap verilir ki, her kırat Uhud dağı büyüklüğü ve ağırlığındadır.

Cenaze giderken, hürmeten ayağa kalkılır.

Cenaze sesler ve meş’alelerle takip edilmez.¹⁷³

Cenaze duası olarak Fâtiha sûresini okumak da, sünnettendir.¹⁷⁴

Cenaze kabre konulurken:

“Bismillah alâ milleti Rasûlillah= Allah’ın ismi ve Resûlullah’ın dini üzere!” denilir.¹⁷⁵

Yeryüzünde Kılınan İlk Cenaze Namazı

Yeryüzünde ilk cenaze namazı, Âdem Aleyhisselam için kılınmıştır.

Âdem Aleyhisselam, ölüm döşeğine düştüğü zaman, oğullarına:

“Oğulcuklarım! Ben Cennet meyvelerinden yemeyi özlüyorum!” dedi. Oğulları onu babaları için aramaya, elde etmeye gittiler, meleklerle karşılaştılar.

¹⁷² Ahmed b. Hanbel, 2/368, Ebu Davud, 3/211, Tirmizî, Sünen, 3/344, İbn Mâce, 1/480, Beyhakî, Sünen, 4/41.

¹⁷³ Ebu Davud, 3/203.

¹⁷⁴ Buhârî, Sahîh, 2/91, Tirmizî, Sünen, 5/345.

¹⁷⁵ Ahmed b. Hanbel, 2/27, Tirmizî, Sünen, 3/364.

Meleklerin yanlarında, Âdem Aleyhisselam için kefen, güzel koku ile kazma, kürek ve zenbil vardı.

Melekler:

“Ey Âdem’in oğulları! Nereye gidiyorsunuz ve ne istiyorsunuz?” diye sordular.

Onlar da:

“Babamız hastadır. Cennet meyvelerinden yemeyi arzuluyor. Onu toplamak için bizi gönderdi” dediler.

Melekler onlara:

“Geri dönünüz! Babanızın eceli geldi!” dediler.

Âdem Aleyhisselamın oğulları, meleklerle birlikte geri döndüler.

Melekler Âdem Aleyhisselamın yanına girince, Hz. Havva korktu ve Âdem Aleyhisselama yapıştı.

Âdem Aleyhisselam, ona:

“Yüce Rabbimin melekleriyle benim aramdan çekil!” dedi.

Bunun üzerine melekler Âdem Aleyhisselamm ruhunu kabzettiler.

Sonra onu yıkadılar, kefenlediler, güzel koku ile kokuladılar.

Kabrini kazdılar.

Meleklerden birisi öne geçti.

Öteki melekler de onun arkasına durdular.

Âdem Aleyhisselamın oğulları da onların arkasında sıralandılar.

Cenaze namazını kıldılar.

Melekler kabrin içine girip Âdem Aleyhisselamı kabre indirdiler, kabir-
den çıktılar.

Kabrin üzerini kerpiçle kapattılar.

Kabrin üzerine toprak çektikten sonra:

“Ey Âdem”in oğulları! İşte, ölümlerinizi hakkında tutacağınız yol budur!”
dediler.¹⁷⁶

Ensardan Yüz Seksen Kişinin Peygamberimize Bey’at Edişi

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî der ki:

“Bir gün, Resûlullah Aleyhisselama ve Ebu Bekir’e yetecek kadar yemek
yapıp getirince, Resûlullah:

¹⁷⁶ İbn Sa’d, 1/33, 34, İbn Ebi Şeybe, 3/243, Ahmed b. Hanbel, 5/136, Hâkim, 1/344, 345, Heysemî, 8/199.

‘Git, bana Ensarın eşrafından otuz kişi çağır!’ buyurdu.

Yanımda hazırladığım yemeğe ekleyecek bir şey bulunmadığından, bu bana çok ağır geldi. Biraz ağırdan aldım.

Peygamber Aleyhisselam, tekrar:

‘Git, bana Ensarın eşrafından otuz kişi çağır!’ buyurdu.

Bunun üzerine, gidip onları çağırdım, geldiler. Gelince, onlara:

‘Yemek yiyiniz!’ buyurdu.

Yediler. Önlerinden, ancak bir kısmını yiyebildiler!

Bu mucize karşısında, Peygamber Aleyhisselamın Resûlullah olduğuna şahadet ve oradan ayrılmadan Peygamber Aleyhisselama bey’at ettiler.

Peygamber Aleyhisselam, bundan sonra:

‘Git, bana Ensarın eşrafından altmış kişi çağır!’ buyurdu.

Vallahi, altmış kişi beni otuz kişiden daha çok korkuttu!

Gidip çağırdım.

Onlar da önlerinden ancak bir kısmını yiyebildiler!

Bu mucize karşısında, Peygamber Aleyhisselamın Resûlullah olduğuna şahadet ve daha oradan ayrılmadan Peygamber Aleyhisselama bey’at ettiler.

Bundan sonra, Resûlullah Aleyhisselam:

‘Git, bana Ensarın eşrafından doksan kişi çağır!’ buyurdu.

Beni, bu doksan kişi, altmış ve otuz kişiden daha çok korkuttu.

Onları da gidip çağırdım. Yemekten yediler.

Onlar da önlerinden ancak bir kısmını yiyebildiler ve bu mucize karşısında Peygamber Aleyhisselamın Resûlullah olduğuna şahadet ve daha oradan ayrılmadan da Peygamber Aleyhisselama bey’at ettiler. İşte o zaman bu yemekten yüz seksen zât yedi ki, hepsi de Ensardan idiler.”¹⁷⁷

Yüce Allah, onların hepsinden razı olsun!

Ensar Kadınlarının Bey’at Edişi

Ensar kadınlarından Ümmü Atiyye’nin bildirdiğine göre:

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine’ye gelince, Ensar kadınlarını bir eve topladı.

Onlara Hz. Ömer’i gönderdi.

¹⁷⁷ Ebu Nuaym, Delâil, 2/428, Kadı İyaz, 1/243-244, İbn Cevzî, 1/280, Heysemî, 8/303.

Hz. Ömer evin kapısına dikildi, selam verdi ve Peygamberimiz Aleyhisselamın selamını onlara söyledi ve:

“Ben size Resûlullah Aleyhisselamın gönderdiği elçiyim!” dedi.

Onlar da:

“Resûlullah’a ve Resûlullah’ın elçisine merhaba!” dediler.

Hz. Ömer:

“Allah’a hiçbir şeyi şerik koşmayacağınıza,

Zina etmeyeceğinize,

Çocuklarınızı öldürmeyeceğinize,

Ellerinizi ayaklarınız arasından bir iftira düzüp getirmeyeceğinize,

Mârufta (meşru olan hususlarda) Resûlullah’a karşı gelmeyeceğinize dair, bana bey’at ediniz!” dedi.

Kadınlar:

“Olur!” dediler ve evin içinden, bey’at için, ellerini dışarıya doğru uzattılar.

Hz. Ömer de evin dışından elini onlara doğru uzattı.

Sonra da:

“Allah’ım! Şahit ol!” dedi.¹⁷⁸

İbn Sa’d’ın Tabakâtü’l-kübrâ’sında isimleri ile kaydettiğine göre, Peygamberimiz Aleyhisselama bey’at eden Evs ve Hazrec kabilesi kadınlarının sayısı 343’tü.¹⁷⁹

Rebiülevvel ayından ikinci yıl Safer ayına kadar, Medine’de, Evs kabilesinden Müslüman olmayan, müşrikliği bırakmayan yalnız Vâkıf, Hatma, Vâil ve Ümeyye oğulları kaldı.¹⁸⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam bey’at eden Ensar kadınlarından Ümmü Âmir der ki:

Resûlullah Aleyhisselamın mescidimizde akşam namazını kıldığını görünce, hemen evime gelip biraz ekmekle hurma pekmezi (veya kuru üzüm) getirdim ve:

‘Babam, anam sana feda olsun! Ye!’ dedim.

Resûlullah, ashabına:

‘Yiyiniz! Bismillâh!’ buyurdu.

¹⁷⁸ İbn Sa’d, 8/7, Ahmed b. Hanbel, 5/85, 6/409.

¹⁷⁹ İbn Sa’d, 8/315, 410.

¹⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/80, Taberî, Târih, 2/237, Beyhakî, Delâil, 2/440, İbn Hazm, Cevâmi, s. 73, İbn Esîr, Kâmil, 2/98 İbn Seyyid, 1/161, Zehebi, Târih, s. 297, İbn Kesîr, Bidâye, 3/153, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 12.

Kendisi ve kendisiyle birlikte gelen ashabı ve evde bulunanlar da, ondan yediler.

Varlığını Kudret Elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; kırk kişilik erkekler cemaatı, ne hurma pekmezinin (veya kuru üzümün) bir kısmını, ne de ekmeğin tamamını yiyebildiler!

Yanımda bulunan kırbadaki sudan da içtikten sonra, ayrıldılar.

Hastalandıkça veya hayır ve bereket umdukça bu kırbadaki sudan içtik durduk!"¹⁸¹

Ümmü Süleym Hatunun Oğlunu ve Kendisine Talip Olan Ebu Talha'yı Müslüman Edışı

Neccar oğullarından Milhan b. Malik'in kızı ve Ümmü Haram'ın kızkardeşi olan Ümmü Süleym Hatun, Malik b. Nadr ile evli idi.

Ümmü Süleym Hatun Müslüman olup Peygamberimiz Aleyhisselama bey'at ettiği sırada, oğlu Enes b. Malik yanında değildi.

Enes b. Malik, annesinin Müslüman olduğunu öğrenince, geldi ve ona:

"Sen dinden çıktın, saptın mı?!" dedi.

Ümmü Süleym Hatun:

"Ben dinden çıkmadım ve sapmadım! Fakat, şu (yurdumuza gelen) zâta iman ettim!" dedi ve Enes'e de İslâm dinini telkin etti. Eliyle işaret ederek:

"Haydi, sen de 'Şehadet ederim ki; Muhammed (Aleyhisselam) Allah'ın Resûlüdür' de bakayım?" dedi.

Enes b. Malik, annesinin istediğini yapınca, babası Malik:

"Oğlumun itikadını bozma!" dedi.

Malik evden çıkıp gidince bir düşmanı ile karşılaştı ve öldürüldü.

Medineli müşriklerden Ebu Talha, Ümmü Süleym'le evlenmek istedi.

Ümmü Süleym Hatun, onunla evlenmeye yanaşmadı:

"Sen, sana ne zararı, ne de yararı olmayan bir taşla oynamayı nasıl uygun görürsün?!"

Bir marangozun getirip senin için yonttuğu bir ağaç parçasının sana ne zararı, ne yararı dokunur?!" dedi.

Ümmü Süleym Hatunun sözü, Ebu Talha'nın kalbine tesir etti.

Ebu Talha, Ümmü Süleym Hatuna, evlenme talebini tekrarladı.

¹⁸¹ İbn Sa'd, 8/319, 320, İbn Hacer, İsâbe, 4/471.

Ümmü Süleym Hatun:

“Ey Ebu Talha! Sen, sizin tapmakta olduğunuz putlarınızı filan ailenin marangoz kölesinin ağaçtan yontup yaptığını; ve ona bir ateş parlatacak olursanız hemen tutuşup yanacağını bilmez misin?!” deyince, Ebu Talha onun yanından ayrıldı.

Ebu Talha, başka bir gün gelip, evlenme talebini tekrarladı.

Ümmü Süleym Hatun, yine:

“Ey Ebu Talha! Senin tapmakta olduğun put, yerde biten ve filan oğullarının Habeşî kölesinin yonttuğu değil midir?” dedi.

Ebu Talha:

“Evet!” deyince, Ümmü Süleym Hatun:

“Sen, yerde biten ve filan oğullarımın Habeşî kölesi tarafından yontulan bir şeye tapmaya utanmaz mısın?!”

Sen, Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığma ve Muhammed (Aleyhisselam)ın Resûlullah olduğuna şahadet etsen de, senden bundan başka mihr istemeyerek sana varsam olmaz mı?” dedi.

Ebu Talha:

“Bırak beni, bir düşüneyim!” dedi, gitti.

Düşünüp taşındıktan sonra, geldi ve:

“Bana yaptığın teklifi kabul ettim: Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Muhammed (Aleyhisselam)ın Resûlullah olduğuna şahadet ediyorum!” deyince, Ümmü Süleym Hatun, oğlu Enes b. Malik’e:

“Kalk ey Enes! Ebu Talha’yı benimle evlendirmek için, gereğini yap!” dedi.¹⁸²

Enes b. Malik der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, Medine’ye geldiği zaman, ben sekiz-on yaşında idim.¹⁸³

Annem bana başörtüsünün yarısını izar, yarısını da rida yaptı.¹⁸⁴ Beni elimden tutup Resûlullah Aleyhisselama götürdü ve:

‘Yâ Rasûlallah! Ensar erkek ve kadınlarından sana hediye vermeyen kimse kalmadı.

Ben, bu oğlumdan başka, sana hediye edecek bir şeye malik değilim.¹⁸⁵

¹⁸² İbn Sa’d, 8/424, 427.

¹⁸³ Zehebî, Siyer, 3/266.

¹⁸⁴ Müslim, 4/1929, Zehebî, Siyer, 3/267.

¹⁸⁵ Zehebî, Siyer, 3/266.

Yâ Rasûlallah! Bu oğlum Enes'ciktir! Sana hizmet eder, senin hizmetçindir!

Onun hakkında Allah'a dua et!' dedi.

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam:

'Allah'ım! Bunun malını ve evladını çoğalt!'¹⁸⁶

Verdiğin şeylerde, onun için bereket ihsan et!' diyerek dua etti.¹⁸⁷

Resûlullah Aleyhisselam, benim için üç şey hakkında dua etti.

İkisini dünyada gördüm:

Vallahi, malım pek çoktur!

Çocuklarımın ve çocuklarımla çocuklarının sayısı ise, bugün yüz civarındadır!

Üçüncüsünü de, âhirette göreceğimi umuyorum!"¹⁸⁸

Yüce Allah, onlardan razı olsun!

Yahudi Alimlerinden Abdullah b. Selam'ın Müslüman Oluşu

Abdullah b. Selam,¹⁸⁹ Yusuf Aleyhisselamın neslindendi.¹⁹⁰ Medine Yahudilerinin ulularından ve alimlerindendi.¹⁹¹

Medine'deki İsrail oğullarının alimlerinden başlıcaları¹⁹² beş kişi olup, bunlardan birisi Abdullah b. Selam'dı.¹⁹³

Abdullah b. Selam'ın babası Selam da Yahudi alimlerindendi.

Abdullah b. Selam der ki:

"Ben Tevrat'ı ve tefsirini, babamdan öğrenmiştim.

Babam, bir gün; âhir zamanda gelecek peygamberin sıfatını, alâmetini ve yapacağı işler hakkındaki âyeti bana anlattı ve:

'Eğer o Hârûn evladından gelecek olursa ona tâbi olurum, yoksa tâbi olmam!' dedi.

Peygamber Aleyhisselamın Medine'ye gelişinden önce, öldü.¹⁹⁴

¹⁸⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/194, Buhârî, Sahîh, 7/154, Müslim, 4/1929, Zehebî, Siyer, 3/267.

¹⁸⁷ Aynı kaynaklar.

¹⁸⁸ Müslim, 4/1929.

¹⁸⁹ Abdullah b. Selam'ın adı Husayn iken, Müslüman olunca, Peygamberimiz Aleyhisselam Husayn'ı Abdullah'a çevirmiştir (Ahmed b. Hanbel, 5/451)

¹⁹⁰ İbn Abdilberr, 3/921, Hâkim, 3/414, İbn Esfir, Usdu'l-gâbe, 3/264.

¹⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/163-164.

¹⁹² Şuara: 197.

¹⁹³ İbn Sa'd, 2/353.

¹⁹⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/266.

Resûlullah Medine'ye, Kuba'ya gelip Amr b. Avf oğullarının evine ininceye kadar, sustum.

Ben kendime ait hurma ağacının üzerinde uğraşır,¹⁹⁵ yaş hurma toplarken,¹⁹⁶ Benî Nadîrlerden birisinin:

'Bugün, Arapların bekledikleri adamları geldi!' diye bağırdığını işittim ve bir kimse de gelip onun geldiğini bana haber verince,¹⁹⁷ beni bir titreme tuttu, yüksek sesle¹⁹⁸ 'Allahuekber!' diyerek tekbir getirdim.

O sırada, Hâlide binti Hâris, hurma ağacının altında oturuyordu.¹⁹⁹

Kendisi çok yaşlı idi.²⁰⁰

Tekbirimi işitince:

'Allah seni umduğuna erdirmesin, elini boşa çıkarsın ey habîs!

Vallahi Musa b. İmran'ın gelişini işitmiş olsaydın, bundan daha fazlasını yapmazdın!" diyerek çıkıştı.

Ona:

'Ey hala! Vallahi, o,²⁰¹ Musa b. İmran'ın kardeşidir.²⁰² Onun gibi, peygamberdir.²⁰³ Onun dinindedir. Onun gönderildiği şeyle gönderilmiştir' dedim.

Bunun üzerine, halam:

'Ey kardeşimin oğlu! Yoksa, o Kıyamete yakın, gönderileceği bize haber verilmiş olan peygamber midir?' dedi.

'Evet!' dedim.

Halam:

'Peki öyleyse!' dedi.²⁰⁴

'Resûlullah geldi' denilince, onu görmek için, halkın arasında ben de gittim.

Resûlullah'm yüzünü görünce, anladım ki, onun yüzü yalancı yüzü değildir."²⁰⁵

¹⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/163, Beyhakî, Delâil, 2/530.

¹⁹⁶ Belâzurî, Ensâb, 1/266.

¹⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/163.

¹⁹⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/266.

¹⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/163, Belâzurî, Ensâb, 1/266.

²⁰⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/266.

²⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/163, Beyhakî, Delâil, 2/530.

²⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 2/163, Belâzurî, Ensâb, 1/266, Beyhakî, Delâil, 2/530.

²⁰³ Belâzurî, Ensâb, 1/266.

²⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/163, Beyhakî, Delâil, 2/530, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211, İbn Hacer, İsâbe, 4/280.

²⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/163, İbn Sa'd, 1/235, Ahmed b. Hanbel, 5/451, Dârimî, 2/188, İbn Mâce, 1/423, Hâkim, 3/13, İbn Abdilberr, 3/922, Beyhakî, Delâil, 2/531, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/265.

Abdullah b. Selam, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına varınca:

“Ben sana üç soru soracağım ki, bunların cevaplarını ancak peygamber olan bilebilir” dedi:

- “1. Kıyamet alâmetlerinin evvelkisi nedir?
2. Cennetlikler Cennete girince ilk önce hangi yiyeceği yiyeceklerdir?
3. Çocuk ne sebeple babasına benzer ve hangi sebeple annesine benzer?” diye sordu.

Peygamber Aleyhisselam:

“Bu soruları, senin önün sıra, Cebrail (Aleyhisselam) bana gelip haber vermişti:

1. Kıyamet alâmetlerinin en öncesi bir ateştir ki, o insanları doğudan batıya sürecektir!
2. Cennetliklerin yiyeceği ilk yiyecek de, balık ciğerinin sarkmış olan fazlasıdır!

3. Çocuğun babaya veya anaya çekmesine gelince:

Cinsî münasebette erkeğin suyu kadınının önüne geçerse, çocuk babaya benzer. Kadının suyu erkeğin suyunun önüne geçerse, çocuk anaya benzer!” buyurdu.

Bunun üzerine, Abdullah b. Selam:²⁰⁶

“Ben şahadet ederim ki; Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur!²⁰⁷

Ben şahadet ederim ki; Sen, hiç şüphesiz, Allah’ın Resûlüsün!²⁰⁸

Yâ Rasûlallah! Yahudiler, insanı hayrette bırakacak derecede yalan söyleyen, asılsız isnad ve iftiralarda bulunan haksız bir kavimdir. Eğer, sen beni onlardan sormadan önce onlar benim Müslüman olduğumu öğrenirlerse, senin yanında bana akla gelmedik isnad ve iftiralarda bulunurlar.²⁰⁹

Sen beni odalarından birine koyarak gizledikten sonra, onlar arasındaki durumumu, nasıl olduğumu onlara sormanı; bunu Müslüman olduğumu öğrenmelerinden önce sana haber vermelerini istiyorum” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onu odalarından birisine koydu.²¹⁰

²⁰⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/108, 271, Buhârî, Sahîh, 4/102, 103, Beyhakî, Delâil, 2/528-529, İbn Seyyid, 1/207, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211.

²⁰⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/108, 271, Buhârî, Sahîh, 4/268, Beyhakî, Delâil, 2/529, İbn Seyyid, 1/207, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211.

²⁰⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/271, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529, İbn Seyyid, 1/207, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211.

²⁰⁹ İbn İshak, İbn Hîşam, 2/164, Ahmed b. Hanbel, 3/108, 271, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211.

²¹⁰ İbn İshak, İbn Hîşam, 2/164, Beyhakî, Delâil, 2/531.

Yahudilere haber saldı, geldiler.²¹¹

Onlara:

“Ey Yahudi cemaatı! Yazıklar olsun size!

Allah’tan korkunuz!

Kendisinden başka ilah olmayan Allah’a yemin ederim ki: Siz benim Resûlullah olduğumu ve benim size hak ve gerçeği getirdiğimi muhakkak biliyorsunuzdur! Müslüman olunuz!” buyurdu.

Yahudiler, üç kere:

“Biz bunu bilmiyoruz!

Biz bunu bilmiyoruz!

Biz bunu bilmiyoruz!” dediler.²¹²

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“İçinizde²¹³ Husayn,²¹⁴ Abdullah b. Selam, nasıl adamdır?” diye sordu.²¹⁵

Yahudiler:

“Bizim seyyidimizdir ve seyyidimizin de oğludur!²¹⁶

Bizim en alimimizdir ve en alimimizin de oğludur.²¹⁷

Bizim hayırlımızdır ve hayırlımızın da oğludur!” dediler.²¹⁸

Resûlullah Aleyhisselam, onlara:

“İbn Selam Müslüman olduysa ne dersiniz?²¹⁹ Siz de Müslüman olursunuz?” diye sordu.²²⁰

Yahudiler:

“Hâşâ! O, Müslüman olmaz!²²¹ Allah onu böyle şeyden korusun!” dediler.²²²

²¹¹ Ahmed b. Hanbel, 3/271, Beyhakî, Delâil, 2/527, 528, İbn Seyyid, 1/207, İbn Kesîr, Bidâye, 3/210.

²¹² Ahmed b. Hanbel, 3/211, Beyhakî, Delâil, 2/528.

²¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, Ahmed b. Hanbel, 3/108, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529, İbn Seyyid, 1/206, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211.

²¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164.

²¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, Ahmed b. Hanbel, 3/108, 271, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529, İbn Seyyid, 1/206, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211.

²¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, Beyhakî, Delâil, 2/529.

²¹⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/108, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529.

²¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, Ahmed b. Hanbel, 3/108, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529.

²¹⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/108, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529.

²²⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/108.

²²¹ İbn Kesîr, Bidâye, 3/210.

²²² Ahmed b. Hanbel, 3/108, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529.

Bunun üzerine, Peygamber Aleyhisselam:

“Ey İbn Selam! Çık bunların yanma!” buyurdu.²²³

Abdullah b. Selam, hemen yanına çıkıp onlara:

“Ey Yahudi cemaatı! Allah’tan korkunuz!

Onun size getirdiği şeye yöneliniz!

Vallahi, siz de muhakkak biliyorsunuz ki, o Allah’ın Resûlüdür!

Onun ismini ve sıfatını yanınızdaki Tevrat’ta da yazılı bulmuş bulunuyorsunuz.

Ben şahadet ederim ki, o Resûlullah’tır!

Ben ona iman etmiş, onu doğrulamış ve onun Resûlullah olduğunu bilmiş bulunuyorum!” dedi.²²⁴

Abdullah b. Selam;

“Ben şahadet ederim ki; Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur!

Ve yine şahadet ederim ki; Muhammed (Aleyhisselam) Allah’ın Resûlüdür!” diyerek iman ve ikrarda bulunduğu zaman,²²⁵ Yahudiler ona türlü hakaret ve iftiralarda bulundular:²²⁶

“Bu, bizim en şerlimizdir ve en şerlimizin de oğludur!”²²⁷

Bu, bizim en cahilimizdir ve en cahilimizin de oğludur!” dediler.²²⁸

Abdullah b. Selam:

“Yâ Rasûlallah! Onların çok iftiracı, gaddar, yalancı ve fâcir bir kavim olduklarını sana haber vermemiş mi idim? (İşte böyle olduklarını gösterdiler)” dedi.

Bundan sonra, Abdullah b. Selam da, ev halkı da Müslümanlıklarını açıkladılar.²²⁹

Halaları Hâlîde binti Hâris Hatun da Müslüman oldu ve İslâm amelleri ile Müslümanlığını güzelleştirdi.²³⁰

Abdullah b. Selam Müslüman olduğu zaman, Yahudi alimlerinden:

1. Huyey b. Ahtab,

2. Ka’b b. Esed,

3. Ebu Râfi’,

²²³ Ahmed b. Hanbel, 3/271.

²²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, Beyhakî, Delâil, 2/531.

²²⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/108, 271, Beyhakî, Delâil, 2/529.

²²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, Buhârî, Sahîh, 4/103, Beyhakî, Delâil, 2/529.

²²⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/271, Buhârî, Sahîh, 3/103, Beyhakî, Delâil, 2/529, İbn Kesîr, Bidâye, 3/211.

²²⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/3, 108, 271, 272.

²²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164.

²³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/78, İbn Hacer, İsâbe, 4/280.

4. Eşya’,

5. Şemvil b. Zeyd:

“Arapta peygamberlik olmaz! Senin adamın bir hükümdardır!” diyerek Müslümanlıktan vazgeçirmek istedilerse de, muvaffak olamadılar.²³¹

Müslüman Olan Yahudi Alimlerinden Bazıları

1. Sa’lebe b. Sa’ye,

2. Useyd b. Sa’ye,

3. Esed b. Ubeyd

ve daha başkaları, samimî olarak Müslüman oldular ve Müslümanlıkta sebat ettiler.

Yüce Allah, onların hepsinden razı olsun!

Yahudi alimlerinin ve kâfirlerinin bazıları ise:

“Muhammed’e ancak bizim kötülerimiz tâbi oldu. Eğer onlar bizim hayırlılarımızdan olsalardı, atalarının dinini bırakmazlar, başka yola gitmezlerdi!” dediler.²³²

Peygamberimiz Aleyhisselamın Yahudilerle Konuşmaya Gidişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Yahudilerin bayram gününde, Avf b. Malik’i yanına alarak, Medine’deki Yahudi havrasına (sinagoguna) gitti.

Yahudiler Peygamberimiz Aleyhisselamın gelmesinden hoşlanmadılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Yahudi cemaatı! Siz bize oniki kişi bildiriniz ki, onlar Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Muhammed’in Resûlullah olduğuna şahadet etsinler de, gök altındaki yeryüzünde bulunan bütün Yahudileri uğrayacakları ilahî gazab ve azabdan beri çeksinler!” buyurdu.

Yahudiler sustular.

Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına, onlardan hiçbirisi gelmedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, sözlerini tekrarladı.

Yahudiler, yine cevap vermediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, sözlerini üçüncü kez tekrarlayıp onlardan hiçbir cevap alamayınca:

“Siz yüz çeviriyor, kaçıyorsunuz, amma vallahi Hâşir benim!

²³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/220, Buhârî, Târîh, c. 1, ks. 1, s. 225.

²³² İbn İshak, İbn Hişam, 2/206.

Âkîb benim!

Mustafa Peygamber benim!

Siz, ister inanmız, ister inanmayıp yalanlayınız!” diyerek, Avf b. Malik’le geri döndüğü sırada, arkalarından bir adam Peygamberimiz Aleyhisselamın ismini anarak arkasından seslendi.

Seslenen zât, Yahudilere, kendisini nasıl tanıdıklarını sordu.

Yahudiler, ona:

“Vallahi, içimizde Allah’ın Kitabını ne senden, ne senden önceki babandan, ne de babandan önceki dedenden daha çok bilen, daha çok anlayan bir kimse tanımıyoruz!” dediler. O da:

“Öyle ise, ben Allah için şahadet ederim ki; bu zât, Allah’ın Kitabı Tevrat’ta ismini ve sıfatını yazılı bulduğumuz peygamberidir!” deyince, Yahudiler:

“Sen yalan söylüyorsun!” diyerek onun sözünü red ve kendisine kötülükler isnad ettiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Siz yalan söylüyorsunuz! Sizin sözünüze hiç güvenilmez. Biraz önce onun hakkında senalarda bulunanlar, onu övenler de siz idiniz!

İman ettiği zaman ise kendisini yalanladınız ve aleyhinde söyleyeceğinizi söylediniz. Sizin sözünüz kabul edilmez!” buyurdu; Avf b. Malik ve Abdullah b. Selam’la beraber dışarı çıktı.²³³

Hazerde ve Seferde Namazın Nasıl Kılınacağı

Hiz. Aîşe’nin bildirdiğine göre; “Yüce Allah namazı farz kıldığı zaman seferde de, hazerde de (gündüzün vitri olan) akşam namazından başkasını -ki o üç rekât olarak farz kılınmıştı- ikişer rekât, ikişer rekât olarak farz kılmıştı.

(Hicretten) sonra, sefer namazları oldukları gibi bırakıldı da, hazer namazları ikişer rekât arttırıldı.”²³⁴

Bu da; Peygamberimiz Aleyhisselamm Medine’ye hicretinden bir ay sonra yapıldı.²³⁵

Abdullah b. Abbas da şöyle demiştir:

²³³ Ahmed b. Hanbel, 6/25, Hâkim, 3/415-416.

²³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 1/260, Mâlik, 1/146, Abdurrezzak, 2/515, İbn Ebi Şeybe, 2/451, Ahmed b. Hanbel, 6/272, Buhârî, Sahîh, 1/93, Müslim, 1/478, Ebu Davud, 2/3, Dârimî, 1/293

²³⁵ Belâzurî, Ensâb, 1/271, Taberî, Târîh, 2/258, İbn Esîr, Kâmil, 2/110.

“Muhakkak ki, Yüce Allah; Peygamberimiz Aleyhisselamın dili ile, namazı hazerde dört, seferde iki, düşman korkusu halinde bir rekat olarak farz kıldı.²³⁶

Peygamber Aleyhisselam Medine’den Mekke’ye doğru yola çıktığı ve yalnız Rabbü’l-âlemîn’den başkasından korkmadığı halde, dört rekat farzı iki kıldı.²³⁷

Biz Resûlullah Aleyhisselamla birlikte Mekke-Medine arasında yaptığımız seferde, Yüce Allah’tan başkasından korkumuz olmadığı halde, namazı iki rekat kılmışızdır.²³⁸

Peygamber Aleyhisselam, Fetih yılında, Mekke’de onyedı gün kaldı, dört rekat farzları ikişer kıldı” demiştir.²³⁹

Abdullah b. Ömer’e, bir gün, Ümeyye b. Abdullah:

“Ey Abdurrahman’ın babası! Biz Kur’ân’da korku halinde kılınacak namazı da, hazerde kılınacak namazı da bulduk. Fakat seferde kılınacak namazı bulamadık?” demişti.

Abdullah b. Ömer, ona:

“Ey kardeşimin oğlu! Şüphe yok ki, Yüce Allah Muhammed Aleyhisselamı peygamber olarak gönderdi. Biz, ancak onun işlediğini gördüğümüz şeyi işlemekten başka bir şey bilmeyiz.²⁴⁰ Ben; Resûlullah ile, Ebu Bekir’le ve Ömer’le, sefer namazını hep iki rekat olarak kıldım” demiş;²⁴¹

Resûlullah Aleyhisselamın, Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman’ın yolculuk esnasında öğle ve ikindi namazlarının farzlarını hep ikişer rekat kıldıklarını bildirmiştir.²⁴²

Abdullah b. Mes’ud da; Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer’in dört rekat farzları seferde ikişer rekat olarak kıldıklarını ve bunu arttırmadıklarını söylemiştir.²⁴³

Peygamberimiz Aleyhisselam da, bir hadis-i şeriflerinde:

“Benim namazı nasıl kıldığımı gördünüzse, siz de namazı öyle kılınız!” buyurmuşlardır.²⁴⁴

²³⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/243, Müslim, 1/479, Nesâî, 3/119.

²³⁷ Abdurrezzak, 2/516, Ahmed b. Hanbel, 1/215, Tirmizî, Sünen, 2/431, Nesâî, 3/117.

²³⁸ Nesâî, 3/118.

²³⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/315, Ebu Davud, 2/10.

²⁴⁰ Mâlik, 1/145, 146, Ahmed b. Hanbel, 2/94, İbn Mâce, 1/339, Nesâî, 3/117.

²⁴¹ Nesâî, 3/118.

²⁴² Tirmizî, Sünen, 2/428.

²⁴³ Ebu Hanife, Müsned, s. 18.

²⁴⁴ Buhârî, Sahîh, 1/155, Beyhakî, Sünen, 2/345.

Medine'de Endişeli ve Korkulu Geceler Geçirilişi

Ashab-ı Kiram'dan Übeyy b. Ka'b der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam ile ashabı Medine'ye geldikleri ve Ensar tarafından barındırıldıkları zaman, bütün Araplar onları tek yaydan oka tuttular (bütün Arapların düşmanlıklarına hedef oldular).

Silahsız, ne geceleyebilirler, ne de sabahlayabilirlerdi.

Hatta ‘Acaba, üzerimize emniyet gelip de silahsız yatıp kalktığımız, Allah korkusundan başka bir korku duymayacağımız günleri görecekmiz?’ dedikleri olurdu.

İşte bunun üzerine, Yüce Allah Nur sûresinin, indirdiği 55. âyetinde şöyle buyurdu:

“Allah, içinizden iman edip de güzel güzel amel ve hareketlerde bulunanlara yeminle vaad etti ki: Kendilerinden önce gelenleri nasıl kâfirlerin yerine getirdi, hakim kıldı ise, onları da yeryüzünde muhakkak müşriklerin yerine geçirip hükümler edecek, onlara kendileri için beğendiği dini (İslâmiyeti) payidar kılacak, onların korkularını üzerlerinden kaldırdıktan sonra, hallerini kesin bir emniyete çevirecektir -tâ ki onlar bu güvenlik içinde bana ibadet edeler, bana hiçbir şeyi eş, ortak tutmayalar. Kim bundan sonra nankörlük ederse, artık onlar fâsıkların ta kendisidirler.”²⁴⁵

Hiz. Âişe der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam²⁴⁶ Medine'ye geldiği sıralarda,²⁴⁷ bir gece uyuyamadı da:

‘Keşke ashabımdan yararlı bir zât olsa da, geceleyin (nöbet tutup beni) korusa (beklese)’ buyurmuştu.

Bu halde iken bir silah hışırtısı işitince, Resûlullah Aleyhisselam:

‘Kim o?’ diye sordu.²⁴⁸

Gelen zât:

‘Ben Sa’d b. Malik!²⁴⁹ Sa’d b. Ebi Vakkas!’²⁵⁰ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam, ona:

‘Seni getiren nedir?’ diye sordu.²⁵¹

²⁴⁵ Hâkim, 2/401, Vâhidî, s. 222, Suyutî, Lübbû'n-nükûl, s. 163.

²⁴⁶ Ahmed b. Hanbel, 6/140-141, Buhârî, Sahîh, 3/222, 223, Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/650-651.

²⁴⁷ Buhârî, Sahîh, 3/222, Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/650-651.

²⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 6/141, Buhârî, Sahîh, 3/222, Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/650-651.

²⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 6/141.

²⁵⁰ Buhârî, Sahîh, 3/222, Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/651.

²⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 6/141, Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/651.

Sa'd b. Ebi Vakkas:

‘İçime Resûlullah Aleyhisselam hakkında bir korku düştü de, onu,²⁵² seni korumaya geldim!’ dedi.²⁵³

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam ona dua etti, sonra uyudu,²⁵⁴ uykuya daldı.”²⁵⁵

Enes b. Malik der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, halkın en cesaretlisi idi.

Medine’de bir feryad, korkulu bir hal oldu mu, Peygamber Aleyhisselam hemen Ebu Talha’nın Mendub diye anılan atını emaneten alıp üzerine atlar, feryadın geldiği yere yetişirdi.

Hiçbir feryad ve imdad sesi duyulmazdı ki, Mendub’un oraya bir deniz gibi, su gibi akıp revan olduğunu görmeyelim!

Halbuki o çok yavaş ve ağır yürüyen bir attı. Hiç de yürügen değildi.

Bir gece, Medineliler bir feryad işitip çok korkmuşlar ve hemen sesin geldiği tarafa doğru gitmişlerdi.

Resûlullah Aleyhisselam ise, onları geride bırakarak ilerlemiş, sesin geldiği yere yetişmiş, durumu inceleyip dönerken halkla karşılaşmıştı.

Kendisi Ebu Talha’nın atının üzerinde, kılıcı da boynunda asılı bulunuyor ve:

‘Korkmayınız! Korkmayınız!’ buyuruyor ve Mendub için de:

‘Onu deniz gibi, su gibi akıcı bulduk’ diyordu.”²⁵⁶

Mekkeli Müşriklerin Abdullah b. Übeyy b. Selûl’e Ültimatoları

Peygamberimiz Aleyhisselam Mekke’de iken, Kureyş müşrikleri Mekte’ye gelen yabancıları Peygamberimiz Aleyhisselamla görüştürmemek, İslâmiyetin yayılmasını önlemek için ellerinden geleni yapmaktan geri durmamışlardı.

²⁵² Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/651.

²⁵³ Ahmed b. Hanbel, 6/141, Buhârî, Sahîh, 3/222, Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/650-651.

²⁵⁴ Müslim, 4/1875, Tirmizî, Sünen, 5/651.

²⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 6/141, Müslim, 4/1875.

²⁵⁶ İbn Sa’d, 1/373, Ahmed b. Hanbel, 3/185, Buhârî, Sahîh, 3/228, Müslim, 3/1802-1803, Tirmizî, Sünen, 4/198-199.

Nitekim, Tufeyl b. Amr ile²⁵⁷ Müslüman olmak için Mekke'ye gelen şair Âşâ'nın ve daha birçoklarının Müslüman olmasını engellemeye çalışmışlardı.²⁵⁸

Müşrikler Mekke'de yaptıkları ile de kalmadılar. Medine'de de, Peygamberimiz Aleyhisselama karşı, daha o Medine'ye gelmeden Medineli münafıklarla işbirliği yaparak bir zümre oluşturdular.

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine'nin Kuba köyüne gelip Külsûm b. Hidm'le Sa'd b. Hayseme'ye konuk olduğu zaman, Amr b. Avf oğullarından bazı münafıklar geceleyin Peygamberimiz Aleyhisselamın kaldığı evi taşladılar ve Peygamberimiz Aleyhisselamı:

“Bu nasıl komşuluk ve koruyuculuk?!” diyerek sitemlendirdiler.²⁵⁹ Peygamberimiz Aleyhisselamın yerleşmeye ve tutunmaya başladığını gören Kureyş müşrikleri, Bedir savaşıdan önce Abdullah b. Übeyy b. Selûl ile Evs ve Hazrec'den onunla birlikte olan putperest Medinelilere gönderdikleri mektupta:

“Muhakkak ki, siz bizim adamımızı yanınızda barındırmakta bulunuyorsunuz.

Andolsun ki, siz ya onu öldürürsünüz, ya da yurdunuzdan çıkarırsınız!

Aksi takdirde bütün Arap toplulukları ile birlikte üzerinize yürür, sizin savanlarınızı öldürür, kadınlarınızı kendimize helal kılarız!” dediler.

Bunun üzerine, Abdullah b. Übeyy b. Selûl ve onunla birlikte hareket eden Medineli müşrikler, Peygamberimiz Aleyhisselamla çarpışmak üzere biraraya geldiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bunu haber alınca, onların yanına vardı, ve:

“Herhalde, Kureyşlilerin tehdidi sizi son derece etkilemiş olmalıdır. Onların tehdidi ile size vereceği zarar, sizin bizimle çarpışarak kendinize vermek istediğiniz zarardan daha fazla değildir!

Demek siz kendi öz oğullarınız ve kardeşlerinizle çarpışmak, onları öldürmek istiyorsunuz!?” buyurunca, münafıklar dağıldılar.²⁶⁰

²⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/21, 22, İbn Sa'd, 4/237.

²⁵⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/28.

²⁵⁹ Yakubî, 2/41.

²⁶⁰ Zühri, Megâzî, s. 71, 72, Abdurrezzak, 5/358-359, Ebu Davud, 3/156, Beyhakî, Delâil, 3/178, 179.

Müslümanlar Arasında Kardeşlik Kurulması

Peygamberimiz Aleyhisselam; Medine'ye geldikten sonra, Mekkeli Müslümanlardan (Muhacirlerden) bazılarını, hem kendi aralarında birbirleriyle, hem de Medineli Müslümanlarla (Ensarla) ikişer ikişer kardeş yaptı.²⁶¹

Bu kardeşlik, maddî ve manevî yardımlaşma ve birbirlerine çoluk ve çocuklarından önce varis olma esasına dayanıyor;²⁶² bilhassa yurttan yuvadan, kavim ve kabileden ayrı düşmenin verdiği garipliği, mahzunluğu gidermeyi, Mekkelileri Medine'ye ve Medinelilere ısındırmayı ve kendilerine destek ve güç kazandırmayı amaçlıyordu.²⁶³

Bu hadise Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye gelişinden beş ay sonra vuku bulmuş²⁶⁴ ve Enes b. Malik'in evinde olmuştur.²⁶⁵

Rivayete göre; Peygamberimiz Aleyhisselama içinde kâfur kokusu bulunan yeşil toprak bir çanak getirilip verilmiş, Muhacirlerle Ensar onun içine ellerini batırarak antlaşmışlardır.²⁶⁶

İbn Sa'd'a göre; Enes b. Malik'in evinde ikişer ikişer kardeş yapılan Müslümanların sayısı 45'i Mekkeli Muhacirlerden, 45'i Medineli Ensardan olmak üzere 90 kişi idi.

Onların 50'si Muhacirlerden, 50'si de Ensardan olmak üzere, 100 kişi olduklarını söyleyenler de vardır.²⁶⁷

Belâzurî; 22'şerden 44 kişinin,²⁶⁸

İbn. Seyyid; 41'erden 82 kişinin,²⁶⁹

İbn Habîb; 56'şardan 112 kişinin ismini tesbit ve kaydetmiştir.²⁷⁰

Kaynaklarda isimleri açıklananların sayısının 124'ü bulduğu görülmür.²⁷¹

²⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/150-152.

²⁶² İbn Sa'd, 1/238, 3/22.

²⁶³ Süheyfî, 4/296.

²⁶⁴ İbn Abdilberr, 1/42.

²⁶⁵ İbn Sa'd, 1/238, 239, Ahmed b. Hanbel, 3/111, 281, Buhârî, Sahîh, 3/57, 8/154, Müslim, 4/1960, Ebu Davud, 3/129.

²⁶⁶ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/363, 364 (eski baskı).

²⁶⁷ İbn Sa'd, 1/238.

²⁶⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/270-271.

²⁶⁹ İbn Seyyid, 1/201-202.

²⁷⁰ İbn Habîb, s. 71, 75.

²⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/151, 152, İbn Sa'd, 3/23, 600, Belâzurî, Ensâb, 1/270, 271.

Kurulun kardeşlikten doğan varis olma hükmü Enfâl sûresinin Bedir savaşından sonra inen 75. âyeti ile kaldırılmış;²⁷² bu kardeşlik yardımı, yedirip içirmeye, bir de öğüde münhasır kalmıştır.²⁷³

Medineli Müslümanlar (Ensar), Muhacirleri, Medine'ye daha ilk geldikleri gün evlerine indirmek, ağırlamak için, birbirleri ile yarışa girmişler; anlaşılmadıkları, onları paylaşmadıkları için, iki okla çekilmedikçe, Muhacirlerden hiçbirisi onlardan hiçbirinin evine inememişti.²⁷⁴

Ensar, bu kadarla da kalmadılar:

“Yâ Rasûlallah! Hurmalıklarımızı da, Muhacir kardeşlerimizle aramızda bölüştür!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Hayır! Öyle olmaz!” buyurdu.

Bunun üzerine, Ensar Muhacirlere:

“Öyle ise, timar ve sulama zahmetini siz üzerinize alınız da, sizi hurma mahsulüne ortak yapalım!” dediler.

Bunu Peygamberimiz Aleyhisselam da uygun gördü.

İki taraf da:

“İşittik ve itaat ettik!” diyerek bu yoldaki tensibi kabullendiler.²⁷⁵

Ensar, arazilerinin fazlalarını da, Peygamberimiz Aleyhisselama bağışladılar ve hatta:

“Yâ Rasûlallah! İstersen, evlerimizi de al!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara hayır dua etti. Bağışlanan arazileri, Muhacir sahabilerine bölüştürdü.²⁷⁶

Yüce Allah onların hepsinden razı olsun!

Aşura Günü ve Orucu

Aşura; İslâm'da, Muharrem'in onuncu gününe verilen isimdir.²⁷⁷

Muharrem orucunun Muharrem'in dokuzuncu gününden itibaren tutulmasının yerinde olacağı bildirilmiştir.²⁷⁸

²⁷² İbn Sa'd, 1/238, 3/22, Ebu Davud, 3/128, 129.

²⁷³ Buhârî, Sahîh, 3/57, Ebu Davud, 3/128.

²⁷⁴ İbn Sa'd, 3/396, Ahmed b. Hanbel, 6/436, Buhârî, Sahîh, 2/71.

²⁷⁵ Buhârî, Sahîh, 3/67.

²⁷⁶ Belâzurî, Fütûh, 1/5, Ensâb, 1/270, İbn Seyyid, 1/195, 196, Diyarbekrî, 1/343.

²⁷⁷ İbn Esîr, Nihâye, 3/240.

²⁷⁸ İbn Ebi Şeybe, 3/59. Müslim, 2/797, Ebu Davud, 2/327, Tirmizî, Sünen, 3/128-129.

Aşura günü, öteden beri, Kureyş müşriklerinin de oruç tuttıkları, saygı gösterdikleri bir gündü.²⁷⁹

Kureyş müşriklerince, Aşura gününde Kâbe'ye örtü örtülmesi de âdet edinilmişti.²⁸⁰

Aşura günü orucunu, Cahiliye devrinde Kureyş müşrikleri tuttıkları gibi, kendisine peygamberlik gelmeden önce Peygamberimiz Aleyhisselam da tutardı.²⁸¹

Rivayete göre; Aşura günü, Yüce Allah tarafından, Âdem Aleyhisselama tevbe hususunda vahyolunduğu gündü.²⁸²

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Aşura günü, Peygamberlerin oruç tuttıkları bir gündür.

Siz de o gün oruç tutunuz!” buyurmuştur.²⁸³

Aşura günü, Yahudilerin de tazim ettikleri ve bayram edindikleri bir gündür.²⁸⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine'ye hicret edip gelince, Yahudilerin Aşura günü oruç tuttıklarını gördü:

“Nedir bu?” diye sordu.²⁸⁵

“Bu büyük,²⁸⁶ hayırlı bir gündür.²⁸⁷ Bugün, Allah'ın Musa'yı²⁸⁸ ve İsrail oğullarını düşmanlarından kurtardığı,²⁸⁹ Firavun'u ve adamlarını suda boğduğu,²⁹⁰ Musa'nın da buna şükran olarak²⁹¹ oruç tutmuş olduğu bir gündür.²⁹² İşte biz bunun için bugün oruç tutuyoruz!” dediler.²⁹³ Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben Musa'ya ve onun orucunu tutmaya, sizden daha yakın, daha lâıykım!” buyurdu.

²⁷⁹ Mâlik, 1/219, Abdurrezzak, 4/289, İbn Ebi Şeybe, 3/55, Ahmed b. Hanbel, 4/289, 6/29, 30, Buhârî, Sahîh, 2/250, Müslim, 2/792, Ebu Davud, 2/326, Tirmizî, Sünen, 3/127.

²⁸⁰ Ahmed b. Hanbel, 6/244, Buhârî, Sahîh, 2/159.

²⁸¹ Mâlik, 1/219, Ahmed b. Hanbel, 6/143, 162, Buhârî, Sahîh, 2/250, Müslim, 2/792, Ebu Davud, 2/386.

²⁸² Abdurrezzak, 4/291.

²⁸³ İbn Ebi Şeybe, 3/55.

²⁸⁴ İbn Ebi Şeybe, 3/55, Buhârî, Sahîh, 2/251, Müslim, 2/796.

²⁸⁵ Abdurrezzak, 4/289, Buhârî, Sahîh, 2/251, Müslim, 2/796, İbn Mâce, 1/552.

²⁸⁶ Abdurrezzak, 4/289, Müslim, 2/796.

²⁸⁷ Buhârî, Sahîh, 2/251.

²⁸⁸ Abdurrezzak, 4/289, İbn Mâce, 1/552.

²⁸⁹ Buhârî, Sahîh, 2/251.

²⁹⁰ Abdurrezzak, 4/289, İbn Mâce, 1/552.

²⁹¹ Abdurrezzak, 4/289, İbn Mâce, 1/552.

²⁹² Abdurrezzak, 4/289, Buhârî, Sahîh, 2/251, İbn Mâce, 1/552.

²⁹³ Müslim, 2/796, İbn Mâce, 1/552.

Aşura günü oruç tutmaya hem kendisi devam etti, hem de bunu Müslümanlara emretti²⁹⁴ ve:

“Aşura günü orucu bir yılın keffaretidir!²⁹⁵ Sağ olursam, gelecek yıl dokuzuncu gününü de, inşaallah oruçlu geçireceğim!²⁹⁶

Dokuzuncu ve onuncu günü oruç tutup Yahudilere muhalefet ediniz!” buyurdu.²⁹⁷

Ramazan orucu farz kılınınca, Aşura günü oruç tutup tutmamakta Müslümanlar serbest bırakıldılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O (Aşura günü) Allah’ın günlerinden bir gündür.”²⁹⁸

Aşura günü orucunu tutmak isteyen tutsun, bırakmak isteyen de bırak-sın” buyurdu.²⁹⁹

²⁹⁴ Abdurrezzak, 4/289, Buhârî, Sahîh, 2/251, Müslim, 2/796, İbn Mâce, 1/552.

²⁹⁵ Abdurrezzak, 4/287, Ahmed b. Hanbel, 1/241, Tirmizî, Sünen, 3/129.

²⁹⁶ İbn Ebi Şeybe, 3/58, Ahmed b. Hanbel, 1/225, Müslim, 2/798.

²⁹⁷ Abdurrezzak, 4/287, Ahmed b. Hanbel, 1/241, Tirmizî, Sünen, 3/129.

²⁹⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/143, Müslim, 2/793, Ebu Davud, 2/326, Tirmizî, Sünen, 3/127.

²⁹⁹ Ahmed b. Hanbel, 6/244, Buhârî, Sahîh, 2/250, Müslim, 2/793, Ebu Davud, 2/326, Tirmizî, Sünen, 3/127.

Üçüncü Bölüm

PEYGAMBER ŞEHRİ OLARAK MEDİNE

PEYGAMBER ŞEHRİ OLARAK MEDİNE

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescidinin Yapılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam devesi Kasvâ'nın üzerinde bulunduğu ve devenin yuları da devenin başma dolanmış olduğu halde, deve Medine'nin içinde ilerleyerek Adiyy b. Neccar oğullarının evleri hizasına gelince, Peygamberimiz Aleyhisselamın yapılacak mescidinin kapısının konulacağı yere çökmüştü ki, orası o zaman Neccar oğullarından Sehl ve Süheyl isimlerinde iki yetim gence ait hurma serme ve kurutma yeri olup, adı geçen gençler Muaz b. Afrâ'nın¹ himayesi altında idiler.

Kasvâ çöktüğü zaman Peygamberimiz Aleyhisselam onun üzerinden inmemiş, Kasvâ ayağa kalkarak biraz daha gittikten sonra birdenbire geri dönüp ilk önce çöktüğü yere kadar gelmiş ve oraya tekrar çökmüş ve artık kalkmayarak boynunu ve göğsünü yere uzatıp böğürmeye ve deprenmeye başlamıştı.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, Kasvâ'nın üzerinden inmiş² ve:

“İnşaallah, menzil burasıdır!” buyurmuş³ ve:

“Kimindi burası?” diye sormuştu.

Muaz b. Afrâ:

“Yâ Rasûlallah! Amr'ın oğulları Sehl ve Süheyl'indir!” demişti.⁴

¹ Veya Es'ad b. Zürrâre'nin (İbn Sa'd, 1/239, Buhârî, Sahîh, 4/258).

² İbn İshak, İbn Hişam, 2/140, 141, Taberî, Târih, 2/256, İbn Hazm, Cevâmi, s. 94, İbn Seyyid, 1/194-195.

³ Zührî, Megâzî, s. 104, Buhârî, Sahîh, 4/258, Zehebî, Târih, s. 334.

⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/140, 141, Taberî, Târih, 2/256, İbn Seyyid, 1/195, Zehebî, Târih, s. 334.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sehl ve Sühey'l'i çağırıp, mescid yapmak üzere, hurma serme ve kurutma yerlerini onlardan satın almak istedi ve:

“Bu arsanızın bedelini bana söyleyiniz, ödeyeyim?” buyurdu.

Gençler:

“Hayır, yâ Rasûlallah! Biz orayı sana hediye ederiz!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam arsayı onlardan hediye olarak almaya razı olmadı.⁵

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, Neccar oğullarının ileri gelenlerine haber gönderdi.

Geldikleri zaman, onlara:

“Ey Neccar oğulları! Şu arsanızın bedelini bana söyleyiniz de, ödeyeyim?” buyurdu.⁶

Neccar oğulları:

“Hayır!⁷ Vallahi, biz onun bedelini Allah’tan başkasından istemeyiz!⁸ Onun bedelini hiçbir zaman almayız!” dediler.⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın onlar satın bedelini almayı kabul edinceye kadar, arsayı bedelsiz almaya yanaşmadığı; en sonunda onlardan on dinar (altın)a satın alıp, bunu kendilerine ödemesini Hz. Ebu Bekir’e emir buyurduğu rivayet edilir.¹⁰

1. Mescid arsasının içinde, müşriklerin kabirleri, oyuk, tümsek, bakımsız harap yerler ve hurma ağaçları da bulunuyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam emir buyurdu.

Hurma ağaçları,¹¹ garkad ağaçları kesildi.¹²

Müşriklerin kabirleri açılarak, kemikleri başka bir yere götürülüp gömüldü.

Bakımsız, harap yerler¹³ düzeltildi.¹⁴

Arsadaki, yağmur sularının akıntıları ve sızıntıları giderildi.¹⁵

⁵ Zührî, Megâzî, s. 104, İbn Sa’d, 1/239, Buhârî, Sahîh, 4/258.

⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/212, Buhârî, Sahîh, 1/111, Müslim, 1/373, Ebu Davud, 1/124, İbn Mâce, 1/245.

⁷ Buhârî, Sahîh, 1/111, İbn Mâce, 1/245, Zehebî, Târîh, s. 18.

⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/212, Buhârî, Sahîh, 1/111, Müslim, 1/373, Ebu Davud, 1/124, Zehebî, Târîh, s. 18.

⁹ İbn Mâce, 1/245.

¹⁰ İbn Sa’d, 1/239, Belâzurî, Fütûh, 1/5, İbn Seyyid, 1/196.

¹¹ İbn Sa’d, 1/239, Ahmed b. Hanbel, 3/123, Buhârî, Sahîh, 1/111, Müslim, 1/373, Ebu Davud, 1/124.

¹² İbn Sa’d, 1/239, Semhûdî, 1/326.

¹³ İbn Sa’d, 1/240, Buhârî, Sahîh, 1/111, Müslim, 1/373, Ebu Davud, 1/124.

¹⁴ İbn Sa’d, 1/240, Buhârî, Sahîh, 1/111, Müslim, 1/373, Ebu Davud, 1/124, İbn Hazm, Cevâmî, s. 95.

¹⁵ İbn Sa’d, 1/239, Semhûdî, 1/327, Diyarbekrî, 1/343.

2. Peygamberimiz Aleyhisselam; yapılacak mescid için kerpiç kesilmesini, hazırlanmasını emretti.

Kerpiç kesildi ve hazırlandı.¹⁶

3. Mescid yapılırken, Hadramevli bir adam gelmişti ki, iyi çamur karardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah işini iyi yapana rahmet etsin!

Sen bu işe devam et!

Ben senin işini iyi yaptığını görüyorum!” buyurdu.¹⁷

Yemame halkından Benî Hanifelerden Talk b. Ali der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam mescidini yapar, Müslümanlar da kendisiyle birlikte çalışırlarken Resûlullah Aleyhisselamın yanına varmışım.

Ben, çamur karma işinin ustası idim.

Düzlük ve ince kumluk yerden, kürekle toprak alıp karmaya başladım.

Resûlullah Aleyhisselam bana bakıyordu:

‘Bu Hanifi, muhakkak çamur karma ustasıdır!’ buyurdu.¹⁸

Benim toprağı düzlük ve ince kumluk yerden kürekle alışımla ve çamur karışımı kendisinin hoşuna gitmiş olmalı ki:

‘Bu Hanifi’yi çamur karmaya çağırınız! Yaklaştırınız!

Çünkü, o, çamur karma işini en güzel yapanınızdır’ buyurdu.”¹⁹

4. Peygamberimiz Aleyhisselamın azadh kölesi Sefîne der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam mescidini yapacağı sırada, mescidinin temelini bir taş koyduktan sonra:

‘Ebu Bekir taşını benim taşımın yanına koysun!

Sonra Ömer, taşını Ebu Bekir’in taşının yanına koysun!

Sonra Osman, taşını Ömer’in taşının yanına koysun!

Bunlar, benden sonra halifelerdir!’ buyurdu.²⁰

Ebu Bekir geldi. Bir taş getirip temele koydu.

Sonra Ömer geldi. Bir taş getirip temele koydu.

Sonra Osman geldi. Bir taş getirip temele koydu.

Resûlullah Aleyhisselam:

¹⁶ İbn Sa’d, 1/239, Belâzurî, Fütûh, 1/5, İbn Seyyid, 1/196.

¹⁷ Semhûdî, 1/333, Diyarbekrî, 1/344.

¹⁸ İbn Sa’d, 5/552, Semhûdî, 1/334, Diyarbekrî, 1/344.

¹⁹ Semhûdî, 1/334, Diyarbekrî, 1/344.

²⁰ Beyhakî, Delâil, 2/553, İbn Kesîr, Bidâye, 3/218, 219, Semhûdî, 1/333, Diyarbekrî, 1/344.

‘Bunlar, benden sonra işi yönetecek olanlardır!’ buyurdu.”²¹

Yine Seffine:

“Resûlullah Aleyhisselamdan işittim: ‘Halifelik otuz yıldır. Ondan sonra krallık olur’ buyurdu” dedikten sonra:

“Ebu Bekir’in halifeliğini (yaklaşık olarak) iki yıl,
Ömer’in halifeliğini on yıl,
Osman’ın halifeliğini oniki yıl,
Ali’nin halifeliğini de altı yıl (olarak gözönünde) tut!
Bunların otuz yıl tuttuğunu buluruz!” demiştir.²²

5. Mescidin temelleri taşla üç zira (arşın) kadar yükseltildikten sonra, üzerine kerpiç örüldü.²³

Taş duvar üzerine kerpiç örülürken de, kerpiçler birbiri üzerine gelecek biçimde;²⁴ erkekli dişili, enlemesine boylamasına konularak, yani birbirlerine bağlanarak örüldü.²⁵

6. Yapıda, çamurdan harç da kullanıldı.²⁶

7. Mescidin Kible tarafma direk olarak sıra ile hurma ağacı gövdeleri dizildi.

8. Kapıların yan söveleri taştan örüldü.²⁷

9. Abdullah b. Ömer’in bildirdiğine göre; mescidin tavanı ve direkleri hurma dalları ve gövdesindendi.²⁸

10. Yapılan mescid murabba’ (dörtgen) biçiminde, yükseltilen dört duvar ile bir mihrab ve üç kapıdan ibaretti.

11. Duvarların Kible cihetinden beriye doğru uzunluğu yüz zira (arşın) idi. Eni de; her iki tarafta, yüzer zira idi veya yüzer ziradan biraz eksikti.

12. Duvarların yüksekliği: üç zira’ı taştan, üst tarafı kerpiçten olmak üzere beş-yedi zira’ kadardı.

²¹ Hâkim, 3/13, Beyhakî, Delâil, 2/553, Zehebî, Müstedrek Telhisi, 3/13, Semhûdî, 1/332, Diyarbekrî, 1/344.

²² Ahmed b. Hanbel, 5/220, 221 Ebu Davud, 4/211, Tirmizî, Sünen, 4/503, Hâkim, 3/145, Zehebî, Târih, s. 380, İbn Kesîr, Bidâye, 3/218-219.

²³ İbn Sa’d, 1/239, Semhûdî, 1/335, 336, Diyarbekrî, 1/345.

²⁴ Semhûdî, 1/335.

²⁵ Semhûdî, 1/335, Diyarbekrî, 1/346.

²⁶ Semhûdî, 1/332, Diyarbekrî, 1/344.

²⁷ İbn Sa’d, 1/240, Ahmed b. Hanbel, 3/212, Buhârî, Sahîh, 1/111, Müslim, 1/374, Ebu Davud, 1/124, İbn Hazm, Cevâmi, s. 95.

²⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/130, Buhârî, Sahîh, 1/115, Ebu Davud, 1/123.

13. Mescidin mihrabı (kıblesi), Beytül-Makdis'e (Kudüs'e) doğru idi.

14. Mescide konulan kapılardan birisi bugünkü Kible tarafındaki Muahhara duvarında, geride olup, cemaat bu kapıdan girer çıkardı.

İkincisi: Bâb-ı Âtike, Bâbü'r-rahme diye anılan kapı idi.

Üçüncü kapı: Peygamberimiz Aleyhisselamın girip çıktıkları kapı olup, bugün Bâb-ı Cibrîl diye anılan Âl-i Osman kapısı idi.

Kible Beytül-Makdis'ten Kâbe tarafına çevrilince, Peygamberimiz Aleyhisselam birinci kapıyı kapattı.

Onun yerine, Şam duvarında başka bir kapı açtı.

İkinci ve üçüncü kapılar değiştirilmedi.²⁹

15. Mescid yapılırken, Peygamberimiz Aleyhisselam; Müslümanları çalışmaya teşvik için,³⁰ kendisi de çalışmaktan geri durmadı. Peygamberimiz Aleyhisselamın çalıştığını gören Muhacir ve Ensar, çalışmaya giriştiler, koyuldular.³¹

Peygamberimiz Aleyhisselam kerpiç taşıırken, Müslümanlardan birisi: "Yâ Rasûlallah! Onu bana ver (Ben taşıyayım)" demişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

"Git, sen de başkasını al, taşı!

Sen Allah'a benden daha muhtaç değilsin!" buyurdu.³²

Müslümanlardan birisi:

"Peygamber çalışırken biz oturursak, andolsun ki, bu amel, bizim için ancak dalâlet olur!" mealli bir beyit söylemiştir.³³

Müslümanlar, mescidde çalışırken,³⁴ Abdullah b. Revâha'nın söylemiş olduğu:³⁵

"Ahiret yaşantısından başka yaşantı yoktur!

Ey Allah'ım! Ensara ve Muhacirlere rahmet et!"³⁶

Diğer rivayete göre:

"Ey Allah'ım! Ahiret hayrından başka hayır yoktur!

²⁹ İbn Sa'd, 1/239-240, Semhûdî, 1/335, 337, Diyarbekrî, 1/345-346.

³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/141, İbn Seyyid, 1/195, Semhûdî, 1/329.

³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/141, İbn Sa'd, 1/239-240, Taberî, Târih, 2/256, İbn Seyyid, 1/195, İbn Kesîr, Bidâye, 3/216, Semhûdî, 1/329.

³² Semhûdî, 1/333.

³³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/141, İbn Seyyid, 1/195, İbn Kesîr, Bidâye, 3/216, Semhûdî, 1/329.

³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/142, İbn Kesîr, Bidâye, 3/216.

³⁵ Semhûdî, 1/329.

³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/142, İbn Kesîr, Bidâye, 3/216.

Ensar ve Muhacirlere yardım et!”³⁷ mealli bir beyti okuyorlar;
Peygamberimiz Aleyhisselam da onlarla birlikte taş taşıyor³⁸ ve:
“Ahiret yaşantısından başka yaşantı yoktur!
Ey Allah’ım! Muhacirlere ve Ensara rahmet et!”³⁹

Başka rivayete göre:

“Ey Allah’ım! Ahiret yaşantısından başka yaşantı yoktur. Ensarı ve Muhacirleri yarlığa!”

“Ey Allah’ım! Ahiret hayrından başka hayır yoktur! Ensara ve Muhacirlere yardım et!”⁴⁰

“Ey Allah’ım! Ecir, ahiret ecridir! Ensara ve Muhacirlere rahmet et!”⁴¹ diyerek, Müslümanların söylediklerine katılıyordu.⁴²

16. Mescid yapılırken herkes kerpiçleri birer birer taşıdığı halde, Ammar b. Yâsir biri kendisi, birisi de Peygamberimiz Aleyhisselam için olmak üzere ikişer ikişer taşırken,⁴³ Peygamberimiz Aleyhisselam onu görüp tozlarını silmiş ve:

“Ey Ammar! Sen ne için kerpiçleri arkadaşların gibi birer birer taşıyorsun?” diye sormuş, o da:

“Allah’tan, bunun ecrini diliyorum!” demişti.⁴⁴

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam onun sırtını sığamış ve “Ey Sümeyye’nin oğlu! Halkın bir ecri var, senin iki ecrin var!” buyurmuştur.⁴⁵

Ammar b. Yâsir güçlü bir zât olduğundan, kendisine ağır taşlardan ikişer ikişer, kerpiçlerden de taşıyamayacağı kadar yükledikleri zaman, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Yâ Rasûlallah! Onlar kendilerinin taşıyamayacaklarını bana yüklüyorlar! Beni öldürecekler!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, eliyle onun tozlarını cırparken:

“Vâh Sümeyye’nin oğlu! Seni öldürecek onlar değiller!”⁴⁶

³⁷ Semhûdî, 1/328.

³⁸ İbn Sa’d, 1/240.

³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/142.

⁴⁰ İbn Sa’d, 1/240, Ahmed b. Hanbel, 3/212, 244.

⁴¹ Buhârî, Sahîh, 1/111, 4/259, Semhûdî, 1/328.

⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/142, İbn Sa’d, 1/240, Ahmed b. Hanbel, 3/212.

⁴³ İbn Kesîr, Bidâye, 3/217.

⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/91.

⁴⁵ İbn Kesîr, Bidâye, 3/217, Semhûdî, 1/331.

⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/142.

Seni ancak azgın, isyankâr bir cemaat öldürecektir!⁴⁷

Ammar onları Cennet'e çağırır, onlarsa Ammar'ı ateşe (Celiennem'e) çağırırlar!⁴⁸

Onun dünyadan en son içeceği de, bir içim süttten ibarettir!" buyurdu.⁴⁹

Ammar b. Yâsir:

"Fitnelerden Allah'a sığınırım!" dedi.⁵⁰

Hız. Ali, mescid için herkesle birlikte kerpiç taşıırken, ashabdan bir zâtın kerpiçleri götürüp bıraktıkça eğilerek üstünü başını silkelemeye durduğunu görmüş⁵¹ ve:

"Mescidleri imar edenler, orada dikilmeyi, eğilmeyi, oturmayı âdet edenlerle ve tozdan topraktan eğilmiş görülenlerle bir olmazlar!" recezini (bir aruz bahri) söylemişti.

Ammar b. Yâsir de, bunun kimin hakkında söylendiğini bilmeksizin, ezberleyip tekrarlamaya başlamıştı ki, bununla kendisine tariz ettiğini sanan zât, Ammar'ın yanına gelince:

"Ey Sümeyye'nin oğlu! Bugün söylediğini işittiğim sözü bir daha söylediğini işitirsem, şu değneği yüzüne vururum!" diyerek, elindeki değneği gösterdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ammar'a söylenilen sözü işitince; elini gözleri ile burnunun arasına koyup:

"Ammar, benim iki gözümle burnum arasındaki deridir! (Yani, o benim derim gibidir. Ona vuran bana vurmuş olur)" buyurdu.⁵²

Ammar'a:

"Sen Peygamberimiz Aleyhisselamın kızmasına sebep oldun! Hakkımızda âyet inmesinden korkuyoruz!" dediler.

Ammar:

"Ben ona razıyım, bana kızsada da!" dedikten sonra:

"Yâ Rasûlallah! Bana mı, yoksa ashabına mı kızdın?" diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ne sana kızdım, ne de onlara!" buyurdu.

⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/142, İbn Sa'd, 2/241.

⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/142, Buhârî, Sahîh, 1/115.

⁴⁹ İbn Ebi Şeybe, 15/302-303, İbn Sa'd, 3/257, İbn Esr, Usdu'l-gâbe, 4/129, Zehebî, Siyer, 1/303.

⁵⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/91, Buhârî, Sahîh, 1/115.

⁵¹ Semhûdî, 1/329.

⁵² İbn İshak, İbn Hişam, 2/142, 143, Semhûdî, 1/32, 330, Diyarbekrî, 1/345.

Ammar, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Onlar kerpiçleri birer birer taşıyorlar, bana ise ikişer üçer yüklüyorlar!” diyerek şikâyetlendi.⁵³

16. Mescidin hurma dalları ve yapraklarıyla örtülmüş bulunan tavanının üzerine, yağmuru geçirmeyecek çamurla bulgurlama yapılmış değildi.

Yağmur yağdığı zaman, mescid çamurla dolardı.⁵⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam; Ramazan’da mescidde itikafa çekildiği sırada yağan yağmur mescidin içine akmış, Peygamberimiz Aleyhisselam sabah namazını orada kıldırıldığı zaman, alnında ve yüzünde çamur izleri görülmüştü.⁵⁵

17. Bir gece, yine yağmur yağmış, yerler ıslanmış, Müslümanlardan birisi namaz kılmak için elbisesi ile kum getirip altına sermişti. Namaz kılınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bu, ne kadar güzel!” buyurmuştur.⁵⁶

Mescidin tabanına ilk kez Hz. Ömer Akîk vadisinden kum getirtip serdirmiştir.⁵⁷

18. Mescide minber yapılmadan önce, mescidde bir hurma kütüğü vardı ki, Peygamberimiz Aleyhisselam hutbe esnasında ona dayanırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, sonradan kendisi için yapılan minberin üzerine çıktığı zaman kütükten gebe veya yavrusundan ayrılmış devenin bozulmasını, inlemesini andıran sesler gelmeye başlamış,⁵⁸ kütüğün bu halinden mescid çalkalanmıştı.⁵⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam minberden inip kütüğü kucaklayınca, kütük bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra susmuş, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O, yanmda yapılan zikrullahı dinlemekten uzak kaldığı için ağlamıştı!” buyurmuş⁶⁰ ve bir çukur kazılıp kütüğün oraya gömülmesini emretmiş, kütük minberin altına,⁶¹ sağına ve soluna gömülmüş;⁶² Mescid, Hz.

⁵³ Semhûdî, 1/330, Diyarbekrî, 1/345.

⁵⁴ Semhûdî, 1/339-340.

⁵⁵ Mâlik, 1/319, Ahmed b. Hanbel, 5/137, Buhârî, Sahîh, 2/256, 258, 259, Müslim, 2/825-826.

⁵⁶ Ebu Davud, 1/125.

⁵⁷ İbn Sa’d, 3/284.

⁵⁸ İbn Sa’d, 1/188, 251, 252, Ahmed b. Hanbel, 5/137, Buhârî, Sahîh, 1/220, Tirmizî, Sünen, 2/379, İbn Mâce, 1/454, 455, Nesâî, 3/102.

⁵⁹ Dârimî, 1/119.

⁶⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/300, 304.

⁶¹ İbn Sa’d, 1/251.

⁶² Semhûdî, 2/394.

Osman devrinde, yeniden yapılmak üzere yıkılıp temizlendiği sırada, bu kütüğü Ensar-ı Kiramdan Übeyy b. Ka'b almış, güvelenip toz toprak haline gelinceye kadar evinde saklamıştır.⁶³

19. Peygamberimiz Aleyhisselama ashabından birisi:

“Sana; Cuma günü, üzerine dikileceğin, halkın seni görebileceği ve hutbelerini işitebileceği bir şey yapsak olmaz mı?” diye sormuştu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Olur!” buyurdu.⁶⁴

Ensar kadınlarından, marangoz kölesi bulunan kadına:

“Benim için marangoz kölene söyle de, halka hitab ettiğim zaman üzerine oturabileceğim, tahtadan bir yer yapsın!” diye haber saldı.

Kadın da, Gâbe ağaçlığında yetişen esl (ilgm) ağacından onu yaptırıp, Peygamberimiz Aleyhisselama gönderdi.⁶⁵

Vaktiyle Kâbe'yi yapmış olan Rum marangoz Bakom'un:

“Ben Resûlullah'a tarfâ (ılgın) ağacından üç basamaklı bir minber yaptım” dediği de bildirilmektedir.⁶⁶

Yapılan üç basamaklı minberin üçüncü basamağı, oturma yeri idi.⁶⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam üçüncü basamağa kadar çıkar, oturur, ayaklarını birinci basamağa koyardı.

Hiz. Ebu Bekir, halifelîği zamanında, ikinci basamağa oturur, ayaklarını birinci basamağa koyardı.

Hiz. Ömer, birinci basamağa oturur, ayaklarını yere koyardı.

Hiz. Osman da, altı yıl, Hiz. Ömer gibi yaptı.

Hicretin otuzuncu yılında, üçüncü basamağa çıkıp oturmaya başladı. İlk kez, minbere Mısır işi perde astıran da o olmuştur.⁶⁸

Minber yapıp mesciddeki yerine ilk konulduğu zaman, minberle Kible arasında, bir koyun geçecek kadar açıklık vardı.⁶⁹

Mervan b. Hakem, Muaviye b. Ebi Süfyan'ın emriyle altı basamak daha ekleyerek, minberin basamaklarını dokuza çıkardı.⁷⁰

⁶³ İbn Sa'd, 1/252, Ahmed b. Hanbel, 5/137-138, Ebu Nuaym, Delâil, 2/401, 402, Semhûdî, 2/390.

⁶⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/137, İbn Mâce, 1/454.

⁶⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/339, Buhârî, Sahîh, 1/220, Ebu Davud, 1/283-284.

⁶⁶ İbn Abdilberr, 1/191.

⁶⁷ İbn Mâce, 1/454, Ebu Nuaym, Delâil, 2/403.

⁶⁸ Semhûdî, 2/398.

⁶⁹ İbn Sa'd, 4/307.

⁷⁰ Semhûdî, 2/398-400.

Hicretin 50. yılında, hacca gelen Muaviye b. Ebi Süfyan, Medine'ye uğrayınca, minberi yerinden söktürüp Şam'a, Dımaşk'a götürmek istemişti.

Minber söküldüğü sırada güneş tutulup gökte yıldızlar görünmeye başlayınca, ashabdan Ebu Hureyre'nin nasihatı üzerine, Muaviye minberi götürmekten vazgeçmiş ve: "Ben ona güve düşmesinden korkmuştum da, söküp altına bakmak istemiştim!" diyerek halktan özür dilemişti.

Halife Abdülmelik de, onun oğlu Velid de aynı teşebbüsü tekrarladılar.

Birincisi, Kabîsa b. Züeyb'in, ikincisi de Saîd b. Müseyyeb'in uyarısı ve öğüdü üzerine, götürmekten vazgeçtiler.

Halife Mehdi, İmam Malik b. Enes'e:

"Ben Peygamberimiz Aleyhisselamın minberini eski haline çevirmek [yani, Mervan'ın yaptığı ek basamakları sökmek] istiyorum!" demişti.

İmam Malik:

"Bu, ılgın ağacından yapılmıştır. Sen onu sökecek olursan, minber harab olur" deyince, Mehdi kararından vazgeçmiştir.

Minberin birinci ve ikinci basamakları dört tarafından ince abanus tahtasıyla kaplanmış; üçüncü basamağına, kimsenin oturmaması için abanustan tahta bir levha geçirilip, üzerine bir de kubbe yapılmıştı.

Halk, ellerini sürerek onunla teberrük ederlerdi.

Minber, bu şekilde uzun zaman devam etti.

Abbasi halifeleri zamanında, yenilendikçe, minberin hurdaya çıkan enkazından taraklar yapılarak teberrük edilirdi.

Muhammed b. Cübeyr'in Hicretin 578. yılında bizzat görüp anlattığına göre:

Minber, adam boyu yüksekliğinde veya biraz fazlaca idi.

Minberin genişliği beş karıştı.

Uzunluğu beş adımdı.

Basamaklarının sayısı sekizdi.

Kapısı kilitlenir, Cuma günü açılırdı.

Hicretin 654. yılında Mescid yanınca, bu mübarek minber de yanmıştır.

Yemen hükümdarı Muzafer, Hicretin 656. yılında kokulu sandal ağacından bir minber yaptırıp Peygamberimiz Aleyhisselamın yanan minberinin yerine koydurdu.

Hicretin 666. yılında hükümdar Zâhir Rüknuddin Baybars, eski minberi söktürerek, yerine dokuz basamaklı bir minber yaptırıp koydurdu.

Zâhir Rûknüddin'in yaptırdığı minberi güveler yemeye başlayınca, Hicretin 797. yılında Mısır hükümdarı Zâhir Berkuk onu söktürüp yerine kendisinin yaptırdığı minberi koydurdu.

Mısır hükümdarı Müeyyed Şah da, Hicretin 820. ve 822. yılında yeni bir minber yaptırıp gönderdi.

Bu minber de, Hicretin 886. yılında mescidin ikinci yanışında yandı.

Bunun üzerine, halk minberin yerini temizleyip kerpiçten bir minber yaparak alçı ile sıvadılar.

Hicretin 888. yılında Mısır Sultanı kerpiç minberin yerine taştan bir minber yaptırdı.⁷¹

Hicretin 998. yılında Osmanlı padişahlarından Sultan Murad İstanbul'da mermerden on iki basamaklı bir minber yaptırıp Medine'ye gönderdi, Mısır Sultanının minberini de Kuba Mescidine naklettirdi.

Halen Peygamberimiz Aleyhisselamm Mescidinde bulunan minber, Sultan Murad'ın yaptırıp gönderdiği minberdir.⁷²

20. Mescid de, muhtelif tarihlerde genişletilmiş ve yenilenmiştir:

A. Peygamberimiz Aleyhisselamm devrinde Mescid cemaate dar gelmeye başladığı zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Mescidi genişletmek üzere,⁷³ filan oğullarının hurma kurutma yerlerini,⁷⁴ günahları Allah tarafından bağışlanmak,⁷⁵ Cennette karşılığını almak üzere, hayırma⁷⁶ kim satın alır?” buyurunca;⁷⁷ Hz. Osman orayı onlardan yirmi veya yirmibeş bin dirheme satın alarak⁷⁸ Peygamberimiz Aleyhisselama varıp:

“Ben orayı satın aldım!” demiş, Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Orayı mescidimize bağışla, ecri senin olsun!” buyurmuş;⁷⁹ böylece Mescidin ilk genişletilmesi sağlanmıştır.⁸⁰

B. Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre; Resûlullah Aleyhisselamın devrinde Mescidin direkleri hurma ağacı gövdesinden, üzeri de hurma dalları

⁷¹ Semhûdî, 2/400-410.

⁷² Eyyub Sabri Paşa, Mir'at-ı Medîne, s. 424.

⁷³ Dârekutnî, 4/196, Muhibbu't-Taberî, 2/122.

⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/70, Nesâî, 6/47, Dârekutnî, 4/196, Muhibbu't-Taberî, 2/122.

⁷⁵ Ahmed b. Hanbel, 1/70, Nesâî, 6/47, Muhibbu't-Taberî, 2/122.

⁷⁶ Dârekutnî, 4/196, Muhibbu't-Taberî, 2/122, Semhûdî, 1/339.

⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/70, Dârekutnî, 4/196, Muhibbu't-Taberî, 2/196, Semhûdî, 1/339.

⁷⁸ Nesâî, 6/47, Dârekutnî, 4/196, Muhibbu't-Taberî, 2/122, Semhûdî, 1/399.

⁷⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/70, Nesâî, 6/47, Muhibbu't-Taberî, 2/122, Semhûdî, 1/339.

⁸⁰ Semhûdî, 1/339.

ile örtülü olup Hz. Ebu Bekir'in devrinde bunlar çürüyünce, Hz. Ebu Bekir onları hurma gövdeleri ve dallarıyla yenilemekle yetindi.⁸¹ Mescidin Peygamberimiz Aleyhisselamın devrinde olanına bir şey eklemedi.

C. Hz. Ömer'in devrinde,⁸² Hicretin 17. yılında,⁸³ mescid cemaati alamayacak derecede sıkışık bir hale geldiği için, Hz. Ömer Peygamberimiz Aleyhisselamm amcası Hz. Abbas'a başvurarak onun evini satın almak istemişse de Hz. Abbas satmaya yanaşmamış, fakat sonunda mescidlerini genişletmeleri için onu Müslümanlara bağışlamıştır.⁸⁴

Bunun üzerine, Hz. Ömer; Peygamberimiz Aleyhisselamm zamanında olduğu gibi, mescidin duvarlarını kerpiçle ördürmüş, üzerini hurma dallarıyla örttürmüş,⁸⁵ çürüyen⁸⁶ direklerini de hurma gövdeleriyle yenilemiş,⁸⁷ bağışlanan evle de⁸⁸ mescidi biraz daha genişletmiştir.⁸⁹

D. Hz. Osman'ın devrinde, Müslümanlar Cuma günleri mescidin darlığından ve namaz kılmak için meydanlara yayıldıklarından şikâyetlenip, mescidin genişletilmesini ondan istediler.

Hz. Osman da Ashabın görüş sahibi olanlarıyla konuştu. Mescidin yıkılıp genişletilmesi hususunda görüş birliğine varıldı.⁹⁰

Bunun üzerine, Hz. Osman mescidin yapısını değiştirdi. Ona birçok ilaveler yaptı. Duvarları yontma nakışlı taşlarla ve kireç harçla,⁹¹ çürüyen⁹² direklerini yontma nakışlı taşla yaptırdı.

Mescidin tavanını sert ve dayanıklı sac ağacıyla kaplattı.⁹³ Yapının çakıl ve kumları Akîk deresinden taşındı.⁹⁴ Kerpici, Bakiyy'de kesildi. Mescidin temeli, adam boyu yükselinceye kadar, taşla örüldü.

Hz. Ömer devrinde olduğu gibi, mihrabın sağından, solundan ve aksi istikametteki kısmından ikişer kapı olmak üzere, altı kapı konuldu.⁹⁵

⁸¹ Ebu Davud, 1/123.

⁸² Ahmed b. Hanbel, 2/130, Buhârî, Sahîh, 1/115, Ebu Davud, 1/123.

⁸³ Semhûdî, 2/481.

⁸⁴ İbn Sa'd, 4/21-22.

⁸⁵ Ahmed b. Hanbel, 2/130, Buhârî, Sahîh, 1/115, Ebu Davud, 1/123.

⁸⁶ Süheylî, 4/267.

⁸⁷ Ahmed b. Hanbel, 2/130, Buhârî, Sahîh, 1/115, Ebu Davud, 1/123.

⁸⁸ İbn Sa'd, 4/22.

⁸⁹ Ahmed b. Hanbel, 2/130, Buhârî, Sahîh, 1/115, Ebu Davud, 1/123.

⁹⁰ Semhûdî, 2/502.

⁹¹ Ahmed b. Hanbel, 2/130, Buhârî, Sahîh, 1/115, Ebu Davud, 1/123.

⁹² Semhûdî, 2/501.

⁹³ Ahmed b. Hanbel, 2/130, Buhârî, Sahîh, 1/115, Ebu Davud, 1/123.

⁹⁴ Belâzurî, Fütûh, 1/5.

⁹⁵ Semhûdî, 2/495.

Yapılan değişiklikte, mescidin boyu 160 zira (arşın)a,
Eni 150 zira'a (veya 130 zira'a) çıkarıldı.⁹⁶

Yapı işi, Hicretin 29. yılı Rebiülevvel ayının başında başladı, 30. yılın Muharrem'i girince, on ayda bitirildi.⁹⁷

E. Velid b. Abdülmelik b. Mervan'm devrinde, Mescidin Cuma günleri cemaata dar geldiği ve cemaatin Peygamberimiz Aleyhisselamın zevcelerine ait odalara taşıdığı görülünce, odaların yıkılarak Mescide katılmasına karar verilip,⁹⁸ Velid b. Abdülmelik tarafından Rum kralına bir yazı yazıldı.⁹⁹

Yazılan yazıda:

“Biz, Büyük Peygamberimizin Mescidini onarmak istiyoruz.

Bize bu hususta ustalar ve füseyfisa (renkli tepe camları) temininde yardımcı ol!” denildi.¹⁰⁰

Rum kralı da:

Rum ve Mısır halkından, usta ve işçi olarak seksen¹⁰¹ veya yüz kişi,¹⁰²

Kırk deve yükü füseyfisa,¹⁰³

Yüklerle kandil zincirleri,¹⁰⁴

Ayrıca da, seksen bin¹⁰⁵ veya yüz bin miskal altın gönderdi.¹⁰⁶

Velid b. Abdülmelik; Mescidin yıkılıp yeniden yapılması için, Medine valisi Ömer b. Abdülaziz'e yazı yazdı ve kendisine gelenlerin hepsini de ona gönderdi.¹⁰⁷

Salih b. Keysan adındaki zâtı da bu işe bakmakla görevlendirdi.¹⁰⁸

Mescidin ve odaların yıkılması hakkındaki yazı Medine'ye geldiği zaman, Medineliler, Peygamberimiz Aleyhisselamm vefatında ağlaştıkları gibi ağlaştılar.¹⁰⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın zevcelerine ait olup yıktırılan odalardan başka,

⁹⁶ Semhûdî, 2/495, Diyarbekrî, 1/347.

⁹⁷ Semhûdî, 2/495, Diyarbekrî, 1/347.

⁹⁸ Semhûdî, 2/516, 517.

⁹⁹ Dineverî, s. 326, Yakubî, 2/284, Semhûdî, 2/518.

¹⁰⁰ Semhûdî, 2/518.

¹⁰¹ Belâzurî, Fütûh, 1/6, Semhûdî, 2/519.

¹⁰² Yakubî, 2/284, Taberî, Târîh, 8/65, İbn Esîr, Kâmil, 4/532.

¹⁰³ Dineverî, s. 326, Yakubî, 2/284, Taberî, Târîh, 8/65.

¹⁰⁴ Belâzurî, Fütûh, 1/6, Semhûdî, 2/519.

¹⁰⁵ Semhûdî, 2/519.

¹⁰⁶ Yakubî, 2/284, Taberî, Târîh, 8/65, İbn Esîr, Kâmil, 4/532, Semhûdî, 2/519.

¹⁰⁷ Yakubî, 2/519.

¹⁰⁸ Belâzurî, Fütûh, 1/6, Taberî, Târîh, 8/65.

¹⁰⁹ İbn Sa'd, 1/499, Süheyfî, 4/268.

Abdurrahman b. Avf oğullarının evleri,
Abdullah b. Mes'ud'un Dârü'l-kurrâ diye anılan evi,
Hâşim b. Utbe'nin evi,
Talha b. Ubeydullah'm evi,
Ebu Sebre'nin evi,
Ammar b. Yâsir'in evi,
Hz. Abbas'ın evinden kalan kısmı,
Mervan'ın evinden bir kısmı,
Mescide katılmak üzere yıktırıldı.¹¹⁰
Mescidin temelleri taşla, duvarları birbirine uygun yontma nakışlı taş-
larla örüldü.
Yapıda kireçli harç kullanıldı. Kireç Nahl vadisinden taşındı.
Tepe camları ve mermerler yerlerine işlendi.
Mescidin tavanı, sac ağacı kerestesinden yapıldı ve altın suyu ile yaldız-
landı.
Mescidin direkleri Haşa' mevkii taşlarından yapıldı ve demirle birbirle-
rine kenetlendi.
Renkli tepe camları yerlerine takıldı.
Ustalardan bazıları:
“Renkli tepe camlarını yapıp yerlerine taktığımız zaman, onların üzerle-
rinde Cennet ağaç ve köşklerinin suretlerini gördük!” demişlerdir.¹¹¹
Mescidin Kible cihetinden boyu 167.5 zira,
Eni de Şam cihetinden 135 zira oldu.¹¹²
Mescidin bu inşasına, Hicretin 88. yılında başlandı.¹¹³
Üç yılda bitirildi.¹¹⁴
F. Ömer b. Abdülaziz devrinde mescidin dört köşesine ilk defa birer
minare yaptırıldı.
Bunlardan birisinin boyu: 60 zira,
İkisinin boyu: 55'şer zira,
Birisininki de, 53 zira idi.
Bu minarelerin enleri de, 8'er zira idi.¹¹⁵

¹¹⁰ Semhûdî, 2/517.

¹¹¹ Semhûdî, 2/519.

¹¹² Semhûdî, 2/520, 684.

¹¹³ Taberî, Târîh, 8/88.

¹¹⁴ Semhûdî, 2/522.

¹¹⁵ Semhûdî, 2/526, 527.

G. Halife Mehdi, Hicretin 160. yılında, hac mevsiminden önce Medine'ye gelmiş, Mekke ve Medine mescidlerinin genişletilmesini emretmişti.

Medine Mescidinin eni ve boyu genişletilerek Hicretin 162. yılında yapı işini bitirdiler.

Mescidin boyu 300 zira'a, eni de 200 zira'a çıkarıldı.¹¹⁶

H. Halife Memun b. Reşid'in Hicretin 202. yılında mescidi genişlettiği, yenilediği, sağlamlaştırdığı ve nakışlattığı rivayet edilir.¹¹⁷

Mescidin daha sonraki durumu hakkında Eyyub Sabri Paşa'nın Mir'at-ı Medine'sinde yeterli bilgi vardır. Günümüzde; Mescid-i Nebvî, Suudî Arabistan Krallığı'na yaptırılan çevre düzenlemesinde, bütün hacıları içine alacak derecede genişletilmiştir.

Mescidin Kandille Aydınlatılışı

Peygamberimiz Aleyhisselamın mescidi, önceleri yatsı ve sabah namazı vakitlerinde, kuru hurma dalları, yaprakları yakılarak aydınlatılırdı.¹¹⁸

Temimü'd-Dârî, Şam'dan Medine'ye gelirken, yanında birkaç altın kandil ile, kandil bağları getirmişti.

Cuma gecesı, uşaklarından birine emretti; kandil bağlarını serdirdi.

Kandilleri astırdı.

Kandillerin içine, fitil ve zeytinyağı koydurdu.

Güneş batıp karanlık basınca, kandilleri yaktırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselam mescide gelip de mescidin kandillerle aydınlandığını, parladığını görünce:

"Kim yaptı bunu?" diye sordu.

"Temimü'd-Dârî yaptı yâ Rasûlallah!" dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

"Sen İslâmiyeti nurlandırdım ve onun mescidini süsledin. Allah da seni dünyada ve ahirette nurlandırsın!" buyurdu¹¹⁹ ve:

"Mescidimizin kandilini kim yakacak?" diye sordu.

Temimü'd-Dârî:

"Şu uşağım!" dedi.

¹¹⁶ Belâzurî, Fütûh, 1/6.

¹¹⁷ Süheylî, 4/267, Semhûdî, 2/540.

¹¹⁸ İbn Abdilberr, 2/683, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/328, İbn Hacer, İsâbe, 2/18.

¹¹⁹ Semhûdî, 2/596-597.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Nedir onun adı?” diye sordu.

Temimü'd-Dârî:

“Fetih!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hayır! Onun adı Sirac!” buyurdu, Sirac oldu.¹²⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescidinin İlk Vazifelileri

Peygamberimiz Aleyhisselam; mescidinin ilk ve devamlı imamı, hatibi ve vaizi idi.

Sefer ve gazalara çıkacağı zaman, yerine vekil olarak ekseriya İbn Ümmi Mektum'u bırakırdı.¹²¹

Mescidin müezzinlik vazifesi Peygamberimiz Aleyhisselam tarafından ilk günden itibaren Bilal-i Habeşî'ye verilmişti.¹²²

İbn Ümmi Mektum da, Bilal-i Habeşî ile birlikte müezzinlik yapardı.

Bilal-i Habeşî, uyuyanları sabah namazına kaldırmak için, ezanı erkence okurdu.

İbn Ümmi Mektum ise, âmâ olduğu için, kendisine:

“Sabah oldu! Sabah oldu!” diye uyarı yapılmadıkça, ezanı okumazdı.¹²³

Bu iki müezzinden Bilal-i Habeşî ezan okuduğu zaman, İbn Ümmi Mektum kamet getirirdi.

Ezanı İbn Ümmi Mektum okuduğu zaman da, Bilal-i Habeşî kamet getirirdi.¹²⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam Rabbine kavuştuğu zaman, Bilal-i Habeşî müezzinlikten ayrıldı.

Hz. Ebu Bekir, Bilal-i Habeşî'nin yerine, Kuba Mescidinin müezzini Sa'du'l-Kurazî'yi nakletti.

Sa'du'l-Kurazî vefatına kadar bu vazifede kaldı.

¹²⁰ İbn Abdilberr, 2/683, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe., 2/328, İbn Hacer, İsâbe, 2/17, 18.

¹²¹ İbn Sa'd, 4/205-206 İbn Kuteybe, Maârif, s. 126, İbn Abdilberr, 3/1198, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/264, Zehebî, Siyer, 1/260-261, İbn Hacer, İsâbe, 2/223.

¹²² İbn İshak, İbn Hişam, 2/155-156, Abdurrezzak, s. 456-457, İbn Sa'd, 1/246-247, Ahmed b. Hanbel, 4/43, Buhârî, Sahîh, 1/150, Müslim, 1/285, Ebu Davud, 1/134-135, Tirmizî, Sünen, 1/359, 363, İbn Mâce, 1/232, Dârimî, 1/214, Nesâî, 2/3.

¹²³ İbn Sa'd, 4/207, Buhârî, Sahîh, 1/153.

¹²⁴ İbn Sa'd, 4/207.

Ondan sonra da, oğulları, bu şerefli vazifeyi yerine getirmeye devam ettiler.¹²⁵

Yüce Allah hepsinden razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescidinin Fazileti

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Üç mescidden:

1. Mescid-i Haram’dan (Kâbe Mescidinden),
2. Benim şu mescidimden,
3. Mescid-i Aksâ’dan

başka hiçbir mescide (ziyaret etmek, sevap kazanmak maksadıyla) sefer edilmez!” buyurmuşlardır.¹²⁶

Mukaddes bir yerde namaz kılmış olmak için, Tur Mescidine kadar giden Basra b. Ebi Basra, dönüşünde, Ebu Hureyre ile karşılaştı.

Ebu Hureyre, ona:

“Nereden geliyorsun?” diye sordu.

O da:

“Tur’dan geliyorum. Orada namaz kıldım!” dedi.

Ebu Hureyre:

“Eğer Tur’a gitmeden önce seninle görüşmüş olsaydım, gitmiş olduğun yere kadar hiç de gitmezdin.

Çünkü, ben Resûlullah Aleyhisselamın:

‘Üç mescidden:

Mescid-i Haram’dan,

Benim şu mescidimden,

Mescid-i Aksâ’dan başka mescidlere (mukaddes bir yerde namaz kılmış olmak için) sefer edilmez!’ buyurduğunu işittim” dedi.¹²⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam da, bir gün kendisiyle vedalaşmaya gelen bir zâtla¹²⁸ vedalaşırken, ona:

“Nereye gitmek istiyorsun?” diye sorunca bu zât:

¹²⁵ İbn Abdilberr, 2/593-594.

¹²⁶ İbn Ebi Şeybe, 2/374, Ahmed b. Hanbel, 3/71, Buhârî, Sahîh, 2/250, Müslim, 2/1014, Ebu Davud, 2/216, Tirmizî, Sünen, 2/271, İbn Mâce, 1/452, Nesâî, 2/37, 38, Dârimî, 1/271, Beyhakî, Sünen, 10/82.

¹²⁷ Mâlik, 1/109, Ahmed b. Hanbel, 6/397, 398.

¹²⁸ Erkam b. Ebi'l-Erkam'la (Zehebî, Siyer, 2/342).

“Beytü’l-Makdis’e (Kudüs’e) gitmek istiyorum” dedi.¹²⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam ona bir hâcet veya ticaret için mi gitmek istediğini sordu.

Erkam b. Ebi’l-Erkam:

“Hayır! Vallahi, yâ Nebiyyallah! Ben, sadece Beytü’l-Makdis’te namaz kılmak istiyorum” dedi.¹³⁰

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Benim şu mescidimde kılınan bir namaz, Mescid-i Haram müstesna, başka mescidde kılınan bin namazdan daha hayırlı, daha faziletlidir” buyurdu.¹³¹

Erkam b. Ebi’l-Erkam da Beytü’l-Makdis’e gitmekten vazgeçti.¹³² Bu husustaki hadis-i şerif; sudur sebebi açıklanmaksızın da rivayet olunmuştur.¹³³

Hastalanan ve “Allah bana şifa verirse, gidip Beytü’l-Makdis’te namaz kılayım!” diyerek adakta bulunan bir kadın, hastalıktan kurtulunca, yol hazırlıklarını görmüş ve yola çıkacağı sırada Peygamberimiz Aleyhisselamın zevcesi Hz. Meymune onu uğramış, selamlaştıktan sonra kadın durumu anlatınca, Hz. Meymune ona:

“Evinde otur! Yol için yaptıklarını ye! Namazını da Resûlullah Aleyhisselamın mescidinde kıl!

Çünkü, ben; Resûlullah’ın, mescidinde kılınacak bir namazın, Kâbe Mescidi müstesna, başka mescidlerde kılınacak bin namazdan daha faziletli olduğunu söylediğini işittim!” demiştir.¹³⁴

Mescidin Yanına Peygamberimiz Aleyhisselamın Zevceleri İçin Odalar Yapılması

Mescidin yanına, kerpiçten, önce iki oda yapıldı ve bu odaların üzerleri de, hurma gövdeleri ve dallarıyla tavanlandı.¹³⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamın daha sonraki zevceleri için de, Hz. Âişe’nin odasıyla Kible arasında, Mescidin doğusuna düşen kısmında oda-

¹²⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/77, Buhârî, Târih, 4/204, Zehebî, Siyer, 2/342, 343.

¹³⁰ Zehebî, Siyer, 2/343.

¹³¹ Ahmed b. Hanbel, 3/77, Buhârî, Târih, 4/204, Zehebî, Siyer, 2/342,343.

¹³² Zehebî, Siyer, 2/342,343.

¹³³ Mâlik, 1/196, İbn Ebi Şeybe, 2/371, Ahmed b. Hanbel, 2/53, 277, Buhârî, Sahîh, 2/57, Müslim, 2/1012, 1014, Tirmizî, Sünen, 2/147, İbn Mâce, 1/450, 451, Nesâî, 2/35, Dârimî, 1/370, 371, Beyhakî, Sünen, 5/246.

¹³⁴ Ahmed b. Hanbel, 6/333, Müslim, 2/1014.

¹³⁵ İbn Sa’d, 1/240.

lar yapıldı ve yapılan odaların sayısı zamanla dokuzu buldu.¹³⁶ Odalardan dördü kerpiçten, beşi taşlandı.¹³⁷

Odalardan bazıları hurma gövdelerinden, Bağdadî tarzında yapılarak üzerleri çamurla sıvanmış, hurma dallarıyla tavanlanmışlardı.

Hasan b. Ebî'l-Hasan der ki:

“Ben, ergenlik çağıma henüz basmış bulunduğum sırada, Peygamberimiz Aleyhisselamın odalarına girmiş, elimle uzanıp tavanına değmişim.

Tavanına döşenen servi veya ardıç kütüğünün üzerine, kıldan dokunmuş bir çul gerilmişti.¹³⁸

Odaların kapılarına da, kapı yerine, siyah kıldan dokunmuş perdeler tutulmuştu.”¹³⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescid Yanındaki Evine Taşınışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; Mescid ile yanındaki odalar yapıncaya kadar Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî'nin evinde kaldıktan sonra, kendi evine taşındı.¹⁴⁰

Ebu Eyyub el-Ensârî'nin evinde yedi ay kaldı.¹⁴¹

Ezan

Ezan; lügatta, bildirmek;¹⁴² şeriat dilinde ise, namaz vakitlerini, kendisine mahsus olan lafızlarla bildirmek demektir.¹⁴³

Müslümanları namaza davet için okunan ezan meşru olmadan önce, Müslümanlar davetsiz olarak biraraya toplanıp namaz vaktini beklerlerdi.¹⁴⁴ Namaz için nida edilmezdi.

Bir gün, bu husus hakkında konuşuldu.

Bazıları:

“Hristiyanların çanı gibi, çan kullanılsın!”

Bazıları da:

¹³⁶ Süheylî, 4/267, Diyarbekrî, 1/346.

¹³⁷ İbn Sa'd, 1/500.

¹³⁸ Süheylî, 4/267, 268.

¹³⁹ İbn Sa'd, 1/500.

¹⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/143.

¹⁴¹ İbn Sa'd, 1/237, Belâzurî, Ensâb, 1/267.

¹⁴² İbn Esîr, Nihâye, 1/34, Seyyid Şerif, s. 9.

¹⁴³ Seyyid Şerif, s. 9.

¹⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154.

“Çan olmasın da, Yahudilerin boruları gibi boru çalınsın!” dediler.

Hz. Ömer:

“Halkı namaza çağırmak için ne diye bir adam göndermezsiniz?” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kalk ey Bilal! Namaz için seslen!” buyurdu.¹⁴⁵

Bundan sonra, Bilal-i Habeşî:

“Essalâte câmiaten=Cemaatle namaza!” diyerek halkı toplardı.¹⁴⁶

Müslümanlardan birisi de, Medine’nin sokaklarında:

“Essalât! Essalât!” diyerek koşa koşa dolaşır, Müslümanları namaza davet ederdi.

Davetin bu tarzı Müslümanlara zahmetli gelince:

“Yâ Rasûlallah! Namaza davet için, bir nâkus (çan) edinsek?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bu, Hristiyanlara mahsustur!” buyurdu.

“Boru edinip çalsak?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bu da, Yahudilere mahsustur!” buyurdu.¹⁴⁷

“Yüksek bir yerde ateş yaksak?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bu da, Mecusîlere mahsustur!” buyurdu.¹⁴⁸

Halkı namaza nasıl toplayabileceğini düşünürken, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Namaz vakti gelince, bir bayrak dik! Onu görenler birbirlerine haber verirler” denildi.

Peygamberimiz Aleyhisselam bunu da beğenmedi.¹⁴⁹

Hicretin birinci yılında, Peygamberimiz Aleyhisselamın mescidi yapıldıktan sonra,¹⁵⁰ Müslümanların kendilerini namaza toplayacak bir şey düşündükleri ve içlerinden bazılarının boru, bazılarının da çan çalınması

¹⁴⁵ Abdurrezzak, 1/457, Ahmed b. Hanbel, 2/148, Buhârî, Sahîh, 1/150, Müslim, 1/285, Tirmizî, Sünen, 1/363, Nesâî, 2/2, Dârimî, 1/214.

¹⁴⁶ İbn Sa’d, 1/246.

¹⁴⁷ Beyhakî, Sünen, 1/390, İbn Hibban’dan naklen Aynî, 5/103.

¹⁴⁸ İbn Hibban’dan naklen Aynî, 5/103.

¹⁴⁹ Ebu Davud, 1/134, Beyhakî, Sünen, 1/39.

¹⁵⁰ İbn Abdilberr, 3/913, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/247.

teklifinde bulundukları,¹⁵¹ Peygamberimiz Aleyhisselamın ise bunların hiçbirisini benimsemediği sırada idi ki,¹⁵² Ensardan Abdullah b. Zeyd b. Abdi Rabbih'e, rüyasında ezan gösterildi.¹⁵³

Abdullah b. Zeyd, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gidip, rüyasını anlattı:

“Yâ Rasûlallah! Bu gece¹⁵⁴ uyurken, elinde bir çan taşıyan,¹⁵⁵ üzerinde alth üstlü iki parça yeşil elbise bulunan¹⁵⁶ bir adam yanıma çıkageldi. Ona:

‘Ey Allah’ın kulu! Bu çanı bana satmaz mısın?’ dedim.

Bana:

‘Onu ne yapacaksın?’ diye sordu.

Ona:

‘Halkı onunla namaza çağıracağız!’ dedim.

Bana:

‘Ben sana bundan daha hayırlısını göstersem olmaz mı?’ dedi.¹⁵⁷

‘Olur! Göster!’¹⁵⁸ Nedir o?’ dedim.¹⁵⁹

Bana:

‘Allâhu ekber! Allâhu ekber!

Allâhu ekber! Allâhu ekber!

Eşhedü en lâ ilâhe illallâh!

Eşhedü en lâ ilâhe illallâh!

Eşhedü enne Muhammederresûlullah!

Eşhedü enne Muhammederresûlullah!

Hayye alessalah!

Hayye alessalah!

Hayye alelfelah!

Hayye alelfelah!

Allâhu ekber! Allâhu ekber!

¹⁵¹ Abdurrezzak, 1/455, 456.

¹⁵² Ahmed b. Hanbel, 4/43.

¹⁵³ Abdurrezzak, 1/456, Ebu Davud, 1/134, İbn Mâce, 1/232.

¹⁵⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154.

¹⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/134.

¹⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, 155, Abdurrezzak, 1/461, İbn Ebi Şeybe, 1/203, İbn Mâce, 1/232, Dârimî, 1/214.

¹⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/155, Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/135.

¹⁵⁸ Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/135.

¹⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/155, Ebu Davud, 1/232.

Lâ ilâhe illallah! dersin'¹⁶⁰ dedikten sonra, benden biraz uzaklaştı, sonra da:

‘Namaza kalkacağın sırada da:

‘Allâhu ekber! Allâhu ekber!

Eşhedü en lâ ilâhe illallâh!

Eşhedü enne Muhammederresûlullah!

Hayye alessalah!

Hayye alessalah!

Kad kametissalah!

Kad kametissalah

Allâhu ekber!

Allâhu ekber!’ dersin’ dedi.”¹⁶¹

Abdullah b. Zeyd der ki:

“Sabaha çıktığım zaman, Resûlullah Aleyhisselamın yanına gittim.

Rüyada gördüğümü, kendisine haber verdim.

‘İnşaallah, bu rüya hak ve gerçektir’ buyurdu.

‘Bilal ile kalk da, gördüğünü ona telkin et, ezberlet de, ezanı o okusun! Çünkü, onun sesi seninkinden daha yüksek, daha gürdür!’ buyurdu.¹⁶²

Bilal ile kalktım.

Ben ona telkin etmeye başladım, o da okumaya başladı.”¹⁶³

Peygamberimiz Aleyhisselama bu hususta vahiy de gelmişti.¹⁶⁴

Hz. Ömer evinde bulunduğu sırada Bilal-i Habeşî’nin okuduğu ezanı işitir işitmez ridasını sürüyerek Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelip:

“Ey Allah’ın Peygamberi! Seni hak dinle gönderen Allah’a yemin ederim ki, onun (Abdullah b. Zeyd’in) gördüğü şeyin tıpkısını ben de görmüştüm!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Allah’a hamd ettikten sonra:¹⁶⁵

“Vahiy seni geçti!” buyurdu.¹⁶⁶

¹⁶⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/155, Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/135.

¹⁶¹ Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/135.

¹⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 2/155, Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/135, İbn Mâce, 1/232, Dârimî, 1/214.

¹⁶³ Ebu Davud, 1/135.

¹⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/155, Abdurrezzak, 1/456, Belâzurî, Ensâb, 1/273.

¹⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/155, Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/135.

¹⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/156, Abdurrezzak, 1/456, Belâzurî, Ensâb, 1/273.

Neccar oğullarından bir hatun,¹⁶⁷ Zeyd b. Sabit'in annesi Nevar Hatun¹⁶⁸ der ki:

“Benim evim, Mescidin çevresinde bulunan evlerin en yükseği idi.¹⁶⁹

Resûlullah Aleyhisselamın mescidi yapıncaya kadar,¹⁷⁰ Bilal her sabah¹⁷¹ ezanı onun üzerinde okurdu.¹⁷²

Seher vakti gelir, onun üzerine oturur, şafak sökünçeye kadar gözler, şafağın söktüğünü görünce, ayağa kalkıp:

‘Ey Allah’ım! Sana hamd eder, Kureyş müşriklerinin Senin dinine karşı koymalarına, ayaklanmalarına karşı yardımını dilerim’ derdi.¹⁷³

Vallahi, onun bu kelimeleri terkettiği bir tek gece bile bulunduğunu bilmiyorum.¹⁷⁴

Sonra, ezanı okumaya başladılar.¹⁷⁵

Mescid yapıldıktan sonra da, ezanı onun sırtında (üzerinde) okurdu.¹⁷⁶

Ezanın Önemi ve Ezanla İlgili Bazı Faziletler

Meşruluğu Kitab¹⁷⁷ ve Sünnet’le sabit olan¹⁷⁸ ezan iman ve İslâm alâmetlerinden olduğu için,¹⁷⁹ Peygamberimiz Aleyhisselam ezan sesi işitilen yere baskın yapmazdı.¹⁸⁰

Gönderdiği askerî birliklere de:

“Bir mescid gördüğünüz veya müezzinin ezanını işittiğiniz zaman, oradan hiç kimseyi öldürmeyiniz!” buyururdu.¹⁸¹

Hadis-i şeriflerde açıklandığı gibi:

¹⁶⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/156, Ebu Davud, 1/143, Beyhakî, Sünen, 1/425, Semhûdî, 2/529.

¹⁶⁸ İbn Sa’d, 8/420.

¹⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/156, İbn Sa’d, 8/420, Ebu Davud, 1/143, Beyhakî, Sünen, 1/425, Semhûdî, 2/529.

¹⁷⁰ İbn Sa’d, 8/420.

¹⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/156, Semhûdî, 2/529.

¹⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 2/156, İbn Sa’d, 8/420, Ebu Davud, 1/143, Beyhakî, Sünen, 1/425, Semhûdî, 2/529.

¹⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/156, Ebu Davud, 1/143, Beyhakî, Sünen, 1/425, Semhûdî, 2/529.

¹⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/156, Ebu Davud, 1/143, Beyhakî, Sünen, 1/425.

¹⁷⁵ Ebu Davud, 1/143, Beyhakî, Sünen, 1/425.

¹⁷⁶ İbn Sa’d, 8/420.

¹⁷⁷ Cum’a: 9, Maide: 58.

¹⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/155, 156, Abdurrezzak, 1/456, Ahmed b. Hanbel, 4/43, Ebu Davud, 1/143, İbn Mâce, 1/232, Dârimî, 1/214.

¹⁷⁹ Abdurrezzak, 1/483.

¹⁸⁰ Buhârî, Sahîh, 1/151, Ebu Davud, 3/43, Tirmizî, Sünen, 4/163, Dârimî, 2/137.

¹⁸¹ İbn Ebi Şeybe, 12/367, Ahmed b. Hanbel, 3/448-449, Ebu Davud, 3/43, Tirmizî, Sünen, 4/120, Beyhakî, Sünen, 9/108, İbn Kesîr, Bidâye, 4/315.

1. Namaz için nida edildiği (ezan okunduğu) zaman, şeytan, ezanı işitemek için yüzgeri edip kaçar!

Ezan bitince gelir, namaz için kamet getirilince yine yüzgeri edip kaçar.

Kamet bitirilince, gelir insan ile insanın nefsi arasına sokulup:

‘Filan şeyi hatırla! Filan şeyi hatırla!’ diyerek namazdan önce hiç de aklında olmayan şeyleri hatırlatır durur, kaç rekat kıldığını bilmez olunca-ya kadar insanı meşgul eder.”¹⁸²

2. “Müezzinin sesinin yettiği yere kadar, insan cin... hiçbir şey yoktur ki, ezanı işitsin de, Kıyamet gününde müezzin lehinde şهادette bulunmuş olmasın!”¹⁸³

Müezzin, sesinin yettiği yer nisbetinde af ve mağfiret olunur, yaş kuru herşey onun lehinde şهادette bulunur.

3. Müezzinin davet ettiği cemaat namazına hazır olana da yirmibeş namaz (sevabı) yazılır ve onun iki namaz arasındaki (küçük) günahları da, bağışlanır.¹⁸⁴

4. Ezan ile kamet arasında yapılan dua geri çevirilmez.¹⁸⁵

5. Sabah ezanında, ezana:

“Essalâtu hayrun minennevm!

Essalâtu hayrun minennevm!” eklenir.¹⁸⁶

Beş vakit namazın kametleri getirilirken de:

“Kad kametissalah!

Kad kametissalah!” denilir.¹⁸⁷

6. Namaz ezanı, abdestli olunduğu halde okunur.¹⁸⁸

7. Müezzin:

“Allâhu ekber! Allâhu ekber!” dediği zaman

“Allâhu ekber! Allâhu ekber!” diyen,

Müezzin:

“Eşhedü en lâ ilâhe illallah!” dediği zaman

¹⁸² Mâlik, 1/69-70, Ahmed b. Hanbel, 2/313, Buhârî, Sahîh, 1/151, Müslim, 1/291, 292, Ebu Davud, 1/142, 143.

¹⁸³ Ahmed b. Hanbel, 3/35, Buhârî, Sahîh, 1/151, Nesâî, 2/12.

¹⁸⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/411, Ebu Davud, 1/142, İbn Mâce, 1/240, Nesâî, 2/12.

¹⁸⁵ Abdurrezzak, 1/495, Ahmed b. Hanbel, 3/119, Ebu Davud, 1/144, Tirmizî, Sünen, 1/416.

¹⁸⁶ İbn Mâce, 1/237, Beyhakî, Sünen, 1/417.

¹⁸⁷ Abdurrezzak, 1/463, Ebu Davud, 1/140, Beyhakî, Sünen, 1/417.

¹⁸⁸ Abdurrezzak, 1/465-466, Tirmizî, Sünen, 1/390.

“Eşhedü en lâ ilâhe illallah!” diyen,

Müezzin:

“Eşhedü enne Muhammederresûlullah!” dediği zaman

“Eşhedü enne Muhammederresûlullah!” diyen,

Müezzin:

“Hayye alessalâh!” dediği zaman

“Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh!” diyen,

Müezzin:

“Allâhu ekber! Allâhu ekber!” dediği zaman

“Allâhu ekber! Allâhu ekber!” diyen,

Müezzin:

“Lâ ilâhe illallah!” dediği zaman

Bütün kalbiyle “Lâ ilâhe illallah” diyen kimse, Cennete girer.¹⁸⁹

8. Her kim, müezzinin şehadet getirdiğini işitince:

“Ben de Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığına, O’nun bir ve şeriksiz olduğuna, Muhammed Aleyhisselamın da O’nun kulu ve resûlü olduğuna şehadet ederim.

Allah’ı Rabb, Muhammed Aleyhisselamı resûl, İslâmiyeti de din olarak kabul ettim” derse, günahları bağışlanır.¹⁹⁰

9. Her kim, ezanı dinleyince;

“Ey şu tam davetin ve kılınmak üzere olan namazın Rabbi olan Allah’ım! Muhammed Aleyhisselama vesfleyi ve fazileti ihsan et! Kendisini, va’d buyurduğun Makam-ı Mahmud’a eriştir!”¹⁹¹ Şüphe yok ki, Sen va’d’inden dönmezsin!”¹⁹² derse, Kıyamet gününde ona şefaattir¹⁹³ vacip olur.¹⁹⁴

Külsûm b. Hidm ile Es’ad b. Zürâre’nin Vefatları

Peygamberimiz Aleyhisselamın mescidinin ve zevcelerine ait odaların yapıldığı sırada Külsûm b. Hidm, Kuba’da vefat etti.¹⁹⁵

¹⁸⁹ Müslim, 1/289, Ebu Davud, 1/145, Beyhakî, Sünen, 1/409, Begavî, 1/33.

¹⁹⁰ Ahmed b. Hanbel, 1/181, Müslim, 1/290, Ebu Davud, 1/145, Tirmizî, Sünen, 1/411, 412, İbn Mâce, 1/238-239, Nesâî, 2/26.

¹⁹¹ Ahmed b. Hanbel, 3/354, Buhârî, Sahîh, 1/152, Ebu Davud, 1/146, Tirmizî, Sünen, 1/413, İbn Mâce, 1/239, Nesâî, 2/27, Beyhakî, Sünen, 1/410.

¹⁹² Beyhakî, Sünen, 1/410.

¹⁹³ Şefaattir (Buhârî, Nesâî, Beyhakî’nin rivayetine göre).

¹⁹⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/354, Buhârî, Sahîh, 1/152, Ebu Davud, 1/146, Tirmizî, Sünen, 1/413, İbn Mâce, 1/239, Nesâî, 2/27, Beyhakî, Sünen, 1/410.

¹⁹⁵ İbn Abdilberr, 3/1328.

Allah ondan razı olsun.

Külsûm b. Hidm'in vefatından kısa bir müddet sonra da, Es'ad b. Zürâre vefat etti.¹⁹⁶

Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselam Şevval ayında Es'ad b. Zürâre'nin vefat ettiği sırada, yanında bulunuyordu.

Onu yıkadı. Üç parça bezle kefenledi.

Cenaze namazını kıldı.

Cenazesinin önünde yürüdü. Bakiyy kabristanına gömdü.

Bakiyy kabristanına Ensardan ilk gömülen, Es'ad b. Zürâre idi.¹⁹⁷ Es'ad b. Zürâre'nin ölümü, Yahudilere ve münafık Araplara Peygamberimiz Aleyhisselam aleyhinde propaganda yapmak üzere kötü bir vesile ve bahane oldu:

"Eğer o gerçekten peygamber olsaydı, sahabisi ölmezdi!"¹⁹⁸

Sahabisinden ölümü önleseydi ya!" dediler.¹⁹⁹

Es'ad b. Zürâre'nin ölümünden sonra, Neccar oğulları toplanıp Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldiler ve:

"Yâ Rasûlallah!²⁰⁰ Bildiğin gibi, o²⁰¹ bizdendi.²⁰² Nakîbimiz [temsilcimiz] idi, öldü.²⁰³

Bizden, onun yerine, işimizi yürütecek bir adamı²⁰⁴ nakîb²⁰⁵ tayin et!" dediler.²⁰⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam onlardan birini diğerine tercih etmeyi hoş görmeyerek:

"Siz benim dayılarımsınız."²⁰⁷

Ben sizdenim!²⁰⁸

Sizin içinizde bulunuyorum!²⁰⁹

¹⁹⁶ Taberî, Târîh, 2/256, 257, İbn Abdilberr, 3/1328, Süheylî, 4/253.

¹⁹⁷ İbn Sa'd, 3/610, 612.

¹⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/153, Taberî, Târîh, 2/257.

¹⁹⁹ İbn Sa'd, 3/611, Ahmed b. Hanbel, 4/138.

²⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, İbn Sa'd, 3/611, Taberî, Târîh, 2/257.

²⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, Taberî, Târîh, 2/257.

²⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, İbn Sa'd, 3/611, Taberî, Târîh, 2/257.

²⁰³ İbn Sa'd, 3/611.

²⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, Taberî, Târîh, 2/257.

²⁰⁵ İbn Sa'd, 3/611.

²⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, İbn Sa'd, 3/611, Taberî, Târîh, 2/257.

²⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, Taberî, Târîh, 2/257.

²⁰⁸ Taberî, Târîh, 2/257.

²⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154.

Sizin nakîbiniz benim!” buyurdu.²¹⁰

Neccar oğulları, Peygamberimiz Aleyhisselamın kendilerine böyle nakîb olmasını kavimlerine karşı bir üstünlük sayarlar ve bununla iftihar ederlerdi.²¹¹

Selman-ı Fârisî'nin Kendi Dilinden Dinî Hayatı ve Müslüman Oluşu

Selman-ı Fârisî, Abdullah b. Abbas'a dinî hayatını ve Müslüman oluşunu şöyle anlatır:

“Ben; İsbahan halkından ve Ceyy denilen karyeden bir Farsh idim. Babam bu karyenin dihkânı, muhtarı idi.

Ben onun yanında Allah'ın yaratıklarının en sevgili olanı idim.

O beni bu aşırı sevgisinden dolayı yanından hiç ayırmaz, kız hapseder gibi evinde hapsederdi.

Mecûsîliğe (ateşperestliğe) kendimi o kadar kaptırmıştım ki, ateşgedeye bakma, ateş yakma işini bile üzerime almıştım.

Onun bir an olsun sönmesine meydan vermezdim.

Babamın büyük bir çiftliği vardı. Kendisi bir gün inşaat işiyle uğraşıyordu. Bana:

‘Oğulcağızım! Ben bugün hep yapı işiyle uğraşacağım, çiftliğe gitmekten geri kalacağım. Oraya sen git!’ dedi ve bana, oradan kendisinin yapmayı istediği bazı şeyleri de emretti. Sonra da, bana:

‘Sakın ha! Oralarda oyalanıp da beni gözletme!

Çünkü, gecikirsen, beni çiftliğimden daha çok sen merakta bırakır, her işimden ahkorsun!’ dedi.

Babamın beni göndermek istediği çiftliğe gitmek üzere yola çıktım.

Yolda Hristiyan kiliselerinden bir kiliseye rastladım.

Seslerini işittim.

Hristiyanlar içeride ibadet ediyorlardı.

Babam beni hep evinde hapsedip hiç dışarı bırakmadığı için, insanların ne gibi işler yaptıklarını, ne gibi dinler tuttuklarını bilmezdim.

Rastladığım kilisedeki Hristiyanların seslerini işitince, ne yapıyorlar bir bakayım, diye yanlarına vardım.

²¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, İbn Sa'd, 3/611, Taberî, Târih, 2/257.

²¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/154, Taberî, Târih, 2/257.

Yaptıklarını seyrettim. İbadetleri çok hoşuma gitti. Dinlerine imrendim.

‘Vallahi, bu bizim tuttuğumuz dinden daha hayırlıdır’ dedim ve güneş batıncaya kadar onların yanını bırakmadım.

Babamın çiftliğini bıraktım. Çiftliğe hiç gitmedim.

Onlara:

‘Bu dinin aslı, kökü nerededir?’ diye sordum.

‘Şam’dadır’ dediler.

Artık, akşamleyin, babamın yanına döndüm.

Babam adam gönderip beni aratmış, babamın işi gücü beni aratmak olmuş.

Yanına geldiğim zaman, babam:

‘Oğulcuğum! Nerede idin?! Sen benim vermiş olduğum emirlere göre hareket edecek değil mi idin?!’ dedi.

Ona:

‘Babacığım! Kiliselerinde ibadet eden bazı kimselere rastladım. Onların dinlerine ait şeyleri gördüm. Çok hoşuma gitti. Vallahi, güneş batıncaya kadar yanlarından ayrılamadım’ dedim.

Babam:

‘Oğulcuğum! O dinde hayır yoktur. Senin dinin ve atalarının dini ondan daha hayırlıdır’ dedi.

Babam, benim kaçacağımdan korkup, ayağıma bir bukağı vurdu, sonra da beni evinde hapsetti.

Kilisedeki Hristiyanlara adam gönderdim.

‘Yanınıza Şam’dan bir ticaret kafilesi geldiği zaman bana haber verin’ dedim.

Yanlarına Şam’dan, Hristiyan tüccarlarından bir kafil gelince, bana haber verdiler.

Onlara:

‘İşlerinizi bitirdiğiniz, memleketinize dönmek istediğiniz zaman bana haber verin’ dedim.

Onlar memleketlerine dönüp gitmek istedikleri zaman bana haber verince, ayağımdan demir bukağıyı çıkarıp attım.

Onlarla birlikte Şam yolunu tuttum, Şam’a geldim.

Şam’a gelince:

‘Şu din adamlarının ilim yönünden en üstünü kimdir?’ diye sordum.

‘Kilisedeki piskopostur’ dediler.

Yanına gittim. Ona:

‘Ben bu dine girmek, senin yanında bulunmak, kilisede hizmet etmek, Hristiyanlığı senden öğrenmek, seninle birlikte ibadet etmek istiyorum’ dedim.

Bana:

‘Kiliseye gir!’ dedi.

Onunla birlikte içeri girdim.

Şam Piskoposu kötü bir adamdı.

Sadakalarını getirip vermelerini Hristiyanlara emir ve onları buna teşvik eder, yanında toplanan şeylerden bir kısmını ise kendisi için gizler, yoksullara bir şey vermezdi.

Hatta, böylelikle yedi küp dolusu altın ve gümüş biriktirmişti!

Onun böyle yaptığını gördükçe, kendisine son derecede kin tutuyordum. En sonunda, adam öldü.

Hristiyanlar onu gömmek için toplandılar.

Onlara:

‘Bu kötü bir adamdı. Sadaka vermenizi emir ve teşvik eder, onları kendisine getirdiğiniz zaman kendisi için saklar, yoksullara onlardan bir şey vermezdi!’ dedim.

Bana:

‘Sen bunu nereden biliyorsun?’ diye sordular.

Onlara:

‘Ben size onun mal gömüsünü gösterebilirim’ dedim, gömünün yerini gösterdim.

Oradan, içinde altın ve gümüş dolu yedi küp çıkardılar.

Bunu görünce:

‘Vallahi, biz onu hiçbir zaman gömmeyiz’ dediler.

Onun ölüsünü astılar ve taşa tuttular!

Onun yerine, kiliseye başka bir din adamı getirdiler.

Beş vakit namaz kılmayanlar içinde, ben ondan (yeni din adamından) daha faziletli, dünyayı onun kadar hiçe sayan, ahirete onun kadar uyanık, gece gündüz ibadete onun kadar düşün bir kimse görmedim.

Ondan önce hiç kimseyi, onu sevdiğim kadar da sevmedim!

Sonra bu zât ölüm döşegine düştü.

Kendisine:

‘Ey filan! Ben senin yanında bulundum.

Senden önce hiç kimseyi, seni sevdiğim kadar da sevmedim!

Görüyorsun ki, sana Yüce Allah’ın emri gelmiş; bana tavsiye ve ne yapmamı emredersin?’ dedim.

Bana:

‘Oğulcuğum! Bugün, benim yolum ve gidişatımda olan bir kimse bilmiyorum.

İyi din adamları hep ölüp gittiler.

Yaşayanlar da, dinin öteden beri tatbik edegeldikleri hükümlerini değiştirdiler ve onların çoklarını da bıraktılar.

Yalnız Mevsıl’da [Musul] bir zât vardır ki, filandır.

O, benim tuttuğum yol ve bulunduğum hal üzeredir.

Sen onun yanına git!’ dedi.

Bu muhterem zât öldüğü ve gömülüp ortadan kaybolduğu zaman, Mevsıl’daki arkadaşının yanına vardım.

Yanına varınca:

‘Ey filan! Filan zât, öleceği sırada, senin de kendisinin yolunda ve halinde olduğunu bana haber verdi ve yanına gitmemi tavsiye etti’ dedim.

‘Olur! Yanımda otur!’ dedi.

Yanımda kaldım. Onu da, öbür arkadaşının yolunda ve halinde, çok hayırlı buldum.

Fakat, çok geçmeden o da öldü.

Öleceği sırada, kendisine:

‘Ey filan! Filan zât seni bana tavsiye ve yanına gitmemi emretmişti.

Görüyorsun ki; sana da Allah’ın emri gelip çatmış bulunuyor.

Senden sonra kimin yanına gitmemi bana tavsiye ve ne yapmamı emredersin?’ dedim.

Bana:

‘Oğulcuğum! Vallahi, ben Nasîbin’deki [Nusaybin] filan zâttan başka, bizim yolumuz ve gidişatımızda bir kimse daha var mı bilmiyorum.

Sen, benden sonra onun yanına git!’ dedi.

Mevsil’daki din adamı öldüğü ve gömülüp ortadan kaybolduğu zaman, Nasîbin’deki arkadaşının yanına vardım. Durumumu ona anlattım. Mevsil’daki arkadaşının bana ne gibi emir ve tavsiyede bulunduğunu bildirdim.

Bana:

‘Olur! Yanımda otur!’ dedi.

Yanımda kaldım.

Onu da, önceki iki arkadaşının yolunda ve halinde buldum. Bu yararlı zâtın da yanında ve hizmetinde bulundum.

Vallahi, çok geçmeden, Nasîbin din adamına da ölüm geldi çattı.

Kendisi ölüm döşegine düşünce:

‘Ey filan! Filan zât bana kendisinden sonra falan zâtın yanına gitmemi tavsiye etmişti.

Falan zât da, kendisinden sonra senin yanına gitmemi bana tavsiye etti.

Sen bana, senden sonra kimin yanına gitmemi tavsiye ve ne yapmamı emredersin?’ dedim.

Bana:

‘Oğulcuğum! Vallahi, Rum topraklarından Ammûriye’deki zâttan başka, yanına gitmeni sana emredeceğim, bizim yolumuz ve gidişatımızda bir kimse daha kaldığını bilmiyorum. O zât tıpkı bizim yolumuz ve gidişatımızdadır.

İstersen onun yanına git! İşte o bizim yolumuz ve gidişatımızdadır’ dedi.

Nasîbin din adamı öldüğü ve gömülüp ortadan kaybolduğu zaman, Ammûriye’deki arkadaşının yanına vardım.

Durumumu ona da anlattım.

Nasîbin’deki arkadaşının bana ne gibi emir ve tavsiyede bulunduğunu bildirdim.

Bana:

‘Olur! Yanımda otur!’ dedi.

Öteki arkadaşlarının doğru yolları ve gidişatlarında olan bu hayırlı zâtın da yanında ve hizmetinde bulundum.

Ammûriye’de az çok bir şeyler de kazandım.

Hatta biraz davarlarım ve ineklerim de vardı.

En sonunda Ammûriye din adamına da Allah’ın emri geldi çattı.

Kendisi ölüm döşegine düşünce, ona:

‘Ey filan! Ben filanın yanında idim.

O bana kendisinden sonra falan zâtın yanına gitmemi tavsiye etti.

Sonra, falan zât bana kendisinden sonra filan zâtın yanına gitmemi tavsiye etti.

Filan zât da bana kendisinden sonra senin yanına gitmemi tavsiye etti. Şimdi sen bana senden sonra kimin yanına gitmemi tavsiye ve ne yapmamı emredersin?’ dedim.

Bana:

‘Oğulcuğum! Vallahi, bugün yeryüzündeki insanlardan yanına gitmeni sana emir ve tavsiye edebileceğim, bizim yolumuz ve gidişatımızda hiçbir kimse bulunduğunu bilmiyorum!

Fakat, ahir zaman peygamberinin gelmesi çok yaklaşmış, gölgesi üzerimize düşmüştür!

O peygamber İbrahim Aleyhisselamın dini üzere gönderilecektir!

Kendisi Arap toprağında ortaya çıkacak, iki kara taşlık arasındaki, hurma bahçeleri bulunan bir yere hicret edecektir!

O, hediye eden yer, sadakadan yemez!

Onun iki dalı arasında da, peygamberlik mührü vardır!

Eğer o diyarlara gitmeye gücün yeterse, git; hemen yola düş!’ dedi.

Nihayet, Ammûriye din adamı da öldü ve gömülüp ortadan kayboldu.

Bundan sonra, Ammûriye’de, Allah’ın dilediği kadar oturdum.

Sonra, Kelb kabilesinden, ticaretle uğraşan bazı kimseler bana rastladılar.

Onlara:

‘Beni Arap diyarına götürünüz de, şu davarlarımı, şu ineklerimi size vereyim’ dedim.

‘Olur!’ dediler.

Verdim ve beni yanlarında götürdüler.

Vâdi’l-kurâ’ya erişince, bana zulmettiler. Beni köle olarak bir Yahudiye sattılar.

Yahudinin yanında bir müddet kaldım.

Vadi’l-kurâ’daki hurma ağaçlarını görünce:

‘Burası Ammûriye’deki efendimin bana tarif ettiği, ahir zaman peygamberinin göçeceği yer mi ola?’ diye ümitlendimse de, buna kalbim pek de yatışmadı.

Ben Vâdi’l-kurâ’da Yahudi ağamın yanında bulunduğum sırada, Kurayza oğulları Yahudilerinden olan amcasının oğlu Medine’den geldi ve beni ağamdan satın alıp Medine’ye götürdü.

Vallahi, Medine’yi görür görmez, Ammûriye’deki efendimin tarif ettiği ahir zaman peygamberinin hicret yurdunun burası olduğunu tanıdım ve anladım.

Artık Medine’de oturdum durdum.

Halbuki, Resûlullah Aleyhisselam peygamber olarak gönderilmiş, Mekke’de ne kadar kalmışsa kalmış.

Fakat, ben kölelik meşguliyeti içinde bulunduğumdan onun hakkında hiçbir şey işitmemiştim.

Sonra, kendisi Medine’ye hicret edip gelmiş.

Vallahi, yine de haberim olmamıştı.

Ben, bir gün, hurma ağacının başında ağama ait işlerden bazılarını yapıyordum, ağam da altımda oturuyordu.

O sırada, ağamın amcasının oğlu gelip Yahudi ağamın başına dikildi ve:

‘Ey filan! Allah, Kayle oğullarının [Evs ve Hazrec kabilelerinin] belâlarını versin!

Vallahi, onlar Mekke’den yanlarına gelen, peygamber dedikleri bir adamın başına Kuba köyünde toplanmış bulunuyorlar!’ dedi.

Bunu işitir işitmez beni öyle bir titreme tuttu ki, neredeyse ağamın üzerine düşeceğim sandım!

Ağamın amcasının oğluna:

‘Ne dedin? Ne dedin?’ diyerek hemen hurma ağacından indim.

Ağam kızdı, bana şiddetli bir tokat vurdu ve:

‘Bu senin neyine gerek, seni ne ilgilendirir? Sen işinin başma git!’ dedi.

Ben de:

‘Bir şey yok! Ancak onun ne dediğini anlamak istedim’ dedim.

Yanımda biriktirmiş olduğum biraz yiyecek vardı.

Akşam olunca, onları alıp Kuba köyünde bulunan Resûlullah Aleyhisselama gittim, yanına girdim.

Kendisine:

‘Senin salih bir zât olduğunu işittim. Yanında da, muhtaç, kimsesiz sahabilerin varmış!

Şu şeyleri, sadaka olarak vermek üzere, yanımda bulunduruyordum.

Buna, sizi başkalarından daha lâayık gördüm!’ diyerek, onları kendisine uzattım.

Resûlullah Aleyhisselam, ashabına:

‘Alınız, bunu yiyiniz!’ buyurdu, elini çekti ve ondan hiç yemedi.

Kendi kendime:

‘Bu, bir!’ dedim.

Sonra, onun yanından ayrılıp yerime döndüm.

Yine, biraz bir şeyler biriktirmiştim.

O sırada, Resûlullah Aleyhisselam da Medine'nin içine gelmiş bulunuyordu.

Resûlullah Aleyhisselamın yanına varıp:

'Senin sadakadan yemediğini gördüm.

Bu, sana ikram olmak üzere hazırladığım bir hediyedir!' dedim.

Resûlullah Aleyhisselam, hemen ondan yedi ve ashabına da emretti, onlar da kendisiyle birlikte yediler.

Bunun üzerine, kendi kendime:

'Bu, iki!' dedim.

Bundan sonra, Resûlullah Aleyhisselamın Bakiyyü'l-Garkad'da bulunduğu sırada, yanına vardım.

Kendisi oraya ashabından birisinin cenazesi peşinde gitmişti.

Resûlullah Aleyhisselam, ashabı arasında oturuyordu.

Üzerinde, her tarafını bürüyen iki ihram vardı.

Kendisine selam verdim.

Sonra da, Ammûriye'deki efendimin bana tarif ettiği peygamberlik mührünü görebilir miyim diye arkalarına bakmak için, arka taraflarına geçtim.

Resûlullah Aleyhisselam, bana tarif edilen şeyi anlamak için arkaya geçtiğini anlayanca, arkasından ridasını sıyırdı.

Peygamberlik mührünü görünce, tanıdım! Üzerine kapandım, öptüm ve ağlamaya başladım.

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

'Bu tarafa dön!' buyurdu.

Gelip önlerinde oturdum.

Ey İbn Abbas! Sana anlattığım gibi, başımdan geçeni ona da anlatmıştım.

Benim bu kıssamı ashabının da işitmiş olmaları, Resûlullah Aleyhisselamın pek hoşuna gitmişti.

Esirlik, kölelik, bu Selman'ı uğraştırmış, oyalamıştır.

Bunun için, Bedir ve Uhud savaşlarında Resûlullah Aleyhisselamla birlikte bulunma imkânını bulamamışumdır.²¹²

²¹² İbn İshak, İbn Hişam, 1/228-234, İbn Sa'd, 4/75-79, Ahmed b. Hanbel, 5/441-443, Ebu Nuaym, Delâil, 1/258-262, Beyhakî, Delâil, 2/92-97, İbn Esfir, Usdu'l-gâbe, 2/417-419, İbn Seyyid, 1/60-64, Zehebî, Târîh, s. 95-101, Heysemî, 9/332-335.

Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ebu Bekir'in Ev Halklarının Medine'ye Getirilişi ve Peygamberimizin Hz. Âişe ile Evlenişi

Hz. Âişe der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam; Medine'ye hicret ettiği zaman, bizi ve kızlarımızı Mekke'de bırakmıştı.

Medine'den, azadlı kölesi Zeyd b. Hârise ile Ebu Râfi'i, iki deve ve bir de ihtiyaç duyacakları şeyi satın almak üzere, Ebu Bekir'den aldığı 500 dirhem harçlıkla birlikte bize, Mekke'ye gönderdi.

Ebu Bekir de, Abdullah b. Uraykıt'ı iki veya üç deve ile onların yamna katıp zevcesi annem Ümmü Rûman'ı, beni ve kızkardeşim Esmâ'yı (ki, Zübeyr b. Avvam'ın zevcesi idi) bindirerek göndermesini Abdullah b. Ebu Bekir'e yazdı, emretti.

Medine'den, konuşa konuşa yola çıktılar.

Kudeyd'e geldikleri zaman, Zeyd b. Hârise, o 500 dirhemle üç deve daha satın aldı.

Talha b. Ubeydullah'a rastladılar.

O da, Ebu Bekir'in ev halkı ile birlikte Medine'ye hicret etmek istiyordu.

Hep birlikte yola çıktık.

Ebu Rafi' Fâtıma'yı, Ümmü Külsûm'u ve Sevde binti Zem'a'yı;²¹³

Zeyd de Ümmü Eymen'i ve oğlu Üsâme'yi bindirip yola çıktı.

Hep birlikte konuşa konuşa Mina mevkiinden Beyz'a ulaştığımız zaman, devam kaçtı.

Ben Mahfe'nin içindeydim, annem de yanımda idi.

Annem:

‘Eyvâh kızcığım! Eyvâh gelinciğim!’ diyerek çırpınıyordu.

Yüce Allah devamızı döndürüp, bizi devemize ve selamete kavuşturdu.

Nihayet, Medine'ye geldik.

Ben Ebu Bekir'in ev halkı ile birlikte idim,

O zaman, Mescid ve Mescid civarındaki odalar yapılmış bulunuyordu.

Resûlullah Aleyhisselamın ev halkı kendi odalarına indiler.

Biz de Ebu Bekir'in evinde bir müddet oturduk.

Sonra, Ebu Bekir:

‘Yâ Rasûlallah! Ehlinle evlenmekten seni alıkoyan nedir?’ diye sordu.

²¹³ Hz. Zeyneb, Medine'ye gitmesine kocası Âs b. Rebi' müsaade etmediği için, bir müddet daha Mekke'de kaldı (Belâzurî, Ensâb, 1/269).

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Mehrdir’ dedi.

Bunun üzerine, Ebu Bekir, mehr olarak oniki buçuk ukiyye²¹⁴ gönderince,²¹⁵ Resûlullah Aleyhisselam Şevval ayının içinde benimle evlendi.”²¹⁶

Hz. Âişe, Peygamberimiz Aleyhisselamla evlendiği zaman, dokuz²¹⁷ veya on yaşında idi.²¹⁸

Düğün için, ne deve kesildi, ne de koyun. Yalnız, Sa’d b. Ubâde, Peygamberimiz Aleyhisselama, büyük bir kapla yemek gönderdi.²¹⁹

Ashabın Medine’de Hastalanışı ve Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine Hakkında Dua Edişi

Hz. Âişe der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam Medine’ye geldiğinde²²⁰ ve bizim Medine’ye geldiğimizde de,²²¹ orası vebalı (sıtmalı) bir yer idi.²²² Allah’ın en vebalı (sıtmalı) yeri idi.”²²³

Medine’nin Buthan vadisinden, acı ve pis bir su akar dururdu.²²⁴

Resûlullah Aleyhisselamın ashabı hastalandılar.²²⁵

Yüce Allah, peygamberini bu hastalıktan beri, uzak kıldı.

Ashab, namazlarını ayakta kılamaz, oturarak kılar oldular.

Ebu Bekir ile azadlıları Âmir b. Führeyre ve Bilal bir evde bulunuyorlardı ve hummaya tutulmuşlardı.²²⁶

Onları ziyaret için Resûlullah Aleyhisselamdan izin isteyip, izin verilince,²²⁷ -ki bu, bize perde arkasına çekilme emrinden önce idi-²²⁸ yanlarına girdim.²²⁹

²¹⁴ 1 ukiyye; 40 dirhemdir. (Belâzurî, Ensâb, 1/97, Hâkim, 2/177, İbn Esîr, Nihâye, 5/56, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/23.

²¹⁵ İbn Sa’d, 8/62-63.

²¹⁶ İbn Sa’d, 8/58.

²¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 4/293, Ahmed b. Hanbel, 6/211, Buhârî, Sahîh, 4/252.

²¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 4/283.

²¹⁹ Ahmed b. Hanbel, 6/211.

²²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238, Ahmed b. Hanbel, 6/65, Buhârî, Sahîh, 2/224.

²²¹ Müslim, 2/1003.

²²² Ahmed b. Hanbel, 6/260, Müslim, 2/1003.

²²³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238, Buhârî, Sahîh, 2/225.

²²⁴ Buhârî, Sahîh, 2/225.

²²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238, Ahmed b. Hanbel, 6/65.

²²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239.

²²⁷ Ahmed b. Hanbel, 6/65.

²²⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238.

²²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238, Mâlik, 2/890, Buhârî, Sahîh, 4/264.

Kendilerinde, şiddetini Allah'tan başkasının bilemeyeceği bir hastalık eleme vardı.²³⁰

Ebu Bekir'e:

'Babacığım! Kendini nasıl buluyorsun?' diye sordum.

'Her kişi ailesi içinde sabahlarken, ölüm ona ayakkabısının bağından daha yakındır' mealli beyti okudu.²³¹

'Vallahi, babam ne dediğini bilmiyor!' dedim.

Sonra, Âmir b. Führeyre'nin yanına yaklaştım, ona:

'Ey Âmir! Kendini nasıl buluyorsun?' diye sordum. Bana:

'Muhakkak ki, ölümü daha onu tatmadan önce buldum.

Korkak kişinin ölümü, kendisinin tepesindedir

Her kişi, tâkati nisbetinde mücadele edicidir' mealli beyitleri okudu.

'Vallahi, Âmir de ne söylediğini bilmiyor!' dedim.²³²

Bilal'e de:

'Kendini nasıl buluyorsun?'²³³ diye sordum.²³⁴

O da, kendisini sıtma nöbeti²³⁵ tutmuş halde, odanın kapısının önüne serilip yatmış vaziyette,²³⁶ sesini yükseltti ve:

'Bilmem ki, acaba bir gece daha Mekke'nin Fahh vadisinde çevremi ızır ve kokulu celil otları sarmış olduğu halde geceler miyim ola?

Acaba bir gün olup da Mecenne sularının başına bir daha varır mıyım ola?

Acaba Mekke'nin Şâme ve Tefl dağları, bana bir daha görünür mü ola?' mealli kıt'ayı terennüm etti²³⁷ ve:

'Allah'ım! Şeybe b. Rebia, Utbe b. Rebia, Ümeyye b. Halef bizi yurdu-muzdan çıkarıp veba yurduna gelmeye mecbur ettikleri gibi, Sen de onlara lânet et! (Kendilerini rahmetinden uzaklaştır!)' diyerek ilendi.²³⁸

Resûlullah Aleyhisselama gelip, onlardan işittiklerimi haber verdim:

²³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238.

²³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238, Mâlik, 2/890, Ahmed b. Hanbel, 6/65.

²³² İbn İshak, İbn Hişam, 2/238-239.

²³³ Buhârî, Sahîh, 4/264, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²³⁴ Ahmed b. Hanbel, 6/65, Buhârî, Sahîh, 2/264, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239, Mâlik, 2/891, Ahmed b. Hanbel, 2/83, Buhârî, Sahîh, 2/224-225.

²³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239.

²³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239, Mâlik, 2/891, Ahmed b. Hanbel, 6/83, Buhârî, Sahîh, 2/224-225, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²³⁸ Ahmed b. Hanbel, 6/83, 260, Buhârî, Sahîh, 2/225.

‘Onlar, hummanın şiddetinden, sayıklıyorlar! Akılları başlarında değil’ dedim.²³⁹

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam semaya baktı²⁴⁰ ve:

‘Allah’ım! Bize Medine’yi sevdir! Mekke’yi sevdirdiğin gibi veya daha fazla sevdir!’²⁴¹

Allah’ım!²⁴² Bizim için²⁴³ Medine’yi sağlığa elverişli kıl!²⁴⁴

Onun vebasını,²⁴⁵ hummasını²⁴⁶ Mehyea’ya,²⁴⁷ Cuhfe’ye nakl ve havale et!²⁴⁸

Allah’ım!²⁴⁹ Medine’nin müddü ve sâi hakkında bize bereket ihsan et!” diyerek dua etti.²⁵⁰

Müdd; bir rıtl ve sülüş rıtl veya iki rıtl şeyi içine alan ölçeğin ismi olup, ne büyük ne de küçük olmayan bir adamın iki avucunun (koçam avucunun) dolusu demektir.²⁵¹

Sâ’da; beş rıtl ile sülüş rıtl ölçektir ki, ne büyük ne de küçük olmayan bir adamın iki koçam avucunun dört dolusunu alan ölçek demektir.²⁵²

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine hakkındaki başka bir duasında da:

“Allah’ım! Mekke’ye verdiğin bereketin iki katını Medine’ye ver!” demiştir.²⁵³

Ashabdan Ebu Hureyre der ki:

“İnsanlar (Medineli Müslümanlar), ilk çıkan turfanda meyveyi gördüler mi, onu Resûlullah Aleyhisselama getirirler; Resûlullah Aleyhisselam da, onu alınca:

²³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239.

²⁴⁰ Ahmed b. Hanbel, 6/65.

²⁴¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239, Mâlik, 2/891, Ahmed b. Hanbel, 2/65, Buhârî, Sahîh, 2/225, Müslim, 2/1003, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²⁴² Ahmed b. Hanbel, 2/260, Buhârî, Sahîh, 7/5.

²⁴³ Buhârî, Sahîh, 2/225.

²⁴⁴ Mâlik, 2/891, Ahmed b. Hanbel, 2/260, Buhârî, Sahîh, 2/225, Müslim, 2/1003, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²⁴⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239.

²⁴⁶ Mâlik, 2/891, Ahmed b. Hanbel, 2/260, Buhârî, Sahîh, 2/225, Müslim, 2/1003, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239, Ahmed b. Hanbel, 6/65.

²⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239, Mâlik, 2/891, Ahmed b. Hanbel, 2/65, Buhârî, Sahîh, 2/225, Müslim, 2/1003, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 2/65, Buhârî, Sahîh, 2/225.

²⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/239, Mâlik, 2/891, Ahmed b. Hanbel, 2/65, Buhârî, Sahîh, 2/225, Müslim, 2/1003, Beyhakî, Sünen, 3/382.

²⁵¹ İbn Esîr, Nihâye, 4/308.

²⁵² Fîruzâbadî, 1/349, 3/55.

²⁵³ Ahmed b. Hanbel, 3/142, Buhârî, Sahîh, 2/224, Müslim, 2/994.

‘Allah’ım! Şüphe yok ki, İbrahim (Aleyhisselam), Senin kulun, halîlin ve peygamberindi. Ben de Senin kulun ve peygamberinim!

O sana Mekke için dua etmişti. Ben de, Sana Medine için dua ediyor; onun Mekke için yaptığı duasında Senden dilediğinin bir mislini, bir kat daha fazlasıyla birlikte Medine için Senden diliyorum!’ der;²⁵⁴ sonra da, o turfanda meyveyi, orada bulunan çocuklardan²⁵⁵ gördüğü²⁵⁶ en küçüğünü²⁵⁷ çağırarak²⁵⁸ ona verirdi.”²⁵⁹ Medine, Peygamberimiz Aleyhisselamın duası bereketiyle, sakinleri için o kadar mutlu bir şehir haline gelmişti ki, Hz. Ömer Allah yolunda şehit olmayı ve Resûlullah’ın şehri olan Medine’de ölmeyi özlüyor ve diliyordu!²⁶⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine Yönetimini Üstlenişi ve Bu Husustaki Yönetmelik Yazısının Tercümesi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Medine’ye hicret edip geldiği zaman, ilk işi, Mekkeli ve Medineli Müslümanlar arasında -kendilerini mallarıyla, canlarıyla birbirlerine bağlayan- bir kardeşlik kurarak Medine’de güçlü bir İslâm toplumu oluşturmak olmuştur.²⁶¹

Müşrik Medinelilerle Yahudilerden birçoklarının, aradaki akrabalık dolayısıyla, bu İslâm toplumuna karşı zaafları vardı.

Nitekim Mekkeli müşriklerin tehdit ve tahrikiyle Peygamberimiz ve Müslümanlar aleyhindeki teşebbüslerinden onları vazgeçirmeye, bu hususun hatırlatılması kâfi gelmişti.

İstekleri yerine getirilmeyen Mekkeli müşriklerin Medine’ye umumî bir baskın yapmaları ve orada Müslüman, müşrik ve Yahudi ayırmadan katliamda bulunmaları hiç de imkânsız değildi.

Çünkü, tehdit ve tahriklerinin neticesiz kaldığını öğrendikten sonra, Mekkeli müşrikler, Yahudilere de aynı tarzda tehdit ve tahrik mektubu göndermeyi ihmal etmemişlerdi.²⁶²

²⁵⁴ Mâlik, 2/885, Müslim, 2/1000.

²⁵⁵ Müslim, 2/1000, İbn Mâce, 2/1105.

²⁵⁶ Mâlik, 2/885.

²⁵⁷ Mâlik, 2/885, Müslim, 2/1000, İbn Mâce, 2/1105.

²⁵⁸ Mâlik, 2/885, Müslim, 2/1000.

²⁵⁹ Mâlik, 2/885, Müslim, 2/1000, İbn Mâce, 2/1105.

²⁶⁰ Buhârî, Sahîh, 2/225.

²⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/150-152, İbn Sa’d, 1/238, 3/22.

²⁶² Zührî, Megâzî, s. 71, 72, Abdurrezzak, 5/358-359, Ebu Davud, 3/156.

Bu da, Müslüman olmayan Medinelilerin Peygamberimiz Aleyhisselama yaklaşmalarına yol açtı.

Bundan başka; öteden beri, Evsliler ayrı, Hazreciler ayrı, Yahudiler de ayrı birer topluluk halinde idiler ve her topluluk Medine’de yegâne söz sahibi topluluk olma dava ve sevdasında idi.

Nitekim, Hazrecîler liderleri Abdullah b. Übeyy b. Selûl’ün başına hükümdarlık tacı giydirmeye, krallık sarığı sardırmaya hazırlanmış bulunuyorlardı.²⁶³

Halbuki, ne Evsîler için Hazrecî bir baş, ne Hazrecîler için Evsî bir baş hoşâ gider değildi. Denilebilir ki; Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine’ye geliverişi, bütün Medinelilere pek makbule geçti.

Evsî ve Hazrecîlerin müşrikleri de, Yahudiler de, Peygamberimiz Aleyhisselama yöneldiler.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam aşağıdaki yönetmelik yazısıyla Medine’nin yönetimini üzerine aldı:

“Bismillâhirrahmânirrahîm.”²⁶⁴

Bu, Peygamber Muhammed (Aleyhisselam) tarafından, Kureyşli ve Yesribli (Medineli) mü’min ve Müslümanlar ile onlara bağlanmış ve katılmış olanlar ve onlarla birlikte savaşanlar arasında yazılan bir yazıdır:

Muhakkak ki, onlar, sair insanlardan ayrı bir toplulukturlar.

Kureyş’ten olan Muhacirler kan diyetlerini aralarında -geleneğe göre- ortaklaşa ödeyecekleri gibi, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü’minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ödeyeceklerdir.

Avf oğulları da, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneğe göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü’minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ödeyeceklerdir.

• Hâris oğulları, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneğe göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü’minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

• Sâide oğulları, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneklerine göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

²⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

²⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/147, İbn Seyyid, 1/197, İbn Kesîr, Bidâye, 3/224.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü'minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

- Cüşem oğulları, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneklerine göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü'minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

- Neccar oğulları, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneklerine göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü'minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

- Amr b. Avf oğulları, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneklerine göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü'minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

- Nebit oğulları, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneklerine göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü'minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

- Evs oğulları, öteden beri olduğu gibi, kan diyetlerini -geleneklerine göre- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

Her zümre, esirlerinin kurtulmalık akçelerini de -mü'minler arasında maruf olan adil esaslar dairesinde- ortaklaşa ödeyeceklerdir.

- Mü'minler; borçlu ve çok çoluklu-çocuklu olanları kendi hallerine bırakmayarak, onların kurtulmalık akçelerini veya kan diyetlerini -aralarında maruf olan adil esaslar dairesinde- ödeyeceklerdir.

- Hiçbir mü'min diğer bir mü'minin mevlası²⁶⁵ ile aleyhte bir anlaşma yapmayacaktır.

- Takvah mü'minler; içlerinden, azgınlık eden veya zulüm ve haksızlık yapmak isteyen veya günah işleyen veya düşmanlık eden, yahut mü'minler arasında karışıklık çıkaran kimseye karşı cephe alacaklar ve -o kendilerinin birinin evladı da olsa- hepsinin elleri onun aleyhine kalkacaktır.

- Hiçbir mü'min bir kâfir için bir mü'mini öldürmeyecek ve mü'mine karşı kâfire yardım da etmeyecektir.

²⁶⁵ Mevlâ; köle azad eden kişi, azadlanmış köle, dost, yardımcı, antlaşılan kişi.. gibi çeşitli mânâlara gelir. (İbn Kuteybe, Te'vîlu Müşkili'l-Kur'ân, s. 352, Buhârî, Sahîh, 5/178-179).

- Allah'ın ahdi ve te'minatı birdir; onların, en hakir görülenlerine bile şâmindir.

Çünkü, mü'minler, diğer insanlardan ayrı olarak, birbirlerinin mevlasıdır.

- Yahudilerden, bize tâbi olanlar da, hiçbir zulme uğramaksızın ve aleyhlerinde bir yardımlaşma olmaksızın, yardım göreceklidir.

- Mü'minlerin sulhu, barışı birdir.

Hiçbir mü'min, Allah yolundaki bir savaşta, mü'minlerden ayrı olarak sulh yapmayacak; onlar, ancak aralarında, müsavat ve adalet dairesinde hep birlikte sulh yapacaklardır.

- Bizimle birlikte savaşa katılan bütün savaşçılar, aralarında, birbirleriyle nöbetleşeceklerdir.

- Mü'minler, birbirlerinin Allah yolunda dökülen kanlarının öcünü almakla mükelleftirler.

- Takvalı mü'minler, en güzel, en doğru yol üzeredirler.

Onlar hiçbir müşrik Kureyşlinin malını ve canını korumayacak, bu yolda bir mü'mine engel de olmayacaktır.

- Bir kimsenin bir mü'mini sebepsiz yere öldürdüğü kesin delillerle sabit olunca, öldüren hakkında kısas hükmü uygulanacaktır.

- Ölenin velîsi buna rıza göstermediği takdirde, bütün mü'minler ona karşı cephe alacaklardır.

Kendilerine, bundan başkası helal olmaz.

- Bu sahifedekileri kabul ve ikrar eden, Allah'a ve ahiret gününe inanan bir mü'minin, ortaya kötü bir hadise çıkaran kimseye yardım etmesi ve onu barındırması helal değildir.

Öylesine yardım eden veya onu barındıran kimse, Kıyamet günü Allah'ın lânet ve gazabına uğrayacak; onun tevbesi de, kurtulmalık akçesi de kabul olunmayacaktır.

- Herhangi bir şeyde ihtilafa düştüğünüzde, o, Yüce Allah'a ve Muhammed (Aleyhisselam)a arz ve havale olunacaktır.

- Yahudiler; mü'minlerle birlikte savaşa devam ettikleri müddetçe, savaş masraflarına katılacaklardır.

- Avf oğulları Yahudileri mü'minlerle birlikte bir topluluk oluşturacaklar; Yahudiler kendi dinlerinde, Müslümanlar da kendi dinlerinde olacaklardır.

Onların (Yahudilerin) mevlaları için de, kendileri için de, bu böyledir. Şu kadar ki, bunlardan bir zulüm veya bir kötülük irtikap eden, ancak kendini ve ev halkını tehlikeye sokmuş olacaktır.

- Neccar oğulları Yahudileri için olan hüküm de, Avf oğulları Yahudileri için olan hüküm gibidir.
- Hâris oğulları Yahudileri için olan hüküm de, Avf oğulları Yahudileri için olan hüküm gibidir.
- Sâide oğulları Yahudileri için olan hüküm de, Avf oğulları Yahudileri için olan hüküm gibidir.
- Cüşem oğulları Yahudileri için olan hüküm de, Avf oğulları Yahudileri için olan hüküm gibidir.
- Evs oğulları Yahudileri için olan hüküm de, Avf oğulları Yahudileri için olan hüküm gibidir.
- Sa'lebe oğulları Yahudileri için olan hüküm de, Avf oğulları Yahudileri için olan hüküm gibidir.

Bunlardan, bir zulüm veya bir kötülük irtikap eden, ancak kendini ve ev halkını tehlikeye sokmuş olacaktır.

- Sa'lebe'nin bir kolu olan Cefne de, onlar gibi (Sa'lebe gibi) mütalaa edilecektir.
- Şutaybe oğulları için olan hüküm de, Amr b. Avf oğulları Yahudileri için olan hüküm gibidir.
- Şüphe yok ki, iyilik, kötülükten ayrı ve başkadır.
- Sa'lebe oğullarının mevlaları da, Sa'lebe gibidirler.
- Yahudilere karışmış ve bağlanmış olanlar, Yahudiler gibidirler.
- Onlardan (Yahudilerden) hiçbir kimse, Muhammed (Aleyhisselam)ın izni olmadan askerî bir sefere çıkamayacaktır.
- Bir yaralamanın öcünü almak, yasaklanmayacaktır.
- Fırsat kollayarak cinayet işleyen kimse, o cinayeti kendisine ve ev halkına işlemiş olacaktır. Zalime karşı işlenecek cinayet bundan müstesnadır. Allah bu hususta doğru ve iyi davranmış olanlardan hoşnut olur.
- (Savaş halinde) Yahudilerin masrafları kendilerine, Müslümanların masrafları da kendilerine ait olacaktır.

Şu kadar ki, onlar bu Sahife sahiplerine harp açanlara karşı aralarında yardımlaşacaklar ve aralarında öğüt verme ve iyilik dileme esas olacaktır.

Elbette ki, iyilik, kötülükten ayrı ve başkadır.

- Hiç kimse, müttelikine kötülük yapmayacak, mazluma mutlaka yardım edilecektir.

- Yahudiler, mü'minlerle birlikte savaşa devam ettikleri müddetçe, savaş masraflarına ortak olacaklardır.

- Yesrib vadisinin içerisi, bu Sahife sahipleri için, haram, dokunulmaz bir bölgedir.

- Himaye altında bulunan kimse -zarar verici ve kötülük işleyici olmak şartıyla- bizzat himayeci gibidir.

- Himaye verme hakkına sahip kimsenin izni müstesna, kimseye himaye hakkı verilemez.

- Bu sahife sahipleri arasında herhangi bir hadise veya münazaa çıkar ve bunun onların aralarını bozmasından korkulursa, o, Yüce Allah'a ve Muhammed Resûlullah (Aleyhisselam)a arz ve havale edilecektir.

Şüphe yok ki, Allah, bu Sahifedekilere riayetsizlikten son derece sakınan, doğruluğu ve iyiliği şiar edinenlerden hoşnut olur.

- Ne Kureyşîler, ne de onlara yardım edenler, hiçbir suretle himaye olunmayacaklardır.

- Yesrib'e saldıracak kimselere karşı, onlar (Müslümanlar ve Yahudiler) aralarında yardımlaşacaklardır.

- Onlar (Yahudiler) sulh akdetmeye veya sulh akdine katılmaya (mü'minler tarafından) davet edildiklerinde, o sulhu akdedecekler veya o sulhun akdine katılacaklardır.

Din uğrunda savaşanlar bundan müstesnadır.

- Herkes, kendine düşen kısımdan sorumlu tutulacaktır.

- Bu Sahife sahipleri için konulan, kabul edilen hükümler, aynen Evs Yahudilerinin mevlalarına ve kendilerine de -bu Sahife sahipleri tarafından- iyiniyetle tatbik olunacaktır.

Şüphe yok ki, iyilik kötülükten ayrı ve başkadır.

Kazancının kazandığı ancak kendisinedir.

- Muhakkak ki, Allah, bu Sahife'dekilere en doğru ve en iyi şekilde riayet edilmesinden hoşnut olur.

- Bu yazı, bir zalimi ve suçluyu cezalandırmaya asla engel olmayacaktır.

- Medine'den çıkan da emniyette, Medine'de oturan da emniyette bulunacaktır.

Bir zulüm veya suç işleyen kimse bundan müstesnadır.

• Allah'ın himayesi, iyilik yapan, kötülüklerden sakınan kimseler içindir. Muhammed (Aleyhisselam) Allah'ın Resûlüdür.”²⁶⁶

Medine'nin Haremleştirilişi ve Sınırlanışı

Yüce Allah; Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselamın diliyle, Medine'nin iki kara taşılığının (tepesinin) arasını harem, dokunulmaz kıldı.²⁶⁷

Medine'nin²⁶⁸ Âir,²⁶⁹ Ayr²⁷⁰ ile Sevr arasındaki²⁷¹ bir berid'lik,²⁷² oniki millik²⁷³ mesafeye kadar olan her köşesi koru haline getirildi.²⁷⁴

Berid, üç fersaktır.

Bir fersah, üç mildir.

Bir mil, üçbin beşyüz zira'dır.

Bir zira, yirmidört parmaktır.

Bir parmak, yanyana konulmak üzere, üç arpadır.²⁷⁵

Hz. Ali'nin, Peygamberimiz Aleyhisselamdan işitip yazarak kılıcına bağladığı Sahife'deki hadis-i şeriflerinde de, Peygamberimiz Aleyhisselam şöyle buyurmuşlardır:

“İbrahim (Aleyhisselam) Mekke'yi harem, dokunulmaz kıldı.

Ben de Medine'yi harem, dokunulmaz kıldım:

Onun iki karataşığının arası harem'dir, dokunulmazdır.

Onun tümü korudur:

Onun yaş otu biçilemez!

Onun avı ürkütülemez!

Onun yitiği alınamaz.

Ancak, onu ilan için alacak kimse bundan müstesnadır. Orada herhangi bir kimsenin savaş için silah taşıması, oradan ağaç kesmesi caiz değildir. Ancak, bir kimse orada devesini otlatabilir.”²⁷⁶

²⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/147-150, Ebu Ubeyd, s. 290-294, İbn Seyyid, 1/197-198, İbn Kesîr, Bidâye, 3/224-226.

²⁶⁷ Ahmed b. Hanbel, 2/286, Buhârî, Sahîh, 2/221.

²⁶⁸ Buhârî, Sahîh, 2/221, Müslim, 2/995.

²⁶⁹ Buhârî, Sahîh, 2/221.

²⁷⁰ Müslim, 2/995.

²⁷¹ Buhârî, Sahîh, 2/221, Müslim, 2/995.

²⁷² Ebu Davud, 2/217.

²⁷³ Müslim, 2/1000, Beyhakî, Sünen, 5/196.

²⁷⁴ Müslim, 2/1000, Ebu Davud, 2/217, Beyhakî, Sünen, 5/196, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/11.

²⁷⁵ Semhûdî, 1/103.

²⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 2/119, Ebu Davud, 2/217, Beyhakî, Sünen, 5/201.

“Medine, Ayr ile Sevr arası olmak üzere, harem’dir, dokunulmazdır! Orada kim bir günah işler veya günah işleyeni barındırırsa, Allah’ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerindedir!

Kıyamet günü, Allah, onun tevbesini de, fidyesini de kabul etmez!

Müslümanların zimmeti birdir.

Bu zimmet uğrunda, onların en aşağı olanı da çaba gösterir.²⁷⁷

Kim bir Müslümanın verdiği ahdi bozarsa, Allah’ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerindedir!

Onun tevbesi de, fidyesi de kabul olunmaz.”²⁷⁸

Ashab-ı Kiram, Medine’nin haremliğine son derecede itina gösterirler, çocukların bile aykırı davranışlarına göz yummazlardı.

Zeyd b. Sâbit, Şurahbil b. Sa’d’ın Medine çarşısında bulduğu bir kuşu elinden alarak saldıktan sonra, ona:

“Sen Resûlullah Aleyhisselamın Medine’nin iki kara taşlığı arasını haremleştirdiğini, dokunulmazlaştırdığını bilmiyor musun?!” demiştir.²⁷⁹

Abdullah b. Ubâde Ebu İhab kuyusu mevkiinde serçe kuşlarını avlarken, babası Ubâde görüp ona elindeki kuşu bıraktırmış ve:

“Resûlullah Aleyhisselam; Medine’nin iki kara taşlığı arasını -İbrahim (Aleyhisselam)ın Mekke’yi haremleştirdiği gibi- haremleştirdi” demiştir.²⁸⁰

Ebu Hureyre de:

“Varlığım (Kudret) Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; eğer Medine’de bir geyik bulmuş olsam, onu asla telaşa ve sıkıntıya düşürmem!” diyerek, bu husustaki itinasının derecesini belirtmiştir.²⁸¹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Yazıcıları

Peygamberimiz Aleyhisselam; Mekke’de iken, yazdıracağı yazılara, Kureyşîlerin yaptığı gibi “Bismikallâhümme= Ey Allah! Senin isminle başlarım!” diyerek başlatırdı.

Hûd sûresinin 41. âyeti nazil olunca, âyetteki “Bismillâh” cümlesini yazıların başına koydurmaya başladı.

²⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/81, Buhârî, Sahîh, 2/221, Müslim, 2/995, 998, Ebu Davud, 2/216.

²⁷⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/156, Buhârî, Sahîh, 2/221, Müslim, 2/999, Ebu Davud, 2/216.

²⁷⁹ Zehebî, Siyer, 2/308.

²⁸⁰ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/159.

²⁸¹ Müslim, 2/1000, Beyhakî, Sünen, 5/196.

İsrâ sûresinin 110. âyeti nazil olunca, âyette geçen “er-Rahmân” ismini de katarak, yazılarına “Bismillâhirrahmân!” başlığını koydurmaya başladı.

Neml sûresinin, Besmele’nin tam şeklini içine alan 30. âyeti nazil olduktan sonra da, yazılarını “Bismillâhirrahmânirrahîm” ile başlatırdı.²⁸²

Peygamberimiz Aleyhisselamın yazıcıları şu kişilerdi:

1. Hz. Ebu Bekir,
2. Hz. Ömer,
3. Hz. Osman.²⁸³

Hz. Âişe, Cebrail Aleyhisselam Peygamberimiz Aleyhisselama vahiy getirdiği zaman, Peygamberimiz Aleyhisselamın “Ey Useym! Yaz!” buyurarak vahyi Hz. Osman’a yazdırdığını bildirmiştir.²⁸⁴

4. Hz. Ali.

Peygamberimiz Aleyhisselam; muahede ve musâlaha yaptığı zaman, bunlara ait yazıları genellikle Hz. Ali’ye yazdırırdı.²⁸⁵

Nitekim, Kureyş müşrikleriyle Hudeybiye’de yaptığı muahedeyi de ona yazdırmıştı.²⁸⁶ Hz. Ali, ayrıca, şahıslarla ilgili yazıları,²⁸⁷ mülk fermanlarını da yazardı.²⁸⁸

5. Übeyy b. Ka’b,
6. Zeyd b. Sabit.

Medine’ye geldiği zaman Peygamberimiz Aleyhisselamın yazılarını Ensardan ilk yazan Übeyy b. Ka’b idi ve yazdığı yazıların sonuna “Fılan oğlu filan yazdı” diyenlerin de ilki idi.

Medine’de Peygamberimiz Aleyhisselama inen vahiyleri Peygamberimiz Aleyhisselamın huzurunda ilk defa yazmaya başlayan Müslüman da Übeyy b. Ka’b idi.²⁸⁹

Übeyy b. Ka’b bulunmadığı zaman, Zeyd b. Sabit yazardı.²⁹⁰

Zeyd b. Sabit vahiyleri imlada üstaddı.²⁹¹

²⁸² İbn Sa’d, 1/263-264.

²⁸³ İbn Abdilberr, 1/69, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/62, İbn Seyyid, 2/315, İbn Kesîr, Bidâye, 5/339, Kastallânî, Mevâhib, 1/284, 285.

²⁸⁴ Ahmed b. Hanbel, 6/250, Muhibbu’t-Taberî, 2/129.

²⁸⁵ İbn Abdilberr, 1/69, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/62.

²⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/331, Abdurrezzak, 5/337, Ahmed b. Hanbel, 4/325, Buhârî, Sahîh, 3/181.

²⁸⁷ İbn Sa’d, 1/267, 268, 272.

²⁸⁸ İbn Sa’d, 1/274, 285.

²⁸⁹ İbn Abdilberr, 1/68, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/62.

²⁹⁰ Taberî, Târîh, 3/182, İbn Abdilberr, 1/68, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/62, İbn Kesîr, Bidâye, 5/340.

²⁹¹ Zehebî, Siyer, 1/349.

Kendisinin vahiyden başka yazılacak yazıları yazdığı da olurdu.²⁹²

Peygamberimiz Aleyhisselam nazil olan âyetlerin hangi sûreye ve onun neresine konulacağını da yazıcıya bildirirdi.²⁹³

Bu da, Peygamberimiz Aleyhisselama Cebrail Aleyhisselam tarafından bildirilmiş bulunurdu.

Nitekim, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bana Cebrail (Aleyhisselam) geldi. Şu ‘İnnallâhe ye’muru bil’adli...’ âyetini şu sûrenin şurasına koymamı bana emretti” buyurmuştur.²⁹⁴

Zeyd b. Sabit der ki:

“Vahyi Resûlullah Aleyhisselamm huzurunda yazardım.

Yazıp bitirdiğim zaman:

‘Yazdığını oku!’ buyururdu.

Eğer ondan yazılmayan bir şey kalmışsa eklettirir, fazla bir şey olmuşsa çıkarttırırdı.²⁹⁵

Bana:

‘Ey Zeyd! Sen Yahudilerin yazısını benim için öğren!

Ben, vallahi, bana ait yazılar hakkında Yahudilere hiç emniyet edemem, güvenemem!’ buyururdu.

Ben de, yarım ay geçmeden onu öğrendim ve hatta İbranice okuyup yazmakta maharet kazandım.

Yahudilere bir şey yazacağı zaman, onu, Resûlullah Aleyhisselam için ben yazardım.²⁹⁶

Resûlullah Aleyhisselam bana:

‘Sen Süryanice’yi de güzelce yazabilir misin? Bana Süryanice yazılar geliyor’ buyurdu.

Ben:

‘Hayır! Süryanice yazmasını bilmem!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sen onu da öğren!’ buyurdu.

On yedi günde de, onu öğrendim...”²⁹⁷

²⁹² İbn Abdilberr, 3/865.

²⁹³ Ahmed b. Hanbel, 1/57, Ebu Davud, 1/208, 209, Hâkim, 2/330, Beyhakî, Sünen, 2/42.

²⁹⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/218, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/583, Heysemî, 7/48, 49, Suyutî, Dürru'l-mensûr, 4/128.

²⁹⁵ Sehâvî, Irâkî'nin Elfiyye şerhi Fethu'l-muğîs, 2/165.

²⁹⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/186.

²⁹⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/182, Zehebî, Siyer, 2/307.

Bunun üzerine, Zeyd b. Sabit, Peygamberimiz Aleyhisselama gelen Sür-yanice yazıları da okurdu.²⁹⁸

Vahiy yazılırken, kağıt yerine, kürek kemikleri,²⁹⁹ yassı hurma dalları, beyaz ve yassı taşlar,³⁰⁰ yazı yazmaya elverişli bez ve hırka parçaları... gibi şeyler kullanılırdı.³⁰¹

7. Zübeyr b. Avvam,

8. Halid b. Saîd,

9. Eban b. Saîd,³⁰²

Halid b. Saîd, Besmele'yi ilk yazan zât idi.³⁰³

Peygamberimiz Aleyhisselam şahıslarla ilgili yazılarından bazılarını ona yazdırmıştır.³⁰⁴

10. Hanzaletü'l-Üseydî,

11. Alâ b. Hadramî,

12. Halid b. Velid,

13. Abdullah b. Revâha,

14. Muhammed b. Mesleme,

15. Abdullah b. Sa'd,

16. Abdullah b. Übeyy b. Selûl,

17. Mugîre b. Şûbe,

18. Amr b. Âs,

19. Muaviye b. Ebu Süfyan,

20. Cüheym b. Salt,

21. Muaykib b. Ebi Fâtıma,

22. Şurahbil b. Hasene,³⁰⁵

23. Abdullah b. Zeyd,³⁰⁶

24. Erkam b. Ebi'l-Erkam,³⁰⁷

25. Ukbe,³⁰⁸

²⁹⁸ İbn Abdilberr, 2/538.

²⁹⁹ Buhârî, Sahîh, 5/210.

³⁰⁰ Buhârî, Sahîh, 6/98.

³⁰¹ Ahmed b. Hanbel, 5/185, Buhârî, Sahîh, 5/210.

³⁰² İbn Abdilberr, 1/69, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/62.

³⁰³ İbn Abdilberr, 2/421.

³⁰⁴ İbn Sa'd, 1/265, 273, 274, 279, 284, 285.

³⁰⁵ İbn Abdilberr, 1/69, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/62, 63.

³⁰⁶ İbn Sa'd, 1/266, 267.

³⁰⁷ İbn Sa'd, 1/268, 269, 274.

³⁰⁸ İbn Sa'd, 1/271.

26. Alâ b. Ukbe,³⁰⁹
27. Sabit b. Kays b. Şemmas,³¹⁰
28. Talha b. Ubeydullah,
29. Yezid b. Ebu Süfyan,
30. Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî,
31. Büreyde b. Husayb,
32. Husayn b. Numeyr,
33. Ebu Seleme el-Mahzumî,
34. Abdullahi b. Abdulesed,
35. Huvaytîb b. Abduluzzâ,
36. Ebu Süfyan b. Harb,
37. Hâtîb b. Amr,³¹¹
38. Abdullah b. Erkam,

Peygamberimiz Aleyhisselamın annesi Hz. Âmine, Abdullah'ın babası Erkam'ın halası idi.³¹²

Peygamberimiz Aleyhisselama bir yazı geldiği ve:

“Buna, benim tarafımdan, kim cevap yazar?” diye sorduğu zaman, mecliste Hz. Ömer gibi zâtlar bulunduğu halde, Abdullah b. Erkam:

“Ben!” derdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam da ona yazdırır, mühürletirdi.

Kendisi güvenilir bir zât olduğu için, Peygamberimiz Aleyhisselam, hükümdarlardan gelen yazıları yanında saklamasını da ona emrederdi.

Abdullah b. Erkam, Peygamberimiz Aleyhisselamdan sonra, Hz. Ebu Bekir'in ve Hz. Ömer'in de yazılarını yazardı.³¹³

Hz. Ömer onu Beytül-mâl (Hazine) Bakanlığında da tayin etmişti.

“Ben Allah'a karşı Abdullah b. Erkam'dan daha haşyetli, daha korkulu ve saygılı bir kimse görmedim!” der;

Kendisine de:

“Eğer senin geçmiş kavimlerde bir benzerin olsaydı, ben hiçbirini sana tercih etmezdim!” derdi.

³⁰⁹ İbn Sa'd, 1/271- 273.

³¹⁰ İbn Sa'd, 1/286.

³¹¹ İbn Seyyid, 2/315, 316.

³¹² İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/172.

³¹³ İbn Abdilberr, 3/865-866, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/173.

Hiz. Osman da, Abdullah b. Erkam'ı Beytülmâl (Hazine) Bakanlığına otuz bin, diğer rivayete göre yılkh üçyüz bin dirhem tahsisatla tayin etmişse de, Abdullah b. Erkam kabul etmemiş;

“Ben bu vazifeyi Allah için yaptım. Benim ecrim de Allah'a düşer!” demiştir.³¹⁴

Ölüsünü Yerin Dışarı Attığı Mürted Adam

Kur'ân-ı Kerîm'de de açıklandığı üzere; Ehl-i Kitabdan (Yahudilerden, Hristiyanlardan) bir güruh, İslâmiyeti Medine'de önlemek için:

“Kendilerine indirilene iman edenlere gündüzün evvelinde inanınız ve gündüzün sonunda ise inkâr ediniz! Olur ki, mü'minler dinlerinden dönerler!” demekte idiler.³¹⁵

Nitekim, Neccar oğullarından Hristiyan bir adam vardı ki,³¹⁶ Müslüman olup Bakara ve Âl-i İmran sûrelerini ezberlemiş,³¹⁷ Müslümanlar arasında da, büyük bir itibar kazanmıştı.³¹⁸

Kendisinin vahiy yazdığı da olurdu.

Tekrar Hristiyanlığa döndü³¹⁹ ve:

“Muhammed, benim kendisine yazdığımdan başka bir şey bilmiyor!” diyerek yaygaraya başlayınca, Allah onu öldürdü.³²⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yer onu kabul etmez!” buyurdu.³²¹

Adamı gömdüler. Fakat, sabah olunca,³²² gömüldüğü yerin onu dışarı attığını gördüler.³²³

“Bu, Muhammed ile ashabının işidir!

Onların arasından çıkıp kaçtığı için bu adamımızın kefenini soydular ve onu meydanda bıraktılar!” diyerek iftira ettiler.

Tekrar, derin bir çukur kazarak, adamlarını oraya bıraktılar.

Sabah olunca, yerin onu dışarı attığını gördüler!

³¹⁴ İbn Abdilberr, 3/866, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/173, Zehebî, Siyer, 2/344, 345.

³¹⁵ Âl-i İmran: 72, İbn İshak, İbn Hişam, 2/202.

³¹⁶ Buhârî, Sahîh, 4/181.

³¹⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/120, Buhârî, Sahîh, 4/181.

³¹⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/120-121.

³¹⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/120, 121, Buhârî, Sahîh, 4/181.

³²⁰ Buhârî, Sahîh, 4/181.

³²¹ Ahmed b. Hanbel, 3/121.

³²² Buhârî, Sahîh, 4/181.

³²³ Ahmed b. Hanbel, 3/121, Buhârî, Sahîh, 4/181.

Yine:

“Bu da Muhammed ile ashabımm işidir! Onların aralarından çıkıp kaçtığı için, kefenini soyup bu adamımızı kabrin dışına bıraktılar!” dediler.

Bu sefer, güçlerinin yettiği derecede derin bir çukur daha kazarak, onu içine bıraktılar.

Sabah olup da yerin onu yine dışarı attığını gördükleri zaman, bu işin insanlar tarafından yapılmadığını anladılar ve onu açıkta bıraktılar.³²⁴ Adamın böyle açıkta bırakılmış olduğunu görüp “Nedir bu adamın hali?” diye sorulduğu zaman:

“Onu tekrar tekrar gömdüğümüz halde, yer kabul etmiyor!” dediler.³²⁵

Muhacirlere Medine’de Ev Yerleri, Arazi ve Hurmalık Dağıtılışı ve Tapu Fermanları Yazılıp Verilişi

Muhacirleri Medine’de birer yuva sahibi yapmak için, Ensar, arsa, arazi ve hurmalıklarının fazlalarını Peygamberimiz Aleyhisselama bağışladılar ve:

“Yâ Rasûlallah! İstersen, evlerimizi de bizden al!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam onlara hayır dua etti.³²⁶

Herkesten önce, evlerinden ve arazisinden bir kısmını ayırarak Peygamberimiz Aleyhisselama bağışlayan da, Hârise b. Numan’dı.³²⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam, bu bağış üzerine, Muhacirlerden her birine ev yerleri ayırdı.³²⁸

Amr b. Hureys’e verdiği ev yerinin hududunu bir yayla çizdi.³²⁹

Zübeyr b. Avvam’a arazi ve hurmalık,³³⁰

Abdurrahman b. Avfa hurma fidanlığı verdi.³³¹

Peygamberimiz Aleyhisselam; verdiği yerler hakkında da, yeni sahiplerine tapu fermanları yazdırıp verirdi.³³²

Peygamberimiz Aleyhisselamm verdiği fermanlardan ikisinde şöyle denilmektedir:

³²⁴ Buhârî, Sahîh, 4/181.

³²⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/121.

³²⁶ Belâzurî, Ensâb, 1/270, İbn Seyyid, 1/195-196, Semhûdî, 1/326, Diyarbekrî, 1/343.

³²⁷ Semhûdî, 2/718.

³²⁸ İbn Sa’d, 3/51, 139, 152, 175, 216, 240, 244, 250, 272.

³²⁹ İbn Abdilberr, 3/1172.

³³⁰ İbn Sa’d, 3/103.

³³¹ İbn Sa’d, 3/126.

³³² İbn Sa’d, 1/273, 274.

“Bismillâhirrahmânirrahîm.

Bu, Muhammed Resulullah’ın, Seleme b. Malik es-Sülemî’ye ayırıp verdiği yer hakkındaki yazıdır:

Resûlullah, Zâtü’l-Hanazî’den Zâtü’l-Esâvid arasında olan yeri ona verdi.

O yerde hiç kimse hak iddia edemez. Hak iddia edenin iddiası bâtıldır, boştur. Hak, Seleme’nin hakkıdır.³³³

Ali b. Ebi Talib ve Hâtıb b. Ebi Beltea şahittir.”³³⁴

“Bismillâhirrahmânirrahîm.

Bu, Muhammed Resûlullah tarafından Zübeyr b. Avvam’a verilen yazıdır:

Ben, ona Şevak’ın yukarısını ve aşağısını verdim.

Hiç kimse onun üzerinde bir hak iddia edemez.

Ali yazdı.”³³⁵

Medine Çarşısının Kuruluşu ve Ticarî Hayatın Düzene Konuluşu

Peygamberimiz Aleyhisselam Medineli Müslümanlara Yahudilerinkinden ayrı bir çarşı ve pazar yeri göstermek isteyerek, Zübeyr b. Avvam’a verdiği arazinin bir tarafına bir çadır kurdurup:

“Sizin pazar yeri ve çarşınız, şimdilik burasıdır!” buyurdu.

Fakat, Yahudilerin başkanlarından Ka’b b. Eşref’in gidip oradaki çadırın iplerini kestiği görülünce, oradan vazgeçildi.

Bir adam gelip:

“Yâ Rasûlallah! Ben Medine çarşısı için münasip bir yer gördüm, oraya da bir bakmaz mısınız?” deyince, Peygamberimiz Aleyhisselam oraya gitti ve ayağını yere vurarak:

“Sizin çarşınız, pazarınız burasıdır.

Şurasından hiçbir şey kısılmaz ve buraya vergi de salınmaz!” buyurdu.

Sonra da, Sâide oğullarının yanına vardı ve onlara:

“Kabristanınızı bana veriniz. Orayı çarşı ve pazar yeri yapacağım” buyurdu. Sâide oğullarının bazıları verdiler.

Bazıları ise:

“Orası bizim hem kabristanımız, hem de kadınlarımızın çıkma yeridir” dediler.

³³³ İbn Sa’d, 1/285, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/432-433

³³⁴ İbn Sa’d, 1/285.

³³⁵ İbn Sa’d, 1/274.

Fakat, sonradan, birbirlerini kınadılar. Vermek istemeyenler de verenlere katıldılar. Orayı çarşı ve pazar yaptılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam; çarşı ve pazarla, alıcılar ve satıcılarla, alınan ve satılanlarla yakından ilgilenirdi.

Bir gün, Medine'nin yeni çarşısına uğramıştı.

Orada kurulmuş bir baraka gördü.

"Kimindir bu baraka?" diye sordu.

"Hârise oğullarından filan adamın!" dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Yakınız onu!" buyurdu, yaktılar.

Peygamberimiz Aleyhisselamdan sonra, Dört Halife Devrinde de, bu çarşı ve pazar yerinin herhangi bir şekilde işgaline meydan verilmedi.³³⁶

Kays b. Ebi Garze der ki:

"Resûlullah Aleyhisselamın devrinde³³⁷ bize simsarlar denirdi.³³⁸

Resûlullah Aleyhisselam, bize uğrayıp, bundan daha güzel [Nesâî'ye göre: daha hayırlı] bir isim vererek:

'Ey tâcirler topluluğu!³³⁹ Muhakkak ki, alışverişte³⁴⁰ şeytan, günah,³⁴¹ yalan,³⁴² boş laf³⁴³ ve yemin bulunur.³⁴⁴

Bunun için, siz ona, alışverişinize sadaka karıştırınız!' buyurdu."³⁴⁵

Rifâa b. Râfi de der ki:

"Biz, Resûlullah Aleyhisselamla birlikte çıkıp gidiyorduk.

Bir de baktık ki, halk sabah erken alışveriş yapıyorlar!

Resûlullah Aleyhisselam onlara:

'Ey tacirler topluluğu!' diyerek seslendi.

Onlar boyunlarını uzattılar, gözlerini Resûlullah Aleyhisselama diktiler.³⁴⁶

Resûlullah Aleyhisselam:

³³⁶ Semhûdî, 2/747, 748.

³³⁷ Ahmed b. Hanbel, 4/6, Ebu Davud, 3/242, İbn Mâce, 2/725.

³³⁸ Ahmed b. Hanbel, 4/6, Ebu Davud, 3/242, Tirmizî, 3/514, İbn Mâce, 2/725, Nesâî, 7/14, Beyhakî, Sünen, 5/266.

³³⁹ Ahmed b. Hanbel, 4/6, Ebu Davud, 3/242, Tirmizî, Sünen, 3/514, İbn Mâce, 2/725-726, Nesâî, 7/14.

³⁴⁰ Ahmed b. Hanbel, 4/6, Ebu Davud, 3/242, Tirmizî, Sünen, 3/514, İbn Mâce, 2/725, Nesâî, 7/14.

³⁴¹ Tirmizî, Sünen, 3/514.

³⁴² Ebu Davud, 3/242, Nesâî, 7/14.

³⁴³ Ahmed b. Hanbel, 4/6, Ebu Davud, 3/242, İbn Mâce, 2/726.

³⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/6, Ebu Davud, 3/242, İbn Mâce, 2/726, Nesâî, 7/14, 15.

³⁴⁵ Ahmed b. Hanbel, 4/6, Ebu Davud, 3/242, Tirmizî, Sünen, 3/514, İbn Mâce, 2/726, Nesâî, 7/14, 15.

³⁴⁶ Tirmizî, Sünen, 3/515, 516, İbn Mâce, 2/726.

‘Şüphe yok ki, tâcirler Kıyamet günü fâcirler olarak diriltirler.

Ancak, Allah’tan korkup yeminine bağlı kalan ve sözünde doğru olan bundan müstesnadır’ buyurdu.”³⁴⁷

Ebu Hureyre’nin bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam bir ekin yığınının yanma uğrayıp, elini onun içine daldırmıştı.

Parmaklarına ıslaklık dokununca:

“Ey ekin sahibi! Nedir bu?” diye sordu.

Ekin sahibi:

“Yâ Rasûlallah! Ona yağmur değmişti!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O ıslak kısmı insanların görmeleri için ne diye ekinin üstüne çıkarmadın?!

Aldatan kimse³⁴⁸ benden,³⁴⁹ bizden³⁵⁰ değildir!” buyurdu.³⁵¹

Peygamberimiz Aleyhisselam;

Çarşı ve pazarda satılacak şeyleri çarşı ve pazara getirilmeden yolda karşılamayı,³⁵² satın alınan yiyeceği ve herşeyi tamamıyla teslim almadan satmayı,³⁵³ veya yanında bulunmayan bir malı çarşıdan satın alıp müşteriye satmayı,³⁵⁴ birbirlerinin satışı üzerine satış yapmayı, müşteri kızıştırmaı.. yasaklamış;³⁵⁵

“Satacağı zaman kolaylık gösteren, satın alacağı zaman kolaylık gösteren, hakkını isterken kolaylık gösteren³⁵⁶ kişiye,³⁵⁷ kula³⁵⁸ Allah rahmet etsin!” buyurmuştur.³⁵⁹

Medine’de Adalet İşlerinin Düzenlenişi ve Yürütülüğü

Kur’ân-ı Kerîm’de açıklandığına göre; Peygamberimiz Aleyhisselam Medine’de Müslümanlar ve Müslüman olmayanlar tarafından kendisine

³⁴⁷ Tirmizî, Sünen, 3/516, İbn Mâce, 2/726, Dârimî, 2/163.

³⁴⁸ Müslim, 1/99, Tirmizî, Sünen, 3/606.

³⁴⁹ Müslim, 1/99.

³⁵⁰ Tirmizî, Sünen, 3/606.

³⁵¹ Müslim, 1/99, Tirmizî, Sünen, 3/606.

³⁵² Ahmed b. Hanbel, 2/22, Buhârî, Sahîh, 3/28, Müslim, 3/1156, Ebu Davud, 3/269.

³⁵³ Ahmed b. Hanbel, 1/215, Müslim, 3/1159, 1161, Ebu Davud, 3/281, Dârimî, 2/168.

³⁵⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/401, Ebu Davud, 3/283.

³⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 2/238, Buhârî, Sahîh, 3/28, Müslim, 3/1154, Ebu Davud, 3/269.

³⁵⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/340, Buhârî, Sahîh, 3/9, Tirmizî, Sünen, 3/610, İbn Mâce, 2/742.

³⁵⁷ Buhârî, Sahîh, 3/9, Tirmizî, Sünen, 3/610.

³⁵⁸ İbn Mâce, 2/742.

³⁵⁹ Buhârî, Sahîh, 3/9, Tirmizî, Sünen, 3/610, İbn Mâce, 2/742.

getirilen her çeşit davayı ve anlaşmazlıkları adalet dairesinde hal ve fasl edecekti.³⁶⁰

Bu husus; mü'min, müşrik, Yahudi.. bütün Medineliler için yazılan Medine Yönetmeliğinde de kabullenilmiş ve açıklanmış bulunuyordu.³⁶¹

Hâkimlik, aslında, şerefli olduğu kadar, ağır sorumluluk da taşıyan bir görevdir.

Peygamberimiz Aleyhisselam bu hususta şöyle buyurmuşlardır:

“Kadılar (hâkimler) üçe ayrılır:

Biri Cennette,

İkisi ateşte (Cehennemde)dir!

Hakkı bilen ve ona göre hüküm veren kişi Cennettedir!

Hakkı bilen ve fakat hükmünde zulme, haksızlığa sapan kişi ateşte (Cehennemde)dir!

Hakkı bilmediği halde insanlar arasında hüküm veren kişi de ateşte (Cehennemde)dir!”³⁶²

“Hâkim zulmetmedikçe, hiç şüphesiz Yüce Allah onunla birliktedir.

Haksızlığa saptığı zaman, onu nefsiyle başbaşa bırakır!”³⁶³

“Hâkim, hüküm verirken, içtihad da bulunur.

İçtihadında isabet ederse, onun için iki ecir vardır.

Fakat, hüküm verirken, içtihad da bulunur da yanılırsa, ona bir ecir vardır.”³⁶⁴

“Hiç kimse, sinirli olduğu halde, iki kişi arasında hüküm vermesin!”³⁶⁵

“Sizlerden biri Müslümanlar hakkında hüküm vermek durumunda kaldığı zaman, sinirli iken hüküm vermesin!

Onlara (davacıya ve dava olunana), bakışta, oturma yerinde ve işaret etmede kendilerine eşit davranılmasını sağlasın.”³⁶⁶

³⁶⁰ Nisâ: 58, 59.

³⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/149, Ebu Ubeyd, s. 293, İbn Seyyid, 1/197, İbn Kesîr, Bidâye, 3/225.

³⁶² Ebu Davud, 3/299, Tirmizî, Sünen, 3/613, İbn Mâce, 2/776, Hâkim, 4/90, Beyhakî, Sünen, 10/116, 117.

³⁶³ İbn Mâce, 2/775, Hâkim, 4/93, Beyhakî, Sünen, 10/88.

³⁶⁴ Buhârî, Sahîh, 8/157, Müslim, 3/1342, Ebu Davud, 3/299, Tirmizî, Sünen, 3/615, İbn Mâce, 2/1342, Nesâî, 8/224.

³⁶⁵ Buhârî, Sahîh, 8/108, 109, Müslim, 3/1342, Ebu Davud, 3/302, Tirmizî, Sünen, 3/620, İbn Mâce, 2/776.

³⁶⁶ Dârekutnî, 4/205, Ebu Ya'lâ'nın Müsned'inden naklen Suyutî, Câmiu's-sağîr, 1/15, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 6/102.

Peygamberimiz Aleyhisselam, muhakeme edeceği zaman, davacıyı da, dava olunanı da önünde oturturdu.³⁶⁷

Hız. Ali'yi Yemen'e kadı olarak gönderirken:

"Haklarında hüküm vereceğin iki kişiden birisi hakkında, ötekini dinlemedikçe hüküm verme! Böyle yaparsan, nasıl hüküm vereceğin sence belli olur!" buyurmuştur.³⁶⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, davacıdan, davasına delil ve şahit getirmesini ister; getiremediği takdirde, dava olunana yemin teklif eder³⁶⁹ ve:

"Davacının sende bir şeyi, bir hakkı bulunmadığına dair, Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin et!" buyurarak yemin ettirirdi.³⁷⁰

"Ben de, nihayet, bir beşerim. Siz bana davanızı getiriyorsunuz. Olur ki, bazınız hüccetini, delilini bazınızdan daha iyi anlatır da, ben de kendisinden dinlediğime göre hüküm vermiş bulunurum.

O halde, ben her kime din kardeşinin hakkından bu suretle bir şey bölmüş olursam, onu hemen alıvermesin,³⁷¹ bıraksın.³⁷²

Çünkü, ben ona bununla ancak ateşten bir parça bölüp vermiş oluyorum demektir!" buyururdu.³⁷³

Biri Hadramevt'ten, diğeri Kinde'den iki kişi gelip,³⁷⁴ Yemen'deki bir yer hakkmda Peygamberimiz Aleyhisselama başvurdular.

Hadramevtli olan:

"Yâ Rasûlallah! Şu adam³⁷⁵ ve babası,³⁷⁶ bana babamdam kalan³⁷⁷ yerimi gaspetti" dedi.³⁷⁸

Kindeli olan ise:

³⁶⁷ Ebu Davud, 3/302.

³⁶⁸ İbn Sa'd, 2/337, Ahmed b. Hanbel, 1/111, Ebu Davud, 3/301, Tirmizî, Sünen, 3/618.

³⁶⁹ Buhârî, Sahîh, 3/116, Müslim, 3/1336, 1337, Ebu Davud, 3/311, Tirmizî, Sünen, 3/626, 627.

³⁷⁰ Ebu Davud, 3/311, Beyhakî, Sünen, 10/180.

³⁷¹ Mâlik, 2/719, Ahmed b. Hanbel, 6/308, Buhârî, Sahîh, 8/112, Müslim, 3/1337, Ebu Davud, 3/301, Tirmizî, Sünen, 3/624, İbn Mâce, 2/777.

³⁷² Ahmed b. Hanbel, 6/308.

³⁷³ Mâlik, 2/719, Ahmed b. Hanbel, 6/308, Buhârî, Sahîh, 8/112, Müslim, 3/1337, Ebu Davud, 3/301, Tirmizî, Sünen, 3/624, İbn Mâce, 2/777.

³⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/212, Müslim, 1/123, Ebu Davud, 3/312, Tirmizî, Sünen, 3/625, Beyhakî, Sünen, 10/144.

³⁷⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/212, Ebu Davud, 3/221.

³⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/212, Müslim, 1/123, Ebu Davud, 3/312, Tirmizî, Sünen, 3/625, Beyhakî, Sünen, 10/144.

³⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/212, Ebu Davud, 3/221.

³⁷⁸ Müslim, 1/123, Ebu Davud, 3/312, Tirmizî, Sünen, 3/625, Beyhakî, Sünen, 10/144.

“Yâ Rasûlallah! O yerim bana babamdan miras kaldı.³⁷⁹

Orası benim elimde ekip biçtiğim bir yerimdir.

Bunun orada hiçbir hakkı yoktur!” dedi.³⁸⁰

Hadramevtli ise, kendilerine ait olan bu yerin dava olunanın babası tarafından gaspedildiğini kendisinin de bildiğini ileri sürdü.³⁸¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Arazinin sana ait olduğu hakkında bir beyyinen (delilin) var mı?” diye sordu.

Hadramevtli:

“Yoktur!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öyle ise, senin için, onun yemini var!” buyurdu.

Hadramevtli:

“Yâ Rasûlallah! Bu kişi bir fâcirdir; yaptığı yemine aldırış etmez! Hiçbir şeyin günahından da sakınır değildir!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ondan sana, yapacağı yeminden başka bir şey yok!” buyurdu.

Kindeli yemin etmeye gidince,³⁸² hazırlanınca,³⁸³ Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Eğer bu adam hakikaten onun malını haksız olarak yemek için yemin ederse, muhakkak, Yüce Allah’ın gazabına uğramış olarak huzura çıkar!” buyurdu.³⁸⁴

Bunun üzerine, Kindeli:

“O yer bunundur³⁸⁵ ve babasınındır” dedi.³⁸⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yalan yemini ile Müslüman bir kişinin hakkını alan kimseye, Yüce Allah Cenneti haram, Cehennemi vâcip kılar!” buyurunca;

³⁷⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/212, Müslim, 1/123, Ebu Davud, 3/312, Tirmizî, Sünen, 3/625, Beyhakî, Sünen, 10/144.

³⁸⁰ Müslim, 1/123, Ebu Davud, 3/312, Tirmizî, Sünen, 3/625.

³⁸¹ Ahmed b. Hanbel, 5/212, 213, Ebu Davud, 3/312.

³⁸² Müslim, 1/123, Ebu Davud, 3/221, 312, Tirmizî, Sünen, 3/625, Beyhakî, Sünen, 10/144.

³⁸³ Ahmed b. Hanbel, 5/213.

³⁸⁴ Müslim, 1/124, Ebu Davud, 3/221, Tirmizî, Sünen, 3/625, Beyhakî, Sünen, 10/144.

³⁸⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/213, Ebu Davud, 3/221.

³⁸⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/213.

“Az bir şey olsa da mı yâ Rasûlallah?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Îrâk ağacından bir çubuk da olsa!³⁸⁷

Îrâk ağacından bir çubuk da olsa!

Îrâk ağacından bir çubuk da olsa!” buyurdular.³⁸⁸

Eş’as b. Kays der ki:

“Benimle Yahudilerden bir adam arasında bir arazi vardı.

Yahudi, benim onun üzerindeki hakkımı inkâr etti.

Ben de onu Resûlullah Aleyhisselamın huzuruna götürdüm.

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Senin bu hususta beyyinen (delilin) var mı?’ diye sordu.

Ben:

‘Yoktur!’ dedim.

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam, Yahudiye:

‘Yemin et!’ buyurdu.

Ben:

‘Yemin ona düşünce, o yemin eder ve malımı götürür!’ dedim.”³⁸⁹

Yemin ettirilecek kimseler Yahudi iseler, Peygamberimiz Aleyhisselam onlara:

“Musa (Aleyhisselam)a Tevrat’ı indiren Allah hakkı için and veriyor, soruyorum...” diyerek yemin verirdi.³⁹⁰

Anlattığımız hadise hakkında nazil olan³⁹¹ âyette şöyle buyuruldu:

“Onlar, Allah’ın ahdini ve kendi yeminlerini az bir değerle değiştiren, satanlardır -ki, işte onların, ahirette hiçbir nasibi yoktur.

Allah, Kıyamet günü, onlara Kelamıyla hitap etmeyecek, onların yüzlerine bakmayacak, kendilerini temize çıkarmayacaktır.

Elem verici bir azab da, onlar içindir.”³⁹²

³⁸⁷ Mâlik, 2/727, Ahmed b. Hanbel, 5/260, Müslim, 1/122.

³⁸⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/260.

³⁸⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/211, Buhârî, Sahîh, 3/159, Ebu Davud, 3/311, 312, Tirmizî, Sünen, 3/569, İbn Mâce, 2/778.

³⁹⁰ Ebu Davud, 3/312, 313, İbn Mâce, 2/780.

³⁹¹ Ahmed b. Hanbel, 5/211, Buhârî, Sahîh, 3/159, Ebu Davud, 3/312, Tirmizî, Sünen, 3/211, İbn Mâce, 2/778.

³⁹² Âl-i İmran: 77.

Muhakeme sırasında taraflar sulh olmak istedikleri zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam onların bu isteklerini kabul eder ve:

“Müslümanlar arasında sulh caizdir. Ancak, haramı helalleştiren ve helali haramlaştıran sulh caiz değildir!” buyururdu.³⁹³

Peygamberimiz Aleyhisselamm, Müslümanlardan bazılarına, Müslümanlardaki alacaklarından bir kısmını bağışlamalarını teklif buyurduğu da olurdu.

Ka'b b. Malik, bir alacağından dolayı İbn Ebi Hadred'le çekişmişler ve seslerini yükseltmişlerdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, evinden, onların sesini işitti. Kapısının perdesini açıp, Ka'b b. Malik'e:

“Ey Ka'b!” diyerek seslendi.

Ka'b b. Malik:

“Buyur yâ Rasûlallah! Emrine âmâdeyim!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sana olan borcunun yarısını buna bırak!” diye eliyle işaret buyurdu.³⁹⁴

Ka'b b. Malik:

“Yaptım³⁹⁵ yâ Rasûlallah! Bıraktım!” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, İbn Ebi Hadred'e:

“Kalk, kalan borcunu öde ona!” buyurdu.³⁹⁶

Yahudi bilginlerinden Ka'b b. Esed, İbn Saluba b. Suriya, Şe's b. Kays, birbirlerine:

“Haydi Muhammed'e gidelim.

Olabilir ki, onu dininde bir fitneye, bir tuzağa düşürebiliriz! Nihayet, o da bir beşerdir!” diyerek, Peygamberimiz Aleyhisselamm yanına geldiler ve:

“Yâ Muhammed! İyi bilirsin ki, bizler Yahudilerin bilginleri, eşraf ve ulularıyız.

Biz sana tâbi olursak, Yahudiler de tâbi olurlar.

Onlar bize aykırı hareket etmezler.

³⁹³ Ebu Davud, 3/304. Tirmizî, Sünen, 3/635, İbn Mâce, 2/788.

³⁹⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/454, Buhârî, Sahîh, 1/117, 118, Müslim, 3/1192, Ebu Davud, 3/304, İbn Mâce, 2/811, Nesâî, 8/239.

³⁹⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/454.

³⁹⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/454, Buhârî, Sahîh, 1/118, Müslim, 3/1192, Ebu Davud, 3/304, İbn Mâce, 2/811, Nesâî, 8/239.

Yalnız, bizimle kavmimizden bazıları arasında bir anlaşmazlık ve düşmanlık var.

Biz onlarla olan muhakememizi sana getirsek, sen onlar aleyhine ve bizim lehimize hüküm versen de, sana iman etsek, seni tasdik etsek olmaz mı?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onların bu isteklerini yerine getirmekten kaçındı.

Yüce Allah, bu hususta indirdiği âyetlerde³⁹⁷ şöyle buyurdu:

“Onların aralarında -Allah’ın sana indirdiğine göre- hüküm ver. Onların keyiflerine uyma!

Allah’ın sana indirdiği hükümlerin bir kısmından seni saptıracaklar diye, sakın!

Eğer onlar yüz çevirirlerse, bil ki; Allah onların bazı günahları sebebiyle başlarına bir musibet getirmek istiyor.

İnsanlardan birçoğu, muhakkak, fâsıktırlar.

Onlar hâlâ Câhiliye devrinin o kötü hükmünü mü arıyorlar?!

İmanını yakîn derecesine ulaştıran bir kavim nazarında, Allah’tan daha güzel hüküm veren kim var?”³⁹⁸

Yahudilerden bir erkekle bir kadın zina ettiler. Yahudi bilginleri, Beytül-Midrâs’ta, bu işi konuşmak üzere toplanmışlardı.

Yahudi bilginleri:

“Bu adamı ve kadını Muhammed’e gönderiniz!

Bunlar hakkında nasıl hüküm verileceğini ona sorunuz bakalım?

Eğer o onlar hakkında sizin yaptığınız tecbiye gibi; elyaftan örülmüş zifete bulanmış bir iple dövüldükten sonra yüzlerinin karalanmasına, sonra da iki merkebe ters olarak bindirilmelerine hüküm verirse, ona tâbi olunuz!

Çünkü, o bir hükümdar demektir. Kendisini tasdik ediniz!

Eğer onlar hakkında recm cezası uygulanmasına hüküm verirse, o bir peygamberdir. Kendisinin elinizdekini, önünüzdekini çekip almasından sakınıınız!” dediler.³⁹⁹

³⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/216, Taberî, Tefsîr, 6/273, 274, Vâhidî, s. 132, Zemahşerî, 1/618, Kurtubî, 6/213.

³⁹⁸ Mâide: 49-50.

³⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/213, Taberî, Tefsîr, 6/232, Beyhakî, Sünen, 8/246, 247.

Peygamberimiz Aleyhisselamm yamına, yüzü karalanmış, dayak atılmış bir Yahudi getirdiler.⁴⁰⁰

“Yâ Muhammed! Bu adam, evlendikten sonra, evli bir kadınla zina etti. Sen bunlar hakkında hükmünü ver!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam kalkıp Beytü'l-Midras'a kadar gitti.

Yahudilerin bilginleri de oraya gelmişlerdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Yahudi cemaati! Bilginlerinizi yanıma çıkarınız!” buyurdu.

Yahudiler Abdullah b. Suriya'yı, Ebu Yâsir b. Ahtab ve Vehb b. Yahuza ile birlikte çıkardılar ve:

“İşte, bunlar bizim bilginlerimizdir” dediler.

Abdullah b. Suriya'nın, Medine'de kalan Yahudi bilginlerinden, Tevrat'ı en iyi bilen kimse olduğunu da söylediler.

Abdullah b. Suriya, onların en genci idi.⁴⁰¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Siz zina eden kimsenin haddini (cezasını) Kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?” diye sordu.

Yahudiler:

“Evet!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onların bilginlerinden bir adamı çağırıp,⁴⁰² ona:

“Ey İbn Suriya! Ben sana Allah adına and veriyor ve Allah'ın İsrail oğullarını uğrattığı ibtilâ [bela] günlerini hatırlatarak soruyorum.”⁴⁰³

Musa'ya Tevrat'ı indiren Allah hakkı için söyle! Kitabınızda zina cezasını böyle mi buluyorsunuz?” buyurdu.

Abdullah b. Suriya:

“Hayır! Eğer sen bana bu sözle sormasa idin, sana haber vermezdim.

Biz onu recm olarak buluyoruz!

Fakat, ne yapalım ki, bu iş eşrafımız arasında çoğaldı.

⁴⁰⁰ Ahmed b. Hanbel, 4/286, Müslim, 3/1327, Ebu Davud, 4/4, 154, İbn Mâce, 2/855, Taberî, Tefsîr, 6/232, Beyhakî, Sünen, 8/246.

⁴⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/213-214, Taberî, Tefsîr, 6/232, Beyhakî, Sünen, 8/246-247.

⁴⁰² Ahmed b. Hanbel, 4/286, Müslim, 3/1327, Ebu Davud, 4/154, İbn Mâce, 2/855, Taberî, Tefsîr, 6/232, Beyhakî, Sünen, 8/246.

⁴⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/214, Taberî, Tefsîr, 6/232, Beyhakî, Sünen, 8/247.

O hale geldik ki, şerefli birini yakalarsak onu bırakıyoruz, zayıfı yakalarsak ona haddi vuruyoruz!

‘Geliniz; soyluya da, soysuza da uygulayacağımız bir şey üzerinde birleşelim!’ dedik.

Kömüre boyamakla dayak atmayı, recm cezasının yerine koyduk!⁴⁰⁴

Vallahi, yâ Ebe'l-Kâsım! Bunlar, senin gönderilen peygamber olduğunu çok iyi biliyorlar, fakat seni kıskanıyorlar!” dedi.

Bundan sonra, kendisi de aynı hastalığa tutulup, Peygamberimiz Aleyhisselamın peygamberliğini inkâr yoluna saptı.⁴⁰⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Ellerinizde bulunan Tevrat’ı getiriniz!” buyurup, okutturdu.

Okuyan Yahudi, elini recm âyetinin üzerine koyup, onun önündekini ve sonundakini okudu.

Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunan ve Müslümanlığı kabul etmiş bulunan Abdullah b. Selam:

“Buna emir buyur da, elini kaldırsın!” dedi.

Yahudi elini kaldırıncı, altındakinin recm âyeti olduğu görüldü!⁴⁰⁶

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yazıklar olsun size ey Yahudi cemaatı! Allah’m, elinizdeki hükmünü terk etmeye sizi davet eden ne idi?” buyurdu.

Yahudiler:

“Vallahi, o bizim aramızda uygulanagelmekte iken, kral ailesinden ve eşrafımızdan bir adam,⁴⁰⁷ kralın amcasının oğlu,⁴⁰⁸ evlendikten sonra⁴⁰⁹ zina edince, kral onu koruyup recm ettirmedi.

Bundan sonra, halktan birisi zina ettiği, kral onu recm etmek istediği zaman, krala:⁴¹⁰

‘Vallahi,⁴¹¹ kralın amcasının oğlu⁴¹² filan kişi de recm edilmedikçe, bu da recm edilemez!’ dediler.⁴¹³

⁴⁰⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/286, Ebu Davud, 4/154, Taberî, Tefsîr, 6/232, İbn Mâce, 2/855, Beyhakî, Sünen, 8/246.

⁴⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215, Taberî, Tefsîr, 6/232, Beyhakî, Sünen, 8/246.

⁴⁰⁶ Müslim, 3/1326, Ebu Davud, 4/153.

⁴⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215.

⁴⁰⁸ Taberî, Tefsîr, 6/233.

⁴⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215.

⁴¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215, Taberî, Tefsîr, 6/233

⁴¹¹ Taberî, Tefsîr, 6/233.

⁴¹² İbn İshak, İbn Hişam, 2/215, Taberî, Tefsîr, 6/233.

⁴¹³ Taberî, Tefsîr, 6/233.

Aralarında toplanıp recm cezasını tecbiyeye çevirdiler,⁴¹⁴ terk ettiler.⁴¹⁵ Recmi anılmaz ve uygulanmaz ettiler, öldürdüler!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O halde, Allah’m emrini, Kitabını ilk ihya eden ve onunla amel eden benim!⁴¹⁶

Ey Allah’ım! Onlar Senin emrini uygulamayıp öldürdükleri zaman, Senin emrini ilk uygulayan, ihya eden benim!”⁴¹⁷ dedikten sonra, onları getirtti.⁴¹⁸

Recm edilmelerini emir buyurdu, recm olundular.⁴¹⁹

Yüce Allah, indirdiği âyette⁴²⁰ şöyle buyurdu:

“Ey Resûl! Kalbleriyle inanmadıkları halde, ağızlarıyla inandık diyen (münafık)la Yahudilerden o küfür içinde alabildiğine koşuşanlar, seni mahzun etmesin!

Onlar durmadan yalan dinleyen, senin huzuruna gelmeyen bir kavim hesabına casusluk eden (kimse)lerdir.

Onlar, kelimeleri, yerlerine konulduktan sonra, bir tarafa atarlar.

‘Size şu verilirse, onu alın! Verilmezse, onu kabul etmekten çekinin!’ derler.

Allah, kimin sapkınlığını irade ederse, artık sen Allah’m ona ait iradesini önlemeye hiçbir vechile muktedir olamazsın!

Onlar öyle kimselerdir ki, Allah onların kalblerini temizlemek istemiştir.

Dünyada hor hakir olmak onların hakkıdır.

Ahirette de, onlara pek büyük bir azab vardır!”⁴²¹

⁴¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215.

⁴¹⁵ Taberî, Tefsîr, 6/233.

⁴¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215.

⁴¹⁷ Ahmed b. Hanbel, 4/286, Müslim, 3/1327, Ebu Davud, 4/154, İbn Mâce, 2/855, Beyhakî, Sünen, 8/246, Vâhidî, s.130, 131.

⁴¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215, Ahmed b. Hanbel, 4/286, İbn Mâce, 2/855.

⁴¹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215, Ahmed b. Hanbel, 4/286, Buhârî, Sahîh, 4/186, Müslim, 3/1327, İbn Mâce, 2/855, Beyhakî, Sünen, 8/247.

⁴²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/214, Ahmed b. Hanbel, 4/286, Taberî, Tefsîr, 6/233, Beyhakî, Sünen, 8/247, Vâhidî, s. 130, 131.

⁴²¹ Mâide: 41.

Bir Yahudi de,⁴²² Medine’de⁴²³ Ensar’dan⁴²⁴ bir kadını⁴²⁵ giderken⁴²⁶ yakalayıp,⁴²⁷ üzerindeki zîneti⁴²⁸ aldı.⁴²⁹ Aldıktan sonra da, öldürmek maksadıyla⁴³⁰ iki taş arasında onun başını⁴³¹ taşla vurup⁴³² ezdi.⁴³³ Kadıncağıza, son dakikalarını yaşadığı sırada yetiştiriler.⁴³⁴ Kendisi, iki taş arasında başı ezilmiş bir halde bulundu.⁴³⁵

Ona birbiri ardınca bazı kimseler gösterilip:

“Bu mu o? Bu mu o?” diye soruldu.

En sonunda katil Yahudi getirilip gösterilince, kadıncağız ona başıyla işaret etti.⁴³⁶

Kadıncağız, en son dakikalarını yaşadığı,⁴³⁷ dili tutulduğu sırada⁴³⁸ Resûlullah Aleyhisselama getirildi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona, sanıklardan:

“Seni filan kişi mi öldürdü?” diye sordu.⁴³⁹

Kadıncağız, başını kaldırarak,⁴⁴⁰ başı ile “Hayır!” diye işaret etti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, sanıklardan birisi hakkında:

“Seni filan kişi mi öldürdü?” diye sordu.⁴⁴¹

Kadın başını kaldırarak:⁴⁴²

⁴²² Ahmed b. Hanbel, 3/171, Buhârî, Sahîh, 3/89, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15, İbn Mâce, 2/889, Nesâî, 8/22.

⁴²³ Buhârî, Sahîh, 8/64.

⁴²⁴ Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/18.

⁴²⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/171, Buhârî, Sahîh, 3/89, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15, İbn Mâce, 2/889, Nesâî, 8/22.

⁴²⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/203, Buhârî, Sahîh, 8/37, Tirmizî, Sünen, 4/15, Nesâî, 8/22.

⁴²⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/262, Tirmizî, Sünen, 4/15, Nesâî, 8/22.

⁴²⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/171, 203, Buhârî, Sahîh, 6/176, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15, İbn Mâce, 2/889, Nesâî, 8/22.

⁴²⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/262, Buhârî, Sahîh, 6/176, Tirmizî, Sünen, 4/15, Nesâî, 8/22.

⁴³⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/262.

⁴³¹ Ahmed b. Hanbel, 3/183, 262, Buhârî, Sahîh, 3/89, Nesâî, 8/22.

⁴³² Buhârî, Sahîh, 8/37, Ebu Davud, 4/180.

⁴³³ Ahmed b. Hanbel, 3/183, 262, Buhârî, Sahîh, 3/89, Nesâî, 8/22.

⁴³⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/262, Tirmizî, Sünen, 4/15, Nesâî, 8/22.

⁴³⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/269, Müslim, 3/1300, Ebu Davud, 4/180...

⁴³⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/262, Nesâî, 8/22.

⁴³⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/203, Buhârî, Sahîh, 6/176, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15, Nesâî, 8/22.

⁴³⁸ Buhârî, Sahîh, 6/176.

⁴³⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/171, Buhârî, Sahîh, 6/176, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15, Nesâî, 8/22.

⁴⁴⁰ Buhârî, Sahîh, 8/37.

⁴⁴¹ Ahmed b. Hanbel, 3/171, Buhârî, Sahîh, 6/176, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15.

⁴⁴² Buhârî, Sahîh, 8/37, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15.

“Hayır!” diye başıyla işaret etti.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Seni filan kişi mi öldürdü?”⁴⁴³ diye, Yahudinin ismini anarak sordu.⁴⁴⁴

Kadmcağız, başını önüne eğerek:⁴⁴⁵

“Evet!” diye başıyla işaret etti.⁴⁴⁶

Bunun üzerine, katil Yahudi yakalanıp⁴⁴⁷ Peygamberimiz Aleyhisselamın huzuruna getirilerek sorguya çekilince, suçunu itiraf ve ikrar etti.

Kendisi de aynı şekilde öldürölüp cezalandırıldı.⁴⁴⁸

Müslümanlara İçme Suyu Sağlanması ve Bahçe Sulama İşinin Düzene Konuluşu

Peygamberimiz Aleyhisselam; Medine’ye geldiği zaman, Medine’de Rûme kuyusundan başka tatlı su bulunmadığını görüp:

“Rûme kuyusunu; Cennette ondan daha hayırlısı karşılığında, kim satın almak⁴⁴⁹ ve kendi kovasını Müslümanların kovalarıyla eşit kılmak ister?” buyurunca, Hz. Osman onu⁴⁵⁰ öz malından bir kısmıyla⁴⁵¹ satın alıp,⁴⁵² Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Rûme kuyusunu şu kadara satın aldım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ecir ve sevabı sana ait olmak üzere, onu Müslümanlara vakfet, içir!” buyurdu.⁴⁵³

Rûme kuyusu, Akık’te,⁴⁵⁴ Akık vadisinin aşağısında, sel sularının biriktiği yerin yakınında idi.

⁴⁴³ Buhârî, Sahîh, 6/176.

⁴⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/193, Buhârî, Sahîh, 6/176, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15.

⁴⁴⁵ Buhârî, Sahîh, 8/38.

⁴⁴⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/171, Buhârî, Sahîh, 6/176, Müslim, 3/1299, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15.

⁴⁴⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/262, Buhârî, Sahîh, 3/89, Müslim, 3/1300, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15.

⁴⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/262, Buhârî, Sahîh, 3/89, Müslim, 3/1300, Ebu Davud, 4/180, Tirmizî, Sünen, 4/15, Nesâî, 8/22.

⁴⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/75, Buhârî, Sahîh, 3/74, Tirmizî, Sünen, 5/627, Beyhakî, Sünen, 6/168, Begavî, 2/198, Muhibbu’t-Taberî, 2/123.

⁴⁵⁰ Buhârî, Sahîh, 3/74, Tirmizî, Sünen, 5/627, Beyhakî, Sünen, 6/16, Begavî, 2/198.

⁴⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 1/75, Tirmizî, Sünen, 5/627, Beyhakî, Sünen, 6/168, Begavî, 2/198, Muhibbu’t-Taberî, 2/123.

⁴⁵² Ahmed b. Hanbel, 1/75, Buhârî, Sahîh, 3/74, Tirmizî, Sünen, 5/627, Begavî, 2/198.

⁴⁵³ Ahmed b. Hanbel, 1/70, Muhibbu’t-Taberî, 2/122.

⁴⁵⁴ İbn Sa’d, 1/504.

Kuyunun çevresi taşla örülü, derinliği onsekiz, eni sekiz zira idi.

İki zira kadarı su ile dolu idi.

Rivayete göre; bu kuyuyu ilk önce Müzeyne kabilesinden bir adam kazdırmış, sonradan Rûmetü'l-Gıfârî'nin malı olmuştu.⁴⁵⁵ Rûmetü'l-Gıfârî, kırbasını bir müdde (iki avuç dolusu şeye) satardı.⁴⁵⁶

Rûme kuyusu, bir Yahudinin de eline geçmişti.

Yahudi de, onun suyunu Müslümanlara satar, hiç kimseye parasız bir damla su içirmezdi.⁴⁵⁷

Hz. Osman Yahudiye gidip kuyuyu ondan satın almak istedi.

Fakat Yahudi tamamını satmaya yanaşmayınca, kuyunun yarı hissesini ondan oniki bin dirheme satın aldı ve ona:

“İstersen, su almak için iki gün benim hisseme ayır; istersen, bir gün bana, bir gün sana ayır!” dedi.

Yahudi:

“Olur! Bir gün senin için ayrılmış olsun, bir gün de benim için!” dedi.

Hz. Osman'ın su alma gününde, Müslümanların su alma ihtiyacına iki gün bile kâfi gelmedi.

Bunun üzerine, Yahudi:

“Sen benim kuyu işimi bozdun! Öteki yarı hisseyi de satın al!” dedi.

Hz. Osman onu da oniki bin dirheme satın aldı.⁴⁵⁸

Hz. Osman'ın Rûme kuyusunun tamamını otuzbeş veya kırk bin dirheme satın aldığı rivayeti de vardır.⁴⁵⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam; Medinelilerin sulama işlerini de düzene koydu.

Medine'nin Mehzur⁴⁶⁰ ve Müzeynib⁴⁶¹ suları hakkında:

“Yukarıda bulunanın, suyu, ayak bileklerine yükselinceye kadar tuttuk-tan sonra aşağıdakine salmasına hükmetti.”⁴⁶²

Bathan vadisi suyu hakkında da aynı şekilde hüküm verdi.

⁴⁵⁵ Semhûdî, 3/970, 971.

⁴⁵⁶ Muhibbu't-Taberî, 2/122, Semhûdî, 3/969.

⁴⁵⁷ Semhûdî, 3/968.

⁴⁵⁸ İbn Abdilberr, 3/1039, 1040, Muhibbu't-Taberî, 2/122, 123, Semhûdî, 3/970.

⁴⁵⁹ Semhûdî, 3/968-969.

⁴⁶⁰ Mâlik, 2/744, Ebu Davud, 3/316, Belâzurî, Fütûh, 1/9.

⁴⁶¹ Mâlik, 2/744, İbn Mâce, 2/830, Belâzurî, Fütûh, 1/9.

⁴⁶² Mâlik, 2/744, İbn Ebi Şeybe, 10/161, Ebu Davud, 3/16, İbn Mâce, 2/ 830, Belâzurî, Fütûh, 1/9.

Mehzur suyu hakkında verdiği hükme göre; hurmalık sahipleri suyu ayak bileklerine, ekinciler ise nalın (takunya)larının tasmalarına yükseline kadar tutacaklar, bundan sonra, kendilerinden aşağıda bulunanlara salacaklardı.⁴⁶³

Peygamberimiz Aleyhisselam, suyun fazlasını satmayı da yasakladı.⁴⁶⁴

“Otların korunması için suyun fazlası esirgenmez.”⁴⁶⁵

“Kuyunun suyu, su almaya gelenlerden esirgenmez!” buyurdu.⁴⁶⁶

Evlenme İşlerinin Yoluna Konuluşu

Abdullah b. Abbas'ın bildirdiğine göre; Cahiliye devri insanları ölen babalarının kadınlarıyla evlenme ve bir erkeğin iki kızkardeşle evlenmesi dışında, Allah'ın haram kıldıklarını haram kabul ederlerdi.⁴⁶⁷

Cahiliye devrinde, bir adam öldüğü zaman, oğlu ölen babasının karısına vâris ve mâlik olur, kalkıp onun üzerine elbisesini atar, isterse onunla mehir vermeksizin evlenirdi.⁴⁶⁸

Nitekim:

Ebu Kays b. Eslet; ölen babası Eslet'in zevcesi Ümmü Ubeyd binti Dam-râ'ya,

Esved b. Halef; ölen babası Halef'in zevcesi Ebu Kalha'nın kızına,

Safvan b. Ümeyye; ölen babası Ümeyye b. Halef'in zevcesi Fâhite binti Esved'e,

Manzur b. Rebab; ölen babası Rebab'ın zevcesi Müleyke binti Hârice'ye⁴⁶⁹ eş olmuş;

Kays b. Ebi Kays da; babası öldüğü zaman, kalkıp elbisesini babasının zevcesi Kübeyşe binti Ma'n'ın üzerine atmıştı.⁴⁷⁰

Kadın, ona:

“Ben seni bir oğul sayıyorum.

Sen kavminin salihlerinden, iyi halli kişilerdensin.

⁴⁶³ Belâzurî, Fütûh, 1/10.

⁴⁶⁴ Müslim, 3/1197, Ebu Davud, 3/278.

⁴⁶⁵ Mâlik, 2/744, Buhârî, Sahîh, 3/75, Müslim, 3/1198, Ebu Davud, 3/277, Tirmizî, Sünen, 3/572, Beyhakî, Sünen, 6/152.

⁴⁶⁶ Mâlik, 2/745, Beyhakî, Sünen, 6/152.

⁴⁶⁷ Taberî, Tefsîr, 4/318.

⁴⁶⁸ Vâhidî, s. 97.

⁴⁶⁹ Taberî, Tefsîr, 4/318, Vâhidî, s. 97.

⁴⁷⁰ Vâhidî, s. 97.

Ben Resûlullah Aleyhisselama gidip danışacağım!” dedi, Peygamberimiz Aleyhisselama gitti:

“Ebu Kays öldü!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hayra ersin!” buyurdu.

Kübeyşe Hatun:

“Onun oğlu benimle evlenmek istedi! O, kavminin salih, iyi hallilerinden bir kimsedir. Ben onu ancak bir oğul sayıyorum! Sen ne buyurursun?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen şimdi evine dön!” buyurdu.⁴⁷¹

Yüce Allah Peygamberimiz Aleyhisselama bu münasebetle indirdiği âyetlerde şöyle buyurdu:

“Babalarınızla evlenmiş olan kadınlarla evlenmeyiniz!

Ancak, bundan önce olan olmuş, geçen geçmiştir.

Şüphe yok ki, o bir hayasızlıktı! Allah’ın hışmına uğramaya bir sebebi.

O ne kötü bir yoldu!

Analarınız,

Kızlarınız,

Kızkardeşleriniz,

Halalarınız,

Teyzeleriniz,

Erkek kardeşlerinizin kızları,

Kızkardeşlerinizin kızları,

Sizi emziren süt analarınızla süt kızkardeşleriniz,

Zevcelerinizin anaları,

Kendileriyle gerdeğe girdiğiniz zevcelerinizden doğmuş olup himayelerinizde bulunan üvey kızlarınız ile evlenmek size haram kılındı. Eğer üvey kızlarınızın analarıyla gerdeğe girmemiş iseniz, onlarla evlenmeniz size bir sakınca yoktur.

Kendi sulbünüzden gelmiş olan oğullarınızın zevceleriyle evlenmeniz,

İki kızkardeşi birlikte almanız da size haram kılındı.

Ancak, bundan önce olan olmuş, geçen geçmiştir.

⁴⁷¹ İbn Kesîr, Tefsîr, 1/468.

Çünkü, Allah gerçekten bağışlayıcı ve çok esirgeyicidir.

Bir de, harb esiri olarak ellerinizde bulunanlar müstesna olmak üzere, evli kadınlar...

İşte bütün bunlar, size Allah yazısı olarak haramdır.

Bunlardan başkası ise, zinadan kaçınarak namuslu yaşamak üzere mallarınızla talep edesiniz diye, size helal kılındı.

O halde, hangilerinden nikâh ile müstefid oldunuzsa, mehirlerini kendilerine veriniz ki, farzdır; o mehri kesiştikten sonra aranızda rızalaştığımızda da, bir vebal yoktur.

Şüphe yok ki, Allah hakkıyla bilicidir ve mutlak hüküm ve hikmet sahibidir.

İçinizden her kim hür olan mü'min kadınları nikâh edecek genişliğe güç yetiremiyorsa, ona da ellerinizin altındaki mü'min cariyelerinizden var!

Allah kadrinizi imanınızla bilir.

Mü'minler hep birbirinizden sayılırsınız.

Onun için, fuhuşta bulunmayarak, gizli dost da edinmeyerek namuslu yaşadıkları halde, onları sahiplerinin izniyle nikâh ediniz ve mehirlerini güzellikle kendilerine veriniz.

Eğer evlendikten sonra bir fuhuş irtikap ederlerse, o vakit üzerlerine, hür kadınlar üzerine terettüp edecek cezanın yarısı uygulanmak gerekir.

Bu, günaha girmek korkusu olanlarınız içindir.

Yoksa, sabretmeniz, sizin için daha hayırlıdır.

Bununla birlikte, Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir."⁴⁷²

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam;

Kadının halasının üstüne,

Halanın erkek kardeşinin kızının üstüne,

Kadının teyzesinin üstüne,

Teyzenin de kızkardeşinin kızının üstüne nikâhlanmasını menetti ve: "Ne büyük küçüğün üstüne, ne de küçük büyüğün üstüne nikâhlanabilir" buyurdu.⁴⁷³

İslâmiyetten önce, erkekler on kadınla veya ondan az yahut daha çok kadınla evlenirler ve yanlarında da, bakımını üzerlerine aldıkları yetim kız

⁴⁷² Nisâ: 22-26.

⁴⁷³ Ahmed b. Hanbel, 2/426, Ebu Davud, 2/224, Tirmizî, Sünen, 3/432, Dârimî, 2/60, 61.

çocukları da bulunur, onların mallarını yemek için, onlardan bazılarıyla evlendikleri de olurdu.⁴⁷⁴

Feyrûz Deylemî der ki:

“Peygamberimiz Aleyhisselama gidip,⁴⁷⁵ ‘Yâ Rasûlallah!’⁴⁷⁶ Ben nikâhım altında iki kızkardeş varken Müslüman oldum!?’ dedim.⁴⁷⁷

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Onlardan birini,⁴⁷⁸ hangisini istersen,⁴⁷⁹ boşa!’ buyurdu.”⁴⁸⁰

Kays b. Hâris de:

“Müslüman olduğum zaman nikâhım altında sekiz kadın bulunuyordu. Bunu Peygamberimiz Aleyhisselama anlatınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

‘Onlardan dördünü kendine seç! (Diğerlerini bırak!’) buyurdu” demiştir.⁴⁸¹

Gaylan b. Seleme’nin, Müslüman olduğu zaman, on kadını vardı. Onlar da Müslüman olmuşlardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam Gaylan’a on kadından dördünü tutmasını, ötekileri boşamasını emretmiştir.⁴⁸²

Sehl b. Sa’d der ki:

“Bir kadın, Resûlullah Aleyhisselama gelerek:

‘Yâ Rasûlallah! Ben kendimi sana hibe etmeye, bağışlamaya geldim!’ dedi.⁴⁸³

Resûlullah Aleyhisselam, kadına baktıktan sonra, başını önüne eğdi.⁴⁸⁴

Kadın uzun bir süre ayakta dikildi.⁴⁸⁵

Resûlullah Aleyhisselamın kendisi hakkında bir karar vermediğini görünce, kadın olduğu yere oturdu.

⁴⁷⁴ Taberî, Tefsîr, 4/232.

⁴⁷⁵ Tirmizî, Sünen, 3/436, İbn Mâce, 1/627.

⁴⁷⁶ Ebu Davud, 2/272, Tirmizî, Sünen, 3/436, İbn Mâce, 1/627.

⁴⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 4/232, Ebu Davud, 2/272, Tirmizî, Sünen, 3/436, İbn Mâce, 1/627.

⁴⁷⁸ Ahmed b. Hanbel, 4/232.

⁴⁷⁹ Tirmizî, Sünen, 3/436, İbn Mâce, 1/627.

⁴⁸⁰ Ahmed b. Hanbel, Müsned, 4/232, Ebu Davud, 2/272.

⁴⁸¹ Ebu Davud, 2/272, İbn Mâce, 1/628, Beyhakî, Sünen, 7/183.

⁴⁸² Ahmed b. Hanbel, 2/44, Tirmizî, Sünen, 3/435, İbn Mâce, 1/628, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/342.

⁴⁸³ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Buhârî, Sahîh, 6/121, Müslim, 2/1041, Tirmizî, Sünen, 3/421, Nesâî, 6/113.

⁴⁸⁴ Buhârî, Sahîh, 6/121, Müslim, 2/1041, Nesâî, 6/113.

⁴⁸⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Tirmizî, Sünen, 3/421.

Resûlullah Aleyhisselamın ashabından⁴⁸⁶ bir zât, ayağa kalkarak:
‘Yâ Rasûlallah! Eğer bu kadına senin ihtiyacm yoksa, onu bana nikâhla!’ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sende ona⁴⁸⁷ mehr olarak⁴⁸⁸ verecek bir şey var mı?’ diye sordu.⁴⁸⁹

O zât:

‘Yok vallahi yâ Rasûlallah!’ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sen evine git de bak, bir şey bulabilecek misin?’ buyurdu.

O zât gitti. Sonra, dönüp:

‘Yok vallahi, hiçbir şey bulamadım!’ dedi.⁴⁹⁰

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Demirden bir yüzük olsun bulmaya çalış!’ buyurdu.⁴⁹¹

O zât gitti. Sonra, yine döndü:

‘Yok vallahi, yâ Rasûlallah!⁴⁹² Demirden bir yüzük de bulamadım!

Ancak üzerimdeki şu kaftanım var! Onun yarısı, onun olsun!’ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘O senin kaftanını ne yapsın?

Onu sen giymiş olsan, kadının üzerinde bir şey kalmayacak!

Kadın giyse, senin üzerinde bir şey kalmayacak!’ buyurdu.

Bunun üzerine, adamcağız da oturdu. Bir hayli oturduktan sonra, kalktı. Dönüp giderken, Resûlullah Aleyhisselam onu gördü ve çağırılmasını emir buyurdu.⁴⁹³ Gelince, ona:

‘Ezberinde Kur’ân’dan neler var?’ diye sordu.⁴⁹⁴

O zât da, bildiği sûreleri:

‘Filan filan sûreler ezberimdedir’ diyerek saydı.⁴⁹⁵

⁴⁸⁶ Buhârî, Sahîh, 6/121-122, Müslim, 2/1041, Nesâî, 6/113.

⁴⁸⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041, Nesâî, 6/113.

⁴⁸⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Tirmizî, Sünen, 3/43, 421, 422.

⁴⁸⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041, Nesâî, 6/113.

⁴⁹⁰ Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041, Nesâî, 6/113

⁴⁹¹ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041, Tirmizî, Sünen, 3/421, Nesâî, 6/113.

⁴⁹² Buhârî, 6/122, Müslim, 2/1041.

⁴⁹³ Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041, Nesâî, 6/113.

⁴⁹⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041, Nesâî, 6/113.

⁴⁹⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041, Tirmizî, Sünen, 3/422, Nesâî, 6/113.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Onları ezberden okuyabilir misin?’ diye sordu.⁴⁹⁶

O zât:

‘Evet!’ dedi. Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam:

‘O kadını sana ezberindeki Kur’ân ile tezvic ve temlik ettim.⁴⁹⁷ Haydi, git! Kadın ezbere bildiğin Kur’ân’la sana temlik olundu.⁴⁹⁸ Ona Kur’ân öğret!’ buyurdu.”⁴⁹⁹

Âmir b. Rebia’dan rivayet olunduğuna göre; Fezâre oğullarından bir kadın mehr olarak bir çift ayakkabı karşılığında nikâhlanmıştı.

Resûlullah Aleyhisselam, ona:

“Nefsinin karşılığında (mehr olarak) bir çift ayakkabıya râzı oldun mu?” diye sordu.

Kadın “Evet!” deyince, Peygamberimiz Aleyhisselam bu nikâhı da caiz gördü.⁵⁰⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Dinini ve ahlâkını beğendiğiniz bir kimse sizden bir kadına talip olursa, onu ona nikâhlayınız!

Eğer yapmazsanız, yeryüzünde fitne ve büyük fesad olur!” buyurunca:

“Yâ Rasûlallah! Kendisinde mal ve denklik bakımından noksanlık varsa da mı?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, üç kere:

“Dinini ve ahlâkını beğendiğiniz bir kimse sizden bir kadına talip olursa, onu onunla evlendiriniz!

Dinini ve ahlâkını beğendiğiniz bir kimse sizden bir kadma talip olursa, onu onunla evlendiriniz!

Dinini ve ahlâkını beğendiğiniz bir kimse sizden bir kadına talip olursa, onu onunla evlendiriniz!” buyurdu.⁵⁰¹

⁴⁹⁶ Buhârî, 6/122, Müslim, 2/1041.

⁴⁹⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/336, Müslim, 2/1041, Tirmizî, Sünen, 3/422.

⁴⁹⁸ Buhârî, Sahîh, 6/122, Müslim, 2/1041.

⁴⁹⁹ Müslim, 2/1041.

⁵⁰⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/445, Tirmizî, Sünen, 3/420, Beyhakî, Sünen, 7/138.

⁵⁰¹ Tirmizî, Sünen, 3/395, Beyhakî, Sünen, 7/82.

Cabir b. Abdullah evlendiği zaman,⁵⁰² Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Muhakkak ki, kadınla:

Ya dini için,

Ya malı için,

Ya güzelliği için,⁵⁰³

Ya da soyluluğu için⁵⁰⁴ evlenilir.

Sen dindar olanı ele geçirmeye bak!

Yoksa iki elin yokluğa ve darlığa düşer!” buyurmuştur.⁵⁰⁵

Bir hadis-i şeriflerinde de:

“Nikâhın hayırhısı, en kolay olanıdır!” buyurulmuştur.⁵⁰⁶

Peygamberimizin Meşgul Olduğu ve Ashabını Yetiştirdiği Başlıca Konular

Peygamberimiz Aleyhisselamm sözleri, işleri ve gidişlerinden başlıcaları, meşhur hadis ve sünnet mecmualarında konulara göre tasnif edilen kitaplarda ve onların bablarında gösterilmiş olup, yüzbinlerce hadis içinden, sadece yedisinde ve meselâ:

1. Buhârî'nin el-Câmiu's-Sahîh'inde 97 kitapta, 2884 babda,
2. Müslim'in el-Câmiu's-Sahîh'inde 54 kitapta, 5771 babda,
3. Ebu Dâvud'un Sünen'inde 40 kitapta, 1814 babda,
4. Tirmizî'nin Sünen'inde 46 kitapta, 2124 babda,
5. İbn Mâce'nin Sünen'inde 37 kitapta, 1512 babda,
6. Nesâî'nin Sünen'inde 51 kitapta, 2525 babda,
7. Dârimî'nin Sünen'inde 23 kitapta, 1373 babda yer alan konular, başlıca:
 1. Vahiy,
 2. İlim,
 3. İman esasları,
 4. Taharet, abdest, gusül, teyemmüm, sular ve çeşitleri,
 5. Namaz ve namaza ait hükümler,
 6. Cenazeye ait hükümler,

⁵⁰² Ahmed b. Hanbel, 3/302, Nesâî, 6/65.

⁵⁰³ Ahmed b. Hanbel, 3/302, Buhârî, Sahîh, 6/123, Ebu Davud, 2/219, Tirmizî, Sünen, 3/396, Nesâî, 6/65.

⁵⁰⁴ Buhârî, Sahîh, 6/123, Ebu Davud, 2/219.

⁵⁰⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/302, Buhârî, Sahîh, 6/123, Ebu Davud, 2/219, Tirmizî, Sünen, 3/396, Nesâî, 6/65.

⁵⁰⁶ Ebu Davud, 2/238.

7. Oruç ve oruca ait hükümler,
8. Zekât ve zekâta ait hükümler,
9. Hac ve hacca ait hükümler,
10. Bazı âyetlerin tefsir ve izahları,
11. Kurbana ait hükümler,
12. Eti yenen ve yenmeyen hayvanlara ait hükümler,
13. Yemin ve adaklar,
14. Keffaretler,
15. Köle ve cariyelerle onları azad etmeye ait hükümler,
16. Edeblere dair hükümler,
17. Yeme, içme, giyinip kuşanma edebleri,
18. İzin isteme edebleri,
19. Selamlaşma edebleri,
20. Kalb inceliğine ait hükümler,
21. Hısım ve akrabalık ilişkileri,
22. Ahiret nimet ve azabı,
23. Kazâ ve kader meseleleri,
24. Sağlık ve tedavi,
25. Zuhur edecek fitne ve fesatlara dair haberler,
26. Ahlâklı ve takvalı yaşamanın gerekliliği,
27. Dualar,
28. Allah yolunda cihad,
29. Alışverişlere ait hükümler,
30. Ticaretlere ait hükümler,
31. Borçlanmaya ve ödemeye ait hükümler,
32. Akitlere ait hükümler,
33. Havalelere ait hükümler,
34. Kefaletlere ait hükümler,
35. Vekâletlere ait hükümler,
36. Şirketlere ait hükümler,
37. Sulhlara ait hükümler,
38. Şartlara ait hükümler,
39. Ziraat ortaklığına ait hükümler,
40. Ağaç mahsulü ortaklığına ait hükümler,
41. Ortak mal ve arazinin idaresine ve taksimine ait hükümler,

42. ŞuFaya ait hükümler,
43. Yitik şeylere ait hükümler,
44. Gasp ve yok etme suçlarıyla ilgili hükümler,
45. Şahitliklere ve beyyinelere ait hükümler,
46. Rehine ait hükünler,
47. Hacra ait hükümler,
48. Kiraya ait hükümler,
49. Veraset ve mirasa ait hükümler,
50. Vasiyetlerle ilgili hükümler,
51. Evlenme ve boşanma ile ilgili hükümler,
52. Nafakaya ait hükümler,
53. Hibeye ait hükümler,
54. Cinayetler ve diyetlere ait hükümler,
55. Suçlar ve mahiyetlerine göre uygulanacak cezalar,
56. İrtidadla ilgili hükümler,
57. Vergilere ait hükümler,
58. Davalarla ilgili hükümler,

59. Hakimlik ve hakimliğe ait hükümler... gibi daha pek çok hükümleri kapsar ki, bu kadarı bile, Peygamberimiz Aleyhisselamın tebligat ve icraatının genişliğini ve ağırlığını göstermeye yeter.

İnsan gücünün bu kadar konulara bizzat eğilmeye ve yetiştirilecek olanları yetiştirmeye nasıl yetebildiğinin cevabı ise, Peygamberimiz Aleyhisselamın zamanın sonuna kadar bütün insanlara peygamber olarak gönderildiğini⁵⁰⁷ ve kendisinin bu husustaki üstün güç ve başarısının da ilahî destekten kaynaklandığını⁵⁰⁸ unutmamaktan ibarettir.

Yukarıya sıralanan konuları oluşturan sayısız hadis ve sünnetleri, erkek kadın sahabiler, Peygamberimiz Aleyhisselamdan bizzat işitmek veya görmek, ya da birbirlerinden işitmek suretiyle rivayet etmiş olduklarına göre, kendilerinin de o konularda iyice bilinçlenmiş oldukları anlaşılır.

Hadis ve sünnet mecmualarına bakılınca, raviler arasında birçok kadınların da bulunduğu görülür.

Misal olarak, içinde en çok hadis ve sünnet toplanmış bulunan hadis mecmualarından, Ahmed b. Hanbel'in meşhur 6 ciltlik büyük hadis ve

⁵⁰⁷ Sebe: 28, A'râf: 158.

⁵⁰⁸ Bakara: 151, Nisâ: 113.

sünnet mecmuası olan Müsned'inin 6. cildini, başta Peygamberimiz Aleyhisselamın zevceleri olmak üzere, hemen hemen en çok kadınların rivayet ettikleri hadis ve sünnetler doldurur ki, bu, Müsned'deki hadislerin altıda biri demektir.

Hz. Ebu Bekir der ki:

“İnen Kur’ân ve Peygamberimiz Aleyhisselamın sünnetleri bize öğretildi de, biz bu sayede bilgi sahibi olduk, bilinçlendik.”⁵⁰⁹

Ensardan Übeyy b. Ka'b da:

“Resûlullah Aleyhisselam; sabahımızda, akşamımızda, İslâm fitratını, ihlası, Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselamın sünnetini, hanîf bir Müslüman olan, müşriklerden olmayan atamız İbrahim Aleyhisselamın dinini bize öğretirdi” demiştir.⁵¹⁰

Bir gün, kadm sahabiler:

“Yâ Rasûlallah! Senin sözlerini dinlemek için, erkeklerden bize meydan kalmıyor!”⁵¹¹

Kendin, bizim için bir gün tahsis et!

Senin yanına gelelim de, Allah'ın sana öğrettiğini⁵¹² bize öğret!” dediler.

Resûlullah Aleyhisselam da:

“Fılan gün filan saatte filan yerde toplanınız!” buyurdu.

Kadınlar toplanınca, yanlarına gitti.

Kendisine Allah'ın öğretmiş olduğu şeyleri onlara öğretti.⁵¹³

Eğitim İşleri: Suffa ve Ashab-ı Suffa

İslâmiyet; büyük küçük herkese, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'deki Mescidinde öğretilmekte idi. “Mescide gelen, başka bir şey için değil, ancak hayır için, hayrı öğrenmek veya öğretmek için gelir”di.⁵¹⁴

Ashab-ı Suffa, Mescidin devamlı, yatılı öğrencileri idiler.

Kıble Kâbe tarafına çevrilmeden önce, Mescidin kuzey tarafında hurma dallarıyla bir gölgelik yapılmıştı ki, Medine'de kavim ve kabileleri, evleri

⁵⁰⁹ İbn Sa'd, 3/183, Belâzurî, Ensâb, 1/591, Muhibbu't-Taberî, 1/231.

⁵¹⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/123.

⁵¹¹ Buhârî, Sahîh, 1/34.

⁵¹² Nisâ: 113.

⁵¹³ Buhârî, Sahîh, 8/149.

⁵¹⁴ Ahmed b. Hanbel, 2/418, İbn Mâce, 1/82, 83, Hâkim, 1/91.

barkları bulunmayan sahabiler orada otururlardı ve kendilerine Ashab-ı Suffa denirdi.⁵¹⁵

Ashab-ı Suffa'nın sayıları, seksenden fazla idi.⁵¹⁶

İçlerinden evlenen, ölen, sefere çıkan olursa, sayıları azalırdı.

Ashab-ı Suffa geceleri namaz kılmak, Kur'ân okumak ve ders görmekle geçirirler; gündüzleri de su taşırlar, odun toplayıp satarlar ve onunla yiyecek satın alırlardı.⁵¹⁷

Ashab-ı Suffa'nın bazan geceleri yetmişinin birden bir öğreticinin başında toplanıp sabaha kadar ders gördükleri olurdu.⁵¹⁸

Ashab-ı Suffa'ya kurrâ denir, kabilelere gönderilecek Kur'ân ve sünnet öğreticileri de onların arasından seçilip gönderilirdi.⁵¹⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam; hurmalık sahiplerine, hurmalarını ağaçlarından topladıkları zaman, her on vesk (yük) hurmadan Ashab-ı Suffa için Mescide bir salkım getirip asmalarını emrederdi.⁵²⁰

Ashab-ı Suffa; Müslümanların yıldan yıla zekât ve sadakalarını verecekleri gerçek fakara zümresinden idiler.⁵²¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kapı kapı dolaşmayı âdet edinip verilen bir-iki lokma veya hurma ile geri dönen, gerçekten yoksul değildir.

Gerçekten yoksul; zaruretini giderecek malı olmayan, buna rağmen dilenmekten sıkılan ve kendisine sadaka verilmesi için muhtaçlığı bilinmeyen kimsedir” buyurmuşlardır.⁵²²

Hicve Hicivle Mukabeleye İzin Verilişi

Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre; Resûlullah Aleyhisselam Medine'ye gelince, Kureys müşrikleri Resûlullah Aleyhisselamı ve onunla birlikte Ensarı da hicvetmeye başladılar.⁵²³

Peygamberimiz Aleyhisselama:

⁵¹⁵ İbn Sa'd, 1/255.

⁵¹⁶ Ebu Nuaym, Hilye, 1/34-385, 2/3-34.

⁵¹⁷ İbn Sa'd, 1/255, 3/514, Buhârî, Sahîh, 5/41, 42.

⁵¹⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/137.

⁵¹⁹ İbn Sa'd, 3/514, Ahmed b. Hanbel, 3/109, Buhârî, Sahîh, 5/41, 42, Müslim, 1/469.

⁵²⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/359, 360, Ebu Davud, 1/125.

⁵²¹ Tevbe: 60.

⁵²² Hemmam b. Münebbih, 74. hadis.

⁵²³ Zehebi, Siyer, 2/368.

“Yâ Rasûlallah! Ebu Süfyan b. Hâris b. Abdulmuttalib de seni hicvediyor!” denildi.⁵²⁴

Kureyş müşriklerinden şair Abdullah b. Zibâra, Ebu Süfyan b. Hâris, Amr b. Âs ve Dırâr b. Hattab Peygamberimiz Aleyhisselamı hicvedince, Müslümanlardan bir zât Hz. Ali’ye:

“Sen de onları hicvet!” demişti.

Hz. Ali:

“Resûlullah Aleyhisselam müsaade ederse yaparım!” dedi.

“Yâ Rasûlallah! Ona [Hz. Ali’ye] müsaade buyur!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bu istenilen şey onda yok!” buyurdu.⁵²⁵

Ensarın üç büyük şairi vardı:

1. Hassân b. Sâbit,
2. Abdullah b. Revâha,
3. Ka’b b. Malik.⁵²⁶

Ka’b b. Malik:

“Yâ Rasûlallah! Şiir söylemek hakkında ne buyurursun?” diye sormuştu.

Resûlullah Aleyhisselam:

“Mü’min; kılıcı ile de, dili ile de cihad eder.”⁵²⁷

“Resûlullaha silahlarıyla yardımda bulunmuş olan bir kavmin, ona dilleri ile de yardımda bulunmalarına ne mani var?”⁵²⁸

“Siz de Kureyşîleri hicvediniz!

Çünkü, bu, onlara ok atmaktan daha ağır gelir!” buyurdu.⁵²⁹

Ka’b b. Malik; kahramanlık destanları tarzında şiirler söyler:

“Siz bize ne yapmaya kalkışırsanız, biz de size öyle yapar, hakkınızdan geliriz!” diyerek müşrikleri tehdit ederdi.

Abdullah b. Revâha; müşriklerin inançlarını ve tapınmalarını yerer, küfür ve müşrikliğin kötülüğünü ve gülünçlüğünü belirtirdi.

Hassân b. Sâbit; Ensar şairlerinin en büyüğü idi. Kureyş müşriklerinin soy ve ahlâk yönünden bütün ayıp ve kusurlarını ortaya döker, kötülükle

⁵²⁴ Hâkim, 3/488.

⁵²⁵ İbn Abdilberr, 1/341, 342, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/5.

⁵²⁶ İbn Abdilberr, 1/344, 3/1324, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/6, 4/488, Zehebî, Siyer, 2/375.

⁵²⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/456, İbn Abdilberr, 3/1325, Begavî, 2/109.

⁵²⁸ İbn Abdilberr, 1/344, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/5.

⁵²⁹ Müslim, 4/1935, Beyhakî, Sünen, 10/238, Begavî, 2/108, Zehebî, Siyer, 2/375.

geçmiş olan günlerini dile getirirdi. Ensar şairlerinden, sözleri Kureyş müşriklerine en ağır geleni idi.⁵³⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam önce Abdullah b. Revâha'ya, sonra Ka'b b. Malik'e, daha sonra da Hassân b. Sâbit'e, "Kureyş müşriklerini hicvediniz!" diye haber saldı.⁵³¹

Hassân b. Sâbit gelip Peygamberimiz Aleyhisselamın huzuruna girince:

"Kuyruğu ile iki böğrüne çarpan bu arslana haber salmanızın, 'Gel artık!' demenizin zamanı gelmiş" diyerek, dilini çıkarıp oynatmaya başladı⁵³² ki, dili⁵³³ yılan dili gibiydi ve yanı⁵³⁴ siyahtı.⁵³⁵

"Seni hak (din ve Kitab) ile (peygamber) gönderen Allah'a yemin ederim ki; onları (bu) dilimle deri parçalar gibi parçalayacağım!" dedi.

Fakat, Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

"Sen hele acele etme!

Ebu Bekir Kureyşîlerin neseplerini (soylarını soplarnı) en iyi bilen kişidir.

Benim de Kureyşîlerin içinde nesebim var!⁵³⁶ Onların içindeki nesebim ne olacak?⁵³⁷

Ben onlardan olduğum halde, onları nasıl hicvedeceksin?"⁵³⁸

Sen o amcamın oğullarını hicvederken, onlarla birlikte bana da dokundurmuş olabileceğinden endişe ederim" buyurdu.⁵³⁹

Hassân b. Sâbit:

"Ya Rasûlallah! Bana Ebu Süfyan'ı hiciv için izin ver?" dediği zaman da, Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ben onun akrabası olduğum, o benim amcamın oğlu olduğu halde,⁵⁴⁰ sen onu nasıl hicvedeceksin?!" buyurdu.⁵⁴¹

Hassân b. Sâbit, Peygamberimiz Aleyhisselama:

"Seni kerîm kılan Allah'a yemin ederim ki, seni onlardan, tereyağdan kıl çeker gibi çeker çıkarırım!" dedi.⁵⁴²

⁵³⁰ İbn Abdilberr, 1/344.

⁵³¹ Hâkim, 3/488.

⁵³² Müslim, 4/1935, 1936, Beyhakî, Sünen, 10/238.

⁵³³ Hâkim, 3/489, Zehebî, Siyer, 2/368.

⁵³⁴ Zehebî, Siyer, 2/368.

⁵³⁵ Hâkim, 3/489, Zehebî, Siyer, 2/368.

⁵³⁶ Müslim, 4/1935, 1936, Beyhakî, Sünen, 10/238.

⁵³⁷ Buḥârî, Sahîh, 4/162, Hâkim, 3/488.

⁵³⁸ İbn Abdilberr, 1/342, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/5.

⁵³⁹ Zehebî, Siyer, 2/368.

⁵⁴⁰ İbn Abdilberr, 1/342, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/5.

⁵⁴¹ Müslim, 4/1934, Beyhakî, Sünen, 10/238.

⁵⁴² Müslim, 4/1934, Beyhakî, Sünen, 10/238.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen hele Ebu Bekir’e git!”⁵⁴³

O, Kureyş kavminin neseplerini senden daha iyi bilir.⁵⁴⁴

O sana benim nesebimi hülâsa ve ayırd etsin!” buyurdu.⁵⁴⁵

Hassân b. Sâbit, Hz. Ebu Bekir’in yanına vardı.

Hz. Ebu Bekir:

“Filanı, filanı geç! Falanı, falanı diline dola!” dedi.⁵⁴⁶

Hassân b. Sâbit, Hz. Ebu Bekir’le konuştuktan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına döndü ve:

“Yâ Rasûlallah! O bana senin nesebini hülâsa ve ayırd etti.

Seni hak (din ve Kitab) ile peygamber gönderen Allah’a yemin ederim ki;⁵⁴⁷ nesebini onlardan, tereyağdan kıl çeker gibi çekip çıkaracağım, onları dilime dolayacağım!” dedi.⁵⁴⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Sen Allah ve Resûlü adına savunmada bulundukça, hiç şüphesiz Rûhu’l-Kudûs (Cebrail) seni desteklemeye devam edecektir!” buyurdu.⁵⁴⁹

Hassan b. Sâbit; Ebu Süfyan b. Hâris’e hitaben söylediği hicviyede şöyle dedi:

“Hiç şüphesiz, şerefın hörgücü, en yüksekî Âl-i Hâşim’den binti Mahzum oğullarındadır.

Senin baban ise,⁵⁵⁰ köledir.⁵⁵¹

Onlardan, Zühre oğullarını doğuranlar da şerefli dirler.

Senin koca karıların ise, (şerefilik şöyle dursun), şerefe yaklaşamazlar bile!

Sen ne Abbas gibisin, ne onun anasının oğlu gibisin!

Fakat, sen, kendisi için şeref dikilemeyen bir asaletsizsin!

Sen, anası Sümeyye ve babasının anası da tanınmamış Semra olan bir adamsın!”⁵⁵²

⁵⁴³ Zehebî, Siyer, 2/368-369.

⁵⁴⁴ İbn Abdilberr, 1/342, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/5.

⁵⁴⁵ Müslim, 4/1936, Beyhakî, Sünen, 10/238, Zehebî, Siyer, 2/368.

⁵⁴⁶ İbn Abdilberr, 1/341, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/5

⁵⁴⁷ Müslim, 4/1936, Beyhakî, Sünen, 10/238, Zehebî, Siyer, 2/369.

⁵⁴⁸ Buhârî, Sahîh, 4/162, Müslim, 4/1936, Beyhakî, Sünen, 4/238, Zehebî, Siyer, 2/368.

⁵⁴⁹ Müslim, 4/1936, Beyhakî, Sünen, 10/238, Begavî, 2/108.

⁵⁵⁰ Ebu Süfyan b. Hâris’in annesi Sümeyye’nin babası Mevheb, Abdi Menaf oğullarının kölesi idi.

⁵⁵¹ Müslim, 4/1935, İbn Abdilberr, 1/342, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/5.

⁵⁵² İbn Abdilberr, 1/343, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/5.

“Sen kötü mayalısın!

Âl-i Hâşim içinde bir asalaksın, süvarinin arkasına asılan asalak gibi!”⁵⁵³

Abdulmuttalib’in oğullarından Ebu Talib ile Abdullah ve Zübeyr’in annesi Fâtıma binti Amr, b. Âiz, b. İmran, b. Mahzum’du.

Hz. Hamza ile Hz. Safiyye’nin annesi Hâle binti Üheyb (Vüheyb), b. Abdi Menaf, b. Zühre’ydi.

Hz. Abbas ile Dırâr b. Abdulmuttalib’in annesi Nüteyle binti Cenab, b. Küleyb, b. Malik, b. Amr, b. Âiz, b. Âmir, b. Nemr, b. Kâsıt’tı.⁵⁵⁴

Hassân b. Sâbit, Ebu Süfyan b. Hâris’i anne tarafından asaletsizliğini başına kakarak susturmak istemiştir.

Abdullah b. Übeyy’in Peygamberimiz Aleyhisselama Çatışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; Bedir savaşından önce, bir gün,⁵⁵⁵ üzerine Fedek işi saçaklı kadifeden palan vurulmuş bir merkebe binip (o sırada çocuk bulunan) Üsâme b. Zeyd’i de tergisine aldı.⁵⁵⁶

Hâris b. Hazrec oğulları mahallesindeki evinde hasta bulunan⁵⁵⁷ Sa’d b. Ubâde’yi ziyarete gitti.

Yolda, Abdullah b. Übeyy b. Selûl’e,⁵⁵⁸ köşkünün gölgesinde oturduğu ve çevresinde de kavminden,⁵⁵⁹ Müslümanlardan, putlara tapan müşriklerden ve Yahudilerden birtakım kimseler bulunduğu sırada rastladı ki, Abdullah b. Revâha da o mecliste bulunuyordu.⁵⁶⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam; Abdullah b. Übeyy b. Selûl’ü görünce, inip selamlamadan, görüşmeden geçmeyi uygun görmedi.⁵⁶¹

Merkebin durunca kaldırdığı toz meclisi kapladı.

Abdullah b. Übeyy kaftanıyla burnunu kapadı ve:

“Üstümüzü tozlatma!” dedi.⁵⁶²

⁵⁵³ İbn Abdilberr, 1/343.

⁵⁵⁴ Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 17, 18.

⁵⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/174, Müslim, 3/1422.

⁵⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/236, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/172, Müslim, 3/1422.

⁵⁵⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/172, Müslim, 3/1422.

⁵⁵⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/236, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/172, Müslim, 3/1422.

⁵⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/236, 237.

⁵⁶⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/172, 173, Müslim, 3/1422, 23.

⁵⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁶² Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

Peygamberimiz Aleyhisselam, merkepten inip onlara selam verdi.⁵⁶³ Biraz oturdu.⁵⁶⁴ Kur'ân-ı Kerim okudu. Orada bulunanları Yüce Allah'a imana ve İslâmiyete davet etti.⁵⁶⁵ Allah'ı hatırlattı. Onları ahiret azabıyla korkuttu, ahiret nimetleriyle müjdeledi.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl ise susuyor, hiç konuşmuyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam sözlerini bitirdiği zaman,⁵⁶⁶ Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Ey kişi! Senin bu söylediklerin hak ve gerçekse, bundan daha güzel bir şey olamaz!

Fakat, sen bizim meclisimize gelip de bizi bununla rahatsız etme! Konak yerine git! Sana gelen olursa, bunları onlara anlat!⁵⁶⁷

Evinde otur!

Sana gelmeyen kimseyi bununla rahatsız etme ve onun meclisine de, onun hoşlanmadığı bir şeyle gelme!” dedi.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün yanında bulunan Müslümanlardan⁵⁶⁸ Abdullah b. Revâha ise:

“Hayır,⁵⁶⁹ yâ Rasûlallah!⁵⁷⁰ Sen onu bize getir!

Her zaman meclislerimize, evlerimize, barklarımıza buyur!⁵⁷¹

Bizi meclislerimizde onunla bürü!⁵⁷²

Vallahi, o bizim sevdiğimiz şeylerdendir. Bize Allah'ın ikram ettiği ve bizi kendisine hidayet eylediği şeylerdendir.⁵⁷³

Biz onu çok severiz!” der demez, Müslümanlarla müşrikler ve Yahudiler birbirlerine sövüp saymaya, vuruşmaya başladılar.

Hatta, birbirlerini öldürecek dereceye vardılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam onları teskine çalıştı, yatıştı.⁵⁷⁴

Abdullah b. Übeyy b. Selûl; kavminden, o zamana kadar görmediği bir muhalefeti görünce, kendi kendine:

⁵⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁶⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁶⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁷⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 2/237, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

“Senin kölen senin hasmın olduğu zaman, zelil olur gidersin!

Seninle güreş tutanlar seni yıkarlar!

Şahin, kanadı olmadan, yerden fırlayabilir mi hiç?

Şayet bir gün onun yeleği kesilirse, o mutlaka düşer!” diyerek söylendi.⁵⁷⁵

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, merkebine binerek Sa’d

b. Ubâde’nin evine varıp girdi.⁵⁷⁶

Abdullah b. Übeyy b. Selûl’ün söylediği söz, Peygamberimiz Aleyhisselamın yüzünde okunuyordu.

Sa’d b. Ubâde:

“Vallahi, yâ Rasûlallah! Ben senin yüzünde bir şey görüyorum!

Sanki, hoşuna gitmeyen bir şey işitmiş gibisin!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Öyle oldu.⁵⁷⁷

Ey Sa’d! Ebu Hubab’ın ne söylediğini duymadın mı?

O şöyle şöyle söyledi!” diyerek,⁵⁷⁸ Abdullah b. Übeyy b. Selûl’ün söylediklerini Sa’d b. Ubâde’ye haber verdi.⁵⁷⁹

Sa’d b. Ubâde:

“Yâ Rasûlallah!⁵⁸⁰ Sen ona yumuşak davran!⁵⁸¹ Onun kusurunu affet!

Sana Kitabı indiren Allah’a yemin ederim ki; Allah’ın iradesi sana peygamberlik vermek suretiyle tecelli etti.

Halbuki, şu beldeciğin (Medine’nin) hıalkı İbn Übeyy’e taç giydirmeye ve tacın üzerine de krallığa mahsus sarık sarmaya hazırlanmış bulunuyorlardı.

Fakat, Allah, sana ihsan buyurduğu peygamberlik hakkı ile, onların bu tasavvurlarını imkânsız hale koydu.

Bu mahrumiyetle, İbn Übeyy mahzun ve mükedder oldu.

Yâ Rasûlallah! İşte bu kederle, İbn Übeyy gördüğünüz çirkin harekette bulunmuştur.⁵⁸²

⁵⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁷⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/237.

⁵⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238, Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238.

⁵⁸² Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

Vallahi, o umup durduğu krallığı kendisinden senin soyup aldığı görü-
şüne kapılmıştır.⁵⁸³

Sen onu af buyur!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam da affetti.⁵⁸⁴

Zaten, Peygamberimiz Aleyhisselam da, ashabı da, Yüce Allah’ın bu
husustaki buyruğuna⁵⁸⁵ uyarak gerek müşriklerin, gerek Kitab Ehli olanla-
rın kusurlarını affediyor, işkencelerine katlanıyorlardı.

Nihayet, Yüce Allah onlarla savaşmaya izin verince, Bedir savaşı yapıldı.

Böylece, Yüce Allah Kureyş kâfirlerinin ulularını, azıllarını orada öldürdü.

Bunun üzerine, putlara tapan Medineli müşriklerden, İbn Übeyy’le bir-
likte hareket eden kişiler:

“Artık, bu, zafer ve galebenin ona yöneldiğini açıkça gösteren bir vâkı-
adır!” diyerek Peygamberimiz Aleyhisselama İslâmiyet üzerine bey’at edip
Müslüman olmak zorunda kaldılar.⁵⁸⁶

Abdullah b. Übeyy b. Selûl de, kavminin böyle kendisinden ayrılıp uzak-
laştığını ve İslâmiyete sarıldığını görünce, kalbinde taşıdığı olanca nifakı
ve düşmanlığıyla birlikte, istemeyerek İslâmiyete girmek zorunda kaldı.⁵⁸⁷

⁵⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/238.

⁵⁸⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/203, Buhârî, Sahîh, 5/173, Müslim, 3/1423.

⁵⁸⁵ Bakara: 109, Âl-i İmran: 186.

⁵⁸⁶ Buhârî, Sahîh, 5/172, Beyhakî, Sünen, 9/10, Kurtubî, 2/72, 73, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/436.

⁵⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/234, 235.

Dördüncü Bölüm

CIHAD EMRİ

CİHAD EMRİ

Yüce Allah Tarafından Müşriklerle Savaşa İzin Verilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Akabe bey'atından önce, müşriklerle savaşmaya mezuñ değildi.

Añcakh müşrikleri Yüce Allah'ın birliğini kabule davet etmek, karşılaşılabilecek işkencelere katlanmak, cahillerin uygunsuz davranışlarına aldırış etmemek, göz yummakla memurdu.

Kureyş müşrikleri ise; Peygamberimiz Aleyhisselama tâbi olanları, dinlerinden döndürmek için, işkenceden işkenceye uğratmakta idiler. Müslümanlardan kimi işkenceler altında dinlerinden döndürölmüş, kimi yurtlarını yuvalarını bırakarak Habeşistan'a, kimisi de Medine'ye hicret etmiş, dağılmışlardı.

Kureyş müşrikleri; Yüce Allah'a karşı azgınlaştıkları, O'nun kendileri için dilediğı nimetleri red ve Resûlünü tekzib ettikleri; Allah'ın tevhid ve ibadet ehli olan ve Resûlünü doğrulayan, dinine sarılan kullarını da işkenceden işkenceye uğrattıkları ve yurtlarında yuvalarında tedirgin ettikleri zaman, Yüce Allah Peygamberimiz Aleyhisselama onlarla savaşma izni verdi.

O zalimlere ve azgınlara karşı kendisine yardım edeceğini de va'd buyurdu. Müşriklerle savaşmaya ilk defa izin veren ve kan dökmeyi, Peygamberimiz Aleyhisselama mübah kılan âyetlerde¹ şöyle buyuruldu:

"Kendileriyle çarpışılan (Müslüman)lara, zulme uğradıklarından dolayı, çarpışmaya izin verildi.

¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/110-111.

Şüphe yok ki, Allah onlara yardım etmeye her yerde her zaman kâdir-dir. Onlar (Müslümanlar), ‘Rabbimiz Allah’tır’ demelerinden başka bir sebep olmaksızın, haksız yere yurtlarından çıkarıldılar.

Eğer Allah insanların bazısının şerrini bazısıyla defetmemiş olsaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içlerinde Allah’ın ismi çok anılan mescid-ler, muhakkak yıkılır giderdi.

Elbette ki, Allah kendisine yardım edenlere yardım eder.

Hiç şüphesiz, Allah Kavîdir. Kudretiyle herşeye üstün gelendir.

Onlara (Müslümanlara) yeryüzünde bir iktidar mevkii verirsek, namazı gereği gibi kılarlar, zekâtı verirler. İyiliği buyururlar, kötülükten vazgeçir-meye çalışırlar.

İşlerin sonucu, döne dolaşa, Allah’a varır.”²

“Fitne kalmayıncaya kadar onlarla (müşriklerle) savaşın!

Vazgeçerlerse, artık, zalimlerden başkasına hiçbir husumet yoktur.”³

Peygamberimiz Aleyhisselam müşrikler tarafından Mekke’den çıkarıldı-ğı, çıkmak zorunda bırakıldığı zaman, Hz. Ebu Bekir:

“Onlar peygamberlerini Mekke’den çıkardılar.

İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn=Biz Allah’ın kullarıyız ve hep O’na dönücüleriz.

Onlar (müşrikler), muhakkak, helâk olacaklar!” demişti.

Yüce Allah “Kendilerine zulüm ve haksızlık yapılmış, harb açılmış olan-lara, savaş için izin verildi. Şüphe yok ki, Allah onlara (Müslümanlara) yardıma elbette kâdirdir” (Hacc: 39) âyetini indirdiği zaman da:

“Anladım ki, yakında bir çarpışma olacak!” demiştir.⁴

Gazâ ve Seriyelerin Sayıları ve Gayeleri

Gazâ; düşmanla çarpışmaya gitmek,⁵

Seriyye de; düşman üzerine gönderilen askerî birlikler demektir.⁶

Bunların en azı 5, en çoğu da 300-400 kişilik olur.⁷

² Hacc: 39-41.

³ Bakara: 193.

⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/216, Tirmizî, Sünen, 5/325, Nesâî, 6/2, Taberî, Tefsîr, 17/172, Târih, 2/242, Vâhidî, s. 208.

⁵ Râgıb, s. 360, Fîruzâbadî, 4/372.

⁶ İbn Esîr, Nihâye, 2/363.

⁷ Fîruzâbadî, 4/343.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Seriyyelerin hayırlısı 400 kişilik,
Ordunun hayırlısı da 4000 kişilik olanıdır.

12000 kişilik olan bir ordu ise, azlıktan dolayı yenilmez” buyurmuştur.⁸

Hadis ve siyercilerin genellikle kabul ettiklerine göre; Peygamberimiz Aleyhisselamın bizzat hâzır bulundukları askerî hareketlere gazve; kendileri bulunmayıp Ashabdan herhangi birisinin kumandası altında düşman üzerine saldıkları askerî birliklere de seriyye denilmektedir.

Sayı bakımından en az olan askerî birliğe cerîde,
50 kişiden 400 kişiye kadar olan askerî birliğe seriyye,
100 kişiden 1000 kişiye kadar olan askerî birliğe ketîbe,
1000 kişiden 4000 kişiye kadar olan askerî birliğe ceyš,
4000 kişiden 12000 kişiye kadar olan askerî birliklere hamîs,
Birliklerin tümünü içine alan birliğe ise asker denilir.⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın bizzat katıldıkları gazâların sayısı 27, Ashabdan birisinin kumandası altında gönderdiği seriyyelerin sayısı da 47 idi.¹⁰

Mes’ûdî, Hayber’den Vâdî’l-kurâ’ya dönüşü ayrı bir gazve saydığı için, gazâların sayısını 28, seriyyelerin sayısını da 35 olarak gösterir ve Vâkıdî’ye göre seriyye sayısının 48 olduğunu ve 66’dır diyenler de bulunduğunu açıklar.¹¹

Gazâlardan 9’unda:

1. Bedir,
2. Uhud,
3. Müreysi’,
4. Hendek,
5. Kurayza,
6. Hayber,
7. Mekke’nin fethi,
8. Huneyn,
9. Taif gazâlarında çarpışma yapılmıştır.

⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/294, Ebu Davud, 3/36, Tirmizî, Sünen, 4/125, İbn Mâce, 2/944, Dârimî, 2/135.

⁹ Diyarbekrî, 1/355, 356.

¹⁰ İbn Sa’d, 2/5, 6.

¹¹ Mes’ûdî, Mürûc, 2/289.

Bazılarına göre; Beni Nadîr'de de, Hayber'den dönülürken uğranılan Vâdi'l-kurâ'da da, Gâbe'de de çarpışma olmuştur.¹²

Peygamberimiz Aleyhisselam; bir gazâya gitmek isteyince, gideceği cihe-ti ve maksadını tevriyeli (başka mânâyâ da gelebilecek) kelimeler içinde gizlemeyi âdet edinmişti.¹³

Bunun içindir ki, kaynaklarda Bedir savaşından önceki seriyye ve gaz-velerin gayeleri, cereyan tarzları ve neticeleriyle bağdaşamayacak şekilde telakki ve ifade edilmiştir.

Halbuki, bu seriyye ve gazveler, herşeyden evvel, Sa'd b. Muaz'ın da Ebu Cehil'e dediği gibi, hac yollarını Müslümanlara tıkayan Kureyş müş-riklerine, buna karşılık Müslümanların da Suriye ticaret yollarını kesmek suretiyle kendilerini ticarî ve iktisadî sıkıntıya düşürebilecekleri uyarısında bulunmayı; ve aynı zamanda onların Müslümanlara karşı ne gibi bir hazır-lıkta bulunduklarını öğrenmeyi, ileride yapılacak savaşlarda bazı kabilele- rin Kureyş müşrikleriyle birleşmelerini önlemeyi amaçlıyordu.¹⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam da, vazifesinin esasını ve gayesini şöyle açıklamışlardır: "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in de Resûlullah olduğuna şehadet getirinceye, namazı kılincaya, zekâtı verin- ceye kadar, insanlarla savaşmak bana emrolundu. Onlar bunları yapınca, Müslümanlık hakkının gerektirdiği cezalar hariç olmak üzere, canlarını, mallarını elimden kurtarırlar."¹⁵

Ashabdan Abdullah b. Amr:

"Ya Rasûlallah! Bana cihad ve gazâ hakkında bilgi ver?" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ey Abdullah b. Amr! Eğer sen Allah'ın rızasını umarak ve güçlülere katlanarak çarpışırsan, Allah da seni Kıyamet günü o hal üzere diriltir.

Eğer sen gösteriş ve övünme için çarpışırsan, Allah da seni Kıyamet günü o hal üzere diriltir!" buyurdu.¹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselama bir çöl Arabı gelip:

"Şeref ve şan kazanmak veya övülmek veya ganimet elde etmek veya gösteriş için çarpışan kimse hakkında ne buyurursun?" diye sordu.¹⁷

¹² İbn Sa'd, 2/6.

¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 4/39, Buhârî, Sahîh, 5/130, Beyhakî, Sünen, 9/150.

¹⁴ Ahmed b. Hanbel, Müsned, 1/400, Buhârî, Sahîh, 5/2, 3.

¹⁵ Hemmam b. Münebbih, 80. hadis, Ahmed b. Hanbel, 3/339, Buhârî, Sahîh, 21/11, 12, Ebu Davud, 3/44, Dârimî, 2/218.

¹⁶ Ebu Davud, 3/14, 15, Beyhakî, Sünen, 9/168.

¹⁷ Müslim, 3/1512, 1513, Ebu Davud, 3/14, Nesâî, 6/22.

Başka birisi de:

“Yâ Rasûlallah! Allah yolunda çarpışmak nedir? Kimi kızarak, kimi hamiyetinden dolayı çarpışıyor?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kim yalnızca Allah’ın Kelimesi en yüce olsun diye çarpışrsa, işte onun-kisi Allah yolundadır!”¹⁸

Bir adam da:

“Yâ Rasûlallah! Bir adam Allah yolunda çarpışmak ve aynı zamanda dünya mallarından bir şeyler de elde etmek isterse, buna ne buyrulur?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ona bir ecir ve sevab yok!” buyurdu.

Halk, bu cevabı ağır bularak, adama:

“Sen Resûlullah Aleyhisselama sorunu tekrarla!

Herhalde cevabı iyi anlayamadın!” dediler.

Adam:

“Yâ Rasûlallah! Bir adam Allah yolunda savaşmak ve aynı zamanda dünya mallarından da bir şeyler elde etmek isterse ne buyrulur?” diye tekrar sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ona sevab yok!” buyurdu.

Adama:

“Sorunu bir kez daha tekrarla!” dediler.

O da üçüncü kez sorusunu tekrarladi, Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Ona sevab yok!” buyurdu.¹⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamm Savaş Birlikleri Kumandanlarma Emir ve Tavsiyeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam; ezan sesi işitilen memleketler üzerine yürümezdi.²⁰

Gönderdiği askeri birliklere de:

“Bir mescid gördüğünüz veya müezzinin sesini işittiğiniz zaman, oradan hiç kimseyi öldürmeyiniz!” buyururdu.²¹

¹⁸ Buhârî, Sahîh, 1/40, Müslim, 3/1513.

¹⁹ Ahmed b. Hanbel, 2/290, Ebu Davud, 3/14

²⁰ Buhârî, Sahîh, 1/151, Ebu Davud, 3/43, Tirmizî, Sünen, 4/163, Dârimî, 2/137.

²¹ İbn Ebi Şeybe, 12/367, Ahmed b. Hanbel, 3/448-449, Ebu Davud, 3/43, Beyhakî, Sünen, 9/108, İbn Esfir, Usdu'l-gâbe, 4/352-353, İbn Kesir, Bidâye, 4/315.

Müslim b. Hâris et-Temimî demiştir ki:

“Resûlullah Aleyhisselam bizi bir seriyye içinde göndermişti.²²

Megar mevkiine ulaştık.²³

Oradaki kavme hücum ettik.²⁴

Ben atımı şaha kaldırdım.²⁵ Arkadaşlarımı geçtim.

Feryad eden²⁶ kadınlar ve çocuklarla karşılaştık. Onlara:

‘Korunmak ister misiniz?’ diye sordum.

‘Evet!’ dediler.²⁷

‘Öyleyse, Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne muhammeden abdu-hû ve rasûlüh, deyiniz²⁸ de korununuz!’ dedim.²⁹

Dediler.³⁰

Arkadaşlarım bana:

‘Sen bizi hem ganimetin üzerine getirdin, hem de bizi ondan men³¹ ve ganimeti bize haram ettin!’³² diyerek beni kınadılar.

Resûlullah Aleyhisselamın yanma döndüğümüz zaman da,³³ benim yapmış olduğum şeyi ona haber verdiler.

Resûlullah Aleyhisselam beni çağırıp, yaptığımı benim için güzel buldu³⁴ ve:

‘Hiç şüphesiz, Allah sana onlardan her bir insan için şu kadar şu kadar ecir ve sevab yazdı!’ buyurdu.”³⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam; bir orduya veya bir seriyyeye kumandan tayin ettiği,³⁶ bir orduyu veya askerî birliği göndereceği zaman, kumandana:³⁷

²² Ebu Davud, 4/321, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

²³ Ebu Davud, 4/321.

²⁴ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

²⁵ Ebu Davud, 4/321.

²⁶ Ebu Davud, 4/321, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

²⁷ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

²⁸ Ebu Davud, 4/321, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

²⁹ Ebu Davud, 4/321.

³⁰ Ebu Davud, 4/321, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

³¹ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

³² Ebu Davud, 4/321.

³³ Ebu Davud, 4/321, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

³⁴ Ebu Davud, 4/321.

³⁵ Ebu Davud, 4/321, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/166.

³⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/352, Müslim, 3/1357, Dârimî, 2/135, Beyhakî, Sünen, 9/69.

³⁷ Ebu Hanife, Müsned, s. 33, İbn Ebi Şeybe, 12/328, Ebu Davud, 3/37, Tirmizî, Sünen, 4/162, Beyhakî, Sünen, 9/49.

Allah'a karşı takvalı ve yanındaki Müslümanlara karşı hayırh olmayı, iyi davranmayı tavsiye eder, sonra da şöyle buyururdu:

“Allah'ın ismiyle, Allah'ın yolunda gazâ ediniz! Allah'ı tanımayanlarla çarpışınız!³⁸ Gazâ ediniz!³⁹

Ganimet mallarına hıyanette bulunmayınız!

Gadr etmeyiniz! Burun, kulak kesmeyiniz! Küçük çocuk [Ebu Hanife'ye göre; küçük çocuk ve yaşlı] öldürmeyiniz!

Müşriklerden olan düşmanımla [Ebu Hanife'ye göre; düşmanınızla] karşılaştığın [Ebu Hanife'ye göre; karşılaştığınızı] zaman, onları⁴⁰ üç haslete,⁴¹ üç hasletten birini kabule davet et!⁴²

Onların hangisinde sana icabet ederlerse, icabetlerini kabul et ve kendilerini serbest bırak!:

1) Onları İslâmiyete davet et!⁴³

Davetine icabet ederlerse, onların icabetlerini kabul et ve kendilerini serbest bırak!⁴⁴

Sonra, onları kendi yurtlarından Muhacirlerin yurtlarına göçmeye davet et ve kendilerine bildir ki; onlar bunu yaparlarsa Muhacirlere olan onlara da olacak, Muhacirlere olmayan onlara da olmayacaktır!

Yurtlarından göçmeyi kabul etmezlerse, onlara bildir ki; kendileri Müslümanların bedevîleri gibi olacaklar, kendilerine Allah'ın bedevî olan Müslümanlar hakkında cari olan hükmü uygulanacak; -Müslümanlarla birlikte cihada katılmadıkları için- ganimet ve haraçta bir payları olmayacaktır.⁴⁵

2) Eğer onlar Müslüman olmayı kabul etmezlerse,⁴⁶ onları cizye [vergi] vermeye davet et!⁴⁷ Onlardan cizye vermelerini iste!⁴⁸

³⁸ Ebu Hanife, Müsned, s. 33, İbn Ebi Şeybe, 12/328, Ahmed b. Hanbel, 5/352, Müslim, 3/1357, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/135, Beyhakî, Sünen, 9/49.

³⁹ İbn Ebi Şeybe, 12/328, Ahmed b. Hanbel, 5/358, Müslim, 3/1357, Dârimî, 2/135, Beyhakî, Sünen, 9/69.

⁴⁰ Ebu Hanife, Müsned, s. 33, Ahmed b. Hanbel, 5/352, Müslim, 3/1357, Ebu Davud, 4/37, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136, Beyhakî, Sünen, 9/49.

⁴¹ Müslim, 3/1357, Beyhakî, Sünen, 9/49.

⁴² Ahmed b. Hanbel, 5/352, Ebu Davud, 3/37, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136, Beyhakî, Sünen, 9/49.

⁴³ Ebu Hanife, Müsned, s. 33, Ahmed b. Hanbel, 5/352, Müslim, 3/13357, Ebu Davud, 3/37, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136

⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/352, Müslim, 32/1357.

⁴⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/358, Müslim, 3/1357, Ebu Davud, 3/37, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136, Beyhakî, Sünen, 9/49.

⁴⁶ Dârimî, 2/137.

⁴⁷ Ebu Hanife, Müsned, s. 33, Ahmed b. Hanbel, 5/352, Ebu Davud, 3/37.

⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/358, Müslim, 3/1357.

Buna icabet ederlerse, icabetlerini kabul et ve kendilerini serbest bırak!

3) İcabet etmezlerse, Allah'tan yardım dile, onlarla çarpış!⁴⁹

Sen bir kale halkını muhasara ettiğin zaman, onlar senden kendilerine Allah'm ahdini ve Allah'm peygamberinin ahdini vermeni isterlerse, kendilerine Allah'ın ahdini de, peygamberinin ahdini de verme!

Fakat, kendi ahdini,⁵⁰ babanın ahdini,⁵¹ arkadaşlarının ahdini ver!

Çünkü, sizin kendi ahidlerinizi,⁵² babalarınızın ahidlerini,⁵³ arkadaşlarınızın ahidlerini⁵⁴ bozmanız; Allah'm ahdini ve Resûlünün ahdini bozmaktan⁵⁵ daha iyidir.

Bir kale halkını muhasara ettiğin zaman, onlar senden kendilerini Allah'm hükmüne göre indirmeni isterlerse, sen onları Allah'ın hükmüne göre indirme! Ancak kendi hükmüne göre indir!

Çünkü, sen onlar hakkında Allah'ın hükmüne isabet edip edemeyeceğini bilemezsin!"⁵⁶

Hz. Hamza'nın Sîfü'l-Bahr'e Gönderilişi

Seferin Tarihi ve Mevkii

Sîfü'l-Bahr seferi, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinden yedi ay geçtikten sonra, Ramazan ayında idi.⁵⁷ Sîfü'l-Bahr, Iys nahiyesinde olup,⁵⁸ Cühenîlerin arazisindendir.⁵⁹

Seferin Gayesi ve Sebebi

Kureyş müşrikleri Peygamberimiz Aleyhisselamı Medine'de de rahat bırakmamakta; kendisini terketmeleri için, Medineli Müslümanlara tehditli mektuplar göndermekte;⁶⁰ onu öldürmeleri veya Medine'den sürüp

⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/352, Müslim, 3/1357, Ebu Davud, 3/37, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136, Beyhakî, Sünen, 9/49.

⁵⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/358, Müslim, 3/1357, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136.

⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 5/358, Dârimî, 2/136.

⁵² Ahmed b. Hanbel, 5/358, Müslim, 3/1357, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136.

⁵³ Ahmed b. Hanbel, 5/358, Dârimî, 2/136

⁵⁴ Müslim, 3/1358, Tirmizî, Sünen, 4/162.

⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/358, Müslim, 3/1358, Tirmizî, Sünen, 4/162, Dârimî, 2/136.

⁵⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/358, Müslim, 3/1358, Tirmizî, Sünen, 4/162, 163, Dârimî, 2/136.

⁵⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/9, İbn Sa'd, 2/6.

⁵⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/245, İbn Sa'd, 2/6.

⁵⁹ İbn Abdilberr, 1/370.

⁶⁰ İbn Habîb, s. 271.

çıkarmaları için de, Abdullah b. Übeyy b. Selûl ile Evs ve Hazrec kabilesi müşriklerine ultiमतолар vermekte idiler.⁶¹

Aynı zamanda, Müslümanlara hac yollarını da kapamışlardı.

Bunun için, Suriye ticaret yollarını keserek, kendilerini ticarî ve iktisadî cihetten sıkıntıya düşürüp yola getirmek gerekiyordu.⁶²

İslâm Mücahidlerinin Sîfü'l-Bahr'de Müşriklerle Karşılaşmaları

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sîfü'l-Bahr'e göndermek üzere, ilk defa olarak Hz. Hamza için bayrak bağladı.⁶³

Hz. Hamza'nın bayrağı beyazdı ve onu müttefiki Ebu Mersed b. Kennaz b. Husayn taşımakta idi.

Ebu Mersed, uzun boylu ve gür saçlı idi.⁶⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Hamza'nın maiyyetine -hepsi de Muhacirlerden olmak üzere- 30 süvari vermişti.⁶⁵

Hz. Hamza'nın maiyyetine Ensardan hiç kimsenin verilmemesinin, Akabe Bey'atında Ensara sadece Peygamberimiz Aleyhisselamı Medine'de koruma şartı koşulmuş olmasından ileri geldiği; bunun için, Peygamberimiz Aleyhisselamın, Bedir savaşıma çıkıncaya kadar, Ensardan hiç kimseyi askerî seferlere göndermediği, bu devrede onlara kendisini ve Muhacirleri korumakla yetinmiş olduğu söylenir.⁶⁶

Hz. Hamza'nın maiyyetindeki 30 süvari arasında:

1. Ebu Ubeyde b. Cerrah,
2. Ebu Huzeyfe Utbe b. Rebia,
3. Sâlim Mevlâ Ebi Huzeyfe,
4. Âmir b. Rebia,
5. Amr b. Sürâka,
6. Zeyd b. Hârise,
7. Kennaz b. Husayn,
8. Mersed b. Kennaz,

⁶¹ Abdurrezzak, 5/358-359, Ebu Davud, 3/156.

⁶² Ahmed b. Hanbel, 1/400, Buhârî, Sahîh, 5/2, 3.

⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/245, Vâkıdî, Megâzî, 1/9, İbn Sa'd, 2/6.

⁶⁴ İbn Sa'd, 2/6, 3/47.

⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/245, Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/6.

⁶⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/11, İbn Sa'd, 2/6.

9. Peygamberimiz Aleyhisselamın azadlısı Enese de bulunuyordu.⁶⁷ İçlerinde Ebu Cehil b. Hişam'ın da bulunduğu, Mekkeli müşriklerden 300 süvarinin himayesinde Şam'dan dönüp Mekke'ye gitmek isteyen ticaret kervanı Sîfü'l-Bahr'e (deniz sahiline) gelmiş bulunuyordu.⁶⁸ İki taraf, çarpışmak için saf bağladılar.⁶⁹

Mecdi b. Amr el-Cühenî'nin Arabuluculuk Edışı

O sırada, iki tarafın da dostu ve müttefiki olan Mecdi b. Amr el-Cühenî, yetişip araya girdi.

Kâh onlara, kâh bunlara gide gele, en sonunda iki tarafı da çarpışmaktan vazgeçirdi.

Hz. Hamza, arkadaşlarıyla birlikte Medine'ye döndü.

Ebu Cehil de, ticaret kervanı ve arkadaşlarıyla birlikte Mekke'ye yöneldi.⁷⁰ Hz. Hamza; Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına dönünce, Mecdi'nin araya girip yaptığı hizmetini haber verdi.⁷¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, Mecdi b. Amr'ın, Müslüman olmadığı halde⁷² kendiliğinden bu arabuluculuğu yapıp çarpışmayı önleyişine memnun oldu ve bu husustaki başarısını tebrik ve takdir buyurduğunu açıkladı.

Mecdi'nin kendi cemaatından gönderdiği kimselere de elbiseler giydirdi.⁷³

Ubeyde b. Hâris'in Râbîğ'a Gönderilişi

Seferin Tarihi ve Mevkii

Râbîğ seferi, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinin 8. ayının başında, Şevval ayında idi.⁷⁴

Râbîğ; hacıların Mekke'ye giderken geçtikleri, Ebvâ ile Cuhfe arasında bulunan bir vadi olup,⁷⁵ Cuhfe'ye uzaklığı üç mildir.⁷⁶

⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/9.

⁶⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/245, Vâkıdî, Megâzî, 1/9, İbn Sa'd, 2/6.

⁶⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/9, İbn Sa'd, 2/6.

⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/6.

⁷¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, Halebî, 3/136.

⁷² Halebî, 3/136.

⁷³ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, Halebî, 3/136.

⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7.

⁷⁵ Yâkût, 3/11.

⁷⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7.

Seferin Sebep ve Gayesi

Râbîğ seferinin sebep ve gayesi de, Sîfü'l-Bahr seferi için gösterilmiş olan sebep ve gayenin aynısıdır.⁷⁷

Râbîğ Seferine Katılan Süvarilerin Sayısı

Peygamberimiz Aleyhisselam; Ubeyde b. Hâris'i Râbîğ'a gönderirken,⁷⁸ ona bir bayrak bağlamıştı.⁷⁹ Bağlanan bayrak beyaz bezdendi⁸⁰ ve Ubeyde b. Hâris, Hz. Hamza'dan sonra, bayrağı bağlanan Müslümanların ilki idi.⁸¹

Ubeyde b. Hâris'in bayrağını Mıstah b. Üsâse taşımıştır.⁸²

Ubeyde b. Hâris'in maiyyetine verilen süvarilerin sayısı 60⁸³ veya 80 idi.⁸⁴

Onların hepsi Muhacirlerdendi.

İçlerinde Ensardan hiç kimse yoktu.⁸⁵

Mücahidlerin Müşriklerle Karşılaşmaları

Muhacir mücahidler Hicaz'da Seniyyetü'l-mere'nin aşağısında,⁸⁶ Râbîğ vadisinde Ahyâ diye anılan bir suya eriştiler.⁸⁷

Orada, Kureyşîlerden, büyük ve kalabalık bir cemaata rastladılar.⁸⁸

Kureyşîler, Ebu Süfyan Sahr b. Harb'in kumandası altında 200 kişi idiler.⁸⁹

Bu müşriklerin, İkrime b. Ebu Cehil'in veya Mikrez b. Hafs'ın kumandası altında bulundukları da söylenir.⁹⁰

İki taraf da, hayvanlarını otlatmak için, yoldan saptılar.⁹¹

Çarpışmak için ne saf bağladılar, ne de kılıç sıyırdılar.

⁷⁷ Abdurrezzak, 5/358, 359, İbn Habîb, s. 271, Ahmed b. Hanbel, 1/400, Buhârî, Sahîh, 5/2, 3, Ebu Davud, 3/156.

⁷⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7.

⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/245.

⁸⁰ İbn Sa'd, 2/7.

⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/245, İbn Sa'd, 2/7.

⁸² İbn Sa'd, 2/7, İbn Esîr, Kâmil, 2/111.

⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241.

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241, İbn Hazm, Cevâmi, s. 100.

⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241, İbn Sa'd, 2/7.

⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241.

⁸⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7, 3/51.

⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241.

⁸⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7, 3/51.

⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/242, İbn Hazm, Cevâmi, s. 101.

⁹¹ İbn Sa'd, 2/7.

Ancak, aralarında hafif bir tutuşma, çatışma, ok gösterisi yapıldı.⁹² Sa'd b. Ebi Vakkas o gün ilk oku attı ve İslâm'da ilk ok, onun tarafından orada atılmış oldu.⁹³

Sa'd b. Ebi Vakkas arkadaşlarının önüne geçti, ok çantasını açtı.

Arkadaşları da onu kalkanlarıyla siperlediler.

Sa'd b. Ebi Vakkas, ok çantasındaki oklarını atıp tüketinceye kadar, müşriklere ok yağdırdı.

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın çantasında yirmi ok vardı.

Kendisinin attığı hiçbir ok boşa gitmiyor, insan veya hayvandan, hangisine değiyorsa, onu ya öldürüyor, ya da yaralıyordu.⁹⁴

Müşrikler, Müslümanlara yardımcı kuvvetler geleceğini sanarak korktular.⁹⁵

İki taraf da, adamlarını esirgeyerek, birbirlerinden ayrıldılar.⁹⁶

Sa'd b. Ebi Vakkas, Ubeyde b. Hâris'e:

"Ardlarına düşseydik, onları öldürürdük! Çünkü onlar korkarak dönüp gittiler" dedi.⁹⁷

Mikdad b. Amr ile Utbe b. Gazvan'ın Müslümanlar Tarafına Kaçmaları

Müslüman oldukları halde o güne kadar Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelmeye muvaffak olamayan Mikdad b. Amr ile Utbe b. Gazvan, Müslümanlara kavuşabilmek umudu ile, müşriklerin yanına katılıp yola çıkmışlardı.

Müslümanları görünce, onların yanına kaçtılar.⁹⁸

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Harrar'a Gönderilişi

Seferin Tarihi ve Mevkii

Harrar seferi, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinin 9. ayının başlarında, Zilkâde ayında idi.⁹⁹

⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241, Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7.

⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/10.

⁹⁵ Diyarbekrî, 1/357.

⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241, 242, Vâkıdî, Megâzî, 1/10, İbn Sa'd, 2/7.

⁹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/11.

⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/242, İbn Hazm, Cevâmi, s. 101.

⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/11, İbn Sa'd, 2/7, Belâzurî, Ensâb, 1/371.

Harrar, Hicaz'da¹⁰⁰ Cuhfe yakınında bir suyun adı olup,¹⁰¹ Cuhfe'den Mekke'ye gelirken Mahacca'nın solunda ve Gadîr-i Hum'un yakınındadır.¹⁰²

Seferin Gayesi ve Sefere Katılanların Sayısı

Peygamberimiz Aleyhisselam Sa'd b. Ebi Vakkas için beyaz bir sancak bağladı.

Harrar seferinde sancağı Mikdad b. Amr taşıdı.¹⁰³

Sefere katılanların sayısı 8 idi.¹⁰⁴ 20 kişi oldukları da rivayet edilir.¹⁰⁵

Kervan halkı 60 kişi idi.¹⁰⁶

Sa'd b. Ebi Vakkas der ki:

"Resûlullah Aleyhisselam, bana:

'Ey Sa'd! Harrar'a varıp kavuşuncaya kadar git!

Çünkü, Kureyşlerin kervanı oradan geçecektir" buyurdu.¹⁰⁷

Harrar'dan ileri geçmemeyi de tavsiye etti.¹⁰⁸

Gündüzleri sinip gizlenmekte, geceleri yürümekte idik.

Beşinci günün sabahında Harrar'da sabahladığımız zaman, kervanı, oradan bir gün önce geçip gitmiş bulduk. Resûlullah Aleyhisselam Harrar'dan ileri geçmemekliğimi bana emretmişti.

Böyle olmasaydı, onlara yetişmeyi arzu ederdim."¹⁰⁹

Mücahidler, hiçbir çarpışma yapmadan, Medine'ye döndüler.¹¹⁰

Ebvâ (Veddan) Gazâsı

Gazânın Tarihi ve Mevkii

Ebvâ (Veddan) gazâsı, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinin onbirinci ayının başlarında, Safer ayında vuku bulmuştur.¹¹¹

¹⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/251.

¹⁰¹ Yâkût, 2/350.

¹⁰² İbn Sa'd, 2/7.

¹⁰³ İbn Sa'd, 2/7.

¹⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/251.

¹⁰⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/11, İbn Sa'd, 2/7.

¹⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/251, Belâzurî, Ensâb, 1/371, Taberî, Târîh, 2/259.

¹⁰⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/11, İbn Sa'd, 2/7.

¹⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/11, İbn Sa'd, 2/7, Taberî, Târîh, 2/259.

¹⁰⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/11.

¹¹⁰ İbn Hazm, Cevâmi, s. 104, İbn Esîr, Kâmil, 2/111.

¹¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/11, 12.

Hicretin onikinci ayının başlarında vuku bulduğu da rivayet edilir.¹¹²

Ebvâ; Furu' ile Cuhfe arasında bir karye olup, Medine'ye uzaklığı 23 mil kadardır, yani beş günlüktür.

Peygamberimiz Aleyhisselamın annesi Hz. Âmine'nin kabri buradadır.¹¹³

Peygamberimiz Aleyhisselam altı yaşlarında bulunduğu sırada, Hz. Âmine Medine'ye gidip zevci Hz. Abdullah'ın kabrini ziyaret ettikten sonra Mekke'ye dönerken Ebvâ'da vefat etmiş ve oraya gömülmüştü.¹¹⁴

Veddan ise, Medine ile Mekke arasında Furu' nahiyelerinden derli toplu bir yer olup Hersâ'ya 6 mil, Ebvâ'ya 8 mil uzaklıkta ve Cuhfe yakınında Damrâ, Gıfâr ve Kinanelere ait arazidendir.

Veddan'm Cuhfe'ye uzaklığı bir merhaledir.¹¹⁵

Gazânın Sebep ve Gayesi

Peygamberimiz Aleyhisselamm Ebvâ, Veddan seferinden maksadı; Kureyş müşrikleriyle karşılaşmak ve Damrâ b. Bekr oğullarıyla da bir anlaşma yapmaktı.¹¹⁶

Ebvâ gazâsı, Peygamberimiz Aleyhisselamm bizzat katıldıkları ilk gazâ idi.¹¹⁷ Peygamberimiz Aleyhisselam, Ensardan Sa'd b. Ubâde'yi Medine'de yerine vekil bıraktı.¹¹⁸

Peygamberimiz Aleyhisselamın Sancağı ve Sancaktarı

Ebvâ, Veddan gazasında Peygamberimiz Aleyhisselamın sancağı beyazdı ve onu Hz. Hamza taşımakta idi.¹¹⁹

Mahşi b. Amr ed-Damrî ile Anlaşma Yapılışı

Ebva gazâsında, Kureyş müşrikleriyle karşılaşmadığından, bir çarpışma olmamış; ancak, Kinane soyundan gelen Damrâ oğulları kabilesinin o zaman seyyidi ve lideri bulunan Mahşi b. Amr ile Ebvâ'da bir anlaşma yapılmıştır.¹²⁰

¹¹² İbn Sa'd, 2/8, Belâzurî, Ensâb, 1/286.

¹¹³ Yâkût, 1/79, Semhûdî, 4/1118, 1119.

¹¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 1/177.

¹¹⁵ Yâkût, 5/365.

¹¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 176.

¹¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241, İbn Sa'd, 2/8, İbn Hazm, Cevâmi, s. 100, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 176.

¹¹⁸ İbn Sa'd, 2/8, Belâzurî, Ensâb, 1/287, Taberî, Târîh, 2/261.

¹¹⁹ İbn Sa'd, 2/8, Taberî, Târîh, 2/261.

¹²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/241, Vâkudî, Megâzî, 1/12, İbn Sa'd, 2/8.

Buna göre, Peygamberimiz Aleyhisselam onlarla çarpışmayacağı gibi, onlar da Peygamberimiz Aleyhisselamla çarpışmayacaklar; Peygamberimiz Aleyhisselama karşı yığınak yapmayacaklar, bir düşmana da yardım etmeyeceklerdi.¹²¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, bu hususta aralarında bir yazı da yazdırdı.¹²²

Yazılan yazıda şöyle denildi:

“Bismillâhirrahmânirrahîm.

Bu, Muhammed Resûlullah’ın Benî Damrâlar için yazdığı yazıdır.¹²³

Onlarm malları ve canları emniyettedir.

Onlar, Allah’ın dinine karşı çarpışmadıkça, düşmanlarının baskınına karşı yardım görecekler; deniz bir kıl parçasını ıslatabilecek suya malik olduğu müddetçe, Peygamber onlara yardım edecektir.

Peygamber onları kendisine yardıma çağırdığı zaman da, onlar Peygamberin davetine icabet edeceklerdir. Bu, onlara, Allah’ın ve Resûlünün bir ahdi ve emânıdır. Yardım, onlardan, iyilik eden ve kötülüklerden sakınanları içindir.”¹²⁴

Medine’ye Dönüş

Ebvâ seferi 15 gece sürdü. Peygamberimiz Aleyhisselam bu sürenin sonunda Medine’ye döndü.¹²⁵

Buvat Gazâsı

Gazânın Tarihi ve Mevkii

Buvat gazâsı Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine’ye hicretinin onüçüncü ayının başlarında¹²⁶ Rebiülevvel ayında vuku bulmuştur.¹²⁷ Rebiülâhîr ayında vuku bulduğu da rivayet edilir.¹²⁸

Buvat; Radvâ nahiyesinde, Zîhuşub’un yakınında, Cüheynîlerin dağılarından bir dağdır.

¹²¹ İbn Sa’d, 2/8, Belâzurî, Ensâb, 1/237.

¹²² Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa’d, 2/8.

¹²³ Süheylî, 5/78, Kastallânî, Mevâhib, 1/98.

¹²⁴ İbn Sa’d, 1/274, 275, Süheylî, 5/78

¹²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa’d, 2/8.

¹²⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa’d, 2/8.

¹²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/248, Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa’d, 2/8.

¹²⁸ Taberî, Târîh, 2/260.

Bunun Medine'ye uzaklığı dört bürüd (36 mil) kadardır¹²⁹ Üç bürüd olduğu da söylenir.¹³⁰

Buvat'ın Bevat diye okunduğu da vardır.¹³¹

Radvâ; Yenbu yakınında, sulu, ağaçlı, vadili bir dağdır, Tihâme dağlarının ilkidir.

Radvâ, Yenbu'ya bir günlüktür, Medine'ye yedi merhaleliktir.¹³²

Gazânın Sebep ve Gayesi

Peygamberimiz Aleyhisselamın maksadı bu seferde Kureyş müşrikleriyle karşılaşmak,¹³³ o sırada yolda olup içlerinde Kureyş müşriklerinin ileri gelenlerinden Ümeyye b. Halef'in de bulunduğu 100 kişilik bir kuvvetin himayesindeki 2500 develik Kureyş ticaret kervanına da rastlamaktır.¹³⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam Ensardan Sa'd b. Muaz'ı Medine'de yerine vekil bıraktı.¹³⁵

Sâib b. Osman b. Maz'un'un vekil bırakıldığı da rivayet edilir.¹³⁶

Buvat seferinde Peygamberimiz Aleyhisselamın beyaz sancağını Sa'd b. Ebi Vakkas taşımıştır.¹³⁷

Buvat seferine katılan mücahidlerin sayısı 200 idi.¹³⁸

Bu seferde Kureyşilerle bir karşılaşma ve çarpışma olmadan Medine'ye dönülmüştür.¹³⁹

Sefvan Gazâsı

Seferin Tarihi, İsmi ve Mevkii

Sefvan seferi; Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinin onüçüncü ayının başlarında, Rebiülevvel ayında vuku bulmuştur.¹⁴⁰

¹²⁹ İbn Sa'd, 2/9.

¹³⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/12.

¹³¹ İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹³² Semhûdî, 4/1218.

¹³³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/248, Taberî, Târîh, 2/260, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa'd, 2/9, Belâzurî, Ensâb, 1/287, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹³⁵ İbn Sa'd, 2/8, Belâzurî, Ensâb, 1/287, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/248.

¹³⁷ İbn Sa'd, 2/8, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹³⁸ İbn Sa'd, 2/8, 9, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/248, Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa'd, 2/9.

¹⁴⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa'd, 2/9.

Sefvan seferine Bedrü'l-ülâ, Bedrü'l-evvel=ilk Bedir seferi de denilir.¹⁴¹

Sefvan; Bedir nahiyesinde bir vadinin adıdır.¹⁴²

Medine ile Bedir'in arası bir beridliktir.¹⁴³

Sefvan Seferinin Sebebi ve Gayesi

Bu sefer, Medine'ye üç mil uzaklıktaki Akîk nahiyesinin Cürüfe kadar uzanan Cemmâ dağında yayılmakta bulunan deve ve sığır gibi büyükbaş hayvanları sürüp götürmüş olan Kürz b. Cabir el-Fihri'yi yakalamak maksadıyla yapılmıştır.¹⁴⁴

Kürz b. Cabir bunu Müslüman olmadan önce yapmış, sonradan İslâmiyeti kabul etmiş, iyi bir Müslüman olmuştur.¹⁴⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sefvan seferine çıkarken, Medine'de yerine Zeyd b. Hârîse'yi vekil bırakmıştır.¹⁴⁶

Sefvan seferinde Peygamberimiz Aleyhisselamın bağladığı beyaz sancağı Hz. Ali taşımıştır.¹⁴⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam İslâm mücahidleriyle birlikte Kürz b. Cabir'in arkasından Sefvan'a kadar gitmiş ise de, Kürz oralardan daha önce savuşup gitmiş bulunduğundan kendisine yetişilememiş, Medine'ye geri dönmüştür.¹⁴⁸

Zü'l-Uşeyre Gazası

Seferin Tarihi ve Mevkii

Zü'l-Uşeyre seferi, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinin onaltıncı ayının başlarında, Cumâdelâhir ayında yapılmıştır.¹⁴⁹

Cumâdelülâ ayında yapıldığı da rivayet edilir.¹⁵⁰

Zü'l-Uşeyre; Mekke ile Medine arasında Yenbu nahiyelerinden bir nahiyeye olup, Müdlic oğullarına aitti.¹⁵¹

¹⁴¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/251, Vâkıdî, Megâzî, 1/12, Taberî, Târih, 2/60, Yâkût, 3/225.

¹⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/251, Yâkût, 3/225, Semhûdî, 4/1233.

¹⁴³ Yâkût, 1/358.

¹⁴⁴ İbn Sa'd, 2/9.

¹⁴⁵ İbn Abdilberr, 3/1310, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/468.

¹⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/251, İbn Sa'd, 2/9.

¹⁴⁷ İbn Sa'd, 2/9, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/251, İbn Sa'd, 2/9.

¹⁴⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/12, İbn Sa'd, 2/9.

¹⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/249, Belâzurî, Ensâb, 1/287.

¹⁵¹ Yâkût, 4/127.

Zü'l-Uşeyre ile Medine'nin arası dokuz beridliktir.¹⁵²

Zü'l-Uşeyre; Hayber ve Medine'nin meşhur hurmaları müstesna olmak üzere, Hicaz'da en üstün ve en iyi cins hurma yetiştiren bir yerdi.¹⁵³

Seferin Sebebi ve Gayesi

Zü'l-Uşeyre seferinden maksat, herşeyden evvel, oradaki Müdlic oğulları ve onların müttetikleri olan Damrâ oğullarıyla anlaşma yapmaktır.¹⁵⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam o sıralarda Kureyş müşriklerinin Şam'a yolladıklarını haber aldığı ticaret kervanlarına elkoymak istediği de rivayet edilir.¹⁵⁵

Zü'l-Uşeyre Seferine Katılan Mücahidlerin Sayısı

Zü'l-Uşeyre seferine katılan mücahidler yüzelli-ikiyüz kişi kadardı¹⁵⁶ ve hepsi de Muhacirlerdendi. Hiçbiri sefere katılmak için zorlanmadı.

Nöbetleşe binilmek üzere, yanlarında otuz kadar da deve¹⁵⁷ ve bir adet de at bulunuyordu.¹⁵⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu Seleme b. Abdüsed'i Medine'de yerine vekil bıraktı.¹⁵⁹

Zü'l-Uşeyre seferinde Peygamberimiz Aleyhisselam beyaz sancağını Hz. Hamza taşıdı.¹⁶⁰

Müdlic ve Damrâ Oğulları ile Anlaşma Yapılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam Zü'l-Uşeyre'de Müdlic oğullarına uğradı.

Müdlic oğulları Peygamberimiz Aleyhisselamı son derecede ağırladılar.¹⁶¹

Peygamberimiz Aleyhisselam orada hem Müdlic oğullarıyla, hem de onların müttetikleri olan Damrâ oğullarıyla anlaşma yaptı.¹⁶² Müdlic oğul-

¹⁵² İbn Sa'd, 2/10, İbn Cevzî, 2/675

¹⁵³ Yâkût, 4/127.

¹⁵⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/249.

¹⁵⁵ Vâkudî, Megâzî, 1/12, İbn Sa'd, 2/10, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹⁵⁶ Vâkudî, Megâzî, 1/12, İbn Sa'd, 2/9.

¹⁵⁷ İbn Sa'd, 2/9, 10.

¹⁵⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/287.

¹⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/248, İbn Sa'd, 2/9, Taberî, Târîh, 2/261.

¹⁶⁰ İbn Sa'd, 2/9, Taberî, Târîh, 2/261, İbn Esîr, Kâmil, 2/112.

¹⁶¹ Belâzurî, Ensâb, 1/287.

¹⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 2/249, İbn Sa'd, 2/10..

larına da, daha önce Damrâ oğullarına yazılmış olan anlaşma yazısının bir nüshası yazıldı.¹⁶³

Hız. Ali'ye Şehit Edileceğinin Haber Verilişi

Ammar b. Yâsir der ki:

“Zü'l-Uşeyre gazâsında Ali b. Ebi Talib'le iki yoldaştık.

Resûlullah Aleyhisselam Zü'l-Uşeyre'de konaklayınca, Müdlic oğullarından bazılarının su ve hurma üzerindeki çalışmalarına baktık.

Ali b. Ebi Talib bana:

‘Ey Ebu Yakzan! Şu kavmin yanına varıp nasıl çalışıyorlar bir baksak olmaz mı?’ dedi.

Ben de:

‘Gitmek istiyorsan, gidelim’ dedim.

Gittik, onların yanlarına vardık. Yaptıkları işleri bir müddet seyrettik. Sonra, bizi uyku tuttu. Ben ve Ali, gidip küçük bir hurma ağacının altına, yumuşak toprak üzerine uzanınca, uyuyakaldık.

Vallahi, Resûlullah Aleyhisselam yanımıza gelip ayağıyla kımıldatmadıkça, uyanamadık!

Uyuduğumuz sırada, toza toprağa bulanmışız!

Resûlullah Aleyhisselam, Ali b. Ebi Talib'i tozlara topraklara bulanmış görünce:

‘Sana ne oldu Ebu Turab?’ diye sordu. Sonra da:

‘Size halkın en haydudu, yaramazı olan iki kişiyi haber vereyim, söyleyeyim mi?’ buyurdu.

‘Evet yâ Rasûlallah! Haber ver, söyle!’ dedik.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Biri, Salih Peygamberin dişi devesini ayaklarını keserek öldüren Semud kavminin Uhaymir'idir; diğeri de ey Ali, seni şöylece vuracak olandır!’ buyurdu ve Ali'nin başının neresine vurulup nereye kadar kana boyanacağını sakalını tutarak işaret etti.”¹⁶⁴

¹⁶³ Kastallânî, Mevâhib, 1/98.

¹⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/249-250, Ahmed b. Hanbel, 4/263, Taberî, Târîh, 2/261.

Abdullah b. Cahş'ın Nahle'ye Gönderilişi

Seferin Tarihi ve Mevkii

Nahle seferi Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinin onyedinci ayının başlarında,¹⁶⁵ Recep ayında idi.¹⁶⁶ Seferin mevkii olan Nahle vadisi Mekke'nin yakınmdadır, İbn Âmir'in bostamdır.¹⁶⁷ Mekke ile Taif arasmdadır.¹⁶⁸

Seferin Sebep ve Gayesi

Nahle seferinin gayesi; Kureyş müşriklerini gözetlemek, denetlemek, onlar hakkında edinilecek bilgileri Peygamberimiz Aleyhisselama getirmekti.¹⁶⁹

Abdullah b. Cahş der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, yatsı namazını kıldırınca, beni yanına çağırdı: ‘Sabah vakti olur olmaz yanıma gel! Silahın da yanında bulunsun! Seni bir tarafa göndereceğim!’ buyurdu.

Sabah olunca, Mescide gittim.

Kılıcım, yayım, ok çantam, kalkanım da yanımda idi.

Resûlullah Aleyhisselam halka sabah namazını kıldırıdıktan sonra evine döndü.

Ben ondan önce davranmıştım. Beni kapısının önünde dikilir buldu. Kureyşlilerden (Muhacirlerden) benimle birlikte gidecek bazı kişiler buldu.¹⁷⁰

Übeyy b. Ka'b'ı çağırdı.

Geline, ona emretti. O da bir yazı yazdı.

Sonra beni çağırdı. Bana Havlan işi deri üzerine yazılmış bir mektup verdi.

‘Seni şu kişiler üzerine tayin ettim’ buyurdu.”¹⁷¹

Nahle seferine memur edildiği zaman, Abdullah b. Cahş'a, ilk defa olarak “mü'minler emîri” ünvanı verildi.¹⁷²

¹⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/13, İbn Sa'd, 2/10.

¹⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252, Vâkıdî, Megâzî, 1/13, İbn Sa'd, 2/10.

¹⁶⁷ İbn Sa'd, 2/10.

¹⁶⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252.

¹⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252, Yakubî, 2/69-70, Taberî, Târih, 2/262, İbn Esîr, Kâmil, 2/113, Zehebî, Târih, s. 29, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 18, İbn Seyyid, 1/223.

¹⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/13.

¹⁷¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/13, Belâzurî, Ensâb, 1/271.

¹⁷² Vâkıdî, Megâzî, 1/19, İbn Sa'd, 2/11.

Nahle Seferine Katılan Mücahidlerin Sayıları ve İsimleri

1. Abdullah b. Cahş,
 2. Ebu Huzeyfe b. Utbe b. Rebia,
 3. Vâkıd b. Abdullah,
 4. Ükkâşe b. Mihsan,
 5. Halid b. Bükeyr,
 6. Sa'd b. Ebi Vakkas,
 7. Utbe b. Gazvan,¹⁷³
 8. Süheyl b. Beyzâ,¹⁷⁴
 9. Âmir b. Rebia,¹⁷⁵
 10. Âmir b. Führeyre,
 11. Ammar b. Yâsir,¹⁷⁶
 12. Sa'd b. Leys.¹⁷⁷
- Bunların hepsi Muhacirlerdendi.¹⁷⁸

Mücahidlere Tahsis Edilen Binitler

Nahle'ye kadar nöbetle binmek üzere, her iki kişiye bir deve tahsis edildi.¹⁷⁹

Abdullah b. Cahş'a Verilen Emir

Peygamberimiz Aleyhisselam, Abdullah b. Cahş'a, iki gün gitmedikçe mektubu açmamasını, açtığı zaman da onda buyurulana göre hareket etmesini ve arkadaşlarından hiçbirini de kendisiyle birlikte harekete zorlamamasını emir buyurdu.¹⁸⁰

Abdullah b. Cahş, Medine'den yola çıkacağı zaman da:

"Yâ Rasûlallah! Hangi taraftan gideyim?" diye sordu.¹⁸¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

¹⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252, Vâkıdî, Megâzî, 1/19.

¹⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252.

¹⁷⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/19, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 18.

¹⁷⁶ Taberî, Târih, 2/264.

¹⁷⁷ İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 18.

¹⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252, Vâkıdî, Megâzî, 1/19, Zehebî, Târih, s. 29.

¹⁷⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/17, İbn Sa'd, 2/10.

¹⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252, Vâkıdî, Megâzî, 1/13, Yakubî, 2/69, Taberî, Târih, 2/262, İbn Hazm, Cevâmi, s. 104, İbn Esîr, Kâmil, 2/113, İbn Seyyid, 1/227, Zehebî, Târih, s. 29, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 18.

¹⁸¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/13.

“Necdiyye yolunu tut!¹⁸² Kuyuya yönel!” buyurdu.

Abdullah b. Cahş, İbn Dumeyre kuyusuna eriştiği ve mektubu açıp baktığı zaman,¹⁸³ onda şöyle yazıldığını gördü:

“Bismillâhirrahmânirrahîm.

Emmâ ba’d:¹⁸⁴

Benim bu mektubuma bakınca, yürümeye devam et! Mekke ile Taif arasındaki Nahle’ye in ve orada Kureyşîleri gözetle!

Onlar hakkında edineceğin haberleri bize bildir!”

Abdullah b. Cahş:

“İşittim ve buyruğuna boyun eğdim!” dedikten sonra, arkadaşlarına:

“Resûlullah Aleyhisselam, bana Nahle’ye kadar yürüyüp gitmemi ve orada Kureyşîleri gözetlememi ve onlar hakkında edineceğim haberleri kendisine götürmemi emr ve bu yolda sizden herhangi bir kimseyi zorlamaktan da beni nehy buyuruyor.

O halde, sizden her kim şehitlik ister ve onu arzularsa, benimle gitsin. Kim de bundan hoşlanmazsa, geri dönsün!

Ben, Resûlullah Aleyhisselamın buyruğunu yerine getiriciyim” dedi ve yürüdü.

Arkadaşları da onunla birlikte yürüdüler. Arkadaşlarından hiçbiri ondan geri kalmadı. Abdullah b. Cahş arkadaşlarıyla birlikte Hicaz üzerinden Medine’ye kadar ilerleyip Buhran’a vardılar.

O sırada Sa’d b. Ebi Vakkas’la Utbe b. Gazvan nöbetle bindikleri develelerini kaybettiler, onu aramak için geri kaldılar.¹⁸⁵

Orada iki gün oyalandılar, arkadaşlarının arkasından gittilerse de bulusamadılar.¹⁸⁶

Abdullah b. Cahş ile yanındaki arkadaşları ise Nahle’ye kadar ilerleyip oraya indiler.

Orada, Kureyşîlere ait, kuru üzüm ve deri gibi ticaret malları yüklü bir kervana rastladılar ki; müşriklerden Amr b. Hadramî, Osman b. Abdullah

¹⁸² Vâkıdî, Megâzî, 1/13, Belâzurî, Ensâb, 1/371, 372.

¹⁸³ Vâkıdî, Megâzî, 1/13.

¹⁸⁴ Diyarbekrî, 1/365.

¹⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/252, 253, Yakubî, 2/69, 70, Taberî, Târih, 2/262, İbn Hazm, Cevâmi, s. 104, 105, İbn Esîr, Kâmil, 2/113, 114, İbn Seyyid, 1/227, Zehebî, Târih, s. 29, İbn Kesîr, Bidâye, 3/248-249, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 18.

¹⁸⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/17, İbn Sa’d, 2/11.

b. Mugîre ve kardeşi Nevfel b. Mugîre ile Hişam b. Mugîre'nin azadlısı Hakem b. Keysan bu kervanda bulunuyorlardı.¹⁸⁷

Kervan Taiften gelip orada konaklamıştı.¹⁸⁸

Kervandaki müşrikler, Müslümanların yakınlarına indiklerini görünce, korktular.

Fakat, Ükkâşe b. Mihsan'm başını tıraş etmiş olduğunu görünce de:

“Bunlar umrecilerdir, bunlardan size bir zarar gelmez!” dediler.¹⁸⁹

Kervan halkı yüklerini çözüp develerini saldılar, yemek yapmaya da başladılar.¹⁹⁰ Mücahidler kervan hakkında kendi aralarında görüştüler, konuştular.

Gün, Recep ayının son günü idi.

“Vallahi, eğer bunları bu gece bırakırsanız, Harem'e girerler ve kendilerini bununla korurlar.

Eğer onları bu gece öldürürseniz, muhakkak, Haram olan ayda öldürmüş olursunuz!” dediler, tereddüde düştüler, onların üzerine yürümekten çekindiler.¹⁹¹

İçlerinden birisi:

“Biz bugün haram olan aydan mıdır, değil midir; pek bilemiyoruz”

Başka birisi ise:

“Biz bugünün haram olan aydan başka bir gün olduğunu bilmiyoruz! Onu helalleştirmeyi uygun görmeyiz!” dedi.¹⁹²

Haram Olan Aylar

Peygamberimiz Aleyhisselam; Veda Haccı hutbesinde, haram olan aylar hakkında şöyle buyurmuştur:

“Allah katında ayların sayısı 12'dir.¹⁹³ Bunlardan dördü haram aylardır. Üçü, birbiri ardınca gelir: Zilkade, Zilhicce ve Muharrem.

¹⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/253, Vâkıdî, Megâzî, 1/14, Yakubî, 2/70, Taberî, Târih, 2/262, 263, İbn Hazm, Cevâmi, s. 105, İbn Esîr, Kâmil, 2/114, İbn Seyyid, 1/228, Zehebî, Târih, s. 29, 30, İbn Kesîr, Bidâye, 3/249, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 18.

¹⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/16, İbn Sa'd, 2/11.

¹⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/253, Vâkıdî, Megâzî, 1/14, İbn Sa'd, 2/10, Taberî, Târih, 2/263, İbn Esîr, Kâmil, 2/114, Zehebî, Kâmil, s. 29, İbn Kesîr, Bidâye, 3/249.

¹⁹⁰ Vâkıdî, 1/14, İbn Sa'd, 2/10.

¹⁹¹ İbn İshak İbn Hişam, Sîre, 2/253, Vâkıdî, Megâzî, 1/14, Taberî, Târih, 2/263, İbn Hazm, Cevâmi, s. 105, İbn Esîr, Kâmil, 2/114, İbn Seyyid, 1/228, Zehebî, Târih, s. 29, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 18.

¹⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/14.

¹⁹³ Tevbe: 26.

Biri de, iki Cumad ile Şaban arasında bulunan, Mudar'ın ayı Recep'tir."¹⁹⁴

Mücahidlerin Kervan Mallarını İğtinam Edip Medine'ye Getirmeleri

Mücahidler, bir hayli tereddüitten sonra, cesarete geldiler. Öldürebileceklerini öldürmeye ve yanlarındaki malları almaya kalktılar. Vâkıd b. Abdullah, Amr b. Hadramî'yi bir okla vurup öldürdü, Osman b. Abdullah ile Hakem b. Keysan'ı esir aldı.

Nevfel b. Abdullah ise kaçıp onlardan kurtuldu, arkasından yetişemediler. Abdullah b. Cahş ve arkadaşları, ticaret kervanını ve iki esiri Medine'ye getirdiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

"Ben size haram olan ayda çarpışmayı emretmedim!?" buyurup, onlardan bir şey almaktan çekindi.

Mücahidlerin elleri yanlarına düştü. Helâk ve mahv olduklarını sandılar.¹⁹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam onlara ne haram olan ayda, ne de haram olan ayın başkasında çarpışmayı emretmiş değildi; ancak Kureyşlilere ait haberleri sezmeye çalışmalarını emretmişti.¹⁹⁶

Onlara, Medine'deki Müslüman kardeşleri de, yaptıkları bu işten dolayı çattılar.¹⁹⁷

"Siz, buyurulmadığınız bir işi işlediniz!

Çarpışmakla emrolunmadığınız halde, haram olan ayda çarpışma yaptınız!" dediler.¹⁹⁸

Kureyş müşrikleri de:

"Muhammed ve ashabı haram olan ayı helalleştirdiler; onda kan döktüler, mal aldılar ve adamları esir ettiler!" diyerek, yapılan işi kınadılar.¹⁹⁹

¹⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/251, Vâkıdî, Megâzî, 3/1112, İbn Sa'd, 2/186, Ahmed b. Hanbel, 5/37, Buhârî, Sahih, 6/235, Ebu Davud, 2/195, 196, Yakubî, 2/110, Taberî, Tefsîr, 10/125.

¹⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/253-254, Vâkıdî, Megâzî, 1/14-16, Taberî, Târîh, 2/263, İbn Seyyid, 1/228, İbn Kesîr, Bidâye, 3/249.

¹⁹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/16.

¹⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/254, Vâkıdî, Megâzî, 1/16, Taberî, Târîh, 2/263, İbn Esîr, Kâmil, 2/114, İbn Seyyid, 1/228, İbn Kesîr, Bidâye, 3/249-250.

¹⁹⁸ Taberî, Târîh, 2/263.

¹⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/254, Vâkıdî, Megâzî, 1/16, Taberî, Târîh, 2/263, İbn Seyyid, 1/228, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

Mekke’de bulunan bazı Müslümanlar ise:

“Onlar bu yaptıklarını ancak Şaban ayında yapmışlardır” diyerek, müşriklerin sözlerini reddetmeye çalıştılar.²⁰⁰

Gerçekten de, Mücahidler, kervan halkının üzerine yürüdükleri günün haram olan aydan olup olmadığı hususunda şüphe ve tereddüt halinde idiler.²⁰¹

Medine’de Yahudiler bu hadiseden Peygamberimiz Aleyhisselam aleyhinde geleceğe ait birtakım kehanetlerde bulunmakta, yorumlar yapmakta idiler:

“Amr b. Hadramî’yi Vâkıd b. Abdullah öldürdü. Amr harbi geliştirdi, yaşattı! Hadramî harbe yaklaştı! Vâkıd b. Abdullah harbi ateşledi!” demek-te idiler.²⁰²

Halk bu hususta sözü çoğaltınca, Yüce Allah Resûlüne indirdiği âyette şöyle buyurdu:

“Sana haram olan ayı ve ondaki muharebeyi sorarlar.

De ki: O ayda muharebe etmek büyük günahtır.

İnsanları Allah yolundan men etmek, O’nu inkâr etmek, ziyaretçilerin Mescid-i Harama gitmelerine engel olmak, onun halkını oradan çıkarmak ise, Allah katında daha büyük günahtır.

Fitne, adam öldürmekten de beterdir!

Kâfirler, güçleri yetse, sizi dininizden döndürünceye kadar sizinle çarpışmaya devam edeceklerdir.

İçinizden kim dininden döner de kâfir olarak ölürse, o gibilerin yaptığı iyi işler, dünyada da, ahirette de boşa gitmiştir.

Onlar o ateşin (Cehennem) arkadaşlarıdır.

Onlar orada (hiç çıkmamak üzere) temelli kalıcıdırlar.”²⁰³

Yüce Allah bu âyeti indirip Müslümanların korku ve endişelerini indirince, Peygamberimiz Aleyhisselam kendisine ayrılan ganimet payını ve iki esiri kabul etti. Kureys müşrikleri esir edilen Osman b. Abdullah ve Hakem b. Keysan için kurtulmalık akçesi gönderdiler.²⁰⁴ Gönderilen

²⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/254, Taberî, Târîh, 2/263, İbn Seyyid, 1/228, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

²⁰¹ İbn Sa’d, 2/10.

²⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 2/254, Vâkıdî, Megâzî, 1/16, Taberî, Târîh, 2/263, İbn Esîr, Kâmil, 2/114, İbn Seyyid, 1/228, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

²⁰³ Bakara: 217.

²⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/254, 255, Vâkıdî, Megâzî, 1/17, Taberî, Târîh, 2/263, İbn Hazm, Cevâmî, s. 105-106, İbn Esîr, Kâmil, 2/114, İbn Seyyid, 1/228, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

kurtulmalık akçesi, her birisi için 40 ukıyye gümüştü. 1 ukıyye, 40 dirhemdir.²⁰⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, kurtulmalık akçelerini getiren Kureyş elçilerine:

“İki sahabimiz Sa’d b. Ebi Vakkas’la Utbe b. Gazvan sağ salım gelinceye kadar, sizden kurtulmalık akçenizi kabul edemeyeceğiz.

Çünkü, bu iki arkadaşımızın akıbetinden korkuyoruz.

Eğer siz onları öldürürseniz, biz de sizin iki esirinizi öldürürüz!” buyurdu.²⁰⁶

Sa’d b. Ebi Vakkas der ki:

“Nihayet, Resûlullah Aleyhisselamın yanına geldik ki, onlar bizim öldürülmüş olduğumuzu sanıyorlardı.

Biz bu seferimizde çok açlık çektik.

Müleyha’dan yola çıktık.

Müleyha ile Medine’nin arası 6 beridliktir.

Müleyha’dan bir cemaatla yola çıktığımız zaman, yanımızda tadacak hiçbir şey yoktu..

Dikenli ağaçlara rastladıkça onları yemekte, üzerine de, su içmekte idik.

Nihayet Medine’ye geldik

Medine’ye gelince, orada Kureyşîlerden bazılarını, esir adamlarının kurtulmalıklarını getirmiş bulduk.

Biz gelince, Resûlullah Aleyhisselam onların getirdikleri kurtulmalık akçelerini kabul etti.”²⁰⁷

Hakem b. Keysan’ın Müslüman Oluşu ve Osman b. Abdullah’ın Kâfir Olarak Ölüşü

Peygamberimiz Aleyhisselam Hakem b. Keysan’ı İslâmiyete davet etti ve ona İslâmiyeti uzun uzadıya anlatmaya çalıştı.

Hz. Ömer:

“Yâ Rasûlallah! Bununla ne diye konuşup durursun? Vallahi bu hiçbir zaman Müslüman olmaz! Bırak beni, onun boynunu vurayım da anasının yanına (Cehenneme) kadar gitsin!” dedi.

²⁰⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/17.

²⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/255, Taberî, Târih, 2/263, İbn Seyyid, 1/229, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

²⁰⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/16, 17.

Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Ömer'in sözüne bakmadı, Hakem'e İslâmiyeti anlatmaya devam etti.

Hakem:

"İslâm nedir?" diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"İslâm, Allah'a hiçbir şeyi eş, ortak koşmaksızın ibadet etmen ve Muhammed'in de O'nun kulu ve resûlü olduğuna şehadet getirmendir" buyurunca, Hakem:

"Müslüman oldum!" dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, ashabına dönerek:

"Eğer ben demin bu hususta size uyup onu öldürmüş olsaydım, Cehenneme girmiş gitmişti o!" buyurdu.²⁰⁸

Hakem, Müslüman olunca, Medine'de, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında kaldı; Mekke'ye gitmedi.²⁰⁹

Hz. Ömer der ki:

"Hakem'in Müslüman olduğunu görünce, sanki bütün geçmiş ve gelecek şeyler beni tuttu ve sıktı! Kendi kendime:

'Peygamber Aleyhisselam, benden daha iyi bilirken, ben nasıl, ne diye ona karşı bir şeyi dilemeye kalkarım?!' dedim. Sonra da:

'Benim bu öğütten maksadım, ancak, Allah ve resûlünün rızasını kazanmaktı' diyerek kendimi teselli ettim.

Hakem Müslüman oldu. Vallahi, Müslümanlığını da güzelleştirdi: Allah yolunda cihad etti. Nihayet, Bîr-i Maûne'de şehit edildi.

Resûlullah Aleyhisselam ondan hoşnut oldu, Hakem Cennetlere girdi."²¹⁰

Nahle'de esir edilip Medine'ye getirilmiş bulunan Kureyş müşriklerinden Osman b. Abdullah ise, kurtulmalık akçesi ödenip serbest bırakılınca Mekke'ye gitti ve orada kâfir olarak öldü.²¹¹

²⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/15, 16, İbn Sa'd, 4/137.

²⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/255, Taberî, Târih, 2/263, İbn Hazm, Cevâmi, s. 106, İbn Seyyid, 1/229, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

²¹⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/15, İbn Sa'd, 4/137.

²¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/255, Taberî, Târih, 2/263, İbn Hazm, Cevâmi, s. 106, İbn Seyyid, 1/229, Zehebî, Târih, s. 30, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

Abdullah b. Cahş ile Arkadaşlarının Nahle Seferinden Dolayı Ecir Ummaları

Abdullah b. Cahş ve arkadaşları, haklarında âyet indiği zaman, Allah yolundaki cihadlardan dolayı ecir ve sevaba nail olmayı da ummuşlar ve:

“Yâ Rasûlallah! Mücahidlere verilecek ecirden bizler de -gazamızdan dolayı- umabilir miyiz?” diye sormuşlardı.²¹²

Yüce Allah, indirdiği âyette şöyle buyurdu:

“Şüphe yok ki, iman edenler ve Allah yolunda hicret edip de cihad edenler, işte onlar, muhakkak Allah'ın rahmetini umarlar.

^ Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir.”²¹³

Şam'dan Medine'ye Gelen İbn Heyyiban'ın Yahudilere Peygamberimiz Aleyhisselamın Geleceğini Haber Verişi ve Ona Uymayı Vasiyet Edişi

Şam Yahudilerinden İbn Heyyiban, İslâmiyetten birkaç yıl önce, Medine'ye gelip yerleşmişti.

Kendisi hayırh ve salih bir zâttı.

Vefat edeceği sırada, Yahudilere:

“Ey Yahudi cemaatı! Siz benim o yiyecekleri, içecekleri bol ülkeden şu yok-sulluk ve açlık yurduna gelişimin sebebini biliyor musunuz?” diye sordu.

Yahudiler:

“Sen daha iyi bilirsin!” dediler.

Bunun üzerine, İbn Heyyiban:

“Ben, buraya, ortaya çıkması çok yaklaşan peygamberin gelmesini beklemek üzere gelmiş bulunuyorum. Bu şehir, onun hicret yurdu olacaktır! Ben onun daha evvel gönderilmesini, benim de kendisine tâbi olmamı çok arzu ederdim! Onun geleceği zaman, çok yaklaşmıştır. Ey Yahudi cemaatı! Sakın, ona inanmak ve tâbi olmakta başkaları sizi geçmesin! O, kendisine muhalefet edecek olanların kanlarını dökmeye, çoluk çocuklarını ve kadınlarını esir almaya da memurdur. Siz bu hususta ona engel olamaz, ondan korunamazsınız da!” dedi, sonra da öldü.²¹⁴

²¹² İbn İshak, İbn Hişam, 2/255, Taberî, Tefsîr, 2/356, İbn Seyyid, 1/229, İbn Kesîr, Bidâye, 3/250.

²¹³ Bakara: 218.

²¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 1/227-228, İbn Sa'd, 1/160-161, Ebu Nuaym, Delâil, 1/81-82, Beyhakî, Sünen, 9/114.

Allah ondan razı olsun!

İbn Heyyiban'ın vasiyeti ve öğüdü Yahudilerce dinlenmiş, fakat tutulmamış, bilakis Peygamberimiz Aleyhisselama düşmanlıklarını arttırmaktan başka bir işe yaramamıştır.

Nitekim, Beni Nadîr Yahudilerinin başkanı ve bilgini Huyey b. Ahtab'la kardeşi Ebu Yâsir b. Ahtab, Peygamberimiz Aleyhisselamı Kuba'ya geldiği zaman gidip dinledikleri ve gelmesini bekledikleri peygamberin bütün sıfatlarını kendisinde gördükleri ve bunu itiraf da ettikleri halde, Yahudilerin İslâmiyete girmelerini önlemek için olanca gayretlerini sarfetmekten geri durmamışlardır.²¹⁵

Yahudilerin, Gelmesini Bekleyip Durdukları Peygamberi, Gelince İnkâr Etmeleri

Evs ve Hazrec kabilelerinden oluşan Ensar, önce putperest idiler. Bunlar, kendi yurtlarında, Yahudilerle zaman zaman çarpışır dururlardı.

Yahudilerle araları bozuldukça, Yahudiler:

“Bir peygamber gönderilmek üzeredir. Onun geleceği zamanın gölgesi düşmüştür.

O peygamber gelince biz ona tâbi ve onunla birlik olup, Âd ve İrem kavminin öldürüldükleri gibi, biz de sizi öldüreceğiz!” derlerdi.²¹⁶

Yüce Allah, Hz. Muhammed Aleyhisselamı Araplardan gönderince, Yahudiler onu inkâr ettiler.

Muaz b. Cebel ile Bişr b. Berâ' b. Ma'rur:

“Ey Yahudi cemaatı! Allah'tan korkunuz ve Müslüman olunuz!

Biz putperest iken, siz Muhammed Aleyhisselamla size yardım geleceğini umuyor, onun gönderilmek üzere bulunduğunu haber veriyor ve bize onun sıfatlarını belirtiyordunuz” dediler.

Sellam b. Mişkem:

“Bize, bildiğimiz bir şey gelmemiştir ve gelen, bizim size anlattığımız peygamber değildir!” dedi.

²¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/165, 166, İbn Kesîr, Bidâye, 3/212.

²¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/70, Taberî, Târîh, 2/234, Tefsîr, 1/410, Ebu Nuaym, Delâil, 1/298, Beyhakî, Delâil, 2/434, İbn Seyyid, 1/156, Zehebî, Târîh, s. 290, İbn Kesîr, Bidâye, 3/148, 149, Kastallânî, Mevâhib, 1/76, Diyarbekrî, 1/306.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette²¹⁷ şöyle buyurdu:

“Vaktâ ki, onlara -yanlarındakini tasdik edici (ve doğrultucu)- bir Kitab geldi ki, daha önce, küfredenlerin aleyhine böyle bir fetih istiyorlardı.

İşte, tanıdıkları o şey gelince, inkâra kalkıştılar.

Artık Allah’ın lâneti o kâfirleredir.”²¹⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam Yahudileri İslâmiyete davet edip Allah’tan başkasına tapmaktan ve bunun akıbetinden sakındırdığı zaman, Yahudiler Peygamberimiz Aleyhisselamm davetine icabetten kaçındılar. Onun Allah’tan getirip tebliğ ettiklerini inkâr ettiler.

Bunun üzerine, Muaz b. Cebel ile Sa’d b. Ubâde ve Ukbe b. Vehb, onlara:

“Ey Yahudi cemaatı! Allah’tan korkunuz! Vallahi, siz elbette bilirsiniz ki, o Allah’ın resûlüdür.

Andolsun ki; onun peygamber olarak gönderilmesinden önce, siz onu bize anıyor ve sıfatını bize tarif edip duruyordunuz!” dediler.

Râfi’ b. Hüreymile ile Vehb b. Yahuza:

“Bunu, biz size hiçbir zaman söylemedik!

Allah da, Musa’dan sonra ne bir Kitab indirmiş, ve ondan sonra ne bir müjdeleyici, ne de bir korkutucu göndermiştir!” dediler.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette²¹⁹ şöyle buyurdu:

“Ey ehl-i kitab! Peygamberlerin arası kesildiği bir zamanda, size gerçekleri apaçık söyleyip duran Resûlümüz gelmiştir. Tâ ki, ‘Bize ne bir rahmet müjdecisi, ne de bir azab habercisi gelmedi!’ demenize meydan kalmasın.

İşte, size rahmet müjdecisi de, azab habercisi de, geldi artık!

Allah herşeye hakkıyla kâdirdir.”²²⁰

Yahudi bilginlerinden Ebu Yâsir b. Ahtab, Nâfi’ b. Ebi Nâfi’, Âzer b. Ebi Âzer, İzar b. Ebi İzar ve Eşya’, Peygamberimiz Aleyhisselama gelerek; peygamberlerden kimlere iman edileceğini sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselam da, onlara:

“Biz Allah’a ve bize indirilene, İbrahim’e, İsmail’e, İshak’a, Yâkub’a ve torunlara indirilenlere, Musa’ya ve İsa’ya verilenlere ve peygamberlere

²¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/196, Taberî, Tefsîr, 1/411, İbn Seyyid, 1/212, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/124.

²¹⁸ Bakara: 89.

²¹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/212, Taberî, Tefsîr, 6/166, Kurtubî, 6/122.

²²⁰ Mâide: 19.

Rableri tarafından verilene iman ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırd etmeyiz. Biz Allah’a teslim olmuş Müslümanlarız’ deyin” (Bakara: 136) mealli âyeti okudu.

İsa b. Meryem Aleyhisselam anılınca;

“Biz İsa b. Meryem’e iman etmeyiz!

Ona iman edene de iman etmeyiz!” dediler.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette²²¹ şöyle buyurdu:

“De ki: Ey ehl-i kitab! Sizin bizden hoşlanmayışımız sebebi; bizim Allah’a ve bize indirilen ile daha önce indirilenlere iman ettiğimizden ve sizin de birçoğunuzun fâsık kimseler oluşunuzdan başka bir şey değildir.”²²²

Yahudi bilginlerinden Râfî’ b. Hârise, Sellam b. Mişkem, Malik b. Sayf, Râfî’ b. Hureymile de:

“Ey Muhammed! İbrahim’in milleti ve dini üzerinde bulunduğunu ve Tevrat’tan yanımızdakilere inandığını söyleyen ve onların Allah tarafından gelen hak ve gerçek olduğuna şahadet eden sen değil misin?” diye sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Amma, siz onda bulunmayan şeyleri ihdas ve onda Allah’ın sizden almış olduğu ahdi inkâr ettiniz. Onda insanlara açıklamakla emrolunduğunuz şeyleri de, ketmedip gizlediniz.

Ben sizin kendiliğinizden ihdas ettiğiniz şeyleri kabul ve tasdikten uzayım!” buyurdu.

Onlar:

“Biz elimizde bulunan şeyle amel ederiz! Biz hidayet ve hak üzereyiz. Sana ne iman eder, ne de tâbi oluruz!” dediler.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette şöyle buyurdu:

“De ki: Ey ehl-i kitab! Tevrat’ı ve İncil’i ve Rabbinizden size indirileni dosdoğru tatbik ve icra edinceye kadar, siz hiçbir şey üzere değilsiniz! Andolsun ki; sana Rabbinden indirilen, onlardan birçoğunun taşkınlığını ve küfrünü arttıracaktır. O halde, o kâfirler güruhuna karşı gam çekme!”²²³

²²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/216, Taberî, Tefsîr, 1/576, Kurtubî, 2/141.

²²² Mâide: 59.

²²³ Mâide: 68.

Yahudilerden Nahham b. Zeyd, Kardem b. Ka'b ve Bahri b. Amr, Peygamberimiz Aleyhisselama gelerek:

“Ey Muhammed! Allah ile beraber ondan başka ilah bulunduğunu biliyor musun?” diye sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah ki, O'ndan başka hiçbir ilah yoktur ve ben bunun için gönderildim ve buna davet ediyorum” buyurdu.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette²²⁴ şöyle buyurdu:

“De ki: Şahit olmak bakımından, hangi şey daha büyük?

De ki: Benim aramla sizin aranızda Allah hakkıyla şahittir.

Şu Kur'ân, bana, sizi de, (sizden sonra kendilerine) erişecek olanları da inzâr etmekliğim için vahyolundu.

Allah ile beraber başka ilahlar da olduğuna gerçekten siz mi şahitlik ediyorsunuz?!

De ki: Ben buna asla şahitlik etmem!

De ki: O, ancak bir tek ilahtır. Sizin eş tutmakta olduğunuz şeylerle, muhakkak ki, benim hiçbir ilişğim yoktur!”²²⁵

Seleme b. Selâme der ki:

“Abduleşhel oğulları mahallesinde, bizim Yahudi bir komşumuz vardı.

Bu Yahudi bir gün evinden çıkarak Abduleşhel oğullarının toplandıkları yere gelip durdu.

O zaman ben Abduleşhel oğulları içinde yaşça en genci idim.

Üzerimde Yemen işi bir aba vardı. Abaya bürünmüş olduğum halde, avlumuzda yere uzanmıştım.

Yahudi; Kıyamet gününden, ölülerin tekrar dirilmesinden, ahiret hesabından, Mizandan, Cennet ve Cehennemden bahsediyordu.

O, bunları inkâr eden, putlara tapan ve insanların öldükten sonra tekrar dirileceklerine inanmayan kimselere anlatıyordu.

Onlar, Yahudiye dönüp:

‘Ey filan! Yazıklar olsun sana!

Sen insanların öldükten sonra tekrar dirilip Cennet veya Cehenneme gideceklerine inanıyor musun?’ dediler.

²²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/217, Taberî, Tefsîr, 1/164.

²²⁵ En'am: 19.

Yahudi:

‘Evet! Yemin ederim ki, inanıyorum! Oradaki Cehennemde yanacağım müddet yerine, bu dünyada en büyük tandırı kızdırarak beni içine atıp sonra ağzını kapatıp sıvasalar, oradaki Cehennem azabından kurtulmak için, kabul ederdim!’ dedi.

Yahudiye:

‘Yazıklar olsun sana! Ey filan! Bu söylediğin şeylerin bir delili var mı?’ diye sordular.

Yahudi:

‘Evet, var! Şu beldelerden çıkacak olan bir peygamber bunun delilidir’ dedi ve eliyle de Mekke ve Yemen tarafına işaret etti.

Onlar, Yahudiye:

‘Peki, sen bu peygamberin ne zaman ortaya çıkacağını tahmin ediyorsun?’ diye sordular.

Yahudi, bana baktı -ki, ben o zaman orada bulunanların yaşça en küçüğü idim.

‘Şu çocuk, yaşarsa, onu görecektir!’ dedi.

Vallahi, çok geçmeden Yüce Allah resûlü Muhammed Aleyhisselamı peygamber gönderdi ki, o Yahudi o zaman aramızda yaşıyordu.

Biz Resûlulaha iman ettik, o ise azgınlığı ve kıskançlığı yüzünden onu inkâr etti.

Kendisine:

‘Yazıklar olsun sana ey filan! Onun hakkında bize söylemiş olduğun şeyleri söyleyen sen değil miydin?’ dedik.

‘Evet! Fakat, bu, o gelecek olan değildir!’ dedi.²²⁶

Safvan b. Assal der ki:

‘Ehl-i Kitabdan²²⁷ iki Yahudi²²⁸den biri, öbürüne,²²⁹ arkadaşına:

‘Haydi, şu peygambere gidelim de, İsrail oğullarının men olundukları şeyleri soralım’ dediler.²³⁰

²²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/417, 418, Ahmed b. Hanbel, 3/467, 468, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/429.

²²⁷ Beyhakî, Sünen, 8/166.

²²⁸ Tirmizî, Sünen, 5/306, Kurtubî, 10/334.

²²⁹ Tirmizî, Sünen, 5/306, Kurtubî, 10/334.

²³⁰ Ahmed b. Hanbel, 4/239, Tirmizî, Sünen, 5/306, Taberî, Tefsîr, 15/172, Beyhakî, Sünen, 8/166, Begavî, 1/6, Kurtubî, 1/335, İbn Kesîr, Tefsîr, 3/67.

Arkadaşı:

‘Sen ona peygamber deme! O senin kendisine peygamber dediğini duyarsa (memnuniyetinden) dört gözlü olur!’ dedi.

Gelip soracaklarını sordular.²³¹

Peygamber Aleyhisselam:

‘1. Allah’a hiçbir şeyi şerik koşmayınız!

2. Çalmayınız!

3. Zina yapmayınız!

4. Allah’ın haram kılınmış olduğu nefsi, haksız yere öldürmeyiniz!

5. Sihir (büyü) yapmayınız!

6. Riba (faiz) yemeyiniz!

7. Bir suçsuzu, öldürmesi için, devlet adamına götürmeyiniz!

8. Namuslu, iffetli bir kadına zina isnad etmeyiniz!

9. Savaştan kaçmayınız!

10. Siz Yahudilere mahsus olmak üzere, Cumartesi günü yasağına da tecavüz etmeyiniz!’ buyurunca, onlar Resûlullah Aleyhisselamın ellerini ve ayaklarını öptüler ve:

‘Biz şehadet ederiz ki; sen, hiç şüphesiz, peygambersin!’ dediler.

Resûlullah Aleyhisselam, onlara:

‘Sizin bana tâbi olmanızı,²³² Müslüman olmanızı²³³ engelleyen nedir?’ diye sordu.

Onlar:

‘Davud Aleyhisselam, soyundan devamlı olarak peygamber gelip durması için Allah’a dua etmiştir.²³⁴

Eğer biz sana tâbi olur,²³⁵ Müslüman olursak,²³⁶ Yahudilerin bizi öldürmelerinden korkarız’ dediler.”²³⁷

²³¹ Ahmed b. Hanbel, 4/239, Tirmizî, Sünen, 5/306, Taberî, Tefsîr, 15/172, Beyhakî, Sünen, 8/166, Begavî, 1/6, Kurtubî, 10/335, İbn Kesîr, Tefsîr, 3/67.

²³² Ahmed b. Hanbel, 4/239, Taberî, Tefsîr, 15/173, Beyhakî, Sünen, 8/166, Begavî, 1/6, İbn Kesîr, Tefsîr, 3/67.

²³³ Tirmizî, Sünen, 5/306, Taberî, Tefsîr, 15/172, Kurtubî, 10/336.

²³⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/239, Tirmizî, Sünen, 5/306, Taberî, Tefsîr, 15/172, Beyhakî, Sünen, 8/166, Begavî, 1/6, Kurtubî, 10/336, İbn Kesîr, Tefsîr, 3/67.

²³⁵ Taberî, Tefsîr, 15/173, Beyhakî, Sünen, 8/166, Begavî, 1/6.

²³⁶ Ahmed b. Hanbel, 4/239, Tirmizî, Sünen, 5/306, Kurtubî, 10/336, İbn Kesîr, Tefsîr, 3/67.

²³⁷ Ahmed b. Hanbel, 4/239, Tirmizî, Sünen, 5/306, Taberî, Tefsîr, 15/173, Beyhakî, Sünen, 8/166, Begavî, 1/6, Kurtubî, 10/336, İbn Kesîr, Tefsîr, 3/67.

Yahudi Bilginlerinden Zebîr b. Bata'nın Gerçeği Önce İkrar ve Sonra İnkâr Edışı

Yahudi bilginlerinin büyüklerinden Zebîr b. Bata; babasının ölümünden sonra ve Peygamberimiz Aleyhisselamın peygamber olarak gönderilişinden önce;

“Ben babamın bana okuduğu bir kitap buldum ki, içinde ‘Peygamber Ahmed karaz (selem ağacı) yurdundan çıkacaktır. Onun sıfatı da şöyle şöyle olacaktır!’ diye anılmaktadır” der dururdu.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mekke’de zuhur ettiğini işitir işitmez, elindeki kitabı imha etti ve Peygamberimiz Aleyhisselamın hal ve şanını gizledi:

“Onun hakkında hiçbir bilgi mevcut değildir” dedi.²³⁸

Yahudilerin Peygamberimiz Aleyhisselamın Sıfatlarını Kitaplarında Okudukları ve Çocuklarına da Öğrettikleri

Peygamberimiz Aleyhisselamın peygamber olarak gönderilmesinden biraz önce, Kurayza, Nadîr, Fedek ve Hayber Yahudileri de, onun sıfatlarını, hicret edeceği yerin Medine olacağını yanlarındaki kitaplarda yazılı bulmuşlardı.²³⁹

Benî Kurayza Yahudileri bunu çocuklarına da öğretirlerdi.²⁴⁰

Ölüm Döşğinde Müslüman Olan Yahudi Genci

Peygamberimiz Aleyhisselam, bir gün, Hz. Ebu Bekir’le Hz. Ömer’in arasında yürüyüp gittiği sırada, kardeşinin veya kendisinin hasta olan oğluna şifa için Tevrat okuyan bir Yahudiye rastladı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Ey Yahudi! Musa’ya Tevrat’ı indirmiş ve İsrail oğullarına denizi yarmış olan Allah aşkına doğru söyle! Sen Tevrat’ında benim na’tımı, sıfatımı ve zuhur edeceğim yeri yazılı bulmadın mı?” diye sordu.

Yahudi, başıyla işaret ederek:

‘Hayır!’ demek istedi.

Yahudinin yeğeni veya oğlu, bu inkâra dayanamadı:

²³⁸ İbn Sa’d, 1/159.

²³⁹ İbn Sa’d, 1/159-160.

²⁴⁰ İbn Sa’d, 1/160.

“Musa’ya Tevrat’ı indiren, İsrail oğullarına denizi yaran Allah için şehadet ederim ki; o, senin na’tını, sıfatını, zamanını ve zuhur edeceğin yeri kitabında yazılı bulmuştur.

Ben şehadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur.

Sen de Allah’ın resûlüsün!” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yahudiye arkadaşınızın başucundan kaldırınız!” buyurdu.

O sırada, hasta gencin de ruhu kabzolundu.

Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz onun cenaze namazını kıldı.²⁴¹

Necidlinin Peygamberimiz Aleyhisselam Hakkında Tevrat ve İncil’de Bildirilenleri İtiraf Edışı

Ashabdan Feletan b. Âsım’ın bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam, bir gün Mescidinde ashabıyla birlikte otururken, birisinin gezindiğini gördü. Ona:

“Ey filan!” diyerek seslendi.

O da:

“Buyur yâ Rasûlallah!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen benim Resûlullah olduğuma şehadet ediyor musun?” diye sordu.

Adam:

“Hayır!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen Tevrat okur musun?” diye sordu.

Adam:

“Evet!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen İncil de okur musun?” diye sordu.

Adam:

“Evet!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

²⁴¹ İbn Sa’d, 1/185, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 6/171.

“Sana and veriyorum: Sen beni Tevrat ve İncil’de yazılı bulmadın mı?” diye sordu.

Adam:

“Senin sıfatında, senin gibi birinin, senin çıktığın yerden ortaya çıkacağını yazılı bulduk.

Amma, biz onun içimizden çıkmasını umuyorduk.

Sen ortaya çıkınca, baktık ki, sen bizim umduğumuz değilsin!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen nerelisin?” diye sordu.

Adam:

“Necidliyim! O çıkacak peygamberin -korkusuz olarak Cennete girecek yetmiş bin kişilik ümmetindenim.

Sizler ise azıcıklarsınız!” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, kelime-i tevhid ve tekbir getirerek:

“Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; ben, o peygamberim!

Benim ümmetim de yetmiş binden, yetmiş binden, yetmiş binden çoktur!” buyurdu.²⁴²

Hristiyan Kıskançlığı ve İnkârcılığından da Bir Örnek

Uteybe’nin azadlı kölesi Sehl, anası ve amcasının himayesinde bir yetim olup, Hristiyanı ve İncil okurdu.

Sehl der ki:

“Amcamın (İncil) Mushaf’ını ahp okurken, bir yaprağı geçeceğim sırada, yazısı hoşuma gitmedi. Yaprağı elimle yokladığım zaman, yaprağın diğerine tutkalla yapıştırılmış olduğunu gördüm.

Yaprağı birbirinden ayırınca, içinde Muhammed Aleyhisselamm sıfatlarını yazılı buldum:

‘O, ne kısa, ne de uzun boyludur.

Ak tenlidir.

İki bölük halinde örgülü saçlıdır.

İki omuzunun arasında peygamberlik hâtemi vardır.

²⁴² İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/368, İbn Hacer, İsâbe, 3/209.

Çoğu zaman, dizlerini dikip iki elini kavuşturarak oturur.
Sadaka kabul etmez.
Merkebe ve deveye biner.
Davar sağlar.
Eskimiş gömleği giyer. Böyle yapan kişi kibirden uzak olur; işte o böyle yapar.

O İsmail'in soyundandır.
Kendisinin ismi Ahmed'dir!"

Kendisinin sıfatlarını buraya kadar okuyup bitirdiğim zaman, amcam geldi. Yapışık yaprağı ayırdığımı görünce, beni dövdü ve:
'Şu yaprağı açmak, okumak senin neyine gerek?!' dedi.
Ben:
'Onun içinde Ahmed Peygamber (Aleyhisselam)ın sıfatları var!' dedim.
Amcam:
'O artık bundan sonra gelmeyecektir' dedi."²⁴³

Peygamberimiz Aleyhisselamın Yumuşak Huyluluğunun Bir Yahudiye Müslüman Edişi

Peygamberimiz Aleyhisselam bir Yahudiden belli bir vade ile 30 dinar borç almıştı.

Yahudi borç vadesinin bitmesine daha bir gün varken, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelip:

"Ey Muhammed! Hakkımı öde!

Zaten siz Abdulmuttalib oğulları borcunuzun vaktini geçirir, uzatır durursunuz!" dedi.

Hz. Ömer, ona:

"Ey habis Yahudi! Vallahi, eğer Resûlullahın evinde olmasaydın, gözünü patlattırdım!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ömer'e:

"Allah seni affetsin ey Hafs'ın babası! Biz, senden, bu davranışından başkasını beklerdik:

Sen bana borcumu güzellikle ödememi söyleyecek, ona da, hakkının tahsilinde yardımcı olmakla birlikte, alacağını isterken daha nazik davranmasını tavsiye edecektin!?" buyurdu.

²⁴³ İbn Sa'd, 1/363.

Peygamberimiz Aleyhisselamın bu derece uysal ve yumuşak davranışı, Yahudinin Peygamberimiz Aleyhisselamın yumuşak huyluluğu hakkında Tevrat'tan edinmiş olduğu bilgiyi azaltmadı, arttırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Yahudiye:

“Ey Yahudi! Senin bendeki alacağının müddeti ancak yarın sabah dolacaktır!” buyurduktan sonra, Hz. Ömer’e:

“Ey Hafs’ın babası! Onunla birlikte bahçeye git!

Beğenirse, ona şu kadar sa’ hurma ver ve hakkından biraz fazla da ver.

Verirken, ‘Sana şu kadar da fazla veriyorum’ de!

Razı olmazsa, ona bahçeden şu kadar daha fazla ver!” buyurdu.

Yahudi, bahçeye gidip gördü ve beğendi.

Hz. Ömer ona Peygamberimiz Aleyhisselamın dediği kadar hurma verdi.

Emir buyurulan fazlayı da ödedi.

Yahudi, hurmaları teslim alınca:

“Ben şahadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur! Muhammed de Allah’ın Resûlüdür!” dedikten ve Peygamberimiz Aleyhisselamın bütün sıfatlarıyla ve özellikle hilm sıfatıyla tavsif buyurulduğunu gördüğünü ve sırf bunu anlamak için ona bu şekilde davrandığını açıkladıktan sonra, Hz. Ömer’e:

“Sen şahit ol ki; bu hurma ile birlikte, malımın bir kısmını Müslümanların yoksullarından bir kısmına bağışladım” dedi.

Yüz yaşlarında bulunan tek ihtiyar dışında, bütün ev halkıyla birlikte Müslüman oldu.²⁴⁴

Allah ondan ve onun Müslüman olan ev halkından razı olsun!

Yahudi Bilginlerinden Başlıcaları

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine’ye hicret edip geldiği zaman, Medine’de ve Medine’nin çevresinde pek çok Yahudi bilgini vardı.

Bunlar, Peygamberimiz Aleyhisselama ve İslâmiyete karşı açıktan cephe almışlardı.

Yahudi bilginlerinin bütün düşmanlıkları, peygamberliğin kendilerinden alınıp Araplara verilmesinden duydukları kıskançlık ve kinden ileri geliyordu.

²⁴⁴ İbn Sa’d, 1/361.

Bunlar; Evs ve Hazrec kabilesi müşrik ve münafıklarından birçoklarını da kandırarak kendi saflarına çekmeye muvaffak olmuşlar, Peygamberimiz Aleyhisselamı yalanlamak ve İslâmiyeti reddetmekte birleşmişlerdi.

Yahudi bilginleri, Peygamberimiz Aleyhisselamı uğraştırmak, müşkil duruma düşürmek, sıkıntıya sokmak maksadıyla birçok karışık, dolaşık sorular sormaktan da geri durmazlardı.

Muhtelif kabilelere mensup bulunan bu Yahudi bilginlerinden başlıcaları şunlardı:

Nadîr oğulları kabilesinden olanlar:

1. Huyey b. Ahtab,
2. Ebu Yâsir b. Ahtab,
3. Cüdeyy b. Ahtab,
4. Sellam b. Mişkem,
5. Kinane b. Rebi' b. Ebi Hukayk,
6. Sellam b. Ebi Hukayk (Ebû Râfi' A'ver)
7. Rebi' b. Rebi' b. Ebi Hukayk,
8. Amr b. Cahhaş,
9. Ka'b b. Eşref,
10. Haccac b. Amr,
11. Kardem b. Kays.²⁴⁵

“Şu muhakkak ki, küfredenleri inzar etsen de, etmesen de, onlarca birdir; inanmazlar. Allah onların kalbleri üzerine de, kulakları üzerine de mühür basmış, gözlerinin üzerine bir de perde çekmiştir. En büyük azab da onlar içindir”²⁴⁶ meallî âyetlerin Huyey b. Ahtab'la kardeşleri hakkında nazil olduğu rivayet edilir.²⁴⁷

Kureyş müşriklerinin ileri gelenlerinden Ebu Süfyan Sahr b. Harb Medine'ye geldikçe Sellam b. Mişkem'e konuk olur, ondan gördüğü bol ikramdan memnun kalırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselama zehirli koyun kebabı ikram eden de, bu Sellam b. Mişkem'in karısı Zeyneb binti Hâris idi.

²⁴⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/160.

²⁴⁶ Bakara: 6-7.

²⁴⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/283.

Sa'lebe oğulları kabilesinden olan Yahudi bilginleri:

12. Abdullah b. Suriya A'ver,
13. İbn Saluba,
14. Muhayrik.

Hicaz'da, o zaman, Tevrat'ı İbn Suriya kadar iyi bilen Yahudi bilgini yoktu.

Başlangıçta İslâm'a düşmanlık gösteren Muhayrik ise daha sonra Müslüman olmuş ve Uhud savaşında şehit düşmüştür.

Allah ondan razı olsun!

Kaynuka oğulları kabilesinden olan Yahudi bilginleri:

15. Zeyd b. Lasit (veya Lusayt),
16. Sa'd b. Huneyf,
17. Mahmud b. Seyhan,
18. Uzeyz b. Ebi Uzeyz,
19. Abdullah b. Sayf (veya Dayf),
20. Süveyd b. Hâris,
21. Rifaa b. Kays,
22. Finhas,
23. Eşya',
24. Numan b. Eda',
25. Bahri b. Amr,
26. Şe's b. Adiyy,
27. Şe's b. Kays,
28. Zeyd b. Hâris,
29. Sükeyn b. Ebi Sükeyn,
30. Adiyy b. Zeyd,
31. Numan b. Ebi Evfa,
32. Numan b. Amr,
33. Ebu Enes,
34. Mahmud b. Dahya,
35. Malik b. Sayf (veya Dayf),
36. Ka'b b. Raşid,
37. Âzer,
38. Râfi' b. Ebi Râfi',
39. Helid,

40. Ezar b. Ebi Ezar (veya Âzer b. Âzer),
 41. Râfi' b. Hâris,
 42. Râfi' b. Hureymile,
 43. Râfi' b. Hârîce,
 44. Malik b. Avf,
 45. Rifaa b. Zeyd,
 46. Abdullah b. Selam,
- Abdullah b. Selam Yahudi bilginlerinin en bilgisi olup, Müslüman olunca, Husayn olan adını Peygamberimiz Aleyhisselam Abdullah'a çevirmiştir. Allah ondan razı olsun!

Benî Kurayza kabilesinden olan Yahudi bilginleri:

47. Zebir b. Bata,
48. Gazzal b. Şemvil,
49. Ka'b b. Esed,
50. Şemvil b. Zeyd,
51. Cebel b. Amr,
52. Nehham b. Zeyd,
53. Kardem b. Ka'b,
54. Vehb b. Zeyd,
55. Nafi' b. Ebi Nafi',
56. Ebu Nafi',
57. Adiyy b. Zeyd,
58. Haris b. Avf,
59. Kardem b. Zeyd,
60. Üsame b. Habib,
61. Rafi' b. Rümeyle,
62. Cebel b. Ebi Kuşeyr,
63. Vehb b. Yehuda,

Zurayk oğulları kabilesinden olan Yahudi bilgini:

64. Lebid b. A'sam.

Hârîse oğulları kabilesinden olan Yahudi bilgini:

65. Kinane b. Suriya.

Amr b. Avf oğulları kabilesinden olan Yahudi bilgini:

66. Kardem b. Amr.

Neccar oğulları kabilesinden olan Yahudi bilgini:

67. Silbile b. Berham.

Bunlardan, Abdullah b. Selam ile Muhayrık hariç, hepsi Peygamberimiz Aleyhisselama, ashabına düşmanlık, kötülük eden, kötü maksatlarla sorular soran Yahudi bilginlerinden başlıcaları idiler.²⁴⁸

**Yahudi Bilginlerinin Birtakım Sorular Sorarak
Peygamberimiz Aleyhisselamı Oyalamaya Çalışmaları**

1. Rivayete göre İbn Abbas demiştir ki:

“Bir gün,²⁴⁹ Yahudi bilginlerinden bir topluluk, Resûlullah Aleyhisselama geldiler:²⁵⁰

‘Ey Ebu’l-Kâsım!²⁵¹ Ey Muhammed!²⁵² Peygamberden başka kimsenin bilemeyeceği²⁵³ dört şeyi sana soracağız.²⁵⁴

Sen bunu yapar (sorularımızı cevaplar)san, biz sana tâbi olur, seni doğrular, sana inanırız’ dediler.²⁵⁵

Resûlullah Aleyhisselam, onlara:

‘Siz istediğiniz şeyi sorunuz.

Eğer ben sizin sorduğunuz şeyi söyler,²⁵⁶ size haber verirsem, beni doğrulayacağınıza,²⁵⁷ İslâmiyet üzere bana tâbi olacağınıza²⁵⁸ Allah ahd ve misakıyla²⁵⁹ ve Yâkub (Aleyhisselam)’un oğullarından aldığı söz üzere²⁶⁰ söz veriniz’ buyurdu.

²⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/160-163.

²⁴⁹ İbn Sa’d, 1/174, Ahmed b. Hanbel, 1/278.

²⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/191, İbn Sa’d, 1/174, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

²⁵¹ İbn Sa’d, 1/174, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

²⁵² İbn İshak, İbn Hişam, 2/191.

²⁵³ İbn Sa’d, 1/174, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431 İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

²⁵⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/191, İbn Sa’d, 1/174, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

²⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/191.

²⁵⁶ İbn Sa’d, 1/174, 175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 21/129.

²⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/191.

²⁵⁸ İbn Sa’d, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

²⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/1891, İbn Sa’d, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

²⁶⁰ İbn Sa’d, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

Yahudi bilginleri:

‘Olur.²⁶¹

1. Tevrat indirilmeden önce, İsrail’in (Yâkub Aleyhisselamın) kendisine haram kıldığı yemeğin hangisi olduğunu bize haber ver?

2. Kadının döl suyu, erkeğin döl suyu nasıldır, bize haber ver?

3. Döl suyundan erkek nasıl olur ve dişi nasıl olur, bize haber ver?

4. Son zamanda gelecek olan şu ümmî peygamberin uykusu nasıldır ve meleklerden dostu hangisidir, bize haber ver?’ dediler.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Ben sorduğunuz şeyleri size haber verecek olursam muhakkak bana tâbi olacağınıza, Allah ahdiyle söz veriniz’ buyurdu.

Yahudi bilginleri Resûlullah Aleyhisselama istediği sözü verdiler.

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam:

‘Musa’ya Tevrat’ı indiren Allah aşkına,²⁶² Allah’m İsrail oğullarıyla geçen günleri aşkına!²⁶³

Siz İsrail (Yâkub Aleyhisselam)’in şiddetli bir hastalığa tutulup hasta-hğının uzaması üzerine, Yüce Allah şifa verir ve hastalığından kurtarırsa kendisine en sevdiği içeceği ve en sevdiği yiyeceği haram kılmayı adadığını ve en sevdiği yiyeceğin deve eti, en sevdiği içeceğin de deve sütü olduğunu bilmez misiniz?’ diye sordu.

Yahudi bilginleri:

‘Allah için, evet!’ dediler.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Allah’ım! Onların üzerine şahit ol!’ dedi.²⁶⁴

‘Musa’ya Tevrat’ı indiren ve Kendisinden başka hiçbir ilah olmayan Allah aşkına!

Erkeğin döl suyunun beyaz ve yoğun, kadının döl suyunun ise sarı ve ince olduğunu;

Erkeğin döl suyu kadının döl suyuna üstün gelirse, Allah’ın izniyle çocuğun erkek olup ona benzediğini;

Kadınm döl suyu erkeğin döl suyuna üstün gelirse, Allah’m izniyle çocuğun kız olduğunu bilmez misiniz?’ diye sordu.

²⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/191, İbn Sa’d, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

²⁶² İbn Sa’d, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/431, 432, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129

²⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/192.

²⁶⁴ İbn Sa’d, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/432, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

Yahudi bilginleri:

‘Allah için, evet!’ dediler.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Allah’ım! Onların üzerine şahit ol!’ dedi ve:

‘Tevrat’ı Musa’ya indiren Allah aşkına!

Şu ümmî olan peygamberin gözünün uyuduğunu, fakat kalbinin uyumadığını bilmez misiniz?’ diye sordu.

Yahudi bilginleri:

‘Allah için, evet!’ dediler.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Allah’ım! Şahit ol!’ dedi.

Yahudi bilginleri:

‘Şimdi, sen bize, meleklerden dostun olanı da söyle!

Onun hakkında seninle ya birleşiriz, ya da ayrılırız’ dediler.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Benim dostum Cebrail Aleyhisselamdır.

Allah hiçbir peygamber göndermemiştir ki, Cebrail (Aleyhisselam) onun dostu olmasın!’ buyurdu.

Yahudi bilginleri:

‘İşte, biz bu hususta senden ayrılırız!

Eğer senin dostun ondan başka bir melek olsaydı, muhakkak sana uyar ve seni doğrulardık’ dediler.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sizin onu doğrulamanıza engel olan nedir?’ diye sordu.

Yahudi bilginleri:

‘O, bizim düşmanımızdır’ dediler.²⁶⁵

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Allah aşkına! Allah’ın İsrail oğullarıyla geçen günleri aşkına!

Siz bana Cebrail’in geldiğini bilmez misiniz?’ diye sordu.

Yahudi bilginleri:

‘Allah için, evet! Biliriz!

Fakat, ey Muhammed! O bize düşmandır!

O ancak şiddet için, kan dökmek için gelen bir melektir.

²⁶⁵ İbn Sa’d, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/432, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129.

Eğer o böyle olmasaydı, biz sana tâbi olurduk' dediler."²⁶⁶

Bunun üzerine, inen âyetlerde²⁶⁷ şöyle buyuruldu:

"De ki: Kim Cibrîl'e düşmansa, bilsin ki; o Kur'ân'ı, kendisinden önceki kitablari tasdik edici ve inû'minlere bir hidayet ve müjde kaynağı olmak üzere senin kalbine -Allah'ın izniyle- o indirmiştir.

Her kim Allah'a, Allah'm meleklerine ve peygamberlerine, Cebrail ve Mîkâil'e düşman olursa, bilsin ki; Allah da, kâfirlerin düşmanıdır.

Andolsun ki; Biz sana apaçık mucizeler indirdik. Bunları ancak fâsıklar inkâr ederler.

Ne zaman bir andlaşma ile bağlansalar, içlerinden bir grup onu bozup atıverecek, öyle mi?!

Zaten onların çoğu inanmazlar."²⁶⁸

Yahudi Bilgini Şe's b. Kays'ın Ensarı Birbirine Düşürüşü

Kaynuka oğulları Yahudilerinin bilginlerinden olan Şe's b. Kays, yaşlı kalbinde Müslümanlara karşı çok kin ve kıskançlık bağlayan, küfrü katı bir adamdı.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Evs ve Hazrec kabilelerine mensup sahabilerinden bir cemaatın oturup konuştuklarını, Cahiliye devrinde aralarında varolan düşmanlığın İslâmiyet sayesinde kalkarak aralarının düzeldiğini görünce, kızdı ve:

"Bu beldelerde Kayle oğullarının [Ensarın] ileri gelenleri biraraya gelip toplandılar ha!?

Hayır! Vallahi onların cemaatı ve eşrafı oralarda toplandı mı, biz onlarla hiçbir zaman karar kılamayız" dedi.

Müslümanların yanında bulunan Yahudi gencini çağırdı ve ona:

"Şunların yanına var, yanlarında otur.

Sonra da, daha önce Buas gününde aralarında geçenleri an; o zaman birbirlerine karşı söylemiş oldukları şiirlerden bazılarını da oku" dedi.

Buas gününde zafer Hazrecîlere karşı Evs'te idi.

O gün, Evs'in başında Hdayr b. Simak el-Eşhelî, Hazrecîlerin başında da Amr b. Numan el-Beyâzî vardı.

²⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/192, Taberî, Tefsîr, 1/432-433, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/129-130.

²⁶⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/192, İbn Sa'd, 1/175, Ahmed b. Hanbel, 1/278, Taberî, Tefsîr, 1/432, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/130.

²⁶⁸ Bakara: 97-100.

İkisi de öldürülmüşlerdi.

Yahudi genci, Şe's'in emrini yerine getirdi.

Bunun üzerine, orada bulunan, Evs ve Hazrec'e mensup sahabiler konuşmaya, tartışmaya ve birbirlerine karşı övünmeye başladılar.

Evs kabilesinden Evs b. Kayzî ile Hazrec kabilesinden Cebbar b. Sahr, birbirlerine meydan okudular ve birbirlerine:

“İsterseniz başa dönelim!” dediler.

Her iki kabile mensupları kızdılar ve:

“Yapalım! Buluşma yeriniz Sahîre (Harre)'dir! Silah başına! Silah başına!²⁶⁹ Ey Âl-i Evs! Ey Âl-i Hazrec!” diyerek, iki taraf kabilelerine seslendiler, silahlandılar, çarpışmak için toplandılar!²⁷⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, bunu haber alır almaz, Muhacirlerden, yanında bulunan sahabileriyle birlikte hemen oraya vardı ve:

“Ey Müslümanlar cemaatı! Allah! Allah!

Allah sizi İslâmiyete hidayet ettikten ve onunla şereflendirdikten, Cahiliye işlerini sizden kesip attıktan ve sizi küfürden kurtardıktan, kalblerinizi birbirinize ısıdırıp birleştirdikten sonra ve ben de aranızda bulunduğum halde, demek siz o Cahiliye davasıyla ayaklandınız ha?!” buyurunca;²⁷¹ Evs ve Hazrec kavmi, kendilerini birbirine düşürecek, aralarını bozacak olan bu davranışlarının şeytandan geldiğini, Yahudi düşmanlarının kurdukları tuzaklardan olduğunu anladılar. Ağlayarak birbirlerinin boyunlarına sarıldılar.

Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte, söz dinler ve itaat eder oldukları halde oradan ayrıldılar.²⁷²

Yüce Allah, Allah düşmanı Şe's b. Kays'ın tuzağını böylece söndürdü.²⁷³ İndirdiği âyette²⁷⁴ şöyle buyurdu:

“De ki: Ey Ehl-i Kitap! Kendiniz (İslâm dininin hak olduğunu kitablarınızda okuyan) şahitler olduğunuz halde, iman edenleri Allah yolundan-onda bir eğrilik aramaya yeltenerek- niçin döndürmeye çalışıyorsunuz?! Şüphe yok ki, Allah yaptıklarınızdan gafil değildir.”²⁷⁵ Yüce Allah, Evs b.

²⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/204, Taberî, Tefsîr, 4/23.

²⁷⁰ Kurtubî, 4/155.

²⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/205, Taberî, Tefsîr, 4/23.

²⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 2/205, Taberî, Tefsîr, 4/23, Kurtubî, 4/155.

²⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/205, Taberî, Tefsîr, 4/23.

²⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/205, Taberî, Tefsîr, 4/23, Kurtubî, 4/155.

²⁷⁵ Âl-i İmran: 99.

Kayzî ile Cebbar b. Sahr ve her ikisinin kabilelerinden yanlarında bulunanlar hakkında indirdiği âyetlerde de:²⁷⁶

“Ey iman edenler! Eğer kendilerine Kitab verilenlerin içinden herhangi bir zümreye boyun eğecek olursanız, sizi imanınızdan sonra döndürüp kâfirler yaparlar.

Halbuki, siz nasıl küfredersiniz ki; hepinizin karşısında Allah’ın âyetleri okunup durmakta, O’nun resûlü de içinizde bulunmaktadır.

Kim Allah’a sımsıkı tutunursa, muhakkak ki, o doğru yola iletilmiştir.

Ey iman edenler! Allah’tan, nasıl korkmak lazımsa, öylece korkunuz!

Sakın, siz Müslümanlar olmaktan başka bir sıfatla can vermeyiniz!

Hepiniz toptan Allah’m ipine sımsıkı sarılıңыз, parçalanıp ayrılmayınız.

Allah’ın, üzerinizdeki nimetini düşününüz.

Hani, siz birbirinizin düşmanları idiniz de, O, kalblerinizi İslâm’a ısındırıp birleştirmişti.

İşte, O’nun bu nimeti sayesinde din kardeşleri olmuştunuz.

Ve yine, siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken, oradan da sizi O kurtardı.

İşte, Allah size âyetlerini böylece, apaçık bildiriyor -tâ ki doğru yola eresiniz.

Bir de, içinizden öyle bir cemaat bulunsun ki, onlar herkesi hayra çağırınsın; iyiliği emretsin, kötülükten vazgeçirmeye çalışsın!

İşte onlar, murada erenlerin ta kendisidirler.

Siz, kendilerine apaçık deliller, âyetler geldikten sonra parçalanıp ayrılanlar, ihtilafa düşenler gibi olmayınız!

İşte onların hali! En büyük azab onlarındır.”²⁷⁷

Yahudi Bilginlerinin Müşrikliği Müslümanlıktan Üstün Göstermeye Kalkışmaları

Yahudi bilginlerinden:

1. Huyey b. Ahtab,
2. Sellam b. Ebi Hukayk,
3. Ebu Ammar,
4. Vahvah b. Âmir,

²⁷⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/205, Taberî, Tefsîr, 4/24.

²⁷⁷ Âl-i İmran: 100-105.

5. Hevze b. Kays, Mekke’de Kureyş müşriklerinin yanına vardıkları zaman, Kureyş müşrikleri birbirlerine:

“Bunlar Yahudilerin bilginleridir, ilk Kitabı bilenlerdir.

Bunlara sizin dininizin mi, yoksa Muhammed’in dininin mi daha hayırlı olduğunu bir sorun bakalım?” dediler.

Sordular.

Yahudi bilginleri, Kureyşlilere:

“Bilakis, sizin dininiz onun dininden daha hayırlıdır.

Siz ondan ve ona uyanlardan daha doğru yoldasınız” dediler.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyetlerde²⁷⁸ şöyle buyurdu:

“Bakmadın mı, şu kendilerine Kitabdan biraz nasip verilenlere?

Kendileri cibt ve tâğuta (Allah’tan başka şeylere) inanırlar (taparlar).

Küfredenler için de:

‘Bunlar iman edenlerden (Müslümanlardan) daha doğru bir yoldadır’ derler.

Bunlar Allah’ın kendilerine lânet ettiği kimselerdir.

Allah kime lânet ederse, artık ona hakikî hiçbir yardımcı bulamazsın!”²⁷⁹

Yahudi Bilginlerinden Münafık Olarak Müslüman Olanlar

Yahudi bilginlerinden, kötü maksatla²⁸⁰ İslâm’a sığınan ve münafık olarak Müslüman olanlar vardı.

Kaynuka oğulları Yahudi bilginlerinden münafık olanlar:

1. Sa’d b. Huneyf,
2. Zeyd b. Lusayt,²⁸¹
3. Numan b. Evfa b. Amr,
4. Osman b. Evfa,²⁸²
5. Süveyd,

²⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/210, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/513.

²⁷⁹ Nisa: 51-52.

²⁸⁰ Onların maksatları, Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle açıklanır:

“Kitaplılardan bir grup şöyle dediler: ‘Kendilerine indirilene iman edenlere, gündüzün evvelinde iman ediniz; âhırinde inkâr ediniz! Olur ki, (mü’minler, dinlerinden dönerler)’” (Âl-i İmran: 72).

²⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/174, Belâzurî, Ensâb, 1/284, 285.

²⁸² İbn İshak, İbn Hişam, 2/174.

6. Dâis,

7. Malik b. Ebi Kavkal.²⁸³

Peygamberimiz Aleyhisselam; Hicr'den kalkıp Tebük'e doğru gittiği ve bir konak yerinde konaklayıp sabaha çıktığı zaman, Peygamberimiz Aleyhisselamın devesi Kasvâ kayboldu.

Ashabı onu aramaya gittiler.²⁸⁴

Ensardan Umâre b. Hazm'ın konvoyu içinde Yahudi münafıklarından Zeyd b. Lusayt bulunuyordu.

Umâre b. Hazm Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunduğu sırada, Zeyd b. Lusayt:

“Kendisinin peygamber olduğunu söyleyen ve size gök haberlerinden haberler veren, Muhammed değil midir? Halbuki o, devesi nerededir; bilmiyor!?” diyerek söylendi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Adamın, münafıkın biri:

‘Muhammed, kendisinin bir peygamber olduğunu, size gök emriyle haber verdiğini söylüyor.

Halbuki, devesi nerededir; bilmiyor!’ diyor.

Vallahi, gerçekten de ben bir şeyi, Allah bana bildirmediğimce, bilemem!

Fakat, Allah şimdi onu bana gösterdi:

O, işte şu vadinin içinde, vadinin içindeki şı'bda ve şı'b'ın da şöyle şöyle olan tarafında; bir ağaç onu yularından tutmuş bulunuyor!

Haydi, gidiniz de, onu bana getiriniz!” buyurdu.

Hemen gittiler, deveyi getirdiler.

Umare b. Hazm, konvoyuna döndü ve:

“Vallahi, Resûlullah Aleyhisselam az önce bize şaşılacak bir şey söyledi. Bir adamın söylemiş olduğu sözü, Allah, resûlüne haber vermiş! Adam şöyle şöyle söylemiş!” diyerek Zeyd b. Lusayt'ın söylediklerini tekrarlayınca, o sırada Umâre b. Hazm'ın konvoyunda olup Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunmayanlardan bir adam, (Umare b. Hazm'ın kardeşi) Amr b. Hazm:

“Vallahi, bu sözü, sen yanıma gelmeden önce Zeyd söyledi!” dedi.

²⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/173, Belâzurî, Ensâb, 1/285.

²⁸⁴ Vâkıdî, Megâzî, 3/1009.

Amr b. Hazm hemen Zeyd'in üzerine yürüyüp boynuna vurmaya başladı ve:

"Ey Allah'ın kulları! Yanıma geliniz!

Meğer Allah'ın belasını benim konvoyumun içinde imiş de, ben bilmiyormuşum!

Hemen çık, git konvoyumdan ey Allah düşmanı! Sakın bana arkadaş olma!" dedi.²⁸⁵

Malik b. Kavkal, Peygamberimiz Aleyhisselamın haberlerini Yahudilere taşırdı.²⁸⁶

Kurayza oğulları Yahudi bilginlerinden münafık olanlar:

8. Rafi' b. Hureymile,

9. Silsile b. Berham,

10. Kinane b. Suriya,

11. Rifaa b. Zeyd b. Tâbût.²⁸⁷

Rafi' b. Hureymile öldüğü zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Bugün, münafıkların büyüklerinden bir büyük münafık öldü!"²⁸⁸

Rifaa b. Zeyd b. Tâbût hakkında da:

"O, kâfirlerin büyüklerinden biridir!" buyurmuştur.

Beni Mustalık gazasından dönülürken, esen rüzgârdan Müslümanlar korktuğu sırada, Peygamberimiz Aleyhisselam "Korkmayınız!" buyurup kâfirlerin büyüklerinden birisinin öldüğünü haber vermiş; Medine'ye gelince, Rifaa b. Zeyd'in rüzgâr estiği günde öldüğü anlaşılmıştır.²⁸⁹

Yahudilerle Düşüp Kalkan Ensar Münafıkları

Amr b. Avf oğullarından:

1. Züvey b. Hâris,

Hubeyb oğullarından:

2. Cülas b. Süveyd,

²⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 4/166-167, Vâkudî, Megâzî, 3/1009, 1010, Taberî, Târih, 3/145.

²⁸⁶ Belâzurî, Ensâb, 1/285.

²⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/175, Belâzurî, Ensâb, 1/285.

²⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/174.

²⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/174-175.

3. Hâris b. Süveyd.

Cülas; Tebük gazâsında Peygamberimiz Aleyhisselamdan geride kalan kimselerden olup, Peygamberimiz Aleyhisselam aleyhinde:

“Andolsun, bu adam doğru ise, biz eşeklerden daha kötüyüzdür!” demişti.

Cülas’ın üvey oğlu olan Umeyr b. Sa’d:

“Vallahi ey Cülas! Sen bana insanların en sevgilisinin ve cömertlik bakımından benim katımda insanların en iyisi ve en güzelisin ve hoş gitmeyen bir şeyin kendisine isabet etmesi bana en ağır ve en güç gelenisin!

Fakat sen öyle bir söz söyledin ki, eğer onu senin aleyhine açıklarsam, seni perişan ve rüsvay ederim!

Eğer o sözünün karşısında susarsam, dinim helâk olur!

Bunlardan biri, bana ötekinden daha kolaydır!” dedikten sonra, Peygamberimiz Aleyhisselama gidip Cülas’m söylediği şeyi anlattı.

Cülas, Peygamberimiz Aleyhisselamın huzurunda Allah’a yemin ederek:

“Umeyr benim hakkımda muhakkak yalan söylemiştir. Ben Umeyr b. Sa’d’m söylediği şeyi söylemedim!” dedi.

Bunun üzerine, Yüce Allah, Cülas hakkında indirdiği âyette²⁹⁰ şöyle buyurdu:

“Onlar (söyledikleri sözü) söylemedikleri hakkında Allah’a yemin ediyorlar.

Andolsun ki, onlar o küfür kelimesini söylemişlerdir.

Onlar Müslümanlıklarını açıkladıktan sonra da kâfir oldular.

Onlar, başaramadıkları bir şeye de yeltendiler.

Halbuki, intikam almaya yeltenmeleri için, Allah ile peygamberinin lutuf ve inayetiyle onları zenginleştirmiş olmasından başka da (bir sebep) yoktu.

Eğer (nifaktan) tevbe ederlerse, onlar için hayırh olur.

Yüz çevirirlerse, Allah onları dünyada da, âhirette de pek acıklı bir azaba uğratar; yeryüzünde onlar için ne bir yar, ne de bir yardımcı vardır artık!”²⁹¹

Levzan oğullarından:

4. Nebtel b. Hâris.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bunun hakkında:

²⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/166, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/371.

²⁹¹ Tevbe: 75.

“Kim şeytana bakmak isterse, Nebtel b. Hâris’e baksın!” buyurmuştur.

Nebtel; iri yapılı, uzun boylu, tepesinin saçları kabarık, kıpkızıl gözlü, siyahimsi kızıl yanaklı bir adamdı.

Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelir, onunla konuşur, onu dinler, onun sözlerini münafıklara nakleder ve:

“Muhammed ancak bir kulaktır!

Kim ona bir şey haber verirse, onu doğrular!” derdi.

Cebraîl Aleyhisselam, Nebtel’in sakınılacak bir adam olduğunu bildirmişti.

Yüce Allah, onun hakkında indirdiği âyette²⁹² şöyle buyurdu:

“(Yine o münafıkların) içinde öyleleri vardır ki, peygamberi incitirler ve ‘O bir kulaktır!’ derler.

De ki: O sizin için bir hayır kulağıdır!

Allah’a inanır, mü’minler(in sözün)e inanır.

İçinizden, iman edenler için de, bir rahmettir o!

Allah Resûlünü incitenler (yok mu, işte) en acıklı azab onlarıdır.”²⁹³

Dubay’a oğullarından:

5. Ebu Habibe b. Ez’ar,

Ebu Habibe, Dırar mescidini yapanlardandı.

6. Muattib b. Kuşayr,

7. Rafi’ b. Zeyd,

8. Bişr.

Bunlarla Müslümanlar arasında çıkan bir ihtilaf üzerine, Müslümanlar Peygamberimiz Aleyhisselama, bunlar da kâhinlere başvurmuşlardı.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette²⁹⁴ şöyle buyurdu:

“Sana indirilene de, senden önce indirilmiş olanlara da her halde iman ettiklerini boş yere iddia edenlere bakmadın mı ki, -onlar, kendini inkâr etmeleriyle emrolundukları halde- yine sihirbazın huzurunda muhakeme olunmalarını isterler. Şeytan da onları (bir daha dönemeyecekleri kadar) uzak bir sapkınlıkla büsbütün saptırmak ister.”²⁹⁵

Muattib b. Kuşayr, Uhud gününde de, şöyle demişti:

²⁹² İbn İshak, İbn Hişam, 2/168.

²⁹³ Tevbe: 61.

²⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/172-173.

²⁹⁵ Nisâ: 60.

“Eğer bize bu işten bir şey (bir pay) olsaydı, burada öldürülmezdik!”

Yüce Allah, bu hususta indirdiği âyette²⁹⁶ şöyle buyurdu:

“... Bir zümre de, canları sevdasına düşmüş, Allah’a karşı, Cahiliye zannı gibi, hakka aykırı bir zan besliyorlar ve ‘Bu işten bize ne?’ diyorlardı.

De ki: Bütün iş Allah’ındır!

Onlar, sana açıklayamayacaklarını içlerinde saklıyorlar ve:

‘Bu işten bir şey (bir pay) olsaydı, burada öldürülmezdik!’ diyorlardı.

Onlara de ki: ‘Siz evlerinizde olsaydınız bile, üzerlerine öldürülmesi yazılmış olanlar, yine muhakkak, yatacakları (vurulup düşecekleri) yerlere çıkıp gidecekti. (Allah, bunu) sinelerinizin içindekini yoklamak, yüreklerinizdekini temizlemek için (yaptı).’

Allah, sinelerdeki özü hakkıyla bilendir.”²⁹⁷

Muattib b. Kuşayr, Hendek savaşı gününde de;

“Muhammed bize Kayser’in hazinelerini yiyeceğimizi va’d ediyor. Halbuki bizden birisi abdest bozmaya giderken bile güvenlik içinde bulunamıyor!” demişti.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette²⁹⁸ şöyle buyurdu:

“O vakit, münafıklar ile kalblerinde bir hastalık bulunanlar; ‘Allah ve Resûlü bize bir aldatıştan başka bir şey va’d etmemiş!’ demişlerdi.”²⁹⁹

9. Sehl b. Huneyf’in kardeşi Abbad b. Huneyf,

10. Bahzac,

11. Amr b. Hizam,

12. Abduilah b. Nebtel.

Bunlar, Dırar mescidini yapanlardandı.

Sa’lebe oğullarından:

13. Cariye b. Âmir,

14. Yezid b. Cariye b. Âmir,

15. Mücemmi’ b. Cariye b. Âmir.

Bunlar da, Dırar mescidini mescid edinenlerdendi.

²⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/169.

²⁹⁷ Âl-i İmran: 154.

²⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/169.

²⁹⁹ Ahzâb: 12.

Ümeyye oğullarından:

16. Vedia b. Sabit.

Dırar mescidini yapanlardan ve:

“... Andolsun ki, biz ancak lafa dalmış, şakalaşıyorduk!” diyenlerdendi.

Yüce Allah, haklarında indirdiği âyette³⁰⁰ şöyle buyurdu:

“Şayet kendilerine sorsan, ‘Andolsun ki, biz ancak lafa dalmış bulunuyor, şakalaşıyorduk!’ derler. De ki: Allah ile, O’nun âyetleriyle, O’nun resûlü ile mi eğleniyordunuz?!”

Siz özür dilemeye kalkmayın!

Siz, iman ettiğinizi söyledikten sonra, küfrettiniz!

İçinizden bir zümreyi affetsek bile, diğer zümreyi, onlar cürümlerinde ısrar eden kimseler oldukları için, azabımıza uğratacağız.

Münafık erkekler de, münafık kadınlar da birbirinin parçasıdır.

Onlar kötülüğü emreder, iyilikten vazgeçirmeye uğraşırlar.

Ellerini yumarlar.

Onlar Allah’ı unuttular. Allah da onları unuttu!

Şüphe yok ki, münafıklar fâsıkların ta kendisidirler!

Allah, erkek münafıklara da, kadın münafıklara da, bütün kâfirlere de, kendileri içinde temelli kalmak üzere, Cehennem ateşini va’d etti. Bu, onlara yeter!

Allah onları rahmetinden kovdu! Onlara bitmez tükenmez bir azab vardır.”³⁰¹

Ubeyd b. Zeyd oğullarından:

17. Hizam b. Halid.

Dırar mescidi evinde yapılmış olan kişidir.

Nebîl oğullarından:

18. Mirba’ b. Kayzî,

Bu adam, Peygamberimiz Aleyhisselam Uhud’a giderken önüne çıkıp, bahçesinden geçirmek istememiş:

“Ey Muhammed! Eğer sen gerçekten peygambersen, bahçemin içinden geçmeni sana helal etmem!” diye konuşmuş ve eline bir avuç toprak alıp:

³⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/170.

³⁰¹ Tevbe: 65-68.

“Vallahi, ben bu toprağın senden başkasına değmeyeceğini bilsem, onu sana atardım!” demiş; Müslümanlar onu öldürmeye kalkıştıkları zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bırakınız onu! O kördür! Onun kalbi de kördür! Görüşü de kördür!” buyurmuştur.

Abdullahların kardeşi Sa'd b. Zeyd, yayı ile vurup onun başını yarmıştı.

19. Mirba' b. Kayzî'nin kardeşi Evs b. Kayzî.

Hendek savaşı gününde, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Yâ Rasûlallah! Evlerimiz açık bir haldedir. Bize izin ver de onlara dönelim!” demiştir.

Yüce Allah, bu hususta indirdiği âyette³⁰² şöyle buyurmuştur:

“... Onlardan bir kısmı da, ‘Gerçekten, evlerimiz açıktır!’ diyerek Peygamberden izin istiyordu. Halbuki, onların evleri açık değildi. Onlar kaçmaktan başka bir şey arzu etmiyorlardı.”³⁰³

Zafer oğullarından:

20. Hâtıb Ümeyye b. Râfi',

İri yapılı ihtiyar bir kimse olup, kendisinin Yezid b. Hâtıb isminde Müslüman ve hayırlı bir oğlu vardı ki, Uhud savaşı gününde yaralanmış ve Zafer oğullarının evine götürülmüştü.

Kendisi ölmek üzere iken, oradaki Müslüman erkek ve kadınlar onun yanına toplanmışlardı.

Kendisini Cennetle müjdeledikleri zaman, babası Hâtıb, münafıklığını açığa vurarak:

“Evet! Vallahi, yüzerlik otundan bir Cennet! Vallahi bu zavallıyı aldattınız!” demiştir.

21. Büşeyr b. Ubeyrk.

Kendisi iki zırh hırsız Ebu Tu'ma olup, Yüce Allah onun hakkında indirdiği âyette³⁰⁴ şöyle buyurmuştur:

“Nefislerine hainlik etmiş kimselerden yana mücadele etme!

Çünkü, Allah hainlikte ileri gitmiş günahkârları sevmez.”³⁰⁵

³⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 2/170.

³⁰³ Ahzâb: 13.

³⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/171.

³⁰⁵ Nisâ: 107.

Zafer oğullarının müttefiklerinden:

22. Kuzman.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bunun hakkında:

“O muhakkak Cehennem ehliendendir!” buyurmuştu.

Uhud savaşı günü, şiddetli bir savaş oldu.

Müşriklerden birtakım kimseler öldürüldü.

Kuzman’da da yaralar açıldı.

Kendisini Zafer oğullarının evine götürdüler.

Müslümanlardan bazı kimseler, ona:

“Ey Kuzman! Müjdeler olsun, bugün ibtilâya uğradın. Sana, Allah yolunda, gördüğün şey isabet etmiştir!” dediler.

Kuzman:

“Ben ne diye müjdeleneyim? Vallahi, ben ancak kavmimden utandığımdan dolayı gayrete gelip savaştım!” dedi.

Kuzman, yaralarının ağrısına dayanamadığı zaman, ok çantasından bir ok alıp elinin damarlarını kesti ve intihar etti.³⁰⁶

Hazrec kabilesinden olan münafıklar:

23. Rafi’ b. Vedia,

24. Zeyd b. Amr,

25. Amr b. Kays,

26. Kays b. Amr b. Sehl.

Cüşem oğlarından:

27. Cedd b. Kays.

Cedd b. Kays; Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Yâ Muhammed! Bana izin ver, beni fitneye düşürme!” diyen kimsedir.

Yüce Allah, onun hakkında indirdiği âyetlerde³⁰⁷ şöyle buyurdu:

“Onlardan kimi de ‘Bana izin ver! Beni fitneye düşürme!’ diyecektir.

Haberin olsun ki; onlar zaten fitne çukuruna düşmüşlerdir.

Cehennem ise, o kâfirleri her halde ve her halde çepeçevre kuşatıcıdır.

Sana bir iyilik gelirse, bu onların fenasına gider.

³⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/171-172.

³⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/173.

Sana bir musibet erişirse, 'Biz daha önceden ihtiyat tedbirlerimizi almışızdır!' derler ve böbürlene böbürlene dönüp giderler.

De ki: Allah'ın bizim için yazdığından başkası asla bize erişmez! O bizim Mevlâmızdır.

Onun için, mü'minler yalnız Allah'a güvenip dayansınlar.

De ki: Siz bizde iki güzelliğin birinden başkasını mı beklersiniz? Halbuki, biz sizde Allah'ın ya Kendi katından, ya da bizim elimizle bir azab getireceğini bekliyoruz. Haydi, siz bizim akıbetimizi bekleyedurun; biz de sizinle beraber bekleyiciyiz.

De ki: Gerek gönül rızasıyla, gerek istemeyerek harcayın, sizden hiçbir şey kat'ıyyen kabul olunmayacaktır. Çünkü, siz fâsıklar güruhu oldunuz!

Onların nafakalarının kabul edilmesine engel olan da, sırf şudur:

Çünkü, onlar Allah'a ve resûlüne küfrettiler.

Namaza da, ancak üşene üşene gelirler.

İштиhasız olmadıkça da, harcamazlar.”³⁰⁸

Abduleşhel oğullarından:

28. Dahhâk b. Sabit.

Hassân b. Sabit, söylediği bir şiirde Dahhâk b. Sabit'in Yahudiliği sevdiğini ve Müslümanlığı sevmediğini açıklamıştır.³⁰⁹

Avf b. Hazrec oğullarından:

29. Abdullah b. Übeyy b. Selûl.

Münafıkların başı idi.

Yahudi bilginlerinin münafıklarından Vedia, Malik b. Ebi Kavkal, Süveyd ve Dâis, Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün yanında toplanırlardı.

Beni Mustalık gazasında:

“Medine'ye dönersek, andolsun ki, en şerefli ve en güçlü olan, en hakir ve en zayıf olanı, oradan mutlaka çıkaracaktır” diyen, o idi.³¹⁰

Yüce Allah, bu hususta indirdiği âyette şöyle buyurdu:

“Onlar, 'Eğer Medine'ye dönersek, andolsun ki, en şerefli ve güçlü olan, oradan en hakir ve zayıf olanı muhakkak çıkaracaktır' diyorlardı.

³⁰⁸ Tevbe: 49-54.

³⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/172.

³¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/173, Taberî, Tefsîr, 28/112, Vâhidî, s. 287.

Halbuki, şeref, güç ve galibiyet Allah'ındır, Allah'ın resûlünüdür ve mü'minlerindir.

Fakat münafıklar (bunu) bilmezler.”³¹¹

Peygamberimiz Aleyhisselam Beni Nadîr Yahudilerini muhasara altına aldığı zaman, bunlar dessaslık yapmışlar;

“Siz yerinizde sabit durunuz! Vallahi, eğer siz yurduvuzdan çıkarılırsanız, biz de muhakkak sizinle birlikte çıkar gideriz! Sizin aleyhinizde, hiçbir kimseye itaat etmeyiz! Eğer sizinle çarpışılırsa, muhakkak ve muhakkak, biz size yardım ederiz!” demişlerdi.³¹²

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyetlerde şöyle buyurdu:

“Ehl-i kitabdan da küfreden kardeşlerine, ‘Andolsun ki, eğer siz yurtlarınızdan çıkarılırsanız, biz de muhakkak sizinle birlikte çıkar gideriz. Sizin aleyhinizde, hiçbir kimseye, hiçbir zaman itaat etmeyiz! Eğer sizinle çarpışılırsa, muhakkak ve muhakkak, biz size yardım ederiz!’ demekte olan o münafıkları görmedin mi?

Halbuki, Allah şahitlik eder ki, onlar hakikaten ve kesin olarak yalancıdırlar.

Andolsun ki, onlar yurtlarından çıkarılacak olurlarsa, onlarla birlikte çıkmazlar, gitmezler.

Eğer onlar muharebeye tutulurlarsa, onlara yardım da etmezler.

Faraza yardım etseler bile, andolsun ki, mutlaka arkalarını dönerler.

Sonra da, kendileri yardım göremezler.

Herhalde sizin onların yüreklerinde yaşayan korkunuz, Allah'tan korkularından daha şiddetlidir.

Bu da, onların ince anlamazlar güruhundan oluşundandır.

Onlar müstahkem kasabalarda yahut duvarlar arkasında bulunmaksızın, sizinle toplu bir halde vuruşamazlar.

Kendi aralarındaki savaşları ise çetindir.

Sen onları derli toplu sanırsın. Halbuki, kalbleri darmadağındır.

Bu da, onların akıllarını kullanmaz bir kavim oluşundandır.

Onların hali, kendilerinden az zaman öncekilerin hali gibidir ki, onlar yaptıklarının akıbetini tatmışlardı.

Onlar için, âhirette de, çetin bir azab vardır.

³¹¹ Münâfikûn: 8.

³¹² İbn İshak, İbn Hişam, 2/173-174.

Münafıkların hali de, şeytanın hali gibidir:

Çünkü, şeytan insana ‘Küfret!’ der de, o küfredince; ‘Ben âlemlerin Rabbi olan Allah’tan korkarım’ der.

Nihayet, ikisinin de akıbeti, hakikaten, temelli ateşin içinde kalmaları olmuştur.

İşte, zalimlerin cezası budur!”³¹³

Münâfıkûn sûresi de, işte, başta Abdullah b. Übeyy b. Selûl olmak üzere, bu münafıklar hakkında nazil olmuş³¹⁴ ve bu sûrede şöyle buyurulmuştur:

“Münafıklar, sana geldikleri zaman, ‘Şehadet ederiz ki; sen, muhakkak ve mutlak, Resûlullah’sın’ dediler.

Allah da bilir ki; sen elbette ve elbette O’nun resûlüsün.

Fakat, Allah o münafıkların hiç şüphesiz yalancılar olduğunu da biliyor.

Onlar yeminlerini bir kalkan edindiler de, Allah’ın yolundan saptılar.

Gerçekten, onların yapmakta oldukları şeyler ne kötüdür!

Onlar (zahiren) iman ettiler. Fakat, sonra da kâfir oldular.

Bu yüzden, kalblerinin üzerine (küfür) mühür(ü) basıldı.

Bunun için, onlar (imanın hakikatını) anlayamazlar.

Onları gördüğün zaman, gövdeleri (kalıpları, kıyafetleri belki) hoşuna gider.

Söyleseler, sözlerini dinlersin.

Halbuki, onlar (elbise) giydirilmiş kocaman odunlar gibidir!

Her gürültüyü kendi aleyhlerinde sanırlar.

Asıl düşman onlardır. Allah gebertsin onları!

Nasıl olup da (haktan) döndürülüyorlar?

Onlara, ‘Geliniz! Allah’ın Resûlü sizin için istiğfar ediversin’ denildiği zaman, başlarını çevirdiler!

Gördün ki, onlar, kibirlerine yediremeyerek, hâlâ yüz döndürüyorlar!

Sen, onlar için ha istiğfar etmişsin ha etmemişsin, haklarında birdir: Allah onları kat’iyyen yarlıgamaz!

Şüphe yok ki, Allah, fâsıklar güruhunu doğru yola iletmez.

Onlar öyle kimselerdir ki: ‘Resûlullahın yanındaki kimseleri beslemeyiniz -tâ ki dağılıp gitsinler!’ diyorlardı.

Halbuki, göklerin ve yerin bütün hazineleri Allah’ındır!

³¹³ Haşr: 11-17.

³¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/173-174.

Fakat o münafıklar ince anlamazlar.

Onlar, ‘Eğer Medine’ye dönersek, andolsun ki, en şerefli ve güçlü olan, en hakir ve en zayıf olanı oradan muhakkak çıkaracaktır’ diyorlardı.

Halbuki, şeref, kuvvet ve galibiyet Allah’ındır, Resûlullahındır ve mü’minlerindir.

Fakat o münafıklar bunu bilmezler.”³¹⁵

Müslümanların Yahudilerle Dost Olmaktan Men Edilmeleri

Müslümanlardan bazıları, vaktiyle antlaşma yaptıkları Yahudilerle dost idiler.

Yüce Allah, indirdiği, onları Yahudilerle dostluktan men ettiği âyetlerde³¹⁶ şöyle buyurdu:

“Ey iman edenler! Sizden olmayanları dost edinmeyiniz!

Çünkü, onlar size şer ve fesad yapmakta hiç kusur etmezler.

Sizin sıkıntıya girmenizi arzu ederler.

Onların kinleri, kızgınlıkları ağızlarından taşmaktadır.

Göğüslerinde gizledikleri düşmanlıksa, daha büyüktür.

Siz o kimselersiniz ki, onları seversiniz; halbuki onlar sizi sevmezler!

Siz kitabların hepsine inanırsınız; onlar ise, sizinle buluştukları zaman ‘İnadık’ derler, aralarında başbaşa kaldıkları zaman da size olan kinlerinden dolayı parmaklarının uçlarını ısırırlar!

De ki: ‘Kininizle geberin!

Hiç şüphesiz, Allah göğüslerin gizlediklerini hakkıyla bilir.

Size bir iyilik dokunsa, bu onları tasaya düşürür.

Başınıza bir musibet gelse, onunla ferahlanırlar.

Eğer siz güçlüklere göğüs gerer, korunursanız, onların hileleri size hiçbir zarar vermez.

Çünkü, Allah onları kendi amelleriyle kuşatıcıdır.”³¹⁷

Mü’min olmadıkları halde Müslüman görünen Yahudi bilginlerinden Rifaa b. Zeyd ile Süveyd, bazı Müslümanlarla dost olmuşlardı. Yüce Allah, bu hususta indirdiği âyetlerde³¹⁸ şöyle buyurdu:

³¹⁵ Münâfıkûn: 1-8.

³¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/207.

³¹⁷ Âl-i İmran: 118-120.

³¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/217, Taberî, Tefsîr, 6/290.

“Ey iman edenler! Kendilerine sizden önce kitab verilmiş olanlarla kâfirlerden, dininizi bir eğlence ve bir oyun yerine tutanları, sakın dost edinmeyin! Eğer mü’minlerseniz, Allah’tan korkun!

Onlar birbirinizi namaza ezanla davet ettiğiniz zaman, onu bir eğlence ve bir oyun yerine tutarlar.

Onların böyle yapmaları, kendilerinin hakikaten akıllarını kullanmaz bir kavim olmalarındandır.

De ki: ‘Ey ehl-i kitab! Sizin bizden hoşlanmayışınızın sebebi, bizim Allah’a inandığımızdan ve bize indirilenle daha önce indirilmiş olanlara iman ettiğimizden, sizin ise birçoğunuzun fâsık kimseler olduğunuzdan başka bir şey değildir.’

De ki: ‘Size bundan daha kötüsünü haber vereyim mi?

Allah’ın lânet ve gazab ettiği, aralarından maymunlar ve domuzlar çıkardığı kimseler ile şeytana tapanlardır ki, işte Allah katında bunların yeri daha kötü ve doğru yoldan daha sapıktır. Onlar size geldikleri zaman ‘İman ettik!’ derler. Halbuki onlar muhakkak küfür ile girmişler, yine muhakkak küfür ile çıkmışlardır. Allah onların neler gizlemekte olduğunu çok iyi bilendir.”³¹⁹

Gerekli Bir Açıklama

Yüce Allah, Kur’ân-ı Kerîm’inde Yahudileri de, Hristiyanları da kendimize dost edinmememizi emretmekte, onların ancak birbirlerine dost olacaklarını haber vermektedir.³²⁰

Yine Kur’ân-ı Kerîm’de açıklandığına göre; Yahudiler Hristiyanların dinen uymaya değer hiçbir şeye sahip olmadıklarını söylerler. Hristiyanlar da, onlar hakkında aynı sözleri söyleyerek, birbirlerinin dinlerini red ve inkâr ederler.³²¹

Hatta, Yahudiler Hristiyanların tanrılaştırdıkları İsa Aleyhisselamı³²² öldürdüklerini ve astıklarını da iddia ederler.³²³ Ona ve annesine en ağır küfür ve iftirada bulunurlar.³²⁴

³¹⁹ Mâide: 57-61.

³²⁰ Bakara: 51.

³²¹ Bakara: 113.

³²² Mâide: 116.

³²³ Nisâ: 157.

³²⁴ Nisâ: 156-158.

Bütün bunlara rağmen, Hristiyanların Yahudilerle dost olup gerek İsa Aleyhisselama ve gerek onun afif ve nezih annesine en derin saygıyı gösteren Müslümanlara düşman kesilmelerindeki mantıksızlığa şaşmamak elde değildir.

Kur'ân-ı Kerîm'in bin dörtyüz yıl sonra yaşanan bu i'cazkâr ihbarından Müslümanların hâlâ ibret alamamış olmaları karşısındaki hayretimiz de, bundan aşağı değildir.

Kiblenin Kâbe'ye Çevrilişi

Kible; aslında, herhangi bir tarafa yönelme haline denirken, namaz kılınacağı sırada yönelinen yere isim olmuştur.³²⁵

İslâm'da ilk kible, İbrahim Aleyhisselamın Kiblesi olan Kâbe idi.³²⁶

Kâbe, İbrahim Aleyhisselamın kiblesi olduğu gibi, Arapların babası, atası olan İsmail Aleyhisselamın da kiblesi idi.³²⁷

Kâbe; insanlar ve herkes için mübarek bir hidayet mahalli olmak üzere, yeryüzünde kurulmuş olan ilk mâbeddi.³²⁸ İnsanların ilk kiblesi idi.³²⁹ Kâbe; ilk önce, Âdem Aleyhisselam tarafından yapılmıştı.³³⁰ Sonra da, bu mâbedin yeri İbrahim Aleyhisselama Yüce Allah tarafından gösterilmiş,³³¹ o da oğlu İsmail Aleyhisselamla birlikte onun temellerini yükseltmişlerdi.³³²

Kâbe'nin; tavaf edenler, ibadet etmek üzere gelip orada kalanlar, rükû ve sücud edenler için temiz tutulması da, kendilerine Allah tarafından emrolunmuştu.³³³

Musa Aleyhisselam da, Kudüs'te Sahra yanında namaz kılacağı zaman, Sahra'yı önünde bulundurarak Kâbe'ye yönelirdi.

Salih Peygamber mescidi ile Zülkarneyn mescidinin mihrablarının da Kâbe'ye doğru olduğu rivayet edilir.³³⁴

Ebu Zer-i Gıfârî:

“Yâ Rasûlallah ! Yeryüzünde ilk kurulan mescid hangisidir?” diye sormuştu.

³²⁵ Râgıb, s. 392.

³²⁶ Taberî, Tefsîr, 2/5, 20.

³²⁷ Neseî, 1/83, İbn Seyyid, 1/233.

³²⁸ Âl-i İmran: 96.

³²⁹ Ezrakî, 1/76.

³³⁰ Ezrakî, 1/37, 43.

³³¹ Hacc: 26.

³³² Bakara: 127.

³³³ Bakara: 125, Hacc: 26.

³³⁴ İbn Seyyid, 1/237.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Mescid-i Haram’dır!” buyurdu.

Ebu Zer-i Gıfârî:

“Ondan sonra, hangisidir?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ondan sonra, Mescid-i Aksâ’dır!” buyurdu.³³⁵

Mekke’de bulunduğu sırada, Peygamberimiz Aleyhisselama önceleri Kâbe’ye; Medine’ye gelince de, Beytü’l-Makdis’e (Kudüs’e) doğru namaz kılması emir buyurulmuştur.³³⁶

Bu, hikmet ve maslahat icabı idi.³³⁷ Ehl-i kitabı, Yahudileri İslâmiyete ısındırmak içindi.³³⁸

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine’ye hicretinden önce, Müslümanlar namazlarını Beytü’l-Makdis’e doğru yönelerek kılarlardı.³³⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, Mekke’de bulunduğu sırada, namaz kılarken Beytü’l-Makdis’e doğru yönelir, Kâbe de kendisinin önünde bulunurdu.³⁴⁰

Medine’ye hicret edince, kibleyi böylece birleştirmek mümkün olmadı.³⁴¹

Namazlarını Kâbe tarafına yönelerek kılmayı ise, özlerdi.³⁴²

Nitekim, Cebrail Aleyhisselama, bir gün:

“Ey Cebrail! Yüce Allah’ın yüzümü Yahudilerin kubesinden Kâbe’ye çevirmesini arzu ediyorum!” demiş, Cebrail Aleyhisselam da:

“Sen Rabbine niyaz et, bunu O’ndan iste!” demişti.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, Beytü’l-Makdis’e doğru namaz kılacağı zaman, başını sık sık semaya çevirir dururdu.³⁴³

Kiblenin Beytü’l-Makdis’ten Kâbe’ye doğru çevirilişi, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine’ye hicretinin onsekizinci ayının başlarında, Şaban ayında,³⁴⁴ Şaban ayının yarılacağı sırada idi.³⁴⁵

³³⁵ Ahmed b. Hanbel, 5/150, Buhârî, Sahîh, 4/117, Müslim, 1/370, Nesâî, 2/33, İbn Mâce, 1/248.

³³⁶ Taberî, Tefsîr, 2/5, Zemahşerî, 1/318.

³³⁷ Zemahşerî, 1/317, Beyzâvî, 1/86, Ebussuud, 1/172.

³³⁸ Taberî, Tefsîr, 2/4, Zemahşerî, 1/318, Kurtubî, 2/150, Neseffî, 1/80, Beyzâvî, 1/87, Hâzin, 1/63, Ebussuud, 1/172.

³³⁹ Taberî, Tefsîr, 2/12.

³⁴⁰ İbn Sa’d, 1/243, Ahmed b. Hanbel, 1/325, Heysemî, 2/12.

³⁴¹ İbn Esîr, Kâmil, 2/115.

³⁴² İbn Sa’d, 1/241-243, Tirmizî, Sünen, 2/169, Taberî, Tefsîr, 2/5, 20, Târîh, 2/265.

³⁴³ İbn Sa’d, 1/241.

³⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/257, Belâzurî, Ensâb, 1/271.

³⁴⁵ Taberî, Târîh, 2/265.

Bunun, onyedinci ayın başlarında, Recep ayının ortalarında olduğu da rivayet edilir.³⁴⁶

Peygamberimiz Aleyhisselamla ashabının Beytü'l-Makdis'e doğru namaz kılmaları, Yahudilerin hoşlarına gider, sevinirlerdi.

Kâbe'ye yöneldikleri zaman, bu kibleyi inkâr ettiler:³⁴⁷

“Vallahi, Muhammed ve ashabı, biz kendilerine gösterinceye kadar, kiblelerinin de neresi olduğunu bilmiyorlardı!” diyerek yaygaraya başladılar;³⁴⁸ ve hatta, Peygamberimiz Aleyhisselamı dininden saptırmak maksadıyla, Yahudilerin bilginlerinden Rifaa b. Kays, Kardem b. Amr, Ka'b b. Eşref, Râfi' b. Ebi Râfi', Haccac b. Amr, Rebi' b. Rebi' b. Ebi Hukayk, Kinane b. Rebi' b. Ebi Hukayk gelerek:

“Ey Muhammed! Üzerinde bulunduğun kableden seni çeviren nedir?

Halbuki, sen İbrahim'in milleti, dini üzere bulunduğunu söylüyordun!?

Sen yine o kiblene dön de, biz sana tâbi olalım ve seni doğrulayalım!” dediler.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyetlerde³⁴⁹ şöyle buyurdu:

“İnsanlardan, birtakım beyinsizler, ‘Onları üzerinde durdukları kiblelerinden çeviren nedir?’ diyeceklerdir.

Onlara de ki: ‘Doğu da Allah’ındır, batı da! O, kimi dilerse, onu doğru yola iletir.’

Biz sizi doğru bir yola çıkarıp orta yolda yürüyen bir ümmet kıldık ki, siz bütün insanlara şahitler olasınız, Peygamber de sizin üzerinize şahit olsun!

Senin halen üzerinde bulunduğun Kâbe'yi tekrar kible yapışımız da, Peygambere uyanları, iki ökçesi üzerinde geri döneceklerden ayırd etmemiz içindir.

Elbette ki bu, Allah'ın hidayet ettiği, doğru yola erdirdiği kimselerden başkasına muhakkak ağır gelecektir.

Şüphesiz ki, Allah sizin imanınızı zayi edecek değildir.

Çünkü, Allah insanları çok esirgeyendir ve onlara rahmetini saçandır.

Biz senin yüzünü çok kere göğe çevirip durduğunu görüyoruz.

Seni artık hoşnut olacağın bir kibleye çevireceğiz!

³⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/198, İbn Sa'd, 1/242, Taberî, Tefsîr, 2/3.

³⁴⁷ Taberî, Tefsîr, 2/3-5, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/192.

³⁴⁸ Taberî, Tefsîr, 2/20, Târîh, 2/265.

³⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/199-200, Taberî, Tefsîr, 2/3.

Sen namazda yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir!

Sizler de (ey mü'minler!) nerede bulunursanız, namazda yüzlerinizi o tarafa çeviriniz!

Şüphe yok ki, kendilerine kitab verilenler, bunun Rablerinden gelen bir hak olduğunu çok iyi bilirler.

Allah onların yaptıklarından, yapacaklarından gafil değildir.

Andolsun ki; sen kendilerine kitab verilenlere her âyeti getirsen de, onlar senin kıblene uymazlar.

Sen de, onların kıblesine uyacak değilsin!

Zaten, onlar birbirlerinin kıblesine de uymazlar.

Andolsun ki, sana gelen bunca ilimden sonra faraza onların heva ve heveslerine uyacak olursan, o takdirde sen de muhakkak kendilerine yazık etmişlerden olursun!

Kendilerine kitab verdiklerimiz, onu kendi oğullarını tanıdıkları gibi tanırılar. Böyle iken, içlerinden bir kısmı hakikatı bile gizlerler.

O hak, Rabbindendir; o halde, sakın şüpheye düşenlerden olma!”³⁵⁰

Namaz İçinde Beytül-Makdis'ten Kâbe Tarafına Dönüşü

Rivayete göre; Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Selime semtinde oturan Bişr b. Berâ' b. Ma'rur'un annesini ziyarete gitmişti.

Kendisine yemek yapıldı. Yenildi.

Öğle vakti girince, oradaki mescidde ashabıyla birlikte iki rekat kıldık-tan sonra, namaz içinde, Kâbe tarafına dönmesi emrolundu, döndü ve arkasındaki cemaat da döndüler; ki bu, Hicretin onyedinci ayının başlarına doğru, bir Pazartesi gününe rastlamıştı.

Bunun için Benî Selime mescidine “İki Kibleli Mescid” adı verildi.³⁵¹ Bu namazı Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte kılanlardan bir zât, mes-cidden çıkıp başka bir mescide uğramıştı ki, onlar rükûda idiler.

Onlara “Ben Allah için şahadet ederim ki; namazımı Resûlullah Aleyhis-selamla birlikte Mekke'ye doğru yönelerek kıldım” deyince, onlar da namaz-larını bozmadan oldukları yerde Beytullah'a doğru yönelmişlerdir.³⁵²

³⁵⁰ Bakara: 142-147.

³⁵¹ İbn Sa'd, 1/241-242, Belâzurî, Ensâb, 1/246, Yakubî, 2/42, İbn Seyyid, 1/232, Diyarbekrî, 1/368.

³⁵² İbn Sa'd, 1/242, 243, Buhârî, Sahîh, 1/15, 5/150-151, Tirmizî, Sünen, 2/170.

Benî Selimelerden bir zât da, sabah namazının bir rekatını kılmış, rükûa varmış bir cemaata rastlayınca, onlara:

“Haberiniz olsun ki; kible Kâbe’ye çevrildi!” diyerek seslenmiş, onlar da oldukları yerde Kâbe tarafına çevrilmişlerdi.³⁵³

Kuba mescidine de, sabah namazında bir zât gelip, Kâbe’ye dönmesi için Resûlullah Aleyhisselama vahiy geldiğini haber vermiş ve “Siz de o tarafa dönünüz!” deyince, Şam’a doğru yönelmiş bulunan cemaat, oldukları yerde yönlerini Kâbe’ye çevirmişlerdir.³⁵⁴

Ensar kadınlarından Nevle (Nüveyle) binti Eslem de der ki:

“Biz Benî Hârise mescidinde Beytül-Makdis’e doğru yönelerek öğle veya ikinci namazını kılarken, ikinci secdeye bize bir zât gelip Resûlullah Aleyhisselamın kibleyi Beytül-Haram’a çevirdiğini haber verince, erkekler kadınların yerine, kadınlar da erkeklerin yerine geçti ve Beytül-Haram’a yönelmiş olarak namazımızı kıldık!”³⁵⁵

Mü’minlerin Kible Hususunda Duydukları Endişelerin Giderilişi

Kible değiştirilmeden önce, Beytül-Makdis’e doğru namaz kılarak vefat etmiş veya herhangi bir suretle öldürülmüş olan Müslümanlar vardı.

Bunun için:

“Yâ Rasûlallah! Bundan önce ölen kardeşlerimiz nasıl olacak?

Onlar Beytül-Makdis’e doğru namaz kılıp dururlarken ölmüşlerdi?” dediler.

Yüce Allah, onların yaptıkları ibadetlerin de boşa gitmediğini Bakara sûresinin 143. âyetiyle haber vererek, duyulan endişeleri giderdi.³⁵⁶

Ebu’d-Derda Uveymir (Âmir)’in Müslüman Oluşu

Ebu’d-Derda Uveymir (veya Âmir) b. Sa’lebe, Bedir seferi sırasında Müslüman oldu.³⁵⁷

Ensardan Müslüman olanların sonuncusu idi, evvelce puta tapardı.³⁵⁸

Ebu’d-Derda’nın ev halkı, kendisinden önce Müslüman olmuşlardı.³⁵⁹

³⁵³ İbn Sa’d, 1/242, Ahmed b. Hanbel, 3/284, Müslim, 1/375.

³⁵⁴ Mâlik, 1/195, Ahmed b. Hanbel, 2/113, Buhârî, Sahîh, 5/151-153.

³⁵⁵ İbn Abdilberr, 4/1919-1920, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/284.

³⁵⁶ İbn Sa’d, 1/243-244, Ahmed b. Hanbel, 3/347, Buhârî Sahîh, 1/15, Taberî, Tefsîr, 2/17.

³⁵⁷ Zehebî, Siyer, 2/246.

³⁵⁸ Zehebî, Siyer, 2/245.

³⁵⁹ İbn Sa’d, 7/391, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 6/97.

Ebu'd-Derda, Abdullah b. Revâha ile, bir anneden doğma kardeş idi.³⁶⁰ Ya da, Abdullah b. Revâha, Ebu'd-Derda'nın öteden beri kardeşliği idi.³⁶¹ Abdullah b. Revâha ile Muhammed b. Mesleme, Ebu'd-Derda'nın bulunduğu bir sırada, evine girerek putunu kırdılar.

Ebu'd-Derda, eve dönüp putunun kırıldığını görünce, hem putun kırıklarını toplamaya, hem de:

“Yazıklar olsun sana! Sen ne diye mütecavizlere engel olmadın? Ne diye üzerinden defetmedin?” demeye başlamıştı.

Ebu'd-Derda'nın zevcesi Ümmü'd-Derda (Hayret) Hatun:

“Eğer o bir kimseye yarar verebilse veya gelecek bir zararı önleyebilse idi, kendisine gelen zararı önler, kendisine yarar verirdi!” deyince, Ebu'd-Derda uyandı³⁶² ve kendi kendine:

“Eğer bunda bir hayır olsaydı, kendisini korurdu” diye söylendi³⁶³ ve Ümmü'd-Derda'ya:

“Gusletmek için bana su hazırla!” dedi.

Yıkayıp elbisesini giydikten sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına varıp Müslüman olmak üzere, yola çıktı. Ebu'd-Derda gelirken, Abdullah b. Revâha Peygamber Aleyhisselamın yanında bulunuyordu ve:

“Yâ Rasûlallah! Bu, Ebu'd-Derda'dır! Ben onun ancak bizi aradığını sanıyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O, Müslüman olmak için geliyor! Çünkü, Rabbim Allah, Ebu'd-Derda'nın Müslüman olacağını bana va'd etti” buyurdu.³⁶⁴

Ramazân Orucunun Farz Kılınışı

Orucun lûgat ve şeriat dilinde mânâsı

Türkçesi oruç demek olan Arapça savm'ın lügatta mânâsı, tutmaktır.

Orucun şeriat dilinde mânâsı; sabahleyin tanyerinin ağarmaya başlamasından güneş batıncaya kadar olan müddet içinde, yemekten, içmekten, cinsel ilişkilerden -ibadet niyetiyle- geri durmak, nefsi alıkoymaktır.³⁶⁵

³⁶⁰ Zehebî, Siyer, 1/166.

³⁶¹ İbn Sa'd, 7/391.

³⁶² Zehebî, Siyer, 2/245-246.

³⁶³ İbn Sa'd, 7/391.

³⁶⁴ Zehebî, Siyer, 2/246.

³⁶⁵ Râgıb, s. 291, Seyyid Şerif, s. 91.

Ramazan orucunun ne zaman ve nasıl farz kılındığı

Ramazan orucu Peygamberimiz Aleyhisselamm Medine'ye hicretinin onsekizinci ayının başlarında, kiblenin Kâbe tarafına çevrilişinden sonra, Şaban ayında farz kılınmıştır.³⁶⁶

Ramazan ayında oruç tutulması, Kur'ân-ı Kerîm'de emredilmiş ve bu husustaki âyetlerde şöyle buyurulmuştur:

“Ey iman edenler! Sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de -takvaya eresiniz, nefsinize hakim olasınız diye- oruç farz kılındı.

O, sayılı günlerdir.

İçinizden her kim o günlerde hasta olur, yahut seferde bulunursa, tutamadığı günler sayısınca, başka günlerde kaza eder, öder.

Oruç tutmaya güç yetiremeyenlerin de, bir yoksul doyumu fidye vermeleri gerekir.

Kim hayrına fidyesini arttırsa, bu, onun için daha hayırlıdır.

Ramazan ayı öyle bir aydır ki, insanlara doğru yolu gösteren açık âyetleri kendisinde toplayan, hak ile bâtılı ayırd eden Kur'ân onda indirildi.

İmdi, sizden her kim o aya erişirse, onu oruçlu geçirsin.

Kim de hasta olur, yahut bir sefer üzerinde bulunursa, tutamadığı günler sayısınca, başka günlerde kazâ etsin.

Allah size kolaylık diler, güçlük dilemez.

Bu da o sayıyı ikmal ve size olan hidayetine karşı Allah'ı tekbir etmeniz içindir; gerek ki şükredesiniz!

Oruç gecesi kadınlarınıza yaklaşmak size helal kılındı.

Onlar sizin için libastır. Siz de onlar için libassınız.

Allah nefislerinize karşı zaafınızı bildiği için, kabul etti, sizi bağışladı.

Artık onlara yaklaşınız da, Allah'm sizin için yazdığını isteyiniz!

Fecrin siyah ipliğinden beyaz ipliğini seçinceye kadar, yiyiniz, içiniz. Sonra, ertesi geceye kadar, orucu tam tutunuz!

Mescidlerde itikafta bulunduğunuz zaman, kadınlarınıza geceleri de yaklaşmayınız!

Bu hükümler, Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın, onlara yaklaşmayınız! İşte, Allah âyetlerini -korunsunlar diye- insanlara böyle açıklar.”³⁶⁷

³⁶⁶ İbn Sa'd, 1/248.

³⁶⁷ Bakara: 183, 185, 187.

Ramazan Orucunun İslâm Dininin Beş Temelinden Biri Oluşu

Ramazan orucu, İslâm dininin beş temelinden birisidir.

Abdullah b. Ömer, Peygamberimiz Aleyhisselamm bu hususta şöyle buyurduğunu bildirir:

“İslâm, beş şey üzerine kuruldu:

1. Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Muhammed’in Resûlullah olduğuna şehadet etmek,
2. Namazı kılmak,
3. Zekâtı vermek,
4. Ramazan orucunu tutmak,
5. Hacc etmek.”³⁶⁸

Ramazan Orucuna Ait Bazı Hükümler

1. Ramazan orucu, kamerî aya göre tutulur.

Bu da, bazan 30, bazan da 29 gün çeker.

2. Her yıl, Ramazan hilali görülünce tutulmaya başlanıp, Şevval hilalinin görülmesiyle sona erer.

3. Hava bulutlu veya kapalı olur da hilali görmek mümkün olmazsa, oruçların sayısı 30’a doldurulur.³⁶⁹

4. Oruç, güneş batar batmaz, açılır.³⁷⁰ Tanyeri ağarmaya başlamadan biraz evvele kadar da,³⁷¹ sahur yemeğine devam edilebilir.³⁷²

Sahur vaktinin bitmesiyle sabah namazı vaktinin girmesi arasındaki müddet 50 âyet okuyacak kadar bir zaman³⁷³ olup, bu da ortalama olarak 18-20 dakika tutar.

5. Kadınlar, hayız ve nifas hallerinde namaz kılamaz ve oruç tutamazlar. Ancak, orucu sonradan kazâ eder, öderler.³⁷⁴

6. Sefer halinde, oruçlu oruçsuz, oruçsuz da oruçluyu kınamaz.³⁷⁵

³⁶⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/26, Buhârî, Sahîh, 1/8, Müslim, 1/45, Nesâî, 8/109.

³⁶⁹ Mâlik, 1/287, Ahmed b. Hanbel, 1/256, Buhârî, Sahîh, 2/229-230, Müslim, 2/760-762, Ebu Davud, 2/298-299.

³⁷⁰ Mâlik, 1/288, Ahmed b. Hanbel, 6/173, Buhârî, Sahîh, 2/241, Müslim, 2/771, Ebu Davud, 2/305.

³⁷¹ Bakara: 187.

³⁷² Ahmed b. Hanbel, 6/173, Buhârî, Sahîh, 2/231.

³⁷³ Ahmed b. Hanbel, 5/185, Buhârî, Sahîh, 2/231-232, Nesâî, 4/143, Dârimî, 1/338.

³⁷⁴ Buhârî, Sahîh, 2/239.

³⁷⁵ Mâlik, 1/295, Buhârî, Sahîh, 2/238, Müslim, 2/787.

7. Hatırlanır hatırlanmaz geri durulup oruca devam edilmek şartıyla, unutarak bir şey yemek ve içmekle oruç bozulmuş olmaz.³⁷⁶

8. Oruçlu iken, hiçbir mazeret ve zaruret olmaksızın bile bile oruç bozmak, gününe gün oruç tutmakla birlikte, ayrıca keffaret ve ceza olarak da bir köle azad etmeyi; buna gücü yetmezse, ara vermeden iki ay oruç tutmayı; buna da gücü yetmezse, 60 yoksulu akşamı sabahlı doyurmayı gerektirir.³⁷⁷

9. Oruç açılırken, “Ey Allah’ım! Senin rızan için oruç tuttum. Senin verdiğin rızıkla da orucumu açtım!” denilerek iftar duası yapılır.³⁷⁸

Teravih Namazı

Ramazan gecelerinde Teravih namazı kılınması Peygamberimiz Aleyhisselamın sünnetidir.

Peygamberimiz Aleyhisselam bunu bir hadis-i şeriflerinde:

“Yüce Allah, Ramazan ayında orucu farz kıldı.

Ben de, teravih namazını Müslümanlara sünnet kıldım!” buyurarak açıklamışlardır.³⁷⁹

Hiz. Âişe der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam Mescidde geceleyin teravih namazı kıldı. Müslümanlar da, kendisine uyararak teravih namazı kıldılar.

Erteki günü sabah olunca, Müslümanlar bunu birbirlerine anlattılar.

İkinci gece, Müslümanlar Mescidde önceki gecekinden ziyade toplandılar.

Resûlullah Aleyhisselam, Mescide çıkıp onlara teravih namazı kıldırdı.

Sabah olunca, cemaat bunu da anlattılar.

Üçüncü gece, cemaat daha da çoğaldı.

Resûlullah Aleyhisselam çıkıp onlara teravih namazı kıldırdı.

Dördüncü gece Mescid cemaatı alamayacak bir hale gelince, Mescid cemaatla dolup taşınca, Resûlullah Aleyhisselam teravih namazını kıldır-
mak için cemaatın yanına çıkmadı.

Cemaattan bazıları namaz için toplandıklarını Resûlullah Aleyhisselama hatırlatmak istedilerse de, Resûlullah Aleyhisselam, sabah namazına kadar onların yanlarına çıkmadı.

³⁷⁶ Abdurrezzak, 4/173, Ahmed b. Hanbel, 2/385, Buhârî, Sahîh, 2/234, Müslim, 2/809, Ebu Davud, 2/315, Dârekutnî, 2/178.

³⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 2/241, Buhârî, Sahîh, 2/236, Müslim, 2/781-782, Ebu Davud, 2/313.

³⁷⁸ Ebu Davud, 2/306.

³⁷⁹ İbn Ebi Şeybe, 2/395-396, Ahmed b. Hanbel, 1/195, İbn Mâce, 1/421.

Sabah namazını kıldırdıktan sonra, cemaata yöneldi. Şehadet getirdi ve: ‘Biliniz ki; sizin, cemaatla teravih namazı kılmak hususunda yaptığınızı gördüm.

Beni sizin yanınıza çıkmaktan alıkoyan, ancak, bu namazın size farz kılınacağı, sizin de onun edasında acze düşeceğiniz, günaha gireceğiniz hakkındaki korkumdur’ buyurdu.”³⁸⁰

Zeyd b. Sabit’in anlattığına göre de:

Cemaat Peygamberimiz Aleyhisselamın teravihi kıldırmak için Mescide çıkmadığını görünce, uyuyakaldığını sanarak, uyansın da yanlarına çıksın diye, bazıları öksürür gibi yapmaya başladılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam cemaatın yanına çıkınca:

“Ey insanlar! Teravih namazını Mescidde cemaatla kılmak hususunda gösterdiğiniz arzu ve iştiağın sonu gelmeyeceğini gördüm de, bunun size farz kılınacağından, farz kılınca da onu kılamayacağınızdan korktum.

Ey insanlar! Siz onu evlerinizde kılınız!

Çünkü, kişinin farz namazlardan başka namazları evlerinde kılmaları efdaldır” buyurdu.”³⁸¹

İmam Zührî de, Peygamberimiz Aleyhisselamın vefatına kadar teravih namazının böyle evlerde kılındığını ve Hz. Ebu Bekir’in halifeliği devrinde de, Hz. Ömer’in halifeliği devrinin başlarına kadar da, bu şekilde hareket edildiğini bildirdikten sonra; Urve b. Zübeyr’dan Abdurrahman b. Abdulkarî’nin şöyle dediğini rivayet eder:

“Bir Ramazan gecesi, Ömer b. Hattab (r.a.) ile Mescide gitmiştik.

Mescidde halk münferid ve dağınık bir halde teravih namazı kılıyordu.

Kimi kendi başına yalnızca namaz kılıyordu, kimi namaz kılıyor, bir kısım halk da onun namazına uyuyordu.

Ömer b. Hattab:

‘Bunları bir kari’ imam arkasında toptasam, daha iyi olur sanırım’ dedi ve bunun üzerinde durdu.

Hakikaten, ertesi günü de, Übeyy b. Ka’b’ı teravih imamı tayin edip cemaati onun arkasında topladı.

Teravih namazı cemaatla kılınmaya başlandı.

Başka bir gece, yine, onunla birlikte Mescide gitmiştim.

Halk, imamları Übeyy b. Ka’b’la birlikte teravih namazı kılıyorlardı.

³⁸⁰ Ahmed b. Hanbel, 6/169, 177, Buhârî, Sahîh, 2/252, Müslim, 1/524-525.

³⁸¹ Ahmed b. Hanbel, 5/182, Buhârî, Sahîh, 8/142, Begavî, 1/64.

Ömer b. Hattab:

‘Şu namazın cemaatla kılınması ne güzel bir âdet oldu.

Fakat, namazlarını gecenin sonunda kılmak üzere erteleyip şu anda uyumakta olanlar, şimdi namaz kılanlardan daha ziyade fazileti haizdirler’ dedi.”³⁸²

Übeyy b. Ka’b’ın teravih namazını halka 20 rekat olarak kıldırıldığı,

Hiz. Ömer’in, Hiz. Ali’nin de, halka teravih namazını 20 rekat olarak kıldırma görevlerine emrettikleri,

Abdullah b. Ömer’in de kendilerine İbn Ebi Müleyke’nin teravih namazını 20 rekat olarak kıldırıldığını bildirdiği,

Hiz. Ömer’in, Ramazan’da teravih imamlarını çağırıp sür’atli okuyanlara her rekatta 30,

Orta derecede sür’atli okuyanlara her rekatta 25,

Ağır okuyanlara da her rekatta 20 âyet okumalarını emrettiği de rivayet edilir.”³⁸³

Hiz. Ömer’in teravih namazını böyle cemaatla kıldırma ihtidası ve Medine’de biri erkeklere, diğeri kadınlara teravih kıldırma üzere kari’=Kur’ân okuyucu hâfız tayin ediş ve bu hususta İslâm beldelerine de yazılı emirler veriş, Hicretin 14. yılı Ramazan ayında idi.”³⁸⁴

Peygamberimiz Aleyhisselamın Ashabı Ağlatan Konuşması

Birtakım kimseler istihza için, bazıları da ölen babaları hakkında, “Babam kim?” yahut, yitirdikleri develeri hakkında, “Devem nerede?” diyerek sorular sormaya başladılar.”³⁸⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, bu hususta ashabdan da bazı şeyler işitmiş bulunuyordu.”³⁸⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, hoşlanmadığı böyle şeyleri halkın gelip sormaya başladıklarını görünce, kızdı.”³⁸⁷

Güneş batıya doğru eğildiği zaman, evinden Mescide geçti.

³⁸² Buhârî, Sahih, 2/252.

³⁸³ İbn Ebi Şeybe, 2/392-393.

³⁸⁴ İbn Sa’d, 3/281-282.

³⁸⁵ Buhârî, Sahih, 5/190, Taberî, Tefsîr, 7/80.

³⁸⁶ Müslim, 4/1832.

³⁸⁷ Buhârî, Sahih, 1/32, Müslim, 4/1834.

Öğle namazını kıldırdıktan sonra, ayakta dikilerek Kıyameti ve Kıyamet-ten önce de büyük işler olacağını anlattı.³⁸⁸

Enes b. Malik der ki:

“O güne kadar bir benzerini daha işitmediğim bir hutbe irad buyurdu.”³⁸⁹

‘Kim bana bir şey sormak istiyorsa, hemen sorsun!

Vallahi, bana soracağınız şeyi, şu makamımda durduğum müddetçe, size haber vereceğim!’ buyurdu.³⁹⁰

Cemaat, Resûlullah Aleyhisselamdan bunu işitir işitmez, sustular; bir felâketle karşılaşmaktan korktular.

Sağa sola dönüp baktım: Herkes, elbisesini başına çekmiş, ağlıyordu.

Resûlullahın ashabına, o günden daha çetin bir gün gelmemiştii.³⁹¹

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Haydi, soracağınızı sorsanıza bana?’ buyruğunu tekrarlayıp durduğu sırada,³⁹² bir adam ayağa kalktı:

‘Yâ Rasûlallah! Benim gireceğim yer neresi?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Ateştir (Cehennemdir)!’ buyurdu.³⁹³

Sonra, Abdullah b. Huzâfe ayağa kalktı:

‘Yâ Rasûlallah! Benim babam kimdir?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Senin baban Huzâfe’dir!’ buyurdu.³⁹⁴

Abdullah b. Huzâfe kiminle çekişecek olsa, hemen kendisini başkasına nisbet ile tahkir ederlerdi.³⁹⁵

Başka bir adam da, kalkıp:

‘Yâ Rasûlallah! Benim babam kimdir?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Senin baban, Şeybe’nin azadlısı Sâlim’dir!’ buyurdu.

³⁸⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/162, Buhârî, Sahîh, 1/136, Müslim, 4/1834.

³⁸⁹ Buhârî, Sahîh, 5/190.

³⁹⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/162, Buhârî, Sahîh, 1/136, Müslim, 4/1832.

³⁹¹ Müslim, 4/1834.

³⁹² Ahmed b. Hanbel, 3/162, Buhârî, Sahîh, 1/136, Müslim, 4/1832-1833.

³⁹³ Ahmed b. Hanbel, 3/162.

³⁹⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/162, Buhârî, Sahîh, 1/136, Müslim, 4/133.

³⁹⁵ Müslim, 4/1834.

H. Ömer, Resûlullah Aleyhisselamın yüzüne bakınca,³⁹⁶ onun kızdığını anladı,³⁹⁷ iki dizinin üzerine çökerek:³⁹⁸

‘Yâ Rasûlallah! Biz Yüce Allah’a tevbe ediyoruz!’³⁹⁹

Biz Allah’ı Rab, İslâm’ı din, Muhammed Aleyhisselamı resûl olarak kabul ettik!’ dedi.

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam sustu, sakinleşti. Sonra da:

‘Muhammed’in varlığı Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; bana, demin şu duvarın yüzünde Cennet ile Cehennem gösterildi!

Ben hayır ve şerde bugünkü gibisini görmedim!’⁴⁰⁰

Siz benim bildiğimi bilmiş olsaydınız, muhakkak ki, çok az güler, çok ağladınız!’ buyurdu.”⁴⁰¹

Rivayete göre; Yüce Allah, bunun üzerine indirdiği âyette⁴⁰² şöyle buyurdu:

“Ey iman edenler! Siz öyle şeylerden sormayınız ki, onlar size açıklanır sa ağırlınıza gidecektir.

Halbuki, Kur’ân indirilmekte iken, sorarsanız, onlar size açıklanır. Allah onlardan sizi affetmiş, mükellef tutmamıştır.

Allah çok bağışlayıcıdır, cezalandırmakta da aceleci değildir.”⁴⁰³

Sa’d b. Muaz’ın Kâbe’de Ebu Cehil ile Tartışması

Abdullah b. Mes’ud der ki:

“Sa’d b. Muaz ile Ümeyye b. Halef, eskiden beri tamşık ve dost idiler. Sa’d b. Muaz, Mekke’ye gidince, onun evine inerdi. O da, Şam’a gidince, Medine’ye uğrar, Sa’d b. Muaz’ın evine inerdi.

Resûlullah Aleyhisselam Medine’ye geldikten sonra, Sa’d b. Muaz umre yapmak üzere Mekke’ye gitmiş, Ümeyye b. Halef’in evine inmişti.

Sa’d b. Muaz, Ümeyye b. Halef’e:

‘Benim için تنها bir zaman kollasan da, Beytullah’ı tavaf etsem’ dedi.

Ümeyye de:

‘Günün ortalandığı, herkesin uykuya daldığı sırayı bekle’ dedi.

³⁹⁶ Buhârî, Sahîh, 1/32, Müslim, 4/1834.

³⁹⁷ Müslim, 4/1835.

³⁹⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/162, Buhârî, Sahîh, 1/32, Müslim, 4/1835.

³⁹⁹ Buhârî, Sahîh, 1/32, Müslim, 4/1835.

⁴⁰⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/162, Buhârî, Sahîh, 1/1, 136, Müslim, 4/1832-1833.

⁴⁰¹ Ahmed b. Hanbel, 3/180, Buhârî, Sahîh, 5/190, Müslim, 4/1832, Dârimî, 2/216.

⁴⁰² Buhârî, Sahîh, 5/190, Müslim, 4/1832, Taberî, Tefsîr, 18/80.

⁴⁰³ Mâide: 101.

Sa'd b. Muaz, o vakitte gelip tavafa başladı.

O sırada, Ebu Cehil çıkageldi. Ümeyye b. Halef'e:

'Şu yanında bulunan, Kâbe'yi tavaf eden kim?' diye sordu.

Ümeyye b. Halef:

'Sa'd'dır o!' dedi.

Sa'd b. Muaz da:

'Sa'd'ım ben!' dedi.

Ebu Cehil, Sa'd b. Muaz'a:

'Bak! Sen Kâbe'yi emniyet içinde tavaf ediyorsun.

Halbuki, siz ortaya yeni bir din çıkarmış olan Muhammed'in ashabını barındırıyor, onlara yardım ediyorsunuz!?

Vallahi, Ebu Safvan'ın yanında olmasaydın, sen buradan evine sağ salim dönemezdin!' dedi.

Sa'd b. Muaz, bağırarak:

'Eğer sen beni tavaftan men edersen, ben de vallahi sana daha ağırını yapar, senin Medine'deki Şam ticaret yolunu keserim!' dedi.

Ümeyye b. Halef, Sa'd b. Muaz'ı tutarak:

'Ey Sa'd! Sen bu vadi halkının büyüğü olan Ebu'l-Hakem'e karşı bağırma!' deyince, Sa'd b. Muaz kızdı ve:

'Ey Ümeyye! Sen de beni tutma, bırak!

Vallahi, ben Allah'ın Resûlü Muhammed Aleyhisselamı, seni öldüreceğini söylerken işittim!' dedi.

Ümeyye b. Halef:

'Beni mi?' diye sordu.

Sa'd b. Muaz:

'Evet! Seni!' dedi.

Ümeyye b. Halef:

'Mekke'de mi?' diye sordu.

Sa'd b. Muaz:

'Bilmiyorum' dedi.

Bunun üzerine, Ümeyye b. Halef:

'Vallahi, Muhammed yalan söylemez' diyerek, büyük bir korku ve heyecan içinde ailesinin yanına döndü ve ona:

'Ey Ümmü Safvan! Bizim Medineli kardeşlik Sa'd bana ne söyledi, bilir misin?' dedi.

Karısı:

‘O sana ne söyledi?’ diye sordu.

Ümeyye:

‘Muhammed’i, beni öldüreceğini haber verirken işittiğini söyledi. Kendisine, ‘Mekke’de mi?’ diye sordum. ‘Bilmiyorum’ cevabını verdi’ dedi.

Ümeyye b. Halef’in karısı:

‘Vallahi Muhammed yalan söylemez!’ deyince, Ümeyye:

‘Ben de vallahi Mekke’den dışarı çıkmam’ dedi.

Bedir’e çıkış gününde, Ebu Cehil halka ‘Develerinize bininiz!’ dediği zaman, Ümeyye b. Halef Mekke’den çıkmak, ayrılmak istemedi.

Ebu Cehil geldi ve:

‘Ey Ebu Safvan! Sen Mekke vadisinin eşrafındansın!

Halk senin geri kaldığını görürse, onlar da seninle birlikte geri kalırlar.

Sen, bir-iki gün olsun, sefere katıl!’ diyerek kandırmcaya kadar, Ümeyye’nin yanından ayrılmadı.

En sonunda, Ümeyye b. Halef Mekke’nin en iyi, en sür’atli devesini satın aldı. Karısının yanına gelip:

‘Ey Ümmü Safvan! Beni sefere çabuk hazırla!’ dedi.

Karısı feryad ederek:

‘Ey Ebu Safvan! Sana Medineli kardeşliğinin söylediğini unuttun mu?!’ dedi.

Ümeyye b. Halef:

‘Hayır, unutmadım. Onlarla birlikte bulunmayı ben de istemiyorum. Ancak azıcık bir müddet aralarında bulunacağım’ dedi.

Bedir harbine katıldı. Çok geçmeden de, Yüce Allah onu Resûlullahın eliyle öldürdü.⁴⁰⁴

⁴⁰⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/400, Buhârî, Sahîh, 4/184-185, 5/2, 3, Zehebî, Siyer, 1/203, İbn Kesîr, Bidâye, 3/258-259.

Beşinci Bölüm

BEDİR GAZÂSI

BEDİR GAZÂSI

Gazânın Adı ve Mevkii

Mekke ile Medine arasında bulunan¹ Bedir hakkında çeşitli rivayetler olup, bir su kuyusunun veya onu kazanın ismi olduğu bildirilmektedir.²

Kureyş müşrikleriyle yapılan ilk savaşın yeri olan Bedir'in Medine'ye uzaklığı;

Medine'den Zâtülceyş'e kadar bir berid,
Zâtülceyş'ten Abud'a kadar bir berid,
Abud'dan Merg'a kadar bir berid,
Merg'dan Munsarafa kadar bir berid,
Munsaraftan Zâti Ecza'e kadar bir berid,
Zâti Ecza'den Ma'lât'a kadar bir berid,
Ma'lât'tan Üseyl'e kadar da bir berid olmak üzere, 7³ beridlikdir.⁴

Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Bedir Seferinin Gayesi

Kur'ân-ı Kerîm'e göre; Bedir seferinin gayesi, müşriklerle çarpışıp onların İslâmiyete karşı olan mukavemetlerini kırmak, İslâmiyetin tutunmasını ve yayılmasını sağlamak, müşrikliği ortadan kaldırmaktır.

Nitekim, bu gerçek, Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle açıklanır:

“Hani, Allah, size iki taifeden birinin muhakkak sizin olacağını va'd etmişti. Siz ise, kuvveti ve silahı bulunmayan (ticaret kervanının) size nasip olmasını arzu ediyordunuz. Halbuki Allah, emirleriyle, hakkı açığa vurmaya, kâfirlerin kökünü kesmeyi, hakkı yerleştirmeyi, bâtılı ortadan kaldırmayı istiyordu- mücrimler hoşlanmasa da!”⁵

¹ Taberî, Tefsîr, 4/75, Râgıb, s. 38, Yâkût, 1/358.

² Taberî, Tefsîr, 4/75.

³ Belâzurî, Ensâb, 1/288..

⁴ Yâkût, 1/358.

⁵ Enfâl: 7-8.

Bedir’de yapılacak çarpışmada müşriklerin bozulup kaçacakları da, Peygamberimiz Aleyhisselam daha Mekke’de iken, Yüce Allah tarafından:

“Yakında o cemaat bozulacak, arkalarını dönüp kaçacaklar!”⁶ buyurularak haber verilmiş bulunuyordu.

Hz. Ömer der ki:

“Bu âyet nazil olduğu zaman, kendi kendime:

‘Acaba hangi cemaat bozguna uğratılacak ve kimlere galebe çalınacak?!’ demiştim.

Bedir günü gelip de Resûlullah’ın zırhını giyinmiş olduğu halde bu âyeti okuduğunu görünce, anladım ki, Yüce Allah meğer Kureyş müşriklerini bozguna uğratacakmış!”⁷

Bedir Seferinin Gayesini Açıklamamanın Sebebi

Kureyş müşrikleriyle Bedir’de savaşılabacağı Müslümanlara Peygamberimiz Aleyhisselam tarafından önceden açıkça ve kesin olarak haber verilmiş olsaydı, muhakkak, anlaşmazlığa düşülecekti.

Bu gerçeğe de, Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle değinilir:

“O vakit, siz vadinin yakın bir kenarında idiniz.

Onlar (Kureyş müşrikleri de, aynı yerin) uzak bir kıyısında,

Kervan ise (sizden) daha aşağıda(ki sahil tarafında) idiler.

Eğer böyle muayyen bir yerde buluşmak hususunda sözleşmiş olsaydınız, muhakkak ki ihtilafa düşerdiniz.

Fakat, işlenmesi gerekli olan emri yerine getirmek için (Allah böyle yaptı); tâ ki helâk olan apaçık bir delilden (gözü ile gördükten) sonra helâk olsun, diri kalan da apaçık bir delilden (gözü ile gördükten) sonra hayatta kalsın!

Şüphesiz yok ki, Allah herşeyi işiten, herşeyi bilendir.”⁸

Nitekim, Müslümanlardan, hakikat belli olduktan; Bedir’de Kureyş müşrikleriyle çarpışılacağı açıklandıktan sonra bile, çarpışmaya ölüme sürüklenir gibi isteksiz gidenler olduğu gibi,⁹ kervan üzerine gidildiğini sanarak daha Medine’de iken ağırdan alan, hatta seferden geri kalanlar da vardı.¹⁰

⁶ Kamer: 45.

⁷ İbn Sa’d, 2/25, Taberî, Tefsîr, 27/108, İbn Kesîr, Tefsîr, 4/266, Beyzâvî, 2/439, Ebussuud, 8/174.

⁸ Enfâl: 42.

⁹ Enfâl: 5-6.

¹⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/288.

Bilakis, müşriklerle çarpışıp şehit olmak için Bedir seferine katılmaya can atanlar ve bu yolda babalarıyla kur'a çekişenler de vardı. Nitekim, Sa'd b. Hayseme, babasına:

“Eğer bu seferin mükâfatı Cennetten başka bir şey olsaydı, senden geri kalırdım! Ben burada bana şehitlik nasip olmasını umuyorum!” demişti. Babası Hayseme ise:

“Sen benden geri kal da, hamile kadınının yanında bulun!” dediği zaman Sa'd kabul etmemiş, Hayseme:

“İkimizden birisinin herhalde burada kalması lazım!” deyince de, aralarında kur'a çekmişler, kur'a Sa'd'a çıkmış, Bedir savaşma katılarak muradına ermiştir!¹¹ Allah ondan razı olsun!

Ebu Ümâme b. Sa'lebe de hasta bulunan annesini bırakarak Bedir seferine katılmak istediği zaman, dayısı Ebu Bürde b. Niyar:

“Sen ananın yanında otur da, onunla ilgilen!” demiş, o da:

“Kızkardeşinin yanında sen otur da, onunla ilgilen!” diyerek karşılık vermiş; durum Peygamberimiz Aleyhisselama duyurulunca, Peygamberimiz Aleyhisselam Ebu Ümâme'ye annesinin yanında kalmasını emretmişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam Bedir savaşından döndüğü sırada Ebu Ümâme'nin annesi ölmüş ve cenaze namazı Peygamberimiz Aleyhisselam tarafından kılınmıştır.¹²

Henüz Müslüman olmamış bulunan Hubeyb b. Yesaf da, Kureyş müşrikleriyle çarpışılacağını anlayıp, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Kavmim benim savaşta ne derece başarılı olduğumu ve düşmanın bağrında yaralar açan bir kahraman olduğumu bilir.

Ben, Müslüman olmaksızın, ganimet maksadıyla senin yanında çarpışayım?” demişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Hayır! Sen önce Müslüman ol! Sonra da, çarpış!” buyurdu.¹³

Bedir'de Kureyş müşrikleriyle çarpışılacağını, yalnız erkeklerden değil, kadınlardan da bilenler vardı.

Ümmü Varaka Hatun bunlar arasında idi.

¹¹ İbn Sa'd, 3/482, Vâkıdî, Megâzî, 1/20, Hâkim, 3/189, İbn Abdilberr, 2/588, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/346.

¹² İbn Abdilberr, 4/1601-1602, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 6/17.

¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/47, Belâzurî, Ensâb, 1/588.

Ümmü Varaka Hatun, Bedir seferine çıkılırken, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Bana izin ver de, seninle birlikte ben de çıkayım.

Yaralarınızı tedavi eder, hastalananlarınıza bakarım.

Olur ki, Allah beni şehitliğe erdirir!” demişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen evinde Kur’ân oku! Muhakkak ki, Allah sana şehitlik nasip eder!” buyurdu; ve onu Şehide diye anardı.¹⁴

Allah ondan razı olsun!

Bedir Savaşında Sözkonusu Olan Kervan

Hicretin 2. yılında Kureyş kabilelerinden kadın erkek herkesin sermaye veya mal koyarak katıldığı 50.000 dinar kadar sermayeli, 1000 develik mal yüklü büyük ticaret kervanı, Şam’ın Gazze pazarına gönderilmişti.

Kervandaki malın en çok kısmı Ebu Uhayha Saîd b. Âs ailesine aitti. Kervana yüklenen malların ya bütünü onlardı, ya da onlar malların kazancına Kureyş kavmiyle yarı yarıya ortaklardı.

Mahzum oğulları, kervana 5000 veya 4000 miskal altın ve 200 deve ile,

Hâris b. Âmir b. Nevfel, 1000 miskal altınla,

Ümeyye b. Halef, 2000 miskal altınla,

Abdi Menaf oğulları 10.000 miskal altınla katılmışlardı.¹⁵

Kervanda Ebu Süfyan Sahr b. Harb,¹⁶ Muhammed b. Nevfel ve Amr b. Âs... gibi, Kureyş müşriklerinden 30,¹⁷ veya 40,¹⁸ ya da 70 kişi bulunuyor;¹⁹ kervan Ebu Süfyan tarafından yönetiliyordu.²⁰

Kureyş müşrikleri, Müslümanların hac yapmalarına engel oldukları için, onların da Şam ticaret yollarını kesmek isteyeceklerini biliyorlardı.

¹⁴ İbn Sa’d, 8/457, Ahmed b. Hanbel, 6/405, Ebu Davud, 1/161, İbn Abdilberr, 4/1965, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/408.

¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/27, 28.

¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/257, Belâzurî, Ensâb, 1/288, Taberî, Târîh, 2/267, İbn Hazm, Cevâmi, s. 107, İbn Esîr, Kâmil, 2/116, İbn Seyyid, 1/241, Zehebî, Târîh, s. 31, İbn Kesîr, Bidâye, 3/256.

¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/257, Vâkıdî, Megâzî, 1/28, İbn Hazm, Cevâmi, s. 107, İbn Esîr, Kâmil, 2/116, İbn Seyyid, 1/241, Zehebî, Târîh, s. 31, İbn Kesîr, Bidâye, 3/256, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 19.

¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/257, İbn Hazm, Cevâmi, s. 107, İbn Esîr, Kâmil, 2/116, İbn Seyyid, 1/241, Zehebî, Târîh, s. 31.

¹⁹ Taberî, Târîh, 2/267, İbn Hazm, Cevâmi, s. 107, İbn Esîr, Kâmil, 2/116, İbn Seyyid, 1/241.

²⁰ İbn Hazm, Cevâmi, s. 107, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 19.

Nitekim, Sa'd b. Muaz dostu Ümeyye b. Halef'in yanında Kâbe'yi tavaf ederken üzerlerine gelen Ebu Cehil'in:

"Vallahi, sen şimdi Ebu Safvan'ın yanında olmasaydın, buradan evine sağ dönemezdin!" tehdidine, onun:

"Eğer sen beni tavaftan men edersen, ben de vallahi sana daha ağırını yapar, senin Medine'deki Şam ticaret yolunu keserim!" diyerek bağırışını Ebu Cehil henüz unutmamış bulunuyordu.²¹

Bunun için, Mekkeli müşrikler ticaret kervanları hakkında onlardan korkup duruyorlar, uyanık ve tedbirli olmaya çalışıyorlardı.

Mahreme b. Nevfel'in bildirdiğine göre; Şam'dan, korku içinde yola çıktılar.²²

Ebu Süfyan, kervanda bulunan Zamzam (Damdam) b. Amr'ı,²³ 20 miskal altın (Belâzurî'ye göre 20 dinar)²⁴ ücretle kiralayıp,²⁵ Tebük'ten acele Mekke'ye gönderdi.²⁶

Kureyşîlere, Peygamberimiz ve ashabının önlerine çıktığını, kervandaki mallarını korumalarını haber vermesini emretti.²⁷

Hz. Âtike'nin Rüyası

Peygamberimiz Aleyhisselamın halası Hz. Âtike binti Abdulmuttalib, Damdam'ın Mekke'ye gelişinden üç gece önce bir rüya gördü ve ondan korktu.

Kardeşi Hz. Abbas'a haber gönderip, onu yanına çağırdı ve:

"Kardeşim! Vallahi, geceleyin gördüğüm rüya beni çok sarstı. Kavminin başına bir felaket ve musibet gelmesinden korkuyorum!

Sana anlatacağım bu rüyayı gizli tut, kimseye söyleme!" dedi.

Hz. Abbas:

"Ne gördün, anlat" dedi.

Hz. Âtike:

"Gördüm ki; deveye binmiş bir adam gelip Ebtah'ta [Muhassab ile Mekte arasında] durduktan sonra, yüksek sesle:

²¹ Vâkudî, Megâzî, 1/35, Ahmed b. Hanbel, 1/400, Buhârî, Sahîh, 4/184-185, 5/2, 3, Zehebî, Siyer, 1/203, İbn Kesîr, Bidâye, 3/258-259.

²² Vâkudî, Megâzî, 1/28, Belâzurî, Ensâb, 1/290.

²³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/258, Vâkudî, Megâzî, 1/28, Belâzurî, Ensâb, 1/290.

²⁴ Vâkudî, Megâzî, 1/28, Belâzurî, Ensâb, 1/290.

²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/258, Vâkudî, Megâzî, 1/28, Belâzurî, Ensâb, 1/290.

²⁶ Vâkudî, Megâzî, 1/28, Belâzurî, Ensâb, 1/290.

²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/258, İbn Seyyid, 1/242, Zehebî, Târîh, s. 31, İbn Kesîr, Bidâye, 3/257.

‘Ey vefasız cemaat! Üç güne kadar, muharebe mahalline, vurulup düşeceğiniz yerlere yetişiniz!’ diyerek üç kere bağırdı!

Onu gören halk, onun başma toplandılar.

Sonra o adam Mescid-i Haram’a girdi.

Halk da kendisini takip ediyordu.

Halk etrafını sarmış olduğu halde, devesi Kâbe’nin arkasında durunca, o yine aynı şekilde yüksek sesle:

‘Ey vefasız cemaat! Üç güne kadar, muharebe mahalline, vurulup düşeceğiniz yerlere yetişiniz!’ diyerek üç kere bağırdı.

Sonra, devesi Ebu Kubeys dağının başında durup, orada da aynı şekilde yüksek sesle:

‘Ey vefasız cemaat! Üç güne kadar, muharebe mahalline, vurulup düşeceğiniz yerlere yetişiniz!’ diyerek üç kere bağırdı.

Sonra da, bir kaya tutup yuvarladı.

Kaya yukarıdan aşağıya doğru yuvarlanarak, dağın dibinde parçalandı.

Mekke evlerinden, o parçaların girip isabet etmediği ne bir ev, ne bir mahal kaldı!” dedi.

Hz. Abbas:

“Vallahi, bu çok mühim bir rüyadır! Sen onu gizli tut, hiç kimseye anlatma!” dedi.

Hz. Abbas, Hz. Âtike’nin yanından ayrılınca, dostu Velid b. Utbe ile karışlaştı.

Ona rüyayı anlatıp, gizli tutmasını söyledi.

Velid de, babası Utbe’ye nakletti.

Bu rüya, Mekke’de yayıldı. Kureyşîlerin toplantılarında konuşulmaya başlandı.

Hz. Abbas der ki:

“Ertesi gün, Kâbe’yi tavaf ediyorken, Ebu Cehil b. Hişam Kureyşîlerden bir cemaatla oturup, Âtike’nin rüyasını konuşuyorlardı.

Ebu Cehil, beni görünce:

‘Ey Ebu’l-Fadl! Tavafımı bitirince yanımıza gel!’ dedi.

Tavaflı bitirince, varıp yanlarına oturdum.

Ebu Cehil, bana:

‘Ey Abdulmuttalib oğulları! Sizin şu kadın peygamberiniz de ne zaman türedi?!’ dedi.

Ona:

‘Nedir bu?’ dedim.

‘Âtike’nin gördüğü şu rüya meselesi!’ dedi.

‘O ne görmüş de?’ dedim.

Ebu Cehil:

‘Siz, erkeklerinizin peygamberliklerine kanaat etmediniz de, kadmlarınız da mı peygamberliğe kalkıştı?! Güya Âtike, birinin ‘Üç güne kadar, vurulup düşeceğiniz yerlere yetişiniz!’ dediğini rüyasında gördüğünü söylüyormuş! Bu üç gün içinde, sizi bekleyeceğiz.

Eğer söylemiş olduğu söz doğru ise, elbette bir şey zuhur edecektir. Eğer üç gün dolar da bir şey zuhur etmezse, hakkınızda yazacağımız bir yazıda, Araplar arasmda sizin kadınlarınızdan daha yalancı kadın bulunmadığını yayacağız’ dedi.

Vallahi, benim için, bunu inkâr etmemden daha ağır bir şey olmamıştır.

Onun herhangi bir şey görmüş olduğunu inkâr ettim.²⁸

Bundan sonra, birbirimizden ayrıldık.

Akşamleyin, Abdulmuttalib oğulları kadınlarından yanıma gelmedik hiçbir kadın kalmadı.

Onlar:

‘Demek, siz şu fâsık, pis herifin erkeklerinize dil uzatmasını hoş gördünüz!

Sonra da, sen onun kadınlarınıza da dil uzattığını işittiğin halde, işittiğin şeylerden seni gayrete getirecek bir şey bulamadın ha?!’ dediler.

Onlara:

‘Vallahi, öyle yaptım. Benim için bundan daha ağır bir şey olmamıştır. Allah’a andolsun ki, o sözünü tekrarlayacak olursa ona saldıracağım ve sizin hesabınıza onun hakkından geleceğim’ dedim.

Âtike’nin rüyasının üçüncü günü sabaha çıkınca, kaçırdığım fırsatı elde etmek arzusu ile çok kızgın ve hiddetli bir halde Mescid-i Haram’a girdim.

Onu görünce, vallahi, ona doğru yürüdüm.

Evvelce söylediklerinden bazılarını tekrarlayıp kendisine saldıracaktım.

Ebu Cehil zayıf yapılı, asık suratlı, acı dilli, sert bakışlı bir adamdı.

²⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/258-260, Vâkıdî, Megâzî, 1/29-30, İbn Sa’d, 8/43-44, Taberî, Târîh, 2/270, 271, Hâkim, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/116-117, İbn Seyyid, 1/242-243, Zehebî, Târîh, s. 53-54, İbn Kesîr, Bidâye, 3/257.

O Mescid-i Haram'ın Sehm oğulları kapısına doğru fırlayıp çıkınca, kendi kendime 'Allah'ın lânetine uğrayasica, benim kendisine hakaret edeceğimden korktu da, benden uzaklaşıyor' dedim.

Halbuki, benim Damdam b. Amr'ın işitmemiş olduğum sesini, o işitmiş bulunuyormuş!

Damdama; devesinin burnunu kesmiş! Semerini tersine çevirmiş! Gömleğinin önünü, arkasını yırtmış! Mekke vadisinin ortasında, deve üzerinde, avazının çıktığı kadar bağırıyor:

'Ey Kureyş cemaati! Muhammed ve ahabı, ticaret kervanınızın, Ebu Süfyan'ın yanındaki mallarınızın önüne gerildiler! Ona erişebileceğinizi sanmıyorum! İmdad! İmdad!' diyerek haykırıyordu. Başa gelen iş, beni de, onu da birbirimizle uğraşmaktan alıkoydu."

Kureyş Müşriklerinin Acele Hazırlanmaları

Halk, acele hazırlandı ve:

"Muhammed ve ahabı, bunun da Hadramî'nin kafilesi gibi olacağını mı sanıyor?!

Hayır! Vallahi, bunun ondan başka türlü olduğunu öğrenecektir!" diyorlardı.

Sefere bütün Kureyş erkekleri katıldılar, katılamayanlar da, yerlerine adam tutup gönderdiler.

Kureyş eşrafından, Ebu Leheb'den başka hiç kimse geri kalmadı.

O da, iflas etmiş tüccarlardan Âs b. Hişam'ı 4000 dirhem alacağına karşılık kiralayarak, yerine bedel gönderdi.

Hasta olduğu için, kendisi Mekke'de kaldı.

Ümeyye b. Halef ise, oturduğu yerden kalkamaz, yaşlı, ağır gövdeli bir kimse olduğundan, seferden geri kalmak istemişti.

Mescid-i Haram'da, kavminin ortasında otururken, Ukbe b. Ebi Muayt, içinde ateş ve öd ağacı bulunan bir buhurdanlığı götürüp onun önüne koydu ve:

"Ey Ali'nin babası! Sen artık kadınlardan sayılırsın! Buhur yak!" deyince, Ümeyye b. Halef kızdı ve:

"Allah, senin de belanı versin; senin getirdiğin şeyin de belasını versin!" dedi.²⁹

²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/260-261, Taberî, Târih, 2/271-272, İbn Esfir, Kâmil, 2/117-118, İbn Seyyid, 1/243-244, İbn Kesir, Bidâye, 3/257-258.

Bedir'e çıkış gününde Ebu Cehil halka "Develerinize bininiz!" dediği zaman, Ümeyye b. Halef Mekke'den çıkmak, ayrılmak istememişti.

Ebu Cehil geldi ve, onu kandırıncaya kadar, Ümeyye'nin yanından ayrılmadı.³⁰

Ümeyye b. Halef de hemen hazırlanıp halk ile birlikte sefere çıktı. Kureyş müşrikleri hazırlıklarını iki veya üç günde bitirdiler. Silahlarını ortaya çıkardılar. Silahsızlar için silah satın aldılar. Zenginler, zayıflara ellerinden gelen yardımı yaptılar.

Kureyş'in ileri gelenlerinden Süheyl b. Amr:

"Ey Kureyş topluluğu! Muhammed ve gençlerinizden dinlerini bırakıp onun dinine girmiş ve yanına gitmiş olanlar, Yesriblilerle (Medinelilerle) birlikte sizin kervanınızın, Kureyşîlerin ticaret kervanının önüne gerildiler! Deve isteyene, işte deve! Yiyecek isteyene, işte yiyecek!" dedi.

Zem'a b. Esved:

"Lât ve Uzzâ'ya andolsun ki, sizin başınıza, Muhammed ve Yesriblilerin ticaret kervanınıza ve onda bulunan geçimliklerinize, hazinelerinize tamah ederek önüne gerilmeleri kadar büyük bir iş gelmemiştir!

Hepiniz çarpışmaya çıkınız! Sizden hiç kimse geri kalmasın!

Yiyeceği olmayana, işte yiyecek!

Vallahi, Muhammed ticaret kervanınızı ele geçirecek olursa, muhakkak, onunla üzerinize yürür, Mekke'ye de girer!" dedi.

Tuayme b. Adiyy de:

"Ey Kureyş cemaatı! Vallahi, başınıza bundan; içinde servetiniz, geçimliğiniz bulunan ticaret kervanınızın mübah sayılmasından, yağmalanmasından daha ağır bir iş gelmemiştir.

Vallahi ben, Abdi Menaf oğullarımdan bu kervana bir neşş (20 dirhem) ile olsun katılmamış ne bir erkek, ne de bir kadın kaldığını bilmiyorum.

Kimin yiyeceği yoksa, bizim yanımızda yiyecek var.

Onu bindirelim ve güçlendirelim" dedi.

Onlardan yirmi kişiyi yirmi deveye bindirip güçlendirdi.

Onların geride bıraktıkları ev halklarına da yardımda bulundu.

Yalnız Hanzale b. Ebi Süfyan ile Amr b. Ebi Süfyan:

"Vallahi, bizim şahsımıza ait malımız yoktur. Bu mallar Ebu Süfyan'a aittir!" diyerek, ne para verdiler, ne de binit!

³⁰ Ahmed b. Hanbel, 1/400, Buhârî, Sahîh, 4/184-185, 5/3, Zehebî, Siyer, 1/203, İbn Kesîr, Bidâye, 3/258-259.

Nevfel b. Muaviye, Kureyşlilerin varlıklı olanlarının yanlarına varıp, binitleri ve yiyecekleri bulunmadığı için sefere çıkamayanlara başışta bulunulması hususunu konuştu.

Abdullah b. Ebi Rebia ortaya 500 dinar (altın) koydu.

Huvaytîb b. Abduluzza'dan da 200 veya 300 dinar aldı.

Utbe b. Rebia ile Şeybe b. Rebia zırh gömleklerini çıkarıp onları ve savaş âletlerini onarmaya başladıkları zaman, köleleri Addas, onlara:

“Ne yapıyorsunuz?” diye sordu.

“Taifteki üzüm bağımızda kendisine üzüm gönderdiğimiz zâtı bilmiyor musun?” dediler.

Addas:

“Evet! Biliyorum!” dedi.

“İşte, biz gidip onunla çarpışacağız!” dediler.

Addas:

“Gitmeyiniz! Vallahi, o muhakkak peygamberdir!” dedi.

Fakat, Utbe ve Şeybe dinlemediler, gittiler.³¹

Müşriklerden çarpışmaya gidenlerin sayısı 950 idi.³²

700 develeri,³³

100³⁴ veya 200³⁵ atları vardı.³⁶

Atlılar zırh gömlekli idi.

Kureyş müşrikleri, Amr b. Hâşim'in azadlı cariyesi Sâre'yi,

Esved b. Muttalib'in azadlı cariyesi Azze'yi,

Ümeyye b. Halefin azadlı şarkıcı cariyelerini de yanlarına aldılar.³⁷

Defler çaldırarak,³⁸ Müslümanları yeren şiirler okutarak yola çıktılar.³⁹

³¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/31-33.

³² Vâkıdî, Megâzî, 1/39, Belâzurî, Ensâb, 1/290, Beyhakî, Delâil, 3/32, İbn Esîr, Kâmil, 2/118, İbn Kesîr, Bidâye, 3/260.

³³ Vâkıdî, Megâzî, 1/39, Belâzurî, Ensâb, 1/290, İbn Esîr, Kâmil, 2/118, İbn Kesîr, Bidâye, 3/260.

³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/39, Belâzurî, Ensâb, 1/290, İbn Esîr, Kâmil, 1/118.

³⁵ Beyhakî, Delâil, 3/32, İbn Kesîr, Bidâye, 3/260.

³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/39, Belâzurî, Ensâb, 1/290, İbn Esîr, Kâmil, 2/118, İbn Kesîr, Bidâye, 3/260.

³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/39, Belâzurî, Ensâb, 1/290.

³⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/39, Belâzurî, Ensâb, 1/290, Beyhakî, Delâil, 3/32.

³⁹ Beyhakî, Delâil, 3/32, İbn Kesîr, Bidâye, 3/260.

Addas'ın Utbe ve Şeybe'yi Peygamberimiz Aleyhisselamla Çarpışmaktan Vazgeçirmeye Çalışması

Hakîm b. Hizam der ki:

“Beyzâ akabesine (yokuşuna) eriştiğimiz sırada, Addas'ın orada oturduğunu ve Utbe b. Rebia ile Şeybe b. Rebia'yı görünce, sıçrayıp onların ayaklarına sarılarak:

‘Babam, anam sizlere feda olsun!

Vallahi, o Resûlullah'tır!

Siz ancak vurulup düşeceğiniz yerlere gidiyorsunuz!’ diyerek ağladığını ve gözyaşlarının yanaklarına döküldüğünü gördüm.”

Addas'ın yanına Âs b. Münebbih b. Haccac uğradı. Ona:

“Sen ne için ağlıyorsun?” diye sordu.

Addas:

“Mekke vadilerinin efendileri olan efendilerime ağlıyorum!

Onlar, vurulup düşecekleri yerlere gidiyorlar! Resûlullah ile çarpışacaklar!” dedi.

Önce Müslüman olmuş ve fakat kendisini şüphelerden kurtaramamış gençlerden bulunan Âs b. Münebbih, ona:

“Muhammed gerçekten Resûlullah mıdır dersin?” deyince, Addas'ı bir titreme ve ürperti tuttu, tüyleri diken diken oldu. Sonra da, ağlamaya başladı.

“Vallahi, o, bütün insanlara gönderilen peygamberdir!” dedi.

Addas oradan geri döndü. Bedir savaşında bulunmadı.⁴⁰

Allah ondan razı olsun!

Utbe ve Şeybe'nin Geri Dönmeye Meyletmeleri

Mekke'den ayrıldıkları sırada, Utbe b. Rebia ve Şeybe b. Rebia, Hz. Âtike'nin rüyasını konuşuyorlar; biri öbürüne:

“Âtike binti Abdulmuttalib'in rüyasını bilmiyor musun? Andolsun ki, ben o rüyadan korkuyorum!” diyordu.

O sırada, Ebu Cehil onlara erişti ve:

“Ne konuşuyorsunuz?” diye sordu.

“Âtike'nin rüyasını anıyoruz!” dediler.

⁴⁰ Vâkudî, Megâzî, 1/35, İbn Hacer, İsâbe, 2/467.

Ebu Cehil:

“Ne acayip şey! Abdulmuttalib oğullarının erkekleri bize peygamberlik taslamalarına kanaat getirmedi de, kadınları da mı bize peygamberlik taslayacaklar?!”

Vallahi, Mekke’ye dönecek olursak, biz onlara yapacağımızı biliyoruz!” dedi.

Utbe:

“Onlarla aradaki hısımlık, akrabalık nerede kalacak?!” dedikten sonra, biri öbürüne:

“Dönecek misin?” diye sordu.

Ebu Cehil:

“Siz yola çıktıktan sonra geri dönüp de kavminizi rezil mi edeceksiniz? Bari öcünüzün alındığını gözlerinizle gördükten sonra kavminizden ayrılın!”

Siz Muhammed’in ve ashabının sizinle karşılaşabileceğini mi sanıyorsunuz?

Hayır! Vallahi, benim yanımda, kavmimden ve ailemden 180 kişi var ki, onlar benim indiğim yerde inerler, bindiğim yerde binerler!

Siz isterseniz dönün!” dedi.

Utbe ve Şeybe, ona:

“Vallahi sen kavmini helâka sürüklüyorsun!” dediler.

Ebu Cehil çıkıp gidince, Utbe, kardeşi Şeybe’ye:

“Bu, uğursuz bir adamdır!

Onun Muhammed ile yakın bir akrabalığı yoktur.

Fakat bizim Muhammed ile akrabalığımız vardır.

Hem de, oğlum onun yanındadır.

Sen onun lafını bırak! Hadi, biz dönelim?” dedi.

Şeybe:

“Ey Velid’in babası! Biz, hareket ettikten sonra geri dönecek olursak, vallahi âlemi kendimize sövdürürüz!” dedi.

Cuhfe’ye kadar gittiler.⁴¹

⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/41, 42, Belâzurî, Ensâb, 1/291.

Cüheym b. Salt'ın Rüyası ve Ebu Cehil'in İddiası

Kureyş müşrikleri Cuhfe'de konakladıkları zaman, Cüheym b. Salt, b. Mahreme, b. Muttalib, b. Abdi Menaf, bir rüya gördü ve:

“Ben, uyuyan bir kimsenin gördüğü gibisini gördüm: Uyku ile uyanıklık arasında idim. Bir adam gördüm ki, at üzerinde gelip durdu, yanında da bir devesi vardı. Sonra da:

‘Utbe b. Rebia,

Şeybe b. Rebia,

Ebu'l-Hakem b. Hişam,

Ümeyye b. Halef,

Fılan filan... öldürüldü!’ diyerek, Bedir gününde Kureyş eşrafından öldürülen kimselerin isimlerini birer birer saydı.

Sonra, gördüm ki, o adam, devesinin göğsüne vurduktan sonra, onu ordunun içine saldı.

Çadırlardan, onun kanından bulaşmadık hiçbir çadır kalmadı!” dedi.

Bu haber Ebu Cehil'e erişince:

“Al sana! Bir başka peygamber de Muttalib oğullarından!

Biz yarın sabah karşılaşsak, kimlerin öldürüleceği görülecektir!” dedi.⁴²

Bazı müşrikler de, Cüheym'e:

“Şeytan uykunda seninle oynamış!

Sen yarın sabah rüyada gördüğün şeyin ancak aksini, Muhammed'in ashabının en şerefliyelerinin öldürüldüklerini ve esir edildiklerini göreceksin!” dediler.

Utbe b. Rebia, ortalık tenhalaşmca, kardeşi Şeybe'ye:

“Sen geri dönmek hususunda ne dersin?

Bu rüya da Âtike'nin rüyasına benziyor!

Addas'ın sözüne benziyor!

Vallahi, Addas bize yalan söylemez!

Vallahi, eğer Muhammed davasında yalancı ise, Araplar içinde bizim adımıza onun hakkından bir gelen bulunur.

Eğer davasında sadıksa, biz, onun akrabası olduğumuz için, onun sayesinde Arapların en mutlusu oluruz!” dedi.

⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/270, Vâkıdî, Megâzî, 1/42, Belâzurî, Ensâb, 1/292, Taberî, Târih, 2/275-276, İbn Esîr, Kâmil, 2/121, İbn Seyyid, 1/250, İbn Kesîr, Bidâye, 3/265-266.

Şeybe'nin:

“Peki! Askerler arasından ne diyerek geri dönelim?” dediği sırada, Ebu Cehil üzerlerine çıkageldi ve:

“Ne yapmak istiyorsunuz?” diye sordu.

“Geri dönmek istiyoruz! Sen Âtike'nin rüyasını ve Cüheym b. Salt'ın rüyasını ve bunlarla birlikte Addas'ın bize söylediği sözü bilmiyor musun?!” dediler.

Ebu Cehil:

“Vallahi, siz geri dönecek olursanız, kavminizle ilginizi kesmiş, onları rezil etmiş olursunuz!” dedi.

Utbe ve Şeybe de:

“Vallahi, sen de helâk olacak ve kavmini de helâk edeceksin!” dediler ve yollarına devam ettiler.⁴³

Ebu Süfyan'ın Mekke'ye Dönmeleri İçin Kureyşîlere Haber Salışı

Ebu Süfyan, ticaret kervanını koruyup kurtardığı zaman, Kureyş ordusu-na adam gönderdi ve:

“Siz ancak kervanınızı, adamlarınızı ve mallarınızı korumak için yola çıkmıştınız.

İşte, Allah onları kurtarmış bulunuyor. Artık geri dönünüz!” dedi.

Ebu Cehil:

“Vallahi, Bedir'e varmadan geri dönmeyeceğiz!

Biz orada üç gün oturacağız.

Develer keseceğiz, yiyeceğiz, içeceğiz. Oyuncu kadınlar oynayacaklar, şarkılar söyleyecekler.

Çevredeki Araplar bizi işitecekler, bundan sonra hep bizden korkup duracaklar!

Yürüyünüz!” dedi.⁴⁴

Kureyş ordusunun Ebu Cehil'e uyararak geri dönmeyip Bedir'e gittiklerini elçi Hedde'de yetişip Ebu Süfyan'a haber verdiği zaman, Ebu Süfyan:

“Vâh kavmime! Bu Amr b. Hişam'm [Ebu Cehil] işidir!

Kendisinin geri dönmek istememesi, halka baş olmak içindir! Azgınlıktır!

⁴³ Vâkıdî, Megâzî, 1/42-43.

⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/270, Vâkıdî, Megâzî, 1/43, 44, Taberî, Târîh, 2/276.

Azgınlık ise, eksiklikler ve uğursuzluktur!” dedi.⁴⁵

Kureyş Müşriklerinden Ayrılıp Geri Dönerler

Zühre oğullarının müttetiklerinden Ahnes b. Şerik, Kureyş cemaatının Cuhfe’de bulundukları sırada:

“Ey Zühre oğulları! Allah sizin mallarınızı kurtardı.

Adamınız Mahreme b. Nevfel’i de kurtardı.

Siz onu ve malınızı korumak için yola çıkmıştınız.

Siz korkaklığı bana yükleyiniz, geri dönünüz!

İhtiyaç olmadıkça, sefere çıkmamanızın size bir gerekliliği yoktur.

Siz onun [Ebu Cehil’in] sözüne bakmayınız!” dedi.

Bunun üzerine, Zühre oğulları, Ahnes b. Şerik’le birlikte döndüler. Zühre oğullarından hiçbir kimse Bedir’de bulunmadı.

Çünkü, Ahnes b. Şerik, onların arasında sözü dinlenir bir kişi idi.⁴⁶

Diğer rivayete göre; Ahnes b. Şerik, Zühre oğullarına:

“Muhammed sizdendir, kızkardeşinizin oğludur.

Eğer o gerçekten peygamberse, siz onunla saadete erersiniz!

Eğer yalancı ise, onun hesabını sizden başkaları görsün!

Siz geri dönünüz!” demişti.

Zühre oğulları:

“Geri dönmek için nasıl yapalım?” diye sordular.

Ahnes b. Şerik:

“Biz Kureyş ile birlikte çıkarız, akşam olunca ben deveden düşerim. Size ‘Haydi, hareket ediniz!’ dedikleri zaman, ‘Ahnes’i yılan soktu! Biz onun yaşayacağını veya öleceğini öğrenmeden, ölürse kendisini gömmeden, adamımızdan ayrılamayız!’ dersiniz. Onlar hareket ettikleri zaman, geri döneriz” dedi.

Zühre oğulları böyle yaptılar.⁴⁷

Dönerlerin sayısı 100’dü veya 100’den biraz eksikti.

Adiyy b. Ka’b oğulları da, Left seniyesinden, Merru’z-Zahran’dan geri dönmüşlerdir.

⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/43.

⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/271, Vâkıdî, Megâzî, 1/44, İbn Sa’d, 2/14.

⁴⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/44-45, İbn Sa’d, 2/14.

Adiyy b. Ka'b oğulları Mekke'ye dönünce, Ebu Süfyan onların yanına vardı ve:

“Siz, kervanda da, seferde de bulunmadığımızza göre, nasıl geri döndünüz?” diye sordu.

Onlar da:

“Sen Kureyş'in geri dönmesi için adam gönderdiğin zaman geri döndük!” dediler.⁴⁸

Müşriklerin Ordusunu Develer Kesip Doyuranlar

Müşriklerin ordusunu, aşağıda isimleri yazılı Kureyş eşrafından her gün birisi, develer keserek doyurdu:

Hâşim oğullarından:

1. Abbas b. Abdulmuttalib,

Abduşşems oğullarından:

2. Utbe b. Rebia,

Nevfel oğullarından:

3. Hâris b. Âmir,

Esed oğullarından:

4. Hakîm b. Hizam,

Abduddar oğullarından:

5. Nadr b. Hâris,

Mahzum oğullarından:

6. Ebu Cehil Amr b. Hişam,

Cumah oğullarından:

7. Ümeyye b. Halef,

⁴⁸ Vâkudî, Megâzî, 1/45, İbn Sa'd, 2/14.

Sehm oğullarından:

8. Nübeyh b. Haccac, Münebbih b. Haccac,

Âmir oğullarından:

9. Süheyl b. Amr.

Mahzum oğullarından Ebu Cehil, Merru'z-Zahran'da 10 deve kesti.

Âmir oğullarından Süheyl b. Amr, Kudeyd'de 10 deve kesti.

Abduşşems oğullarından Şeybe b. Rebia, deniz sahlinde yollarını şaşı-
rıp bir su başında oturduklarında, 9 deve kesti.

Utbe b. Rebia, Cuhfe'de 10 deve kesti.

Cumah oğullarından Kays, Revha'da 9 deve kesti.

Kesenin ismi ve kestiği yer bilinmeyen bir kimse tarafından 10 deve
kesildi.

Nevfel oğullarından Hâris b. Âmir 9 deve kesti.

Ebu'l-Bahterî, Bedir suyu başında 10 deve kesti.

Esed oğullarından Nübeyh b. Haccac ile Münebbih b. Haccac'ın kestikle-
ri develerin sayısı ve kestikleri yerin adı bilinmemektedir.⁴⁹

Kureyş Müşriklerinin Bedir'deki Karargâhları

Kureyş müşrikleri ilerleyerek Bedir'de kum tepelerinin arkasında bulu-
nan Yelyel vadisinin en uzak kıyısının içinde konakladılar.

Yelyel vadisi; Bedir ile kum tepeleri arasında olup, Kureyşîlerin konduk-
ları yer kum tepelerinin arkasında idi.

Bedir'deki su kuyuları da, Yelyel vadisinin Medine'ye daha yakın kıyısın-
da bulunuyordu.⁵⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'den Yola Çıkışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; Ramazan ayından 8 gece⁵¹ veya 12 gece
geçtikten sonra,⁵² Cumartesi⁵³ veya Pazar günü,⁵⁴ Abdullah b. Ümmi

⁴⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/144-145, İbn Habîb, s. 161, 162, İbn Seyyid, 1/249, 250.

⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/271, Taberî, Târîh, 2/276, İbn Kesîr, Bidâye, 3/266.

⁵¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/263.

⁵² Vâkıdî, Megâzî, 1/23, İbn Sa'd, 2/12, Belâzurî, Ensâb, 1/288.

⁵³ İbn Sa'd, 2/12, Belâzurî, Ensâb, 1/288.

⁵⁴ İbn Sa'd, 2/12.

Mektum'u Medine'de halka namaz kıldırmak üzere yerine vekil bırakarak,⁵⁵ Muhacir ve Ensar sahabileriyle birlikte yola çıktı.⁵⁶

Yola çıkan sahabilerin sayıları -rivayete göre- 310 küsur olup, onlardan:

1. Hz. Osman, hasta olan zevcesine bakmak üzere, geri bırakıldı.
2. Ebu Lübâbe b. Abdulmünzir, Medine yönetimiyle görevlendirildi.
3. Âsım b. Adıyy, Medine'nin Âliye kısmında, Kuba'da görevlendirildi.
4. Hâris b. Hâtıb, Amr b. Avf oğulları ile ilgilenmek üzere görevlendirildi.
- 5-6. Talha b. Ubeydullah ile Saîd b. Zeyd'e, Kureyş kervanını gözetleme görevi verildi.

7-8. Hâris b. Sımme ile Havvat b. Cübeyr, yolda hayvandan düşüp sakatlandıkları için geri çevrildiler.⁵⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam; beyaz sancağını Mus'ab b. Umeyr'e verdi.

İki siyah bayraktan Ukab adındaki Hz. Ali, öbürünü de Sa'd b. Muaz taşıyordu.⁵⁸

İslâm Mücahidlerinin Buku'da Durdurulup, Yaşları Küçük Olanların Geri Çevirilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Bedir seferine çıkarken, Medine'den Mekte'ye giden dağ yolunu takip etti.⁵⁹

Medine'ye 1 mil uzaklıkta bulunan, Medine evlerine bitişik Buyûtu's-Sukyâ'da, Ebu İnebe kuyusu yanında mücahidleri durdurdu.

Yaşlarını küçük gördüğü:

1. Abdullah b. Ömer'i,
2. Üsâme b. Zeyd'i,
3. Rafi' b. Hadic'i,
4. Bera' b. Âzib'i,
5. Useyd b. Zühayr'i,
6. Zeyd b. Erkam'ı,
7. Zeyd b. Sâbit'i,
8. Umeyr b. Ebi Vakkas'ı oradan Medine'ye geri çevirdi.⁶⁰

⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/263.

⁵⁶ İbn Sa'd, 2/12.

⁵⁷ İbn Sa'd, 2/12, Belâzurî, Ensâb, 1/289, Taberî, Târih, 2/296, İbn Seyyid, 1/245, 246.

⁵⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/263, İbn Seyyid, 1/246, İbn Kesîr, Bidâye, 3/260.

⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/264.

⁶⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/21, Belâzurî, Ensâb, 1/288.

Sa'd b. Ebi Vakkas der ki:

“Resûlullah Aleyhisselamın küçüklerimizi geri çevirmesinden biraz önce, kardeşim Umeyr b. Ebi Vakkas'ı göze görünmemeye çalışırken gördüm:

‘Kardeşim! Sana ne oldu?’ dedim.

‘Resûlullah Aleyhisselamın beni küçük görüp geri çevirmesinden korkuyorum! Halbuki, ben sefere çıkmayı arzu ediyor, Allah'm bana şehitlik nasip etmesini umuyorum!’ dedi.

Kendisi Resûlullah'a arz edilince, küçük görüp, ona:

‘Sen geri dön!’ buyurdu.

Umeyr ağlamaya başladı. Resûlullah Aleyhisselam da, müsaade buyurdu. Umeyr'in kılıcı uzun, kendisi de boysuz olduğu için, kılıcını bağlayamamış, ben bağlamıştım. Bedir'de şehit düştüğü zaman, 16 yaşlarında idi.”⁶¹

Allah ondan razı olsun!

Hallad b. Amr Buyûtu's-Sukyâ'dan geceleyin ailesi yanma dönünce, babası Amr b. Cemuh:

“Siz gitmiştiniz, burada ne arıyorsun?!” dedi.

Hallad:

“Buku'da halk Resûlullah Aleyhisselama arz olunuyor!” deyince, Amr b. Cemuh:

“Ne güzel! Ne hayırlı fal!

Vallahi, Kureyş müşriklerine karşı zafere ve ganimete kavuşulacağını umarım!

Vaktiyle biz de bir gün bu yerimizden Huseyke'ye yürümüştük!” dedi.

Ensardan Abdullah b. Amr b. Haram da, Müslümanların böyle Buku'da durdurulup gözden geçirilerek yaşı küçük olanların geri çevrildiğini görünce, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına vardı:

“Yâ Rasûlallah! Senin bu yerde konaklamayı, ashabının orada durdurulup sana arz edilmesini, ben hayra yordum.

Biz de, vaktiyle bu yere, Selime oğullarına inip adamlarımızı şuracıkta gözden geçirmiş, silaha dayanabileceklere müsaade etmiş, silah taşımaktan aciz küçükleri geri çevirmiştik. Sonra da, Huseyke Yahudilerinin üzerine yürümüştük.

⁶¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/21, İbn Sa'd, 3/149-150, İbn Hacer, İsâbe, 3/36.

O zaman, onlar bizden daha kuvvetli ve kudretli oldukları halde, onları öldürmüştük.

Artık, öteki Yahudiler, nasıl istedikse, bize öylece boyun eğmişlerdi!

Yâ Rasûlallah! Umarım ki, biz de Kureyşlilerle karşılaşırsak, Allah senin gözünü aydın edecektir!” dedi.⁶²

Bedir Seferinde Nöbetleşe Binilen Develerle Atlar ve Teçhizat

İslâm mücahidlerinin Bedir seferinde 70 develeri vardı.⁶³

İki attan biri Mikdad b. Amr’a, diğeri Mersed b. Ebi Mersed’e aitti.

Develere ikişer, üçer, dörder kişi nöbetle binmekte idiler:⁶⁴

1. Peygamberimiz Aleyhisselam bir deveye Hz. Ali, Mersed b. Ebi Mersed veya Zeyd b. Hârise ile nöbetle bindiler.⁶⁵

Yürüme sırası Peygamberimiz Aleyhisselama geldiği zaman:

“Yâ Rasûlallah! Sen bin! Biz senin yerine yürürüz!” derler, Peygamberimiz Aleyhisselam ise:

“Siz yürümekte benden daha güçlü değilsiniz!

Ecir ve mükâfat hususunda da, ben sizden daha müstağni, ihtiyaçsız değilim!” buyurdu.⁶⁶

2. Hz. Hamza; Zeyd b. Hârise ve Peygamberimiz Aleyhisselamın azadlarından Ebu Kebşe ve Enese ile bir deveye,⁶⁷

3. Ubeyde b. Hâris, Tufeyl b. Hâris ve Husayn b. Hâris bir deveye,

4. Osman b. Maz’un, Kudame b. Maz’un, Abdullah b. Maz’un ve Sâib b. Osman bir deveye,⁶⁸

5. Mıstah b. Üsâse Ubeyde b. Hâris’in su taşıma devesine,

6. Afra’ oğulları Muaz, Avf ve Muavviz ve mevlâları Ebu’l-Hamra bir deveye,

7. Übeyy b. Ka’b, Umâre b. Hazm, Hârise b. Numan bir deveye,

8. Hıraş b. Sımme, Kutbe b. Âmir, Abdullah b. Amr b. Haram bir deveye,

⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/22-23.

⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/264, Vâkıdî, Megâzî, 1/26, İbn Sa’d, 2/12, Belâzurî, Ensâb, 1/289.

⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/26, İbn Sa’d, 2/12, Belâzurî, Ensâb, 1/289.

⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/264, Vâkıdî, Megâzî, 1/24, İbn Sa’d, 2/12, Belâzurî, Ensâb, 1/289.

⁶⁶ İbn Sa’d, 2/21, Ahmed b. Hanbel, 1/422.

⁶⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/264, Vâkıdî, Megâzî, 1/24, Belâzurî, Ensâb, 1/289.

⁶⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/24-27, Belâzurî, Ensâb, 1/289.

9. Utbe b. Gazvan, Tuleyb b. Umeyr, Suveybit b. Harmele, Utbe b. Gazvan'ın devesine,

10. Mus'ab b. Umeyr, Suveybit b. Sa'd b. Hureymile, Mes'ud b. Rebi', Mus'ab'ın devesine,

11. Ammar b. Yâsir, Abdullah b. Mes'ud bir deveye,

12. Abdullah b. Ka'b, Ebu Davud, Salîb b. Kays, Abdullah b. Ka'b'm devesine,

13. Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Abdurrahman b. Avf bir deveye,

14. Sa'd b. Muaz, kendisine ait su taşıma devesine, kendisi, kardeşi ve kardeşi Hâris b. Evs'in oğlu ve Hâris b. Enes ile nöbetleşe,

15. Sa'd b. Zeyd, kendisine ait su taşıma devesine Seleme b. Selâme, Abbad b. Bîşr, Rafî' b. Yezid, Hâris b. Hazeme ile nöbetleşe binmekte idiler.

Sa'd b. Zeyd ve arkadaşlarının bir sa' (1040 dirhem) hurmadan başka azıkları yoktu.⁶⁹

Mücahidlerden 9 veya 6'sında zırh gömlek vardı.⁷⁰

Sa'd b. Muaz, zırh gömlek yerine sırtına softan bir cübbe giyinmiş ve müşriklerle çarpışmaya öyle çıkmıştı.

Ölüm döşeğine düştüğü zaman, yanına çağırdığı kimselere:

"Beni bu cübbeye sarıp defnediniz!

Çünkü, ben Bedir günü müşriklerle karşılaştığım zaman, üzerimdeki bu cübbe idi ve yalnız ona bürünmüş bulunuyordum" diye vasiyet etmişti.⁷¹

Mücahidlerin Sayılıp Peygamberimiz Aleyhisselama Tekmil Verilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Ebu İnebe kuyusu yanında, Kays b. Ebi Sa'saa'yı yayalar (piyadeler) üzerine çavuş tayin etti ve Müslümanların sayılmasını ona emir buyurdu.

O da onları orada durdurup saydı ve Resûlullah Aleyhisselama tekmil haberi verdi:⁷²

⁶⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/24.

⁷⁰ Diyarbekrî, 1/371.

⁷¹ İbn Abdilberr, 2/610.

⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 2/333-341, Vâkıdî, Megâzî, 1/153-156, İbn Sa'd, 3/6-408, İbn Hazm, Cevâmi, s. 114-123, İbn Seyyid, 1/272-274.

Muhacirlerden Olanlar

Hâşim ve Muttalib oğullarından:

1. Hz. Muhammed Aleyhisselam,
2. Hz. Hamza b. Abdulmuttalib,
3. Hz. Ali b. Ebi Talib,
4. Peygamber Aleyhisselamın azadlısı ve evlatlığı Zeyd b. Hârise,
5. Peygamber Aleyhisselamının azadlısı Enese,
6. Peygamberimiz Aleyhisselamın azadlısı Ebu Kebşe,
7. Ebu Mersed Kennaz b. Husayn,
8. Mersed b. Ebi Mersed,
9. Ubeyde b. Hâris,
10. Tufeyl b. Hâris,
11. Husayn b. Hâris,
12. Mıstah Avf b. Üsâse.

Abduşşems oğullarından:

13. Hz. Osman b. Affan,
14. Ebu Huzeyfe Mihşem (Müheşşim) b. Utbe,
15. Sâlim (Ebu Huzeyfe'nin mevlâsı; azadlısı),
16. Subeyh (Ebu'l-Âs b. Ümeyye'nin azadlısı).

Abduşşems ve Esed oğullarının müttetiklerinden:

17. Abdullah b. Cahş,
18. Ükkâşe b. Mıhsan,
19. Süca' b. Vehb,
20. Ukbe b. Vehb,
21. Yezid b. Rukayş,
22. Ebu Sinan b. Mıhsan,
23. Sinan b. Ebi Sinan,
24. Muhriz b. Nadla,
25. Rebia b. Eksem,

Kebir oğullarının müttetiklerinden:

26. Sakf b. Amr,
27. Malik b. Amr,
28. Müdlic (Midlac) b. Amr,
29. Ebu Mahşiyy Süveyd b. Mahşiyy.

Nevfel oğullarından:

30. Utbe b. Gazvan,
31. Habbab (Utbe b. Gazvan'ın azadlısı)

Esed oğullarından:

32. Zübeyr b. Avvam,
33. Hâtıb b. Ebi Beltea,
34. Sa'd (Hâtıb b. Ebi Beltea'nın azadlısı).

Abduddar oğullarından:

35. Mus'ab b. Umeyr,
36. Suveybıt b. Sa'd b. Hureymile.

Zühre oğullarından:

37. Abdurrahman b. Avf,
38. Sa'd b. Ebi Vakkas,
39. Umeyr b. Ebi Vakkas.

Zühre oğullarının mütteliklerinden:

40. Mikdad b. Amr,
41. Abdullah b. Mes'ud,
42. Mes'ud b. Rebi',
43. Züşşimaleyn Umeyr,
44. Habbab b. Eret.

Teym oğullarından:

45. Hz. Ebu Bekir, Abdullah b. Atık b. Osman,
46. Bilal b. Rebah (Hz. Ebu Bekir'in azadlısı),
47. Âmir b. Führeyre (Hz. Ebu Bekir'in azadlısı),
48. Suheyb b. Sinan (Abdullah b. Cüd'an'm azadlısı)
49. Talha b. Ubeydullah.

Mahzum oğullarından:

50. Ebu Seleme Abdullah b. Abduleded,
51. Şemmas b. Osman,
52. Erkam b. Ebi'l-Erkam,
53. Ammar b. Yâsir,
54. Muattib b. Avf,

Adiyy oğulları ve müttefiklerinden:

55. Hz. Ömer b. Hattab,
56. Zeyd b. Hattab,
57. Mıhca' (Hz. Ömer'in azadlısı),
58. Amr b. Süraka,
59. Abdullah b. Süraka,
60. Vâkîd b. Abdullah,
61. Havlî b. Ebi Havlî,
62. Malik b. Ebi Havlî,
63. Âmir b. Rebia,
64. Âmir b. Bükeyr,
65. Âkıl b. Bükeyr,
66. Halid b. Bükeyr,
67. İyas b. Bükeyr,
68. Saîd b. Zeyd (Hz. Ömer'in eniştesi).

Cumah oğulları ve müttefiklerinden:

69. Osman b. Maz'un,
70. Kudâme b. Maz'un,
71. Abdullah b. Maz'un,
72. Sâib b. Osman b. Maz'un,
73. Ma'mer b. Hâris.

Sehm oğullarından:

74. Huneys b. Huzafe.

Âmir oğullarından:

75. Ebu Sebre b. Ebi Rühm,
76. Abdullah b. Mahreme,
77. Abdullah b. Süheyl,
78. Umeyr b. Avf (Süheyl b. Avf'ın azadlısı),
79. Sa'd b. Havle.

Hâris oğullarından:

80. Ebu Ubeyde Âmir b. Abdullah b. Cerrah,
81. Amr b. Hâris,
82. Süheyl b. Vehb (Beyzâ),
83. Safvan b. Vehb (Beyzâ),
84. Amr b. Ebi Serh,⁷³

⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/341-342, Vâkîdî, Megâzî, 1/157, İbn Sa'd, 3/409-418.

85. İyaz b. Züheyr,
86. Ma'mer b. Ebi Serh,
87. Amr b. Ebi Serh.⁷⁴

Bedir Seferine Katılan Ensar Mücahidleri

Evs Kabilesinden

Abduleşhel oğullarından:

1. Sa'd b. Muaz,
2. Amr b. Muaz,
3. Hâris b. Evs,
4. Hâris b. Enes.

Ubeyd b. Ka'b oğulları ve müttefiklerinden:

5. Sa'd b. Zeyd.
- Zeûrâ oğullarından:
6. Seleme b. Selâme,
7. Abbad b. Bişr,
8. Seleme b. Sabit,
9. Rafi' b. Yezid,
10. Hâris b. Hazeme,
11. Muhammed b. Mesleme,
12. Seleme b. Eslem,
13. Ebu'l-Heysem b. Teyyihan,
14. Ubeyd (Atîk) b. Teyyihan,
15. Abdullah b. Sehl.

Zafer (Ka'b) oğullarından:

16. Katâde b. Numan,
17. Ubeyd b. Evs.

Ubeyd b. Rizah oğulları ve müttefiklerinden:

18. Nasr b. Hâris,
19. Muattib b. Ubeyd,
20. Abdullah b. Târik.

⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/157, İbn Sa'd, 3/417-418.

Hârise oğulları ve müttefiklerinden:

21. Mes'ud b. Abdi Sa'd,
22. Ebu Abs b. Cebr,
23. Ebu Bürde b. Niyar (Hâni').

Amr oğullarından:

24. Âsım b. Sabit,
25. Muattib b. Kuşeyr,
26. Ebu Müleyl b. Ez'ar,
27. Amr (Umeyr) b. Ma'bed,
28. Sehl b. Huneyf,

Ümeyye oğullarından:

29. Mübeşşir b. Abdülmünzir,
30. Rifaa b. Abdülmünzir,
31. Uveym b. Sâide,
32. Rafi' b. Uncede,
33. Ubeyd b. Ebi Ubeyd,
34. Sa'lebe b. Hâtıb,
35. Ebu Lübabe Beşir b. Abdülmünzir,
36. Hâris b. Hâtıb,
37. Sa'd b. Ubeyd.

Ubeyd oğulları ve müttefiklerinden:

38. Üneys b. Katâde,
39. Ma'n b. Adiyy,
40. Sabit b. Akrem (Erkam),
41. Zeyd b. Eslem,
42. Rib'i b. Râfi',
43. Âsım b. Adiyy.

Sa'lebe oğullarından:

44. Abdullah b. Cübeyr,
45. Âsım b. Kays,
46. Ebu Dayyah b. Sabit,
47. Ebu Habbe b. Sabit,
48. Salim b. Umeyr,
49. Hâris b. Numan,
50. Havvat b. Cübeyr.

Cahcaba oğulları ve müttefiklerinden:

51. Münzir b. Muhammed,
52. Ebu Akıl b. Abdullah.

Canm oğullarından:

53. Sa'd b. Hayseme,
54. Münzir b. Kudâme,
55. Malik b. Kudâme,
56. Hâris b. Arfece,
57. Temim (Sa'd b. Hayseme'nin azadlısı).

Muaviye oğulları ve müttefiklerinden:

58. Cebr (Cabir) b. Atık,
59. Malik b. Sabit b. Nümeyle,
60. Numan b. Asar.

Hazrec Kabilesinden

İmriu'l-Kays oğullarından:

1. Hârice b. Zeyd,
2. Sa'd b. Rebi',
3. Abdullah b. Revâha,
4. Hallad b. Süveyd.

Zeyd oğullarından:

5. Beşir b. Sa'd,
6. Simâk b. Sa'd.

Adiyy oğullarından:

7. Sübey' b. Kays,
8. Abdullah b. Kays,
9. Abbad b. Kays.

Ahmer oğullarından:

10. Yezid b. Hâris.

Cüşem oğullarından:

11. Hubeyb b. İsaf (Yesaf),
12. Abdullah b. Zeyd,
13. Hureyş b. Zeyd,
14. Süfyan b. Beşr (Nesr),

Cidâre oğullarından:

15. Temim b. Yıar,
16. Abdullah b. Umeyr,
17. Zeyd b. Müzeyyen,
18. Abdullah b. Urfuta.

Hudre oğullarından:

19. Abdullah b. Rebi'.

Avf b. Hazrec (Hublâ) oğullarından:

20. Abdullah b. Abdullah b. Übeyy b. Selûl,
21. Evs b. Havlî.

Cez' b. Adiyy oğullarından ve müttetiklerinden:

22. Zeyd b. Vedia,
23. Ukbe b. Vehb,
24. Rifaa b. Amr,
25. Âmir (Amr) b. Seleme,
26. Ebu Humeyde Ma'bed b. Abbad (Ubâde),
27. Âmir b. Bükeyr (Âsım b. Ekber).

Salim oğullarından:

28. Nevfel b. Abdullah b. Kavkal.

Asram oğullarından:

29. Ubâde b. Samit,
30. Evs b. Samit.

Da'd oğullarından:

31. Numan b. Malik.

Kuryuş oğullarından:

32. Sabit b. Hezzal.

Merdaha oğullarından:

33. Malik b. Duşşum.

Levzan oğulları ve müttetiklerinden:

34. Rebi' b. İyas,
35. Varaka b. İyas,
36. Amr b. İyas,
37. Mücezzir b. Ziyad,

38. Ubâde b. Haşhaş,
39. Nehhab (Bahhas) b. Sa'lebe,
40. Abdullah b. Sa'lebe,
41. Utbe b. Rebia.

Sâide oğullarından:

42. Ebu Dücâne Simâk b. Hareşe,
43. Münzir b. Amr.

Bediyy b. Âmir oğulları ve mütteliklerinden:

44. Ebu Useyd Malik b. Rebia,
45. Malik b. Mes'ud.

Tarif oğulları ve mütteliklerinden:

46. Abdi Rabbih b. Hakk,
47. Ka'b b. Hımar (Cemmaz),
48. Damrâ b. Amr (Bişr),
49. Ziyad b. Amr,
50. Besbes b. Amr,
51. Abdullah b. Âmir.

Cüşem oğullarından:

52. Hıraş b. Sımme,
53. Hubab b. Münzir,
54. Umeyr b. Humam,
55. Temim (Hıraş b. Sımme'nin azadlısı),
56. Abdullah b. Amr b. Haram,
57. Muaz b. Amr,
58. Mes'ud b. Amr,
59. Hallad b. Amr,
60. Ukbe (Utbe) b. Âmir,
61. Habib b. Esved (bu ailenin azadlıları),
62. Sabit b. Sa'lebe (Ciz'),
63. Umeyr b. Hâris.

Ubeyd oğulları ve mütteliklerinden:

64. Bişr b. Berâ' b. Ma'rur,
65. Tufeyl b. Malik,
66. Tufeyl b. Numan,

67. Sinan b. Sayfî,
68. Abdullah b. Cedde,
69. Utbe b. Abdullah,
70. Cebbar b. Sahr b. Ümeyye,
71. Hârice b. Humeyr,
72. Abdullah b. Humeyr.

Hunas oğullarından:

73. Yezid b. Münzir,
74. Ma'kıl b. Münzir,
75. Abdullah b. Numan,
76. Dahhâk b. Hârise,
77. Sevad b. Zurayk (Rizn),
78. Ma'bed b. Kays,
79. Abdullah b. Kays.

Numan oğullarından:

80. Abdullah b. Abdi Menaf,
81. Cabir b. Abdullah,
82. Cüleyde b. Kays,
83. Numan b. Sinan (Yesar) (bu ailenin azadlılarıdır).

Sevad oğullarından:

84. Ebu'l-Münzir Yezid b. Âmir,
85. Süleym b. Amr,
86. Kutbe b. Âmir,
87. Antere (Süleym b. Amr'ın azadlısıdır).

Adiyy b. Nâbi oğullarından:

88. Abs b. Âmir,
89. Sa'lebe b. Ganeme,
90. Ebu'l-Yeser Ka'b b. Amr,
91. Sehl b. Kays,
92. Amr b. Talk,
93. Muaz b. Cebel.

Zurayk oğullarından:

94. Kays b. Mihsan (Hısn),
95. Ebu Halid Hâris b. Kays,

96. Cübeyr b. İyas,
97. Ebu Ubâde Sa'd b. Osman,
98. Ukbe b. Osman,
99. Zekvan b. Abdi Kays,
100. Mes'ud b. Halde.

Halid oğullarından:

101. Abbas b. Kays.

Halde oğullarından:

102. Es'ad b. Yezid,
103. Fâke b. Bişr (Büsr b. Fâke),
104. Muaz b. Mâis,
105. Âiz b. Mâis,
106. Mes'ud b. Sa'd.

Aclan oğullarından:

107. Rifâa b. Râfi',
108. Hallad b. Râfi',
109. Ubeyd b. Zeyd.

Beyâza oğullarından:

110. Ziyad b. Lebid,
111. Ferve b. Amr,
112. Halid b. Kays,
113. Rûceyle (Ruhayle) b. Sa'lebe,
114. Atıyye b. Nüveyre,
115. Huleyfe (Uleyfe) b. Adıyy.

Hâbib oğullarından:

116. Râfi' b. Muallâ.

Neccar oğullarından:

117. Ebu Eyyub Halid b. Zeyd.

Üseyre oğullarından:

118. Sabit b. Halid.

Amr oğullarından:

119. Umâre b. Hazm,
120. Sürâka b. Ka'b.

Ubeyd b. Sa'lebe oğullarından:

- 121. Hârise b. Numan,
- 122. Süleym b. Kays.

Âiz oğulları ve müttefiklerinden:

- 123. Süheyl b. Râfi',
- 124. Adiyy b. Zağbâ.

Zeyd oğullarından:

- 125. Mes'ud b. Evs,
- 126. Ebu Huzeyme b. Evs,
- 127. Râfi' b. Hâris.

Sevad oğulları ve müttefiklerinden:

- 128. Avf b. Hâris,
- 129. Muavviz b. Hâris,
- 130. Muaz b. Hâris,
- 131. Numan (Nuayman) b. Amr,
- 132. Âmir b. Muhalled,
- 133. Abdullah b. Kays,
- 134. Usayma,
- 135. Vedia b. Amr,
- 136. Sabit b. Amr,
- 137. Ebu'l-Hamra' (Hâris b. Afrâ'nın veya Rifaa'nın azadlısıdır).

Âmir b. Malik oğullarından:

- 138. Sa'lebe b. Amr,
- 139. Sehl b. Atîk,
- 140. Hâris b. Sımme (Revhâ'da deveden düşüp sakatlanmış, geri dönmüştür).

Amr b. Malik oğullarından:

- 141. Übeyy b. Ka'b,
- 142. Enes b. Muaz.

Adiyy b. Amr oğullarından:

- 143. Evs b. Sabit,
- 144. Ebu's-Şayh Übeyy b. Sabit,
- 145. Ebu Talha Zeyd b. Sehl.

Adiyy b. Neccar oğullarından:

- 146. Amr b. Sa'lebe,
- 147. Salîb b. Kays,
- 148. Ebu Salîb Üseyre b. Amr,
- 149. Amr Ebu Hârice b. Kays,
- 150. Sabit b. Hansâ,
- 151. Âmir b. Ümeyye,
- 152. Muhriz b. Âmir,
- 153. Sevad b. Gaziyye.

Haram b. Cündüb oğullarından:

- 154. Ebu Zeyd Kays b. Seken,
- 155. Ebu A'ver b. Hâris (Hâris b. Zâlim),
- 156. Süleym b. Milhan,
- 157. Haram b. Milhan.

Mazin b. Neccar oğulları ve müttetiklerinden:

- 158. Kays b. Ebi Sa'saa,
- 159. Abdullah b. Ka'b,
- 160. Usayma.

Hansâ b. Mebzul oğullarından:

- 161. Ebu Davud Umeyr b. Âmir,
- 162. Sürâka b. Amr.

Sa'lebe b. Mazin oğullarından:

- 163. Kays b. Muhalled.

Dinar b. Neccar oğullarından:

- 164. Numan b. Abdi Amr,
- 165. Dahhâk b. Abdi Amr,
- 166. Süleym b. Hâris,
- 167. Cabir b. Halid,
- 168. Sa'd b. Süheyl.

Kays oğullarından:

- 169. Ka'b b. Zeyd,
- 170. Büceyr b. Ebi Büceyr.⁷⁵

⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/342-362, Vâkûdî, Megâzî, 1/156-172, İbn Sa'd, 3/419-601.

Aclan oğullarından:

171. Itban b. Malik,

172. Müleyl b. Vebere,

173. Isma b. Husayn,

Bunlardan başka, Cüşem oğullarından:

174. Hilal b. Muallâ'nın da, Bedir seferine katıldığı rivayet edilir.⁷⁶

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mücahidler Hakkındaki Duası

Peygamberimiz Aleyhisselam, Buyûtu's-Sukyâ'dan ayrıldıkları sırada mücahidlerin haline baktı da:

"Allah'ım! Onlar yayadırlar! Sen onları bindir!

Onlar çıplaktırlar! Sen, onları giyindir!

Allah'ım! Onlar açtırlar! Sen onları doyur!" diyerek dua etti.

Peygamberimiz Aleyhisselamın duası, Bedir zaferiyle kabul buyurulmuş oldu.⁷⁷

Hubeyb b. Yesaf (İsaf)'ın Müslüman Olarak Bedir Seferine Katılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam Buyûtu's-Sukyâ'dan kalkıp Akîk vadisine vardı. Orada, Medinelilerden Hubeyb b. Yesaf (İsaf) ile Kays b. Muharris gelip Peygamberimiz Aleyhisselama yetiştiler.

Hubeyb çok cesaretli, cenkçi bir adamdı.

Her ikisi de henüz Müslüman olmamışlardı, kendi dinlerinde bulunuyorlardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hubeyb'i -miğferiyle yüzünü saklamış olmasına rağmen- tanıdı.

Sa'd b. Muaz'a dönerek:

"Sağında giden, Hubeyb b. Yesaf (İsaf) değil mi?" diye sordu.

Sa'd b. Muaz:

"Evet!" dedi.

Hubeyb gelip Peygamberimiz Aleyhisselamın devesinin yularından tuttu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hubeyb ile Kays b. Muharris'e:

"Siz bizimle mi yola çıktınız?" diye sordu.

⁷⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/263.

⁷⁷ Vâkidi, Megâzî, 1/26, İbn Sa'd, 2/20, Ebu Davud, 3/79, Beyhakî, Sünen, 9/57.

Onlar:

“Sen bizim kızkardeşimizin oğlusun ve komşumuzsun!

Biz, kavmimizle birlikte, ganimet için çıktık.⁷⁸

Hem biz, kavmimizin bulunduğu bir savaşta bulunmayışımızdan da utanırız” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Siz Müslüman oldunuz mu?” diye sordu.

Onlar:

“Hayır!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Biz, müşriklere karşı, müşriklerden yardım istemeyiz!” buyurdu.⁷⁹

Hız. Âişe’nin bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam Bedir’e doğru yola çıkıp Harretü’l-Vebere’ye varınca, bir adam (Hubeyb b. Yesaf [İsaf]) gelip yetişti ki, kendisi güçlülüğü ve cesaretiyle tanınırdı. Ashab, onu gördükleri zaman, sevindiler.

Hubeyb, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Sana tâbi olmak, senin yanında bulunup elde edilecek ganimetten yararlanmak için geldim!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen Allah’a ve Resûlüne iman ediyor musun?” diye sordu.

Hubeyb:

“Hayır!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öyleyse geri dön! Ben asla bir müşrikten yardım alamam!” buyurdu.

Hubeyb geri döndü.

Sonra, bir ağacın yanında, Peygamberimiz Aleyhisselama tekrar gelip yetişti ve ilk defa söylemiş olduğu sözü söyledi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen Allah’a ve Resûlüne iman ediyor musun?” diye tekrar sordu.

Hubeyb:

“Hayır!” dedi.

“Öyleyse geri dön! Ben bir müşrikin bana yardım etmesini istemem!” buyurdu.

⁷⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/47.

⁷⁹ Zehebî, Siyer, 1/534-535, İbn Hacer, İsâbe, 1/418.

Hubeyb geri döndü.

Peygamberimiz Aleyhisselam'ın Beyda'da bulunduğu sırada ona tekrar yetiştirdi ve ilk defa söylemiş olduğu sözünü tekrarladı.

Peygamberimiz Aleyhisselam da, yine ona:

“Sen Allah’a ve Resûlüne iman ediyor musun?” diye sordu.

Hubeyb:

“Evet!” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öyleyse, bizimle birlikte yürü, git!” buyurdu.⁸⁰

Allah ondan razı olsun!

Bedir’e Giderken Uğranılan, Durulan Yerler

1. Peygamberimiz Aleyhisselam; Medine’den Mekke’ye doğru giden dağ içindeki yolu takip ederek Akîk’e vardı.⁸¹

2. Akîk’ten İbn Ezher deresine kadar da, ıssız yollardan gitti.

İbn Ezher deresinde bir ağacın altına indi.

Hiz. Ebu Bekir, kalkıp taşlarla küçük bir mescid yaptı.

Mescidin içinde Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte namaz kıldı.

Pazartesi sabahına kadar orada kaldılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, İbn Ezher deresinden kalkıp,⁸²

3. Zü'l-huleyfe'ye, Zü'l-huleyfe'den sonra,

4. Zâtü'l-ceyş'e, Zâtü'l-ceyş'ten sonra,

4. Türban'a vardı. Türban'dan sonra,

5. Melel'e, Melel'den sonra,

6. Merereyn'den olan Gamîsü'l-hamam'a, Gamîsü'l-hamam'dan sonra,

7. Suhayratü'l-yemam'a, Suhayratü'l-yemam'dan sonra,

8. Seyyâle'ye, Seyyale'den sonra,

9. Feccü'r-revhâ'ya, Feccü'r-revhâ'dan sonra,

10. Senûke'ye uğradı ki, mutedil yoldur. Nihayet,

11. Irku'z-zabya'ya vardı. Sonra,

12. Secsec'e indi ki, burası Revhâ kuyusudur.

Sonra, Secsec'den ayrıldı.

⁸⁰ İbn Sa'd, 3/535, Ahmed b. Hanbel, 6/149, Müslim, 3/1449-1450, Zehebî, Siyer, 1/359.

⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/264.

⁸² Vâkıdî, Megâzî, 1/26.

13. Munsarafa vardı, Munsarafa varınca,
14. Mekke yolunu solda bırakarak sağ taraftan, Naziye üzerinden Bedir'e doğru gitmeye devam etti.
15. Naziye ile Mazîk-ı Safra arasındaki Ruhkan vadisini geçti.
16. Mazîk'a vardı. Mazîk'tan sonra
17. Safra yakınına vardı.
- Orada bulunduğu sırada Cühenîlerden Besbes ile Adiyy b. Ebi'z-Zağba'yı; Ebu Süfyan b. Harb ve başkaları hakkında edinecekleri haberleri getirsinler diye Bedir'e gönderdi.
18. İki dağ arasında bir köy olan Safra'ya varınca, Safra'yı solda bırakarak,
19. Sağ taraftan Zefiran vadisine doğru ilerledi.
20. Zefiran vadisini geçtikten sonra, konakladı.⁸³

Besbes'le Adiyy'in Bedir'e Uğradıklarını Anlayan Ebu Süfyan'ın Kureys Ticaret Kervanını Bedir'den Deniz Sahiline Kaçırışı

Besbes b. Amr ile Adiyy b. Ebi'z-Zağba Bedir'e gelip develerini suya yakın bir tepeciğe ıhdırdıktan sonra, suyun başma vardılar. Kırbalarına su doldurdular.

O sırada, Cühenîlerden Mecdi b. Amr da su başında bulunuyordu. Su başma gelen kadınlardan ikisinin, aralarındaki bir borç ilişkisini konuşurken, borçlu olanın arkadaşına:

"Yarın ya da yarından sonra kafil gelir ve ben onlara iş görür, senin alacağın olan borcumu sana o zaman öderim!" dediğini, Mecdi'nin de bunu "Doğru söylüyorsun!" diyerek doğruladığını işittiler.⁸⁴ İşittiklerini gelip Peygamberimiz Aleyhisselama haber verdiler.⁸⁵

Ebu Süfyan, kervandan önce, suyun başına geldi.⁸⁶

Orada gördüğü Mecdi b. Amr'a:

"Muhammed'in gözcülerinden herhangi birini gördün mü?

Vallahi, Mekke'de yarım ukıyyesi (20 dirhemi) olup da onu bizimle ticarete sürmeyen kadm erkek hiçbir Kureysî kalmamıştır.

⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/264-266.

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/269, Vâkıdî, Megâzî, 1/41, Taberî, Târih, 2/275, Beyhakî, Delâil, 3/33, İbn Seyyid, 1/250, İbn Kesîr, Bidâye, 3/265.

⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/269, Vâkıdî, Megâzî, 1/40

⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/269.

Eğer sen düşmanımız hakkında bir şey saklayacak olursan, denizler kıl parçasını ıslatmaya devam ettiği müddetçe, Kureyşîlerden hiçbir kimse seninle barışmaz!” dedi.

Mecdi:

“Vallahi, seninle Yesrib arasında bir düşman yoktur!

Ben hoşlanmadığım, şüphelendiğim hiçbir kimse görmedim.

Eğer seninle Yesrib arasında bir düşman olsaydı, onu sana açıklamak bizi asla korkutmazdı. Onu senden saklamazdım.⁸⁷

Ben tanımadığım hiç kimse görmedim. Anca, iki binitli kişi gördüm ki, onlar şu tepeciğe hayvanlarını ıhdırdıktan sonra, eski su kurbalarıyla gelip su aldılar ve gittiler” dedi.

Ebu Süfyan onların develerini ıhdırdıkları yere varıp develerin kığılarından aldı ve onu ezdi. Bir de baktı ki, onda hurma çekirdeği var!

“Bu vallahi Medine yemleridir!” dedi.⁸⁸

Hemen arkadaşlarının yanına dönüp kervanın yönünü Bedir yolundan çevirdi. Bedir’i solunda bırakarak sahile doğru hızla ilerledi.⁸⁹

Kureyş Ordusunun Kervanlarını Korumak Üzere Gelmekte Olduğu Haberi Üzerine, Durumun Ashab ile Konuşuluşu

Kureyş müşriklerinin kervanlarını korumak üzere gelmekte oldukları haberi alınınca, Peygamberimiz Aleyhisselam durumu ashabına duyurdu⁹⁰ ve Müslümanları müşriklerle çarpışmaya hazırlamak istedi:⁹¹

“Yüce Allah, iki taifeden birisini bana va’d etti: ya kervan, ya Kureyş ordusu! Kureyş ordusu Mekke’den çıkmış, size doğru geliyor! Ne dersiniz? Size kervan mı, yoksa Kureyş ordusu mu daha iyidir?” diye sordu.

“Hayır! Bize düşmanı karşılamaktan ise, kervanın üzerine düşmek daha iyidir!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselamın yüzünün rengi değişti ve:

“Kureyş ordusu Mekke’den çıkmış, size doğru geliyor!

⁸⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/41.

⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/269-270, Vâkıdî, Megâzî, 1/41, Taberî, Târîh, 2/275, Beyhakî, Delâil, 3/33, İbn Seyyid, 1/250, İbn Kesîr, Bidâye, 3/265, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 19-20.

⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/270, Vâkıdî, Megâzî, 1/41, Taberî, Târîh, 2/275, Beyhakî, Delâil, 3/33, İbn Seyyid, 1/250, İbn Kesîr, Bidâye, 3/265.

⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/266, Vâkıdî, Megâzî, 1/48, Taberî, Târîh, 2/273, Beyhakî, Delâil, 3/33-34, İbn Esîr, Kâmil, 2/120, İbn Seyyid, 1/247.

⁹¹ Belâzurî, Ensâb, 1/293.

Ne dersiniz? Size kervan mı, yoksa Kureyş ordusu mu daha iyidir?” diyerek, sorusunu tekrarladı ve:

“Kervan deniz sahiline doğru geçti, gitti!

Şu Ebu Cehil ise, üzerinize geliyor!” buyurdu.

“Yâ Rasûlallah! Sen kervana bak! Düşmanı bırak!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam kızdı, ayağa kalktı.⁹²

Bunun üzerine, önce Hz. Ebu Bekir, sonra da Hz. Ömer, kalkıp güzel sözler söylediler.⁹³

Sonra, Mikdad b. Amr kalktı ve:

“Yâ Rasûlallah! Allah’ın emrettiği şeyi yerine getir! Biz senin yanındayız!

Vallahi, biz sana, İsrail oğullarının Musa Aleyhisselama dediği gibi, ‘Sen ve Rabbin gidip savaşın! Biz muhakkak burada oturucuyuz!’ demeyiz.

Fakat, ‘Sen ve Rabbin gidip savaşın! Biz de sizinle birlikte savaşıcılarız!’ deriz.

Seni hak din ve Kitabla peygamber gönderen Allah’a yemin ederiz ki, sen bizi Birkû’l-gımad’a kadar yürütecek olsan, oraya varıncaya kadar seninle birlikte gider, senin önünde savaşırız!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hayra eresin!” diyerek onun için hayır diledi.⁹⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ensarı da konuşturmak isteyerek:

“Ey insanlar! Siz de bana görüşünüzü açıklayınız!” buyurdu.⁹⁵

Çünkü, onların sayıları çoktu. Akabe’de Peygamberimiz Aleyhisselamla yaptıkları bey’atta:

“Yâ Rasûlallah! Sen bizim diyarımıza gelinceye kadar, biz senin himayenden uzağız.

Bize gelip kavuştuğun zaman, bizim himayemizdesin. Çocuklarımızı ve kadınlarımızı koruyup savunduğumuz şeylerden seni de korur ve savunuruz!” diye taahhütte bulunmuşlardı.

Bunun için, Peygamberimiz Aleyhisselam, Ensarın Medine dışında düşmanla savaşmak istemeyeceklerinden endişe ediyordu.

⁹² Zemahşerî, 2/143, Râzî, 15/126, Neseî, 2/94, 95, Hâzin, 2/385, Ebussuud, 4/5.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/266, Vâkıdî, Megâzî, 1/48, Taberî, Târîh, 2/273, Beyhakî, Delâil, 3/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/120, İbn Seyyid, 1/247, İbn Kesîr, Bidâye, 3/262.

⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/266, Vâkıdî, Megâzî, 1/48, Taberî, Târîh, 2/273, 274, Ebu Nuaym, Hilye, 1/173, Beyhakî, Delâil, 3/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/120, İbn Seyyid, 1/247, İbn Kesîr, Bidâye, 3/262.

⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/267, Vâkıdî, Megâzî, 1/48, Taberî, Târîh, 2/274, Beyhakî, Delâil, 3/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/120, İbn Seyyid, 1/247, İbn Kesîr, Bidâye, 3/262.

Çünkü, onlar Peygamberimiz Aleyhisselamı ancak Medine içinde koruyacaklarına, savunacaklarına söz vermiş bulunuyorlardı.⁹⁶

Muaz b. Cebel:

“Yâ Rasûlallah! Sen galiba bizi konuşturmak istiyorsun gibi?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet!” buyurdu.

Bunun üzerine, Sa’d b. Muaz:

“Biz sana iman etmiş, seni doğrulamış, bize getirdiklerinin hak ve gerçekliğine şehadet getirmiş, bu yolda dinlemek ve itaat etmek üzere sana kesin sözler de vermiş bulunuyoruz!

Yâ Rasûlallah! Sen, istediğini yap! Seni hak peygamber gönderen Allah’a yemin ederim ki, sen bize şu denizi gösterip dalsan, seninle birlikte biz de dalarız, içimizden hiç kimse geri kalmaz!

Senin yarın bizi düşmanımızla karşılaştırmadan da hoşnutsuzluk göstermeyiz.

Savaşta sabır ve sebat göstermek, düşmanla karşılaşıncı da sadakatten ayrılmamak, bizim şiarımızdır.

Umulur ki, Allah, sana bizden, gözünü aydın edecek şeyler gösterecektir! Yürüt bizi Allah’ın bereketine doğru!” dedi.

Sa’d b. Muaz’ın sözleri Peygamberimiz Aleyhisselamı sevindirdi, neşelendirdi ve:

“Haydi, yürüyünüz Allah’ın bereketine doğru!

Size müjdelerim ki; Allah, bana iki taifenin birini va’d buyurdu.

Vallahi, şu anda, sanki o kavmin vurulup düşecekleri yerlere bakıyor gibiyim!” buyurdu.⁹⁷

Kureyş Müşrikleri Hakkında Süfyan-ı Damrî’den Bilgi Alınışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, Zefiran’dan ayrılıp,

21. Esâfir diye anılan sarp yokuşlara doğru ilerledi. Oralardan da,

22. Debbe diye anılan bir beldeye indi.

23. Dağlar gibi büyük kum tepeleri olan Hannan’ı sağda bırakarak,

24. Bedir’in yakınına indi.

⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/267, Taberî, Târîh, 2/274, Beyhakî, Delâil, 3/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/120, İbn Seyyid, 1/247, İbn Kesîr, Bidâye, 3/262.

⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/267, Vâkıdî, Megâzî, 1/48-49, Taberî, Târîh, 2/274, Beyhakî, Delâil, 3/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/120, İbn Seyyid, 1/247, İbn Kesîr, Bidâye, 3/262.

Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ebu Bekir, hayvanlarına binerek, çevrede rastladıkları Süfyan-ı Damrî adındaki bir ihtiyarın yanında durdular.

Ona Kureyş'ten, Muhammed ve ashabından, oralarda kendisine gelen haberleri sordular.

İhtiyar:

“Sizin kimlerden olduğunuzu bana haber vermedikçe, sorduğunuz şeyleri size haber vermeyeceğim” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen bize haber verdiğin zaman, sana haber veririz!” buyurdu.

İhtiyar:

“Buna karşı bu olur mu?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Olur!” buyurdu.

Bunun üzerine, ihtiyar:

“Bana haber geldi ki, Muhammed ve ashabı şu ve şu günde Medine’den çıktılar. Eğer bana haber veren doğru söylemişse, onlar bugün şu şu yerde-dirler” dedi. (Peygamberimizle ashabının bulundukları yerleri söyledi.)

Bana şu haber de geldi ki, Kureyş şu şu günde çıktılar. Eğer bana haber veren doğru söylemişse, onlar bugün şu şu yerededirler” dedi. (Kureyşîlerin bulunduğu yeri söyledi.)

İhtiyar, vereceği haberi verdikten sonra:

“Peki, ya siz kimlensiniz?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Biz sudan [dölsuyundan]ız!” buyurup, onun yanından ayrılarak sahabelerinin yanlarına döndü.

İhtiyar:

““Sudanız!” demek, ne demektir? Irak’ın suyundan mı?” diye kendi kendine sordu durdu.⁹⁸

24. Peygamberimiz Aleyhisselam Bedir’in yakınında bir yere indi.

Bir Keşif Birliğinin Bedir Suyuna Gönderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; akşamleyin,

1. Hz. Ali,

⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/267-268, Vâkıdî, Megâzî, 1/50-51, Taberî, Târih, 2/274-275, İbn Seyyid, 1/248-249, İbn Kesîr, Bidâye, 3/264.

2. Zübeyr b. Avvam,

3. Sa'd b. Ebi Vakkas ve

Ashabdan daha bazılarını, Kureyş müşrikleri hakkında bilgi edinmeleri için Bedir suyuna gönderdi.

Onlar, Kureyşîlere develerle su taşıyanlardan Benî Haccac'm kölesi Eslem ile Benî Âs b. Saîd'in kölesi Arîz Ebu Yesar'ı yakalayıp getirdiler ve onları sorguya çektiler.

O sırada, Peygamberimiz Aleyhisselam namaz kılıyor ve kıyamda bulunuyordu.

Sucu köleler:

"Biz, Kureyşîlerin su taşıyıcılarıyız!

Onlar bizi kendileri için su alalım diye gönderdiler!" dediler.

Ashab, onların verdikleri haberden hoşlanmadılar; onları, Ebu Süfyan'ın adamlarından olabileceklerini sanarak, dövdüler.

"Biz, Ebu Süfyan'm adamlarıyız!" demek zorunda kalınca, bıraktılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, rükû etti, iki secdeyi de yaparak selam verdi ve:

"Size doğru söyledikleri zaman, onları dövdünüz!

Size yalan söyledikleri zaman, onları bıraktınız!?

Onlar doğru söylediler.

Vallahi, onlar Kureyş ordusunun adamlarıdır!" buyurduktan sonra, onlara:

"Bana Kureyşîlerden haber veriniz?" buyurdu.

Onlar:

"Vallahi, Kureyşîler işte şu gördüğünüz kum tepesinin arkasındaki vadinin öbür yakasındadırlar!" dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ordunuz ne kadardır?" diye sordu.

"Çoktur!" dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Sayıları ne kadardır?" diye sordu.

"Bilmiyoruz!" dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Her gün, ne kadar deve boğazlıyorlar?" diye sordu.

"Bir gün 9, bir gün 10!" dediler.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Demek, 900 ile 1000 arasındadırlar!” buyurduktan sonra:

“Onların içlerinde, Kureyşîlerin eşrafından kimler var?” diye sordu.

Sucular:

- “1. Utbe b. Rebia,
2. Şeybe b. Rebia,
3. Ebu’l-Bahterî b. Hişam,
4. Hakîm b. Hizam,
5. Nevfel b. Huveylid,
6. Hâris b. Âmir b. Nüfeyl,
7. Tuayme b. Adıyy b. Nevfel,
8. Nadr b. Hâris,
9. Zem’a b. Esved,
10. Ebu Cehil Amr b. Hişam,
11. Ümeyye b. Halef,
12. Nübeyh b. Haccac,
13. Münebbih b. Haccac,
14. Süheyl b. Amr,
15. Amr b. Abdi Vedd vardır” dediler.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, sahabilerine dönüp:⁹⁹

“Mekke ciğerpârelerini size atmış demektir!” buyurdu.¹⁰⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, suculara:

“Kureyşîlerden, gelirlerken, yolda onlardan ayrılıp geri dönen kimseler oldu mu?” diye sordu.

Sucular:

“İbn Şerîk, Benî Zührelerle geri döndü!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kendisi doğru yolda olmadığı halde, Benî Zührelere doğru yolu göstermiştir!” buyurdu ve:

“Onlardan başka, kimler geri döndü?” diye sordu. Sucular:

“Adıyy b. Ka’b oğulları!” dediler.¹⁰¹

⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/268-269, Vâkıdî, Megâzî, 1/52-53, Taberî, Târîh, 2/275, Beyhakî, Delâil, 3/43, İbn Esîr, Kâmil, 2/119-120, İbn Seyyid, 1/249, Zehebi, Târîh, s. 32-33, İbn Kesîr, Bidâye, 3/265.

¹⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/269, Vâkıdî, Megâzî, 1/53, Taberî, Târîh, 2/275, İbn Esîr, Kâmil, 2/119-120, İbn Seyyid, 1/249, İbn Kesîr, Bidâye, 3/265.

¹⁰¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/53.

Müşriklerin ve Müslümanların Bedir'deki Karargâhları

Kureyş müşrikleri Bedir'e daha önce gelerek bir kum tepesinin arkasındaki Yelyel vadisinin Medine'ye en uzak olan kıyısında konaklamışlardı.

Su kuyuları ise, Yelyel vadisinin Medine'ye en yakın olan kıyısında bulunuyordu.¹⁰²

25. Peygamberimiz Aleyhisselam mücahidlerle birlikte Bedir'e en yakın olun suyun başına gelip ineceği zaman,¹⁰³ konak, karargâh hakkında Ensar ile istişarede bulundu.¹⁰⁴

Hubab b. Münzir, bu hususta görüş sahibi olarak tanınırdı.¹⁰⁵

Kendisi:

"Ben buraları, buralardaki kuyuları bilirim: Onların tatlı sulu, suları çekilmez, kesilmiş olanları da benim mâlûmumdur!"¹⁰⁶

"Biz harp ehliyiz!"¹⁰⁷ Yâ Rasûlallah! Burası, konak yeri olmaya elverişli değildir. Sen bizi buradan kaldır!

Kureyşîlere en yakın olan bir suyun başma gidelim ve orada konaklayalım. Başında konakladığımız suyun gerisindeki bütün kuyuları kapatalım.

Başına indiğimiz suyun üzerinde bir havuz yapalım ve içini su ile dolduralım.

Kureyşîlerle savaşırken biz havuzumuzdan içelim, onlar içemesinler (susuz kalsınlar)" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hubab'ın görüşünü, önerisini beğendi.

26. Hemen Müslümanlarla birlikte kalkıp Kureyşîlere en yakın yere indiler.

Başına inilen suyun üzerinde bir havuz yapılarak içi su ile dolduruldu ve su içmek için, havuza kaplar da atıldı.

¹⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 2/271, Taberî, Târih, 2/276, Beyhakî, Delâil, 3/34-35, İbn Esîr, Kâmil, 2/121, İbn Seyyid, 1/251, Zehebî, Târih, s. 33, İbn Kesîr, Bidâye, 3/266.

¹⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/272, Taberî, Târih, 2/276, Beyhakî, Delâil, 3/34-35, İbn Seyyid, 1/251.

¹⁰⁴ İbn Sa'd, 3/567, Belâzurî, Ensâb, 1/293.

¹⁰⁵ Belâzurî, Ensâb, 1/293.

¹⁰⁶ Vâkudî, Megâzî, 1/53, İbn Sa'd, 2/15.

¹⁰⁷ İbn Sa'd, 3/567.

İslâm Karargâhında Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Bir Gölgecik Yapılışı

Sa'd b. Muaz:

“Ey Allah'ın Peygamberi! Biz sana¹⁰⁸ hurma dallarından¹⁰⁹ içinde duracağın bir gölgecik yapalım.

Bineklerini de yanında bulunduralım.

Sonra, biz düşmanımızla karşılaşır, çarpışırız.

Eğer Allah, onlara karşı güç, kuvvet verir, bizi onlara galip kılsa -ki, zaten arzu ettiğimiz şey de budur- ne âlâ!

Başka türlü olursa, sen binitine atlar, geride bıraktığımız ve bizden olan kimselerin yanına varır, ulaşırsın!

Ey Allah'm Peygamberi! Onlar da seni bizim kadar çok severler.

Onlardan birçok cemaat geride kalmışlardır.

Eğer onlar senin savaşıla karşılaşacağını bilselerdi, senden asla geride kalmazlardı.

Allah seni onlarla korur.

Onlar sana candan bağlıdırlar ve senin yanmda cihad edicidirler” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sa'd b. Muaz'a senada ve hayırla duada bulundu.¹¹⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ebu Bekir ile birlikte bu gölgeliğin içine girip oturdu.¹¹¹

Sa'd b. Muaz de, kılıcını sıyırp, gölgeliğin kapısı önünde dikildi.¹¹²

Müslümanların ve Müşriklerin Sancaktarları

Muhacirlerin en büyük sancağı Mus'ab b. Umeyr'de,

Hazrecîlerin sancağı Hubab b. Münzir'de,

Evsîlerin sancağı Sa'd b. Muaz'da idi.

Müşriklerin sancaktarları ise;

Abduddar oğullarından Nadr b. Hâris,

Talha b. Ebi Talha,

Ebu Aziz b. Umeyr idi.¹¹³

¹⁰⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/272, Taberî, Târih, 2/277, Beyhakî, Delâil, 3/35, İbn Esîr, Kâmil, 2/122, İbn Seyyid, 1/251, İbn Kesîr, Bidâye, 3/292.

¹⁰⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/55, İbn Sa'd, 2/15.

¹¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/272-273, Vâkıdî, Megâzî, 1/49, İbn Sa'd, 2/15, Taberî, Târih, 2/277, Beyhakî, Delâil, 3/44, İbn Esîr, Kâmil, 2/122, İbn Seyyid, 1/252, İbn Kesîr, Bidâye, 3/268.

¹¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/55, İbn Sa'd, 2/15, Beyhakî, Delâil, 3/44, İbn Seyyid, 1/255

¹¹² Vâkıdî, Megâzî, 1/5, İbn Sa'd, 2/15.

¹¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/58, İbn Sa'd, 2/14-15, Belâzurî, Ensâb, 1/293.

Müslümanların Bedir Savaşında Parolaları

Bedir savaşında Muhacirlerin parolası “Yâ Benî Abdurrahman!”,
 Hazrecîlerin parolası “Yâ Benî Abdullah!”,
 Evsîlerin parolası “Yâ Benî Ubeydullah!”¹¹⁴
 Müslümanların genel parolaları da “Yâ Mansur! Emit!”¹¹⁵ veya “Ehad!
 Ehad!” idi.¹¹⁶

Savaşta Nasıl Çarpışılacağıın Belirlenişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Bedir gecesinde, yanındaki mücahidlere:
 “Siz, nasıl çarpışırsınız?” diye sordu.
 Âsım b. Sabit kalkıp yay ve ok aldı.¹¹⁷
 “Ey Allah’ın Resûlü!”¹¹⁸ Kureyş kavmi 200 zira’ [arşın]¹¹⁹ veya buna
 yakın¹²⁰ mesafede bulundukları zaman,¹²¹ yayla¹²² ok atışı olur!
 Kureyş kavmi bize ve onlara mızrak erişecek kadar yakınımıza geldikle-
 ri zaman, kırılıncaya kadar, mızraklarla çarpışılır.
 Mızraklar kırılınca, onları bırakır, kılıçları alırız!”¹²³ dedi. Kılıcı aldı,
 kuşandı, sıyrarak:¹²⁴
 “Çarpışma, kılıçlarla olur!” dedi.
 Peygamberimiz Aleyhisselam:
 “İşte, çarpışmanın usûlü böyledir!
 Çarpışacak kimse, Âsım’ın çarpışması gibi çarpışsın!” buyurdu.¹²⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamın Bedir’de Müşrik Ulularının Vurulup Düşecekleri Yerleri Birer Birer Gösterişi

Hz. Ömer, Bedir savaşını anlatırken;

¹¹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/71-72, İbn Sa’d, 2/14, Beyhakî, Delâil, 3/70, İbn Kesîr, Bidâye, 3/274.

¹¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/71-72, İbn Sa’d, 2/14, Diyarbekrî, 1/378.

¹¹⁶ İbn İshak, İbn Hîşam, 2/287, İbn Kesîr, Bidâye, 3/274, Diyarbekrî, 1/378.

¹¹⁷ İbn Hacer, İsâbe, 2/244, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403.

¹¹⁸ Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403.

¹¹⁹ İbn Hacer, İsâbe, 2/245, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403.

¹²⁰ Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403.

¹²¹ İbn Hacer, İsâbe, 2/245, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403.

¹²² Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403.

¹²³ İbn Hacer, İsâbe, 2/245, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403.

¹²⁴ Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/403-404.

¹²⁵ İbn Hacer, İsâbe, 2/245, Aliyyü’l-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 10/404.

“Resûlullah Aleyhisselam, Bedir’de akşamleyin, müşrik ulularının vurulup düşecekleri yerler hakkında:

‘Şurası, yarın inşaallah filanın vurulup düşeceği yerdir!’¹²⁶

Şurası, yarın inşaallah filanın vurulup düşeceği yerdir!’¹²⁷

Şurası, yarın inşaallah filanın vurulup düşeceği yerdir!’ buyurdu¹²⁸ ve elini de onların vurulup düşecekleri yerlere birer birer koydu.¹²⁹

Onu hak ile peygamber gönderen,¹³⁰ varlığını Kudret Elinde bulunan¹³¹ Allah’a yemin ederim ki; onlardan hiçbirisi, Resûlullah Aleyhisselamın elini, avucunu koyduğu yerden öteye geçmemiştir!” demiştir.¹³²

Müslümanları Bedir’de Düşükleri Sıkıntılardan Allah’ın Kurtarışı

Müslümanların Bedir’deki karargâhları kumluktu, kolaylıkla yürünemiyor, yürürken ayaklar kuma gömülüyordu.

Ayrıca, su sıkıntısı da vardı.

Müslümanlardan bazıları ihtilam olmuşlardı.

Abdest ve gusûl için bol su bulmakta zorluk çekiyorlardı.

Şeytan da, gerek bunlarla, gerek müşriklerin çokluğu ve güçlülükleri ile korku verip duruyordu.

O sırada, Yüce Allah, gökten yağmur yağdırdı. Vadiden seller aktı. Müslümanlar kaplarını doldurdular, abdest aldılar, guslettiler. Hayvanlarını suladılar.

Yağan yağmur, aynı zamanda, yerin tozlarını yatıştırdı ve pekiştirdi.

Yer, kumlara batmadan üzerinde yürünür hale geldi.

Kureyş müşrikleri ise, yağın yağmurdan, yerlerinden ayrılmaya güç yetiemediler, hareketsiz kaldılar.

Yüce Allah, Müslümanlara sükûnet verici, dinlendirici bir uyuklama da verdi.¹³³

¹²⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/26, Müslim, 4/2203, Ebu Davud, 3/58, Nesâî, 4/109, Beyhakî, Delâil, 3/48.

¹²⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/26, 3/219, Ebu Davud, 3/58, Beyhakî, Delâil, 3/48.

¹²⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/219, Müslim, 3/1404, Ebu Davud, 3/58.

¹²⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/219, Müslim, 3/1404, Ebu Davud, 3/58.

¹³⁰ Müslim, 4/2203, Beyhakî, Delâil, 3/48.

¹³¹ Ebu Davud, 3/58.

¹³² Ahmed b. Hanbel, 3/219, Müslim, 3/1404, Ebu Davud, 3/58, Beyhakî, Delâil, 3/48.

¹³³ Taberî, Tefsîr, 9/194, 197, Zemahşerî, 2/147, Râzî, 15/133, Neseffî, 2/97, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/291, 292, Beyzâvî, 1/387, Ebussuud, 4/9.

Hız. Ali'nin bildirdiğine göre; Bedir'de geceleyin yağın bir yağmura tutuldular, kalkanların ve ağaçların altında siperlendiler. Sonra, hepsi de, tatlı bir uykuya daldılar.

Yalnız Peygamberimiz Aleyhisselam idi ki, bütün gece namaz kılmak ve Yüce Allah'a dua etmekle meşgul olmuş:

“Ey Allah'ım! Şu bir avuç topluluğu helâk edecek olursan, artık yeryüzünde Sana ibadet olunmaz!” demiş; şafak sökünce, tanyeri ağarmaya başlayınca da:

“Ey Allah'ın kulları! Namaza!” diyerek seslenmiş, sabah namazını kıldırıp onları savaşmaya teşvik buyurmuştur.¹³⁴

Yüce Allah, Bedir gecesinde Müslümanlara olan lütfunu Kur'ân-ı Kerîm'inde şöyle açıklar:

“O (Allah), size o vakit Kendisinden bir eminlik olmak üzere, hafif bir uyku bürüyordu.

Sizi tertemiz yapmak, sizden şeytanın murdarlığını gidermek, kalblerinize râbîta vermek, ayaklarınızı pekiştirmek için de, gökten, üstünüze bir su indiriyordu.”¹³⁵

Hız. Ömer'in Kureyş Müşriklerine Elçi Olarak Gönderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam Hız. Ömer'i Kureyşîlere göndererek:

“Geri dönüp gidiniz!

Sizden başkasıyla çarpışmak, bana, sizinle çarpışmaktan daha yeğdir!” buyurdu.

Hakîm b. Hizam:

“Bu, insaflı bir davranıştır! Onu hemen kabul ediniz!

Vallahi, bu insaflı davranıştan sonra, sizin hakkınızda insaflı davranılmaz!” dedi.

Ebu Cehil:

“Allah bize onlardan öğ almak fırsatını verdikten sonra, öcümüzü almдықça, andolsun ki, geri dönmeyeceğiz; onlara hadlerini bildireceğiz ki, bundan sonra ne gözcü çıkarılabilsin, ne de kervanımızın önüne geçilebilsin!” dedi.¹³⁶

¹³⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/117-138, Taberî, Târih, 2/269, Tefsîr, 9/194-195, İbn Kesîr, Bidâye, 3/278, Heysemî, 6/75.

¹³⁵ Enfâl: 11.

¹³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/61.

Müşriklerin İslâm Mücahidleri Hakkındaki Keşif ve İntibaları

Kureyş müşrikleri, Cumah oğullarından Umeyr b. Vehb'i, Müslümanların sayılarını ve yanlarında bulunan şeyleri tahmin etmekle görevlendirip¹³⁷ gönderdiler.

“Bizim için, git! Muhammed’in ashabını tahmin et!” dediler.

O da, hemen atına atlayıp İslâm karargâhının çevresini dolaştıktan sonra, müşriklerin yanına döndü ve:

“300 kişidirler!

Bundan ya biraz fazla, ya da biraz eksiktirler!¹³⁸

70 develeri, 2 de atları vardır.¹³⁹

Yalnız, siz bana müsaade ediniz de, onların gizlenmiş veya arkalarında yardımcı olanları da var mı, bir bakayım?” dedi.¹⁴⁰

Vadinin en uzak taraflarını gezip dolaştı.

Bir şey göremeyince, müşriklerin yanına döndü:

“Ben bir şey bulamadım!¹⁴¹ Fakat, ey Kureyş cemaatı! Ben kabirlere ölü indirilen keçeler, çullar, Yesrib’in [Medine’nin] saka develerinin ölüler taşıdıklarını gördüm (görür gibi oldum)!

Öyle bir cemaat gördüm ki; onların yanlarında kılıçlarından başka ne bir savunacakları, ne de bir sığınacakları var!¹⁴²

Onların, dilsiz gibi, konuşmadıklarını; engerek yılanlarının ağızlarındaki yiyecek kırıntılarını bulmak için dillerini dolaştırdıklarını görmüyor musunuz?!

Vallahi, benim gördüğüm şey; bizden bir adam öldürülmedikçe, onlardan bir adam öldürülmeyecektir!¹⁴³

Vallahi, onlar sizden bir adamı öldürmedikçe, kendilerinden bir adamın öldürüleceğini sanmıyorum!¹⁴⁴

¹³⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/292.

¹³⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Vâkıdî, Megâzî, 1/62, Taberî, Târîh, 2/277, Beyhakî, Delâil, 3/64, İbn Esîr, Kâmil, 2/123, İbn Seyyid, 1/253, İbn Kesîr, Bidâye, 3/269.

¹³⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/62.

¹⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Taberî, Târîh, 2/278, İbn Seyyid, 1/253, İbn Kesîr, Bidâye, 3/269.

¹⁴¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Taberî, Târîh, 2/278, Beyhakî, Delâil, 3/64, İbn Seyyid, 1/253, İbn Kesîr, Bidâye, 3/269.

¹⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Vâkıdî, Megâzî, 1/62, Taberî, Târîh, 2/278, Beyhakî, Delâil, 3/64, 65, İbn Esîr, Kâmil, 2/123, İbn Seyyid, 1/253, İbn Kesîr, Bidâye, 3/269.

¹⁴³ Vâkıdî, Megâzî, 1/62.

¹⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Taberî, Târîh, 2/278, Beyhakî, Delâil, 3/65, İbn Esîr, Kâmil, 2/123, İbn Seyyid, 1/253, İbn Kesîr, Bidâye, 3/269.

Onlar sizden sayıları kadar adam öldürdükten sonra, yaşamakta ne hayır kalır?” dedi.

Kureyş müşrikleri, Umeyr b. Vehb'den sonra, süvarilerinden Ebu Üsâme el-Cüşemî'yi de gönderdiler.

Dolaşıp gelince, ona:

“Ne gördün?” diye sordular.

Ebu Üsâme el-Cüşemî:

“Vallahi, ben ne kısır, iri develer, ne atlar, ne de sayıca çokluk ve hazırlık gördüm!

Fakat, vallahi öyle bir cemaat gördüm ki, onlar ailelerine dönüp gitmeyi istemeyen, ölmeyi isteyen bir cemaattırlar!

Kendilerinin kılıçlarından başka ne bir savunakları, ne de bir sığınakları var!

Onlar, sanki, kalkanlar altında parıldayan gök gözler!” dedikten sonra, “Onların gizlenmiş olanları veya yardımcıları da bulunmasından korkarım!” deyip vadiyi tekrar dolaşarak geldi ve:

“Onların ne gizlenmiş olanları, ne de yardımcıları var!

Artık, siz gereğini ona göre düşününüz!” dedi.¹⁴⁵

Hakîm b. Hizam'ın İyiniyetli Teşebbüs ve Temasları

Hakîm b. Hizam; Umeyr b. Vehb'in söylediklerini dinledikten sonra, halkın arasından geçip Utbe b. Rebia'nın yanına vardı.

Ona:

“Ey Velid'in babası! Sen Kureyşlilerin büyüğü, seyyidi, içlerinde sözü dinlenirsin! Sen zamanın sonuna kadar hayırla anılmanı istemez misin?” dedi.

Utbe:

“Ey Hakîm! Nedir o?” diye sordu.

Hakîm:

“Halkı seferden geri çevir! Müttefikin Amr b. Hadramî'nin işini (diyetini) üzerine al!” dedi.

Utbe:

“Yaptım gitti! Sen bunu bana bırak! Çünkü o benim müttefikimdir. Onun diyetini, kaybettiği malını ödemek bana düşer.”¹⁴⁶

¹⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/62.

¹⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Vâkıdî, Megâzî, 1/63, Taberî, Târih, 2/278, Beyhakî, Delâil, 3/65, İbn Esîr, Kâmil, 2/123-124, İbn Seyyid, 1/253, İbn Kesîr, Bidâye, 3/270.

Yalnız, sen Hanzaliye'nin oğluna [Ebu Cehil'e] git de, onunla bir görüş, konuş.

Ben buna ondan başkasının muhalefetinden korkmuyorum!" dedi. Sonra da, kalkıp bir nutuk irad etti ve nutkunda şöyle dedi:

"Ey Kureyş cemaatı! Vallahi, siz Muhammed ve ashabıyla karşılaşsanız, bir şey yapamazsınız!

Vallahi, onlardan birini öldürecek olan, ya amcasının, ya dayısının oğlunu ya da kabilesinden bir kimseyi öldürmüş, yüzüne hiç bakmak istemeyeceği bir kimsenin yüzüne bakmak zorunda kalmış olacaktır.

Siz geri dönünüz!

Muhammed ile sair Araplar arasından çekiliniz, onu onlarla başbaşa bırakınız!

Eğer onlar onu öldürürlerse -ki, zaten sizin de istediğiniz bu idi- istediğiniz olmuş olur.

Eğer bunun aksi olur (Muhammed onlara galebe çalar), size gelir kavuşursa, onun aleyhinde istediğiniz şeyden dolayı, size ondan bir zarar gelmez."

Hakîm b. Hizam, hemen Ebu Cehil'in yanına vardı.

Ebu Cehil o sırada zırhını hazırlıyordu.

Ona:

"Utbe, beni sana şöyle şöyle söyleyeyim diye gönderdi" diyerek, Utbe'nin söylediklerini nakletti.

Ebu Cehil:

"Vallahi, Muhammed'i ve ashabını görünce, Utbe'nin ödü kopmuş!

Hayır! Vallahi, Allah Muhammed'le bizim aramızda hükmünü verinceye kadar geri dönmeyeceğiz!

Utbe bu sözü ancak deve eti yiyici Muhammed ve ashabını görünce korktuğu için söylemiştir.

Onun oğlu da onların içindedir.

O sizleri bundan dolayı korkutuyor!" dedi.¹⁴⁷

Hakîm b. Hizam, Mervan'ın sorusu üzerine, bu hadiseyi şöyle anlatır:

"Utbe b. Rebia'nın yanına gidip, ona:

'Ey Velid'in babası! Sen, sağ olduğun müddetçe, bugünün bütün şerefini alıp götürmez misin?' dedim.

¹⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Taberî, Târîh, 2/278, Beyhakî, Delâil, 3/65-66, İbn Esîr, Kâmil, 2/124, İbn Seyyid, 1/253-254, İbn Kesîr, Bidâye, 3/270.

Utbe:

‘Nedir o, söyle bakayım?’ dedi.

Ona:

‘Siz Muhammed’den ancak Hadramî’nin oğlunun kanını istemiyor musunuz? O senin müttefikindir. Onun diyetini ödemeyi üzerine al! Halkı geri çevir!’ dedim.

Utbe:

‘Ben onun diyetini ödemeyi üzerime alıyorum. Sen de Hanzaliye’nin oğluna [Ebu Cehil’e] git! Ona:

‘Yanıdakilerle birlikte, amcanın oğlu ile uğraşmaktan vazgeçip, bugün geri dönecek misin?’ diye sor!’ dedi. Hemen gittim.

Kendisi, önünü ardını sarmış bir cemaat içinde oturuyordu.

O sırada, İbn Hadramî de onun başında dikiliyor ve:

‘Ben Abdüşşems oğullarıyla olan antlaşmamı bozdum. Mahzum oğullarıyla antlaştım!’ diyordu.

Ebu Cehil’e:

‘Utbe b. Rebia, sana:

‘Sen, yanıdakilerle birlikte, amcanın oğlu ile uğraşmaktan vazgeçip, bugün geri dön!’ diyor’ dedim.

Ebu Cehil:

‘Utbe senden başka gönderecek elçi bulamadı mı?’ dedi.

Ona:

‘Hayır! Bulamadı. Zaten, ben ondan başkasına elçi olmayı kabul edecek değilim!’ dedim.

Ebu Cehil’in yanından ayrılıp, vakit geçirmeden haberi yetiştirmek için, Utbe’nin yanına vardım.

O sırada, Utbe, İmâ’ b. Rahasatü’l-Gıfârî’ye dayanmış duruyordu.

İmâ’; Kureyş müşriklerine boğazlanacak 10 deve hediye etmişti.

Ebu Cehil, yüzünde şer tüter bir halde, Utbe’nin yanına çıkageldi. Utbe’ye:

‘Senin ciğerin korkudan şişmiş, ödün kopmuş!’ dedi.

Utbe:

‘Kiminkinin şiştiğini, koptuğunu öğreneceksin!’ diyerek karşılık verince, Ebu Cehil kılıcını sıyrıp sırtıyla Utbe’nin atının sırtına hızlıca vurdu!

İmâ’ b. Rahasa:

‘Bu, ne kötü fal!’ dedi.”¹⁴⁸

İmâ’, Utbe’ye:

“Ey Velid’in babası! Nereye bu gidiş?” diye sordu.

Utbe:

“Bilmiyorum vallahi!” dedi.

İmâ’:

“Sen, kavminin ulususun. Halkı geri döndürmekten ve müttefikinin kan bedelini üzerine almaktan seni alıkoyacak ne var?

Nahle’de müsadere edilen kervanı tazmin etmeyi üzerine alır, kavmine salma yaparsın.

Vallahi, Muhammed’den önce, onların istedikleri budur!

Ey Velid’in babası! Muhammed ve ashabıyla çarpışmayınız. Kendinizle çarpışmış olursunuz!” dedi.¹⁴⁹

Ebu Cehil ile Âmir b. Hadramî’nin Harbi Kızıştırmaya Çalışmaları

Ebu Cehil, Âmir b. Hadramî’ye:

“Müttefikin olan şu Utbe, kardeşinin öcünün alındığını gözünle görmüş olacağın bir sırada, halkı geri çevirmek istiyor!

Kalk da, kardeşinin öldürülmüş olduğunu dile getir, müttefiklerin haklarına riayet ve ahde vefa etmelerini Kureyşîlerden iste!” dedi.

Bunun üzerine, Âmir b. Hadramî ortaya çıkıp:

“Vâh Amr! Vâh Amr!” diyerek bağırmaya başlayınca, sinirler gerildi, harp kızıştırmaya başladı.

Halk, üzerinde bulundukları şerde toplandılar.

Utbe’nin davet ettiği görüş ters anlaşıldı, olumsuz sonuç verdi.

Utbe, Ebu Cehil’in:

“Vallahi, ciğeri korkudan şişmiş!” sözüne kızdı ve:

“Kimin ciğeri korkudan şişmiş? Benim mi, yoksa onun mu, öğrenecektir!” dedi.

Sonra, başma geçirmek için bir miğfer aradı. Başı büyük olduğu, kimse-nin miğferi onun başına uymadığı için, miğfer yerine, başına büründünden sarık sardı.¹⁵⁰

¹⁴⁸ Zübeyr b. Bekkâr, 1/359-360, Taberî, Târîh, 2/278, İbn Kesîr, Bidâye, 3/270-271.

¹⁴⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/60.

¹⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/275-276, Vâkıdî, Megâzî, 1/64-65, Taberî, Târîh, 2/279, Beyhakî, Delâil,

Peygamberimiz Aleyhisselamın Yardıma Gelen Huzeyfe ile Babasını Geri Çevirışı

Kureyş müşrikleri, Huzeyfe el-Yeman'la babası Huseyl veya Hısl'ı Bedir'e giderlerken yakaladılar ve onlara:

“Herhalde siz Muhammed'in yanına gitmek istiyorsunuzdur?” dediler.

Onlar da:

“Bizim Medine'ye gitmekten başka bir maksadımız yok!” dediler.

Bunun üzerine, Medine'ye gitmek, Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte bulunmamak ve çarpışmaya katılmamak üzere, kendilerinden kesin söz aldılar.

Fakat, Huzeyfe ile babası, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldiler.

Başlarından geçeni Peygamberimiz Aleyhisselama anlattılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Medine'ye dönünüz! Onlara vermiş olduğunuz sözü yerine getiriniz!

Biz de, müşriklere karşı, Allah'ın yardımını dileriz!” buyurdu.¹⁵¹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mücahidleri Saf Nizamına Koyuşu ve Saydırışı, Sevad'ın Mücahidleri Şaşırtan Bir Davranışı

Kureyş müşrikleri kondukları yerlerinden kalkıp Müslümanların karşısında yer almadan önce, Peygamberimiz Aleyhisselam, elindeki ok çubuğu ile mücahidleri:

“Beri gel!” “Geri git!” diyerek hizaya getirdikten sonra, saydırdı.¹⁵²

Peygamberimiz Aleyhisselam, elindeki ok çubuğu ile safları düzeltirken, saftan ileri çıkmış bulunan Sevad b. Gaziyye'nin karnına dokunup:

“Ey Sevad! Hizaya gel!” buyurmuş,¹⁵³ çubuğun izi Sevad'ın karnında iz yapmıştı.¹⁵⁴

Sevad:

3/65-66, İbn Esîr, Kâmil, 2/124, İbn Seyyid, 1/253-254, İbn Kesîr, Bidâye, 3/270.

¹⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 5/395, Müslim, 3/1414, Zehebî, Siyer, 2/262.

¹⁵² İbn Sa'd, 2/15.

¹⁵³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkudî, Megâzi, 1/56, Taberî, Târih, 2/280, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁵⁴ İbn Sa'd, 3/516.

“Yâ Rasûlallah!¹⁵⁵ Canımı acıttın! Allah seni hakla,¹⁵⁶ adaletle¹⁵⁷ gönderdi.¹⁵⁸ Yâ Rasûlallah! Kisas!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kisas ha?!” buyurdu¹⁵⁹ ve hemen karnını açtı.¹⁶⁰

Ensar:

“Ey Sevad! Allah’ın Resûlüdür o!?” dediler.

Sevad:

“Adalette, hiçbir beşerin diğer bir beşere karşı üstünlüğü ve farkı yoktur!” dedi.¹⁶¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Haydi, kisasını benden al!” buyurdu.

Sevad, boynunu uzatıp Peygamberimiz Aleyhisselamın karnından öptü! Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Sevad! Sen niçin böyle yaptın?”¹⁶² diye sordu.¹⁶³

Sevad:

“Görüyorsun ki,¹⁶⁴ savaşmaya hazırlanmış bulunuyoruz!

İstedim ki; benim en son anım, seninle olan an,¹⁶⁵ tenimin senin tenine değdiği an,¹⁶⁶ seni öptüğüm an olsun!” dedi.¹⁶⁷

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, ona hayırla dua etti.¹⁶⁸

¹⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkıdî, Megâzî, 1/57, Taberî, Târîh, 2/280, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271, Diyarbekrî, 1/379.

¹⁵⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkıdî, Megâzî, 1/57, Taberî, Târîh, 2/280, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁵⁹ İbn Sa'd, 3/516.

¹⁶⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkıdî, Megâzî, 1/57, İbn Sa'd, 3/516, Taberî, Târîh, 2/280, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁶¹ İbn Sa'd, 3/516.

¹⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkıdî, Megâzî, 1/57, Taberî, Târîh, 2/280, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe., 2/484 İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkıdî, Megâzî, 1/57, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkıdî, Megâzî, 1/57, Taberî, Târîh, 2/280, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Taberî, Târîh, 2/280, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

¹⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/57.

¹⁶⁸ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/484, İbn Kesîr, Bidâye, 3/271.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Ebu Eyyub Halid b. Zeyd'i Maiyyetine Alışı

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî der ki:

“Bedir günü, saf olduğumuz ve Resûlullah Aleyhisselam bizleri gözden geçirdiği sırada, beni ön safta görünce:

‘Sen, benim yanımda, benim yanımda bulun!’ buyurdu.”¹⁶⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Kureyş Müşriklerini Görünce Allah’a Dua ve Münâcatta Bulunuşu

Peygamberimiz Aleyhisselam; Kureyş müşriklerinin harp meydanına geldiklerini görünce:

“Ey Allah’ım! İşte Kureyşliler! Olanca kibir ve gururları, kendilerini beğenmişlikleri ve övünücülükleriyle gelmişler, Sana düşmanlık etmekte ve Senin Resûlünü yalanlamaktalar!

Biz, Senden, onlara karşı bana va’d buyurmuş olduğun yardımını diliyoruz.

Ey Allah’ım! Sabahleyin onları helâk et!” diyerek, Allah’a dua ve münâcatta bulundu.¹⁷⁰

Hz. Ömer der ki:

“Bedir savaşı olduğu gün, Peygamberimiz Aleyhisselam, ashabına baktı: Onlar 300 küsurdu.

Bir de, müşriklere baktı: onlar 1000’di ve daha da çoktu.

Kibleye döndü. İki elini uzattı (kaldırdı).

Üzerinde ridası ve izarı vardı.

‘Allah’ım! Bana yaptığın va’dini yerine getir!

Allah’ım! Şu bir avuç İslâm cemaatım helâk edersen, artık Sana yeryüzünde ibadet olunmaz!’ diyor, hiç durmadan Rabbinden yardım diliyor ve O’na yalvarıyordu.

Ridası omuzundan kayıp düştü.

Ebu Bekir gelip onu Resûlullah Aleyhisselamın omuzuna koydu ve arkasından ayrılmadı.

¹⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Taberî, Târîh, 2/280.

¹⁷⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/273, Vâkıdî, Megâzi, 1/59, Taberî, Târîh, 2/277, Beyhakî, Delâil, 3/35, İbn Esîr, Kâmil, 2/122-123, Zehebî, Târîh, s. 80, İbn Kesîr, Bidâye, 3/268.

Nihayet, Ebu Bekir dayanamadı:
‘Ey Allah’ın Peygamberi! Rabbine niyaz ettiğin yetişir artık!
O, sana olan va’dini muhakkak yerine getirecektir!’ dedi.”¹⁷¹
Bunun üzerine Yüce Allah Peygamberimiz Aleyhisselama indirdiği âyette:
“Hani, siz Rabbinizden imdad istiyordunuz da, o da, ‘Muhakkak ki, ben size meleklerden birbiri ardınca bin meleklerle imdad edeceğim!’ diyerek duanızı kabul etmişti” buyurdu.¹⁷²
Peygamberimiz Aleyhisselam:
“Müjde!¹⁷³ Ey Ebu Bekir! Sana Allah’ın yardımı geldi!
İşte, şu Cebrail’dir. Nak’ yokuşlarının üzerinde, atının gemini tutmuş,¹⁷⁴
harp silahı ve zırhı üzerindedir! Hücuma hazır haldedir!” buyurdu.¹⁷⁵

Mücahidlerin Başlarına ve Göğüslerine Alâmet Takmaları

Peygamberimiz Aleyhisselam:
“Melekler alâmetlidirler. Siz de kendinize birer alâmet yapınız!” buyurdu.
Bunun üzerine, mücahidler, miğferlerine, takyelerine alâmetler taktılar.¹⁷⁶
Hz. Hamza deve kuşu kanadını¹⁷⁷ göğsüne¹⁷⁸ taktı.
Hz. Ali ak yünden alâmet yaptı.
Zübeyr b. Avvam başına sarı bir bez,
Ebu Dücâne kırmızı bez,¹⁷⁹
Ukbe b. Âmir de miğferinin üzerine yeşil bir bez bağladı.¹⁸⁰

Utbe b. Rebia’nın Son Gayretinin de Boşa Gidişi

Hz. Ali der ki:
“Kureyş müşrikleri toplandılar ve bize çok yakındılar.

¹⁷¹ Ahmed b. Hanbel, 1/30, İbn Sa’d, 3/601-602, Müslim, 3/1383-1384, Tirmizî, Sünen, 5/269, Taberî, Târih, 2/280, Beyhâkî, Delâil, 3/51.

¹⁷² Enfâl: 9.

¹⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/279, Beyhakî, Delâil, 3/54, İbn Seyyid, 1/255, Zehebî, Târih, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/276.

¹⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/279, Vâkıdî, Megâzî, 1/81, Taberî, Târih, 2/281, Beyhakî, Delâil, 3/54, İbn Esîr, Kâmil, 2/125-126, İbn Seyyid, 1/255, Zehebî, Târih, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/276.

¹⁷⁵ Buhârî, Sahîh, 5/14, Beyhakî, Delâil, 3/54, İbn Seyyid, 1/256.

¹⁷⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/75, 76, İbn Sa’d, 2/16.

¹⁷⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/76, İbn Sa’d, 3/23, 103.

¹⁷⁸ Taberî, Târih, 2/283, Zehebî, Târih, s. 39.

¹⁷⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/76, İbn Sa’d, 3/23, 103.

¹⁸⁰ İbn Sa’d, 3/568.

O sırada, deve üzerinde bir adam, Kureyş müşrikleri arasında dolaşıyordu.

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Yâ Ali! Hamza’yı bana çağır!’ buyurdu.

Hamza, müşriklerin çok yakınında bulunuyordu.

Ona:

‘Şu kırmızı develi kimdir? Onlara ne söylüyor?’ diye sordu.

Sonra da:

‘Eğer şu cemaat arasında hayrı emreden bir tek adam olsaydı, şu kırmızı develi adam olurdu!’ buyurdu.

Hamza, gelince:

‘O, Utbe b. Rebia’dır. Kureyşîleri çarpışmaktan sakındırıyor ve onlara:

‘Ey kavmim! Ben karşımda ölmeyi arzulayan bir kavim görüyorum!

Onlarla karşılaşmamanız, onlara yaklaşmamanız, sizin için hayırdır! Ey kavmim! Bugün siz benim başıma toplanınız ve ‘Utbe b. Rebia, korktu!’ deyiniz, (râzıyım). Bilirsiniz ki; ben hiç de sizin en korkağınız değilim!’ diyor’ dedi.

Ebu Cehil, Utbe’nin söylediği bu sözleri işitince, ona:

‘Vallahi, senin bu söylediğini senden başkası söyleseydi, onu dişlerimle parçalardım! Senin ciğerin ve karnın korku dolmuş!’ dedi.

Utbe:

‘Beni sen mi ayıplıyorsun ey sarı koku sürünen adam? Bugün hangimizin korkak olduğunu öğreneceksin!’ dedi.”¹⁸¹

Abdullah b. Süheyl’in Müslümanlar Tarafına Kaçması

Kureyş müşriklerinin ileri gelenlerinden Süheyl b. Amr; Müslüman olan oğlu Abdullah’ı, Habeş ülkesinden Mekke’ye döndüğü zaman yakalayıp dininden döndürmek için bağlamış, Bedir seferine de kendisiyle birlikte çıkarmıştı.

Müslümanlarla müşrikler karşılaştıkları ve birbirlerini gördükleri zaman, Abdullah¹⁸² Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına kaçmaya muvaffak oldu.¹⁸³

¹⁸¹ Ahmed b. Hanbel, 1/117, İbn Kesîr, Bidâye, 3/278, Heysemî, 6/75-76.

¹⁸² İbn Sa’d, 3/406.

¹⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/341.

Süheyl b. Amr oğlunun bu hareketine son derecede kızdı ve ona ağır sözler söyledi.

Abdullah ise:

“Yüce Allah bunu benim hakkımda çok hayırlı kıldı!” diyerek karşılık verdi.

Abdullah o zaman 27 yaşında idi.¹⁸⁴

Allah ondan razı olsun!

Bazı Müşriklerin İslâm Havuzundan Su İçmeye Gelmeleri

İçlerinde Hakîm b. Hizam’ın da bulunduğu birtakım müşrikler İslâm havuzundan su içmeye geldiler. Müslümanlar onlara engel olmak istedikleri zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bırakınız, içsinler!” buyurdu.

İçtiler.

Hakîm b. Hizam’dan başka, su içenlerin hepsi, Bedir savaşında öldürülen müşlerdir.¹⁸⁵

Hakîm b. Hizam sonradan Müslüman olmuş ve Müslümanlığını İslâm amelleriyle güzelleştirmiştir.

Yeminine önem vermek istediği zaman:

“Hayır! Beni Bedir’de öldürülmekten kurtaran Allah’a yemin ederim ki!” derdi.¹⁸⁶

Allah ondan razı olsun!

Esved b. Abduledes’in Kendisini Havuza Atışı ve Öldürülüşü

Ebu Cehil’in mensup bulunduğu Mahzum oğulları kabilesinden Esved b. Abduledes, yaramaz ve kötü huylu bir adamdı.

Bedir günü:

“Ben Allah’a ‘Ya onların havuzundan su içeceğim, ya onu yıkacağım, ya da onun önünde öleceğim’ diye and içtim!” diyerek havuza doğru gelirken, Hz. Hamza havuzun önünde karşılayıp ona kılıçla bir darbe indirdi, ayağını baldırının yarısıyla birlikte kesti.

¹⁸⁴ İbn Sa’d, 3/406.

¹⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/273, 274, Vâkıdî, Megâzî, 1/61, Taberî, Târih, 2/277, İbn Esîr, Kâmil, 2/123, İbn Seyyid, 1/252, İbn Kesîr, Bidâye, 3/268.

¹⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/274, Taberî, Târih, 2/277, İbn Esîr, Kâmil, 2/123, İbn Seyyid, 1/252, İbn Kesîr, Bidâye, 3/268.

Esved sırtının üzerine düştü, ayağından, arkadaşlarına doğru kan fışkırmaya başladı.

Yeminini yerine getirmek için, havuza kadar elleri ve dizleri üzerinde sürünerek kendisini havuza attı.

Hız. Hamza da, arkasından yetişti. Kılıçla bir darbe daha indirip, onu havuzun içinde öldürdü.¹⁸⁷

İslâm Mücahidlerine Emirler Verilişi, Teşvik ve Tebşirlerde Bulunuşu

Ramazan'ın 17. günü, Cuma günü, çok sıcak bir gündü. Güneşin harareti pek fazla idi. İki taraf, çarpışmak için, birbirlerine yaklaştılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, emir vermedikçe Kureyş müşriklerine saldırmamalarını mücahidlere emrederek:¹⁸⁸

“Eğer Kureyş kavmi sizi sarar, kuşatırlarsa, onları oka tutunuz!¹⁸⁹ Onlar sizi sarıp kuşatmadıkça, kılıçlarınızı sıyırmayınız!” buyurdu.¹⁹⁰

Mücahidleri çarpışmaya teşvik etti ve:

“Muhammed'in varlığı Kudret Elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; bugün her kim sabır ve sebat ederek ve ecrini Allah'tan bekleyerek varıp şu müşriklerle çarpışır ve öldürülür de geri dönemezse, Allah onu muhakkak Cennete koyar!¹⁹¹

Kalkınız! Genişliği göklerle yer kadar olan¹⁹² ve müttakîler [Allah'ın buyruklarını yerine getiren, yasakladıklarından sakınanlar] için hazırlanmış bulunan¹⁹³ Cennete!”¹⁹⁴ buyurunca, Umeyr b. Humam:

“Yâ Rasûlallah! Genişliği göklerle yer kadar olan Cennete hâ!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet!” buyurdu.

¹⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/276, 277, Vâkıdî, Megâzî, 1/68, Taberî, Târih, 2/276, İbn Esîr, Kâmil, 2/124, İbn Seyyid, 1/254, Zehebî, Târih, s. 36, İbn Kesîr, Bidâye, 3/273.

¹⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Vâkıdî, Megâzî, 1/67, Taberî, Târih, 2/280, İbn Esîr, Kâmil, 2/125.

¹⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/278, Ahmed b. Hanbel, 3/498, Buhârî, Sahîh, 3/227, Beyhakî, Sünen, 9/155, İbn Esîr, Kâmil, 2/125, Zehebî, Târih, s. 66.

¹⁹⁰ Ebu Davud, 3/52, Beyhakî, Sünen, 9/155.

¹⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/279, Taberî, Târih, 2/281, İbn Abdilberr, 3/1214, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/257, İbn Kesîr, Bidâye, 3/278.

¹⁹² İbn Sa'd, 3/565, Ahmed b. Hanbel, 3/136-137, Müslim, 3/1510, Hâkim, 3/426

¹⁹³ İbn Sa'd, 3/565.

¹⁹⁴ Hadîd: 21.

Umeyr b. Humam:

“Bak hele! Bak hele!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sana ‘Bak hele! Bak hele!’ dedirten şey nedir?” diye sordu.

Umeyr b. Humam:

“Hayır! Vallahi, yâ Rasûlallah! Cennet ehlerinden olmamı ummaktan başka bir maksadım yok!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öyleyse, sen onun ehli densin!” buyurdu.

Bunun üzerine, Umeyr b. Humam, azık torbasından birkaç hurma çıkartıp yemeye başladı. Sonra da, kendi kendine:

“Eğer ben bu hurmaları yiyinceye kadar yaşayacaksam, bu gerçekten uzun bir yaşamdır!” diyerek hemen elindeki hurmaları attı, şehit oluncaya kadar müşriklerle çarpıştı.¹⁹⁵

Allah ondan razı olsun!

Yüce Allah’ın Mü’minlere Emir ve Tavsiyeleri

Yüce Allah, Kur’ân-ı Kerîm’inde şöyle buyurur:

“Ey iman edenler! Toplu bir halde kâfirlerle karşılaştığınız zaman, onlara arkalarınızı çevirmeyiniz (kaçmayınız)!

Tekrar çarpışmak için bir tarafa çekilenin, yahut diğer bir fırkaya ulaşip mevki tutanın hali müstesna olmak üzere, kim öyle bir günde onlara arkayı çevirirse, o muhakkak ki Allah’ın gazabına uğramıştır. Onun yurdu Cehennemdir. O ne kötü bir sonuçtur!”¹⁹⁶

“Ey iman edenler! Bir düşman topluluğuna çıktığınız zaman, sebat ediniz ve Allah’ı çok anınız ki, umduğunuza kavuşasınız!

Allah’a ve O’nun resûlüne itaat ediniz!

Birbirinizle çekişmeyiniz. Sonra, korku ile zaafa düşersiniz, rüzgârınız kesilir, elden gider.

Bir de, sabır ve sebat ediniz!

Çünkü, Allah sabreden, güçlülere göğüs gerenlerle beraberdir.

¹⁹⁵ İbn Sa’d, 3/565, Ahmed b. Hanbel, 3/137, Müslim, 3/1510, Hâkim, 3/426, Beyhakî, Sünen, 9/43, Zehebi, Târîh, s. 66.

¹⁹⁶ Enfâl: 15-16.

Sizler, yurtlarından çalım satarak, insanlara gösteriş yaparak çıkanlar, halkı Allah'ın yolundan men edenler gibi olmayınız!

Onlar ne yaparlarsa, Allah hepsini çepeçevre kuşatıcıdır!"¹⁹⁷

Kutbe b. Âmir'in, Yere Attığı Taş Kaçmadıkça Savaşta Kaçmayacağını Söylemesi

Kutbe b. Âmir, düşman saflarıyla İslâm safları arasına bir taş atarak:

"Şu taş kaçmadıkça, ben de savaşta kaçmayacağım!" dedi.¹⁹⁸

Müşriklerin Müslümanlar Karşısında Saf Bağlayıp Kılıçlarını Sıyırmaları

Kureyş müşrikleri, İslâm mücahidlerinin karşısında saf bağlayıp kılıçlarını sıyırdılar.

Ebu Cehil, safta kısırağının üzerinde idi.

Başkumandan Utbe b. Rebia, kılıcını sıyırıp Ebu Cehil'in atının ayaklarına çarpınca, at arkasının üzerine çöktü!

Utbe b. Rebia, Ebu Cehil'e:

"İn! Bugün, binme günü değildir!

Senin bütün kavmin atlı degillerdir!" dedi.

Ebu Cehil atından hemen indi.

Utbe b. Rebia:

"Sabahleyin hangimizin kavmi için uğursuz olduğu belli olacak!" dedi.¹⁹⁹

Müşriklerin Mekke'de ve Bedir'deki Duaları

Kureyş müşrikleri, Bedir'e çıkıp gelmeden önce, Mekke'de Kâbe'nin örtüsüne yapışarak Allah'tan yardım istemişler:

"Ey Allah! İki ordudan en azîzine, iki cemaattan en kıymetlisine, iki kabilenden en hayırlısına yardım et!" diyerek dua etmişlerdi.²⁰⁰

Kureyş müşrikleri ve Müslümanlar Bedir'de birbirleriyle karşılaştıkları zaman, Ebu Cehil de:

"Ey Allah'ım! Muhammed hısımlık ilişkilerini bize kestirdi ve bize bilinmeyen bir şeyle geldi.

¹⁹⁷ Enfâl: 45-47.

¹⁹⁸ İbn Sa'd, 3/578, İbn Abdilberr, 3/1282, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/406.

¹⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/66-67.

²⁰⁰ Taberî, Tefsîr, 9/208, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/296.

Sabahleyin onu helâk et!” dedi.

Kendisi aleyhinde ilk hüküm veren, kendisi oldu.²⁰¹

Mücahidlere Meleklerin Yardıma Geldiklerinin Müjdelenişi

İslâm mücahidlerinin güçlü ve kalabalık düşman karşısında zayıf bir durumda bulundukları sırada Peygamberimiz Aleyhisselamı bürüyen vahiy hali açılınca, Peygamberimiz Aleyhisselam, meleklerin yardıma geldiklerini mücahidlere müjdeledi.²⁰²

Önce, benzeri görülmedik bir rüzgâr geldi, sonra geçip gitti.

Arkasından, ikinci bir rüzgâr geldi. O da geçip gitti.

Daha sonra, üçüncü bir rüzgâr geldi.

Birinci rüzgârda, Cebrail Aleyhisselam 1000 melek gelip Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında yer aldı.

İkinci rüzgârda Mikâil Aleyhisselam 1000 melek gelip Peygamberimiz Aleyhisselamın sağında yer aldı.

Üçüncü rüzgârda İsrail Aleyhisselam 1000 melek gelip Peygamberimiz Aleyhisselamın solunda yer aldı.²⁰³

Melekler başlarına beyaz sarık sarmışlar, sarıklarının uçlarını arkalarına salmışlardı.

Cebrail Aleyhisselamın sarığı ise sarı idi.²⁰⁴

Meleklerin hepsi de kır atlı idiler.

Atlarının alınlarında, sarkan perçemleri vardı.²⁰⁵

Şeytanın Sürâka b. Cu’sum’un suretinde müşriklere görünüp²⁰⁶ Kinane oğullarının da kendilerine yardım için arkalarından gelmekte olduklarını söylediği²⁰⁷ ve Müslümanların az ve zayıf olduklarını da haber verdiği ve “Bugün, halktan, sizi yenebilecek yok!” diyerek cesaretlendirmeye çalıştığı sırada, melek ordularının Bedir’e geldiklerini görür görmez, iki ökçesinin üzerinde arkasına dönüp oradan kaçtığı rivayet edilir.²⁰⁸

²⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/280, Vâkıdî, Megâzî, 1/70, Ahmed b. Hanbel, 5/431, Belâzurî, Ensâb, 1/129, Taberî, Târîh, 2/281, Beyhakî, Delâil, 3/74, İbn Seyyid, 1/257, Zehebî, Târîh, s. 68, İbn Kesîr, Bidâye, 3/282.

²⁰² Vâkıdî, Megâzî, 1/70.

²⁰³ Vâkıdî, Megâzî, 1/57, İbn Sa’d, 2/16, Beyhakî, Delâil, 3/55, İbn Seyyid, 1/256, Zehebî, Târîh, s. 62.

²⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/286, Taberî, Târîh, 2/284, İbn Seyyid, 1/260.

²⁰⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/76, İbn Sa’d, 2/16

²⁰⁶ Musa b. Ukbe’nin Megâzî’sinden naklen Zehebî, Târîh, s. 80, Vâkıdî, Megâzî, 1/71.

²⁰⁷ Musa b. Ukbe’nin Megâzî’sinden naklen Zehebî, Târîh, s. 80.

²⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/70-71, İbn Kesîr, Bidâye, 3/283.

Bu hususta Kur'ân-ı Kerîm'de şu açıklama yapılır:

“Hani, (müşriklerle) karşılaştığınız zaman, onları gözlerinizde az gösteriyor, sizi de onların gözünde azaltıyordu.

Çünkü, Allah, işlenmesi gereken işi yerine getirecekti.

Bütün işler ancak Allah'a döndürülür.”²⁰⁹

“Siz düşmandan (sayı ve teçizatça) zayıf iken, Allah size Bedir'de kat'î bir zafer verdi.

Allah'tan sakınınız ki, şükretmiş olasınız.

O vakit, sen mü'minlere:

‘İndirilen üç bin meleklerle Rabbinizin size imdad etmesi yetmez mi size?’ diyordun.”²¹⁰

“O zaman, şeytan da onların yaptıklarını süslüyor; ‘Bugün, size insanlardan galebe edecek hiç kimse yok! Ben de sizin muhakkak ki yardımcınız!’ diyordu.

Vaktâ ki, iki ordu (birbirine) göründü, şeytan onlara (müşriklere) ‘Ben sizden uzağım! Gerçekten, ben, sizin göremeyeceğinizi görüyorum! Ben elbette Allah'tan korkarım! Allah ukubetinde çok şiddetlidir!’ diyerek iki ökçesi üzerinde arkasına dönüp kaçtı.”²¹¹

Meleklerin İslâm Mücahidlerine Nasıl Yardım Ettikleri

Bedir savaşında; leğenlerin içine düşen ufak ve sert taşların çıkardıkları mâdenî sesler gibi, gökten yere sesler gelmeye başladı!

Bu sesler, müşriklerin önlerinde ve arkalarında çınlamakta, yüreklerini titretmekte idi.”²¹²

Abdullah b. Abbas'a, Gıfâr oğullarından bir zât şöyle anlatmıştır:

“Amcamın oğlu ile gelip dağa çıkmıştık ki, dağın üzerinden Bedir görünüyordu.

O zaman, ikimiz de müşriktik.

Çarpışmada kimin yenileceğini gözetliyor, yenenlerle birlikte biz de yağmalayalım diye bekliyorduk.

Dağda bulunduğumuz sırada idi ki, bize yaklaşan bir bulutun içinde atların kişnemelerini işittik!

²⁰⁹ Enfâl: 44.

²¹⁰ Âl-i İmran: 123-124.

²¹¹ Enfâl: 48.

²¹² Vâkıdî, Megâzî, 1/95, Beyhakî, Delâil, 3/80, İbn Kesîr, Bidâye, 3/283-284.

Ben, birisinin:

‘Hayzum! İleri!’²¹³ dediğini de işittim.

Amcamın oğlu, korkudan yüreğinin zarı yırtılıp, olduğu yerde ölüverdi!

Ben de az kalsın ölecektim, kendimi zor tuttum!’²¹⁴

Gıfârî, Bedir’de bulutun altındaki yere kadar gidip Peygamberimiz Aleyhisselamla ashabını görmüş, fakat onların yanında buluttan işittiği şeylerden hiçbirini göremediğini söylemiştir.²¹⁵

Bedir savaşında bulunanlardan Ebu Useyd Malik b. Rebia da:

“Eğer bugün Bedir’de olsaydım ve gözüm de yanımda görür halde bulunsaydı, ben size meleklerin çıkıp geldikleri dağ boğazını muhakkak gösterirdim! Bunda şek ve şüphe etmiyorum!” demiştir.²¹⁶

İslâm mücahidlerine yardıma gelen melekleri, kaçan ve esir edilen müşriklerden görenler ve anlatanlar da vardır.

Huvaytüb b. Abduluzza der ki:

“Ben Bedir’de müşriklerle birlikte bulunmuş, ibret verici şeyler görmüş, melekleri görmüştüm ki, onlar gökle yer arasmda Kureyşîleri öldürüyor, esir ediyorlardı.”²¹⁷

O zaman, kendi kendime:

‘Bu adam [Muhammed Aleyhisselam] muhakkak Allah tarafından korunuyor!’ dedim.²¹⁸ Gördüğüm şeyleri hiç kimseye anmadım.”²¹⁹

Süheyl b. Amr da:

“Bedir günü, gökle yer arasında alaca atlar üzerinde ak benizli ve sarıklı adamlar gördüm ki, onlar bizleri öldürüyorlar ve esir ediyorlardı!” demiştir.²²⁰

Hakîm b. Hizam da; Bedir günü, semadan ufku kaplayan alaca kilim gibi bir şeyin vadiye düştüğünü ve dikkat edince, vadide siyah karınca seli gibi meleklerin aktığını gördüklerini ve bunun da gökten Muhammed Aley-

²¹³ Hayzum; Cebraîl Aleyhisselamm atının adıdır (İbn Kesîr, Bidâye, 3/281).

²¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/285, Vâkıdî, Megâzî, 1/76, 77, Taberî, Târîh, 2/283, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, İbn Seyyid, 1/259-260, Zehebî, Târîh, s. 39, İbn Kesîr, Bidâye, 3/279-280.

²¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/77.

²¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/286, Vâkıdî, Megâzî, 1/76, Taberî, Tefsîr, 4/77, Beyhakî, Delâil, 3/81, İbn Seyyid, 1/260, Zehebî, Târîh, s. 40, İbn Kesîr, Bidâye, 3/280.

²¹⁷ Hâkim, 3/492, İbn Abdilberr, 1/400, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/76.

²¹⁸ Hâkim, 3/492.

²¹⁹ Hâkim, 3/492, İbn Abdilberr, 1/400, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/76.

²²⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/76, Beyhakî, Delâil, 3/57, İbn Kesîr, Bidâye, 3/281.

hisselamın desteklendiğini gösteren bir şey olduğunun kalbine doğduğunu söylemiştir.²²¹

Ebu Davud el-Mâzinî der ki:

“Bedir gününde, müşriklerden bir adamı, vurup öldüreyim diye takip ettim.

Kılıcım daha onun başına erişmeden, başının yere düştüğünü gördüm! Anladım ki; onu benden başkası öldürdü!”²²²

Sehl b. Huneyf de:

“Bedir gününde, herhangi birimiz bir müşrikin başına kılıcımızı vuracağımız zaman, kılıcımız daha onun başına erişmeden, başının bedeninden yere düştüğünü görüyorduk!” demiştir.²²³

İbn Abbas’ın bildirdiğine göre; “O gün (Bedir günü), Müslümanlardan bir zât, önündeki müşriklerden bir adamın arkasından koşarken, onun üzerinde birdenbire bir kırbaç darbesi işitti ve bir süvarinin de:

‘İlerle ey Hayzum!’ diye seslendiğini işitti.

Bir de önündeki müşrike bakınca, onun boylu boyunca yere serilmiş, burnunun berelenmiş, yüzünün -kırbaçın vurduğu şekilde- yarılmış olduğunu gördü!

Ensarî gelip hadiseyi Resûlullah Aleyhisselama anlattı.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Doğru söyledin! Bu, semadan gelen üçüncü imdaddandır!’ buyurdu.”²²⁴

Sâib b. Ebi Hubeyş:

“Vallahi, beni halktan hiç kimse esir etmedi!” deyince, kendisine:

“Öyleyse seni kim esir etti?” diye sorulmuştu.

Sâib:

“Kureyşîler bozguna uğrayınca, ben de onlarla bozguna uğradım.

Uzun boylu, ak benizli, gökle yer arasında, kır at üzerinde bir adam yetişip beni bağladı.

Abdurrahman b. Avf gelip beni bağlı bulunca, Müslümanlara:

‘Bu, kimin esiri!’ diye seslendi.

Hiç kimse beni esir ettiğini söylemedi.

²²¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/80, Beyhakî, Delâil, 3/61, İbn Kesîr, Bidâye, 3/281.

²²² İbn İshak, İbn Hîşam, 2/286, Ahmed b. Hanbel, 5/450, Taberî, Târîh, 2/283, İbn Abdilberr, 4/1644, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/95, İbn Seyyid, 1/260.

²²³ Taberî, Târîh, 2/283-284. Hâkim, 3/409, İbn Esîr, Kâmil, 2/129.

²²⁴ Müslim, 3/1384-1385.

Nihayet beni Resûlullah Aleyhisselama kadar götürdüler.

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Ey Ebu Hubeyş! Seni kim esir etti?’ diye sordu.

‘Bilmiyorum!’ dedim. Gördüğümü söylemek istemedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Seni meleklerden şerefli bir melek esir etti!

Ey İbn Avf! Al git esirini!’ buyurdu.”²²⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamın Müşrikler Arasında Bulunan Bazı Kişilerin Öldürülmemesini Tavsiye Buyuruşu

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Anladım ki, Hâşim oğullarından ve başkalarından bazı kişiler, Bedir’e zorlanarak çıkarılmışlardır.

Bizim onlarla çarpışmamız gerekmez.

O halde, sizden her kim Hâşim oğullarından herhangi birisiyle karşılaşsa, onu öldürmesin!

Kim Ebu’l-Bahterî ile karşılaşsa, onu öldürmesin!

Kim Abbas b. Abdulmuttalib’le karşılaşsa, onu öldürmesin!

Çünkü, onlar ancak isteksiz olarak, zorlanarak Bedir’e çıkarılmışlardır” buyurdu.

Bunun üzerine, Ebu Huzeyfe b. Utbe b. Rebia:

“Biz babalarımızı, oğullarımızı, kardeşlerimizi ve aşiretimizi öldüreceğiz de, Abbas’ı mı bırakacağız?!”

Vallahi, eğer onunla karşılaşsam, muhakkak onun yüzüne kılıçla vuracağım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu Huzeyfe’nin böyle söylediğini işitince, Hz. Ömer’e:

“Ey Hafsa’nın babası! Resûlullah’m amcasının yüzüne kılıçla vurulur mu?!” buyurdu.

Hz. Ömer:

“Yâ Rasûlallah! Beni bırak, onun boynunu kılıçla vurayım?

Vallahi o münafıklık yapmıştır!” dedi.

Ebu Huzeyfe, ağzından çıkan bu sözünden hayatı boyunca korkmuş durmuş ve:

²²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/79, İbn Kesîr, Bidâye, 3/281.

“Benim o günde söylemiş bulunduğum o sözden eman içinde değilim!
Ondan hâlâ korkup duruyorum!
Buna ancak şehitlik keffaret olabilir!” derdi.
Yemâme savaşında da şehit olup, muradına erdi.²²⁶
Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselamın Ebu'l-Bahterî'yi öldürmekten mücahidleri nehy buyurması da, Ebu'l-Bahterî'nin Mekke'de Peygamberimiz Aleyhisselamı çok savunan bir kişi olmasındandı.

Kendisi Peygamberimiz Aleyhisselama hiç eziyet etmezdi. Peygamberimiz, ondan, hoşuna gitmeyen bir hareket görmemişti.

Ebu'l-Bahterî, Kureyş müşriklerinin Hâşim ve Muttalib oğulları aleyhinde yazdıkları Sahifeyi bozmak için ayaklanan kişilerdendi.

İslâm mücahidlerinden Mücezzer b. Ziyad, savaş meydanında Ebu'l-Bahterî'ye rastlayınca:

“Resûlullah Aleyhisselam seni öldürmekten bizi nehy buyurmuştur!” dedi.

Ebu'l-Bahterî'nin terkisinde Cünâde b. Müleyha adında bir binek arkadaşı bulunuyordu.

Ebu'l-Bahterî:

“Bu arkadaşım ne olacak?” diye sordu.

Mücezzer:

“Hayır! Vallahi, biz senin arkadaşını bırakacaklardan değiliz!

Resûlullah Aleyhisselam bize ancak bir tek senin hakkında emir verdi” dedi.

Ebu'l-Bahterî:

“Hayır! Vallahi, ölürsek, o ve ben birlikte ölürüz!

Ben binek arkadaşımı yaşamaya düşkünlüğümünden dolayı bıraktığımı Mekke kadınlarına söyletmem!” dedi.

Mücezzer, Ebu'l-Bahterî'yi deveden indirip de o çarpışmaktan başkasına yanaşmadığı zaman, çarpıştılar ve Mücezzer onu vurup öldürdükten sonra Peygamberimiz Aleyhisselama geldi ve:

²²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/281, İbn Sa'd, 1/10-11, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/140-141, İbn Esîr, Kâmil, 2/128-129, Zehebî, Târîh, s. 90-91.

“Seni hak ile peygamber gönderen Allah’a yemin ederim ki; onu esir edip sana getireyim diye çok uğraştım.

O ise yanaşmadı, ancak benimle çarpıştı. Ben de onunla çarpıştım ve kendisini öldürdüm!” dedi.²²⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hâris b. Âmir b. Nevfel hakkında da:

“Onu esir ediniz! Öldürmeyiniz! Çünkü, o Bedir’e gönülsüz olarak çıkarıldı” buyurmuştu.

Fakat, Hubeyb b. Yesaf, onu bilmeyerek öldürdü.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun öldürüldüğünü haber alınca:

“Eğer ben onu öldürülmeden önce bulsaydım, kendisini kadınlarına bırakırdım!” buyurdu.²²⁸

Hiz. Ali der ki:

“Abbas b. Abdulmuttalib’i Ensardan kısacık boylu bir zât esir edip Resûlullah Aleyhisselamın yanına getirince, Abbas:

‘Yâ Rasûlallah! Vallahi beni bu adam esir etmedi.

Beni insanların en güzel yüzlüsü, başının saçları iki yana ayrılmış, kır bir ata binmiş, şu cemaat arasında göremediğim bir kimse esir etti!’ dedi.

Ensârî:

‘Yâ Rasûlallah! Onu ben esir ettim!’ diyerek ısrar edince, Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

‘Sesini çıkarma! Allah seni şerefli bir melekke destekledi!’ buyurdu.”²²⁹

Hiz. Abbas’ı esir ettiğini söyleyen zât, Ensardan Ebu’l-Yeser Ka’b b. Amr olup, kendisi çelimsiz, kısa boylu idi.

Hiz. Abbas ise gövdeli, iri yarı idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu’l-Yeser’e:

“Ey Ebu’l-Yeser! Abbas’ı sen nasıl esir edebildin!?” diye sordu.

Ebu’l-Yeser:

“Yâ Rasûlallah! Onu esir edebilmek için, ne bundan önce, ne de bundan sonra hiç görmediğim bir zât bana yardımda bulundu. Onun şekli ve şemali şöyle şöyle idi!” dedi.

²²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/281-282, Taberî, Târîh, 2/282, İbn Abdilberr, 4/1459-1460, İbn Esir, Usdu’l-gâbe, 5/64-65, İbn Kesir, Bidâye, 3/285.

²²⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/81.

²²⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/117, Zehebî, Târîh, s. 65, İbn Kesir, Bidâye, 3/278, Heysemî, 6/76.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen Abbas’ı esir alırken, Allah sana şerefli bir melekke yardım etmiş!” buyurdu.²³⁰

Ebu’l-Yeser Hz. Abbas’la karşılaştığı zaman, o, ayakta donmuş gibi duruyordu.

Ebu’l-Yeser, ona:

“Resûlullah Aleyhisselam seni öldürmekten bizi nehy buyurdu” deyince, Hz. Abbas “Bu, onun akraba hakkını ilk gözetmesi, onlara ilk iyiliği değildir!” dedi.²³¹

Harp Ateşini İlk Önce Âmir b. Hadramî’nin Tutuşturduğu

Harp ateşini müşriklerden ilk önce tutuşturan, Âmir b. Hadramî oldu.²³²

Ona, Hz. Ömer’in azadlısı Mihca’ b. Salih karşı çıktı.

Âmir b. Hadramî onu şehit etti.²³³

Mihca’nın, kimin tarafından atıldığı bilinmeyen bir okla vurulup şehit edildiği de rivayet edilir.²³⁴

Mihca’, Muhacir Müslümanların Bedir’de verdikleri ilk şehitti.²³⁵

Mihca’, Yemenli,²³⁶ Âk b. Adnânîlerden bir köle olup,²³⁷ sabah akşam Allah’ın rızasını ve cemâlini uman ve En’am sûresinin 52. âyetinin nüzûlüne sebep olan Müslümanlar arasında idi.²³⁸

Allah ondan razı olsun!

²³⁰ İbn Sa’d, 4/12, Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/288, 289, Ebu Nuaym, Delâil, 2/471-472.

²³¹ İbn Sa’d, 4/12.

²³² İbn Sa’d, 2/16.

²³³ Vâkıdî, Megâzî, 1/65, İbn Sa’d, 2/16, Belâzurî, Ensâb, 1/296, İbn Seyyid, 1/257.

²³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/279, Taberî, Târih, 2/281, İbn Abdilberr, 4/1486, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/280.

²³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/219, İbn Sa’d, 2/16.

²³⁶ İbn Abdilberr, 4/1486, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/280.

²³⁷ İbn Abdilberr, 4/1486.

²³⁸ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/280.

Ensardan ilk şehid de Hârise b. Sürâka olup,²³⁹ havuzdan su içerken²⁴⁰ Hibban b. Arika veya bir başkası tarafından²⁴¹ atılan bir okla boğazından vurularak²⁴² şehit edildi.²⁴³

Allah ondan razı olsun!

Hârise b. Sürâka'nın annesi Ümmü'r-Rebi' Hatun, Peygamberimiz Aleyhisselama gelip:²⁴⁴

“Yâ Rasûlallah! Oğlum Hârise Cennette ise,²⁴⁵ hayra uğradı ise²⁴⁶ sabreder,²⁴⁷ Allah'ın rızasını dilerim.²⁴⁸

Eğer onun hakkında bundan başkası olursa, olanca gücümle²⁴⁹ Allah'a yalvarır, yakarır,²⁵⁰ hüngür hüngür ağlar dururum!” dedi.²⁵¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Hârise'nin annesi! Şu muhakkak ki, Cennet içinde Cennetler vardır! Senin oğlun Firdevs-i âlâ'ya ermiştir!” buyurdu.

Firdevs; Cennetin en üstün, en yüce yeridir.²⁵²

Bunun üzerine, Hârise'nin annesi gülerek dönüp giderken, kendi kendine:

“Bak hele! Bak hele senin şu yüce nasibine ey Hârise!” diyordu.²⁵³

²³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/279, Vâkıdî, Megâzî, 1/65, İbn Sa'd, 2/17, Taberî, Târih, 2/281, İbn Abdilberr, 1/308, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/257, Zehebî, Târih, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/304.

²⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/279, Vâkıdî, Megâzî, 1/65, Taberî, Târih, 2/281, İbn Abdilberr, 1/308, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/425, İbn Seyyid, 1/257.

²⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/65, İbn Sa'd, 2/17, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/425, İbn Seyyid, 1/257.

²⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/279, Vâkıdî, Megâzî, 1/65, İbn Sa'd, 2/17, İbn Abdilberr, 1/308, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/425, İbn Kesîr, Bidâye, 3/274.

²⁴³ İbn İshak İbn Hişam, 2/279, Vâkıdî, Megâzî, 1/65, İbn Sa'd, 2/17, Belâzurî, Ensâb, 1/296, Taberî, Târih, 2/281, İbn Abdilberr, 1/308, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/425, İbn Seyyid, 1/257, Zehebî, Târih, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/274.

²⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/260, Buhârî, Sahîh, 3/206, Tirmizî, Sünen, 5/327, Beyhakî, Sünen, 9/167.

²⁴⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/215, Buhârî, Sahîh, 3/206, Beyhakî, Sünen, 9/167, İbn Abdilberr, 1/308, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/425.

²⁴⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/210, Tirmizî, Sünen, 5/327.

²⁴⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/215, Buhârî, Sahîh, 3/206, Tirmizî, Sünen, 5/327, İbn Abdilberr, 1/308, Beyhakî, Sünen, 9/327.

²⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/215, Buhârî, Sahîh, 5/9, Tirmizî, Sünen, 5/327, İbn Abdilberr, 1/308.

²⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/260, Buhârî, Sahîh, 3/206, Beyhakî, Sünen, 9/167.

²⁵⁰ Tirmizî, Sünen, 5/327.

²⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 3/260, Buhârî, Sahîh, 3/206, Beyhakî, Sünen, 9/167.

²⁵² Ahmed b. Hanbel, 3/260, Buhârî, Sahîh, 3/206, Tirmizî, Sünen, 5/327, Beyhakî, Sünen, 9/167.

²⁵³ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/426.

Utbe b. Rebia, Şeybe b. Rebia ve Velid b. Utbe b. Rebia'nın Meydana Çıkıp Çarpışmak İçin Er Dilemeleri

Utbe b. Rebia çarpışmaya hazırlandığı zaman, Hakîm b. Hizam ona:
“Velid’in babası! Biraz bekle!

Yoksa, men ettiğin bir şeyi ilk işleyen sen olursun!” dedi.²⁵⁴

Fakat, Utbe ve kardeşi Şeybe ve Utbe’nin oğlu Velid, Hz. Ali’nin dediği
gibi, sadece Cahiliye gururu ve gayretiyle meydana çıktılar ve:

“Bizimle çarpışacak kim var?” dediler.²⁵⁵

Onlara karşı, Ensar gençlerinden üçü;

Avf,

Muavviz,²⁵⁶

Muaz²⁵⁷ ya da Abdullah b. Revâha meydana çıktı.²⁵⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, Müslümanlarla müşrikler arasındaki bu
ilk savaşta, Ensarın müşriklerle karşılaşmalarını istemiyordu.²⁵⁹

Kureyş müşrikleri, karşılarına çıkan Ensara:

“Siz, kimlersiniz?” diye sordular.

Ensar gençleri:

“Ensardanız!” dediler.

Müşrikler:

“Bizim sizinle bir işimiz yok!” dediler.

Onlardan birisi,²⁶⁰ Utbe b. Rebia:

“Biz bunlarla çarpışmak istemiyoruz!”²⁶¹

Ey Muhammed! Sen kavmimizden, dengimiz olanları karşımıza
çıkar!²⁶²

²⁵⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/67.

²⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 1/117, Beyhakî, Delâil, 3/71, Zehebî, Târîh, s. 65, İbn Kesîr, Bidâye, 3/278, Heysemî, 6/76.

²⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Vâkıdî, Megâzî, 1/68, İbn Sa’d, 2/17, Taberî, Târîh, 2/279, Beyhakî, Delâil, 3/72, İbn Esîr, Kâmil, 2/125, İbn Seyyid, 1/54, Zehebî, Târîh, s. 36.

²⁵⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/68, İbn Sa’d, 2/17, İbn Kesîr, Bidâye, 3/273.

²⁵⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Vâkıdî, Megâzî, 1/68, Taberî, Târîh, 2/279, Beyhakî, Delâil, 3/72, İbn Esîr, Kâmil, 2/125, İbn Seyyid, 1/254, İbn Kesîr, Bidâye, 3/273.

²⁵⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/68, İbn Sa’d, 2/17.

²⁶⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Taberî, Târîh, 2/279, Beyhakî, Delâil, 3/72, İbn Seyyid, 1/254, Zehebî, Târîh, s. 36, İbn Kesîr, Bidâye, 3/273.

²⁶¹ Ahmed b. Hanbel, 1/117, Beyhakî, Delâil, 3/71, Zehebî, Târîh, s. 65.

²⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Vâkıdî, Megâzî, 1/68, İbn Sa’d, 2/17, Taberî, Târîh, 2/279, Beyhakî, Delâil, 3/72, İbn Seyyid, 1/254, Zehebî, Târîh, s. 36.

Biz, Abdulmuttalib oğullarından, amcalarımız oğullarıyla çarpışacağız!” dedi.²⁶³

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, saflarına dönmelerini Ensar gençlerine emir ve kendilerine dua ettikten sonra:

“Kalkınız ey Hâşim oğulları! Allah’ın nûrunu, bâtıllarıyla söndürmek için gelenlere karşı, hak yolunda çarpışınız -ki, zaten Allah peygamberinizi de bunun için göndermiş bulunuyor!²⁶⁴

Kalk ey Ubeyde b. Hâris!

Kalk ey Hamza!

Kalk ey Ali!” buyurdu.²⁶⁵

Ubeyde b. Hâris, Hz. Hamza ve Hz. Ali hemen kalkıp müşriklerin karşılarına vardıkları zaman, müşrikler:

“Siz, kimlersiniz?²⁶⁶ Konuşunuz ki, sizi tanıyalım.

Eğer dengimiz iseniz, sizinle çarpışalım!” dediler.²⁶⁷

Ubeyde b. Hâris:

“Ben, Ubeyde’yim!”

Hz. Hamza:

“Ben, Hamza’yım!”

Hz. Ali:

“Ben, Ali’yim!” dedi.

Bunun üzerine, Utbe b. Rebia:

“Değerli birer denklersiniz!” dedi.²⁶⁸

Kavmin en yaşlısı olan Ubeyde b. Hâris, Utbe b. Rebia ile,

Hz. Hamza, Şeybe b. Rebia ile,

Hz. Ali de, Velid b. Utbe ile karşılaştı ve çarpıştı.

Hz. Hamza, Şeybe b. Rebia’yı,

Hz. Ali de, Velid b. Utbe’yi öldürmekte gecikmedi.

Ubeyde b. Hâris ile Utbe b. Rebia ise, karşılaştılar ve çarpıştılar.

²⁶³ Ahmed b. Hanbel, 1/117, Beyhakî, Delâil, 3/72, İbn Kesîr, Bidâye, 3/278.

²⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/68, İbn Sa’d, 2/17.

²⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Ahmed b. Hanbel, 1/117 Taberî, Târih, 2/279, Beyhakî, Delâil, 3/71-72, İbn Esîr, Kâmil, 2/125, İbn Seyyid, 1/254, Zehebî, Târih, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/278.

²⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Taberî, Târih, 2/279, Beyhakî, Delâil, 3/71-72, İbn Esîr, Kâmil, 2/125, İbn Seyyid, 1/254, Zehebî, Târih, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/273.

²⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/68, İbn Sa’d, 2/17, İbn Kesîr, Bidâye, 3/273.

²⁶⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Taberî, Târih, 2/279, İbn Seyyid, 1/255, Zehebî, Târih, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/277.

İkisi de, ayakta duramayacak derecede birbirlerini yaraladılar.

Hz. Hamza ve Hz. Ali, kılıçlarıyla Utbe'nin üzerine yürüyüp, kendisinin ölümünü hızlandırdılar.

Ubeyde b. Hâris'i yüklenip, İslâm karargâhına getirdiler.²⁶⁹

Ubeyde'nin kesilen ayağının bileğinden kan ve ilikleri akmakta idi.²⁷⁰

Ubeyde b. Hâris, o halinde yanağını Peygamberimiz Aleyhisselamın ayağının üzerine koyarak:²⁷¹

“Yâ Rasûlallah! Ben şehit değil miyim?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Şehitsin!” buyurdu.

Ubeyde b. Hâris:

“Vallahi, Ebu Talib sağ olsaydı, söylediği söze kendisinden ziyade benim lâıyk olduğumu anlardı!” dedi ve Ebu Talib'in:

“Biz onun çevresinde, bize çoluklarımızı, çocuklarımızı unutturacak derecede çarpışıp yerlere serilmedikçe, onu size teslim edeceğimizi mi sanıyorsunuz?” mealli beytini okudu.²⁷²

Ne mutlu o kişiye ki

Hayatının sonucunda

Bulur Şanlı Peygamberi

Kendisinin başucunda.

Ubeyde b. Hâris, Bedir'den dönülürken,²⁷³ Safra'da vefat etti ve oraya gömüldü.²⁷⁴

Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselam, Nâziye'de konakladığı ve ashabın:

“Biz, bir misk kokusu duyuyoruz!?” diyerek hayret ettikleri zaman:

“Duymanıza ne engel var? İşte, Ebu Muaviye'nin [Ubeyde b. Hâris'in] kabri oradadır!” buyurmuştur.²⁷⁵

²⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/277, Taberî, Târîh, 2/279, İbn Esîr, Kâmil, 2/125, İbn Seyyid, 1/255, Zehebî, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/277.

²⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/69, Taberî, Târîh, 2/279.

²⁷¹ İbn Kesîr, Bidâye, 3/274.

²⁷² Vâkıdî, Megâzî, 1/69-70, Taberî, Târîh, 2/279, Hâkim, 3/188, İbn Esîr, Kâmil, 2/125, İbn Kesîr, Bidâye, 3/274, Diyarbekrî, 1/278.

²⁷³ Hâkim, 3/188, İbn Abdilberr, 3/1021, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/557.

²⁷⁴ İbn Sa'd, 3/50, Hâkim, 3/188, İbn Abdilberr, 3/1021, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/554.

²⁷⁵ İbn Abdilberr, 3/1021, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/554.

Ebu Cehil'in Müşrikleri Müslümanlarla Çarpışmaya Kışkırtışı

Ebu Cehil; müşrikleri Müslümanlarla çarpışmaya kışkırtıyor ve:

“Sürâka b. Cu’şum’un ayrılıp yardımını kesmesi sizi aldatmasın!

O, ancak Muhammed’e ve ashabına vermiş olduğu sözün üzerinde durmuştur.

Kudeyd’e dönünce, onun kavmine ne yapacağımızı biliyoruz!

Utbe b. Rebia’nın, Şeybe b. Rebia’nın ve Velid b. Utbe’nin öldürülmeleri de, sizi korkutmasın!

Onlar çarpışacakları sırada acele ettiler, böbürlendiler.

Allah’a yemin ederim ki; bugün, Muhammed ve ashabını tutup urganlara bağlamadıkça dönmeyeceğiz!

Sizden her biriniz, onlardan birisini öldürebilirsiniz!

Fakat, onları öldürmeyiniz, yakalayınız!

Dinlerinden ayrılmak için yaptıkları şeylerin, atalarının yapageldikleri ibadetlerinden, Lât ve Uzzâ’dan yüz çevirmelerinin ne demek olduğunu onlara öğreteceğiz!” diyordu.²⁷⁶

Hız. Ebu Bekir’in Müşrikler Tarafından Çarpışmaya Çıkan Oğluna Kızıp Çarpışmaya Çıkmaktan Alıkonuluşu

Hız. Ebu Bekir’in oğlu Abdurrahman, Kureyş müşrikleriyle birlikte Bedir’e gelmişti.²⁷⁷ Kendisi, müşriklerin en cesaretlilerinden ve keskin ok atıcılarındandı.²⁷⁸

Abdurrahman, meydana çıkıp kendisiyle çarpışacak er dileyince, Hız. Ebu Bekir hemen ayağa kalktı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Biz, senden yararlanıyoruz!” buyurarak, onun oğlu ile çarpışmasına müsaade etmedi.²⁷⁹

Hız. Ebu Bekir, oğlu Abdurrahman’a seslenerek:

“Ey habîs! Bana olan nisbetin nerede kaldı?!” dedi.

Abdurrahman:

²⁷⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/71, İbn Kesîr, Bidâye, 3/283.

²⁷⁷ Halebî, 2/414.

²⁷⁸ İbn Abdilberr, 2/825, Halebî, 2/414.

²⁷⁹ İbn Abdilberr, 2/824, Halebî, 2/414.

“Aramızda; silahtan, uzun endamlı, hızlı koşan attan ve yolunu sapıtmış ak saçlı ihtiyarları öldüren keskin kılıçtan başka bir şey kalmadı!” dedi.²⁸⁰

Müşriklerin Üzerine Kum Saçılıp Mücahidlerin Hücuma Kaldırılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; eline bir avuç kum alıp²⁸¹ Kureyş müşriklerine yöneldi ve:

“Kara olsun yüzleri!”²⁸²

Allah’ım! Onların kalblerine korku doldur! Ayaklarını, titret (tutmaz et!)”²⁸³ diyerek elindeki kumu müşriklere doğru saçtı.²⁸⁴

Saçılan kumdan, yüzlerine, gözlerine dolmayan kimse kalmadı!²⁸⁵ Bundan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hep birden müşriklere hamle ediniz!” buyurup, İslâm mücahidlerini hücuma kaldırdı.²⁸⁶

Müşrikler, bozulmaya başladılar.

Yüce Allah; Kureyş müşriklerinin ulularından ve eşrafından öldürteceklerini öldürttü, esir ettireceklerini de esir ettirdi.²⁸⁷

Bu hususta Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle buyrulur:

“Hani, Rabbin, meleklere:

‘Şüphesiz ki, Ben sizinle beraberim!

Haydi, iman edenlere sebat ilham ediniz!’ diye vahyedyordu.

‘Ben kâfirlerin yüreklerine korku salacağım.

Hemen vurunuz boyunlarının üzerine! Vurunuz onların her bir parmağına!’ buyuruyordu.

Bunun sebebi, şudur: Çünkü, onlar Allah’a ve Allah’ın Resûlüne karşı koydular.

²⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/291, İbn Kesîr, Bidâye, 3/291-292.

²⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/280, Beyhakî, Delâil, 3/81, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/257, Zehebî, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/281.

²⁸² İbn İshak, İbn Hişam, 2/281, Vâkıdî, Megâzî, 1/81, Beyhakî, Delâil, 3/81, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/257, Zehebî, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/281.

²⁸³ Vâkıdî, Megâzî, 1/81.

²⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/280, Vâkıdî, Megâzî, 1/81, Beyhakî, Delâil, 3/81, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/2, 7, Zehebî, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/284.

²⁸⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/81, İbn Seyyid, 1/257, İbn Kesîr, Bidâye, 3/284, Heysemî, 6/84.

²⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/280, Taberî, Târîh, 2/281, Beyhakî, Delâil, 3/81, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/257, Zehebî, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/284.

²⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/280, Taberî, Târîh, 2/281, Beyhakî, Delâil, 3/81, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/257, Zehebî, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/281.

Kim Allah'a ve Allah'ın Resûlüne karşı koyarsa, Allah'ın cezası, cidden çok çetindir.”²⁸⁸

“Onları siz öldürmediniz! Fakat, Allah öldürdü onları!

Attığın zaman da, sen atmadın, ancak Allah attı ve bunu, mü'minleri Kendi tarafından güzel bir nimet imtihanı ile denemek için yaptı.

Şüphesiz, Allah herşeyi işiten ve bilendir.”²⁸⁹

Tarafların Çarpışmaya İsteklenmeleri

Müslümanlarla müşrikler karşılaştıkları zaman, Allah tarafından, mü'minler müşrikleri az, müşrikler de mü'minleri az ve zayıf görmüşler ve iki taraf da çarpışmaya ısınmış ve isteklenmişlerdi.

Bu husus, Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle açıklanır:

“Hani, karşılaştığınız zaman, Allah onları (müşrikleri) gözlerinizde az gösteriyor, sizi de onların gözlerinde azaltıyordu.

Çünkü, Allah, işlenmesi gereken işi yerine getirecekti.

Bütün işler Allah'a döndürülür.”²⁹⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Cesaret ve Metaneti

Hız. Ali der ki:

“Bedir günü, savaş şiddetlendiği zaman, Resûlullah Aleyhisselama sığınmıştık. O gün, insanların en cesarethsi ve en kahramanı o idi. Müşriklerin saflarına ondan daha yakın olan kimse yoktu!”²⁹¹

“Bedir günü, biraz çarpıştıktan sonra;

‘Ne yapıyor bir bakayım?’ diye acele Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldim.

Peygamberimiz Aleyhisselam, secdeye kapanmış, durmadan:

‘Yâ Hayy yâ Kayyûm! Yâ Hayy yâ Kayyûm!’ diyordu.

Çarpışmak için, savaş meydanına döndüm.

Resûlullahın yanına tekrar dönüp geldiğim zaman, o yine secdeye kapanmış, ‘Yâ Hayy yâ Kayyûm!’ diyordu. Sonra, tekrar çarpışmaya gittim. Tekrar dönüp geldiğim zaman, kendisi yine secdede bunu söylüyordu.

Yüce Allah, ona fetih ve zaferi ihsan etti.”²⁹²

²⁸⁸ Enfâl: 12-13.

²⁸⁹ Enfâl: 17.

²⁹⁰ Enfâl: 44.

²⁹¹ İbn Sa'd, 2/23, Ahmed b. Hanbel, 1/126.

²⁹² İbn Sa'd, 2/26, 1/223, Beyhakî, Delâil, 3/49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/275-276.

Ashabın Bedir'de Gösterdikleri Kahramanlıklardan Örnekler ve Ebu Cehil'in Öldürülüşü

Ümeyye b. Halef esir edildiği zaman, Abdurrahman b. Avf'a:

"Sizden, kendisine deve kuşu kanadıyla alâmetlenmiş olan o adam kimdir?" diye sormuştu.

Abdurrahman b. Avf:

"O, Hamza b. Abdulmuttalib'dir!" deyince, Ümeyye b. Halef:

"İşte, bize yapılanları, o yaptı!" dedi.²⁹³

Ebu Cehil'in mensup bulunduğu Mahzum oğulları, birçok kimsenin öldürüldüğünü görünce:

"Ebu'l-Hakem b. Hişam'm yanına yaklaşılamaz! Rebia'nın oğulları acele ettiler ve ölüp gittiler! Onları, kabileleri koruyamadılar!" dediler ve Ebu Cehil'in etrafında deve sürüsü veya orman gibi oldular, onu ortalarına aldılar.

İçlerinden birisini Ebu Cehil'e benzetmeyi ve onun gibi giydirmeyi kararlaştırdılar. Ebu Kays b. Fâke b. Mugîre'yi Ebu Cehil'e benzeterek giydirdiler.

Hz. Hamza, onun üzerine yürüdü ve:

"Al bunu da, Abdulmuttalib'in oğlundan, benden!" diyerek, Ebu Cehil'in gözleri önünde vurup öldürdü!

Hz. Ali de, Ebu Cehil gibi giydirilen Abdullah b. Münzir'in üzerine:

"Al bunu da, Abdulmuttalib'in oğullarından, benden!" diyerek, Ebu Cehil'in gözleri önünde öldürdü.

Mahzum oğulları, Harmele b. Amr'ı Ebu Cehil gibi giydirdiler.

Hz. Ali ona doğru vardı. Onun da işini bitirdi.

Bunun üzerine, Ebu Cehil ve adamları, Halid b. A'lem'i Ebu Cehil gibi giydirmek istedilerse de, Halid yanaşmadı, kaçındı.²⁹⁴

Hz. Ali'nin anlattığına göre; o gün, gündüz ilerleyince, Müslümanlarla müşriklerin safları birbirine karıştı.

²⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/284, Vâkıdî, Megâzî, 1/83, Taberî, Târîh, 2/283, İbn Esîr, Kâmil, 2/127, Zehebi, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

²⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/86-87.

Kum tepesinin üzerinde müşriklerin birisiyle Sa'd b. Hayseme çarpışıyor-
du. Müşrik, nihayet Sa'd b. Hayseme'yi şehit etti.

Müşrik başına miğfer geçirmişti ve atlı idi.

Hemen attan indi.

Hiz. Ali'yi tanıdı.

Hiz. Ali ise onu tanıyamadı.

Müşrik:

"Ebu Talib'in oğlu! Çarpışmak için, gel!" dedi.

Hiz. Ali onunla çarpışmaya niyetlenince, müşrik yüksekte aşağı inip
Hiz. Ali'ye doğru geldi.

Hiz. Ali, orta boylu olduğu için, o da müşrikin yaptığı gibi yapmak istedi.

Müşrik:

"Ey Ebu Talib'in oğlu! Kaçıyor musun?" dedi.

Hiz. Ali:

"Hayır! Senin yakınında yer alacağım!" dedi ve ayağını pekiştirdikten
sonra, döndü.

Müşrik, yaklaşıp Hiz. Ali'ye kılıçla vurdu.

Hiz. Ali kalkanına siperlendi.

Müşrikin kılıcı kalkana saplanıp kaldı.

Vurma sırası Hiz. Ali'ye gelince, onu omuzundan göğsüne doğru kılıçla
çaldı. Zırhını enlemesine biçti!

Müşrik, titredi ve sarsıldı.

Hiz. Ali, kılıcının onu öldürdüğünü sandı.

O sırada, arkasından bir kılıcın parladığını ve şakıdığını görünce, Hiz.
Ali başım eğdi.

Kılıcı parlatan:

"Al bunu da, ben Abdulmuttalib'in oğlundan!" derken, müşrikin kellesi
miğferiyle birlikte yere yuvarlandı!

Hiz. Ali, dönüp arkasına baktığı zaman, Hiz. Hamza'yı gördü.²⁹⁵

Nevfel b. Huveylid, Müslümanlarla karşılaştığı zaman:

"Ey Kureyş cemaatı! Bugün, ululuk, yücelik günüdür!" diyerek haykır-
maya başlayınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

²⁹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/92-93.

“Allah’ım! Nevfel b. Huveylid’e karşı bana yardımcı ol, onun hakkından gel!” diyerek dua etmişti.

Nevfel b. Huveylid, Kureyş cemaatının dağılmaya başladığını görünce de; Ensar mücahidlerine seslendi:

“Kanlarımızı dökmekten, size ne fayda var? Sizin süte ihtiyacınız yok mu?” dedi.

Cebbar b. Sahr onu esir etti. Önüne düşürüp götürürken, Nevfel, Hz. Ali’nin kendisine doğru seğirterek geldiğini gördü ve:

“Ey Ensârî kardeş! Şu gelen, kimdir? Lât ve Uzzâ’ya and ederim ki; gördüğüm o adam beni öldürmek istiyor!” dedi.

Cebbar b. Sahr:

“O, Ali b. Ebi Talib’dir!” dedi.

Hz. Ali, yetişip onu kılıçla çaldı. Kılıç onun kalkanına battı.

Kılıcını kalkandan kurtardıktan sonra, vurup bacaklarını zırhıyla birlikte kesti. Sonra da, başını gövdesinden ayırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Nevfel b. Huveylid hakkında kimde bilgi var?” diye sorunca, Hz. Ali “Ben onu öldürdüm!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allâhu ekber!” diyerek tekbir getirdi ve:

“Allah, onun hakkındaki duamı kabul buyurdu” dedi.²⁹⁶

Hz. Ömer der ki:

“Bedir günü, Âs b. Saîd b. Âs’ı, arslan gibi toprakları yırtıp saçarken gördüm.²⁹⁷ Öküzün boynuzu ile kaşındığı, kazındığı gibi kaşınıyor, kazınıyordu. Ben ondan uzak durdum. Amcasının oğlu²⁹⁸ Ali b. Ebi Talib, üzerine yürüyüp²⁹⁹ onu öldürdü!”³⁰⁰

²⁹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/91-92.

²⁹⁷ İbn Abdilberr, 2/622.

²⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/288.

²⁹⁹ İbn Abdilberr, 2/622.

³⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/288, İbn Abdilberr, 2/622.

Hız. Ali, Bedir’de müşriklerin başlarını vurup vurup düşürüyordu.³⁰¹

Ebu Cehil; uzun kuyruklu bir at üzerinde bulunuyor,³⁰² müşriklerin ordusu içinde, recezler söyleyerek, kendisinden hiçbir savaşta öç alınmayacağını iddia edip, “Beni anam bu gibi işler için doğurdu!” diyerek övünüp duruyordu.³⁰³

Abdurrahman b. Avf der ki:

“Bedir günü, sağıma soluma baktım, gördüm ki; Ensar gençlerinden, çok genç ikisinin arasındayım.

Ben ise, onlardan daha güçlü olanlar arasında bulunmak isterdim.

Onlardan biri bana:

‘Ey amca! Sen Ebu Cehil’i tanır mısın?’ diye sordu.

Ben de:

‘Evet! Tanırım! Senin ona ne hâcetin var ey kardeşimin oğlu?’ dedim.

Genç:

‘Haber aldım ki; o, Resûlullah Aleyhisselama sövermiş!’

Varlığım Kudret Elinde olan Allah’a yemin ederim ki; ben onu bir görecek olursam, ikimizden, eceli gelen ölmedikçe, şahsım onun şahsından ayrılmayacaktır!’ dedi.

Gencin bu sözüne şaşım.

Öbür genç de, berikinin söylediği gibi söyledi.

Çok geçmeden, Ebu Cehil’i halkın arasında dönüp dururken gördüm ve:

‘Görüyor musunuz? İşte, sorduğunuz adam!’ dedim.

Gençler hemen kılıçlarını sıyırdılar. Ebu Cehil’e doğru seğirtip gittiler ve onu kılıçtan geçirdiler.

Bu gençler, Muaz b. Afra’ ile Muaz b. Amr b. Cemuh idi.”³⁰⁴

Ebu Cehil ile ilk karşılaşan, Muaz b. Amr b. Cemuh oldu.³⁰⁵

Muaz b. Amr b. Cemuh der ki:

“Ben kavimden işitmiştim.³⁰⁶ Onlar:

³⁰¹ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/97.

³⁰² İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/203.

³⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/286-287.

³⁰⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/193, Buhârî, Sahîh, 4/22, 5/11, Müslim, 3/1372, İbn Abdilberr, 3/1413.

³⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/287, Taberî, Târih, 2/284.

³⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/287, Taberî, Târih, 2/284, Beyhakî, Delâil, 3/84, İbn Abdilberr, 3/1410, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/202, İbn Seyyid, 1/260, İbn Kesîr, Bidâye, 3/287.

‘Ebu’l-Hakem [Ebu Cehil] orman içindedir! Hiç kimse ona erişemez! Ona yol bulamaz!’ diyorlardı.³⁰⁷

O, orman içinde korunmaya alınmış gibi idi.³⁰⁸

Kureyş müşriklerinin onun hakkında söylediklerini işittiğim zaman,³⁰⁹ onu kendime hedef yaptım, ona doğru vardım. Fırsat bulunca, ona saldırdım.

Kılıcımla bir darbe indirip, ayağını baldırının yarısından uçurdum!

Vallahi, düştüğü zaman, onu, yem için hurma çekirdeği ufaltan değirmenin altına giden hurma çekirdeklerinin o değirmende döğülürken sıçramasına benzettim.

Onun oğlu İkrime de, bana, omuzumun üzerinden kılıçla vurup kolumu kesti.

Elim, yanımdan, derime asılı kaldı!

Bunun üzerine, çarpışmak bana zor ve çetin geldi.

Gün boyunca, elim arkamda sürünür olduğu halde, savaşmaya devam ettim.

Beni rahatsız edince de, üzerine ayağımla bastım, onu koparıp attım!³¹⁰

Sonra, her yere sığınmaya çalıştığı sırada İkrime’ye rastladım.

Eğer kolum yanımda (yerinde) olsaydı, o gün, muhakkak onu öldürme-yi arzu ederdim!”³¹¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Acaba Ebu Cehil ne yapıyor? Kim gidip bir bakar?” buyurdu.³¹²

Ebu Cehil’in ölüler arasında araştırılmasını emretti.³¹³

Bunun üzerine, Abdullah b. Mes’ud onu aramaya gitti ve buldu.

“Â! Ebu Cehil! Sensin hâ!” dedi ve onun sakalından tuttu.³¹⁴

³⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/287, Vâkıdî, Megâzî, 1/87, Taberî, Târîh, 2/284, Beyhakî, Delâil, 3/84, İbn Abdilberr, 3/1410, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/202, İbn Seyyid, 1/260, Zehebî, Târîh, s. 40, İbn Kesîr, Bidâye, 3/287.

³⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/87.

³⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/287, Taberî, Târîh, 2/284, Beyhakî, Delâil, 3/84, İbn Abdilberr, 3/1410, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/202, İbn Seyyid, 1/260, Zehebî, Târîh, s. 40, İbn Kesîr, Bidâye, 3/2, 287.

³¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/287, Vâkıdî, Megâzî, 1/87, Taberî, Târîh, 2/284, Beyhakî, Delâil, 3/84-85, İbn Abdilberr, 3/1410, İbn Esîr, Kâmil, 2/127, İbn Seyyid, 1/260-261, Zehebî, Târîh, s. 40, İbn Kesîr, Bidâye, 3/287.

³¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/87.

³¹² Ahmed b. Hanbel, 3/115, Buhârî, Sahîh, 5/6, 20, Beyhakî, Delâil, 3/86, Zehebî, Târîh, s. 70, İbn Kesîr, Bidâye, 3/288.

³¹³ Ahmed b. Hanbel, 3/115, Buhârî, Sahîh, 5/6, 20.

³¹⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/115, Buhârî, Sahîh, 5/6, Zehebî, Târîh, s. 70, İbn Kesîr, Bidâye, 3/288.

Abdullah b. Mes'ud der ki:

“Ben onu son dakikalarını yaşadığı sırada buldum ve tanıdım, boynuna ayağımla bastım ve:

‘Ey Allah düşmanı! Allah seni zelil ve hakîr kıldı, değil mi?’ dedim. O, ‘Allah beni ne ile zelil ve hakîr kıldı? Kavminin öldürdüğü adamdan, benden daha üstün kim var? Ey koyun çobancı! Sen çetin ve erişilmesi çok güç olan bir yere çıkmışsın! Sen onu bırak da, bana haber ver ki, bugün devran kimindir?’ dedi.

‘Allah’ın ve Resûlullahındır!’ dedim.³¹⁵

Kendisine ‘Seni öldüreceğim!’ dediğim zaman, bana:

‘Efendisini öldüren ilk köle sen değilsin!

Benim için en ağır gelen şey, beni senin,³¹⁶ çiftçilerin [Medinelilerin] öldürüp³¹⁷ Mutayyibîn’den veya Ahlâftan bir adamın³¹⁸ öldürmüş olmasındır!’ dedi.³¹⁹

Ebu Cehil’in yanında iyi bir kılıç vardı.

Benim yanımdaki kılıç ise, eski ve işe yaramaz bir kılıçtı.

Kendi kılıcımın onun başını kesemeyince, elime Ebu Cehil’in kılıcını aldım. Kendisini kendi kılıcıyla öldürdükten sonra, Resûlullah Aleyhisselâminın yanına vardım:

‘Ebu Cehil’i öldürdüm!’ dedim.

‘Kendisinden başka ilah olmayan Allah aşkına, doğru mu?’ diyerek bana üç kere yemin ettirdi.³²⁰ Secdeye kapandı.³²¹ Allah’a hamd ü sena etti.³²² ‘Allâhu ekber!’ diyerek tekbir getirdikten sonra:

‘Hamdolsun O Allah’a ki, va’dini doğruladı, kuluna yardım etti. Toplanan toplulukları, tek başına, hezimete, bozguna uğrattı’ dedi.³²³

Ebu Cehil için de:

‘Bu, bu ümmetin Firavunu idi’ buyurdu.”³²⁴

³¹⁵ İbn İshak, İbn Hîşâm, 2/288-289, Vâkıdî, Megâzî, 1/89-90, Taberî, Târîh, 2/284, Beyhakî, Delâil, 3/85-86, İbn Esîr, Kâmil, 2/127, İbn Seyyid, 1/261, Zehebî, Târîh, s. 41, İbn Kesîr, Bidâye, 3/288.

³¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/90, Belâzurî, Ensâb, 1/299, İbn Esîr, Kâmil, 2/127.

³¹⁷ Buhârî, Sahîh, 5/20.

³¹⁸ M. Âsım Köksal, İslâm Târîhi, 1/18 Mekke Devri, 1/87-90’da Mutayyibîn ve Ahlâf hakkında izahat vardır.

³¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/90, Belâzurî, Ensâb, 1/299, İbn Esîr, Kâmil, 2/127.

³²⁰ Ahmed b. Hanbel, 1/444, Zehebî, Târîh, s. 70-71, İbn Kesîr, Bidâye, 3/288-289.

³²¹ İbn Esîr, Kâmil, 2/127, Zehebî, Târîh, s. 71, İbn Kesîr, Bidâye, 3/289.

³²² İbn İshak, İbn Hîşâm, 2/289, Taberî, Târîh, 2/284, Beyhakî, Delâil, 3/86, İbn Seyyid, 1/261.

³²³ Ahmed b. Hanbel, 1/444, Zehebî, Târîh, s. 71, İbn Kesîr, Bidâye, 3/289, Beyhakî, Delâil, 3/88.

³²⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/444, Beyhakî, Delâil, 3/88, Zehebî, Târîh, s. 71, İbn Kesîr, Bidâye, 3/289.

Abdulkays kabilesinden Ma'bed b. Vehb de, Bedir savaşında, iki elinde iki kılıç kullanarak çarpışmıştır.³²⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, gerek Ma'bed'i ve gerek Abdulkays kabilesinin öteki yiğitlerini:

"Onlar, Allah'ın yeryüzündeki arslanlarıdır!" diyerek tebrik ve takdir buyurmuştur.³²⁶

Abdullah b. Mes'ud:

"Bedir günü, çarpışırken, Sa'd b. Ebi Vakkas'ı gördüm.

Piyadeler arasında ath gibi çarpışmakta idi!" demiştir.³²⁷

Zübeyr b. Avvam der ki:

"Bedir günü, ben, Ubeyde b. Saîd b. Âs'la karşılaştım.

O, baştan ayağa kadar zırha bürünmüş, gözlerinden başka bir yeri görünmez halde, at üzerinde bulunuyordu.

Büyük karını olduğu için, kendisine 'Ebu Zâtülkiriş' denilirdi.

'Ben, Ebu Zâtülkiriş'im! Ben, Ebu Zâtülkiriş'im!' diyerek, herkese meydan okuyordu.

Elimdekimi mızrağımı, hemen onun gözüne sapladım, yıkılıp öldü! Ayağımı yanağına bastım, mızrağımı olanca gücümle çekip çıkardım. Fakat, mızrağımın iki tarafı eğilmişti."³²⁸

Ükkâşe b. Mıhsan'ın, Bedir savaş gününde, elindeki kılıcı kırılmıştı. Peygamberimiz Aleyhisselam, ona ağaç dallarından bir dal verip:

"Ey Ükkâşe! Çarpış bununla!" buyurdu.

Ükkâşe o dalı ahp salladığı zaman, dal, elinde uzun boylu, dayanıklı, parlak bir kılıç oluverdi!

Ükkâşe; Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte bulunduğu bütün savaşlarda bu kılıcı kullandı.

Avn diye anılan bu kılıç, hayatı boyunca, kendisinin yanında kaldı.³²⁹

³²⁵ İbn Abdilberr, 2/1428, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/223.

³²⁶ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/223, İbn Hacer, İsâbe, 3/441

³²⁷ İbn Sa'd, 3/141, Zehebî, Siyer, 1/67.

³²⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/85, 86, Buhârî, Sahîh, 5/14, İbn Kesîr, Bidâye, 3/290.

³²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/290, Vâkıdî, Megâzî, 1/93, İbn Sa'd, 1/188, Beyhakî, Delâil, 3/98, İbn

Müşriklerden Âsım b. Ebi Avf:

“Ey Kureyş cemaatı! Akrabalık haklarını gözetmeyen, topluluğunuzu dağıtan, bilinmeyen şeyi size getiren Muhammed’le çarpışınız! O kurtulursa, ben kurtulmayayım!” diyerek haykırırken, Ebu Dücâne Simâk b. Hareşe ile karşılaştılar ve çarpıştılar.

Ebu Dücâne onu bir vuruşta öldürdü.

Üzerindeki silahını, ötesini berisini almaya durunca, Hz. Ömer üzerlerine geldi:

“Bırak şimdi onun ötesini berisini! Biz daha düşmanla uğraşıp duruyoruz...” dedi.

O sırada, müşriklerden Ma’bed b. Vehb³³⁰ gelerek Ebû Dücâne’ye arkasından kılıçla bir darbe indirdi.

Ebu Dücâne, deve çöker gibi, yere çöktü!

Hemen kalkıp, ona kılıç vurmaya başladı. Fakat onu öldüremedi.

Ma’bed, önünde göremediği bir çukura düşünce, Ebu Dücâne onun üzerine çöktü ve başını kesti.³³¹

Ümeyye b. Halef’in Esir Edilişi ve Öldürülüşü

Abdurrahman b. Avf der ki:

“Ümeyye b. Halef,³³² Mekke’de,³³³ Cahiliye devrinde³³⁴ dostumdu.

İsmim de, Abdi Amr idi.³³⁵

İslâmiyet geldiği,³³⁶ Müslüman olduğum zaman, Abdurrahman olarak isimlendim.³³⁷

Abdiberr, 3/1080, İbn Hazm, Cevâmi, s. 113, İbn Seyyid, 1/262, Zehebî, Târîh, s. 74, İbn Kesîr, Bidâye, 3/290.

³³⁰ Benî Kelb b. Avf b. Ka’b b. Amr b. Leys’lerden olup Benî Âmir b. Lüey’lerin müttefikli, antlaşmalı idi (İbn İshak, İbn Hişam, 2/372).

³³¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/86.

³³² İbn İshak, İbn Hişam, 2/283, Vâkıdî, Megâzî, 1/82, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/91, Zehebî, Târîh, s. 39, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³³³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/283, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/91, Zehebî s. 39, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/82.

³³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/283, Vâkıdî, Megâzî, 1/82, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/82.

³³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/283, Vâkıdî, Megâzî, 1/82, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn

Bizim Mekke'de bulunduğumuz sırada, o bana rastlar ve:

'Ey Abdi Amr! Babanın seni isimlendirdiği bir isimden yüz mü çevirdin?!' der, ben de kendisine:

'Evet!³³⁸ Allah beni İslâmiyete erdirdi. Abdurrahman olarak isimlendim'³³⁹ derdim.

O da:

'Ben Rahman'ı tanımıyorum!³⁴⁰ Yemâme'deki Müseylime de Rahman adıyla adlanmıştır. Ben seni bu adla çağırmam.'³⁴¹

Sen aramızda bundan başka bir isim kullan ki, ben seni onunla çağırayım.

Seni ilk isminle çağırdığım zaman, bana cevap vermiyorsun. Ben de seni bilmediğim bir şeyle çağıramam!' derdi.

Gerçekten de, beni 'Ey Abdi Amr!' diye çağırdığı zaman, ona cevap vermezdim.

Kendisine:

'Ey Ali'nin babası! Dilediğini yap!' dedim.

Bunun üzerine, o bana:

'Sen, Abdulilâh'sın!' dedi.

Ona:

'Evet!' dedim.

Rastladıkça, bana 'Ey Abdulilâh!' dediği zaman ona cevap verir ve kendisiyle konuşturdum.

Bedir gününde, ona rastladım:

Oğlu Ali b. Ümeyye'nin elinden tutmuş, duruyordu.

Ben de, savaşta ele geçirdiğim birtakım zırhları yanımda taşıyordum.

Ümeyye b. Halef, beni görünce:³⁴²

'Ey Abdi Amr!' diye seslendi.

Kendisine cevap vermedim.

Bunun üzerine, bana:

'Ey Abdulilâh!' diye seslendi.

Kesîr, Bidâye, 3/286.

³³⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/283, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³³⁹ Beyhakî, Delâil, 3/91.

³⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/283, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/82.

³⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/283, Taberî, Târîh, 2/282, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

‘Evet!’ dedim.³⁴³

Ümeyye b. Halef, bana:

‘Senin bende alacak bir şeyin yok mudur?’

Ben senin yanındaki zırhlardan daha hayırlı değil miyim?!’ dedi.

Ona:

‘Evet! Öyledir!’ dedim.

Ellerimden zırhları atıp onun ve oğlunun ellerinden tuttum.

Ümeyye b. Halef:

‘Doğrusu, ben bugünkü gibisini şimdiye kadar hiç görmemişimdir!³⁴⁴
Sizin süte ihtiyacınız yok mudur?’ dedi.³⁴⁵

Ümeyye b. Halef, bu sözüyle, ‘Beni kim esir ederse, ona fidye (kurtulma-
lık akçesi) olarak bol sütlü deve veririm’ demek istemişti.³⁴⁶

Ben; Ümeyye b. Halef ile onun oğlu arasında, onların ellerinden tutmuş
olduğum halde giderken, Ümeyye b. Halef, bana:

‘Ey Abdulilâh! Sizden,³⁴⁷ göğsünde deve kuşu kanadıyla alâmetlenmiş
olan o adam kimdir?’ diye sordu.

Ona:

‘O, Hamza b. Abdulmuttalib’dir!’ dedim.

‘İşte, bizim başımıza bütün bu işleri getirmiş olan odur!’ dedi.³⁴⁸

Vallahi, ben onları önlerine düşüp götürüyordum ki, Bilal onu benimle
birlikte gördü.

Ümeyye b. Halef Mekke’de ona İslâm’ı bırakması için işkence yapar, onu
Mekke’nin güneşten kızmış kumluğuna yatırarak büyük bir kaya parçası
getirip onun göğsünün üzerine konulmasını emreder, sonra da:

‘Ya işte böylece devam edersin, ya da Muhammed’in dininden ayrılır-
sın!’ derdi.

Bilal ise, bu işkencelere karşı:

³⁴³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/283-284, Vâkıdî, Megâzî, 1/83, Taberî, Târih, 2/283, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/284, Taberî, Târih, 2/283, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn Seyyid, 1/259, Zehebî, Târih, s. 39, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³⁴⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/284, Vâkıdî, Megâzî, 1/83, Taberî, Târih, 2/283, Beyhakî, Delâil, 3/91, İbn Seyyid, 1/259, Zehebî, Târih, s. 39, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/284, Zehebî, Târih, s. 39.

³⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/284, Taberî, Târih, 2/283, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/284, Vâkıdî, Megâzî, 1/83, İbn Esîr, Kâmil, 2/127, İbn Seyyid, 1/259, Zehebî, Târih, s. 39, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

‘Allah birdir! Allah birdir! [Ehad! Ehad!]' demekten geri durmazdı.

Bilal, onu görür görmez:

‘Küfrün başı Ümeyye b. Halef ha!

O kurtulursa, ben kurtulmam!’ dedi.

Ona:

‘Ey Bilal! O şimdi benim esirimdir!’ dedim.

Bilal:

‘O kurtulursa, ben kurtulmam!’ dedi.

Bilal’e:

‘Beni dinlemiyor musun, ey karanın oğlu!’ dedimse de, o:

‘Eğer o kurtulursa, ben kurtulmam!’ dedi ve sesinin çıkabildiği kadar:

‘Ey Allah’ın Ensarı! İşte, küfrün başı Ümeyye b. Halef!

O kurtulursa, ben kurtulmam!’ diyerek bağırmaya başladı.

Birden, bizi kuşattılar, bilezik gibi halka içine aldılar.

Ben ise, onu korumaya ve savunmaya çalışıyordum.

İçlerinden bir adam, kılıcını sıyırdı.

Ümeyye’nin oğlunu, ayağından vurup yere düşürdü.

Ümeyye ise, şimdiye kadar bir benzerini daha işitmediğim bir çığlık kopardı.

Ona:

‘Artık sen kendini kurtar! Senin için kurtuluş yoktur! Vallahi, ben sende hiçbir şeyi gideremem!’ dedim.

Ümeyye b. Halef ile oğlunu kılıçtan geçirdiler, işlerini bitirdiler.

Allah Bilal’e rahmet etsin ki, onun yüzünden hem zırhlarım elimden gitti, hem esirlerim!”³⁴⁹

Abdurrahman b. Avf’ın Ümeyye b. Halef’e göstermek istediği vefakârlık, aralarındaki yazılı bir sözleşmeden ileri geliyordu.

Bu sözleşmeye göre:

Abdurrahman b. Avf’ın Mekke’deki mallarını ve akrabalarını korumayı Ümeyye b. Halef,

Ümeyye b. Halef’in Medine’deki mallarını ve akrabalarını korumayı da Abdurrahman b. Avf üzerine almış bulunuyordu.³⁵⁰

³⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/284, Taberî, Târîh, 2/283, Beyhakî, Delâil, 3/91, 92, İbn Seyyid, 1/259, Zehebî, Târîh, s. 39, İbn Kesîr, Bidâye, 3/286.

³⁵⁰ Buhârî, Sahîh, 3/60.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Kureyş Müşriklerinin Bozulup Kaçacakları Hakkındaki Âyeti Okuyarak Çadırından Çıkışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, zırh gömleğini üzerine giyinmiş olduğu halde çadırından dışarı çıkarken, Kamer sûresinin:

“Yakında o cemaat bozguna uğrayacak, onlar arkalarını dönüp kaçacaklar!” mealli 45. âyetini okumuştur.³⁵¹

Bu âyet Mekke’de nazil olmuştur.³⁵²

Hz. Ömer der ki:

“Bu âyet nazil olduğu zaman, kendi kendime:

‘Acaba hangi cemaat bozguna uğratılacak? Kime galebe çalınacak ola?!’ demiştim.

Bedir günü gelip de Resûlullah Aleyhisselamın zırhını giyinmiş olduğu halde bu âyeti okuduğunu görünce, anladım ki, Yüce Allah meğer Kureyş müşriklerini bozguna uğratacaktı!’ dedim.³⁵³

Bu âyetin tefsirini o gün öğrendim!”³⁵⁴

Müşriklerin Öldürülmeyip Esir Edilmelerinden Sa’d b. Muaz’ın Hoşnutsuzluk Göstermesi

Müşrikler bozguna uğradığı zaman, Müslümanlardan bir kısmı müşrikleri takip ve esir ediyor, bir kısmı da ganimet mallarını topluyordu.³⁵⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sa’d b. Muaz’ın yüzünde, halkın yaptıkları şeyden (müşrikleri öldürmeyip esir etmelerinden) hoşnutsuzluk gösterdiğini gördü.

Ona:

“Vallahi, ey Sa’d! Halkın yaptığı şeyden hoşlanmıyor gibisin?” buyurdu.

Sa’d b. Muaz:

“Evet! Vallahi yâ Rasûlallah! Bu, Allah’ın Kureyş müşriklerinin başına getirdiği ilk musibetti. Bence onları öldürmek sağ bırakmaktan daha makbuldür!” dedi.³⁵⁶

³⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 1/329, Buhârî, Sahîh, 3/230, Taberî, Târih, 2/280-281, Tefsîr, 27/108-109, Beyhakî, Delâil, 3/50, Zehebî, Târih, s. 60, İbn Kesîr, Bidâye, 3/276.

³⁵² İbn Kesîr, Bidâye, 3/276.

³⁵³ İbn Sa’d, 2/25, Taberî, Tefsîr, 27/108, İbn Kesîr, Tefsîr, 4/266, Beyzâvî, 2/439, Ebussuud, 8/174.

³⁵⁴ İbn Kesîr, Tefsîr, 4/266, Bidâye, 3/276.

³⁵⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/98, İbn Kesîr, Bidâye, 3/301.

³⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/280-281, Taberî, Târih, 2/281, İbn Esîr, Kâmil, 2/126, İbn Seyyid, 1/258, İbn Kesîr, Bidâye, 3/284.

Bedir Savaşında Öldürülen ve Esir Edilen Müşriklerin Sayısı

Bedir savaşında Kureyş müşriklerinden 70 kişi öldürüldü ve bir o kadar da esir edildi.³⁵⁷

Ebu Cehil, öldürülen müşriklerin altmışdokuzuncusu idi.³⁵⁸

Müşrik Ölülerinden Yirmidördünün Bedir'deki Pis Bir Kuyuya Atılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; Kureyş müşriklerinin ulularından yirmi-dört kişinin cesetlerinin birarada kaldırılmasını emir buyurdu da, onlar Bedir kuyularından pis bir kuyuya atıldılar.

Böylece, pis kuyu yeni pislikleri de içine almış oldu.³⁵⁹

Babasının Cesedi Kuyuya Atılırken Ebu Huzeyfe'nin Üzüntü Duyuşu ve Üzülmesinin Sebebi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu Huzeyfe'nin babası Utbe'nin cesedi sürünüp kuyuya atılırken, Ebu Huzeyfe'nin üzüldüğünü ve yüzünün renginin değiştiğini görünce:

“Ey Ebu Huzeyfe! Galiba, babanın durumundan dolayı kalbine bir şeyler girdi?” buyurdu.

Ebu Huzeyfe:

“Hayır! Vallahi, yâ Rasûlallah! Bana ne babamdan, ne de onun vurulup düşeceği yerden dolayı bir şüphe gelmiştir.

Fakat, ben babamda bulunduğunu bildiğim isabetli görüşlülük, usluluk ve faziletin kendisini er geç İslâmiyete kılavuzlamaya yeteceğini sanmakta ve ummakta idim.

Onun uğradığı musibeti görünce, küfür üzerine ölüp gittiğini düşündüm, bu bana üzüntü verdi” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam Ebu Huzeyfe için hayırla dua etti ve hayır diledi.³⁶⁰

³⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/374, Vâkıdî, Megâzî, 1/144, İbn Sa'd, 2/17-18, Müslim, 3/1384-1385, Beyhakî, Delâil, 3/124, Zehebî, Târîh, s. 37, İbn Kesîr, Bidâye, 3/300.

³⁵⁸ İbn Kesîr, Tefsîr, 2/293.

³⁵⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Kesîr, Bidâye, 3/283.

³⁶⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/294, Vâkıdî, Megâzî, 1/111, 112, Taberî, Târîh, 2/285.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Bedir Kuyusuna Cesetleri Atılan Müşriklere Hitabı

Düşman bir kavme galip olduğu zaman, oranın açık bir sahasında üç gün kalmak Peygamberimiz Aleyhisselamın âdeti idi.

Bedir savaşının üçüncü günü olunca da, Peygamberimiz Aleyhisselam devesinin getirilmesini emir buyurdu. Yol ağırlığı deveye yüklenip bağlandı. Bundan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam, yaya olarak yürümeye başladı.

Ashabı da, kendisinin ardı sıra yürüdüler ve birbirlerine:

“Herhalde, Resûlullah Aleyhisselam bir iş için gidiyor, sanırsınız” dediler.

Nihayet, Peygamberimiz Aleyhisselam, müşriklerden öldürülenlerin atıldığı kuyunun bir tarafında durdu ve onlara:

“Ey filanın oğlu filan! Ey filanın oğlu filan!”³⁶¹

Ey Utbe b. Rebia!

Ey Şeybe b. Rebia!

Ey Ümeyye b. Halef!

Ey Ebu Cehil b. Hişam!...’ diye isimlerini birer birer sayarak seslendi³⁶² ve:

“Siz Allah’a ve Resûlullah’a itaat etmiş olsaydınız, itaatınız sizi sevindirir mi idi? (Elbette sevindirirdi.)”³⁶³

Peygamberine en kötü davranan peygamber aşireti siz oldunuz:

Siz beni yalanladınız, başka insanlar ise beni doğruladılar!

Siz beni yurdumdan çıkardınız, başka insanlar ise beni barındırdılar!

Siz benimle çarpıştınız, başka insanlar ise bana yardım ettiler!”³⁶⁴

Allah’ın ve Resûlünün,³⁶⁵ Rabbinizin³⁶⁶ size va’d ettiği şeyi siz hak ve gerçek buldunuz mu?³⁶⁷ Bulmuş bulunuyorsunuz, değil mi?³⁶⁸ Ben, Rabbimin bana va’d ettiği şeyi hak ve gerçek buldum!”³⁶⁹

³⁶¹ Ahmed b. Hanbel, 3/145, Buhârî, Sahîh, 5/8, Müslim, 3/2203, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, İbn Seyyid, 1/263, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293, Heysemî, 6/91.

³⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Taberî, Târîh, 2/285, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, Zehebî, Târîh, s. 41, İbn Kesîr, Bidâye, 3/292.

³⁶³ Ahmed b. Hanbel, 3/145, 4/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, Beyhakî, Delâil, 3/92, Zehebî, Târîh, s. 72, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/293, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Taberî, Târîh, 2/285, Zehebî, Târîh, s. 42, İbn Kesîr, Bidâye, 3/292.

³⁶⁵ Müslim, 3/2203, İbn Seyyid, 1/263.

³⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Ahmed b. Hanbel, 4/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, Müslim, 3/2203, Taberî, Târîh, 2/285, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, Zehebî, Târîh, s. 41, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁶⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Ahmed b. Hanbel, 3/145, Buhârî, Sahîh, 5/8, Müslim, 3/2203, Taberî, Târîh, 2/285, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, İbn Seyyid, 1/263, Zehebî, Târîh, s. 41, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁶⁸ Müslim, 3/2203.

³⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Müslim, 3/2203, Taberî, Târîh, 2/285, İbn Esîr,

Biz, Rabbimizin bize va'd ettiği şeyi hak ve gerçek bulduk!" buyurdu.³⁷⁰

Hz. Ömer³⁷¹ ve bazı sahabiler:³⁷²

"Ya Rasûlallah! Ölmüş,³⁷³ ruhsuz cesetlere,³⁷⁴ ölmüş,³⁷⁵ kokmuş bir hale gelmiş³⁷⁶ bir topluluğa mı sesleniyorsun?!"³⁷⁷ Onlarla mı konuşuyorsun?!"³⁷⁸ dediler.

Hz. Ömer:

"Yâ Rasûlallah! Onlar senin sözlerini nasıl işitsinler, sana nasıl cevap versinler ki, hepsi leş olmuşlar?!" dedi.³⁷⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Nefsim,³⁸⁰ Muhammed'in nefsi³⁸¹ Kudret Elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki,³⁸² benim söylediklerimi, siz onlardan daha iyi işitir değilsiniz!³⁸³ Fakat, onlar cevap vermeye kâdir olamazlar!³⁸⁴

Onlar, Rablerinin kendilerine va'd ettiği akibetin hak ve gerçek olduğunu öğrenmiş bulunuyorlar!" buyurdu.³⁸⁵

Kâmil, 2/129, İbn Seyyid, 1/393, Zehebî, Târîh, s. 41, İbn Kesîr, Bidâye, 3/292.

³⁷⁰ Ahmed b. Hanbel, 4/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, Beyhakî, Delâil, 3/92, Zehebî, Târîh, s. 72, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁷¹ Ahmed b. Hanbel, 3/145, 4/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, Müslim, 3/2203, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Seyyid, 1/263, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Ahmed b. Hanbel, 6/170, Taberî, Târîh, 2/285, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, Zehebî, Târîh, s. 41, İbn Kesîr, Bidâye, 3/292.

³⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, İbn Kesîr, Bidâye, 3/292.

³⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/145, 4/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, Müslim, 3/2203, Beyhakî, Delâil, 3/92.

³⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112.

³⁷⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Ahmed b. Hanbel, 6/170, Zehebî, Târîh, s. 41.

³⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Taberî, Târîh, 2/285, Zehebî, Târîh, s. 41, İbn Kesîr, Bidâye, 3/292.

³⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Ahmed b. Hanbel, 3/145, 4/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, Müslim, 3/2203, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Seyyid, 1/263, Zehebî, Târîh, s. 59, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁷⁹ Müslim, 3/2203.

³⁸⁰ Müslim, 3/2203, Beyhakî, Delâil, 3/92, Zehebî, Târîh, s. 59, İbn Kesîr, Bidâye, 3/294.

³⁸¹ Ahmed b. Hanbel, 3/145, 4/29, Buhârî, Sahîh, 5/8, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁸² Ahmed b. Hanbel, 3/145, Buhârî, Sahîh, 5/8, Müslim, 3/2203, Beyhakî, Delâil, 3/92, Zehebî, Târîh, s. 59, İbn Kesîr, Bidâye, 3/294.

³⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Ahmed b. Hanbel, 3/145, Buhârî, Sahîh, 5/8-9, Müslim, 3/2203, Taberî, Târîh, 2/285, Beyhakî, Delâil, 3/92, İbn Seyyid, 1/263, Zehebî, Târîh, s. 59, İbn Kesîr, Bidâye, 3/293.

³⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Müslim, 3/2203, Taberî, Târîh, 2/285, İbn Esîr, Kâmil, 2/129, İbn Seyyid, 1/263, Zehebî, Târîh, s. 59, İbn Kesîr, Bidâye, 3/294.

³⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/292, Vâkıdî, Megâzî, 1/112.

Toplanan Ganimetler Hakkında Mücahidler Arasında Çıkan Anlaşmazlığın Giderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; mücahidlerin karargâhta topladıkları malların biraraya getirilmesini emretti.

Mücahidler, bunun üzerinde anlaşmazlığa düştüler.

O malları toplayanlar:

“Onlar bizimdir!” dediler.

Düşmanla savaşıyorlar, onları kovalayanlar:

“Vallahi, biz olmasaydık, siz o ganimetleri elde edemezsiniz! Kureyş müşriklerini oyalayıp sizin onu toplamanıza imkân veren biziz!” dediler.

Müşriklerin arkadan gelmesinden korkarak Resûlullah Aleyhisselamı koruyanlar da:

“Vallahi, siz bizden daha fazla hak sahibi değilsiniz! Allah onları bize yendirdiği zaman, biz de düşman öldürmesini ve o malları koruyan kimse bulunmadığı zaman onu almasını biliyorduk. Fakat, biz düşmanın Resûlullah Aleyhisselama saldırmamasından korktuk da, onun önünde durduk. O halde, siz o mallara bizden daha müstahak değilsiniz!” dediler.³⁸⁶

Ubâde b. Sâmit der ki:

“Bedir ashâbı olarak ganimet üzerinde anlaşmazlığa düştüğümüz ve onda ahlâkımızın kötüleştiği sırada, Enfâl sûresi hakkımızda nazil oldu.

Böylece, Allah o ganimetleri ellerimizden çıkarttı ve onu Resûlünün eline verdi.

Resûlullah Aleyhisselam da, onu Müslümanlar arasında eşit olarak bölüştürdü.”³⁸⁷

Savaşta büyük yararlılık ve kahramanlık gösterenler, kendilerine, zayıf Müslümanlardan farklı bir hisse verileceğini sanıyorlardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam ganimetlerin eşit olarak bölüştürülmesini emir buyurunca, Sa’d b. Ebi Vakkas:

“Yâ Rasûlallah! Zayıfların koruyucuları olan süvarilere de, zayıflar gibi mi hisse vereceksin?!” demişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

³⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/295, Taberî, Târih, 2/285, İbn Esîr, Kâmil, 2/130, İbn Seyyid, 1/264, İbn Kesîr, Bidâye, 3/301, 302.

³⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/296, Taberî, Târih, 2/286, Zehebî, Târih, s. 42, İbn Kesîr, Bidâye, 3/302.

“Anan ağlasın³⁸⁸ Sa’d’ın anasının oğlu!³⁸⁹ Sizler, yardıma ve rızka, zayıflarınız yüzünden nâil olmuyor musunuz?!” buyurdu.³⁹⁰

Müslümanların bu hususta Allah’tan korkmaları, Allah’a ve Resûlüne itaatleri, aralarını düzeltti.³⁹¹

Cebrail Aleyhisselamın Peygamberimiz Aleyhisselamdan Müsaade Alıp Bedir’den Ayrılışı

Bedir’de savaş sona erince, Cebrail Aleyhisselam, kısrak üzerinde, zırhlı, mızraklı olduğu halde Gubar seniyesinde görünüp:

“Ey Muhammed! Rabbin olan Yüce Allah beni sana gönderdi.

Sen razı oluncaya kadar senden ayrılmamamı da, bana emir buyurdu. Razı oldun mu?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Razı oldum!” buyurunca, Cebrail Aleyhisselam dönüp gitti.³⁹²

Bedir Şehitleri

Bedir savaşında, altısı Muhacirlerden, sekizi de Ensardan olmak üzere 14 şehit verildi.

Muhacirlerden olan şehitler

1. Ubeyde b. Hâris,
2. Umeyr b. Ebi Vakkas,
3. Züşsimaleyn b. Abdi Amr,
4. Âkıl b. Bükeyr,
5. Mihca’,
6. Safvan b. Beyzâ.

Ensardan olan şehitler

1. Sa’d b. Hayseme,
2. Mübeşşir b. Abdülmünzir,
3. Yezid b. Hâris,

³⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/99, Ahmed b. Hanbel, 1/173.

³⁸⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/173.

³⁹⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/99, Ahmed b. Hanbel, 1/173, Buhârî, Sahîh, 3/225.

³⁹¹ Taberî, Târîh, 2/286.

³⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/113, İbn Sa’d, 2/26, 27, Beyhakî, Delâil, 3/131, İbn Kesîr, Bidâye, 3/304.

4. Umeyr b. Humam,
5. Râfi' b. Mualla,
6. Hârise b. Sürâka,
7. Avf b. Hâris,
8. Muavviz b. Hâris.³⁹³

Bedir'den Ayrılıp Üseyl Vadisinde Gecelenişi ve Zekvan'ın Gece Bekçiliği Edişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; ganimet mallarının toplanıp taşınmasına Abdullah b. Ka'b'ı memur edip,³⁹⁴ kendisine Ashabdan birisinin de yardımcı olmasını emir buyurdu.³⁹⁵

İkinci namazını Bedir'de kıldıktan sonra hareket edip Üseyl'e varıldı ve orada kalındı.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Geceleyin bizi koruyacak (bekleyecek) kim var?” diye sordu.

Herkes sustu.

Hemen, bir adam ayağa kalktı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen, kimsin?” diye sordu.

O:

“Zekvan b. Abdi Kays!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Otur!” buyurdu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bizi geceleyin koruyacak (bekleyecek) başka kim var?” diye tekrar sordu.

Bir adam ayağa kalktı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen, kimsin?” diye sordu.

O:

“İbn Kays!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona da:

³⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/364, 365, Vâkıdî, Megâzî, 1/145-147, İbn Sa'd, 2/17-18.

³⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/112, Taberî, Târih, 2/286.

³⁹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/112.

“Otur!” buyurdu.

Bir müddet bekledikten sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam sorusunu tekrarladi.

Yine, bir adam ayağa kalktı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen, kimsin?” diye sordu.

Adam:

“Ebû Sebu’ (Ebû Süba’)!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona da:

“Otur!” buyurdu.

Bir müddet sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Üçünüz de kalkınız!” buyurdu.

Zekvan b. Abdi Kays yalnız başına ayağa kalkınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öteki arkadaşların nerededir?” diye sordu.

Zekvan b. Abdi Kays:

“Yâ Rasûlallah! Bu gece senin bütün sorularını cevaplayan ben idim!” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Allah da seni korusun!” diye dua buyurdu.

Zekvan b. Abdi Kays, böylece gece bekçiliği yaptı.³⁹⁶

Allah ondan razı olsun!

Seyer’de Durulup Ganimet Mallarının Mücahidlere Bölüştürülmesi

Peygamberimiz Aleyhisselam; ganimet malları ve esirlerle birlikte Medine’ye doğru ilerleyerek Safra boğazından çıkınca, boğazla Naziye arasındaki Seyer diye anılan otlak yerde konakladı.

Allah’ın müşriklerden Müslümanlara kazandırdığı harp ganimet mallarını orada mücahidlere bölüştürdü.³⁹⁷

Harp ganimet malları şunlardı:

1. 150 adet deve,
2. 10 at (Belâzurî’ye göre 30 at),
3. Çok miktarda kırmızı kadife,

³⁹⁶ Vâkidî, Megâzî, 1/113.

³⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/297, Taberî, Târîh, 2/286.

4. Çok miktarda harp âlet ve edevâtı,
5. Sahtiyan,
6. Ev eşyası,
7. Giysiler...

Peygamberimiz Aleyhisselam, ganimet malları arasından Ebu Cehil'in devesini, safiyy (başkumandan hakkı) olarak aldı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bu deve üzerinde, Hudeybiye umresine kadar, savaşa çıkardı.

Hudeybiye umresinde, ona, kurbanlık olmak üzere nişan vurmuştu. Müşrikler o zaman 100 deve verip onu almak istedilerse de, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Eğer kurbanlık diye ayırmamış, anmamış olsaydık, dileğinizi yerine getirirdim” buyurmuştur.

Ganimet malları 317 hisseye ayrıldı.

İzinli veya vazifeli bulunan 8 kişi ile Bedir'de şehit düşenler de hisseye katıldılar.

Mücahidlerden kimine bir deve ile birlikte ev eşyası,

Kimine iki deve,

Kimine sahtiyan vesaire düştü.³⁹⁸

Münebbih b. Haccac'ın kılıcı Zülfikâr da Peygamberimiz Aleyhisselama düştü.³⁹⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, Bedir savaşına ya Sa'd b. Ubâde'nin hediye ettiği kılıçla, ya da kılıçsız olarak çıkmıştı.⁴⁰⁰

Nadr b. Hâris'in Boynunun Vuruluşu

Kureyş müşriklerinden esir edilmiş olanlar, Üseyl'de Peygamberimiz Aleyhisselama arzedilmişlerdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Nadr b. Hâris'i görünce, ona uzun uzun baktı.

Nadr, yanındaki adama:

“Muhammed vallahi beni öldürecek! O, bana, öldürecek gibi baktı!” dedi.

Yanındaki adam:

³⁹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/100-103.

³⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/103, İbn Sa'd, 1/486, İbn Esîr, Kâmil, 2/316.

⁴⁰⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/103.

“Vallahi, korktuğun için, sana öyle geliyor!” dedi.

Nadr, Mus’ab b. Umeyr’e:

“Ey Mus’ab! Sen bana akrabalık yönünden bunlardan daha yakınsın.

Arkadaşlarım hakkında ne yaparsa, bana da öyle yapması için, sahibine söyle!

Vallahi, sen benim dediğimi yapmazsan, o beni öldürür!” dedi.

Mus’ab:

“Allah’ın Kitabında zikredildiği üzere, şöyle şöyle söyleyen; Peygamberi-ne de şöyle şöyle söyleyen sen değil miydin?” dedi.

Nadr b. Hâris, Mus’ab b. Umeyr’in söylediklerini duymazdan gelerek:

“Bana arkadaşlarım gibi muamele yapsın!

Onlar öldürülürse, ben de öldürüleyim.

Onlara eman verilirse, bana da eman verilsin!” dedi.

Mus’ab b. Umeyr, ona:

“Sen onun ashabına da çok işkence yapardın!” dedi.

Nadr b. Hâris:

“İyi amma, vallahi, sen esir olsaydın, ben sağ oldukça seni hiçbir zaman Kureyş’e öldürtmezdim!” dedi.

Mus’ab b. Umeyr:

“Senin bunu doğru söylediğine inanıyorum.

Fakat, ben senin gibi değilim.

İslâmiyet aramızdaki akrabalık bağlarını kesmiştir!” dedi.⁴⁰¹

Peygamberimiz Aleyhisselam; Safrâ’da⁴⁰² Nadr b. Hâris’in boynunun vurulmasını Hz. Ali’ye emir buyurunca,⁴⁰³ Mikdad:

“O, benim esirimdir! Ben ondan kurtulmalık akçesi alarak yararlanacağım” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ali’ye:

“Vur onun boynunu!” buyurduktan sonra:

“Allah’ım! Mikdad’ı fazl u kereminle zengin yap!” diyerek, Mikdad hakkında dua buyurdu.⁴⁰⁴

⁴⁰¹ Vâkidi, Megâzî, 1/106-107.

⁴⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 2/298, İbn Seyyid, 1/265, İbn Kesîr, Bidâye, 3/305.

⁴⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/298, Vâkidi, Megâzî, 1/107, İbn Seyyid, 1/265, İbn Kesîr, Bidâye, 3/305.

⁴⁰⁴ Vâkidi, Megâzî, 1/107.

Ukbe b. Ebi Muayt'ın Boynunun Vuruluşu

Ukbe b. Ebi Muayt; müşriklerin, Peygamberimiz Aleyhisselama Mekke'de secde de iken yapılmayacak işkenceleri yapan azıllarından olup,⁴⁰⁵ Kâbe'de secde de iken Peygamberimiz Aleyhisselamı boğmaya kalkışmış, Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Ebu Bekir tarafından kurtarılmıştı.⁴⁰⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam Mekke'den Medine'ye hicret ettiği zaman da, söylediği iki beyitte:⁴⁰⁷

“Hicret edip bizden uzaklaştın ey Kasvâ adındaki devenin binicisi!

Göreceksin pek yakında beni atlı olarak karşında!

Saplayıp duracağım mızrağımı, sulayacağım onu kanınızla!

Kılıç da, bırakmayacak sizin hiçbir örtülü yerinizi!” demişti.⁴⁰⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun bu sözlerini işitince:

“Allah'ım! Onu boğazlanacak yerinin üzerine yüzükoyun düşür!” diyerek ilenmişti.

Ukbe b. Ebi Muayt, Kureyş ordusunun bozguna uğradığı sırada, atının başını yenip kaçamamış; Abdullah b. Selime de onu yakalayarak esir etmişti.⁴⁰⁹

İrku'z-zabya'da bulunduğu sırada, Peygamberimiz Aleyhisselam Ukbe b. Ebi Muayt'ın boynunun vurulmasını emir buyurunca,⁴¹⁰ Ukbe b. Ebi Muayt:

“Vâh, yazık bana ey Kureyş cemaati! Şunlar arasmda, burada ne diye bir tek ben öldürülüyorum?!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah'a ve Resûlüne olan düşmanlığından dolayı!” buyurdu.

Ukbe b. Ebi Muayt:

“Yâ Muhammed! Kavminden herkese yaptığını, bana da yap!

Onları öldürürsen, beni de öldür!

Onlara eman verirsen, bana da eman ver!

Onlardan kurtulmalık akçesi alırsan, benden de onlar gibi kurtulmalık akçesi al!⁴¹¹

⁴⁰⁵ Ahmed b. Hanbel, 1/417, Buhârî, Sahîh, 1/65, 131, Müslim, 3/1418, Nesâî, 1/162, Belâzurî, Ensâb, 1/125, Zehebî, Târih, s. 215, İbn Kesîr, Bidâye, 3/44, Heysemî, 6/16.

⁴⁰⁶ Ahmed b. Hanbel, 2/204, Buhârî, Sahîh, 4/240, Beyhakî, Delâil, 2/274, Zehebî, Târih, s. 215.

⁴⁰⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/82, Beyhakî, Delâil, 3/94.

⁴⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/82.

⁴⁰⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/82, Beyhakî, Delâil, 3/94.

⁴¹⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/114, Beyhakî, Sünen, 9/64, 65, İbn Kesîr, Bidâye, 3/305.

⁴¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/114, Beyhakî, Sünen, 9/64, 65.

Yâ Muhammed! Sen beni öldürürsen, küçük çocuklara kim bakacak?" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ateş!⁴¹² Git ey Âsım b. Sabit! Vur onun boynunu!" buyurdu.

Âsım b. Sabit, gidip onun boynunu vurdu.⁴¹³

Ukbe b. Ebi Muayt'ın boynunun Hz. Ali tarafından vurulduğu da rivayet edilir.⁴¹⁴

Ukbe b. Ebi Muayt öldürülünce, Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Vallahi, Allah'ı, Resûlünü ve Kitabını inkâr eden, Peygamberini işkenceden işkenceye uğratan, senin kadar kötü bir adam bilmiyorum! Allah'a hamd ederim ki; O seni öldürdü! Senin ölümünden dolayı gözümü aydın etti" buyurdu.⁴¹⁵

Ebu Hind'in Peygamberimiz Aleyhisselama Yemek Getirilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam'ın Irku'z-zabya'da bulunduğu sırada, Fer-ve b. Amr'ın azadlısı Ebu Hind, içinde hays⁴¹⁶ yemeği dolu bir tulumla Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi.⁴¹⁷

Ebu Hind, Peygamberimiz Aleyhisselamın hacamatçısı idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun hakkında:

"Ebu Hind, Ensardandır. Ona kız veriniz! Ondan da kız alımsız!" buyurmuş⁴¹⁸ ve Peygamberimiz Aleyhisselamın bu buyruğu yerine getirilmiştir.⁴¹⁹

Abdullah b. Revâha ile Zeyd b. Hârise'nin Medine'ye Müjdeci Olarak Gönderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Üseyl'den,⁴²⁰ Yüce Allah'ın Resûlullah Aleyhisselama ve Müslümanlara ihsan buyurduğu fetih ve zaferi müjdele-

⁴¹² İbn İshak, İbn Hişam, 2/298, Vâkıdî, Megâzî, 1/116, Beyhakî, Sünen, 9/65, İbn Esîr, Kâmil, 2/131, İbn Seyyid, 1/265, İbn Kesîr, Bidâye, 3/305.

⁴¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/298, Vâkıdî, Megâzî, 1/114, Beyhakî, Sünen, 9/65.

⁴¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/298, İbn Kesîr, Bidâye, 3/306.

⁴¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/114, Beyhakî, Sünen, 9/65.

⁴¹⁶ Çekirdeği çıkarılmış hurma, tereyağı, yoğurt kurusu ve kavurulmuş unla iyice karıştırılarak yapılan yemektir (İbn Kesîr, Bidâye, 3/306, Fîruzâbadî, 2/217).

⁴¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/298, Vâkıdî, Megâzî, 1/116, Taberî, Târih, 2/286, İbn Kesîr, Bidâye, 3/306.

⁴¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/298-299, Vâkıdî, Megâzî, 1/114-116, Taberî, Târih, 2/286-287, İbn Abdilberr, 4/1772, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 6/322, İbn Kesîr, Bidâye, 3/306.

⁴¹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/299, Taberî, Târih, 2/287.

⁴²⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/114, Beyhakî, Delâil, 3/131, İbn Kesîr, Bidâye, 3/304.

mek üzere,⁴²¹ Abdullah b. Revâha'yı Medine'nin Âliye kesimindeki halka, Zeyd b. Hârîse'yi de Medine'nin aşağı kesimindeki halka göndermişti.⁴²²

Onlar, Pazar günü kaba kuşluk vaktinde, Akîk mevkiine gelince, Abdullah b. Revâha Medine'nin Âliye tarafına, yani Amr b. Avf oğulları, Hatma, Vâil oğullarının oturdukları semte ayrıldı. Hayvanının üzerinde:

“Ey Ensar cemaatı! Müjdelerim size ki; Resûlullah Aleyhisselam selâmet-tedir! Müşrikler öldürüldüler ve esir edildiler!

Rebia'nın oğulları, Haccac'ın oğulları, Ebu Cehil öldürüldü!

Zem'a b. Esved, Ümeyye b. Halef öldürüldü!

Süheyl b. Amr esir edildi!

Esirler içinde birçok dişli kişiler de var!” diyerek seslenmeye başladı.

Âsım b. Adiyy:

“Ey Revâha'nın oğlu! Söylediğin gerçek midir?” diye sordu.

Abdullah b. Revâha:

“Evet! Vallahi gerçektir! İnşaallah, yarın Resûlullah Aleyhisselam da elleri bağlanmış bulunan esirlerle birlikte gelir!” dedi.

Abdullah b. Revâha, Âliye'deki Ümeyye b. Zeyd oğullarına kadar, Ensar mahallelerini ev ev dolaşıp onlara zaferi müjdeledi.

Çocuklar, sevinçlerinden koşuyorlar ve:

“Ebu Cehil fâsık öldürüldü!” diyerek bağırıyorlardı.

Zeyd b. Hârîse de, Peygamberimiz Aleyhisselamın devesi Kasvâ'nın üzerinde Medine'ye girip musallâda (namazgâhta) durdu.

Etrafını saran halka:⁴²³

“Utbe b. Rebia,

Şeybe b. Rebia,

Ebu Cehil b. Hişam,

Zem'a b. Esved,

Ebu'l-Bahterî b. Âs b. Hişam,

Ümeyye b. Halef,

Haccac'ın oğulları Nübeyh ve Münebbih öldürüldüler” diyordu.⁴²⁴

⁴²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/296, Taberî, Târîh, 2/287.

⁴²² İbn İshak, İbn Hişam, 2/296, Taberî, Târîh, 2/88, Beyhakî, Delâil, 3/187, İbn Esîr, Kâmil, 2/130, İbn Seyyid, 1/265.

⁴²³ Vâkıdî, Megâzî, 1/114, 115.

⁴²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/296-297, Vâkıdî, Megâzî, 1/114.

Halk ise, Zeyd b. Hârîse'nin söylediklerini pek doğrulayamıyor; "Valla-hi, bu ancak kaçarak gelmiştir!" diyorlardı.⁴²⁵

Münafıklar ise, Zeyd'in oğlu Üsâme'ye:

"Sahibiniz [Muhammed Aleyhisselam demek istiyorlar] ve onunla birlik-te bulunanlar öldürülmüşlerdir!" demişlerdi.

Münafıklardan birisi de, Medine valisi Ebu Lübabe b. Abdülmünzir'e:

"Adamlarınız öyle dağıldılar ki, artık onlar bir daha biraraya toplanamazlar!

Ali ve arkadaşları da öldürüldüler!

Muhammed ve ashabı öldürüldüler!

Muhammed'in öldürüldüğünü, bu devesinden anlıyoruz!

Zeyd, korkusundan ne söylediğini bilmiyor!

Kendisi, geldi.

Muhammed de, sağ olsaydı, gelirdi!" dedi.

Ebu Lübabe, ona:

"Allah senin sözünü yalanlayacaktır!" dedi.

Yahudiler de:

"Muhammed sağ olsaydı, Zeyd gelmezdi" diyorlardı.

Üsâme b. Zeyd, babasının yanı tenhalaşınca,⁴²⁶ ona:

"Babacığım! Söylediklerin gerçek midir?" diye sordu.

Zeyd:

"Evet! Vallahi gerçektir yavrucuğum!" dedi.⁴²⁷

Üsâme, münafığın yanına dönüp:

"Sen Resûlullah ve Müslümanlar hakkında halkı sarsmak, ıztıraba düşürmek istiyorsun!

Resûlullah Aleyhisselam gelince, senin boynunu vurduracağım!" dedi.

Münafık:

"Ben onu konuşurlarken halktan işittim!" dedi.⁴²⁸

Zeyd b. Hârîse ile Abdullah b. Revâha, müşriklerden Bedir'de öldürülenleri Medine'de yüksek sesle birer birer ilan edince, Yahudi şairi Ka'b b. Eşref de:

"Bu, gerçek midir?

⁴²⁵ Zühri, Megâzî, s. 65.

⁴²⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/115.

⁴²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/297, Vâkıdî, Megâzî, 1/115, Beyhakî, Delâil, 3/187.

⁴²⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/115.

Bu iki adamın, Abdullah b. Revâha ile Zeyd b. Hârise'nin isimlerini andıkları kimseleri Muhammed'in öldürdüğünü mü sanıyorsunuz?!

Nasıl olur bu?

Onlar, Arapların kralları ve halkın ulularındırlar!

Vallahi, eğer Muhammed o kavmi musibete uğrattı ise, sizin için, yerin altı üstünden hayırlıdır!" demiş; ve verilen haberin doğruluğunu anlayınca da kalkıp Mekke'ye gitmiş, Muttalib b. Ebi Vedâa'nın evine inmiş, Bedir'de öldürülüp kuyuya atılan müşrik uluları üzerine mersiyeler söyleyerek ağlayıp ağlatmış, Mekkelileri Peygamberimiz Aleyhisselam aleyhinde ayaklandırmaya çalışmıştır.⁴²⁹

Bedir Savaşında Bulunmayan Bazı Müslümanların Peygamberimiz Aleyhisselamı Karşılayıp Zafer Tebrikinde Bulunmaları

Medine'de kalan Ensardan Useyd b. Hudayr, Peygamberimiz Aleyhisselamı karşılayarak:

"Yâ Rasûlallah! Allah'a hamd olsun ki, seni muzaffer ve gözünü aydın kıldı.

Vallahi, yâ Rasûlallah! Ben senin düşmanla çarpışacağını sanmıyor, ker-
van üzerine gideceğini sanıyordum.

Düşmanla çarpışacağını bilseydim, senden asla geri kalmazdım" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Doğru söyledin!" buyurarak onu doğruladı.⁴³⁰

Abdullah b. Üneys de, Peygamberimiz Aleyhisselamı Türban'da karşıladı.

"Yâ Rasûlallah! Selâmetle dönüşün ve zafere erişinden dolayı Allah'a hamd olsun!" diyerek tebrikte bulundu.⁴³¹

Süheyl b. Amr'ın Kaçmaya Teşebbüs Edışı ve Yakalanışı

Kureyş müşriklerinden Süheyl b. Amr, Malik b. Duhşum tarafından esir edilmişti.

Sukya ile Melel arasında bulunan Şenuke'de veya Revha'da⁴³² bulunduğu sırada, Malik b. Duhşum'a:

⁴²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/54-55, Taberî, Târîh, 3/3, Beyhakî, Delâil, 3/188, İbn Seyyid, 1/298, Zehebi, Târîh, s. 126.

⁴³⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/116-117, İbn Sa'd, 3/605.

⁴³¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/117.

⁴³² Vâkıdî, Megâzî, 1/105, 117.

“Beni def-i hâcet için serbest bırak!” dedi.

Malik b. Duşşum onu serbest bırakıp başucuna dikilince, Süheyl b. Amr:

“Ben utanıyorum. Yanımdan uzaklaş!” dedi.

Malik b. Duşşum uzaklaştığı zaman, Süheyl b. Amr yüzünün doğrusuna doğru çekip gitti.

Ellerindeki ipi de çözüp attı.

Süheyl b. Amr’ın dönüşü gecikince, Malik b. Duşşum halka seslendi.

Halk da, Peygamberimiz Aleyhisselam da, onu aramaya başladılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam onu ağaçların arasına gizlenmiş olduğu halde buldu.

Elleri boynuna bağlandı.

Ceza olarak Medine’ye kadar da yürütüldü, hayvana bindirilmedi.

Şukran’ın Esirler Üzerine Çavuş Tayin Edilişi ve Esirleri Medine’ye Getirişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; azadlı kölesi Şukran’ı, esirlerin üzerine çavuş tayin etmişti.

Mücahidlerden, kendilerine esir teslim edilenler de, Şukran’a bahşış verdiler.⁴³³

Esirler Medine’ye gelince, Peygamberimiz Aleyhisselam onları ashâbı arasında dağıttı ve:

“Esirlere iyi davranınız!” buyurdu.

Mus’ab b. Umeyr’in kardeşi Ebu Aziz der ki:

“Beni Bedir’den Medine’ye getirdikleri zaman, ben Ensardan bir aile içine düşmüştüm.

Onlar sabah akşam yemeklerini getirdikleri zaman, ekmeği özellikle bana verirler, kendileri hurma yerlerdi.

Çünkü, Resûlullah (Aleyhisselam) bizi onlara tavsiye etmişti.

Onlardan bir adamın eline bir ekmek kırığı düşmezdi ki, onu ikram olarak bana vermesin!

Ben ise, utanır, onu onlardan birine verirdim.

O da, onu hiç dokunmadan bana geri verirdi.”⁴³⁴

⁴³³ Vâkıdî, Megâzî, 1/105, İbn Sa’d, 3/49, 50.

⁴³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/299-300, Taberî, Târih, 2/287, İbn Kesîr, Bidâye, 3/306-307.

Esirlerden Ebu'l-Âs b. Rebi' ve Velid b. Velid de, kendilerine aynı şekilde yapıldığını söylerler.

Hatta, Kureyş esirlerinden Yezid'in bildirdiğine göre; Medine'ye gelirken, esirler hayvanlara binmişler, Müslümanlar yaya olarak yürümüşlerdir.⁴³⁵

Bedir Savaşında Müslümanlar Tarafından Esir Edilenler

1. Hz. Abbas,⁴³⁶
2. Akîl b. Ebi Talib,
3. Nevfel b. Hâris,
4. Ubeyde b. Amr,
5. Sâib b. Ubeyd,
6. Ukbe b. Ebi Muayt (yolda boynu vurulmuştur),
7. Hâris b. Ebi Vecze,
8. Amr b. Ebi Süfyan,
9. Ebu'l-Âs b. Rebi',
10. Ebu'l-Âs b. Nevfel,
11. Ebu Rîşe b. Ebi Amr,
12. Amr b. Ezrak,
13. Ukbe b. Hâris,
14. Adiyy b. Hıyar,
15. Osman b. Abdüşşems,
16. Ebu Sevr,
17. Ebu Aziz b. Umeyr,
18. Esved b. Âmir,
19. Sâib b. Ebi Hubeyş,
20. Huveyris b. Abbâd,
21. Salim b. Semmah,
22. Halid b. Hişam,
23. Ümeyye b. Ebi Huzeyfe,
24. Velid b. Velid b. Mugîre,
25. Osman b. Abdullah,
26. Sayfi b. Ebi Rifaa,

⁴³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/119.

⁴³⁶ İbn Sa'd, 4/10, 14, Ahmed b. Hanbel, 1/117, Taberî, Târîh, 2/288-289.

27. Ebu'l-Münzir b. Ebi Rifaa,
28. Ebu Atâ Abdullah b. Ebi Sâib,
29. Muttalib b. Hantab,
30. Halid b. A'lem,
31. Ebu Vedaa b. Dubeyre,
32. Ferve b. Kays,
33. Hanzale b. Kabîsa,
34. Haccac b. Kays,
35. Abdullah b. Übeyy b. Halef,
36. Ebu Azze Amr b. Ubeyd,
37. Fâke (Ümeyye b. Halef'in azadlısı),
38. Vehb b. Umeyr,
39. Rebia b. Derrac,
40. Süheyl b. Amr,
41. Abd b. Zem'a,
42. Abdurrahman b. Meşnu' (Menşu'),
43. Tufeyl b. Ebi Kuney',
44. Utbe b. Amr,⁴³⁷
45. Akîl b. Amr,
46. Temim b. Amr,
47. Temim b. Amr'ın oğlu,
48. Halid b. Esîd,
49. Ebu'l-Arîz Yesar (Âs b. Ümeyye'nin azadlısı),
50. Nebhan (Nevfel oğullarının azadlısı),
51. Abdullah b. Humeyd,
52. Akîl,
53. Müsafi' b. İyaz,
54. Cabir b. Zübeyr,
55. Amr b. Übeyy,
56. Kays b. Sâib,
57. Ebu Rühm b. Abdullah
58. Cumah oğullarının müttefiki (ismi unutulmuştur),
59. Cumah oğullarının müttefiki (ismi unutulmuştur),

⁴³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/3-7, Vâkudî, Megâzî, 1/138-144.

60. Nastas (Ümeyye b. Halef'in azadlısı),
61. Ebu Râfi' (Ümeyye b. Halef'in azadlısı),
62. Eslem (Nübeyh b. Haccac'ın azadlısı),
63. Habib b. Cabir,
64. Sâib b. Malik,
65. Şâfi',
66. Şefi',⁴³⁸
67. Nadr b. Hâris (yolda boynu vurulmuştur),
68. Abdullah b. Osman,
69. Hişam b. Velid,
70. Umeyr b. Avf (Süheyl b. Amr'ın azadlısı),
71. İbn Cahdem.⁴³⁹

Müşriklerden öldürülenler yetmişten fazla idi, esir edilenler de yetmiş-ten fazla idi.⁴⁴⁰

Süheyl b. Amr'ın Ön Dişlerinden İkisinin Çekilmesi Hakkındaki Teklifin Peygamberimiz Aleyhisselam Tarafından Kabul Edilmeyip, Kendisinin İleride Hoşa Gidebilecek Bir Konuşma da Yapabileceğinin Haber Verilişi

Esirler arasında bulunan Süheyl b. Amr, Kureyşlilerin hatibi idi.⁴⁴¹ Kendisinin üst dudağı da yarıktı.⁴⁴² Hz. Ömer: "Yâ Rasûlallah!⁴⁴³ Şu Süheyl b. Amr, Kureyşlilerin hatibidir."⁴⁴⁴

Bırak beni, onun iki ön dişlerini çekeyim de,⁴⁴⁵ dili dışarı sarksın!⁴⁴⁶ Artık hiçbir zaman hiçbir yerde senin aleyhinde hutbe irad edemesin" dedi.⁴⁴⁷

⁴³⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/7, 8.

⁴³⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/138, 143.

⁴⁴⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/144, Abdurrezzak, 5/348, Belâzurî, Ensâb, 1/305.

⁴⁴¹ Belâzurî, Ensâb, 1/303, İbn Abdilberr, 2/669, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/480.

⁴⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/304, Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 418, İbn Abdilberr, 2/670, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/480, İbn Kesîr, Bidâye, 3/300.

⁴⁴³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/289, İbn Abdilberr, 12/669, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/480, Zehebî, Târîh, s. 45, İbn Kesîr, Bidâye, 3/310.

⁴⁴⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/303.

⁴⁴⁵ Belâzurî, Ensâb, 1/303.

⁴⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/304, Vâkıdî, Megâzî, 1/107, Belâzurî, Ensâb, 1/303, Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 418, İbn Kesîr, Bidâye, 3/310.

⁴⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/304, Vâkıdî, Megâzî, 1/107, Belâzurî, Ensâb, 1/303, Taberî, Târîh, 2/289, Hâkim, 3/282, Zehebî, Târîh, s. 46, İbn Kesîr, Bidâye, 3/310.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bırak onu!⁴⁴⁸ Ben, onun uzuvlarına, böyle bir şey yaparak bir zarar vermem.

Eğer bunu yaparsam, peygamber olmama rağmen, Allah da bunu bana yapar.⁴⁴⁹

Belki o senin yermeyeceğin,⁴⁵⁰ öveceğin bir makamda da bulunur, sen onu översin!⁴⁵¹

Belki bir gün o seni sevindirir de!” buyurdu.⁴⁵²

Süheyl b. Amr, Peygamberimiz Aleyhisselamın haber verdiği o övülme-ye lâyık konuşmasını da, zamanı gelince yapmıştır.

Peygamberimiz Aleyhisselamın vefatı üzerine bazı Arap kabileleri temsilcilerinin Medine’ye gelerek zekât vermeyeceklerini açıkladıkları ve bunda direndikleri;⁴⁵³

Yer yer irtidad hareketlerinin görüldüğü, Mekke’nin çalkalandığı, Mekkelilerden bazılarının ağızlarının suyunun akmaya başladığı, Mekke halkının da az kalsın irtidad ediverecekleri;⁴⁵⁴

Mekke’nin genç valisi Attâb b. Esîd’in de korkup gizlendiği⁴⁵⁵ bir sırada idi ki, Süheyl b. Amr halka bir hutbe irad etti.⁴⁵⁶

Kâbe’nin yanında kalkıp irad ettiği hutbesinde:

“Muhammed Aleyhisselam kimin ilahı idiye, Muhammed (Aleyhisselam) ölmüş bulunmaktadır.

Allah ise, Diridir ve hiç ölmez!⁴⁵⁷

Ey Kureyş cemaatı! Sizler, Müslüman olanların en sonuncusu olmuş bulunduğunuz halde, irtidad edenlerin en öncüsü olmuş olmayınız!⁴⁵⁸

⁴⁴⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/303, Hâkim, 3/282.

⁴⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/304, Vâkıdî, Megâzî, 1/107, Taberî, Târîh, 2/289, Zehebî, Târîh, s. 46, İbn Kesîr, Bidâye, 3/310.

⁴⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/304, Vâkıdî, Megâzî, 1/107, Taberî, Târîh, 2/289, Zehebî, Târîh, s. 46, İbn Kesîr, Bidâye, 3/310.

⁴⁵¹ Mus’abü’z-Zübeyrî, s. 418, Belâzurî, Ensâb, 1/303, İbn Abdilberr, 2/670. İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁵² Hâkim, 3/282.

⁴⁵³ Taberî, Târîh, 3/223.

⁴⁵⁴ Mus’abü’z-Zübeyrî, s. 418, İbn Abdilberr, 2/670, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁵⁵ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁵⁶ Hâkim, 3/282, İbn Abdilberr, 2/670, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁵⁷ Hâkim, 3/282.

⁴⁵⁸ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

Vallahi, ben iyi biliyorum ki; bu din, güneşle ayın doğuşu ve batışı devam ettikçe, devam edecektir!⁴⁵⁹

Şu kendinizden olan kişi, sakın sizi aldatmasın!

Muhakkak ki, benim bu iş hakkındaki bildiklerimi o da biliyor.

Fakat, kendisinin Hâşim oğullarına olan kıskançlığı göğsünü, kalbini kaplamıştır!

Ey insanlar! Ben Kureyşlilerin mal bakımından en varlıklı olanıyım.

Siz emîrinizi büyük tanıyınız! Ona zekâtlarınızı ödeyiniz!

Eğer İslâmiyet işi sonuna kadar devam etmezse, ben sizin ödemiş olduğunuz zekâtlarınızı size geri vermeyi tekeffül ediyorum!” dedi ve ağladı.⁴⁶⁰

Süheyl b. Amr hutbesini bitirdiği zaman⁴⁶¹ halk yatıştı.⁴⁶² Vali Attâb b. Esîd de ortaya çıktı.

Kureyşlilerin İslâmiyette sebatları, Süheyl b. Amr’ın bu konuşmasıyla sağlanmış oldu.⁴⁶³

Allah ondan razı olsun!

Hız. Ömer, Süheyl b. Amr’ın bu konuşmasını işittiği zaman, Peygamberimiz Aleyhisselâmın vaktiyle onun hakkındaki ihbarını hatırlamış ve:

“Senin Resûlullah olduğuna bir kez daha şehadet ederim!” demekten kendini alamamıştır.⁴⁶⁴

Esir Edilen Müşrikler Hakkında Ne Yapılacağına Konuşulması

Hız. Ömer’in bildirdiğine göre; Bedir günü Müslümanlar müşriklerle karşılaşınca, Yüce Allah müşrikleri hezimete, bozguna uğrattı.

Onlardan 70 kişi öldürüldü, 70 kişi de esir edildi.

Peygamberimiz Aleyhisselâm esirlerin işini Hız. Ebu Bekir, Hız. Ali ve Hız. Ömer’le istişare etti.⁴⁶⁵

Hız. Ebu Bekir:

⁴⁵⁹ İbn Abdilberr, 2/670, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁶⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/304.

⁴⁶¹ Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 418, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁶² Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 418, Belâzurî, Ensâb, 1/304, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁶³ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/480.

⁴⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/107.

⁴⁶⁵ Ahmed b. Hanbel, 1/30, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Delâil, 3/137, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

“Ey Allah’ın Peygamberi! Bunlar amca oğulları, akraba⁴⁶⁶ ve kardeşlerdir.⁴⁶⁷ Ben onlardan fidye (kurtulmalık akçesi) almanı uygun görürüm.⁴⁶⁸ Onlardan aldıklarımız,⁴⁶⁹ kâfirlere karşı bizim için bir güç, kuvvet olur. Belki de, Allah onları doğru yola,⁴⁷⁰ İslâmiyete⁴⁷¹ erdirir⁴⁷² de, onlar bizim için destek olurlar” dedi.⁴⁷³

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ömer’e:

“Ey İbn Hattab! Senin görüşün nedir?” diye sordu.

Hz. Ömer:

“Hayır!⁴⁷⁴ Vallahi⁴⁷⁵ yâ Rasûlallah!⁴⁷⁶ Ben, Ebu Bekir’in görüşünde değilim!⁴⁷⁷

Benim bu husustaki görüşüm,⁴⁷⁸ onların boyunlarını vurmamıza izin vermendir!⁴⁷⁹

Bana müsaade buyur! (Akrabamdan) filanın boynunu ben vurayım!

Ali’ye müsaade buyur! (Kardeşi) Akîl’in boynunu o vursun!⁴⁸⁰

Hamza’ya müsaade buyur! Kardeşi filamn [Hz. Abbas’ın] boynunu o vursun!⁴⁸¹

Tâ ki, Allah, kalblerimizde müşriklere karşı bir yumuşaklık ve zaaf bulunmadığını belli etsin!⁴⁸²

⁴⁶⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/30, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Sünen, 9/68, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁶⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/30, Taberî, Târih, 2/294, Beyhakî, Sünen, 9/68, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁶⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/30, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, 2/475, Beyhakî, 3/137, Zehebî, Târih, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁶⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/30, Taberî, Târih, 2/294, Zehebî, Târih, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/287.

⁴⁷⁰ Ahmed b. Hanbel, 1/30, 31, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁷¹ Müslim, 3/1385, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Sünen, 9/68, Zehebî, Târih, s. 87.

⁴⁷² Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Sünen, 9/68, Zehebî, Târih, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁷³ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Taberî, Târih, 2/294, Beyhakî, Sünen, 9/68, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Sünen, 9/68, Zehebî, Târih, s. 68, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁷⁵ Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Zehebî, Târih, s. 87.

⁴⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Zehebî, Târih, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁷⁷ Müslim, 3/1385, Zehebî, Târih, s. 87.

⁴⁷⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Sünen, 9/68, Zehebî, Târih, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁷⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294, Beyhakî, Sünen, 9/68, Zehebî, Târih, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁸⁰ Müslim, 3/1385, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Zehebî, Târih, s. 87.

⁴⁸¹ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/294-295, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475.

⁴⁸² Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/295, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

Bu esirler müşriklerin eşrafı, önderleri,⁴⁸³ küfür elebaşlarıdır!” dedi.⁴⁸⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ebu Bekir’in görüşüne meyletti, Hz. Ömer’in görüşüne meyletmedi.⁴⁸⁵

Müşriklerden Bedir’de alınan esirler, Medine’ye getirildikleri ve Peygamberimiz Aleyhisselam tarafından sahabilerine “Bu esirler hakkında ne dersiniz?” diye görüşleri sorulduğu zaman, Ensardan Abdullah b. Revâha da:

“Yâ Rasûlallah! Bak; ağacı çok bir vadi bulup onları oraya soktuktan, ağaçları tutuşturduktan sonra, ateşin içine at, yak onları!” demişti.

Hz. Abbas:

“Allah senin akrabalık bağını kesmiş!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, hiç cevap vermeyip sustuktan sonra, kalıp kapalı bir yere girdi.

Müslümanlardan kimisi:

“Resûlullah Aleyhisselam Hz. Ebu Bekir’in sözünü kabul buyuracak!”

Kimisi:

“Ömer’in sözünü kabul buyuracak!”

Kimisi de:

“Abdullah b. Revâha’nın sözünü kabul buyuracak!” demektedirler.

Nihayet, Peygamberimiz Aleyhisselam onların yanlarına çıktı ve:

“Muhakkak ki, Yüce Allah bazı kimselerin kalblerini süttten daha yumuşak oluncaya kadar yumuşatmış, bazılarının kalblerini ise taştan daha sert oluncaya kadar sertleştirmiştir.

Ey Ebu Bekir! Senin halin İbrahim Aleyhisselamın haline benzer ki, o, Allah’a:

‘Kim bana uyarırsa, o bendendir. Kim de bana karşı gelirse, şüphe yok ki, Sen çok yarlıgayıcı ve esirgeyicisin!’ [İbrahim: 36] demişti.

Ey Ebu Bekir! Senin halin İsa Aleyhisselamın haline de benzer ki, o, Allah’a:

‘Eğer onları azaba uğrattırsan, Senin kullarıdır. Eğer onları yarlıgarsan, şüphe yok ki, kudretiyle herşeye üstün gelen, hikmetiyle her yaptığını yerli yerince yapan Sensin Sen!’ [Mâide: 118] demişti.

⁴⁸³ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Taberî, Târih, 2/295, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁴⁸⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Taberî, Târih, 2/295, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Sünen, 9/68, Zehebî, Târih, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/287.

⁴⁸⁵ Müslim, 3/1385, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Sünen, 9/68, Zehebî, Târih, s. 87.

Ey Ömer! Senin halin de, Nuh Aleyhisselamın haline benzer. O, Allah'a: 'Ey Rabbim! Yeryüzünde kâfirlerden yurt tutan hiç kimse bırakma!' demişti. [Nuh: 26]

Senin halin Musa Aleyhisselamın haline de benzer. O, Allah'a: 'Sen onların mallarını mahvet! Rabbimiz! Yüreklerini şiddetle sık ki, onlar, inletici azabı görünceye kadar iman etmeyeceklerdir!' [Yunus: 88] demişti" buyurdu.⁴⁸⁶

Cebrail Aleyhisselam, Peygamberimiz Aleyhisselama gelip şöyle buyurdu:

"Ey Muhammed! Yüce Allah, senin ashabının esir almalarını hoş görmedi. Allah, onları şu ikiden birini yapmakta muhayyer bırakmanı sana emrediyor: Ya ellerindeki esirleri getirirler, sen onların boyunlarını vurursun; ya da, ileride kendilerinden esirlerin sayısınca adam şehit olmak üzere, fidye alırlar!"

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, Müslümanları çağırıp, bunu onlara anlattı:⁴⁸⁷

"Bu Cebrail, esirler hakkında, onların boyunlarını vurmanız, ya da fidye (kurtulmalık akçesi) alıp gelecek yıl içinizden onların sayısı kadar kişinin şehit olması hususunda sizi muhayyer kıldı.⁴⁸⁸

İsterseniz onları öldürünüz, isterseniz fidyelerini (kurtulmalık akçelerini) alıp onunla yararlanınız.

Fidye alırsanız, sizden, onların sayısı kadar kişi şehit olacaktır!" buyurunca,⁴⁸⁹ Müslümanlar:

"Yâ Rasûlallah! Onlar bizim akrabalarımız ve kardeşlerimizdir."⁴⁹⁰

Hayır! Biz onlardan fidye alalım.⁴⁹¹

Bununla, düşmanımıza karşı güçlenelim, bizden de, esirlerin sayısı kadar şehit olcaksa, olsun!

Bu, hiç de, hoşlanmayacağımız bir şey değildir!" dediler.⁴⁹²

⁴⁸⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/383, Taberî, Târih, 2/295, Hâkim, 3/21-22, Zehebî, Târih, s. 87-88, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297, Heysemî, 6/86-87.

⁴⁸⁷ Taberî, Tefsîr, 4/166, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/425.

⁴⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/107.

⁴⁸⁹ İbn Sa'd, 2/22, Taberî, Tefsîr, 4/166, Beyhakî, Sünen, 9/68, Kurtubî, 4/265, İbn Seyyid, 1/287. İbn Sa'd, 2/22, Taberî, Tefsîr, 4/166, Beyhakî, Sünen, 9/68, Kurtubî, 4/265, İbn Seyyid, 1/287.

⁴⁹⁰ Taberî, Tefsîr, 4/166, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/425.

⁴⁹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/107, Taberî, Tefsîr, 4/166, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/425.

⁴⁹² Taberî, Tefsîr, 4/166, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/425.

Esirlerden Kurtulmalık Akçesi Alınmaya Başlanması

1-3. Hz. Abbas; esirler arasında Medine'ye getirilince, Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Ey Abbas! Kendin ve kardeşinin oğlu Akîl b. Ebi Talib ve Nevfel b. Hâris ile antlaşmanın Utbe b. Amr için fidye (kurtulmalık akçesi) öde!⁴⁹³ Sen servet sahibisin!” buyurdu.⁴⁹⁴ Hz. Abbas:

“Yâ Rasûlallah! Ben, Müslümandım.

Kureyş kavmi beni zorlayarak yola çıkardılar!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Senin Müslümanlığını Allah bilir, dediğin doğru ise, Allah elbette onun ecrini sana verir. Amma, senin işin, görünüşte, bizim aleyhimize idi. Sen hele kurtulmalık akçelerini ödemeye bak!” buyurdu ve onun yanında bulunan 20 ukiyye (800 dirhem) altına da, harp ganimeti olarak elkoydu.

Hz. Abbas:

“Yâ Rasûlallah! Bari bunu kurtulmalık akçeme mahsub et!” deyince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hayır! O Allah'ın senden bize nasip ettiği bir şeydir, ganimettir!” buyurdu.⁴⁹⁵

Hz. Abbas:

“Yâ Rasûlallah! Demek, sen beni geri kalan şu ömrüm boyunca halktan dilenmeye terk ediyorsun?!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Abbas! Zevcen Ümmü Fadl'a verdiğin,⁴⁹⁶ gömmüş olduğun⁴⁹⁷ o mallar,⁴⁹⁸ o altınlar⁴⁹⁹ nereye gitti (ne oldu)?” diye sordu.⁵⁰⁰

Hz. Abbas:

“Hangi altınlar?” dedi.⁵⁰¹

⁴⁹³ İbn Sa'd, 4/13, 14, Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Hâkim, 3/324, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/327, Heysemî, 6/85, 86.

⁴⁹⁴ İbn Sa'd, 4/14 Taberî, Târih, 2/20, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476.

⁴⁹⁵ İbn Sa'd, 4/13-14, Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142-143, Zehebî, Târih, s. 89, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/327, Heysemî, 6/85-86

⁴⁹⁶ İbn Sa'd, 4/156, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476.

⁴⁹⁷ Beyhakî, Delâil, 3/İbn Kesîr, Tefsîr, 2/327.

⁴⁹⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142, İbn Esîr, Kâmil, 2/133, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/327, Heysemî, 6/86.

⁴⁹⁹ İbn Sa'd, 4/15.

⁵⁰⁰ İbn Sa'd, 4/15, Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142, İbn Esîr, 2/133, İbn Kesîr, 2/327, Heysemî, 6/86.

⁵⁰¹ İbn Sa'd, 4/15.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hani, sen Mekke’den yola çıkacağın gün, yanınızda zevcen Hâris’in kızı Ümmü Fadl ile ikinizden başka bir kimse bulunmadığı sırada, Ümmü Fadl’a:⁵⁰²

‘Bu seferimde başıma ne geleceğini bilmiyorum.⁵⁰³ Eğer bir musibete uğrarsam,⁵⁰⁴ şu kadarı senin içindir! Şu kadarı Ubeydullah içindir!⁵⁰⁵ Şu kadarı Fadl içindir! Şu kadarı Kusem içindir! Şu kadarı da Abdullah içindir!’ dediğin⁵⁰⁶ mallar,⁵⁰⁷ altınlar!” buyurdu.

Hz. Abbas:

“Bunu sana kim haber verdi?! Vallahi, bunu benden ve Ümmü Fadl’dan başka, halktan hiçbir kimse bilmiyordu!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bunu bana Allah haber verdi” buyurdu.⁵⁰⁸

Hz. Abbas:

“Seni hak ile peygamber gönderen Allah’a yemin ederim ki; bunu benden başka, Ümmü Fadl’dan başka, insanlardan hiçbir kimse bilmiyordu.

Ben iyi biliyorum ki; sen, hiç şüphesiz, Allah’ın resûlüsün!⁵⁰⁹

Ben şahadet ederim ki; sen Allah’m gerçekten resûlüsün ve doğrusun!⁵¹⁰ Ben şahadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur ve sen de, hiç şüphesiz, Allah’ın resûlüsün!” dedi.⁵¹¹

Ensardan bazı zâtlar⁵¹² Peygamberimiz Aleyhisselamdan izin istediler de:⁵¹³

⁵⁰² Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476.

⁵⁰³ İbn Sa’d, 4/15.

⁵⁰⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Hâkim, 3/324, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142, Heysemî, 6/86.

⁵⁰⁵ İbn Sa’d, 4/15.

⁵⁰⁶ İbn Sa’d, 4/15, Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142, Heysemî, 6/86.

⁵⁰⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142, Heysemî, 6/86.

⁵⁰⁸ İbn Sa’d, 4/15, Vâhidî, s. 162.

⁵⁰⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/353, Taberî, Târih, 2/290, Ebu Nuaym, Delâil, 2/476, Beyhakî, Delâil, 3/142-143, Heysemî, 6/86, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/327.

⁵¹⁰ İbn Sa’d, 4/15, Vâhidî, s. 162.

⁵¹¹ İbn Sa’d, 4/15.

⁵¹² İbn Sa’d, 5/14, Buhârî, Sahîh, 4/30, Hâkim, 3/22, Zehebî, Târih, s. 91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/299.

⁵¹³ Buhârî, Sahîh, 4/30, Hâkim, 3/22, Zehebî, Târih, s. 91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/29.

“Yâ Rasûlallah!⁵¹⁴ Bize müsaade buyur da, kızkardeşimizin oğlu Abbas⁵¹⁵ b. Abdulmuttalib’in⁵¹⁶ kurtulmalık akçesini kendisine bırakalım” dediler.⁵¹⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hayır!⁵¹⁸ Vallahi,⁵¹⁹ bir dirhemini bile bırakamazsınız!” buyurdu.⁵²⁰

Hiz. Abbas, kendisinin ve yeğeni Akıl’ın kurtulmalık akçeleri olmak üzere, Medine’ye 80 ukiyye altın veya 1000 dinar gönderdi.

Antlaşmalısınınkini göndermedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hiz. Abbas’ın elçisi Ebu Râfi’i geri çevirdi.

Hiz. Abbas, Ebû Râfi’e:

“Sen, yine ne demeye geldin?” dedi.

Ebu Rafi’ de, antlaşmalısının kurtulmalık akçesini almaya geldiğini haber verdi. Hiz. Abbas, ister istemez, onun kurtulmalık akçesini de gönderdi.⁵²¹

Denilir ki; “Ey Peygamber! Ellerinizdeki esirlere de ki: ‘Eğer, Allah’ın ezeli ilmine göre, yüreklerinizde bir hayır (iman ve ihlas) varsa, O, size alından daha hayırlısını verir ve sizi yarlıgar da! Allah çok yarhgayıcıdır, çok esirgeyicidir” (Enfâl: 70) mealli âyet Hiz. Abbas hakkında nazil olmuştur.

Hiz. Abbas der ki:

“Allah, bana, o 20 ukiyye altın yerine, her biri ortaklıktan 20 ukiyye kazandıran 20 köle verdi.⁵²²

Bana, ayrıca Zemzem’i (Zemzem’in idaresini) de verdi ki, onun karşılığında da, Mekkelilerin bütün servetini verseler, istemem!⁵²³

Artık ben Rabbimden, va’d ettiği yarlıgamasını da diliyor ve bekliyorum.”⁵²⁴

Hiz. Abbas Müslümanlığını gizli tutardı.⁵²⁵

⁵¹⁴ Buhârî, Sahîh, 4/30, Hâkim, 3/22.

⁵¹⁵ İbn Sa’d, 4/14, Buhârî, Sahîh, 4/30, Hâkim, 3/22, Zehebî, Târih, s. 91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/299.

⁵¹⁶ İbn Sa’d, 4/14.

⁵¹⁷ İbn Sa’d, 4/14, Buhârî, Sahîh, 4/30, Hâkim, 3/22, Zehebî, Târih, s. 91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/299.

⁵¹⁸ İbn Sa’d, 4/14, Zehebî, Târih, s. 91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/299.

⁵¹⁹ Hâkim, 3/22, Zehebî, Târih, s. 91, İbn Kesîr, Bidâye, 3/299.

⁵²⁰ İbn Sa’d, 4/14, Buhârî, Sahîh, 4/30, Hâkim, 3/22, Zehebî, Târih, s. 91 İbn Kesîr, Bidâye, 3/299.

⁵²¹ İbn Sa’d, 4/14.

⁵²² İbn Sa’d, 4/15, Hâkim, 3/324, Beyhakî, Delâil, 3/143, Zehebî, Târih, s. 89, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/327.

⁵²³ İbn Sa’d, 4/15, Diyarbekrî, 1/390.

⁵²⁴ İbn Sa’d, 4/15, Hâkim, 3/324, Vâhidî, s. 162, Beyhakî, Delâil, 3/143, Zehebî, Târih, s. 89, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/327.

⁵²⁵ İbn Abdîberr, 2/812, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/165.

Mekke'de bulunduğu müddetçe, müşriklerin tutum ve davranışlarını Peygamberimiz Aleyhisselama yazar, bildirir, Mekke'deki Müslümanlara güç ve destek de olurdu.

Medine'ye, Peygamberimiz Aleyhisselamm yanına gelmek istediği zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam ona;⁵²⁶

“Senin Mekke'de bulunman daha hayırlıdır.⁵²⁷ Sen, bulunduğun yerde güzel, yararlı cihad etmekteisin!”⁵²⁸ diye yazmış;⁵²⁹ Mekke'de oturmasını emir buyurmuştu.⁵³⁰

4. Peygamberimiz Aleyhisselam, Nevfel b. Hâris'e de:

“Ey Nevfel! Kurtulmalık akçesi ödeyip kendini esirlikten kurtar!” buyurunca, Nevfel:

“Yâ Rasûlallah! Kendimi esirlikten kurtarmak için verecek hiçbir şeyim yok!” demişti. Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Cidde'de bulunan süngülerini versen ya!” buyurdu.⁵³¹

Nevfel:

“Vallahi, benim Cidde'de süngülerim bulunduğunu benden ve Allah'tan başka kimse bilmiyordu!”⁵³²

Şehadet ederim ki; sen, Resûlullahsın!” dedi ve süngüleri verip kendisini esirlikten kurtardı ki, onlar 1000 tane idi.⁵³³

5. Sâib b. Ubeyd,

6. Ubeyd b. Amr,

Bu ikisinin malları olmadığından, hiç kimse de kendileri için kurtulmalık akçesi göndermediğinden, Peygamberimiz Aleyhisselam tarafından serbest bırakılmışlardır.

7. Hâris b. Ebi Vecze,

Bunun 4000 dirhem kurtulmalık akçesini Velid b. Ukbe getirmiştir.

8. Ebu Rişe; kurtulmalık akçesini Amr b. Rebi' getirmiştir.

9. Amr b. Ezrak; kurtulmalık akçesinin gönderileceğine Amr b. Rebi' tarafından söz verilince, serbest bırakılmıştır.

⁵²⁶ İbn Sa'd, 4/31, İbn Abdilberr, 2/812, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/165.

⁵²⁷ İbn Abdilberr, 2/812, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/165.

⁵²⁸ İbn Sa'd, 4/31.

⁵²⁹ İbn Sa'd, 4/31, İbn Abdilberr, 2/812, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/165.

⁵³⁰ İbn Sa'd, 4/31.

⁵³¹ İbn Sa'd, 4/46, İbn Abdilberr, 4/1512, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/268.

⁵³² İbn Abdilberr, 4/1512, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/269, İbn Hacer, İsâbe, 3/577.

⁵³³ İbn Sa'd, 4/46, İbn Abdilberr, 4/1512, 13, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/269, İbn Hacer, İsâbe, 3/577.

10. Ukbe b. Hâris; kurtulmalık akçesini Amr b. Süfyan getirmiştir.
11. Ebu'l-Âs b. Nevfel; kurtulmalık akçesini amcasının oğlu getirmiştir.
12. Adiyy b. Hıyar,
13. Osman b. Abdüşşems,
14. Ebu Sevr,
Bu üçünün kurtulmalık akçelerini Cübeyr b. Mut'im getirmiştir.
15. Ebu Aziz b. Umeyr,
16. Esved b. Âmir,
Bu ikisinin dört biner dirhemlik kurtulmalık akçeleri, Talha b. Ebi Talha tarafından ödenmiştir.
17. Sâib b. Ebi Hubeyş,
18. Hâris (Huveyris) b. Abbad,
19. Salim b. Şemmah,
Bu üçünün dört biner dirhemlik kurtulmalık akçelerini Osman b. Ebi Hubeyş getirmiştir.
20. Malik b. Abdullah b. Osman, Medine'de esir iken ölmüştür.
21. Halid b. Hişam b. Mugîre,
22. Ümeyye b. Ebi Huzeyfe b. Mugîre,
23. Osman b. Abdullah b. Mugîre,
Bu üçünün kurtulmalık akçelerini Abdullah b. Ebi Rebia göndermiştir.
24. Velid b. Velid b. Mugîre,
Kurtulmalık akçesini kardeşi Halid b. Velid ile Hişam b. Velid getirmiş, Velid Zül-huleyfe'de bulundukları sırada kaçıp Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelmiş ve Müslüman olmuştur.
25. Kays b. Sabit; 4000 dirhemlik kurtulmalık akçesi Ferve b. Sabit tarafından gönderilmiştir.
26. Sayfi b. Ebi Rifaa,
Malı olmadığından, serbest bırakılmıştır.
27. Ebu'l-Münzir b. Ebi Rifaa,
2000 dirhem kurtulmalık akçesi ödemiştir.
28. Ebu Atâ Abdullah b. Ebi Sâib,
1000 dirhem kurtulmalık akçesi ödemiştir.
29. Muttalib b. Hantab b. Hâris,
Malı olmadığından, serbest bırakılmıştır.

30. Halid b. A'lem,

Kurtulmalık akçesi İkrime b. Ebu Cehil tarafından gönderilmiştir.

31. Abdullah b. Übeyy b. Halef,

Kurtulmalık akçesi babası Übeyy b. Halef tarafından gönderilmiştir.

32. Vehb b. Umeyr b. Vehb.

Kurtulmalık akçesini babası Umeyr b. Vehb Medine'ye getirmiş, Umeyr Medine'de Müslüman olunca, oğlu kurtulmalık akçesi alınmaksızın serbest bırakılmıştır.

33. Rebia b. Derrac b. Anbes,

Mah olmadığından, kendisinden ehemmiyetsiz bir şey alınıp, serbest bırakılmıştır.

34. Fâke, Ümeyye b. Halefin azadlısı idi.

35. Ebu Vedâa b. Dubeyre,

4000 dirhemlik kurtulmalık akçesi, oğlu Muttalib tarafından gönderilmiştir.

36. Ferve b. Huneys b. Huzâfe,

4000 dirhem kurtulmalık akçesini Amr b. Kays göndermiştir.

37. Süheyl b. Amr,

4000 dirhem kurtulmalık akçesini Mikrez b. Hafs getirmiştir.⁵³⁴

38. Amr b. Ebi Süfyan, Bedir'de Hz. Ali tarafından esir edilmişti.⁵³⁵

Ebu Süfyan'a:

"Oğlun⁵³⁶ Amr'ın⁵³⁷ kurtulmalık akçesini⁵³⁸ ödesene?⁵³⁹ Ödemeyecek misin?!"⁵⁴⁰ denilince:⁵⁴¹

Benim üzerimde, kan ve mal musibeti mi birleşecek?!

Hanzale'yi öldürdüler!⁵⁴² Hanzale öldürüldü.⁵⁴³

⁵³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/138, 143, Belâzurî, Ensâb, 1/301-305.

⁵³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Vâkıdî, Megâzî, 1/139, Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 126, Belâzurî, Ensâb, 1/301.

⁵³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/378.

⁵³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 126, Taberî, Târih, 2/290, İbn Abdilberr, 2/606, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/378.

⁵³⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 126, Taberî, Târih, 2/290, İbn Abdilberr, 2/606, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/378.

⁵³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Taberî, Târih, 2/290, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/378.

⁵⁴⁰ Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 126, İbn Abdilberr, 2/606.

⁵⁴¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 126, Taberî, Târih, 2/290, İbn Abdilberr, 2/606, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/378.

⁵⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Taberî, Târih, 2/290, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/378.

⁵⁴³ Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 126, İbn Abdilberr, 2/606.

Bir de, Amr için kurtulmalık akçesi ödeyeyim ha?⁵⁴⁴

Ben bunu yapamam!

Fakat, onlardan bir adamı elime geçirinceye kadar bekler, onu oğluma kurtulmalık yaparım!⁵⁴⁵

Bırakınız, varsın onlar oğlumu ellerinde istedikleri kadar tutsunlar!” dedi.

İşte, Amr b. Ebi Süfyan Medine’de Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında tutuklu bulunduğ u sıralarda, Amr b. Avf oğullarının kardeşi Muaviye oğullarından Müslüman ve yaşlı bir zât olan Sa’d b. Numan b. Ekkâl zevce-siyle birlikte umre yapmak üzere Mekke’ye gitmişti. Mekke’de tutuklanacağını sanmıyordu.⁵⁴⁶

Çünkü, Kureyşlilerin hac veya umre için gelenlere hiç dokunmayacakları, bilakis iyi davranacakları hakkında verilmiş sözleri vardı.⁵⁴⁷

Sa’d b. Numan b. Ekkâl, Münzir b. Amr ile birlikte umrelerini yapıp dönecekleri sırada, Ebu Süfyan b. Harb arkalarına düştü.

Sa’d b. Numan’ı yakalayıp esir etti.⁵⁴⁸ Kendisini, oğlu Amr’ın yerine tutukladı.⁵⁴⁹

Söylediğ i bir kıt’ada da:

“Ey Ekkâl oğlunun cemaatı! Siz kır sakallı ulu kişinizi teslim etmeyeceğ iniz hakkmda antlaşmış tınız!

Onun çağ rısına icabet ediniz!

Eğer Amr oğulları bağ lanmış esirlerinden bağ ını çözmezlerse, onlar en asâletsiz, en zeliî kişilerdir!” dedi.⁵⁵⁰

Amr b. Avf oğulları Peygamberimiz Aleyhisselama geldiler, Amr b. Ebu Süfyan’ı kendilerine vermesini istediler. Onun karş ılığ ında adamlarını serbest bırakacaklarını bildirdiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam Amr b. Avf oğullarının dileklerini yerine getirdi. Onlar da, Amr b. Ebu Süfyan’ı babasına gönderdiler. Sa’d b. Numan, böylece, tutukluluktan kurtarılmış oldu.⁵⁵¹

⁵⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 126, Taberî, Târîh, 2/290, İbn Abdilberr, 2/606, İbn Esîr, 2/378.

⁵⁴⁵ Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 126.

⁵⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Taberî, Târîh, 2/290, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/378.

⁵⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, Taberî, Târîh, 2/290.

⁵⁴⁸ Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 126, İbn Abdilberr, 2/606.

⁵⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, 306, Taberî, Târîh, 2/290, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/378.

⁵⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/305, 306, Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 126, 127, Belâzurî, Ensâb, 1/301, Taberî, Târîh, 2/290, İbn Abdilberr, 2/606, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/378.

⁵⁵¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/306, Taberî, Târîh, 2/290, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/378.

39. Bedir esirleri arasında, Peygamberimiz Aleyhisselamın damadı, yani Hz. Zeyneb'in kocası Ebu'l-Âs b. Rebi' de bulunuyordu.

Ebu'l-Âs Mekke'de zenginlikte, emninlikte, ticarete sayılı kişilerdendi.

Ebu'l-Âs'ın annesi Hâle binti Huveylid, Peygamberimiz Aleyhisselamın zevcesi Hz. Hatice'nin de kızkardeşi idi.

Hz. Hatice yeğeni Ebu'l-Âs'ı kızı Hz. Zeyneb'le evlendirmesini Peygamberimiz Aleyhisselamdan istemiş, Peygamberimiz Aleyhisselam da buna muhalefet etmemişti.

Bu evlenme işi, Peygamberimiz Aleyhisselama peygamberlik ve vahiy gelmeden önce idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Zeyneb'i Ebu'l-Âs'la evlendirmişti.

Hz. Hatice Ebu'l-Âs'ı oğlu yerinde tutardı.

Yüce Allah Peygamberimiz Aleyhisselamı peygamberlikle şereflendirdiği zaman, Hz. Hatice ile kızları Peygamberimiz Aleyhisselama iman ve kendisinin Allah'tan getirip tebliğ ettiği şeyleri tasdik ve ikrar ederek İslâmiyet üzere yaşamaya başladıkları halde, Ebu'l-Âs müşriklikte kalmıştı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Zeyneb gibi, kızları Hz. Rukayye ve Hz. Ümmü Külsüm'ü de, Ebu Leheb'in oğullarına nişanlamıştı.

Peygamberimiz Aleyhisselam Yüce Allah'ın emirlerini açıklamaya başladığı zaman, Kureyş müşrikleri:

“Siz, Muhammed'in kızlarını almakla, onu derdinden kurtardınız!

Kızlarını geri çeviriniz de, o onlarla meşgul olsun, oyalansın!” dediler.

Ebu'l-Âs'a gittiler ve ona:

“Zevcenden ayrıl! Biz, Kureyş kadınlarından hangisini istersen, seni onunla evlendiririz!” deyince, Ebu'l-Âs:

“Hayır! Vallahi ben zevcemden ayrılmam ve onun yerine Kureyş kadınlarından bir kadının benim zevcem olmasını istemem!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu'l-Âs'ın hayırlı bir damat olduğundan bahis buyururdu.

Hz. Zeyneb'in Müslüman olmayan kocası Ebu'l-Âs'la yaşamalarına İslâmiyet mani olduğu halde, Peygamberimiz Aleyhisselam onları Mekke'de bulundukları müddetçe birbirlerinden ayırmak imkânını bulamamıştı.⁵⁵²

Kureyş müşrikleri Bedir'de bozguna uğradıkları zaman, Ebu'l-Âs b. Rebi' de esir edilen müşrikler arasında bulunuyordu.

⁵⁵² İbn İshak, İbn Hişam, 2/306, 307, Taberî, Târih, 2/290, 291, İbn Kesîr, Bidâye, 3/311, 312.

Mekkeliler esirleri için kurtulmalık akçeleri göndermeye başladıkları zaman, Hz. Zeyneb de, Ebu'l-Âs b. Rebi' için biraz mal ile annesi Hz. Hatice'nin kendisine evlendiği sırada hediye etmiş olduğu gerdanlığı⁵⁵³ göndermişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, gerdanlığı görür görmez, son derecede rikkate geldi ve:

“Eğer onun [Hz. Zeyneb'in] esirini serbest bırakmayı ve malını da geri vermeyi uygun bulursanız, öyle yapınız!” buyurdu.

Müslümanlar:

“Olur yâ Rasûlallah!” diyerek, Ebu'l-Âs'ı serbest bıraktılar.

Gönderilen mal ile gerdanlığı da, Hz. Zeyneb'e iade ettiler.⁵⁵⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Zeyneb'in Medine'ye gelmesine izin vermesi için ya Ebu'l-Âs'tan söz almış, yahut o kendiliğinden söz vermiş, ya da Ebu'l-Âs serbest bırakılırken böyle bir şart koşulmuştu.

Fakat, bu haber ne ondan, ne de Peygamberimiz Aleyhisselamdan çıkmayacak ve ne olduğu bilinmeyecekti.⁵⁵⁵

Kurtulmalık Akçelerinin Miktarları ve Bunu Ödemeyecek Durumdakilerden Yazı Yazmayı Bilenlerin Her Birinin Ensar Oğullarından On Çocuğa Yazı Yazmayı Öğretmekle Mükellef Kılınmaları

Müşriklerin esirlerinden, malî durumlarına göre, 1000 dirhemden 4000 dirheme kadar kurtulmalık akçesi alınmış; hiç malları olmayanlar, kurtulmalık akçesi alınmaksızın serbest bırakılmışlardır.⁵⁵⁶

Ancak, böylelerinden okur-yazar olanlardan her birinin, Ensarın erkek çocuklarından⁵⁵⁷ on çocuğa yazı yazmayı iyice öğretmesi şart kılınmıştır.⁵⁵⁸

Zeyd b. Sabit, yazı yazmayı onlardan öğrenmiş olanlar arasında idi.⁵⁵⁹

⁵⁵³ Gerdanlık, Yemen işi gözboncuğundandı (İbn Sa'd, 8/31).

⁵⁵⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/308, Vâkıdî, Megâzî, 1/130, 131, İbn Sa'd, 8/31, Ahmed b. Hanbel, 6/276, Taberî, Târîh, 2/291, Beyhakî, Sünen, 6/322, Delâil, 3/154, İbn Esîr, Kâmil, 2/134, Zehebî, Târîh, s. 46, İbn Kesîr, Bidâye, 3/312.

⁵⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/308, Taberî, Târîh, 2/291.

⁵⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Vâkıdî, Megâzî, 1/129.

⁵⁵⁷ İbn Sa'd, 2/22, Ahmed b. Hanbel, 1/247.

⁵⁵⁸ İbn Sa'd, 2/22, Ahmed b. Hanbel, 1/247, İbn Seyyid, 1/287, Diyarbekrî, 1/395.

⁵⁵⁹ İbn Sa'd, 2/22, Diyarbekrî, 1/395.

Bedir Hezimetî Haberinin Mekke'ye Ulaşması

Kureyş müşriklerinin Bedir'de uğradıkları hezimetî Mekke'ye ulaşp ilk haber veren, Huzâalardan Haysuman b. Abdullah oldu.⁵⁶⁰

Mekkeliler, ona:

“Arkandakilerden ne haber var?” diye sordular.

Haysuman:

“Utbe b. Rebia,

Şeybe b. Rebia,

Ebu'l-Hakem b. Hişam [Ebu Cehil],

Ümeyye b. Halef,

Zem'a b. Esved,

Haccac'm iki oğlu Nübeyh ile Münebbih,

Ebu'l-Bahterî b. Hişam... öldürüldüler!” diyerek Kureyşîlerin eşrafını saymaya başlayınca, o sırada Hicr'de oturmakta olan Safvan b. Ümeyye:

“Vallahi, bunun akli varsa, benim durumumu da ona sorunuz!” dedi.

Onlar da, Haysuman'a:

“Safvan b. Ümeyye ne yapıyor?” diye sordular.

Haysuman da:

“İşte, o burada, Hicr'de oturmaktadır!

Vallahi, ben, onun babasını ve kardeşini, öldürdükleri sırada görmüşümdür!” dedi.⁵⁶¹

Peygamberimiz Aleyhisselamın azadlısı Ebu Râfi' der ki:

“Ben Abbas b. Abdulmuttalib'in kölesi idim.

Bütün ev halkı Müslüman olduk:

Abbas Müslüman oldu. Ümmü Fadl da Müslüman oldu.

Ben de Müslüman oldum.

Abbas Kureyş kavminden korkar ve onlara aykırı davranır görünmek istemez, Müslüman olduğunu gizlerdi.

Kendisi çok mal sahibi idi, malları da kavmine veresiye dağılmış bulunuyordu.

⁵⁶⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/300, Vâkıdî, Megâzî, 1/120, İbn Sa'd, 2/19, Taberî, Târih, 2/287, İbn Esîr, Kâmil, 2/79, İbn Seyyid, 1/266, Zehebî, Târih, s. 44, İbn Kesîr, Bidâye, 3/308.

⁵⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/300, Taberî, Târih, 2/287, İbn Seyyid, 1/266, Zehebî, Târih, s. 44, İbn Kesîr, Bidâye, 3/308.

Ebu Leheb Bedir'den geri kalmış ve yerine Âs b. Hişam b. Mugîre'yi vekil göndermişti. Çünkü, Kureyşliler savaştan geri kalınca yerlerine adam tutarlardı.

Kureyşlilerden Bedir seferine katılanların uğradıkları musibetin haberi Ebu Leheb'e gelince, Allah onu zelil ve hakir kıldı.

Biz de kendimizde kuvvet ve izzet bulduk.

Ben zayıf, cılız bir kimse idim.

Oklar yapar, onları Zemzem'in yanındaki çadırımda yontardım.

Yine, biraz orada oturup oklarımı yontuyordum.

Yanımda da Ümmü Fadl oturuyordu.

Gelen haberin bizi sevindirdiği bir sırada, Ebu Leheb iki ayağını şerle sürüyerek geldi ve çadırın bir tarafına oturdu.

Kendisinin sırtı, benim sırtıma karşı idi.

O sırada, halk:

'İşte, Ebu Süfyan b. Hâris b. Abdulmuttalib geldi!' dediler.

Ebu Leheb, ona:

'Yanıma gel! Hayatıma andolsun ki; haber muhakkak sendedir!' dedi.

Ebu Süfyan gelip onun yanına oturdu. Halk da ayakta dikildiler.

Ebu Leheb:

'Ey kardeşimin oğlu! Bana haber ver: Kureyş halkının işi nasıl oldu?' diye sordu.

Ebu Süfyan:

'Vallahi, biz, karşılaştığımız kavme omuzlarımızı, arkalarımızı teslim ettik: Onlar bizi nasıl istedilerse öyle öldürdüler! Onlar bizi nasıl istedilerse öyle esir ettiler!

Vallahi, bununla birlikte, Kureyş kavmini kınamadım: Gökle yer arasında alaca (kır) atlar üzerinde, ak benizli adamlarla karşılaştık ki, vallahi onlar hiçbir şeyi bırakmaz, onlara hiçbir şey de karşı koyamaz!' deyince, çadırımın kenarını elimle kaldırıp:

'İşte, vallahi onlar meleklerdir!' dedim.

Ebu Leheb elini kaldırdı ve yüzüme sert bir şamar indirdi.

Ben de ona doğru sıçradım.

Zayıf bir adam olduğum için, beni tutup yere yıktı ve dövmek için üzerime çöktü.

Ümmü Fadl hemen çadırın direklerinden bir direği alıp ona bir darbe indirdi, başını fena halde yardı ve:

‘Efendisi burada olmayan bir köleyi zayıf mı buldun?!’ diyerek ona çıkıştı.

Ebu Leheb kalkıp zelil bir halde gerisin geri gitti.

Vallahi, o ancak yedi gece yaşadı.

Allah, onu ‘adese’ denilen tâun gibi öldürücü bir yara ile vurdu ve onunla öldürdü.⁵⁶²

Oğulları, iki veya üç gün, onu kabre gömmediler. Babalarının ölüsü, evinde koktu.

Kureyşîler, karahasba hastalığından, tâundan sakındıkları gibi sakınırlardı.

Kureyşîlerden birisi, Ebu Leheb’in oğullarına:

“Yazıklar olsun size! Babanızın ölüsü evinde koktuğu halde, onun yanına uğramamaktan utanmıyor musunuz?!” dedi.

Onlar:

“Biz onun hastalığından korkuyoruz!” dediler.

Kureyşî:

“Hadi gelin; ben size yardım edeyim!” dedi.

Birlikte gittiler. Ebu Leheb’in ölüsünü yıkamadılar ve ona ellerini de sürmediler. Ancak, uzaktan üzerine su serptiler.

Mekke’nin yukarı taraflarında bir yere gömdüler, üzerini taşla kapattılar.⁵⁶³

Alınan Kurtulmalık Akçeleri Hakkında Âyetler İnişi

Yüce Allah, esirler ve onlardan alınan kurtulmalık akçeleri hakkında indirdiği âyetlerde şöyle buyurdu:

“Hiçbir peygamberin, yeryüzünde ağır basıp zaferler kazanıncaya kadar, esirler alması vâki olmamıştır.

Siz, geçici dünya malını arzu ediyorsunuz! Allah ise, sizin için, ahireti ister.

Allah, kudretiyle herşeye üstün gelen Azîz, her yaptığını yerli yerince yapan Hakîm’dır.

⁵⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 2/301-302, İbn Sa’d, 4/73-74, Taberî, Târih, 2/287-288, Hâkim, 3/321-322, Beyhakî, Delâil, 3/145-146, İbn Seyyid, 1/266-267, Zehebî, Târih, s. 44-45, İbn Kesîr, Bidâye, 3/308-309.

⁵⁶³ İbn Sa’d, 4/74, Taberî, Târih, 2/288.

Eğer Allah'ın bu hususta geçmiş bir yazısı olmasaydı, aldığınız fidyede size her halde büyük bir azab dokunurdu!

Artık, elde ettiğiniz ganimetten helal ve temiz olarak yiyiniz! Allah'tan korkunuz!

Şüphe yok ki, Allah çok yarlıgayıcıdır, çok esirgeyicidir.”⁵⁶⁴

Hz. Ömer der ki:

“Sabahleyin Resûlullah Aleyhisselamm yanına geldiğimde, o ve Ebu Bekir, oturmuşlar, ağlıyorlardı.

‘Yâ Rasûlallah! Seni ve arkadaşını ağlatan nedir? Bana haber ver! Onu ağlanacak bir hâl bulursam, ben de ağlayayım. Ağlanacak bir hal bulmazsam, ikinizin ağlamasına katılmaya çalışayım?’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Senin arkadaşlarının esirlerden aldıkları kurtulmalık akçelerinden dolayı, vay benim başıma gelene!

Uğrayacağınız azabın şu yakınındaki ağaçtan daha yakın olduğu bana gösterildi!’ buyurdu.”⁵⁶⁵

Bedir Savaşına Katılan Müslümanların Üstünlüğü

Rifâa b. Râfi'in Bedir ashabından olan babası Râfi'den rivayetine göre; Cebrail Aleyhisselam, Peygamberimiz Aleyhisselama gelip:

“Bedir ashabının, aranızdaki mevkii nasıldır?” diye sormuştu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onlar, Müslümanların üstün kişilerindendir!” buyurdu.

Cebraile Aleyhisselam da:

“Meleklerden, Bedir savaşında bulunanlar da bunun gibidir!” dedi.”⁵⁶⁶

Bedir Zaferinin Medineli Müşrikleri, Münafıkları ve Yahudileri Sindirışı

Bedir esirleri elleri boyunlarına bağlı olarak Medine'ye getirildikleri zaman, Yüce Allah, bununla Medine'deki müşrik, münafık olanlarla Yahudileri zillate uğrattı.⁵⁶⁷

⁵⁶⁴ Enfâl: 67-69.

⁵⁶⁵ Ahmed b. Hanbel, 1/31, Müslim, 3/1385, Ebu Nuaym, Delâil, 2/475, Beyhakî, Delâil, 3/137, Zehebî, Târîh, s. 87, İbn Kesîr, Bidâye, 3/297.

⁵⁶⁶ Buhârî, Sahîh, 5/13-14, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/226, İbn Seyyid, 1/287.

⁵⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/121.

Bedir savaşında müşriklerin en azılılarından birçokları öldürülünce, Abdullah b. Übeyy b. Selûl ile Medineli müşriklerden onunla birlikte hareket edenler “Artık, bu, zafer ve galebenin ona yöneldiğini açıkça gösteren bir vâkıadır!” demişler, Peygamberimiz Aleyhisselama İslâmiyet üzere bey’at etmek zorunda kalmışlardır.⁵⁶⁸

Esir Olan Oğlunu Kurtarmak Bahanesiyle Medine’ye Gelip Peygamberimiz Aleyhisselamı Öldürmek İsteyen Umeyr b. Vehb’in Müslüman Olarak Mekke’ye Dönüşü

Umeyr b. Vehb, Kureyş müşriklerinin şeytanlarından⁵⁶⁹ ve kahramanlarından⁵⁷⁰.

Kendisi Mekke’de Peygamberimiz Aleyhisselamla ashabına ezâ eder dururdu.⁵⁷¹

Umeyr’in oğlu Vehb, Bedir’de esir edilen müşrikler arasında bulunuyordu.⁵⁷²

Umeyr b. Vehb Bedir’de karnından kılıçla yaralanarak ölüler arasına düşmüş, ölmüş sanılarak bırakılmıştı.

Gecenin serinliği çökünce ayrılmış, ölüler arasından çıkıp Mekke’ye dönmüş ve yarası iyileşmişti.⁵⁷³

Umeyr b. Vehb, Hicr’de Safvan b. Ümeyye ile oturup Bedir’de kuyuya atılanları ve uğradıkları musibetleri anlatınca,⁵⁷⁴ Safvan b. Ümeyye:

“Vallahi, onlardan sonra, yaşamakta hayır yoktur!⁵⁷⁵

Bedir’de ölenlerden sonra yaşamanın, Allah belâsını versin!” dedi.⁵⁷⁶

Umeyr b. Vehb:

“Vallahi doğru söyledin!

⁵⁶⁸ Buhârî, Sahîh, 5/172, Beyhakî, Sünen, 9/10, Kurtubî, 2/72-73, İbn Kesîr, Tefsîr, 1/435-436.

⁵⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Taberî, Târîh, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/479, Beyhakî, Delâil, 3/149, İbn Abdilberr, 3/1221, İbn Esîr, Kâmil, 2/135, Zehebî, Târîh, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁷⁰ İbn Abdilberr, 3/1221, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/300.

⁵⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Taberî, Târîh, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/479, Beyhakî, Delâil, 3/149, İbn Abdilberr, 3/1221, İbn Esîr, Kâmil, 2/135, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Vâkidî, Megâzî, 1/199, Taberî, Târîh, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/479, Beyhakî, Delâil, 3/149, İbn Abdilberr, 3/1221, İbn Esîr, Kâmil, 2/135, Zehebî, Târîh, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁷³ İbn Sa'd, 4/200.

⁵⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Taberî, Târîh, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/479, Zehebî, Târîh, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Taberî, Târîh, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/479-480, İbn Esîr, Kâmil, 2/135, Zehebî, Târîh, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁷⁶ Vâkidî, Megâzî, 1/125, Beyhakî, Delâil, 3/147, İbn Hacer, İsâbe, 3/36.

Vallahi eğer üzerimde olan ve ödeyecek karşılığı da bulunmayan borçla, benden sonra aklıktan ölmelerinden korktuğum çoluk çocuk olmasaydı, muhakkak gider, Muhammed'i öldürürdüm!⁵⁷⁷

Hem benim için, onların kabul edecekleri⁵⁷⁸ bir mazeret, bahane de vardır:⁵⁷⁹ Oğlum onların ellerinde esirdir.⁵⁸⁰ 'Şu esir olan oğluma geldim' derim.⁵⁸¹

Haber aldığıma göre; o çarşılarda da dolaşmış" dedi.⁵⁸²

Umeyr'in bu sözleri Safvan b. Ümeyye'yi sevindirdi⁵⁸³ ve ona:

"Senin borcun bana aittir. Senin adına, onu ben öderim!

Çoluk çocuğuna da, kendi çoluk çocuğumla birlikte, sağ oldukları müddetçe bakar, geçimliklerini en geniş şekilde sağlarım!⁵⁸⁴

Mekke'de çoluk çocuğunu benden daha geniş geçindiren bir kimse bulunmadığını sen de bilirsin!" dedi.

Umeyr b. Vehb:

"Ey Ebu Vehb! Biliyorum bunu!⁵⁸⁵ Sen benim işimi de, kendi işini de gizli tut!" dedi.

Safvan b. Ümeyye:

"Öyle yaparım!" dedi.

Umeyr, kılıcının keskinleştirilmesini ve zehirlenmesini emretti.⁵⁸⁶

Safvan b. Ümeyye, Umeyr'in hayvanını ve yolluğunu hazırlattı.⁵⁸⁷

Umeyr, Safvan'a:

"Medine'ye varıncaya kadar, haberimi gizli tut, hiç anma!" dedi.

Umeyr b. Vehb, Medine'ye gelip, Mescidin kapısında devesini ıhdırdı ve bağladı.

⁵⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Taberî, Târih, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/480, İbn Esîr, Kâmil, 2/135, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Taberî, Târih, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/480.

⁵⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Vâkıdî, Megâzî, 1/125, Taberî, Târih, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/480, Beyhakî, Delâil, 2/147, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Taberî, Târih, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/480, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁸¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/125, Beyhakî, Delâil, 2/147, İbn Hacer, İsâbe, 3/36.

⁵⁸² Vâkıdî, Megâzî, 1/125, Belâzurî, Ensâb, 1/304.

⁵⁸³ Vâkıdî, Megâzî, 1/125, Beyhakî, Delâil, 3/147, İbn Hacer, İsâbe, 3/36.

⁵⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Vâkıdî, Megâzî, 1/1256, Ebu Nuaym, Delâil, 2/480, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁸⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/125.

⁵⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/316, Vâkıdî, Megâzî, 1/125, Taberî, Târih, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/480, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁸⁷ Beyhakî, Delâil, 3/147, İbn Hacer, İsâbe, 3/36.

Kılıcını kuşandı.⁵⁸⁸

Hız. Ömer, Müslümanlardan bazılarıyla birlikte Bedir gününden bahsediyorlar, Allah'ın kendilerine olan ikramlarını ve düşmanlarına gösterdiklerini konuşuyorlardı.

O sırada, Hız. Ömer Umeyr b. Vehb'i Mescidin kapısı önünde, hayvanını ihdirmiş, kılıcını kuşanmış görünce:

"Bu köpek, Allah düşmanı Umeyr b. Vehb'dir!

Vallahi, ancak şer için gelmiştir!

Aramızı bozan, Bedir gününde de Kureyşliler için sayımızı tahminleyen o değil miydi?" dedikten sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına girdi ve:

"Ey Allah'ın Peygamberi! Şu Allah düşmanı Umeyr b. Vehb, kılıcını kuşanmış olarak gelmiş!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Onu benim yanıma gönder!" buyurdu.

Hız. Ömer geri geldi. Onun boynundaki kılıcının kayışını sımsıkı tutup göğsünde topladı. Ensardan, yanında bulunan zâtlara da:

"Resûlullah Aleyhisselamın yanına giriniz, yanında oturunuz ve kendisini bu habîsten koruyunuz!

Çünkü, o güvenilir bir kimse değildir!" dedikten sonra, onu Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına soktu.

Peygamberimiz Aleyhisselam Hız. Ömer'in Umeyr b. Vehb'in kılıcının kayışını sımsıkı tuttuğunu görünce, ona:

"Ey Ömer! Onu serbest bırak!

Sen de ey Umeyr! Bana yaklaş!" buyurdu.

Umeyr b. Vehb, Peygamberimiz Aleyhisselama yaklaşıp:

"Sabahınız hayrola!" diyerek Cahiliye devri selamı ile selam verdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ey Umeyr! Allah bize senin selamlaşmandan daha hayırlı bir selamlaşmayı, Cennetliklerin selamlaşmasıyla selamlaşmayı ikram etmiştir!" buyurdu.

Umeyr:

"Vallahi, ey Muhammed! Ben bu selamlaşmayı yeni işitiyorum!" dedi.

⁵⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/125, Beyhakî, Delâil, 3/147, İbn Hacer, İsâbe, 3/36.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Ey Umeyr! Seni buraya getiren nedir?” diye sordu.

Umeyr:

“Şu elinizde bulunan esir oğlum için geldim!⁵⁸⁹ Onun hakkında ihsan-
da bulununuz!” dedi.⁵⁹⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öyle ise, şu boynunda asılı kılıcın işi ne?!” diye sordu.

Umeyr:

“Allah kılıçların belâsını versin! Onlar bize ne sağladı, ne işimize yaradı
ki?” dedi.⁵⁹¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, Umeyr b. Vehb’e:

“Bana doğru söyle: Sen buraya ne için geldin?” diye tekrar sordu.

Umeyr:

“Ben bundan başka bir şey için gelmedim!

Ancak, esir oğlumun işi için geldim!” dedi.⁵⁹²

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Senin Hicr’de Safvan b. Ümeyye’ye koştüğün şart ne idi?” diye sorunca,
Umeyr korktu ve:

“Ben ona ne şart koşmuşum da?!” dedi.⁵⁹³

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Sen ve Safvan b. Ümeyye Hicr’de oturdunuz! Kureys’ten, kuyuya
atılan ölüleri andınız. Sonra da, sen:

‘Eğer üzerimde borç olmasa, yanımda da geçindirilecek çoluk çocuk
bulunmasa, muhakkak çıkar gider, Muhammed’i öldürürdüm!’ dedin.

Safvan da, beni öldürmene karşılık, senin borcunu ödemeyi ve çoluk
çocuğunu geçindirmeyi üzerine aldı!

Allah ise, yapacağın işle senin arana girdi, gerildi!” buyurdu.⁵⁹⁴

⁵⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/317, Vâkıdî, Megâzî, 1/126, Taberî, Târih, 2/293, Ebu Nuaym, Delâil, 2/480, Beyhakî, Delâil, 3/147, 148, İbn Seyyid, 1/270, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/317, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/317, Vâkıdî, Megâzî, 1/126, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, İbn Seyyid, 1/270, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁹² İbn İshak, İbn Hişam, 2/317, Vâkıdî, Megâzî, 1/126, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, Beyhakî, Delâil, 3/148, İbn Esîr, Kâmil, 2/135, İbn Seyyid, 1/270, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/126, İbn Sa’d, 4/200, Beyhakî, Delâil, 3/148.

⁵⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/317, Vâkıdî, Megâzî, 1/126, Taberî, Târih, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, Beyhakî, Delâil, 3/148, İbn Seyyid, 1/270, Zehebî, Târih, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

Umeyr:

“Sana bunu kim haber verdi?!”

Vallahi, yanımızda bir üçüncü kişi bulunmamıştı!⁵⁹⁵

Bu söz, senin dediğin gibi, benim aramla Safvan’ın arasında idi.

Buna, benden ve ondan başka hiç kimse vâkıf değildi.

Buraya gelinceye kadar geçireceğim geceleri de gizli tutup benden hiç söz etmemesini de Safvan’a emretmiştim” dedi.⁵⁹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bunu bana Cebrail haber verdi!” buyurdu.⁵⁹⁷

Bunun üzerine, Umeyr b. Vehb:

“Ben şehadet ederim ki; sen, muhakkak Allah’ın resûlüsün⁵⁹⁸ ve doğrusun!⁵⁹⁹

Yâ Rasûlallah! Biz, göğün haberinden, bize getirmiş olduğun şeylerde ve sana inen vahiyde seni yalanlardık.

Bu işte, benden ve Safvan’dan başka kimse yoktu.

Vallahi, bu haberi sana ancak Allah getirmiştir!

Beni İslâmiyete hidayet eden ve işte şu yere sevkeden Allah’a hamd olsun!” dedikten sonra, hak şehadetiyle şehadet getirdi.⁶⁰⁰

“Ben şehadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur!⁶⁰¹

Ve yine şehadet ederim ki; Muhammed, Allah’ın kulu ve resûlüdür!” dedi.⁶⁰²

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kardeşinize, dinini iyice öğretiniz!⁶⁰³

Kendisine Kur’ân da okuyunuz,⁶⁰⁴ öğretiniz!⁶⁰⁵

⁵⁹⁵ İbn Sa’d, 4/201.

⁵⁹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/127.

⁵⁹⁷ İbn Sa’d, 4/201.

⁵⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/317, Vâkıdî, Megâzî, 1/126, İbn Sa’d, 4/201, Taberî, Târîh, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, Beyhakî, Delâil, 3/148, İbn Esîr, Kâmil, 2/136, İbn Seyyid, 1/270, Zehebî, Târîh, s. 49, İbn Kesîr, Bidâye, 3/313.

⁵⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/126.

⁶⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/317-318, Vâkıdî, Megâzî, 1/126-127, Taberî, Târîh, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, Beyhakî, Delâil, 3/149, İbn Seyyid, 1/270, İbn Kesîr, Bidâye, 3/314.

⁶⁰¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/126, İbn Sa’d, 4/201, Beyhakî, Delâil, 3/148, Zehebî, Târîh, s. 49.

⁶⁰² İbn Sa’d, 4/201.

⁶⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/318, Taberî, Târîh, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, Beyhakî, Delâil, 3/149, İbn Esîr, Kâmil, 2/136, Zehebî, Târîh, s. 50, İbn Kesîr, Bidâye, 3/314.

⁶⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/317, Taberî, Târîh, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, Beyhakî, Delâil, 3/149, Zehebî s. 50.

⁶⁰⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/127, Taberî, Târîh, 2/294, Beyhakî, Delâil, 3/149, İbn Esîr, Kâmil, 2/136, İbn Seyyid, 1/270, İbn Kesîr, Bidâye, 3/314.

Onun esirini de serbest bırakınız!” buyurdu.

Buyruğu yerine getirildi.

Umeyr b. Vehb:

“Yâ Rasûlallah! Ben, Allah’ın nurunu söndürmeye çalışan ve dinindeki kimselere şiddetle işkence yapan birisi idim.

Ben şimdi istiyorum ki; bana izin veresin de, Mekke’ye gidip Mekkeli müşrikleri Allah’a, Resûlullah’a ve İslâmiyete davet edeyim! Umulur ki, Allah onlara hidayet eder. Hidayet nasip olmayanlara da, daha önce senin ashabına dinleri hususunda yaptığım gibi işkence yapayım” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam da, ona izin verdi.

Umeyr b. Vehb, Medine’ye doğru yola çıktığı zaman, Safvan b. Ümeyye Mekkeli müşriklere:

“Birkaç gün içinde, gelecek olan haberle müjdeleneceksiniz. O, size, Bedir vak’asının acısını unutturacaktır!” der, gelen kabilelerden haber sorar dururdu.

Nihayet, gelen bir süvari, ona Umeyr’in Müslüman olduğunu haber verdi!

Safvan da, Umeyr ile hiç konuşmamaya ve kendisine hiçbir iyilik ve yardımda bulunmamaya yemin etti.

Umeyr ise, Mekke’ye gelince, halkı İslâmiyete davet etmeye koyuldu.

Kendisine karşı koyanlara şiddetle işkence yaptı.

Umeyr’in sayesinde birçok insan Müslüman oldu.⁶⁰⁶

Allah ondan razı olsun!

Umeyr b. Vehb, bir gün Kâbe’nin yanında Safvan b. Ümeyye ile karşılaşıp, ona:

“Sen büyüklerimizden birisin! Bizim taşlara taptığımızı ve onlar için kurbanlar kestiğimizi görmüyor musun?! Din mi bu?!”

Ben şahadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur! Muhammed de, Allah’ın kulu ve resûlüdür!” dedi.

Safvan ona bir kelime ile bile cevap vermedi, sustu.⁶⁰⁷

⁶⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/318, Vâkudî, Megâzî, 1/127, Taberî, Târîh, 2/294, Ebu Nuaym, Delâil, 2/481, Beyhakî, Delâil, 3/149, İbn Esîr, Kâmil, 2/136, İbn Seyyid, 1/270, Zehebî, Târîh, s. 50 İbn Kesîr, Bidâye, 3/314.

⁶⁰⁷ Vâkudî, Megâzî, 1/127-128, Belâzurî, Ensâb, 1/305.

Hz. Zeyneb'in Medine'ye Getirilişi

Bedir esirlerinden Ebu'l-Âs, serbest bırakılıp Mekke'ye ulaşınca, Hz. Zeyneb'in yolunu açtı.

Bedir savaşından bir ay veya bir aya yakın bir müddet sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam Zeyd b. Hârise ile Ensardan bir zâtı göndererek, onlara:

“Zeyneb yanınıza gelinceye kadar, siz Ye'cec vadisinde bulununuz.

Zeyneb size orada rastlayacaktır, siz onu bana getirirsiniz” buyurdu.

Görevliler, Ye'cec vadisine gittiler.

Ebu'l-Âs, Hz. Zeyneb'e, babasının yanına gitmesini emretti.

O da hazırlığını görüp yola çıkacağı zaman, Ebu'l-Âs'ın kardeşi Kinane b. Rebi', Hz. Zeyneb'in bineceği deveyi getirdi.

Hz. Zeyneb devenin üzerindeki hevdecin içine girdi.

Kinane; yayını ve ok çantasını aldıktan sonra, güpegündüz devenin yularını çekerek Mekke'den yola çıktı.

Bu hadise Kureyş müşrikleri arasında konuşulmaya başlayınca, birtakım kimseler, Hz. Zeyneb'i geri çevirmek için acele yola çıktılar. Zîtuvâ mevkiinde ona yetiştiler.

İlk yetişen de, Hebbar b. Esved ile Nâfi' b. Abdi Kays idi.

Hebbar, hevdec içinde bulunan Hz. Zeyneb'i mızrağı ile korkuttu.

Hz. Zeyneb, o zaman hamile idi.

Korkusundan, karnındaki çocuğu düştü.

Kinane yere çöküp ok çantasını açtı.

“Vallahi, bana hiçbir adam yaklaşmasın! Yoksa, ona bir ok saplarım!” deyince, gelenler dönüp takip etmekten vazgeçtiler.

Ebu Süfyan b. Harb, Kureyş müşriklerinin büyüklerinden bazılarıyla birlikte, oraya kadar geldi. Kinane'ye:

“Ey adam! Bize ok atmaktan vazgeç. Seninle konuşacağız!” dedi.

Kinane ok atmayı bıraktı.

Ebu Süfyan, Kinane'nin yanına gelip üzerine dikildi ve:

“Sen doğru yapmadın!

Bir kadını halkın gözü önünde apaşıkâr yola çıkardın.

Halbuki, sen zahmet ve meşakkatlerimizi ve Muhammed'den başımıza gelenleri biliyorsun!

Onun kızını halkın gözü önünde böyle açıktan açığa aramızdan çıkarıp ona götürdüğü zaman, halk bunu uğradığımız musibetten ileri gelen bir zillet eseri, zaafımızın ve güçsüzlüğümüzün bir neticesi sanacaktır.

Hayatıma yemin ederim ki; Zeyneb'in babası yanına gönderilmeyip Mekke'de tutulmasına bizim için hiçbir hâcet ve zaruret yoktur.

Bunda, bizim için, bir öğ alma da sözkonusu değildir.

Sen beni dinle de, kadını şimdi geri çevir!

Söylentiler, sesler kesildikten, bizim onu geri çevirdiğimiz halk arasında konuşulmaya başladıktan sonra, gizlice Mekke'den çıkar, babasına kavuştur!" dedi.

Kinane de böyle yaptı.

Birkaç gece Mekke'de oturduktan ve itiraz seslerinin ardı arkası kesildikten sonra, bir gece, Hz. Zeyneb'le birlikte yola çıktı.

Onu, Ye'cec'de bulunan Zeyd b. Hârise ile arkadaşına teslim etti. Onlar da, Hz. Zeyneb'i Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına getirdiler.⁶⁰⁸

Velid b. Velid'in Mekke'de Tutuklu Bulunan Ayyâş b. Ebi Rebia ile Seleme b. Hişam'ı Kurtarıp Medine'ye Getirışı

Bedir esirleri arasında bulunup kurtulmalık akçesi ödendikten sonra, kardeşleri tarafından Mekke'ye götürülürken Cuhfe'den Medine'ye kaçarak Müslüman olan Velid b. Velid b. Mugîre'ye, Peygamberimiz Aleyhisselam Ayyâş b. Ebi Rebia ile Seleme b. Hişam'ın durumunu sormuştu.⁶⁰⁹

O da:

"Ben onları birinin ayağı diğerinin ayağına bağlanmış oldukları halde⁶¹⁰ bırakmıştım!" dedi.⁶¹¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Benim için, Ayyâş b. Ebi Rebia ile Seleme b. Hişam'a kim gider?" diye sordu.

Velid b. Velid:

"Senin için, onlara ben giderim yâ Rasûlallah!" dedi.⁶¹²

⁶⁰⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/308-310, Taberî, Târih, 2/291-292, Beyhakî, Delâil, 3/154-156, Zehebî, Târih, s. 46-47, İbn Kesîr, Bidâye, 3/330.

⁶⁰⁹ İbn Sa'd, 4/132, Belâzurî, Ensâb, 1/210.

⁶¹⁰ İbn Sa'd, 4/132.

⁶¹¹ İbn Sa'd, 4/132, Belâzurî, Ensâb, 1/210.

⁶¹² İbn İshak, İbn Hişam, 2/120.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Velid!⁶¹³ Sen Mekke’ye kadar⁶¹⁴ git!

Demirci filanın evine in!

O, Müslüman olmuştur. Onun evinde gizlen!⁶¹⁵

Ayyâş ve Seleme ile buluşmaya çalış!⁶¹⁶

Onlara, senin benim elçim olduğunu ve kendilerine benim yanıma gelmelerini emrettiğimi, Allah’ın hiç şüphesiz bu yolda onlara yardım ve kolaylık ihsan buyuracağını haber ver!” buyurdu.⁶¹⁷

Velid b. Velid, Mekke’ye gitmek üzere, hemen yola çıktı.

Gizlice, Mekke’ye vardı.

Mekke’de rastladığı, yemek taşıyan bir kadına:

“Sen, nereye gitmek istiyorsun?” diye sordu.

Kadın da:

Ayyâş ve Seleme’yi kastederek:

“Şu iki tutukluya gidiyorum!” dedi.

Velid b. Velid, kadının ardından gitti ve onların yerlerini öğrendi. Ayyâş b. Ebi Rebia ile Seleme b. Hişam, tavansız bir odanın içinde hapsedilmiş idiler.

Velid b. Velid, akşam olunca, onların yanlarına indi.

Aldığı taşı ayaklarının altına koyup kılıçla ayak bağlarını kestikten sonra, onları deveşinin üzerine bindirerek Medine yolunu tuttu.⁶¹⁸

Kureyş müşriklerine onların kaçtıkları haberi gelince, Halid b. Velid, kavminden bazı kişilerle birlikte hemen aramaya çıktı. Usfan’a kadar gittilerse de, ne izlerine rastladılar, ne de kendileri hakkında bir haber alabildiler.

Velid b. Velid ve arkadaşları, deniz yolunu tutarak Emec’in üzerine ulaştılar ki, bu, Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine’ye hicret ederken tutmuş olduğu yoldu.

Müşrikler tarafından yakalanmak ve dinlerinden döndürülmek korkusu ile, hiç durmadan dinlenmeden yola devam ettiler.⁶¹⁹

⁶¹³ Belâzurî, Ensâb, 1/210.

⁶¹⁴ İbn Sa’d, 4/132.

⁶¹⁵ İbn Sa’d, 4/132, Belâzurî, Ensâb, 1/210.

⁶¹⁶ İbn Sa’d, 4/132.

⁶¹⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/210.

⁶¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 2/120.

⁶¹⁹ İbn Sa’d, 4/133.

Velid b. Velid, hep yaya olarak yürüdüğü için, ayakları yarıldı.⁶²⁰

Medine'nin Harre mevkii arkasına gelip kavuştukları zaman,⁶²¹ Velid b. Velid'in ayağı sürçtü (kaydı), parmağı yarıldı, kanamaya başladı.

Velid b. Velid:

“Sen ancak kanayan bir parmak değil misin?

Başına gelen ise, Allah yolunda olan bir şeydir!” dedi.⁶²²

Medine'ye bir mil uzaklıktaki Ebu İnebe kuyusu yanında vefat etti.⁶²³

Yüce Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselamın zevcesi Hz. Ümmü Seleme, akrabası olan Velid b. Velid hakkındaki mersiyesinde şöyle demiştir:

“Ey göz, ağla Velid b. Velid b. Mugîre'ye ki, onun gibi bir zât kavim ve kabileye yeter!”⁶²⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Ümmü Seleme! Böyle söyleme! Fakat, ‘Bir gün bakarsın ki, ölüm baygınlığı gerçek olarak gelmiş, ‘İşte bu, senin kaçıp durduğun şeydir (denilmiştir)’ [Kaf: 19] de!” buyurdu.⁶²⁵

⁶²⁰ İbn Abdilberr, 4/1559, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/455.

⁶²¹ İbn Sa'd, 4/133.

⁶²² İbn İshak, İbn Hişam, 2/120, İbn Sa'd, 4/132, İbn Abdilberr, 4/1559, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/455.

⁶²³ İbn Abdilberr, 4/1559, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/455.

⁶²⁴ İbn Sa'd, 4/133-134, Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 329, Belâzurî, Ensâb, 1/210, İbn Abdilberr, 4/1559, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/455.

⁶²⁵ İbn Sa'd, 4/133, Belâzurî, Ensâb, 1/211

Altıncı Bölüm

BEDİR'DEN SONRA

BEDİR'DEN SONRA

İşkence ile Dinlerinden Döndürülenler Hakkında İlahî Af Çıkışı ve Hişam B. Âs'ın Medine'ye Gelişi

Hz. Ömer der ki:

“Fitneye uğratılarak dinlerinden döndürülenler hakkında:

‘Allah artık bu kavmin ne fidyelerini, ne de tevbesini kabul eder.

Çünkü, bunlar, Allah'ı öğrendikten sonra, uğradıkları işkence üzerine küfre döndüler’ derdik.

Onlar da, kendileri hakkında tıpkı böyle söylerler, İslâmiyete bir daha kabul olunmayacaklarını sanırlardı.

Resûlullah Aleyhisselam Medine'ye gelince, Yüce Allah'm bu hususta gerek bizim söylediğimiz ve gerek onların kendileri hakkında söyledikleri söz üzerine indirdiği şu:

‘(Tarafımdan) de ki: Ey nefislerine karşı hadden aşırı davranan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz! Çünkü Allah bütün günahları yarlıgar! Şüphesiz ki O çok yarlıgayıcıdır, çok esirgeyicidir.

Size azab gelip çatmadan, Rabbinize dönün, O'na teslim olun; sonra, yardıma mazhar olamazsınız!

Rabbinizden size indirilenin en güzeline -kendiniz farkında olmayarak ansızın başınıza azab gelmeden- tâbi olunuz!’ (Zümer: 53-55) âyetlerini kendi elimle bir sahifeye yazıp Hişam b. Âs'a gönderdim.”

Hişam b. Âs da der ki:

“Mektup bana geldiği zaman, onu Zîtuvâ'da okuyup anlamaya çalışıyor, çabılıyor, fakat bir türlü anlayamıyordum. Nihayet ‘Allah'ım! Bundakini, bana anlat!’ dedim.

Yüce Allah bunun ancak bizim hakkımızda indiğini; gerek bizim kendimiz hakkında söylediklerimiz, gerek bizim hakkımızda söylenenler hakkında olduğunu kalbime düşürdü, doğdurdu.

Hemen devemin yanına döndüm, üzerine oturdum, Medine yolunu tutup Resûlullah Aleyhisselama kavuştum.”¹

Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselamm azadlısı Sevban da:

“Resûlullah Aleyhisselamdan işittim: ‘Bana dünyadan ve dünyadakilerden daha sevgilisi, şu ‘Ey nefislerine karşı hadden aşırı davranan kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz! Çünkü Allah bütün günahları yarhgar! Şüphe yok ki, Allah çok yarlıgayıcı ve çok esirgeyicidir’ âyetidir’ buyurdu” demiştir.²

Cündeb b. Damrâ’nın Medine’ye Hicret Ederken Ten’im’de Vefat Edişi

Cündeb b. Damrâ, Mekke’de otururdu. Hasta³ ve çok yaşlı idi.⁴ Kendisinin dört oğlu vardı.⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine’ye hicret etmiş,⁶ Mekke’de kalan Müslümanların da Medine’ye hicret etmelerini emir buyurmuştu.⁷

Cündeb b. Damrâ ise hicrette gecikmişti.⁸

Nisâ sûresinin 97. âyeti nazil olunca:

“Ey Allah’ım! Sen, mazeret sebep ve delillerini tebliğ ettin.”⁹

Mekke’deki yerimde bulunduğum müddetçe,¹⁰ benim için ne bir mazeret sebebi var, ne de mazeret delili!¹¹

¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/119-120, Taberî, Tefsîr, 27/15, Beyhakî, Delâil, 3/462, Vâhidî, s. 249, İbn Kesîr, Tefsîr, 4/60.

² Ahmed b. Hanbel, 5/275, Taberî, Tefsîr, 24/16, İbn Kesîr, Tefsîr, 4/58, Suyutî, Câmiu’s-sağîr, 2/141-142.

³ Vâkidî, Megâzî, 1/73, Belâzurî, Ensâb, 1/265.

⁴ İbn Abdilberr, 1/257, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/360.

⁵ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/360.

⁶ İbn Hacer, İsâbe, 1/251.

⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/265.

⁸ İbn Hacer, İsâbe, 1/251.

⁹ İbn Abdilberr, 1/257, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/360.

¹⁰ Vâkidî, Megâzî, 1/73.

¹¹ Vâkidî, Megâzî, 1/73, İbn Abdilberr, 1/257, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/360.

Allah'ım! Beni müşriklerin yurdundan çıkarıp hicret yurduna, Muhacirlerle Ensarın yurduna kavuştur da, Peygamber Aleyhisselamm yanında bulunayım ve ona yardım edeyim” diyerek yalvardı.¹²

Oğullarına da:¹³

“Beni buradan,¹⁴ Mekke'den¹⁵ çıkarın!¹⁶ Belki biraz rahatlık bulurum!” dedi.¹⁷

Oğulları:

“Seni nereye götürelim?¹⁸ Hangi tarafa götürmemizi istersin?” diye sordular.

“Ten'im'e doğru!” dedi¹⁹ ve Medine'ye doğru eliyle işaret ederek:²⁰

“Beni hicret yurduna taşıyın! Ben Peygamber Aleyhisselamın yanında bulunayım” dedi.²¹

Oğulları, onu Ten'im'e kadar göturdüler. Cündeb b. Damrâ, oraya ulaşınca:

“Allah'ım! Ben Sana hicret ediyorum!” dedikten sonra²² sağ elini sol elinin üzerine koydu ve:

“Allah'ım! Şu Senin, şu da Resûlünün elidir. Resûlün Sana nasıl bey'at etti ise, ben de Sana öyle bey'at ediyorum!” diyerek, orada vefat etti.

Allah ondan razı olsun!

Ashab, onun halini haber alınca:

“Medine'ye kavuşup vefat etmiş olsaydı, ecir tastamam olurdu!” dediler.²³

Bunun üzerine, inen âyette²⁴ şöyle buyurulmuştur:

“... Her kim, Allah'a ve Peygamber'e hicret niyetiyle evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse, muhakkak ki, onun ecir Allah'a düşer.

Allah çok yarlıgayıcı ve çok esirgeyicidir!”²⁵

¹² İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/359.

¹³ Belâzurî, Ensâb, 1/265, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/359.

¹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/73, Belâzurî, Ensâb, 1/265.

¹⁵ İbn Hacer, İsâbe, 1/251.

¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/73, Belâzurî, Ensâb, 1/265, İbn Hacer, İsâbe, 1/251.

¹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/73.

¹⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/265.

¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/73.

²⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/265.

²¹ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/359.

²² İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/359.

²³ Vâhidî, s. 119.

²⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/73, Belâzurî, Ensâb, 1/265, İbn Abdilberr, 1/257, Vâhidî, s. 119, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/359, İbn Hacer, İsâbe, 1/251.

²⁵ Nisâ: 100.

Münafıkların Teşhir ve Mescidden Tard Edilişi

Münafıklar, bir gün toplanıp, İslâmiyet ve Müslümanlar aleyhinde konuşmuşlardı.²⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, Mescidde irad buyurduğu hutbesinde, Allah'a hamd ü senada bulunduktan sonra,²⁷ münafıklara hitaben:

“Sizlerden bazı kimseler toplandılar, şöyle şöyle söylediler!

Kalkın! Allah'tan yarlıganmanızı dileyin! Ben de sizin için yarlıganmanızı dileyeyim” buyurdu.

Hiçbiri yerlerinden kıınıldamadılar, ayağa kalkmadılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Siz niçin kalkmıyorsunuz? Kalkın ve Allah'tan yarlıganmanızı dileyin! Ben de sizin için Allah'tan mağfiret dileyeyim” buyurdu ve sözünü üç kere tekrarlayıp

“Siz ya kendiliğinizden kalkarsınız, ya da ben sizi isimlerinizi anarak kaldıracam!” buyurduktan sonra:²⁸

Münafıklardan, ismini andığım ayağa kalksın!

Kalk ey filan!

Kalk ey filan!

Kalk ey filan!

buyurarak 36 kişinin ismini andı.²⁹

İsimleri anılanlar, hor ve hakîr bir halde, ayağa kalktılar.³⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam onlara:

“Allah'tan korkunuz!” buyurdu.³¹

Yine bir gün, münafıklardan bazıları Mescidde toplanmışlardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam onların birbirlerine apışmış bir halde fısıldaştıklarını görünce, Mescidden dışarı çıkarılmalarını emir buyurdu.

Onlar Mescidden itilerek, sürüklenerek dışarı çıkarıldılar.

Ebu Eyyûb Halid b. Zeyd el-Ensârî kalkıp Ganım b. Neccar oğullarından, Cahiliye devrinde onların putlarının bakıcısı olan Amr b. Kays'a doğru vardı.

²⁶ İbn Sa'd, 1/176.

²⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/273.

²⁸ İbn Sa'd, 1/176.

²⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/273.

³⁰ İbn Sa'd, 1/176.

³¹ Ahmed b. Hanbel, 5/273.

Onu ayağından tutup sürükleyerek Mescidden dışarı çıkardı. Çıkarılırken, o, Ebu Eyyûb'a:

“Ey Ebu Eyyûb! Beni Sa'lebe oğullarının hurma kurutma yerinden mi çıkarıyorsun?” diyordu.

Bundan sonra, Neccar oğullarından bir kimse olan Râfi' b. Vedia'ya doğru vardı, onu boynundan ridasıyla tutup şiddetli bir şekilde çektikten ve yüzüne bir şamar indirdikten sonra, Mescidden dışarı çıkardı. Dışarı çıkarırken de, ona:

“Ey habîs münafık! Yuh sana! Ey münafık! Resûlullah Aleyhisselamm Mescidinden, geldiğin yoldan geri dön!” diyordu.

Umâre b. Hazm kalkıp Zeyd b. Amr'a doğru vardı. Zeyd, uzun sakallı bir adamdı. Umâre onu sakalından tutup şiddetle çeki, mescidden dışarı çıkardıktan sonra, iki avucunu birleştirip göğsüne hızlıca bir yumruk indirdi.

Zeyd b. Amr, yere serildiği zaman:

“Ey Umâre! Beni çok hırpaladın!” dedi.

Umâre de, ona:

“Ey Zeyd! Allah seni rahmetinden uzak kılsın! Allah'ın senin için hazırladığı azab bundan daha şiddetlidir! Sen bir daha sakın Resûlullah Aleyhisselamin Mescidine yaklaşma!” dedi.

Neccar oğullarından Ebu Mes'ud b. Evs kalkıp Kays b. Amr b. Sehl'e doğru vardı.

Kays genç biriydi, ondan başka genç münafık yoktu.

Ebu Mes'ud kafasını sürterek onu Mescidden dışarı çıkardı.

Belhadre b. Hazreclerden Ebu Saîd el-Hudrî'nin kavminden Abdullah b. Hâris kalkıp Hâris b. Amr'a doğru vardı ki, Hâris perçemli bir adamdı, onu perçeminden hızlıca tutup çeki. Yerden sürükleyerek Mescidden dışarı çıkardı.

Hâris b. Amr, çıkarılırken, Abdullah b. Hâris'e:

“Ey Hâris'in oğlu! Andolsun ki, sen bana çok katı davrandın!” diyordu.

Abdullah b. Hâris ise ona:

“Sen buna lâıyksın! Ey Allah düşmanı! Allah senin hakkında 'Resûlullah Aleyhisselamin Mescidine asla yaklaşma!' diye âyet indirdi. Çünkü sen necissin, pissin!” dedi.

Amr b. Avf oğullarından bir adam kalktı, kardeşi Züveyy b. Hâris'e doğru vardı. Onu şiddetli bir şekilde Mescidden dışarı çıkardı, ve: “Yuh sana! Şeytan ve şeytanın işi sana hâkim olmuş!” dedi.

İşte bunlar, o gün Mescidde bulunan ve dışarı çıkarılmaları Peygamber Aleyhisselam tarafından emir buyurulan münafıklardandı.³²

Sevık Gazası

Kureyş müşrikleri Bedir savaşında hezimete uğrayıp Mekke'ye döndükten sonra, Ebu Süfyan Sahr b. Harb;

Peygamberimiz Aleyhisselamla bir çarpışma yapınca,³³ Bedir'de Kureyş kavminden öldürülenlerin öcü³⁴ Peygamberimiz Aleyhisselam ile ashabından alınınca,³⁵ Medinelilerin hurmalık ve ekinliklerini ateşe verip yakınca kadar³⁶ başına su değdirmemeyi, yıkanmamayı,³⁷ başına yağ sürünmemeyi,³⁸ ailesine yaklaşmamayı³⁹ adanmış,⁴⁰ bütün bunları kendisine yasaklamıştı.⁴¹

Ebu Süfyan, bu yeminini yerine getirmek üzere, Kureyşlilerden 200 kişilik bir süvari birliğiyle⁴² Mekke'den korka korka yola çıktı.⁴³

Necdiye'yi tuttu. Medine'ye bir beridlik veya buna yakın bir yerde konakladı. Gece karanlığından yararlanarak Benî Nadîr Yahudilerinin yurtlarına kadar ilerledi.⁴⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam ile ashabının haberlerini almak için,⁴⁵ Huyey b. Ahtab'm kapısını çaldı.

Huyey b. Ahtab, Ebu Süfyan'a kapısını açmaktan çekindi ve korktu.

Ebu Süfyan oradan ayrılıp Sella b. Mişkem'in kapısına vardı.

³² İbn İshak, İbn Hişam, 2/175-177.

³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/47, Taberî, Târih, 2/299, İbn Esîr, Kâmil, 2/139, İbn Seyyid, 1/296, Zehebî, Târih, s. 109-110, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344.

³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/181, Belâzurî, Ensâb, 1/310.

³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30.

³⁶ Zehebî, Târih, s. 109.

³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/47, Taberî, Târih, 2/299, İbn Seyyid, 1/296, Zehebî, Târih, s. 109.

³⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310, Zehebî, Târih, s. 109.

³⁹ Zehebî, Târih, s. 109.

⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/47, İbn Sa'd, 2/30, Taberî, Târih, 2/299, İbn Seyyid, 1/296, Zehebî, Târih, s. 109.

⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310.

⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 3/47, Taberî, Târih, 2/299, İbn Esîr, Kâmil, 2/139, İbn Seyyid, 1/296, Zehebî, Târih, s. 109, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344.

⁴³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/47, Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310, Taberî, Târih, 2/299, İbn Hazm, Cevâmi, s. 153, İbn Esîr, Kâmil, 2/139, İbn Seyyid, 1/296, Zehebî, Târih, s. 110, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 22.

⁴⁴ Zehebî, Târih, s. 109.

⁴⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/47, Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310, Taberî, Târih, 2/399, İbn Seyyid, 1/296, Zehebî, Târih, s. 110, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344.

Sellam b. Mişkem, o zaman, Benî Nadîr Yahudilerinin lideri ve hazine bakanı idi.

Ebu Süfyan, yanına girmek için, ondan izin istedi.

Sellam b. Mişkem izin verip Ebu Süfyan'ı evine aldı, yedirip içirip ağırladı. Kendisine Müslümanların bazı gizli hususları hakkında bilgiler verdi.

Ebu Süfyan, geceleyin Sellam b. Mişkem'in yanından ayrılıp arkadaşlarının yanına geldi. Onlardan bir kısmını Medine'nin Urayz⁴⁶ mevkiine saldı.⁴⁷ Rivayete göre; kendisi de, birlikte gitti.⁴⁸

Urayz'daki hurmalığı yaktılar. Orada buldukları iki Müslümanı da şehit ettiler.⁴⁹

Ebu Süfyan bununla kendisini yeminini yerine getirmiş sayarak ve takip edilmekten de korkarak hemen geri döndü.

Peygamberimiz Aleyhisselam, hadiseyi haber alınca, ashabını savaşa çağırды.⁵⁰ Ebu Lübabe Beşir b. Münzir'i Medine'de yerine vekil bırakarak,⁵¹ 200 kişilik bir askerî birlikle⁵² Ebu Süfyan'ı takibe çıktı. Karkaratü'l-küdr'e ulaşıldığı zaman, Ebu Süfyan ve arkadaşlarının, yüklerini hafifletmek, sür'atle kaçıp kurtulmak için yiyecekleri olan kavutlarını azık dağarcıklarıyla birlikte ekinler arasına atarak kaçıp gittikleri anlaşıldı.

Müslümanlar, bırakılan pek çok sevik dağarcıklarını almaya koşuştuklarından, bu gazaya Sevik Gazası adı verildi.⁵³

Sevik gazasına Zilhicce ayından 5 gece geçtikten sonra çıkılmış, 5 gün sürmüştür.⁵⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam Müslümanlarla birlikte geri döndükleri zaman, Müslümanlar:

“Yâ Rasûlallah! Bizim için bir gazvenin olmasını umuyor musun?” diye sormuşlardı.

⁴⁶ Urayz'ın Medine'ye uzaklığı 3 mildir. (İbn Sa'd, 2/30).

⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/47-48, Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310, Taberî, Târih, 2/299, İbn Seyyid, 1/296-297, Zehebî, Târih, s. 110, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344.

⁴⁸ İbn Sa'd, 2/30, Taberî, Târih, 2/299.

⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/47-48, Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310, Taberî, Târih, 2/299, İbn Seyyid, 1/296-297, Zehebî, Târih, s. 110, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344.

⁵⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310.

⁵¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/48, Vâkıdî, Megâzî, 1/182, Belâzurî, Ensâb, 1/310, Taberî, Târih, 2/300, İbn Hazm, Cevâmi, s. 153, İbn Seyyid, 1/297, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344.

⁵² İbn Sa'd, 2/30, Taberî, Târih, 2/300, İbn Seyyid, 1/297.

⁵³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/48, Vâkıdî, Megâzî, 1/181-182, İbn Sa'd, 2/30, Belâzurî, Ensâb, 1/310, Taberî, Târih, 2/299-300, İbn Hazm, Cevâmi, s. 153, İbn Esîr, Kâmil, 2/140, İbn Seyyid, 1/297, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 22.

⁵⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/181, İbn Sa'd, 2/30, İbn Seyyid, 1/297.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet” buyurdu.⁵⁵

Ebu Âfek’in Öldürülüşü

Ebu Âfek’in Kimliği, Öldürülüş Sebebi ve Tarihi

Ebu Âfek, Amr b. Avf oğullarından olup,⁵⁶ 120 yaşındaydı⁵⁷ ve Yahudi idi.⁵⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine’ye geldiği zaman,⁵⁹ şiirler söyler,⁶⁰ halkı Peygamberimiz Aleyhisselama karşı⁶¹ düşmanhğa⁶² tahrik ve teşvik eder,⁶³ Peygamberimiz Aleyhisselamı incitir dururdu.⁶⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam Bedir savaşına çıktığı ve Yüce Allah’ın ihsan buyurduğu zaferle Medine’ye döndüğü zaman, Ebu Âfek kıskançlık ve azgınlığını⁶⁵ söylediği bir şiirde şöyle açığa vurdu:

“Ben, uzun bir zamandan beri, yüzyıldan fazla yaşamış bulunuyorum.

İnsanlardan, fert ve cemaat olarak, çağrıldıkları zaman, akidleştikleri kimselere Kayle oğullarından [Evs ve Hazreclerden] daha sadık ve daha vefalı ne bir ev halkı, ne de bir cemaat gördüm!

Onların içinde dağları devirenler, hiç kimseye boyun eğmeyenler vardır!

Onlara deve üstünde bir kimse geldi, onları darmadağın etti! Kendisiyle birlikte türlü helâller ve haramlar da geldi.

Siz izzet veya saltanatı benimser, doğrular olsaydınız [Yemen hükümdarlarından] Tübbâ’a tâbi olur, ona boyun eğerdiniz!” dedi.⁶⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Benim için, şu pis adamın hakkından kim gelir?” buyurdu.

⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/48, Taberî, Târih, 2/30, İbn Esîr, Kâmil, 2/140, İbn Seyyid, 1/297, Zehebî, Târih, s. 110, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344.

⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/284, Vâkıdî, Megâzî, 1/174, İbn Sa’d, 2/28, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293.

⁵⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/174, İbn Sa’d, 2/28, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 108.

⁵⁸ İbn Sa’d, 2/28, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 108.

⁵⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/174, İbn Sa’d, 2/28.

⁶⁰ İbn Sa’d, 2/28, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 108.

⁶¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/174, İbn Sa’d, 2/28, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 108.

⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/174.

⁶³ Vâkıdî, Megâzî, 1/174, İbn Sa’d, 2/28, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 108.

⁶⁴ Zehebî, Târih, s. 108.

⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/174-175.

⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/285, Vâkıdî, Megâzî, 1/175.

Bunun üzerine, Amr b. Avf oğullarının kardeşi⁶⁷ Salim b. Umeyr:

“Andım olsun ki; ben ya Ebu Âfek'i ya öldüreceğim, ya da onun yanında öleceğim!” diyerek adakta bulundu⁶⁸ ve Şevval ayında⁶⁹ fırsat kollamaya başladı.

Salim b. Umeyr, Ebu Âfek'in bir yaz gecesinde Amr b. Avf oğulları mahallesindeki evinin önünde uyuduğu sırada,⁷⁰ yavaşça yanına vardı, göğsünün üzerine kılıcını koyup üstüne bastırdı. Kılıç ciğerini kesti, döşeğe işledi.

Ebu Âfek acı bir çığlık kopardı.⁷¹

Salim b. Umeyr hemen oradan uzaklaşıp kayboldu.⁷²

Ebu Âfek'in çığlığını işitenler koşup yanına geldiler.

“Acaba kim öldürdü bunu? Vallahi bunu kimin öldürdüğünü bilseydik, biz de muhakkak onu öldürürdük!” dediler.⁷³

Onu kimin öldürdüğünü bilemediler.⁷⁴

Ebu Âfek'in ölüsü evinin içine alındı ve gömüldü.⁷⁵

Salim b. Umeyr böylece adağını yerine getirmiş, Peygamberimiz Aleyhis-selamı Ebu Âfek'in dilinden kurtarmış oldu.

Allah ondan razı olsun!

Asma' binti Mervan'ın Öldürülüşü

Asma'm Kimliği, Öldürülüş Sebebi ve Tarihi

Asma' binti Mervan, Ümeyye b. Zeyd oğullarından Yezid b. Zeyd'in karısı idi.⁷⁶

⁶⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 4/285.

⁶⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/174, İbn Sa'd, 2/28, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târîh, s. 108.

⁶⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/175, İbn Sa'd, 2/28, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târîh, s. 108.

⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/175, İbn Sa'd, 2/28, İbn Seyyid, 1/293.

⁷¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/175, İbn Sa'd, 2/28, İbn Seyyid, 1/293.

⁷² Belâzurî, Ensâb, 1/373.

⁷³ Vâkıdî, Megâzî, 1/175.

⁷⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/373-374.

⁷⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/175, İbn Sa'd, 2/28.

⁷⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/285, Vâkıdî, Megâzî, 1/172, İbn Sa'd, 2/27, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293.

Bu Yahudi kadın,⁷⁷ söylediği şiirlerle İslâmiyeti,⁷⁸ Müslümanları⁷⁹ ayıplar,⁸⁰ Peygamberimiz Aleyhisselam aleyhinde kışkırtmalarda bulunmaktan geri durmaz,⁸¹ hatta Peygamberimiz Aleyhisselamı öldürmeye de teşvik eder,⁸² onu incitir, üzer dururdu.⁸³

Ebu Âfek öldürüldüğü zaman, Asma' içini ve içinde taşıdığı niyeti şöyle açığa vurdu:⁸⁴

“Düşman üzerine seğirterek birbirinizle yarışırcasına yürüyünüz Malik, Nebit, Avf oğulları! Düşman üzerine seğirterek birbirinizle yarışırcasına yürüyünüz Hazrec oğulları! Sizler, sizden olmayan, yanınıza gelen bir kimseye itaat ettiniz, boyun eğdiniz ki, o ne Mudar'dandır, ne de Mezhic'endir! Başları kestikten sonra, hâlâ ondan pişmiş çorba umulduğu gibi umu-yorsunuz! Ondan birşey uman aldanır, umudundan kesilir” dedi.⁸⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, Asma'nın bu sözlerini haber alınca:

“Benim için Mervan'ın kızının hakkından gelecek bir kimse yok mu?” buyurdu.

Hatma oğullarından olup onlardan ilk önce Müslüman olmuş bulunan Umeyr b. Adiyy, Peygamberimiz Aleyhisselamın bu sözünü işitti ve:

“Nezrim olsun ki, o kadını öldüreceğim!” diyerek adakta bulundu.⁸⁶

Peygamberimiz Aleyhisselamın Bedir savaşıdan dönüşünden sonra,⁸⁷ geceleyin Asma'nın evine girip yatağında onu öldürdü.

Sabahleyin Medine'ye gelip sabah namazını Peygamberimiz Aleyhisselamla kıldı.⁸⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, namazdan sonra ona bakıp:⁸⁹

“Mervan'ın kızını öldürdün mü?” diye sordu.

Umeyr b. Adiyy:

⁷⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/373.

⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 4/285-286, Vâkıdî, Megâzî, 1/172, İbn Sa'd, 2/27, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 106.

⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 4/285.

⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 4/285, Vâkıdî, Megâzî, 1/172, İbn Sa'd, 2/27, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 106.

⁸¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/172, İbn Sa'd, 2/27, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 106.

⁸² İbn Abdilberr, 3/1218.

⁸³ Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293, Zehebî, Târih, s. 106, Kastallânî, Mevâhib, 1/114.

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/285-286.

⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 4/286, Vâkıdî, Megâzî, 1/172, Belâzurî, Ensâb, 1/373.

⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/286-287.

⁸⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/173, İbn Sa'd, 2/27, İbn Seyyid, 1/293.

⁸⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

“Evet⁹⁰ yâ Rasûlallah! Anam babam sana feda olsun,⁹¹ o kadını öldürdüm” dedi.⁹²

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah’a ve Resûlullah’a yardım ettin!” buyurdu.⁹³

Umeyr b. Adiyy, Asmâ’ı öldürmekte Resûlullah’a karşı bir kusur işlemiş olmaktan korkuyordu.

“Yâ Rasûlallah! Bana bunda birşey, bir sorumluluk var mı?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onun hakkında sana iki dişi keçi bile lâzım gelmez!⁹⁴ [Yani, bu hususta sana ne bir itirazda bulunulabilir, ne de birşey sorulabilir.] Çünkü onun kanı heder kılınmıştır” buyurdu.⁹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, çevresindekilere dönüp:

“Allah’a ve Resûlullah’a gizlice yardım eden bir adama bakmak istediğiniz zaman, Umeyr b. Adiyy’e bakınız!” buyurdu.⁹⁶

Umeyr b. Adiyy’in gözleri zayıftı.⁹⁷

Hiz. Ömer:

“Allah’a ibadet ve tâatta bulunan şu âmâyâ bakınız hele!” deyince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ona âmâ deme!⁹⁸ O basîrdir, çok iyi görüşlüdür!” buyurdu.⁹⁹

Umeyr b. Adiyy, Peygamberimiz Aleyhisselamm yanından ayrılıp Hatma oğulları yurduna döndüğü zaman, oğullarıyla birlikte bir topluluk, Asmâ’ı gömmekte idiler.

Onlar, Umeyr’i görünce:

“Bunu sen mi öldürdün?” dediler.

Umeyr:

⁹⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/173, İbn Sa’d, 2/28, İbn Seyyid, 1/293.

⁹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/173, İbn Sa’d, 2/28, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 4/286.

⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/286, Vâkıdî, Megâzî, 1/173, İbn Sa’d, 2/28, Belâzurî, Ensâb, 1/373, İbn Seyyid, 1/293, Kastallânî, Mevâhib, 1/114.

⁹⁵ Kastallânî, Mevâhib, 1/114.

⁹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

⁹⁷ İbn Abdilberr, 3/1218.

⁹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/173, İbn Sa’d, 2/28.

“Evet! Ben öldürdüm!¹⁰⁰ Ey Hatma oğulları! Mervan’ın kızını ben öldürdüm!¹⁰¹ Bana istediğinizi yapmız! Haydi, beni bekletmeyiniz!¹⁰²

Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; ‘Bunu sen mi öldürdün?’ sözünü bütününüz söylüyor olsanız da, ya kendim ölünceye kadar, ya da sizin tümünüzü öldürünceye kadar şu kılıcımı size vuracağım!” dedi.¹⁰³

İşte o gün, İslâmiyet Hatma oğulları yurdunda açıklığa kavuştu, yaygınlaştı.

Halbuki, Müslüman oldukları halde, kavim ve kabilelerinden korkarak Müslümanlıklarını gizleyenler vardı ki, onlar da o gün ortaya çıkabildiler.¹⁰⁴

Umeyr b. Adiyy, Hatma oğulları içinde Müslümanlığı kabul edenlerin ilki idi.¹⁰⁵ Ondan başka, Abdullah b. Evs ile Huzeyme b. Sabit de Müslüman olmuşlardı.¹⁰⁶

Umeyr b. Adiyy, Huzeyme b. Sabit’le birlikte Hatma oğullarının putlarını kırmışlardır.¹⁰⁷ Umeyr b. Adiyy, Kâri’ diye anılır,¹⁰⁸ Hatma oğullarına imamlik eder, namaz kıldırırdı.¹⁰⁹ Allah ondan razı olsun!

Mervan’ın kızının öldürüldüğü gün, artık, İslâmiyetin güçlendiğini gördükleri için, Hatma oğullarından bazı kimseler daha Müslüman olmuşlardır.¹¹⁰

Fıtır Sadakası ve Bayram Namazları

Peygamberimiz Aleyhisselam; mal zekâtı farz kılınmadan önce,¹¹¹ Ramazan Bayramına bir-iki gün kala irad buyurduğu hutbesinde:¹¹²

¹⁰⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

¹⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 4/287.

¹⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 4/287, Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

¹⁰³ Vâkıdî, Megâzî, 1/173.

¹⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/287, Vâkıdî, Megâzî, 1/173-174.

¹⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 4/287, İbn Seyyid, 1/293.

¹⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/287.

¹⁰⁷ İbn Sa’d, 4/378, İbn Abdilberr, 3/1218.

¹⁰⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 4/287, İbn Abdilberr, 3/1218.

¹⁰⁹ İbn Abdilberr, 3/1218, İbn Seyyid, 1/293.

¹¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 4/287

¹¹¹ Abdurrezzak, 3/322, İbn Sa’d, 1/248, Ahmed b. Hanbel, 3/23, 6/6, İbn Mâce, 1/585, Nesâî, 5/49.

¹¹² Abdurrezzak, 3/318, İbn Sa’d, 1/248, Ahmed b. Hanbel, 5/432, Buhârî, Sahîh, 2/139, Ebu Davud, 2/114, Dârekutnî, 2/148, Taberî, Târih, 2/266.

“Küçük-büyük, hür-köle,¹¹³ erkek-kadın,¹¹⁴ zengin-fakir¹¹⁵ her Müslüman için,¹¹⁶ bayram namazına çıkmadan önce,¹¹⁷ yoksullara¹¹⁸ kuru hurmadan bir sa' (1040 dirhem),

Veya arpadan bir sa',¹¹⁹

Veya buğdaydan iki müdd (yarım sa'),¹²⁰

Veya kuru üzümünden bir sa',¹²¹

fıtır sadakası verilmesini teşri ve vacib kıldı.¹²²

“Onları bu günde aç dolaşmaktan müstağni kınız!” buyurdu.¹²³

Fıtır sadakasının; küçük veya büyük,

Erkek veya kadın,

Hür veya köle,

Şehirde veya çölde oturan her Müslümanın üzerine düşen bir hak ve vacib (borç) olduğunu ilan da ettirdi.¹²⁴

Yoksulların yiyeceğini sağlayan, oruçluyu söylediği boş sözlerden, işlediği çirkin işlerden arıtan fıtır sadakasının bayram namazından önce verilirse makbul bir sadaka olacağı, namazdan sonra verilirse fıtır sadakası dışındaki sadakalardan bir sadaka sayılacağı da açıklandı.¹²⁵

Enes b. Malik'in bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam Medine'ye geldiği zaman, Medinelilerin Cahiliye devrinden iki günleri vardık, onlar o günlerde oyun oynarlardı.¹²⁶

¹¹³ Abdurrezzak, 3/312, İbn Sa'd, 1/248, Ahmed b. Hanbel, 2/55, Buhârî, Sahîh, 2/138, Müslim, 2/677, Ebu Davud, 2/112, İbn Mâce, 1/585, Nesâî, 5/48, Dârimî, 1/329-330.

¹¹⁴ Abdurrezzak, 3/311, İbn Sa'd, 1/248, Ahmed b. Hanbel, 2/63, Buhârî, Sahîh, 2/138, Müslim, 2/677, Tirmizî, Sünen, 3/61, Nesâî, 5/48, Dârimî, 1/329.

¹¹⁵ Abdurrezzak, 3/311, Ebu Davud, 2/114.

¹¹⁶ Abdurrezzak, 3/312, Ahmed b. Hanbel, 2/63, Müslim, 2/677, Ebu Davud, 2/112, Tirmizî, Sünen, 3/61, Nesâî, 5/48, Dârimî, 1/329.

¹¹⁷ İbn Sa'd, 1/248, Ahmed b. Hanbel, 2/97, Buhârî, Sahîh, 2/138, Müslim, 2/679, Ebu Davud, 2/111, Tirmizî, Sünen, 3/62, İbn Mâce, 1/585, Nesâî, 5/54.

¹¹⁸ İbn Sa'd, 1/248.

¹¹⁹ Abdurrezzak, 3/311, İbn Sa'd, 1/248, Ahmed b. Hanbel, 2/63, Buhârî, Sahîh, 2/138, Müslim, 2/677, Ebu Davud, 2/112, Tirmizî, Sünen, 3/61, İbn Mâce, 1/584, Dârimî, 1/329.

¹²⁰ Abdurrezzak, 3/311, 318 İbn Sa'd, 1/248, Ahmed b. Hanbel, 1/351, Buhârî, Sahîh, 2/139, Müslim, 2/677, Ebu Davud, 2/114, Tirmizî, Sünen, 3/60, 61, İbn Mâce, 1/584, Nesâî, 5/52-53.

¹²¹ Abdurrezzak, 3/316, İbn Sa'd, 1/248, Buhârî, Sahîh, 2/138, Müslim, 2/678, Ebu Davud, 2/113, Tirmizî, Sünen, 3/59, İbn Mâce, 1/585, Nesâî, 5/51, Dârimî, 1/330.

¹²² Abdurrezzak, 3/311, Ahmed b. Hanbel, 2/55, 63, 64, Buhârî, Sahîh, 2/138, Müslim, 2/677-678, Ebu Davud, 2/112, Tirmizî, Sünen, 3/61, İbn Mâce, 1/586, Nesâî, 5/48, Dârimî, 1/329.

¹²³ İbn Sa'd, 1/248.

¹²⁴ Dârekutnî, 2/141.

¹²⁵ Ebu Davud, 2/111, İbn Mâce, 1/585, Dârekutnî, 2/138, Hâkim, 1/409.

¹²⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/103, Ebu Davud, 1/295, Nesâî, 5/179, Hâkim, 1/294, Begavî, 1/70.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ne yaparsınız bu iki günde?” diye sordu.

Onlar da:

“Cahiliye devrinde bu iki günde oyun oynardık!” dediler.¹²⁷

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yüce Allah, size, iki bayramınıza bedel, onlardan daha iyilerini, hayırlılarını; Fıtır [Ramazan] ve Kurban Bayramı günlerini tahsis kıldı” buyurdu.¹²⁸

Bayram Namazlarının Kılınışı

Şevval ayının hilali zevalden sonra görülürse oruç açılır, fakat bayram namazının ertesi gün sabahleyin güneş doğduktan sonra kılınması gerekir.¹²⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam; Necran’da vazifeli bulunan Amr b. Hazm’a gönderdiği yazıda:

“Kurban Bayramı namazını acele edip hemen kıldır.

Ramazan Bayramı namazını ise, biraz geciktirip halka va’z ve nasihatta bulun!” buyurmuştur.¹³⁰

Bunun için, Kurban Bayramı namazı güneş bir mızrak boyu yükselince, Ramazan Bayramı namazı ise güneş iki mızrak boyu yükselince kılınır.¹³¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ramazan Bayramında birşey yemeden namaza çıkmaz, Kurban Bayramında ise namazı kılmadıkça birşey yemezdi.¹³² Namazı kıldırıp eve dönünce de, kurbanın etinden yerd.¹³³

Peygamberimiz Aleyhisselamın Ramazan Bayramında namazgâha çıkmadan önce yediği de, tek sayıda birkaç hurmadan ibaretti.¹³⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ramazan ve Kurban Bayramı için, namazdan önce gusledirdi.¹³⁵

Hz. Ali de böyle yapar¹³⁶ ve:

¹²⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/250, Ebu Davud, 1/295, Hâkim, 1/294, Begavî, 1/70.

¹²⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/250, Ebu Davud, 1/295, Nesâî, 5/179-180, Hâkim, 1/294, Begavî, 1/70.

¹²⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/57-58, Ebu Davud, 1/300, İbn Mâce, 1/529, Nesâî, 3/180, Beyhakî, Sünen, 3/316, Begavî, 1/70.

¹³⁰ Begavî, 1/71, İbn Kayyim, 1/151.

¹³¹ Kâsânî, 1/276, İbn Hümmam, Fethu’l-kadîr, s. 424.

¹³² Ahmed b. Hanbel, 5/352, Tirmizî, Sünen, 2/426.

¹³³ Ahmed b. Hanbel, 5/353, Dârimî, 1/314.

¹³⁴ İbn Ebî Şeybe, 2/160, Ahmed b. Hanbel, 3/126, Buhârî, Sahîh, 2/23, Tirmizî, Sünen, 2/427.

¹³⁵ Ahmed b. Hanbel, 4/78.

¹³⁶ Abdurrezzak, 3/309, İbn Ebî Şeybe, 2/181.

“Biz ancak Muhammed Aleyhisselamdan yaptığını gördüğümüz şeyi yaparız!” derdi.¹³⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam bayram namazını daima Kesîr b. Salt'ın evinin yanındaki Musallâ (namazgâh)'da kıldırırdı.¹³⁸

Yalnız, bir defa, bayram günü yağmur yağdığı için, bayram namazını Mescidde kıldırılmıştır.¹³⁹

Namazgâha gidilirken, Peygamberimiz Aleyhisselamın önünde bir mızrak taşınır,¹⁴⁰ namazgâhta sütire olarak önüne dikilir, Peygamberimiz Aleyhisselam bayram namazını ona doğru yönelerek kıldırırdı.¹⁴¹

Mızrağı taşıma vazifesi Bilal-i Habeşî tarafından yerine getirilirdi.¹⁴²

Peygamberimiz Aleyhisselam bayram namazlarını bayramın birinci gününde iki rekat olarak kıldırır, bu iki rekattan ne önce, ne de sonra hiçbir namaz kılmazdı.¹⁴³

Hız. Ali'nin bildirdiğine göre; bayram namazları için namazgâha yürüyerek gitmek sünnettendir.¹⁴⁴ Peygamberimiz Aleyhisselam; Ramazan ve Kurban Bayramı namazlarına bir yoldan gider, başka bir yoldan dönerdi.¹⁴⁵

Cabir b. Semûre de:

“Ben Resûlullah Aleyhisselamla birlikte bayram namazlarını, bir değil, iki değil, birçok defalar, ezansız ve ikametsiz olarak kılmışumdır” buyurur.¹⁴⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ramazan ve Kurban Bayramı namazlarının birinci rekatında 7, ikinci rekatında ise 5 defa: “Allahuekber!” diyerek tekbir alırdı.¹⁴⁷

7 tekbiri kıraattan önce, 5 tekbiri ise kıraattan sonra alırdı.¹⁴⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam; bayram namazının birinci rekatında Fâtiha'dan sonra Kaf sûresini,

¹³⁷ Mâlik, 1/145, Ahmed b. Hanbel, 2/94, İbn Mâce, 1/339, Nesâî, 3/117.

¹³⁸ İbn Ebî Şeybe, 2/170, Ahmed b. Hanbel, 1/232.

¹³⁹ Ebu Davud, 1/301, İbn Mâce, 1/416, Begavî, 1/71, İbn Kayyım, 1/150.

¹⁴⁰ İbn Sa'd, 1/249, İbn Mâce, 1/413-414, Taberî, Târîh, 2/266.

¹⁴¹ Abdurrezzak, 3/288, Buhârî, Sahîh, 2/8, Nesâî, 3/183, İbn Mâce, 1/414.

¹⁴² Belâzurî, Ensâb, 1/524.

¹⁴³ Abdurrezzak, 3/275, İbn Ebî Şeybe, 2/177-178, Ahmed b. Hanbel, 1/280, Buhârî, Sahîh, 2/13, Müslim, 2/606, Ebu Davud, 1/301, Tirmizî, Sünen, 1/365-366, İbn Mâce, 1/410, Nesâî, 3/193, Dârimî, 1/315.

¹⁴⁴ Abdurrezzak, 3/289, İbn Ebî Şeybe, 2/410, Tirmizî, Sünen, 1/410, İbn Mâce, 1/411.

¹⁴⁵ Ahmed b. Hanbel, 2/109, Ebu Davud, 1/300, İbn Mâce, 1/412.

¹⁴⁶ İbn Ebî Şeybe, 2/161, Ahmed b. Hanbel, 5/91, Müslim, 2/604, Ebu Davud, 1/298, Tirmizî, Sünen, 2/412-413.

¹⁴⁷ Ahmed b. Hanbel, 6/70, Ebu Davud, 1/299, İbn Mâce, 1/407, Dârimî, 1/315.

¹⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/357, Dârimî, 1/315.

İkinci rekâtında Fâtiha'dan sonra Kamer sûresini okurdu.¹⁴⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın bayram namazının birinci rekâtında Fâtiha'dan sonra A'lâ sûresini,

İkinci rekâtında Fâtiha'dan sonra Haşiye sûresini okuduğu da olurdu.¹⁵⁰

Ebu Saîd el-Hudrî der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, Ramazan ve Kurban Bayramı gününde namazgâha çıkar, ilk başladığı şey namaz kıldırarak olurdu.

Sonra, namazdan çıkıp, cemaat oldukları yerde saflarında otururlarken kendisi ayakta onlara dönüp va'z eder, tavsiyelerde bulunur, ne emredecekse emrederdi.

Hatta, o sırada kimleri nereye gönderecek olursa gönderir, yahut başka birşeyin yapılmasını emredecek olursa emreder, bundan sonra namazgâhtan döner, evine giderdi.”¹⁵¹

Peygamberimiz Aleyhisselam; Zilhicce ayının onuncu günü, namazgâha gitti.

Ezansız ve ikametsiz olarak iki rekât Kurban Bayramı namazını kıldırdıktan sonra irad buyurduğu hutbede kurban kesmelerini Müslümanlara emretti.¹⁵²

Bu, Peygamberimiz Aleyhisselamın kıldırıldığı ilk Kurban Bayramı namazı,¹⁵³ o gün kestiği kurban da ilk kurbandı.¹⁵⁴

O gün, Selime oğulları mahallesinde kesilen kurbanların sayısı 17 idi.¹⁵⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam; Medine'de on yıl her Kurban Bayramında kurban kesti.¹⁵⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam kestiği kurbanları çift çift keser, birisini kesmeyen ümmeti için, diğerini de hem kendisi, hem ev halkı için keserdi.¹⁵⁷

Hz. Ali de, kendisinin Peygamberimiz Aleyhisselamdan sonra iki koçu birden kurban ettiğini gören ve “Nedir bu?” diye soran Haneş'e:

¹⁴⁹ Mâlik, 1/180, Abdurrezzak, 3/298, İbn Ebî Şeybe, 2/607, Ebu Davud, 1/300, Tirmizî, Sünen, 2/414, 415, İbn Mâce, 1/408, Nesâî, 3/184.

¹⁵⁰ Abdurrezzak, 3/298, İbn Ebî Şeybe, 2/176, Tirmizî, Sünen, 2/413, İbn Mâce, 1/408, Dârimî, 1/315.

¹⁵¹ Buhârî, Sahîh, 2/4.

¹⁵² İbn Sa'd, 1/249.

¹⁵³ Taberî, Târîh, 2/298.

¹⁵⁴ Taberî, Târîh, 2/298, İbn Esîr, Kâmil, 2/138.

¹⁵⁵ Taberî, Târîh, 2/298.

¹⁵⁶ İbn Sa'd, 1/248, 249, Tirmizî, Sünen, 4/92.

¹⁵⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/356, 375, 6/78, Müslim, 3/1557, Ebu Davud, 3/94-95.

“Resûlullah Aleyhisselam, vefatından sonra, kendisi için de kurban kesmemi bana vasiyet buyurmuştu.

İşte, ben onun vasiyetini yerine getirmek üzere kesiyorum!¹⁵⁸ Daima da keseceğim!” demiştir.¹⁵⁹

Teşrik Tekbiri ve Alınışı

Kurban Bayramının arefe sabah namazından bayramın dördüncü günü ikindi namazına kadar, 23 vakitte, yalnız başına veya cemaatle kılınan farzların arkasından birer defa “Allahuekber! Allahuekber! Lâ ilâhe illallâhu vallâhu ekber! Allahuekber ve lillâhilhamd!” diyerek tekbir getirmek, erkek kadın, imam cemaat, mukim misafir... her Müslümana vacibdir.

Buna, teşrik tekbirleri denir.¹⁶⁰

Kurbana Ait Bazı Hükümler

1. Peygamberimiz Aleyhisselam malî durumu elverişli olan¹⁶¹ her Müslüman ev halkının her yıl Kurban Bayramında kurban kesmelerini emretmiştir.¹⁶²

2. Kurban; bayramın birinci, ikinci ve üçüncü günleri kesilir.¹⁶³ Kurbanı, bayramın birinci günü kesmek daha faziletli ve sevaplıdır.¹⁶⁴

3. Kurban, bayram namazı kılınmadan önce, kesilmez. Kesilecek olursa, onun yerine, bir kurban daha kesilmesi gerekir.¹⁶⁵

4. Kurban, ancak deveden, sığırdan ve davardan olur.¹⁶⁶ Kurbanlık hayvanların yaş ve diş cihetinden kurban olabilecek yaşta bulunmaları şarttır.¹⁶⁷

5. Devenin beş yaşını, sığırın iki yaşını, davarın da bir yaşını tamamlamış bulunmaları gerekir.¹⁶⁸ Ancak, davarın bir yaşını tamamlayanını bulmak kolay olmazsa, gösterişli 6-7 aylık toklusu da kurban edilebilir.¹⁶⁹

¹⁵⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/107, Ebu Davud, 3/94, Tirmizî, Sünen, 4/82.

¹⁵⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/107.

¹⁶⁰ Mâlik, 1/404, Tahâvî, s. 28.

¹⁶¹ Ahmed b. Hanbel, 2/321, İbn Mâce, 2/1044.

¹⁶² Ahmed b. Hanbel, 4/215, Ebu Davud, 3/93, Tirmizî, Sünen, 4/99, İbn Mâce, 2/1045.

¹⁶³ Mâlik, 2/487, Aynî, 21/148.

¹⁶⁴ Aynî, 21/148.

¹⁶⁵ Mâlik, 2/484, Ahmed b. Hanbel, 3/113, Buhârî, Sahîh, 6/235, Müslim, 3/1555, Nesâî, 7/214, İbn Mâce, 2/1053.

¹⁶⁶ Serahsî, 12/9.

¹⁶⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/312, 5/368, Ebu Davud, 3/95, İbn Mâce, 2/1049, Nesâî, 7/219.

¹⁶⁸ Serahsî, 12/9-10.

¹⁶⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/312, Müslim, 3/1555, Ebu Davud, 3/95, İbn Mâce, 2/1049, Nesâî, 7/218.

6. Deve ve sığır, yedi kişiye kadar ortaklaşa kurban edilebilir.¹⁷⁰

7. Ebu Eyyûb Halid b. Zeyd el-Ensârî; bir Müslümanın kurban olmak üzere keseceği bir koyunun hem kendisi, hem ev halkı için yeterli olduğunu söylemiştir.¹⁷¹

8. Körlüğü açıkça belli olan tekgözlü,

Hastahğı açıkça belli olan hasta,

Topallığı açıkça belli olan topal,

İlikleri kurumuş, zayıf, cılız hayvanların kurban edilmeleri caiz değildir.¹⁷²

Kurbanlık hayvanların kulaklarının ön ve arka taraflarının kesik ve kesiklerin yarından fazla olup olmadıklarına, kulaklarının uzunlamasına ve enlemesine delinmiş olup olmadıklarına da dikkat edilmelidir.¹⁷³

9. Peygamberimiz Aleyhisselam; kurbanın, keskin, bilenmiş bıçakla, zahmet vermeksizin kesilmesini emir buyurmuştur.¹⁷⁴

10. Kurban kesilirken “Bismillâhi vallâhu ekber!” denilmesi gerekir.¹⁷⁵

11. Kurbanın eti hem yenir, yedirilir, hem de fakirlere dağıtılır. Azıklık olmak üzere, evde de bir miktar bırakılabilir.¹⁷⁶

12. Kurbanın ne eti, ne de derisi satılmaz. Ancak derisi evde kullanılabilir.¹⁷⁷

13. Peygamberimiz Aleyhisselam bir hadis-i şeriflerinde:

“Âdemoğlu, Kurban Bayramı gününde, Allah katında, Allah için kurban kesip kan akıtmaktan daha sevgili bir amel işlememiştir.

Muhakkak ki, o kurban, Kıyamet günü, boynuzları, tüyleri, tırnakları ve herşeyiyle dirilip Mahşere gelir! Kesilen kurbanın kanı, daha yere düşmeden, Yüce Allah’ın kabul ve rıza dergâhına düşer!

¹⁷⁰ Mâlik, 2/486, Ahmed b. Hanbel, 3/335, Müslim, 3/1555, Ebu Davud, 3/98, Tirmizî, Sünen, 4/89, İbn Mâce, 2/1047, Dârimî, 2/6.

¹⁷¹ Mâlik, 2/486, Tirmizî, Sünen, 4/91.

¹⁷² Mâlik, 2/482, Ahmed b. Hanbel, 4/284, Ebu Davud, 3/97, Tirmizî, Sünen, 4/85-86, İbn Mâce, 2/1050, Nesâî, 7/215, Dârimî, 2/4.

¹⁷³ Ahmed b. Hanbel, 1/108, Ebu Davud, 3/97-98, Tirmizî, Sünen, 4/86-87, Nesâî, 7/216-218, Dârimî, 2/4-5.

¹⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/123, Müslim, 3/1548, Ebu Davud, 3/100, Tirmizî, Sünen, 4/23, İbn Mâce, 2/1058, Nesâî, 7/229-230, Dârimî, 2/9.

¹⁷⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/356, Buhârî, Sahîh, 6/237-238, Müslim, 3/1057, Ebu Davud, 3/95, Tirmizî, Sünen, 4/84.

¹⁷⁶ Mâlik, 2/484-485, Ahmed b. Hanbel, 6/51, Müslim, 3/1561-1562, Nesâî, 7/235, Dârimî, 2/6.

¹⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 4/15, Buhârî, Sahîh, 2/186.

O halde kurbanınızı Yüce Allah'ın kabul buyurup sevabını bol bol vereceği bilinci ve inancıyla, gönüllü olarak, gönlünüzden kopa kopa kesiniz!" buyurmuşlardır.¹⁷⁸

Karkaratü'l-küdr Gazası: Seferin Tarihi, Mevkii, Niçin ve Nasıl Yapıldığı

Peygamberimiz Aleyhisselam, Bedir savaşından döndükten yedi gece kadar sonra idi ki,¹⁷⁹ Süleym ile Gatafanların Medine'ye 8 beridlik mesafedeki Karkaratü'l-küdr mevkiinde toplandıklarını haber alınca, Abdullah b. Ümmi Mektum'u Medine'de yerine vekil bırakarak 200 kişilik bir kuvvetle Medine'den yola çıktı.

Beyaz sancağını Hz. Ali'ye taşıttı.

Küdr suyunun başına geldikleri zaman, hiç kimseyi bulamadılar. Fakat birçok hayvan izleri gördüler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ashabından bazılarını keşifle görevlendirip vadinin yukarı kısmına gönderdi. Kendisi de vadinin içine doğru ilerledi. Orada Yesar adında genç bir çobana rastladı. Ona halkın nerede olduklarını sordu.

Yesar:

"Benim onların nerede bulundukları hakkında bir bilgim yok! Ben ancak beş günlüğüne, develeri suya bırakmamak üzere buraya inmiş bulunuyorum. Bugün, dördüncü gündür. Halk su başlarına doğru çıkıp gitmişlerdi. Biz bekârlar, hayvanları görüp gözetmekle görevliyiz!" dedi.¹⁸⁰

Gatafanlarla Süleymler, Peygamberimiz Aleyhisselamın hareketini haber alır almaz, dağılmışlardı.¹⁸¹

Onlarla hiçbir çarpışma olmadı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, orada üç gece kaldı.¹⁸²

Süleymler ile Gatafanların orada bulunan develeri iğtinam edilerek oradan dönüldü.

Peygamberimiz Aleyhisselam; Medine'ye 3 mil uzaklıktaki Sirer mevkiine geldiği zaman, develerin beşte birini ayırdıktan sonra, kalan beşte

¹⁷⁸ Tirmizî, Sünen, 4/83, İbn Mâce, 2/1045, Beyhakî, Sünen, 9/361, Münzirî, 2/153-154.

¹⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/46, Taberî, Târîh, 2/298, İbn Hazm, Cevâmi, s. 152, Zehebî, Târîh, s. 107, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 21.

¹⁸⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/182-183, İbn Sa'd, 2/31, İbn Seyyid, 1/297.

¹⁸¹ Belâzurî, Ensâb, 1/310.

¹⁸² İbn İshak, İbn Hişam, 3/46, İbn Hazm, Cevâmi, s. 152, Zehebî, Târîh, s. 107, İbn Kesîr, Bidâye, 3/344, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 21-22.

dördünü mücahidler arasında bölüştürdü.¹⁸³ Mücahidlerden her birine 2'şer deve düştü.¹⁸⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam; develerin esir edilen çobanı Yesar'ın Müslümanlarla namaz kıldığını görünce, kendisini azad etti, serbest bıraktı.¹⁸⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, kısa bir müddet sonra, Galib b. Abdullah el-Leysi'nin kumandası altındaki bir askerî birliği de, Süleym oğulları ile Gatafanlar üzerine gönderdi.

Mücahidler yaptıkları çarpışmada onlardan bazılarını öldürdüler. Müslümanlardan da, üç kişi şehit oldu.

İğtinam ettikleri bir miktar deve, sığır ve davarla Medine'ye döndüler.¹⁸⁶

Kaynuka Oğulları Yahudileri Medine'den Niçin ve Nasıl Sürüldüler?

Medineli olmayan ve Ensardan birisiyle evli bulunan,¹⁸⁷ Araplardan bir kadın; Kaynuka oğulları Yahudilerinin çarşısına gelip satacağı malı satmış,¹⁸⁸ ziynet eşyasını yaptırmak için de¹⁸⁹ bir kuyumcu Yahudinin dükkanına oturmuştu.¹⁹⁰

Yahudiler kadının yüzünü açmasını istediler. Kadın ise yüzünü açmaktan kaçındı.¹⁹¹ Kuyumcu¹⁹² veya Kaynuka oğulları Yahudilerinden bir adam, kadının haberi olmadan, arka tarafına oturup kadının eteğini bir dikenle sırtına iliştiirdi.¹⁹³ Kadıncağız ayağa kalkıp edeb yeri açılınca, Yahudiler gülüşmeye başladılar.

Kadının feryadı üzerine, Müslümanlardan bir zât sıçrayıp¹⁹⁴ kuyumcunun ardına düştü¹⁹⁵ ve onu öldürdü. Yahudiler de, toplanıp o Müslümanı

¹⁸³ Vâkıdî, Megâzî, 1/183, İbn Sa'd, 2/31, İbn Seyyid, 1/297-298.

¹⁸⁴ İbn Sa'd, 2/31, İbn Seyyid, 1/298.

¹⁸⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/183, İbn Sa'd, 2/31, İbn Seyyid, 1/298.

¹⁸⁶ Taberî, Târih, 2/299, İbn Esîr, Kâmil, 2/139, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 22.

¹⁸⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/176, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

¹⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/51, Vâkıdî, Megâzî, 1/176.

¹⁸⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/176, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

¹⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/51, Vâkıdî, Megâzî, 1/176, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

¹⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/51, Vâkıdî, Megâzî, 1/176.

¹⁹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/51.

¹⁹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/176, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

¹⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/51, Vâkıdî, Megâzî, 1/176-177, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

¹⁹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/176, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

şehit ettiler.¹⁹⁶ Müslümanlar da, Yahudilere karşı, Müslümanları imdada çağırdılar.

Böylece, Müslümanlarla Kaynuka oğulları Yahudilerinin araları bozuldu.¹⁹⁷

Kaynuka oğulları Yahudileri, Yahudilerin en cesaretli idiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine'ye hicret edip geldiği zaman, onlarla da anlaşma yapmıştı.¹⁹⁸

Yüce Allah'ın Peygamberimiz Aleyhisselama Bedir'de ihsan buyurduğu fetih ve zafer onların kıskançlıklarını ve taşkınlıklarını açığa vurdurdu.

Aradaki anlaşmayı bozdular.¹⁹⁹

Kaynuka oğulları Yahudileri, Bedir'le Uhud arasında andlaşma bozan ve Peygamberimiz Aleyhisselamla çarpışmaya kalkan Yahudilerin ilki idi.²⁰⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, bunu haber ahnca,²⁰¹ onları Kaynuka çarşısında topladı ve:

“Ey Yahudi topluluğu! Allah'ın Kureyş'e indirdiği ukubet ve musibet gibi bir ukubet ve musibetin sizin başınıza da gelebileceğinden sakının ve Müslüman olunuz!

Çünkü, siz benim gönderilen peygamber olduğumu biliyor ve bunu Kitabınızda ve Allah'm size gönderdiği Ahd'de bulmuş bulunuyorsunuz” buyurdu.

Kaynuka oğulları Yahudileri:

“Ey Muhammed! Sen bizi kendi kavmin mi zannediyorsun?!

Kendilerinde harp ilmi olmayan bir kavimle karşılaşman seni mağrur etmesin, aldatmasın!

Sen onlardan bir fırsata nail oldun (onları yenmiş bulundun).

Vallahi, biz eğer seninle harp edersek, muhakkak, bizim nasıl insanlar olduğumuzu o zaman öğrenirsin!” diyerek Peygamberimiz Aleyhisselama meydan okudular.

Bunun üzerine, inen âyetlerde²⁰² şöyle buyuruldu:

¹⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/51, Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

¹⁹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/176, İbn Sa'd, 2/29, Belâzurî, Ensâb, 1/308, İbn Esîr, Kâmil, 2/137.

¹⁹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/178, İbn Sa'd, 2/29.

¹⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/176, İbn Sa'd, 2/29, Belâzurî, Ensâb, 1/308, İbn Esîr, Kâmil, 2/137.

²⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/51, Zehebî, Târîh, s. 116.

²⁰¹ İbn Esîr, Kâmil, 2/137.

²⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 3/50-51, Vâkıdî, Megâzî, 1/176-177, Ebu Davud, 3/154-155, Belâzurî, Ensâb, 1/308, Taberî, Târîh, 2/297, Vâhidî, s. 62, Beyhakî, Sünen, 9/183, İbn Esîr, Kâmil, 2/137, İbn Seyyid, 1/294, Zehebî, Târîh, s. 176, İbn Kesîr, Bidâye, 4/3, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 23.

“O küfreden (Yahudi)lere de ki: Yakında, siz de mağlup olacaksınız ve (toptan) Cehenneme sürüleceksiniz! O ne kötü yataktır!

(Bedir’de) karşılaşan iki cemiyet hakkında sizin için muhakkak bir ibret vardır.

Onlardan bir cemiyet Allah yolunda dövüşüyordu. Diğeri ise kâfirdi.

Onlar, öbürlerini (Müslümanları) dış gözleriyle kendilerinin iki katı olarak görüyorlardı.

Allah, kimi dilerse, onu yardımı ile destekler.

Şüphe yok ki, bunda kalb gözleri açık olanlar için kesin bir ibret vardır.”²⁰³

Kaynuka oğulları Yahudilerinin ne arazileri, ne ziraatları,²⁰⁴ ne de hurmalıkları vardı.²⁰⁵ Hepsi kuyumcu²⁰⁶ ve tüccar idiler.²⁰⁷

Kaynuka oğulları Yahudileri hakkında ne yapılacağı da, bu hususta nâzil olan âyetle²⁰⁸ şöyle açıklandı:

“Muahede eden bir kavmin hainliğini (anlar), kesin olarak endişeye düşersen, önce hak ve adalet üzere keyfiyeti kendilerine bildir ve ahitlerini at! Çünkü Allah hainleri sevmez!”²⁰⁹

Kaynuka oğulları Yahudilerinin 700 savaş erleri vardı.²¹⁰ Bunların 300’ü zırhlı, 400’ü zırhsızdı.²¹¹

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben, Kaynuka oğulları Yahudilerinden korkuyorum!” buyurdu.²¹²

Şevval ayının ortasında, Cumartesi günü,²¹³ Ebu Lübabe b. Abdulmünzir’i Medine’de yerine vekil bıraktı.²¹⁴

²⁰³ Âl-i İmran: 12-13.

²⁰⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/179, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târîh, 2/298, İbn Hazm, Cevâmi, s. 154.

²⁰⁵ İbn Hazm, Cevâmi, s. 154.

²⁰⁶ İbn Sa’d, 2/29, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târîh, 2/298, İbn Hazm, Cevâmi, s. 154.

²⁰⁷ İbn Hazm, Cevâmi, s. 154.

²⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/177, 180, İbn Sa’d, 2/29, Taberî, Târîh, 2/297, İbn Seyyid, 1/295, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 23.

²⁰⁹ Enfâl: 58.

²¹⁰ İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 23.

²¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/52, Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târîh, 2/297, İbn Esîr, Kâmil, 2/138, İbn Seyyid, 1/2996, Zehebî, Târîh, s. 117, İbn Kesîr, Bidâye, 4/4, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 23.

²¹² İbn Sa’d, 2/29, Taberî, Târîh, 2/297, İbn Seyyid, 1/295.

²¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/176, İbn Sa’d, 2/28-29.

²¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/52, İbn Sa’d, 2/29, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târîh, 2/298, İbn Hazm, Cevâmi, s. 154, İbn Seyyid, 1/295.

Beyaz sancağını Hz. Hamza'nın eline verip,²¹⁵ Kaynuka oğulları Yahudilerinin üzerine yürüdü. Yahudiler kalelerine çekildiler. Ne ok attılar, ne de çıkıp çarpıştılar.²¹⁶

Kalelerine çekilip sığınmalarını Kaynuka oğullarına Abdullah b. Übeyy b. Selûl emretmiş ve kendilerinin de onlarla birlikte kaleye gireceklerini söylemişse de, girmemişlerdir.²¹⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam onları on beş gece sıkı bir muhasara altında tuttu.²¹⁸

Yüce Allah onların kalblerine korku düşürdü.²¹⁹ Peygamberimiz Aleyhisselamın emir ve hükmüne boyun eğerek kalelerinden inip teslim oldular.

Peygamberimiz Aleyhisselam onların bağlanmalarını emretti ve Münzir b. Kudâme'yi bununla görevlendirdi. Hepsinin elleri arkalarına çekilip bağlandı.²²⁰ Kaynuka oğulları Yahudileri Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün andlaşmalısı idiler.²²¹

Abdullah b. Übeyy, Münzir b. Kudâme'ye bağlanmış Kaynuka Yahudilerinin yanmda rastlayınca:

“Çözün bağlarını ve serbest bırakın onları!” dedi.

Münzir b. Kudâme:

“Resûlullah Aleyhisselamm bağlattığı bir kavmi mi çözdüreceksin?! Valahi, onlardan hiçbir adam, boynu vurulmadıkça çözülemez!” dedi.

Bunun üzerine, Abdullah b. Übeyy b. Selûl fırlayıp Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına vardı, arkasından, elini zırh gömleğinin cebine soktu.²²² Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Ey Muhammed! Andlaşmalarım hakkında ihsanda bulun (affet onları!)” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam kızdı, yüzünü ondan çevirdi. Yüzünün rengi değişti. Ona:

²¹⁵ İbn Sa'd, 2/29, İbn Seyyid, 1/295.

²¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/177, İbn Sa'd, 2/29.

²¹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/178.

²¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/52, Vâkıdî, Megâzî, 1/177, İbn Sa'd, 2/29, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târih, 2/297, İbn Esîr, Kâmil, 2/138.

²¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/177, İbn Sa'd, 2/29, İbn Seyyid, 1/295, Zehebî, Târih, s. 117-118.

²²⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/177, İbn Sa'd, 2/29, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târih, 2/297, İbn Esîr, Kâmil, 2/138, İbn Seyyid, 1/295, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 23.

²²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/51, Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târih, 2/297, İbn Esîr, Kâmil, 2/138, Zehebî, Târih, s. 117.

²²² İbn İshak, İbn Hişam, 3/51-52, Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Belâzurî, Ensâb, 1/309, Taberî, Târih, 2/297, İbn Esîr, Kâmil, 2/139, Zehebî, Târih, s. 116-117.

“Yazıklar olsun sana! Bırak beni!” buyurdu.

Abdullah b. Übeyy:

“Hayır! Vallahi,²²³ beni Hadâik ve Buas günü²²⁴ aklara ve karalara karşı savunmuş olan 300 [veya 400] zırh gömlekli, 400 [veya 300] zırh gömleksiz andlaşmalılarım hakkında ihsanda bulunmadıkça, seni bırakmam!²²⁵

Sen onları bir tek sabahta öldüreceksin,²²⁶ öldürmek istiyorsun!²²⁷

Ey Muhammed! Sen devrin aleyhimize dönmesinden, başa musibetler gelmesinden korkmaz mısın?²²⁸

Vallahi, ben devrin aleyhimize dönmesinden ve başımıza musibetler gelmesinden korkan bir kimseyim.²²⁹ Ben devrin aleyhimize dönmeyeceğinden, başımıza musibetler gelmeyeceğinden emin değilim!” dedi.²³⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Abdullah b. Übeyy’in onları affettirmek için direnip durduğunu görünce:²³¹

“Çözün onların bağlarını! Allah onlara lânet etsin ve onlarla birlikte olanlara da lânet etsin!” diyerek, Medine’den sürülüp çıkarılmalarını emir buyurdu.²³²

Abdullah b. Übeyy b. Selûl Kaynuka oğulları Yahudilerini öldürülmekten böylece kurtardıktan sonra, onları Medine’den sürülmekten de affettirip yerlerinde bıraktırmak için, Yahudilerle birlikte Peygamberimiz Aleyhisselamla konuşmak istedi.

Kapıda Uveyym b. Sâide’yi buldu.

İçeri girmek isteyince, Uveyym b. Sâide, onu geriye itip:

“Resûlullah Aleyhisselam sana izin vermedikçe içeri giremezsin!” dedi.

Abdullah b. Übeyy içeri girmek için Uveyym’i itti.

Uveyym de kızıp onu itince, Abdullah b. Übeyy’in duvara çarpan yüzünden kan akmaya başladı.

Yahudi andlaşmalılarından, yanında bulunanlar, bağırarak:

²²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/52, Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Taberî, Târîh, 2/297.

²²⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

²²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/52, Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Taberî, Târîh, 2/297-298, İbn Esîr, Kâmil, 2/138, Zehebî, Târîh, s. 117, İbn Kesîr, Bidâye, 4/4.

²²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/52, Taberî, Târîh, 2/297-298, Zehebî, Târîh, s. 117.

²²⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/177, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

²²⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/309.

²²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/52, Vâkıdî, Megâzî, 1/178, Taberî, Târîh, 2/298, İbn Kesîr, Bidâye, 4/4.

²³⁰ Taberî, Târîh, 2/298.

²³¹ İbn Sa’d, 2/29.

²³² Vâkıdî, Megâzî, 1/178, İbn Sa’d, 2/29.

“Ey Ebu Hubab! Biz senin yüzünü bu musibete uğratan bir yurttan hiçbir zaman oturmaz ve durumu değiştirmeye de gücümüz yetmez!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam Kaynuka oğulları Yahudilerinin mallarını teslim almaya Ubâde b. Sâmit'i memur etti.²³³ Ubâde b. Sâmit de, Abdullah b. Übeyy b. Selûl gibi, Kaynuka oğulları Yahudilerinin andlaşması idi.

Kaynuka oğulları Yahudileri Peygamberimiz Aleyhisselamla andlaşmalarını bozup savaşıma kalkıştıkları zaman, Abdullah b. Übeyy onların işleriyle ilgilenmiş, onların yanında yer almış; Ubâde b. Sâmit ise Peygamberimiz Aleyhisselama gelip:

“Yâ Rasûlallah! Ben Allah'ı ve Allah'ın Resûlünü ve mü'minleri dost edindim! Kaynuka oğulları kâfirlerinin andlaşması olmaktan ve onların dostluklarından kendimi uzak kıldım!” demiştir.

Bunun üzerine inen âyetlerde²³⁴ şöyle buyurulmuştur:

“Ey iman edenler! Yahudileri de, Nasranîleri de kendinize yâr ve dost edinmeyiniz! Onlar ancak birbirlerinin yârânıdır. İçinizden kim onları dost edinirse, o da onlardandır! Şüphesiz ki, Allah o zalimler guruhuna muvaffakiyet vermez.

İşte, kalblerinde bir maraz bulunan kimselerin ‘Musibetin aleyhimize dönmesinden korkuyoruz!’ diyerek onların arasında koşuştuklarını görürsün. Belki Allah fetih veya kendi katından bir emir getirecek de, onların yüreklerinde gizledikleri şeye karşı pişman olacaklardır.

İman edenler de, diyecekler ki: ‘Her halde, sizinle beraber olduklarına dair yeminlerini te’kide çalışarak Allah'a and içenler, bunlar mı? Onların bütün yaptıkları boşa gitmiş, bu sûretle onlar en büyük zarara uğrayan kimseler olmuşlardır!’

Ey iman edenler! İçinizden kim dininden dönerse, Allah mü'minlere karşı alçakgönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorlu, Kendisinin onları seveceği, onların da Kendisini seveceği bir kavim getirir ki, onlar Allah yolunda savaşır ve hiçbir kınayıcının kınamasından çekinmezler.

Bu, Allah'ın lutuf ve inâyetidir ki, onu, kime dilerse ona verir. Allah ihsanı bol olan, en çok bilendir.

Sizin yârınız ancak Allah'tır, onun Resûlüdür, Allah'ın emirlerine boyun eğici olarak namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren o mü'minlerdir. Kim

²³³ Vâkıdî, Megâzî, 1/178.

²³⁴ İbn İshak, İbn Hîşak, 3/52-53, Taberî, Tefsîr, 6/275-276, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/68-69.

Allah'tan, Peygamberinden ve iman edenlerden yüz çevirirse, hiç şüphe yok ki, galebeyi kazanacak olanlar, Allah'ın yardımcılarının ta kendisidirler.”²³⁵

Kaynuka oğulları Yahudileri, Ubâde b. Sâmit'e:

“Ey Velid'in babası! Biz senin andlaşmalın idik. Sen bize ne diye böyle yaptın?!” dediler.

Ubâde b. Sâmit, onlara:

“Siz Resûlullah Aleyhisselama savaş açtığınız zaman, ben Resûlullah Aleyhisselama gidip:

‘Yâ Resûlullah! Ben onlardan ve onlarla yapmış olduğum andlaşmadan uzağım!’ dedim” dedi.

Abdullah b. Übeyy de,

“Sen andlaşmalarından uzaklaştın ha?! Onların bu hususta sende tuttuğu eli vardı!?” dedi.

Ubâde b. Sâmit:

“Ey Hubab'm babası; kalbler değişti. İslâmiyet ahidleri yok etti!” dedi.

Kaynuka oğulları Yahudilerine üç gün içinde Medine'yi terketmeleri emredildi.

Verilen üç günlük mühlet bitince, Kaynuka oğulları Yahudileri Şam'a doğru yola çıktılar.

Ubâde b. Sâmit onlarla birlikte Zübab'ın arkasına kadar gidip oradan geri döndü.

Kadınlar ve çocuklar develere bindirilmişlerdi. Erkekler yaya yürümekte idiler.

Vâdi'l-kurâ'ya varınca, orada bir ay oturdular.

Vâdi'l-kurâ Yahudileri onların yayalarına binek, kendilerine de yiyecek verdiler.

Kaynuka oğulları Yahudileri Ezriat'a kadar gidip orada yerleştiler.²³⁶ Orada yaşamları da pek az sürdü.²³⁷ Yok olup gittiler.²³⁸

Kaynuka oğulları Yahudilerinin kalelerinde pek çok silah ve kuyumculuk âlet ve edevatı bulunuyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam; kendisi için:

²³⁵ Mâide: 51-56.

²³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/179-180.

²³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/180, İbn Seyyid, 1/296, Zehebî, Târîh, s. 118.

²³⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/309, İbn Esîr, Kâmil, 2/138.

Ketum, Revha', Beyzâ diye anılan 3 yay ile,
 2 adet zırh gömlek,
 3 adet kılıç,
 3 adet de mızrak aldı.

Muhammed b. Mesleme ile Sa'd b. Muaz'a da birer zırh gömlek hediye etti.

Peygamberimiz Aleyhisselam; Kaynuka oğulları Yahudilerinin bıraktıkları mallarından başkumandanlık hakkı olarak beğendiği yay, kılıç ve zırh gömlekler ve mızraklarla beşte birini ayırdıktan sonra, kalan beşte dördünü Müslümanlar arasında bölüştürdü.²³⁹

Sağdıye diye anılan zırh gömlek, Davud Aleyhisselamın Câlut'la çarpışmaya çıktığı zaman üzerinde bulunan zırh gömlekti.²⁴⁰

Osman b. Maz'un'un Vefat Edişı

Ensar kadınlarından Ümmü'l-A'lâ'nın bildirdiğine göre; Mekkeli Muhacirler Medine'ye hicret edip geldikleri zaman, Ensar (Medineli Müslümanlar) onları evlerine indirip ağırlamak için paylaşımadılar, nihayet kur'a çekiştiler.

Kur'ada Osman b. Maz'un kendilerine düştü.²⁴¹

Osman b. Maz'un, onların yanlarında iken hastalanıp,²⁴² Bedir savaşından sonra,²⁴³ Hicretin 30. ayında, Şaban ayının başlarında²⁴⁴ vefat etti.²⁴⁵

Vefat ettiği zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam onun yanına girdi.²⁴⁶ İki gözünün arasından²⁴⁷ öptü.²⁴⁸ Ağladı.²⁴⁹ Gözlerinden akan yaşlar onun yanağına damladı.²⁵⁰

Osman b. Maz'un yıkandı, giydiği elbisesi ile de kefenlendi.²⁵¹

²³⁹ Vâkidi, Megâzî, 1/178-179, İbn Sa'd, 2/29-30, Belâzurî, Ensâb, 1/309.

²⁴⁰ İbn Seyyid, 2/318, Zehebî, Târîh, s. 513, Semhûdî, 1/279.

²⁴¹ İbn Sa'd, 3/396, Ahmed b. Hanbel, 6/436, Buhârî, Sahîh, 2/71.

²⁴² Ahmed b. Hanbel, 6/436, Buhârî, Sahîh, 2/71.

²⁴³ İbn Hacer, İsâbe, 2/464.

²⁴⁴ İbn Sa'd, 3/396, İbn Abdilberr, 3/1053.

²⁴⁵ İbn Sa'd, 3/396, Ahmed b. Hanbel, 6/436.

²⁴⁶ Ahmed b. Hanbel, 6/436, Buhârî, Sahîh, 2/71, İbn Abdilberr, 3/1055, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/600.

²⁴⁷ İbn Abdilberr, 3/1053.

²⁴⁸ İbn Sa'd, 3/396, Ahmed b. Hanbel, 6/436.

²⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 6/206, Tirmizî, Sünen, 3/315, İbn Abdilberr, 3/1055, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/3, s. 600, İbn Hacer, İsâbe, 2/464.

²⁵⁰ İbn Sa'd, 3/396, Ahmed b. Hanbel, 6/206.

²⁵¹ Ahmed b. Hanbel, 6/436, Buhârî, Sahîh, 2/71.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun üzerine dört tekbirle namaz kıldı.²⁵²

Ümmü'l-A'lâ, Osman b. Maz'un'a:

"Ey Ebu Sâib! Allah seni rahmetine kavuşturdu! Allah'ın sana ikramda bulunduğuna ben şahadet ederim!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Allah'ın ona ikramda bulunduğunu sen nereden biliyorsun?" diye sordu.

Ümmü'l-A'lâ:

"Bilmiyorum! Babam, anam sana fedâ olsun yâ Rasûlallah! Allah ona ikram etmez de, kime eder?" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Ona Rabbinden ölüm gelmiş, şimdi o ölmüş bulunuyor.

Vallahi, ben onun hakkında ancak hayır dilerim.

Ben, Allah'm Resûlü olduğum halde, bana ne yapılacağını ben bilmem!" buyurdu.²⁵³

Osman b. Maz'un'un zevcesi de:

"Osman b. Maz'un! Cennet sana kutlu olsun!" demişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam ona hiddetli bir bakışla bakıp:

"Sen bunu nereden biliyorsun?!" diye sordu.

Kadın:

"Yâ Rasûlallah! O senin süvarin ve sahabin ya!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Vallahi, ben onun iyiliğinden başka birşey bilmiyorum!

Ben Resûlullah olduğum halde, bana ne yapılacağını ben bilmem!"²⁵⁴

Onun hakkında, 'O Allah'ı ve Resûlünü severdi' demen yetiştir!" buyurdu.²⁵⁵

Ümmü Hârice de Osman b. Maz'un'un vefatında onun mutluluğa erdiği-ni tebrik ve tebşir edince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Kim bu konuşan?" diye sordu.

Ümmü Hârice:

"Yâ Rasûlallah! Osman b. Maz'un'dur bu!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

²⁵² İbn Sa'd, 3/397.

²⁵³ İbn Sa'd, 3/398, Ahmed b. Hanbel, 6/436, Buhârî, Sahîh, 2/71.

²⁵⁴ İbn Sa'd, 3/398, Ahmed b. Hanbel, 1/237, Hâkim, 3/190, İbn Abdilberr, 3/1056, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/600.

²⁵⁵ İbn Sa'd, 3/399.

“Evet! Osman b. Maz’un’dur bu! Onda biz hayırdan başka birşey görmedik!

Bununla birlikte, Resûlullah olduğum halde, vallahi bana ne yapılacağını ben bilmem!” buyurdu.²⁵⁶

Peygamberimiz Aleyhisselamın Osman b. Maz’un gibi faziletli bir sahabi hakkında böyle buyurması ashaba çok ağır geldi, onları kaygılandırdı.²⁵⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam, Osman b. Maz’un için:

“Sen dünyadan hiçbir şeye bürünmeden çıkıp gittin!” buyurdu ve onu Bakiyy kabristanında hazırlanan kabrine gömdürdü.²⁵⁸

“Osman b. Maz’un; o, bizim ne güzel selefimizdir!” buyurdu.²⁵⁹

Allah ondan razı olsun!

Osman b. Maz’un’un kabrinin başında, Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte, Osman b. Maz’un’un oğlu Sâib, Osman b. Maz’un’un iki kardeşi Abdullah ve Kudâme ile Hâris’in oğlu Ma’mer de ayakta dikildiler.²⁶⁰

Bakiyy kabristanına Muhacir Müslümanlardan ilk gömülen, Osman b. Maz’un oldu.²⁶¹

Peygamberimiz Aleyhisselam kızı Hz. Rukayye’yi kabre koydururken de:

“Hayırlı selefimiz Osman b. Maz’un’a katıl!” buyurmuştur.²⁶²

Ümmü’l-A’lâ der ki:

“Osman b. Maz’un’dan dolayı mahzun bir halde uyuduğum zaman, rüyamda ona ait akar bir su gördüm. Gidip bunu Peygamber Aleyhisselama haber verdim. Peygamber Aleyhisselam ‘Bu, onun amelidir!’ buyurdu.”²⁶³

Hz. Fâtıma’nın Hz. Ali ile Nikâhlanışı ve Evlenişi

Hz. Fâtıma’nın Talipleri

Hz. Fâtıma’ya ilk önce Hz. Ebu Bekir talip oldu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Ey Ebu Bekir! Ben onun hakkında ilahî hükmü bekliyorum” buyurdu.

²⁵⁶ Ahmed b. Hanbel, 6/436.

²⁵⁷ İbn Sa’d, 3/398, Ahmed b. Hanbel, 1/335, Hâkim, 3/190, İbn Abdilberr, 3/1056.

²⁵⁸ İbn Sa’d, 3/397, İbn Abdilberr, 3/1055, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/600.

²⁵⁹ İbn Abdilberr, 3/1053.

²⁶⁰ İbn Sa’d, 3/399-400.

²⁶¹ İbn Sa’d, 3/397, Mus’abu’z-Zübeyrî, s. 393.

²⁶² İbn Sa’d, 3/395, Ahmed b. Hanbel, 1/335.

²⁶³ İbn Sa’d, 3/398, Ahmed b. Hanbel, 6/436, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 3/601.

Hz. Ömer Hz. Ebu Bekir'in yanına gelince, Hz. Ebu Bekir bunu ona haber verdi.

Hz. Ömer:

"Ey Ebu Bekir! Resûlullah Aleyhisselam seni reddetmiş!" dedi.

Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer'e:

"Fâtıma'yı Peygamber Aleyhisselamdan sen de iste!" dedi.

Hz. Ömer gidip isteyince, Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Ebu Bekir'e söylediği gibi:

"Ben onun hakkmda ilahî hükmü bekliyorum!" buyurdu.

Hz. Ömer Hz. Ebu Bekir'e haber verdi.

Hz. Ebu Bekir ona:

"Ey Ömer! Resûlullah Aleyhisselam seni reddetmiş!" dedi.²⁶⁴

Kureyş eşrafından daha başka zâtlar da, Hz. Fâtıma'yı Peygamberimiz Aleyhisselamdan istediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, hepsine de, Hz. Ebu Bekir'e verdiği cevap gibi cevaplar verdi.²⁶⁵

Hz. Ali der ki:

"Azadlı kadın kölem, bana:

'Fâtıma'nın Resûlullah Aleyhisselamdan istenildiğini biliyor musun?' diye sormuştu. Ona:

'Bilmiyorum!' dedim.

'Resûlullah Aleyhisselama gidip Fâtıma'yı sana nikâhlamasını istemekten seni alıkoyan nedir?' diye sordu.

'Yanımda, onunla evlenebileceğim birşeyim yok!' dedim.

'Resûlullah Aleyhisselama gidersen, onu muhakkak sana nikâhlar!' dedi.

Vallahi, bu hususta bana yalvarmaktan geri durmadı."²⁶⁶

Hz. Ali'ye akrabaları (Hâşim oğulları) da:

"Fâtıma'yı, Resûlullah Aleyhisselama gidip, bir de sen iste bakalım!" dediler.

Hz. Ali:

"Ebu Bekir ve Ömer'den sonra ha!?"²⁶⁷ Ebu Bekir ve Ömer reddedildikten sonra benim de reddedilmeyeceğimden emin değilim!²⁶⁸ Resûlullah

²⁶⁴ İbn Sa'd, 8/19.

²⁶⁵ Muhibbü't-Taberî, 2/240.

²⁶⁶ İbn İshak, Kitâbu'l-mübtedâ, 4/230, Beyhakî, Delâil, 3/160, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe,, 7/221, Zehebî, Târîh, s. 111, İbn Kesîr, Bidâye, 3/346.

²⁶⁷ İbn Sa'd, 8/19.

²⁶⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/402.

Aleyhisselam, Fâtıma'yı, isteyen Kureyş eşrafından hiçbirine nikâhlanmadı" dedi.²⁶⁹

Hız. Ali'ye, akrabaları, kendisinin Resûlullah Aleyhisselamla olan yakın akrabalığını ileri sürerek²⁷⁰ Hız. Fâtıma'yı ondan istemesi için baskı yaptılar.²⁷¹ Sa'd b. Muaz da, bu hususta Hız. Ali'yi teşvik ve ikna etti.²⁷²

Hız. Ali der ki:

"Nihayet, Resûlullah Aleyhisselamın huzuruna girdim. Kendisinin bütün manevî vakar ve heybeti üzerindeydi.

Önüne oturdum, susup durdum, konuşmaya kâdir olamadım.

Bana:

'Sen neye geldin, senin bir hâcetin mi var?

Herhalde Fâtıma'yı istemeye geldin!' buyurdu.

'Evet!' diyebildim."²⁷³

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hız. Ali'ye:

"Fâtıma'ya mehir olarak verebileceğin, yanında birşey var mı?" diye sordu.

Hız. Ali:

"Atım ve küçük bir zırh gömleğim var!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Atın sana lâzımdır. Zırh gömleğini sat!" buyurdu.²⁷⁴

Bunun üzerine, Hız. Ali zırh gömleğini Hız. Osman'a²⁷⁵ 480 dirheme sattı.²⁷⁶ Hız. Osman da, onu hediye olarak Hız. Ali'ye geri verdi.

Hız. Ali dirhemler ve zırh gömlekle gelince, Peygamberimiz Aleyhisselam Hız. Osman'a dua etti.²⁷⁷

Hız. Ali, 480 dirhemi Peygamberimiz Aleyhisselamın önüne koydu.

Peygamberimiz Aleyhisselam ondan bir avuç alarak Bilal-i Habeşî'ye verip koku alınmasını ve Hız. Fâtıma'ya çeyiz hazırlamalarını emir buyurdu.²⁷⁸

²⁶⁹ Muhibbû't-Taberî, 2/240-241.

²⁷⁰ İbn Sa'd, 8/119.

²⁷¹ Belâzurî, Ensâb, 1/402.

²⁷² İbn Sa'd, 8/20, Belâzurî, Ensâb, 1/403, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 7/221.

²⁷³ Beyhakî, Delâil, 3/160, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 7/221, Zehebî, Târîh, s. 111, İbn Kesîr, Bidâye, 3/346.

²⁷⁴ Muhibbû't-Taberî, 2/238, Kastallânî, Mevâhib, 1/116, Zürkânî, 2/3.

²⁷⁵ Zürkânî, 2/3.

²⁷⁶ Muhibbû't-Taberî, 2/238, Kastallânî, Mevâhib, 1/116, Zürkânî, 2/3.

²⁷⁷ Zürkânî, 2/3.

²⁷⁸ Muhibbû't-Taberî, 2/238, Kastallânî, Mevâhib, 1/116, Zürkânî, 2/3-4.

Hz. Fâtıma'nın Çeyizi ve Ev Eşyası

1. 1 adet kadife yorgan,²⁷⁹

Bunu uzunluğuna örtündükleri zaman sırtları açılır, enine örtündükleri zaman başları açılırdı.²⁸⁰

2. Yüzü deri, içi lif dolu, dayanılacak, yaslanılacak 1 adet yüz yastığı,²⁸¹

3. İkisinin içi lif, ikisinin içi de yün dolu 4 adet yastık,

4. Birinin yüzü keten bezi içi lif, diğerinin yüzü keten bezi içi ot dolu 2 adet döşek,²⁸²

5. Tabaklanmamış 1 adet koç postu,²⁸³

Uyuyacakları zaman, bu postun yünlü tarafını üstüne çevirip döşek yaparlar, başlarını da yüzü deriden, içi lif dolu yastığa koyarlardı.²⁸⁴

6. Hurma yaprağından bükülü ipe örülmüş 1 adet serir (somya),²⁸⁵

7. Gönden dikilmiş 1 adet su kırbası (tulumu),²⁸⁶

8. Topraktan (saksıdan) yapılmış 2 adet çanak çömlek,

9. Gönden dikilmiş 1 adet su bardağı,²⁸⁷

10. 1 adet elek,

11. 1 adet silgi bezi,²⁸⁸

12. 2 adet el değirmeni,²⁸⁹

13. Ensar kadınlarından birisi tarafından Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'ye hediye edilen, eski Yemen işi, sanatlı, üzerleri gümüşle işlenmiş 2 kat elbise.²⁹⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Nikâhta Hutbe İrad Edişi ve Nikâh Kırışı

Enes b. Malik der ki:

“Günlerce sonra, Peygamber Aleyhisselam, beni yanına çağırıp:

²⁷⁹ İbn Sa'd, 8/25, Ahmed b. Hanbel, 1/84, 108, Belâzurî, Ensâb, 1/403, Beyhakî, Delâil, 3/161, İbn Esîr, Nihâye, 2/23, Zehebî, Târîh, s. 112, İbn Kesîr, Bidâye, 3/346, Kastallânî, Mevâhib, 1/117.

²⁸⁰ İbn Sa'd, 8/25, Diyarbekrî, 1/411, Zürcânî, 2/7.

²⁸¹ İbn Sa'd, 8/25, Ahmed b. Hanbel, 1/84, Belâzurî, Ensâb, 1/403, Beyhakî, Delâil, 3/161, İbn Esîr, Nihâye, 2/23, Zehebî, Târîh, s. 112, İbn Kesîr, Bidâye, 3/346, Kastallânî, Mevâhib, 1/117.

²⁸² Diyarbekrî, 1/411, Zürcânî, 2/4.

²⁸³ İbn Sa'd, 8/23, Muhibbü't-Taberî, 2/240, Diyarbekrî, 1/411, Zürcânî, 2/7.

²⁸⁴ İbn Sa'd, 8/23.

²⁸⁵ İbn Sa'd, 8/23, Muhibbü't-Taberî, 2/238, Kastallânî, Mevâhib, 1/116, Zürcânî, 2/4.

²⁸⁶ İbn Sa'd, 8/25, Ahmed b. Hanbel, 1/84, Belâzurî, Ensâb, 1/403, Beyhakî, Delâil, 3/161, İbn Esîr, Nihâye, 2/23, Zehebî, Târîh, s. 112, İbn Kesîr, Bidâye, 3/346, Kastallânî, Mevâhib, 1/117.

²⁸⁷ İbn Sa'd, 8/24, Ahmed b. Hanbel, 1/106.

²⁸⁸ İbn Sa'd, 8/24.

²⁸⁹ İbn Sa'd, 8/25, Ahmed b. Hanbel, 1/106.

²⁹⁰ İbn Sa'd, 8/24.

‘Ey Enes! Git, bana Ebu Bekri’s-Sıddîk’ı, Ömer b. Hattab’ı, Osman b. Affan’ı, Abdurrahman b. Avf’ı, Sa’d b. Ebi Vakkas’ı, Talha’yı, Zübeyr’i ve Ensardan bir hayli sayıda Ensarı benim yanıma çağır!’ buyurdu.

Ben de gidip onları çağırdım.

Onlar Peygamber Aleyhisselamın yanında toplandıkları zaman, Peygamber Aleyhisselam:

‘Hamd olsun Allah’a ki, verdiği nimetlerle övülen O’dur!

Kuvvet ve kudretinden dolayı kendisine ibadet edilen O’dur!

Mülk ve saltanatından dolayı kendisine boyun eğilen O’dur!

Azabından korkulan, yanındaki nimetleri umulan O’dur!

Yerde ve göklerde hükmünü yürüten O’dur!

Kudretiyle halkı yaratan, hikmetiyle mümtaz kılan, izzetiyle sağlamlaştıran O’dur!

Gönderdiği dini ve Peygamberi Muhammed’le halkı şereflendiren O’dur!

Yüce Allah karşılıklı hısımlıkla nesepleri birbirine katmayı emir buyurmuş, farz kılmış ve bununla günahları ortadan kaldırmıştır.

Yüce Allah kazânın kadere göre, kaderin de kazâya göre cereyanını emir buyurmuştur.

Her kaderin eceli, her ecelin de Kitab’da yeri vardır.

Yemhullâhü mâ yeşâu ve yusbitu ve indehû ummu’l-kitâb [Ra’d: 39= Allah ne dilerse (onu yapar. Bazısını) imha eder (vücûda getirmez, bazısını da) vücûda getirir. Ana Kitab (Levh-i Mahfuz) O’nun nezdindedir].

Yüce Allah, Hatice’nin kızı Fâtıma’yı Ebu Talib’in oğlu Ali’ye nikâhlamamı bana emir buyurdu.

Sizler şahit olunuz: Fâtıma’yı 400 miskal gümüş mehirle Ali’ye nikâhladım’ buyurdu.

Sonra da, bir tabak hurma koruğu, çağlası getirtip önümüze koydurdu ve kapıştırdı.

Fâtıma ile Ali hakkında da:

‘Allah sizin dağınık işlerinizi toplansın! Nikâhınızı mübarek kılsın! İkinizden güzel ve pek çok nesil çıkarsın!²⁹¹ Allah’ım! Bu evliliği ikisi hakkında da mübarek kil!’ diyerek dua etti.”²⁹²

²⁹¹ Muhibbüt-Taberî, 2/241-242, Kastallânî, Mevâhib, 1/116-117, Zürkânî, 2/5-6.

²⁹² İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/222, Diyarbekrî, 1/411, Zürkânî, 2/7.

Gerdek Töreni ve Dua

Peygamberimiz Aleyhisselamın dadısı Ümmü Eymen Bereke Hatunun anlattığına göre; Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Fâtıma'yı gerdeğe koyacağı zaman, kendisi gelinceye kadar Hz. Fâtıma'nın yanına girmemesini Hz. Ali'ye emir buyurmuştu.

Peygamberimiz Aleyhisselam gelip kapıyı çaldı.

Ümmü Eymen Hatun karşıladı.

Peygamberimiz Aleyhisselam selam verdi. İçeri girmek için izin istedi. İzin verilince, içeri girdi ve:

“Kardeşim burada mı?” diye sordu.

Ümmü Eymen Hatun:

“Babam, anam sana fedâ olsun yâ Rasûlallah! Senin kardeşin kim?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ali b. Ebi Talib!” buyurunca, Ümmü Eymen Hatun:

“Sen kızını onunla nikâhladığına göre, o senin nasıl kardeşin olur?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Bu, böyledir! [Yâni, o benim dinde kardeşim olur, Fâtıma ile evlenmesinde dinen sakınca yoktur]” buyurdu.²⁹³

Sonra da, bir kapla su getirtti, abdest aldı.²⁹⁴

Hiz. Ali'yi çağırdı. Abdest suyundan onun göğsüne ve iki omuzunun arasına serpti.

Sonra Hiz. Fâtıma'yı çağırdı.

Ona da aynısını yaptıktan, göğsüne ve iki omuzunun arasına su serptikten sonra, kendisini ev halkının en hayırlısına nikâhladığını söyledi.²⁹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hiz. Fâtıma için, önünden ve ardından:

“Ey Allah'ım! Fâtıma ve zürriyeti hakkında, kovulmuş şeytandan sana sığınırım!” diyerek dua etti.

Hiz. Ali için de aynı şekilde dua ettikten sonra, ona:

“Allah'ın ismi ve bereketiyle gir zevcenin yanına!” buyurdu.²⁹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, evlenen bir kimseyi tebrik edeceği zaman:

“Allah bunu senin için mübarek kılsın!

²⁹³ İbn Sa'd, 8/24.

²⁹⁴ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 7/222.

²⁹⁵ İbn Sa'd, 8/24, Diyarbekrî, 1/411.

²⁹⁶ Muhibbü't-Taberî, 2/239, Kastallânî, Mevâhib, 1/116, Diyarbekrî, 1/411, Zürkânî, 2/4.

Allah'ın bereketi senin üzerinde olsun!

Allah ikinizi hayırda birleştirsın!" diyerek dua ederdi.²⁹⁷

Velime Cemiyeti ve Ziyareti

Peygamberimiz Aleyhisselam, Bilal-i Habeşî'ye:

"Ey Bilal! Ben evlenme sırasında ümmetimin yemek yedirmelerini sünnet edinmelerini arzu ediyorum!²⁹⁸ Ali için bir velime ziyafeti gerekir!" buyurunca, Ensardan Sa'd b. Muaz:

"Benden bir koç var!"

Kimisi

"Benden şu var!"

Kimisi de:

"Benden şu kadar darı var!" dedi.²⁹⁹

Hiz. Ali yarım ölçek arpa almak için zırh gömleğini bir Yahudiye rehin olarak bıraktı.³⁰⁰

Düğün yemeği hays diye anılan tatlı bir yemekti³⁰¹ ki, çekirdeği çıkarılmış hurma, saf yağ ve yoğurt kurusu ile iyice karılıp karıştırılmak, bazan içine sevik (kavut) da katılmak suretiyle yapılan bir yemekti.³⁰²

Muhacirler ile Ensar takım takım gelerek yemek yiyip dağıldılar.³⁰³

Hiz. Fâtıma'nın Hiz. Ali ile evlenişi Hicretin 2. yılında, Bedir savaşından sonra,³⁰⁴ Zilhicce ayında idi.³⁰⁵

Peygamberimiz Aleyhisselama Ev Halkı İçinde En Sevgili Olanları

Peygamberimiz Aleyhisselama, ev halkı içinde kadınlardan en sevgilisi Hiz. Fâtıma, erkeklerden de Hiz. Ali idi.³⁰⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam bir gazâdan, bir seferden dönüp Medine'ye geldiği zaman, ilk önce Mescide gidip iki rekat namaz kılar, sonra Hiz. Fâtıma'ya uğrar, daha sonra zevcelerinin yanına giderdi.³⁰⁷

²⁹⁷ Ahmed b. Hanbel, 2/381, Ebu Davud, 2/241, Tirmizî, Sünen, 3/400, İbn Mâce, 1/614, Dârimî, 2/59.

²⁹⁸ Abdurrezzak, 5/487.

²⁹⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/359.

³⁰⁰ İbn Sa'd, 8/23, Kastallânî, Mevâhib, 1/117, Diyarbekrî, 1/411, Zürkânî, 2/7.

³⁰¹ Kastallânî, Mevâhib, 1/117, Diyarbekrî, 1/411, Zürkânî, 2/7.

³⁰² Firuzâbadî, 2/217, Zürkânî, 2/7.

³⁰³ Abdurrezzak, 5/488.

³⁰⁴ İbn Sa'd, 8/22.

³⁰⁵ Taberî, Târih, 2/300.

³⁰⁶ Tirmizî, Sünen, 5/698, Hâkim, 3/155, İbn Abdilberr, 4/1897.

³⁰⁷ Hâkim, 3/155, İbn Abdilberr, 4/1895.

Yeni Evlilerin Dilekleri

1. Yeni evliler bir müddet sonra Peygamberimiz Aleyhisselama başvurarak kendilerine bir ev vermesi için Neccar oğullarından Hârise b. Numan'a söylemesini rica ettiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam onların bu isteğini Hârise'ye duyurmaktan utandı.

Fakat, Hârise b. Numan bunu haber alınca, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi ve:

“Yâ Rasûlallah! Haber aldım ki, Fâtıma ayrı bir eve taşınmak için sana başvurmuş. Neccar oğulları evlerinin en yakını olan benim şu evlerim, senindir! Benim canım ve malım ancak Allah'ın ve Resûlünündür!

Vallahi yâ Rasûlallah! O mülkü benden alman, bana bırakmandan daha hoş, daha makbuldür” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam;

“Doğru söyledin! Allah senin mallarını bereketlendirsin!” buyurdu. Verilen eve Hz. Fâtıma'yı yerleştirdi.³⁰⁸

2. Hz. Ali, bir gün, Hz. Fâtıma'ya:

“Vallahi, değirmen taşı dişemek, bilemekten göğsüm rahatsızlaştı, ağrır oldu.

Yüce Allah babana esir göndermiştir. Gitsen de, esirin bana yardım etmesini babandan istesen!” dedi.

Hz. Fâtıma:

“Vallahi, benim de un öğütmekten ellerim kabardı” dedi ve kalkıp Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gitti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Fâtıma'ya:

“Ey kızcağızım! Ne için geldin?” diye sordu.

Hz. Fâtıma:

“Sana selam vereyim diye geldim!” dedi, isteğini dile getirmekten utanıp geri döndü.

Hz. Ali, ona:

“Ne yaptın?” diye sordu.

Hz. Fâtıma:

“İsteğimi dile getirmekten utandım” dedi.

³⁰⁸ İbn Sa'd, 8/22-23.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına ikisi birlikte gittiler.

Hz. Ali:

“Vallahi yâ Rasûlallah! Değirmen taşı dişemek, bilemekten göğsüm rahatsızlaştı, ağrır oldu” dedi.

Hz. Fâtıma da:

“Ün öğütmeğe ellerim kabardı. Allah'ın sana gönderdiği esiri bize hizmet ettirsen de, biraz ferahlasak, güçlensek!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Vallahi, onu size hizmet ettirmek için veremem!

Ben daha Ehl-i Suffa'yı çağırıp da karınlarına sokacak, kendilerini giyindirecek birşey bulamadım.

Ben onu satıp Ehl-i Suffa'yı geçindireceğim!” buyurdu.

Hz. Fâtıma ve Hz. Ali, evlerine döndüler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onların yanlarına vardı ve:

“Ben size benden istediğiniz şeyden daha hayırlısını haber vereyim mi?” diye sordu.

“Olur! Haber ver!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Döşegünüze gireceğiniz zaman 33 defa ‘Sübânallah’ diyerek tesbih ediniz.

33 defa ‘Elhamdulillâh’ diyerek Allah’a hamd ediniz.

34 defa da ‘Allahuakber!’ diyerek Allah'ı tekbir ediniz.³⁰⁹

Ey Fâtıma! Allah'tan kork! Rabbinin emrini yerine getir! Kocanın hizmetini de gör!” buyurdu.³¹⁰

Bunun üzerine, Hz. Fâtıma:

“Ben Allah'tan ve Allah'ın Resûlünden râzıyım!” dedi³¹¹ ve bunu iki kere tekrarladı.³¹²

Yeni Evlilerin Altı Ay Sabah Namazlarına Kaldırılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; altı ay, sabah namazma çıkarken Hz. Fâtıma'nın kapısının önünde durup:

³⁰⁹ İbn Sa'd, 8/25, Ahmed b. Hanbel, 1/106-107.

³¹⁰ Ebu Davud, 3/151.

³¹¹ Ahmed b. Hanbel, 1/153, Ebu Davud, 3/151.

³¹² Ahmed b. Hanbel, 1/153.

“Ey Muhammed’in ev halkı! Haydi namaza!” buyurmuş ve Ahzab sûresinin “...Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden günah kirini gidermek, sizi tertemiz yapmak ister!” mealindeki 33. âyetini okumuştur.³¹³

Ziynet Eşyası Hususunda Hz. Fâtıma’nın Uyarılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam bir gün Hz. Fâtıma’nın kapısına geldiği zaman, Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin’in üzerlerine gümüşten birer bilezik dikildiğini görür görmez, içeri girmeden geri döndü.

Hz. Fâtıma, Peygamberimiz Aleyhisselamın bu bileziklerden dolayı içeri girmedikini tahmin ederek, onları Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin’in üzerlerinden söktü.

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ağlaşmaya başlayınca, onları aralarında bölüşürdü. Ağıtları dinlemeden, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına vardılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam bilezikleri alıp Sevban’a:

“Ey Sevban! Şunları filan oğullarına götür!

Fâtıma’ya deniz hayvanı dişlerinden yapılan bir gerdanlıkla fil kemiğinden yapılan iki bilezik satın al!

Çünkü, bunlar benim ev halkımdır!

Onların dünya hayatlarında, dünya metalarının üstünlerinden nasiplenmelerini arzu etmem!” buyurdu.³¹⁴

Resûlullah Aleyhisselam bir gün Hz. Fâtıma’ya gelmişti. Kapının işleme- li, süslü perde ile perdelenmiş olduğunu görünce, içeriye girmeden dönüp geri gitti.

Hz. Ali gelip Hz. Fâtıma’yı üzüntülü görünce:

“Sana ne oldu?” diye sordu.

Hz. Fâtıma da:

“Resûlullah Aleyhisselam bana gelmişti. Fakat içeri girmedim. Buna üzülüyorum! dedi.

Hz. Ali hemen Resûlullah Aleyhisselamın yanına vardı ve:

“Yâ Rasûlallah! Sen Fâtıma’ya gelmiş, içeriye girmemişsin. Bu onu son derece üzmüş!” dedi.

³¹³ Tirmizî, Sünen, 5/52, Taberî, Tefsîr, 22/6, Hâkim, 3/158, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/223, Zehebî, Siyer, 2/97.

³¹⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/275, Ebu Davud, 4/87.

Resûlullah Aleyhisselam:

“Benim dünya ile ne işim var? Benim işlemeli perde ile ne işim var?” buyurdu.

Hiz. Ali Hiz. Fâtıma'ya gelip Resûlullah Aleyhisselamın sözünü haber verdi.

Hiz. Fâtıma:

“Resûlullah Aleyhisselama sor: O perdeyi ne yapmamı emrediyor?” dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

“Fâtıma'ya söyle! O perdeyi filan oğullarına göndersin!” buyurdu.³¹⁵

Zekât Farızası

Zekât ve Sadakanın Anlam ve Hikmetleri

Zekât; lugatta, temizlik, nema (artma, çoğalma), medih (övgü) demek olup, Kur'ân-ı Kerîm'de ve hadis-i şeriflerde bütün bu anlamlarda kullanılmıştır.³¹⁶

Zekâta zekât denilmesi, zekâtı verilen malın dünyada halefi ile çoğalıp artmasından, ahirette de sevaba vesile olmasından dolayıdır.³¹⁷

Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de:

“...(Hayır için), ne harcarsanız, O (Allah), bunun ardından (daha iyisini) lutfeder;”³¹⁸

“Onların mallarından bir sadaka al ki, bununla kendilerinin (günahlarından) temizlenmelerine ve hasenelerinin çoğalarak muhlisler derecesine yükselmelerine sebep olur” buyurmuştur.³¹⁹

Mallar zekâtla, bedenler de fitır sadakası ile arınır.³²⁰

Sadaka da, zekât gibi, insanın malından bir kısmını Allah'a yakınlık maksadıyla ayırıp yoksullara verdiği şeye denilmekle birlikte; zekât, genel olarak farzlarda, sadaka ise nafilelerde kullanılmıştır.

Kur'ân-ı Kerîm'de bazan zekât yerine sadaka sözü de kullanılmıştır.³²¹

³¹⁵ Ahmed b. Hanbel, 2/21, Ebu Davud, 4/72.

³¹⁶ İbn Esîr, Nihâye, 2/307.

³¹⁷ Serahsî, 2/149.

³¹⁸ Nisâ: 39.

³¹⁹ Tevbe: 103.

³²⁰ Zülrâfî, 2/307.

³²¹ Râgıb, s. 278.

Zekâtın Daha Önceki Peygamberlerin Şeriatlarında da Yer Alışı

Kur'ân-ı Kerîm'de açıklandığına göre; İbrahim, İshak ve Yâkub Aleyhisselamlara da zekât emredilmiş;³²² İsrail oğullarından da zekât için kesin söz alınmış,³²³ zekât verenler azaptan kurtulup ilahî rahmete ermişlerdir.³²⁴

İsmail Aleyhisselamın da kavmine zekâtı emrettiği;³²⁵ İsa Aleyhisselama da zekâtın emrolunduğu görülür.³²⁶

İslâm Dininin Beş Temelinden Birisi Olan Zekâtın Mahiyeti ve Farz Kılınış Tarihi

Zekât ve sadaka aslında zenginlerin fakirlere bir bağışları değil, Yüce Allah'ın zenginlerin mallarına yoksullar için koymuş olduğu bir haktır,³²⁷ İslâm dininin beş temelinden birisini oluşturan bir zenginlik vergisidir.³²⁸

Zekât, zengin Müslümanlara farz olarak emredilmiş,³²⁹ Kur'ân-ı Kerîm'de 32 defa namazla birlikte anılmıştır.

Zekât, Hicretin 2. yılında, Ramazan'dan ve fitır sadakasının vacib kılınmasından sonra farz kılınmıştır.³³⁰

Zekât, farz ve vacib olmak üzere ikiye ayrılır. Farz olan zekât, mal zekâtıdır. Vacib olan zekât da, fitır sadakasıdır.³³¹

Zekâtın Nelerden ve Ne Kadar Verileceğinin Allah'ın Emriyle Peygamberimiz Aleyhisselam Tarafından Bir Yazı ile Tesbit ve Tahsil Edilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Yüce Allah'tan telakki eylediği emir üzerine,³³² zekât (ın nelerden, kaçta kaç verileceği ve ne kadar malı olana farz kılındığı) hakkında yazdırdığı yazıyı kılıcına bağladı, vefatına kadar yanında bulundurdu ve ona göre amel etti.

³²² Enbiyâ: 73.

³²³ Bakara: 83.

³²⁴ A'râf: 156.

³²⁵ Meryem: 55.

³²⁶ Meryem: 31.

³²⁷ Zâriyât: 19, Meâric: 25.

³²⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/26, Buhârî, Sahîh, 1/8, Müslim, 1/45, Tirmizî, Sünen, 5/5, Nesâî, 8/109.

³²⁹ Nur: 56, Müzzemmil: 20, Hacc: 78, Bakara: 110.

³³⁰ İbn Sa'd, 1/248, İbn Mâce, 1/585, Nesâî, 5/49.

³³¹ Kâsânî, 1/2.

³³² Ahmed b. Hanbel, 1/11, Buhârî, Sahîh, 2/124, Ebu Davud, 2/96, İbn Mâce, 1/575, Nesâî, 5/18-19, Dârekutnî, 2/115, Hâkim, 1/390, Beyhakî, Sünen, 4/86, Begavî, 1/86.

Peygamberimiz Aleyhisselamdan sonra Hz. Ebu Bekir, Hz. Ebu Bekir'den sonra Hz. Ömer de ona göre amel etti.³³³

İmam Zührî (vefatı: 124 Hicrî) şöyle der:

“Bu, Resûlullah Aleyhisselamm zekât hakkında yazdırdığı yazının bir nüshasıdır ki, (aslı) Ömer b. Hattab ailesi yanında bulunmaktadır.

Onu bana Salim b. Abdullah b. Ömer okuttu da, hepsini olduğu gibi ezberledim.

O, Ömer b. Abdülaziz'in, Abdullah b. Abdullah b. Ömer ile Salim b. Abdullah b. Ömer'e istinsah ettirdiği nüshadır.”³³⁴

Ömer b. Abdülaziz; Medine valisi olduğu zaman, buna göre amel etmelerini zekât memurlarına emretmiş, Halife Velid b. Abdülmelik'e de bu hususta bir yazı yazmış, o da bu hususta yazılanlara göre amel etmelerini zekât memurlarına emretmiştir.

En sonunda, Hişam b. Hânî', bütün zekât memurlarına bu zekât yazısından birer nüsha göndererek buna göre amel etmelerini ve bunun dışına çıkmamalarını onlara emretmiştir.³³⁵

Hz. Ali de, Peygamberimiz Aleyhisselamın zekât hakkındaki yazısından yazdığı yazıyı kılıcına bağlamıştı.³³⁶

Deve Zekâtı

1. Beş devede bir koyun,
2. On devede iki koyun,
3. Onbeş devede üç koyun,
4. Yirmi devede dört koyun verilir.
5. Develerin sayısı yirmibeşe erişince, otuzbeşe kadar, bir tane bint-i mehad (bir yaşını doldurmuş, iki yaşına basmış dişi deve),
6. Develerin sayısı otuzaltıya erişince, kırkbeşe kadar, bir tane bint-i lebun (iki yaşını doldurmuş, üç yaşına basmış dişi deve),
7. Develerin sayısı kırkaltıya erişince, altmışa kadar, bir tane hıkka (üç yaşını doldurmuş, dört yaşına basmış, puğur basacak dişi deve),

³³³ Ebu Yûsuf, s. 76, Abdurrezzak, 2/25, İbn Ebî Şeybe, 3/131, 133, Ahmed b. Hanbel, 2/11-14, Ebu Davud, 2/98, Tirmizî, Sünen, 3/17, Dârimî, 1/221, Hâkim, 1/392, Beyhakî, Sünen, 4/88.

³³⁴ Ebu Davud, 2/98-99, Dârekutnî, 2/116, Hâkim, 1/393, Beyhakî, Sünen, 4/90.

³³⁵ Dârekutnî, 2/116, Hâkim, 1/393, Beyhakî, Sünen, 4/90-91.

³³⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/100.

8. Develerin sayısı altmışbire erişince, yetmibeşe kadar, bir tane cezea (dört yaşını doldurmuş, beş yaşına basmış dişi deve),

9. Develerin sayısı yetmişaltıya erişince, doksana kadar, iki tane bint-i lebun (iki yaşını doldurmuş, üç yaşına basmış dişi deve),

10. Develerin sayısı doksanbire erişince, yüzyirmiye kadar, iki tane hıkka (üç yaşını doldurmuş, dört yaşına basmış dişi deve)'yi zekât olarak vermek vaciptir.

11. Develerin sayısı yüzyirmiden fazla olunca, her kırk deve, zekât olarak bir tane bint-i lebun (iki yaşını doldurmuş, üç yaşına basmış dişi deve),

12. Her elli deve, bir tane hıkka (üç yaşını doldurmuş, dört yaşına basmış dişi deve)'yi zekât olarak vermek vardır.³³⁷

13. Sayısı dörtten fazla olmayan develer için zekât yoktur.

Fakat, sahibi kendiliğinden vermek isterse, verir.

14. Bir kimsenin develerinin sayısı zekât olarak bir tane cezea (dört yaşını doldurmuş, beş yaşına basmış dişi deve) vermeyi gerektirir de develeri arasında bu yaşta dişi deve bulunmaz ve fakat hıkka (üç yaşını doldurmuş, dört yaşına basmış dişi deve) bulunursa, zekât olarak bunu ve bununla birlikte ya iki tane koyunu ya da yirmi dirhemi daha verir.

15. Bir kimsenin develerinin sayısı zekât olarak bir tane hıkka (üç yaşını doldurmuş, dört yaşına basmış dişi deve) vermeyi gerektirir de, develeri arasında hıkka bulunmaz, cezea (dört yaşını doldurmuş, beş yaşına basmış dişi deve) bulunursa -zekât tahsil memuru tarafından tahsil olunduğuna göre- memur mal sahibinden cezeayı kabul eder, aradaki fark için mal sahibine ya yirmi dirhem ya da iki koyun verir.

16. Bir kimsenin develerinin sayısı bir tane hıkka (üç yaşını doldurmuş, dört yaşına basmış dişi deve)'yi zekât olarak vermeyi gerektirir de, develeri arasında böylesi bulunmaz, bint-i lebun (iki yaşını doldurmuş, üç yaşına basmış dişi deve) bulunursa, bunu zekât olarak vermekle birlikte aradaki fark için de ayrıca ya iki koyun daha ya da yirmi dirhem daha verir.

17. Bir kimsenin develerinin sayısı zekât olarak (1) tane bint-i lebun (iki yaşını doldurmuş üç yaşına basmış dişi deveyi vermeyi gerektirir de, develere arasında hıkka (üç yaşını doldurmuş dört yaşına basmış dişi deve) bulunursa -zekâtın zekât memuru tarafından tahsil olunduğuna göre- bu

³³⁷ Ebu Yûsuf, s. 76, Abdurrezzak, 4/5-6, İbn Ebî Şeybe, 3/121-122, Ahmed b. Hanbel, 1/11-12, 3/35, Buhârî, Sahîh, 2/124, Ebu Davud, 2/96, Tirmizî, Sünen, 3/17, İbn Mâce, 1/574, Nesâî, 5/18-20, Dârimî, 1/321, Tahâvî, s. 43.

hıkka kabul olunur, aradaki fark için de mal sahibine ya yirmi dirhem ya da iki koyun verilir.

18. Bir kimsenin develerinin sayısı zekât olarak bir tane bint-i lebun (iki yaşını doldurmuş, üç yaşına basmış dişi deve) vermeyi gerektirir, develeri arasında böylesi bulunmaz da bint-i mehad (bir yaşını doldurmuş, iki yaşına basmış dişi deve) bulunursa, mal sahibi zekât olarak onu ve aradaki fark için de ya yirmi dirhem ya da iki koyunu daha verir.³³⁸

19. Bir kimsenin develerinin sayısı zekât olarak bir tane bint-i mehad (bir yaşını doldurmuş, iki yaşına basmış dişi deve) vermeyi gerektirir de, yanında böylesi bulunmaz, ibn lebun (iki yaşını doldurmuş, üç yaşına basmış erkek deve) bulunursa, zekât olarak o verilir, onunla birlikte başka birşey verilmez.³³⁹

Sığır Zekâtı

1. Her otuz sığırdan zekât olarak bir tane tebi' veya tebia (bir yaşını doldurmuş erkek ve dişi buzağı),

2. Sığırların sayısı kırka erişince; bir tane müsinne (üç yaşına girmiş dişi düve),³⁴⁰

3. Sığırların sayısı altmışa erişince; iki tane tebi' veya tebia (bir yaşını bitirmiş erkek veya dişi buzağı),

4. Sığırların sayısı yetmişe erişince; bir tane tebi' (bir yaşını doldurmuş erkek buzağı) ile bir tane müsinne (üç yaşına girmiş dişi düve),

5. Sığırların sayısı seksene erişince; iki tane müsinne (üç yaşına girmiş dişi düve),

6. Sığırların sayısı doksana erişince; üç tane tebi' (bir yaşını bitirmiş buzağı),

7. Sığırların sayısı yüze erişince; iki tane tebi' (bir yaşını bitirmiş erkek buzağı) ile bir tane müsinne (üç yaşına girmiş dişi düve),

8. Sığırların sayısı yüzona erişince; iki tane tebi' (bir yaşını bitirmiş erkek buzağı) ile bir tane müsinne (üç yaşına girmiş dişi düve),

9. Sığırların sayısı yüziyirmiye erişince; üç tane müsinne (üç yaşına girmiş dişi düve) verilir.

10. Mandaların zekâtları da böyle hesaplanır.³⁴¹

³³⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/12, Buhârî, Sahîh, 2/124, Ebu Davud, 2/97, İbn Mâce, 1/575, Nesâî, 1/20.

³³⁹ Ebu Yûsuf, s. 79, Abdurrezzak, 4/24, İbn Ebî Şeybe, 3/126.

³⁴⁰ Ebu Yûsuf, s. 79, Abdurrezzak, 4/24.

³⁴¹ Abdurrezzak, 4/24.

Koyun Zekâtı

1. Koyun zekâtı; kırk koyundan yüzyirmi koyuna kadar, bir tane koyundur.
2. Yüzyirmi koyundan ikiyüz koyuna kadar, iki tane koyundur.
3. İkiyüz koyundan üçyüz koyuna kadar, üç tane koyundur.
4. Üçyüz koyundan sonra, her yüz koyunda bir tane koyundur.
5. Üçyüz koyundan sonra, her yüzden eksik olan miktar yüze doluncaya kadar birşey vermek lazım gelmez.³⁴²
6. Bir kimsenin otlakta yayılan koyunları kırktan bir tane eksik olursa, zekât vermek gerekmez.³⁴³
Fakat, kendiliğinden vermek isterse, verir.³⁴⁴
7. Yaşlı, kör, ağır derecede kusurlu hayvanlar, zekât olarak verilmez.³⁴⁵
8. Zekâta tâbi malların zekâtları, sahibinin yanında bir yıl bulunduktan sonra, verilir.³⁴⁶
9. Zekâtlık hayvanların ne en iyisi, ne de en kötüsü verilmeyip, orta hallisi verilir.³⁴⁷

Altın ve Gümüş Zekâtı

1. İkiyüz dirhem gümüşten -kırkta bir hesabıyla- beş dirhem zekât olarak verilmesi gerekir.
2. İkiyüz dirhemden az olanından birşey verilmesi gerekmezse de, sahibi kendiliğinden vermek isterse, verir.³⁴⁸
3. İkiyüz dirhemden ziyadesinin zekâtı da kırkta bir esasına göre hesaplanır.³⁴⁹
4. Her kırk dinar altında bir dinar,³⁵⁰
5. Her yirmi dinar altında da zekât olarak yarım dinar (altın) verilmesi gerekir.³⁵¹

³⁴² Ebu Yûsuf, s. 76, Mâlik, 1/258-259, İbn Ebî Şeybe, 3/132, Ahmed b. Hanbel, 1/12, Buhârî, Sahîh, 2/124, Ebu Davud, 2/97, Tirmizî, Sünen, 3/17, İbn Mâce, 1/577, Nesâî, 5/21, Dârimî, 1/320.

³⁴³ Ebu Yûsuf, s. 76, Ahmed b. Hanbel, 1/12, Buhârî, Sahîh, 2/124.

³⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/12, Buhârî, Sahîh, 2/124.

³⁴⁵ Ebu Yûsuf, s. 78, Abdurrezzak, 4/7, Ahmed b. Hanbel, 1/12, Buhârî, Sahîh, 2/124, Ebu Davud, 2/99, Tirmizî, Sünen, 3/19.

³⁴⁶ Ebu Yûsuf, s. 78, Mâlik, 1/245, Abdurrezzak, 4/75, Ahmed b. Hanbel, 1/148, Ebu Davud, 2/101.

³⁴⁷ Ebu Yûsuf, s. 77-78, Abdurrezzak, 4/13, Tirmizî, Sünen, 3/19, 21, 4/393, Beyhakî, Sünen, 4/88.

³⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/12, Buhârî, Sahîh, 2/124, Ebu Davud, 2/97, Nesâî, 5/23, Dârimî, 1/322, Dârekutnî, 2/114, Beyhakî, Sünen, 4/85.

³⁴⁹ Abdurrezzak, 4/88, 89, Dârekutnî, 2/92.

³⁵⁰ Mâlik, 1/246, Abdurrezzak, 4/4, s. 89, Dârekutnî, 2/92, Hâkim, 1/396, Beyhakî, Sünen, 4/92.

³⁵¹ Abdurrezzak, 4/89, İbn Ebî Şeybe, 3/119, Ebu Davud, 2/100-101, Dârekutnî, 2/92.

6. Yirmi dinar (altın)dan,³⁵² yirmi miskalden³⁵³ az olanından zekât vermek gerekmez.³⁵⁴

Kırk dinardan fazlasının zekâtı ise, kırkta bir esasına göre hesaplanır.³⁵⁵ Mücevherat,³⁵⁶ yakut, parlak inci, zeberced gibi madenlerden -ticaret maksadıyla olmadıkça- zekât vermek gerekmez.³⁵⁷ Boncuklar da böyledir.³⁵⁸

Ticaret Malları, Hububat ve Meyve Zekâtı

Bakara sûresinin:

“Ey iman edenler! İnfakı, kazandıklarımızın en güzellerinden ve sizin için yerden çıkardıklarımızdan yapın! Kendinizin göz yummadan alıcısı olmadığımız pek adi, bayağı şeylerden vermeye yeltenmeyin! İyi bilin ki, hiç şüphesiz, Allah herşeyden müstağnîdir, asıl hamde, övülmeye lâayık olan O’dur!” mealli 267. âyeti ile;³⁵⁹

En’am sûresinin:

“O çardaklı ve çardaksız, Cennet gibi (üzüm) bağlarını, o meyveleri ve tatları çeşitli hurmaları, mezruatı, zeytinleri, narları, birbirine hem benzer, hem benzemez bir halde yaratıp yetiştiren O’dur (Allah’tır). Her biri mahsul verdiği zaman, mahsulünden yiyin! Onlar devşirildiği, toplandığı gün de, hakkını (sadakasını, zekâtını) verin! İsrâf etmeyin! Çünkü, O (Allah), israf edenleri sevmez!” mealli 141. âyeti, ticaret malları, hububat ve meyve zekâtları hakkında nazil olmuştur.³⁶⁰

Semüre b. Cündüb’ün bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam da, “satmak için hazırladıkları şeylerin zekâtını vermelerini sahabilerine emrederdi.”³⁶¹

1. Her çeşit ticaret malının üzerlerinden bir yıl geçince, altın veya gümüş nisabından -fukaranın lehinde olanına göre- zekâtları hesaplanarak verilir.³⁶²

³⁵² Mâlik, 1/246, Abdurrezzak, 4/89, İbn Ebî Şeybe, 3/119, Ebu Davud, 2/92.

³⁵³ İbn Ebî Şeybe, 3/119, Ebu Ubeyd, s. 606, Tahâvî, s. 47, Dârekutnî, 2/93.

³⁵⁴ Mâlik, 1/246, Abdurrezzak, 4/89, İbn Ebî Şeybe, 3/119, Ebu Ubeyd, s. 606, Ebî Dâvud, Sünen, 2/101, Dârekutnî, 2/93.

³⁵⁵ Abdurrezzak, 4/89-91, İbn Ebî Şeybe, 3/119, Ebu Davud, 2/101, Dârekutnî, 2/93, Beyhakî, Sünen, 4/89.

³⁵⁶ Abdurrezzak, 4/84, İbn Ebî Şeybe, 3/123, Beyhakî, Sünen, 4/146.

³⁵⁷ Abdurrezzak, 4/84, İbn Ebî Şeybe, 3/144, Beyhakî, Sünen, 4/146.

³⁵⁸ Abdurrezzak, 4/85, İbn Ebî Şeybe, 3/143.

³⁵⁹ Taberî, Tefsîr, 4/80, Beyhakî, Sünen, 4/146.

³⁶⁰ Abdurrezzak, 4/145, Taberî, Tefsîr, 8/53-54.

³⁶¹ Ebu Davud, 2/95, Dârekutnî, 2/128, Beyhakî, Sünen, 4/146-147, Begavî, 1/88.

³⁶² Tahâvî, s. 50.

2. Zekâta tâbi hububat ve meyvelerden başlıcaları; buğday, arpa, kuru üzüm, kuru hurma...dır.³⁶³

3. Peygamberimiz Aleyhisselam, Mekke valisi³⁶⁴ Attâb b. Esîd'e³⁶⁵ Taif halkının³⁶⁶ üzüm asmalarındaki yaş üzümlerin zekâtı hakkında:

“Yaş hurmayı ağacında tahmin ettiğin gibi, yaş üzümü de tahmin et! Sonra da, ağacından tahminlenen yaş hurmanın kuru hurma olarak zekâtını aldığın gibi, yaş üzümün zekâtını da kuru üzüm olarak al!” buyurdu.³⁶⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam; asmalardaki yaş üzümlerden tahmin edilirken, üçte birinin, hiç olmazsa dörtte birinin tahmin dışında bırakılmasını da emretti.³⁶⁸

4. Peygamberimiz Aleyhisselam, Muaz b. Cebel'e de, vazife mahallinde; buğdaydan, arpadan, kuru üzümünden, kuru hurmadan zekât almasını emir buyurdu:³⁶⁹

a) Yağmurun, pınar (ırmak gibi akar sular)'ın ya kökünü ya da ince damarlarını suladığı ağaçlar ve ekinlerde vacib olan zekâtın uşr (onda bir),

b) Dolapla sulananlarda ise yarım uşr (yirmide bir) olduğunu bildirdi.³⁷⁰

Zekâtın Sarf Yerleri

Zekâtın nerelere harcanacağı hakkında da, Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle buyrulur:

“Sadaka (zekât)lar, Allah'tan, bir farz olarak, ancak:

1. Fakirlere,
2. Miskinlere,
3. Zekât, sadaka tahsil memurlarına,
4. Kalbleri İslâmiyete ısındırılmak istenilenlere,
5. Kölelere,
6. Esirlere,

³⁶³ Abdurrezzak, 4/135, İbn Ebî Şeybe, 3/140.

³⁶⁴ Abdurrezzak, 4/127.

³⁶⁵ Abdurrezzak, 4/127, İbn Ebî Şeybe, 3/195, Ebu Davud, 2/110, Nesâî, 5/109, Dârekutnî, 2/132, Beyhakî, Sünen, 4/122.

³⁶⁶ Dârekutnî, 2/132.

³⁶⁷ Abdurrezzak, 4/127, İbn Ebî Şeybe, 3/195, Ebu Davud, 2/110, Nesâî, 5/109, Dârekutnî, 2/132-133, Beyhakî, Sünen, 4/1122.

³⁶⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/448, Ebu Davud, 2/110, Tirmizî, Sünen, 3/35, Nesâî, 5/42, Hâkim, 1/402, Beyhakî, Sünen, 4/123.

³⁶⁹ Abdurrezzak, 4/119, İbn Ebî Şeybe, 3/144-145, Ahmed b. Hanbel, 5/228.

³⁷⁰ Abdurrezzak, 4/134-136, İbn Ebî Şeybe, 3/145-146, Ahmed b. Hanbel, 3/341, 353, Buhârî, Sahîh, 2/133, Müşim, 2/675, Ebu Davud, 2/109-110, Tirmizî, Sünen, 3/52, İbn Mâce, 1/581, Nesâî, 5/41, 42.

7. Borçlulara (borç içinde boğulup kalmış olanlara),
8. Allah yolunda harcamalara ve yolda kalmış yolculara mahsustur. Allah, herşeyi bilen ve her yaptığını, yerli yerince yapandır.”³⁷¹

Zenginliğin ve Fakirliğin Ölçüsü

Elli dirhem gümüşü veya bunun değerinde altını bulunan kimseler, zekât vermekle mükellef olmasalar bile, dinen zengin sayılırlar.

“Yâ Rasûlallah! Zenginliğin ölçüsü nedir?” sorusuna, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Elli dirhem gümüş veya bunun değerinde altın!”³⁷²

“Kırk dirhem gümüş veya bunun değerinde altın!”

“Elli dirhem gümüşü veya bunun değerinde altını olana, sadaka, zekât almak helal olmaz!” buyurdu.³⁷³

Zenginin ve Güçlü Kuvvetli Olan Fakirin Zekât Almasının Doğru Olmadığı

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Zengine, ve güçlü kuvvetli ve sağlam vücutlu olana, zekât almak helal olmaz!” buyurmuştur.³⁷⁴

Enes b. Malik'in bildirdiğine göre; Enşardan bir adam Peygamberimiz Aleyhisselamdan birşeyler istemeye gelince, Peygamberimiz Aleyhisselam ona:

“Evinde hiçbir şeyin yok mu?” diye sordu.

Adam:

“Hayır! Ancak bir çul var ki, onun bir kısmını örtünüyor, bir kısmını da altımıza seriyoruz. Bir de, su içtiğimiz bir bardak var!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onları bana getir!” buyurdu.

Adam onları getirince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bunları kim satın alır?” diye sordu.

Bir adam:

“Ben bunları bir dirheme alırım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, iki ve üç kere:

³⁷¹ Tevbe: 60.

³⁷² Ahmed b. Hanbel, 1/388, Ebu Davud, 2/116, Tirmizî, Sünen, 3/41, Nesâî, 5/97, Dârimî, 1/325.

³⁷³ Dârekutnî, 2/122.

³⁷⁴ İbn Ebî Şeybe, 3/207, 208, Ahmed b. Hanbel, 2/164, Ebu Davud, 2/118, Tirmizî, Sünen, 3/42, İbn Mâce, 1/589, Nesâî, 5/99, Dârekutnî, 2/118-119, Hâkim, 1/407.

“Bunlara kim bir dirhemden fazla verir?” diye sordu.

Bir başka adam:

“Onları ben iki dirheme alırım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam onları o adama verip ondan iki dirhemi aldı, Ensarîye verdi ve kendisine:

“Dirhemini biri ile yiyecek satın al da ailene götür, ver; diğer dirhemle de bir keser satın alıp bana getir!” buyurdu.

Ensarî keseri getirince, Peygamberimiz Aleyhisselam kesere bir sap taktı ve Ensarîye:

“Git, odun topla ve sat! Seni, onbeş güne kadar, görmeyeyim!” buyurdu.

Adam gitti. Odun toplayıp satmaya başladı. On dirhem biriktirmiş olarak geldi. Onun bir kısmıyla elbise, bir kısmı ile de yiyecek satın aldı.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bu, senin için, Kıyamet gününde yüzünde dilencilik lekesiyle gelmeden hayırlıdır. Dilencilik ancak şu üç kişi için:

1. Şiddetli fakirlik çeken,
2. Çok ağır bir borç altında bulunan,
3. Can yakıcı kan diyeti ödemeyi yüklenen kişi için caiz olabilir!”

buyurdu.³⁷⁵

Zekâtı Verilen veya Verilmeyen Mallar Hakkında İki Meleğin Duaları

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kulların sabahladıkları hiçbir gün yoktur ki, iki melek inerek,³⁷⁶ birisi: ‘Allah’ım! Malını infak edene halef ver,’

Diğeri de:

‘Allah’ım! Malını vermeyene telef ver’ demesin!” buyurmuştur.³⁷⁷

Miskin Sözü’nün Anlamı ve Miskinin Durumu

Miskin; geçimlikten hiçbir şeyi bulunmayan kimseye denir.³⁷⁸

Yüce Allah, bunlar hakkında indirdiği âyette şöyle buyurur:

“Sadakalar (zekâtlar), Allah yoluna kendilerini vakfetmiş yoksullar içindir. Onlar yeryüzünde dolaşmaya güç yetiremezler.

³⁷⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/114, Ebu Davud, 2/120-121, Tirmizî, Sünen, 3/522, İbn Mâce, 2/740-741.

³⁷⁶ Buhârî, Sahîh, 2/120, Müslim, 2/700, Beyhakî, Sünen, 4/187, Begavî, 1/90, Deylemî, 4/51.

³⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 5/197, Buhârî, Sahîh, 2/120, Müslim, 2/700, Begavî, 1/90.

³⁷⁸ İbn Esîr, Nihâye, 3/462.

Bilmeyen; iffet ve istığnalarından dolayı, onları zengin sanır. Sen onları simalarından tanırsın. Onlar yüzüzlük edip de insanlardan birşey istemezler.

Siz ne mal harcarsanız, şüphesiz ki, Allah onu hakkıyla bilicidir.”³⁷⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Miskin, bir-iki hurma veya bir-iki lokma ile geri çevrilen dilenci değildir. Miskin, insanlardan birşey istemeyen, onlar tarafından hali bilinmediği için kendisine birşey verilmeyen kimsedir” buyurmuştur.³⁸⁰

Zekâtı Geciktirilen Zinet Eşyasından Dolayı Azaba Uğranılacağı

Hız. Âişe der ki:

“Bir gün, Resûlullah Aleyhisselam yanıma geldi. Ellerim(in parmakların)daki büyük gümüş yüzükleri gördü ve:

‘Nedir bu yâ Âişe?’ diye sordu.

Ben de:

‘Yâ Rasûlallah! Onları senin için süsleneyim diye yaptım!’ dedim

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Onların zekâtını veriyor musun?’ diye sordu.

Ben:

‘Hayır!’ dedim veya buna benzer, Allah’ın söylememi dilediği birşey söyledim.

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam:

‘Bu, ateşten (nasiplenmen için) sana yeter!’ buyurdu.”³⁸¹

Malının Zekâtını Vermekten Kaçınan Sa’lebe’nin Akıbeti

Medineli Müslümanlardan Sa’lebe b. Hâtıb,³⁸² Peygamberimiz Aleyhisselama gelip:³⁸³

“Yâ Rasûlallah!³⁸⁴ Bana mal vermesi için, Allah’a dua et!” dedi.

³⁷⁹ Bakara: 273.

³⁸⁰ Ahmed b. Hanbel, 1/384, Buhârî, Sahîh, 2/132, Müslim, 2/719, Ebu Davud, 2/118, Nesâî, 5/85, Dârimî, 1/318.

³⁸¹ Ebu Davud, 2/95-96, Hâkim, 1/389-390, Dârekutnî, 2/105-106, Münzirî, 1/556.

³⁸² Taberî, Tefsîr, 10/189-190, Beyhakî, Delâil, 5/289-290, Vâhidî, s. 170-172, Zemahşerî, 2/203, Râzî, 16/138-139, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/283-285, Kurtubî, 8/209, Neseî, 2/136-137, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374, Ebussuud, 4/85, Suyutî, Dürri’l-mensûr, 3/260.

³⁸³ Beyhakî, Delâil, 5/290, Vâhidî, s. 170, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, Suyutî, Dürri’l-mensûr, 3/260.

³⁸⁴ Beyhakî, Delâil, 5/290, Vâhidî, s. 170, Zemahşerî, 2/203, Râzî, 16/138, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, Neseî, 2/137, Ebussuud, 4/85, Suyutî, Dürri’l-mensûr, 3/260.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yazıklar olsun sana ey Sa’lebe! Şükcrünü yerine getirdiğın az, şükcrünü yerine getiremeyeceğın çoktan hayırlıdır.³⁸⁵ Ey Sa’lebe! Hakkını ödeyeceğın az, hakkını ödemeye güç yetiremeyeceğın çoktan hayırlıdır!” buyurdu.³⁸⁶

Sa’lebe, dönüp gittikten sonra, geri geldi.³⁸⁷

“Yâ Rasûlallah! Bana mal vermesi için, Allah’a dua et!” diyerek³⁸⁸ dileğini tekrarladı. Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen Allah’ın Peygamberi gibi davranışlı olmaya razı değil misin?³⁸⁹ Ben sana en güzel örnek değil miyim?³⁹⁰

Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; dağların altın ve gümüş olarak benimle birlikte yürümüş olmalarını istemiş olsaydım, muhakkak yürürlerdi!” buyurdu.³⁹¹

Sa’lebe:

“Yâ Rasûlallah! Sen, bana mal vermesi için, Allah’a dua et!³⁹² Seni hak ile peygamber gönderen Allah’a andolsun ki;³⁹³ sen bana dua edecek olursan,³⁹⁴ Allah da bana mal verecek olursa,³⁹⁵ her hak sahibine hakkını vereceğim!” dedi.³⁹⁶

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Allah’ım! Sa’lebe’ye mal ver!” diyerek dua etti.

Sa’lebe bir koyun edindi.

Koyun bereketlendi.

Küçük böceklerin, kurtların üreyip çoğaldıkları gibi, çoğaldığı zaman, Medine ona dar geldi. Medine’den uzaklaşmak zorunda kaldı. Medine vadilerinden bir vadiye gidip kondu.

³⁸⁵ Taberî, Tefsîr, 10/189, Beyhakî, Delâil, 5/290, Vâhidî, s. 170, Zemahşerî, 2/203, Râzî, 16/138, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, Kurtubî, 8/209, Neseffî, 2/137, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374.

³⁸⁶ Ebussuud, 4/85.

³⁸⁷ Zemahşerî, 2/203, Râzî, 16/138, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, Kurtubî, 8/209, Neseffî, 2/137.

³⁸⁸ Beyhakî, Delâil, 2/290, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284.

³⁸⁹ Taberî, Tefsîr, 10/189, Vâhidî, s. 170, Kurtubî, 8/209, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374.

³⁹⁰ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284.

³⁹¹ Taberî, Tefsîr, 10/189, Vâhidî, s. 170, Beyhakî, Delâil, 5/290, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374.

³⁹² Beyhakî, Delâil, 5/290, Zemahşerî, 2/203, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, Kurtubî, 8/209.

³⁹³ Taberî, Tefsîr, 10/189, Beyhakî, Delâil, 5/290, Vâhidî, s. 170, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, Kurtubî, 8/209, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374, Ebussuud, 4/85.

³⁹⁴ Taberî, Tefsîr, 10/189, Vâhidî, s. 170, Kurtubî, 8/209, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374, Suyutî, Dürru’l-men-sûr, 3/260.

³⁹⁵ Beyhakî, Delâil, 5/290, Zemahşerî, 2/203, Râzî, 16/138, Neseffî, 2/137, Ebussuud, 4/85.

³⁹⁶ Taberî, Tefsîr, 10/189, Beyhakî, Delâil, 5/290, Vâhidî, s. 170-171, Zemahşerî, 2/203, Râzî, 16/138, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, Kurtubî, 8/209, Neseffî, 2/137, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374.

Öğle ve ikinci namazlarını cemaatle kılıp diğerlerini terketmeye başladı. Koyunlar daha da arttıkları zaman, Sa'lebe Medine'den büsbütün uzaklaştı.

Cuma namazları dışında bütün namazları bıraktı.

Koyunlar küçük böceklerin, kurtların üreyip çoğaldıkları gibi çoğalınca, Sa'lebe Cuma namazını da bıraktı.

Cuma günü, oradan geçen yolculardan, Medineliler hakkında haberler sormakla yetinir oldu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ashaba:

“Sa'lebe ne yapıyor?” diye sordu.

Ashab:

“Sa'lebe bir koyun edinmişti. Koyun üreyip çoğalınca, Medine ona dar geldi. O da Medine'den uzaklaşmak, Medine vadilerinden birine gidip konmak zorunda kaldı...” diyerek, Sa'lebe'nin işini haber verdiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Vâh Sa'lebe'ye! Vâh Sa'lebe'ye! Vâh Sa'lebe'ye!” buyurdu.³⁹⁷

Yüce Allah:

“Onların mallarından bir sadaka (zekât) al ki, bununla kendilerini (günahlarından) temizlemiş, bununla onları(n mallarını, hasenelerini) bereketlendirmiş olasın!..” mealindeki âyeti indirdi.³⁹⁸

Bu sadaka ve zekât âyeti inince, Peygamberimiz Aleyhisselam; biri Cüheyne, diğeri de Süleym kabilesinden iki kişiyi zekât tahsildarı olarak çevredeki mal sahiplerine gönderdi.

Müslümanların mallarından zekât ve sadakalarını ne kadar alacakları hakkında bir yazı yazdırıp onlara:

“Sa'lebe'ye ve Süleym oğullarından da filan zâta uğrayınız! Onlardan, zekât ve sadakalarını, buna göre alınız!” buyurdu.

Tahsildarlar gittiler, Sa'lebe'ye vardılar. Ona Resûlullah Aleyhisselamm yazısını okuyup, kendisinden mallarının sadaka ve zekâtını istediler.

Sa'lebe:

“Bu da ne?! Bu ancak bir cizyedir! Onun kızkardeşidir! Bu da ne? Bu, cizyeden başka birşey değil! Ben bilmiyorum bu nedir? Hele siz şimdi gidin! İşinizi bitirdikten sonra yanıma dönün!” dedi.

Tahsildarlar, Sa'lebe'nin yanından ayrılp, Sülemî'nin yanına vardılar.

³⁹⁷ Taberî, Tefsîr, 10/189, Beyhakî, Delâil, 5/290, Vâhidî, s. 171, Zemahşerî, 2/203, Râzî, 16/138, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/284, Kurtubî, 8/209, Nesefî, 2/137, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374, Ebussuud, 4/85.

³⁹⁸ Tevbe: 103.

Sülemî, sadaka ve zekât hakkındaki yazıyı dinledikten sonra, devele-
rinin en iyisine baktı ve onu sadaka ve zekât olarak ayırıp teslim etmek
üzere tahsildarları karşıladı.

Tahsildarlar zekât için ayrılan deveyi gördükleri zaman:

“Senin bunu vermen gerekmez! Biz bunu senden almayı istemiyoruz!”
dediler.

Sülemî:

“Hayır! Alınız bunu! Ben bunu gönül hoşluğuyla (gönlümden koparak)
veriyorum. O da benimdir (Allah’ın emriyle verildiği için, benim demek-
tir),” dedi.

Bunun üzerine, tahsildarlar Sülemî’nin ayırdığı zekât ve sadakasını aldılar.
Zekât toplama işini bitirince, dönüp Sa’lebe’ye tekrar uğradılar.

Sa’lebe:

“Yazınızı bana gösterin!” dedi.

Yazının içine baktı:

“Nedir bu?! Ancak cizyedir!

Nedir bu? Ancak cizyenin kızkardeşi!

Siz, hele şimdi bir dönüp gidin! Ben bir düşüneyim bakayım!” dedi.

Tahsildarlar, Sa’lebe’nin yanından ayrılıp, Peygamberimiz Aleyhissela-
mın yanına geldiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, daha onlar konuşmadan:

“Vâh Sa’lebe’ye!³⁹⁹ Vâh Sa’lebe’ye!” buyurdu.⁴⁰⁰

Sülemî için de, bereket duası yaptı.

Tahsildarlar Sa’lebe’nin yaptığını da, Sülemî’nin yaptığını da, Peygambe-
rimiz Aleyhisselama haber verdiler.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyetlerde meal olarak şöyle buyurdu:

“İçlerinden kimi de, Allah’a şöyle ahdetmişti:

‘Bize lutuf ve kereminden ihsan ederse, andolsun, zekâtını vereceğiz!
Muhakkak, salihlerden olacağız!’

Allah, kendilerine fazl ve inayetinden verince de, onunla cimrilik edip
arka çevirdiler. Onlar öyle dönektirler.”

³⁹⁹ Taberî, Tefsîr, 10/189-190, Vâhidî, s. 171, Zemahşerî, 2/203, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, İbn
Kesîr, Tefsîr, 2/374.

⁴⁰⁰ Zemahşerî, 2/203, Neseff, 2/137.

“Nihayet, Allah’a karşı va’d ettiklerini tutmadıkları, yalan söylemekte oldukları için, O da (bu fiillerinin) âkibetini kalblerinde, Kendisinin huzuruna çıkarılacakları güne kadar sürecek bir nifak yaptı.” (Tevbe: 75-77)

Sa’lebe’nin akrabalarından olup Resûlullah Aleyhisselamın yanında bulunan bir zât, bunu işitince, Sa’lebe’nin yanına vardı ve:

“Yazıklar olsun sana ey Sa’lebe! Allah senin hakkında şöyle şöyle âyetler indirdi!” dedi.

Sa’lebe, hemen kalkıp Peygamberimiz Aleyhisselama geldi. Zekâtını kabul buyurmasını istedi.

Peygamber Aleyhisselam:

“Allah senin zekâtını kabul etmekten beni men etti!” buyurdu.

Sa’lebe başına toprak saçınca, Resûlullah Aleyhisselam:

“Bunu sen kendin yaptın. Ben sana emretmişim, beni dinlemedin!” buyurdu, onun zekâtını almaya yanaşmadı, vefatına kadar da ondan hiçbir şey kabul etmedi.

Hiz. Ebu Bekir halife olunca, Sa’lebe onun yanına geldi:

“Sen benim Resûlullah Aleyhisselamın yanındaki mevkiimi, Ensar içindeki yerimi biliyorsun, zekâtımı kabul et!” dedi.

Hiz. Ebu Bekir:

“Resûlullah Aleyhisselamın kabul etmediğini ben kabul edeceğim ha!” dedi ve vefatına kadar onun zekâtını kabul etmedi.

Hiz. Ömer, halife olunca, Sa’lebe ona geldi ve:

“Ey mü’minler emîri! Zekâtımı kabul et!” dedi.

Hiz. Ömer:

“Resûlullah Aleyhisselam senin zekâtını kabul etmemiş, Ebu Bekir de etmemiş! Ben kabul edeceğim ha! Ben senin zekâtını kabul edemem!” dedi ve vefatına kadar da, onun zekâtını kabul etmedi.

Hiz. Osman halife olunca, Sa’lebe onun yanına geldi ve zekâtını kabul etmesini istedi.

Hiz. Osman:

“Resûlullah Aleyhisselamın da, Ebu Bekir’in de, Ömer’in de kabul etmedikleri zekâtı, ben de senden kabul edemem!” dedi ve kabul etmedi.

Sa’lebe, Hiz. Osman’ın halifeliği devrinde ölüp gitti.⁴⁰¹

⁴⁰¹ Taberî, Tefsîr, 10/190-191, Beyhakî, Delâil, 5/291-292, Vâhidî, s. 171-172, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/284, İbn Kesîr, Tefsîr, 2/374.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Münafıkın alâmetleri üçtür:

1. Söz söylerken, yalan söyler,
2. Va'd ettiği zaman, sözünde durmaz,
3. Kendisine birşey emniyet edildiği zaman, hıyanet eder!” buyurmuş-

lardır.⁴⁰²

Ka'b b. Eşref'in Öldürülmesine Karar Verilmesi

Ka'b b. Eşref'in öldürülmesi hükmüne, şu sebepler yol açmıştı:

1. Ka'b b. Eşref, Benî Nadîr Yahudilerinden ve yöneticilerinden olup,⁴⁰³ Yahudi şeytanlarındandı.

“Onlar iman edenlerle karşılaştıkları zaman, ‘Biz de iman ettik!’ derler, ayrılıp şeytanlarıyla başbaşa kaldıklarında ise ‘Biz gerçekten sizinleyiz! Biz ancak alay ediyoruz!’ derler” âyetindeki (Bakara: 14) şeytanlardan maksat:

- a. Ka'b b. Eşref,
- b. Huyey b. Ahtab,
- c. Ebu Bürdetü'l-Eslemî,
- d. İbnü's-Sevdâ,
- e. Abduddar b. Hodayb idi.⁴⁰⁴

2. Ka'b b. Eşref şairdi. Söylediği hiciv şiirleriyle Peygamberimiz Aleyhisselamı ve Ashabı yererek incitir, müşrikleri Peygamberimiz ve Ashabı aleyhine kışkırtır dururdu.⁴⁰⁵

3. Ka'b b. Eşref, Yahudilerden bir cemaata yemek hazırlatmış, öldürtmek için, Peygamberimiz Aleyhisselamı davet ettirmişti.

Cebrail Aleyhisselam onların maksatlarını haber verince, Peygamberimiz Aleyhisselam onların yanlarından hemen ayrılmıştı.⁴⁰⁶

4. Ka'b b. Eşref, Bedir zaferini öğrenince:

“Vallahi, eğer Muhammed bu ulu kişileri öldürmüş ise,⁴⁰⁷ bugün⁴⁰⁸ yerin altı üstünden daha hayırlıdır!” diyerek⁴⁰⁹ Mekke'ye çekip gitti.

⁴⁰² Ahmed b. Hanbel, 2/357, Buhârî, Sahîh, 1/14, Müslim, 1/78, Nesâî, 8/117.

⁴⁰³ Beyhakî, Delâil, 3/190.

⁴⁰⁴ İbn Habîb, s. 390.

⁴⁰⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/184, İbn Sa'd, 2/32.

⁴⁰⁶ Semhûdî, 1/280, Diyarbekrî, 1/413.

⁴⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/55, Taberî, Târih, 3/3, İbn Seyyid, 1/298, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 22.

⁴⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/185, İbn Sa'd, 2/32.

⁴⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/55, Vâkıdî, Megâzî, 1/185, İbn Sa'd, 2/32, Taberî, Târih, 3/3, İbn Seyyid, 1/298, İbn Kesîr, Bidâye, 4/6, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 22.

⁴¹⁸ Buhârî, *Sahîh*, 5/25, Müslim, 3/1425, Hâkim, 3/434, Beyhakî, *Delâil*, 3/195, İbn Kayyım, 2/101, İbn Kesîr, *Bidâye*, 4/5.

Kureyş müşriklerine gidip onları bizimle çarpışmaya hazırlamış bulunmaktadır. Bunu, Yüce Allah bana haber verdi” buyurdu.⁴¹⁹

Abduleşhel oğullarının kardeşi Muhammed b. Mesleme:

“Yâ Rasûlallah! Senin için, onun hakkından gelecek, ben varım!⁴²⁰ Onu öldürmemi istiyorsan,⁴²¹ onu ben öldürürüm” dedi.⁴²²

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Buna gücün yeterse,⁴²³ evet,⁴²⁴ yap!” buyurdu.⁴²⁵

Muhammed b. Mesleme, evine döndü. Üç gün bekledi. Birşey yemedi, içmedi. Kendi kendine düşündü durdu.

Bu durum Peygamberimiz Aleyhisselama anılınca, Peygamberimiz Aleyhisselam onu çağırdı ve kendisine:

“Sen ne için yemeyi içmeyi bıraktın?” diye sordu.

Muhammed b. Mesleme:

“Yâ Rasûlallah! Sana bir söz söylemiştim. Onu yerine getirebilecek miyim, yoksa getiremeyecek miyim; bilemiyorum” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sana ancak gücünün yetebileceğini yapmak düşer!⁴²⁶

Sen onun işini Sa’d b. Muaz’la bir istişare et!” buyurdu.⁴²⁷

Muhammed b. Mesleme:

“Yâ Rasûlallah! Her halde, Ka’b’a, senin aleyhinde birşeyler de söylememiz gerekecek!?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“İstedığınızı söyleyiniz! Siz bu hususta serbestsiniz!” buyurdu.⁴²⁸

⁴¹⁹ Beyhakî, Delâil, 3/191, İbn Seyyid, 1/298-299.

⁴²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/58, Vâkıdî, Megâzî, 1/187, İbn Sa’d, 2/32, Taberî, Târih, 3/3, Hâkim, 3/435, İbn Esîr, Kâmil, 2/143, İbn Seyyid, 1/299, Zehebî, Târih, s. 128.

⁴²¹ Buhârî, Sahîh, 5/25, Müslim, 3/1425, Hâkim, 3/435, Beyhakî, Delâil, 3/195, Zehebî, Târih, s. 128.

⁴²² İbn İshak, İbn Hişam, 3/58, Vâkıdî, Megâzî, 1/187, İbn Sa’d, 2/32, Buhârî, Sahîh, 5/25, Müslim, 3/1425, Taberî, Târih, 3/3, Beyhakî, Delâil, 3/191, 195, İbn Esîr, Kâmil, 2/143, İbn Seyyid, 1/299, İbn Kesîr, Bidâye, 4/7.

⁴²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/58, Taberî, Târih, 3/3, İbn Esîr, Kâmil, 2/143, İbn Seyyid, 1/299, İbn Kesîr, Bidâye, 4/7.

⁴²⁴ Buhârî, Sahîh, 5/25, Müslim, 3/1425, Beyhakî, Delâil, 3/191, Zehebî, Târih, s. 128.

⁴²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/58, Vâkıdî, Megâzî, 1/187, İbn Sa’d, 2/32, Taberî, Târih, 3/3, İbn Esîr, Kâmil, 2/143, İbn Seyyid, 1/299, İbn Kesîr, Bidâye, 4/7.

⁴²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/58, Vâkıdî, Megâzî, 1/187, Taberî, Târih, 3/3, İbn Seyyid, 1/299, İbn Kesîr, Bidâye, 4/7.

⁴²⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/187, İbn Sa’d, 2/32, Hâkim, 3/434.

⁴²⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/58, Taberî, Târih, 3/3, İbn Esîr, Kâmil, 2/143, İbn Seyyid, 1/299, İbn Kesîr, Bidâye, 4/7.

Muhammed b. Mesleme Sa'd b. Muaz'a gidip durumu anlatınca, Sa'd b. Muaz:

"Allah'ın bereketiyle git!

Kardeşimin oğlu Hâris b. Evs b. Muaz ile Abbâd b. Bişr, Ebu Abs b. Cebr ve Ebu Nâile b. Silkân'ı da yanına al!" dedi.⁴²⁹

Bunun üzerine;

Muhammed b. Mesleme,

Ebu Nâile Silkân b. Selâme (Ka'b'ın sütkardeşi idi),

Abbâd b. Bişr,

Hâris b. Evs b. Muaz,

Ebu Abs b. Cebr toplanarak Ka'b b. Eşref'i öldürme işini konuşup kararlaştırdılar.⁴³⁰

Muhammed b. Mesleme, Ka'b'ın yanına vardı. Ona (Peygamberimizi kasederek):

"Şu kişi, bizden sadaka istedi ve bize ağır vergi teklif etti. Ben de, ödünç birşey almak için sana geldim!" dedi.

Ka'b b. Eşref de, Muhammed b. Mesleme'nin dediği gibi söylendi ve:

"Muhakkak, o, sizin usancınızı daha da arttıracaktır!" dedi.

Muhammed b. Mesleme:

"Ne yapalım ki, bir kez ona uymuş bulunduk!

Kendisini derhal bırakmak istemiyoruz.

Bakacağız: Onun hali ne olur? Sonuna kadar bekleyeceğiz!

Şimdi, biz senin bir vesk veya iki vesk⁴³¹ ödünç hurma vermeni istiyoruz!" dedi.

Ka'b b. Eşref:

"Peki! Siz bana bu hususta rehin veriniz!" dedi.

Muhammed b. Mesleme ile arkadaşları:

"Rehin olarak ne istersin?" diye sordular.

Ka'b b. Eşref:

"Kadınlarınızı!" dedi.

Muhammed b. Mesleme ve arkadaşları:

⁴²⁹ Hâkim, 3/435.

⁴³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/58, Vâkıdî, Megâzî, 1/187, İbn Sa'd, 2/32, Taberî, Târîh, 3/4, Hâkim, 3/435, Beyhakî, Delâil, 3/199, İbn Esîr, Kâmil, 2/143, İbn Seyyid, 1/299, İbn Kesîr, Bidâye, 4/7.

⁴³¹ 1 vesk: 60 sa'dır. 1 sa': 4 müd'dür. 1 müd: 1,5 veya 2 rıtl'dır. (Abdurrezzak, 4/142-143)
1 rıtl: 12 ukiyyedir. 1 ukiyye: 40 dirhem'dir. (Fîruzâbadî, 3/396).

“Kadınlarımızı sana nasıl rehin verebiliriz?! Sen bugün Arabm en yakışıklı simasısın!” dediler.

Ka’b b. Eşref:

“Öyle ise, oğullarınızı rehin olarak veriniz!” dedi.

Muhammed b. Mesleme ve arkadaşları:

“Oğullarımızı nasıl rehin olarak verebiliriz?! Sonradan, bunlardan herhangi biri ‘Bir-iki deve yükü hurmaya rehin olundu!’ diye yerilir ki, bu, bizim için temelli bir ayıp olur.

Fakat, biz sana silahlarımızı, zırhlarımızı terhin edelim!⁴³² Silahta, borcu ödemede yeterlilik vardır” dediler.

Ka’b b. Eşref de:

“Silahta, borç ödeme yeterliliği var!” dedi.⁴³³

Kendisine gelmeleri için bir zaman da tayin etti.

Muhammed b. Mesleme, belirlenen gece, Ka’b b. Eşref’e geldi, kale dışarısından seslendi.

Yanında Ka’b’ın sütkardeşi Ebu Nâile de vardı.

Ka’b, onları kale içine davet etti ve karşılamak için de yanlarına indi.

Ka’b’ın karısı, Ka’b’a:

“Sen bu saatte nereye çıkıyorsun?!” diye itiraz etti ise de, Ka’b:

“Bu seslenen, Muhammed b. Mesleme ile sütkardeşim Ebu Nâile’dir!” diye karşılık verdi.

Kadın:

“Emin ol; ben bir ses işittim ki, ondan kan damlıyor!” dedi.

Ka’b:

“O, benim kardeşim Muhammed b. Mesleme ile sütkardeşim Ebu Nâile’dir!

Hem, kerim olan genç, geceleyin kılıç darbesine çağrılrsa bile, o çağrıya muhakkak icabet eder!” dedi.

Muhammed b. Mesleme, kendisiyle birlikte Ebu Abs b. Cebr’i, Hâris b. Evs’i ve Abbâd b. Bişr’i de kaleye soktu.

Muhammed b. Mesleme bu arkadaşlarına önceden şöyle direktif vermişti:

⁴³² Buhârî, Sahîh, 5/25, Müslim, 3/1425, Beyhakî, Delâil, 3/195-196, Zehebî, Târîh, s. 128, İbn Kesir, Bidâye, 4/5-6.

⁴³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/59, Vâkıdî, Megâzî, 1/188, Taberî, Târîh, 3/4, İbn Esîr, Kâmil, 2/143, İbn Seyyid, 1/299, Zehebî, Târîh, s. 131.

“Ka’b gelince, ben onun başını tutup saçını koklarım. Siz, Ka’b’ın başını benim sıkıca yakaladığımı görünce, hemen kılıçlarınızı sıyırıp Ka’b’a vurun!”

Ka’b b. Eşref; üstün giyimli, kuşamlı, hamâilli (kayışlı) olarak, etrafına güzel kokular saçarak misafirlerin yanına inince, Muhammed b. Mesleme:

“Bugünkü gibi güzel koku duymadım!” diyerek ona yaklaştı.

Ka’b b. Eşref:

“Sen ne sanıyordun? Arabm en güzel kokulu kadınları benim göğsümde yaşıyor!” dedi.

Muhammed b. Mesleme:

“Senin başını, saçını koklamama müsaade eder misin?” diye sordu.

Ka’b b. Eşref:

“Evet! Ederim” dedi.

Muhammed b. Mesleme, onun saçını kokladı.

Arkadaşlarına da koklattıktan sonra, Ka’b b. Eşref’e:

“Senin saçını bir kez daha koklamama müsaade eder misin?” diye sordu.

Ka’b b. Eşref:

“Evet! Ederim” dedi.

Muhammed b. Mesleme, Ka’b’ın başını sımsıkı yakalar yakalamaz, arkadaşlarına:

“Vurun!” dedi.

Vurup öldürdüler.⁴³⁴

Ka’b vurulup yere düştüğü zaman öyle bir çılgılık kopardı ki, çevredeki kalelerden, çırıklarını yakmayan kalmadı.

Fedailer hemen oradan uzaklaştılar.

Hâris b. Evs b. Muaz, Ka’b’a vurulan kılıçlardan birisinin dokunmasıyla yaralanmıştı. Arkadaşlarına yetişmekte güçlük çekiyor, gittikçe geride kalıyordu.

İslâm mücahidleri; Benî Ümeyye b. Zeyd mahallesi üzerinden, Benî Kurayzalara doğru gittiler, Buas mevkiî üzerinden, Urays harresine yükseldiler.

Gerilerinde kalan Hâris b. Evs’i orada biraz beklediler.

Onu taşıyarak gecenin sonuna doğru Medine’ye eriştiler.⁴³⁵

⁴³⁴ Buhârî, Sahîh, 5/25-26, Müslim, 3/1425-1426.

⁴³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/60, Vâkıdî, Megâzî, 1/189-191, İbn Sa’d, 2/32-33, Taberî, Târih, 3/4-5, İbn Hazm, Cevâmi, s. 155, İbn Esfir, Kâmil, 2/144, İbn Seyyid, 1/300, İbn Kesfir, Bidâye, 4/7-8.

Yahudiler kaleden inip mücahidleri takipte başka bir yola saptıklarından, onları yakalamaya muvaffak olamadılar.⁴³⁶

Mücahidler, Allah düşmanı Ka'b'ı öldürdüklerini Peygamberimiz Aleyhisselama haber verdiler.

Ka'b b. Eşref'in öldürülüşü, Yahudileri korkuttu.⁴³⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam, sahabilerine:

“Yahudi ricâlinden, öldürmeye fırsat bulabildiklerinizi öldürün!” buyurdu.⁴³⁸

Çünkü, onlar Peygamberimiz Aleyhisselam ve ashabıyla yapmış oldukları anlaşmayı bozmuş, Allah ve Resûlullahla çarpışma yolunu tutmuşlardı.⁴³⁹

Ka'b'ın öldürülüşü, yalnız Yahudileri değil,⁴⁴⁰ aynı zamanda, onlarla işbirliği yapan müşrikleri de⁴⁴¹ korkuttu.⁴⁴²

Ka'b b. Eşref'in öldürüldüğü gecenin sabahı olunca, Yahudilerden bir topluluk, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldiler⁴⁴³ ve:

“Büyüklerimizden birisi olan adamımız geceleyin⁴⁴⁴ hiç sebepsiz ve suçsuz olarak öldürüldü!” dediler.⁴⁴⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam; Ka'b b. Eşref'in yaptıklarını,⁴⁴⁶ Kureyş müşriklerini Müslümanlarla çarpışmaya kışkırtıp hazırladığını, Müslümanları rahatsız etmekten geri durmadığını hatırlattı⁴⁴⁷ ve:

“O, kendinden olan diğer kimseler gibi yerinde ve kabında durmuş olsaydı, öldürülmezdi. Fakat, o bizi hep rahatsız eder, şiirle yerer dururdu. Sizden her kim böyle yaparsa, cezası kılıçtır!” buyurdu⁴⁴⁸ ve onları Müslümanlarla aralarında bir musalaha yazısı yazmaya davet etti.⁴⁴⁹

⁴³⁶ Diyarbekrî, 1/466.

⁴³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/60, Vâkıdî, Megâzî, 1/189-191, İbn Sa'd, 2/32-33, Taberî, Târîh, 3/4-5, İbn Hazm, Cevâmi, s. 155, İbn Esîr, Kâmil, 2/144, İbn Seyyid, 1/300, İbn Kesîr, Bidâye, 4/7-8.

⁴³⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/62, Vâkıdî, Megâzî, 1/191, Taberî, Târîh, 3/5, İbn Esîr, Kâmil, 2/144, İbn Seyyid, 1/301, Zehebî, Târîh, s. 131, İbn Kesîr, Bidâye, 4/5.

⁴³⁹ İbn Kayyım, 1/102.

⁴⁴⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/192, İbn Sa'd, 2/34, Ebu Davud, 3/154, Beyhakî, Sünen, 9/183.

⁴⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/192.

⁴⁴² Vâkıdî, Megâzî, 1/192, İbn Sa'd, 2/34, Ebu Davud, 3/154, Beyhakî, Sünen, 9/183.

⁴⁴³ Aynı kaynaklar.

⁴⁴⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/192, Ebu Davud, 3/154, Beyhakî, Sünen, 3/183.

⁴⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/192, İbn Sa'd, 2/34.

⁴⁴⁶ İbn Sa'd, 2/34, Ebu Davud, 3/154, Beyhakî, Sünen, 9/183.

⁴⁴⁷ İbn Sa'd, 2/34.

⁴⁴⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/192.

⁴⁴⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/192, İbn Sa'd, 2/34, Ebu Davud, 3/154, Beyhakî, Sünen, 9/183.

Bunun üzerine, Remle binti Hâris'in evinde, hurma ağacının altında bir musalaha yazısı yazıldı.⁴⁵⁰

Bu yazı, Hz. Ali'nin yanında bulunduruldu.⁴⁵¹

Ka'b b. Eşref, Hicretin 25. ayında,⁴⁵² Rebiülevvel ayından 14 gece geçtikten sonra öldürülmüştür.⁴⁵³

Gatafan Gazâsı: Tarihi, İsimleri ve Sebebi

Peygamberimiz Aleyhisselamın bu sefere çıkışı, Hicretin 3. yılındaydı.⁴⁵⁴

Bu gazâ; kaynaklarda Gatafan, Enmar, Zu Emerr, Necid gibi türlü isimlerle anılmış ve bazıları ayrı seferler sanılmıştır.

Peygamberimiz Aleyhisselam; Gatafan kabilesinden Sa'lebe oğulları ile Muhariblerin Necid bölgesindeki Zu Emerr'de toplanıp Medine çevresini vurmaya, yağmalamaya hazırlandıklarının haber aldı.

Bu baskını düzenleyen de, Du'sur (Gavres) b. Hâris b. Muharib idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, durumu Müslümanlarla görüşüp konuştuktan sonra, Hz. Osman'ı Medine'de yerine vekil bırakarak, aralarında atlılar da bulunan 450 kişilik bir kuvvetle yola çıktı.⁴⁵⁵

Münakka'yı ve Hubeyt boğazını geçtikten sonra Zülkassa'ya vardı.⁴⁵⁶ Zülkassa'da, Benî Sa'lebelerden Cebbar adında bir adama rastladılar.⁴⁵⁷

Ona:

"Sen nereye gitmek istiyorsun?" diye sordular.

Cebbar:

"Yesrib'e (Medine'ye) gitmek istiyorum" dedi.

Ona:

"Sen Yesrib'e gidip de ne yapmak istiyorsun?" diye sordular.

Cebbar:

"Kendime bir elbise çaresine bakacağım" dedi.

Ona:

"Sen bir topluluğa rastladın mı?" diye sordular.

⁴⁵⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/192, Beyhakî, Sünen, 9/183.

⁴⁵¹ İbn Sa'd, 2/34, Beyhakî, Sünen, 9/183.

⁴⁵² Vâkıdî, Megâzî, 1/3, İbn Sa'd, 2/31.

⁴⁵³ İbn Sa'd, 2/31.

⁴⁵⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/311, İbn Esîr, Kâmil, 2/142.

⁴⁵⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/194, İbn Sa'd, 2/34-35, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Beyhakî, Delâil, 3/168, İbn Seyyid, 1/303, Kastallânî, Mevâhib, 1/118, Diyarbekrî, 1/415.

⁴⁵⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/194.

⁴⁵⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/194, İbn Sa'd, 2/35.

Cebbar:

“Hayır! Ancak, Du’sur b. Hâris’in kavminden birtakım kişilerle ayrılıp gittiklerini haber aldım” dedi.⁴⁵⁸

Bunun üzerine, Cebbar’ı Peygamberimiz Aleyhisselamın huzuruna çıkarıldılar.⁴⁵⁹

Cebbar, Gatafanların haberlerini Peygamberimiz Aleyhisselama da verdi⁴⁶⁰ ve:

“Yâ Muhammed! Onlar senin geldiğini işitirlerse, seninle karşılaşamazlar, korkarlar, dağ başlarına kaçarlar!

Ben seninle birlikte gidip onların gizlendikleri yerleri sana göstereyim mi?” dedi.⁴⁶¹

Peygamberimiz Aleyhisselam Cebbar’ı İslâmiyete davet etti.

O da hemen Müslüman oldu.

Peygamberimiz Aleyhisselam Bilal-i Habeşî’yi Cebbar’a İslâmiyeti öğretmekle görevlendirdi.⁴⁶²

İslâm mücahidleri, Cebbar’ın kılavuzluğu ile, Muhariblerin üzerlerine kadar uzanan kum tepeleri yolunu tuttular.

Muharibler, daha önce, bütün hayvanlarını dağ kuytularına gizlemişler, çoluk çocuklarını da dağ başlarına yerleştirmişlerdi.⁴⁶³

Peygamberimiz Aleyhisselam, orada, onlardan hiçbir kimseye rastlamadı. Ancak, onların dağ başlarında bulunduklarını gördü.⁴⁶⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Zu Emerr’de konakladı, karargâhını kurdu.⁴⁶⁵ Orada, şiddetli bir yağmura tutuldular ve ıslandılar.

Du’sur’un Peygamberimiz Aleyhisselama Suikastı

Peygamberimiz Aleyhisselam, kazâ-yı hâcet için, vadinin içerilerine kadar gitti. Islak elbisesini, kurutmak için, bir ağacın üzerine gerdi. Kendisi de, ağacın altına uzandı.⁴⁶⁶

⁴⁵⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/194.

⁴⁵⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/194, İbn Sa’d, 2/35.

⁴⁶⁰ İbn Sa’d, 2/35.

⁴⁶¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/194.

⁴⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/194, İbn Sa’d, 2/35.

⁴⁶³ Vâkıdî, Megâzî, 1/194-195.

⁴⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa’d, 2/35.

⁴⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, Beyhakî, Delâil, 3/168.

⁴⁶⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa’d, 2/35, Beyhakî, Delâil, 3/168, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/160, İbn Seyyid, 1/303.

Dağ başlarındaki çöl Arapları, Peygamberimiz Aleyhisselam bütün yaptıklarını görüyor, seyrediyorlardı.

Seyyidler ve en cesaretlileri olan Du'sur'a:

"İşte, Muhammed'i öldürme fırsatı eline geçti: O, ashabının yanından ayrılıp yalnız başına kaldı. Ashabı kurtarmaya gelip yetişinceye kadar, sen onu öldürürsün!" dediler.⁴⁶⁷

Du'sur, Muhariblerin kılıçlarından en keskinini seçip kuşandı.

Yavaş yavaş ilerleyerek Peygamberimiz Aleyhisselam yanına kadar vardı. Kılıcını sıyırıp,⁴⁶⁸ üzerine dikildi.⁴⁶⁹

"Yâ Muhammed! Bugün⁴⁷⁰ seni benden savunacak kim var?" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Allah!" buyurunca, Gavres'in (Du'sur'un) kılıcı elinden yere düştü!⁴⁷¹

Peygamberimiz Aleyhisselam yere düşen kılıcı hemen eline alıp Gavres'in üzerine dikildi⁴⁷² ve:

"Bugün,⁴⁷³ seni benden savunacak kim var?" buyurdu.⁴⁷⁴

Gavres:

"Hiçbir kimse!⁴⁷⁵ Sen kılıç tutucunun hayırlısı ol!" dedi.⁴⁷⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

"Sen Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim de Resûlullah olduğuma şahadet ediyor musun?" diye sordu.

Du'sur:

"Hayır! Fakat, hiçbir zaman seninle çarpışmamak ve seninle çarpışan toplulukların yanlarında da bulunmamak üzere, sana söz veriyorum!" dedi.

⁴⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, Beyhakî, Delâil, 3/168, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/160, Kastallânî, Mevâhib, 1/118, Diyarbekrî, 1/415.

⁴⁶⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa'd, 2/35.

⁴⁶⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa'd, 2/35, Ahmed b. Hanbel, 3/390, Beyhakî, Delâil, 3/168, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/160, İbn Seyyid, 1/303, Zehebî, Târîh, s. 202.

⁴⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/1195, İbn Sa'd, 2/35, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Beyhakî, Delâil, 3/168, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/160, Kadı İyaz, 1/80, İbn Seyyid, 1/303.

⁴⁷¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa'd, 2/35, Ahmed b. Hanbel, 3/365, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Beyhakî, Delâil, 3/168, Kadı İyaz, 1/80, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/160, İbn Seyyid, 1/303, Zehebî, Târîh, s. 202, İbn Kesîr, Bidâye, 4/85.

⁴⁷² Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa'd, 2/35, Ahmed b. Hanbel, 3/365, Belâzurî, Ensâb, 1/311.

⁴⁷³ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa'd, 2/35, Belâzurî, Ensâb, 1/311.

⁴⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa'd, 2/35, Ahmed b. Hanbel, 3/390, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Beyhakî, Delâil, 3/169, Kadı İyaz, 1/80, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/160, İbn Seyyid, 1/304, Zehebî, Târîh, s. 202, İbn Kesîr, Bidâye, 4/85.

⁴⁷⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, İbn Sa'd, 2/35, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Beyhakî, Delâil, 3/169, Kadı İyaz, 1/80, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/160, İbn Seyyid, 1/304.

⁴⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/365, Hâkim, 3/29, Kadı İyaz, 1/80, Zehebî, Târîh, s. 202, İbn Kesîr, Bidâye, 4/85, Diyarbekrî, 1/415.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam onu serbest bıraktı.⁴⁷⁷

Du'sur:

"Vallahi, sen benden daha hayırlısın!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Elbette, ben, böyle olmaya senden daha lâıykım!" buyurdu.⁴⁷⁸

Du'sur, kavminin yanına varırken de:

"Ben, sizin yanınıza, insanların en hayırlısının yanından geliyorum!" dedi.⁴⁷⁹

Du'sur'un Müslüman olduğu ve kavmini İslâmiyete davet ettiği de rivayet edilir.⁴⁸⁰ Gatafen seferi 11 gece sürmüş ve hiçbir çarpışma olmadan Medine'ye dönülmüştür.⁴⁸¹

Bu Du'sur'un her ne kadar Gavres olduğu ve bu hadisenin Zâtü'r-Rika' gazasında vuku bulduğu da rivayet edilmekte ise de,⁴⁸² Gavres'in Müslüman olduğuna dair bir kayda rastlanmamakta; bu husustaki zan, kesinlik kazanmamaktadır.

Ebu Râfi'in Öldürülüşü

Ebu Râfi'in Kimliği

Ebu Râfi' Sellam b. Ebi'l-Hukayk; Benî Nadîr Yahudilerinin din adamlarından olup,⁴⁸³ Hayber'de kendisine mahsus kalede otururdu.⁴⁸⁴ Hicaz'ın baş faizcisi idi.⁴⁸⁵

⁴⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/365.

⁴⁷⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/195, Beyhakî, Delâil, 3/169, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/160.

⁴⁷⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/365, Hâkim, 3/29-30, Zehebî, Târîh, s. 202, İbn Kesîr, Bidâye, 4/85, Diyarbekrî, 1/415.

⁴⁸⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/195-196, İbn Sa'd, 2/35, Beyhakî, Delâil, 3/169, İbn Seyyid, 1/304.

⁴⁸¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/196, İbn Sa'd, 2/35, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Beyhakî, Delâil, 3/169, İbn Seyyid, 1/304, Kastallânî, Mevâhib, 1/118.

⁴⁸² İbn İshak, İbn Hişam, 3/215-216, İbn Sa'd, 2/61-62, Ahmed b. Hanbel, 3/364-365, 390, Taberî, Târîh, 3/40, İbn Hazm, Cevâmi, s. 183, Beyhakî, Delâil, 3/374, 375, 376, İbn Esîr, Kâmil, 2/174, İbn Seyyid, 2/52, Zehebî, Târîh, s. 201-202, İbn Kesîr, Bidâye, 4/84-85.

⁴⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/160-163.

⁴⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/286, Vâkıdî, Megâzî, 1/381, Buhârî, Sahîh, 5/26, Taberî, Târîh, 3/6, Beyhakî, Delâil, 4/37.

⁴⁸⁵ Taberî, Târîh, 3/7.

Ebu Râfi'in Öldürülüşünün Sebepleri

1. Ebu Râfi'; Peygamberimiz Aleyhisselam ile ashabına düşmanlıktan, oyalamak için birtakım sorular sormaktan, İslâmiyeti önlemek ve söndürmek için çalışmaktan geri durmayan kötü kişilerdendi.⁴⁸⁶

2. Peygamberimiz Aleyhisselamı üzer, incitir ve,

3. Peygamberimiz aleyhindeki her harekete malî yardımda bulunurdu.⁴⁸⁷

4. Ka'b b. Eşref gibi, bu da, düşmanlık, münkirlik ve yaramazlıktan geri durmazdı.⁴⁸⁸

5. Gatafanlarla çevredeki Arap müşriklerini Peygamberimiz Aleyhisselamla çarpışmak üzere toplamıştı.⁴⁸⁹

Evs kabilesinden olan sahabiler Uhud savaşından önce Ka'b b. Eşrefi Resûlullah Aleyhisselama olan düşmanlıkları⁴⁹⁰ ve müşrikleri onunla çarpışmaya kışkırtmalarını⁴⁹¹ yüzünden öldürdükleri zaman, Hazrec kabilesi-ne mensup sahabiler, kendi kendilerine:

“Acaba hangi adam, Resûlullah Aleyhisselama, Ka'b b. Eşref gibi düşmandır?” dediler ve böyle bir adamın ancak Hayber'de oturan İbn Ebu'l-Hukayk olacağını hatırladılar, onu öldürmek için Peygamberimiz Aleyhisselamdan izin istediler,

Peygamberimiz Aleyhisselam da, onların onu öldürmelerine izin verdi.⁴⁹²

Ebu Râfi' Ne Zaman, Kimler Tarafından ve Nasıl Öldürüldü?

Hicretin üçüncü yılında Cumâde'l-âhire ayının ortasında,⁴⁹³

1. Abdullah b. Atık,

2. Mes'ud b. Sinan,

3. Abdullah b. Üneys,

4. Ebu Katâde Hâris b. Rib'i,

⁴⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/160-163.

⁴⁸⁷ Buhârî, Sahîh, 5/26, Beyhakî, Delâil, 4/37, Zehebî, Târîh, s. 285, İbn Kesîr, Bidâye, 4/138.

⁴⁸⁸ İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 24.

⁴⁸⁹ İbn Sa'd, 2/91.

⁴⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/286, Taberî, Târîh, 3/7, İbn Hazm, Cevâmi, s. 198, Beyhakî, Delâil, 4/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/146, İbn Kesîr, Bidâye, 4/137.

⁴⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/286, Taberî, Târîh, 3/7.

⁴⁹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/286-287, Taberî, Târîh, 3/7, İbn Hazm, Cevâmi, s. 198, Beyhakî, Delâil, 4/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/146, Zehebî, Târîh, s. 283, İbn Kesîr, Bidâye, 4/137.

⁴⁹³ Taberî, Târîh, 3/6.

5. Ve müttefikleri olan Huzâî b. Esved'den oluşan beş kişilik bir birlik, Abdullah b. Atîk'in kumandası altında Hayber'e gitti.⁴⁹⁴ Bu harekette, küçük çocuklarla kadınların öldürülmesinden sakınılması da emir buyuruldu.⁴⁹⁵

Abdullah b. Atîk ile arkadaşları Hayber'e yaklaştıklarında güneş batmış, Hayber halkı da yaylım yerinden yaylım hayvanlarıyla birlikte dönmüşlerdi.

Abdullah b. Atîk, arkadaşlarına:

“Siz yerinizde durunuz da, ben Ebu Râfi'in kalesine gideyim ve kale kapıcılarına nezakette bulunayım. Bu suretle kaleye girebileceğimi umuyorum” dedi.

Kale kapısına doğru yürüdü ve kalenin kapısına yaklaştı. Kendisini belirsiz etmek için maşlahına büründü, sanki hâcetini gideriyordu!

Halk, tamamıyla kaleye girmişti.

Bu sırada, kale kapıcısı:

“Ey Allah'ın kulu! Sen kaleye girmek istiyorsan, hemen gir! Ben kalenin kapısını kapamak istiyorum” dedi.

Abdullah b. Atîk hemen içeri girdi ve merkep ahırına gizlendi.

Halk kaleye girince, kapıcı kalenin kapısını kilitleyip anahtarları bir direğe astı.

Abdullah b. Atîk, kalkıp anahtarları alarak kapıyı açtı.

Ebu Râfi'in yanında, akşamdan sonra, gece sohbeti yapılırdı.

Bu sohbet, kalenin üst katlarında yapılırdı.

Bu gece sohbeti sona erip dostları Ebu Râfi'in yanından ayrılınca, Abdullah b. Atîk hemen onun yanına çıktı.

Ebu Râfi'in adamlarının kendisinin onun yanına girdiğini anlarılarsa onu öldürmesine fırsat vermeyeceklerini, engel olacaklarını düşünerek, her kapıyı açtıkça, içeriden sürgüledi.

Abdullah b. Atîk, böylece, Ebu Râfi'in yattığı odaya kadar vardı.

Ebu Râfi', karanlık bir oda içinde, ailesinin arasmda uykuya yatmış bulunuyordu.

Abdullah b. Atîk; Ebu Râfi'in odanın neresinde olduğunu kestiremediğinden, anlamak için:

⁴⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/287, Vâkidî, Megâzî, 1/391, İbn Sa'd, 2/91, Taberî, Târih, 3/7, Beyhakî, Delâil, 4/34, İbn Hazm, Cevâmi, s. 198, İbn Esîr, Kâmil, 2/146, Zehebî, Târih, s. 283-284, İbn Kesîr, Bidâye, 4/137.

⁴⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/287, Taberî, Târih, 3/7.

“Ebu Râfi’!” diyerek seslendi.

Ebu Râfi’:

“Kim o?” dedi.

Abdullah b. Atîk, ses gelen tarafa yaklaşıp ona kılıçla ilk darbeyi indirdi. Fakat, bir iş görememiş olmanın heyecanı ve dehşeti içinde kaldı.

Ebu Râfi’ çılgılık koparınca, Abdullah b. Atîk, hemen dışarı çıktı.

Kısa bir müddet sonra, tekrar içeri girip sesini değiştirerek:

“Nedir bu feryad ey Ebu Râfi’?” dedi.

Ebu Râfi’:

“Anan Cehenneme! Sen seslenmeden önce, birisi bana oda içinde kılıçla vurdu!” dedi.

Abdullah b. Atîk, ona kılıçla bir darbe daha indirip iyice yaraladı. Fakat, yine öldüremedi.

Sonra, kılıcın keskin ucunu karnına basınca, Ebu Râfi’ arkasına devrildi.

Abdullah b. Atîk, onu öldürdüğünü anlayıp hemen kapıları birer birer açmaya ve kaçmaya başladı.

Kale merdivenlerinin son basamağına eriştiğini sanarak ayağını atınca merdivenden düşüp bacağı kırıldı.

Kırılan bacağına bir sargı ile sarıp kapıya kadar vardı. Orada oturdu.

Kendi kendine:

“Şu adamı öldürüp öldürmediğimi iyice anlayıncaya kadar, bu gece kale-den çıkmam!” dedi.

Horoz ötmeye başlayınca, ölü ilancısı, kale surunun üzerine durup:

“Hicaz ahalisinin tâciri Ebu Râfi’in ölümünü bildiririm!” diyerek ilanatta bulundu.

Abdullah b. Atîk de, hemen arkadaşlarının yanına gitti ve:

“Artık halâs! Allah Ebu Râfi’i öldürdü! Haydi, yürüyün!” dedi.⁴⁹⁶

Kalede hemen ışıklar yandı. Yahudiler her tarafı aradılar. Umutları kesilince, dönüp kalelerine girdiler.

Mücahidler de, Medine’ye gelip Allah düşmanı Ebu Râfi’i öldürdüklerini Peygamberimiz Aleyhisselama müjdelediler.⁴⁹⁷

⁴⁹⁶ Buhârî, Sahîh, 5/26-28, Taberî, Târih, 3/6-7, Beyhakî, Sünen, 9/80, Delâil, 4/37-38, İbn Esîr, Kâmil, 2/147-148, Zehebî, Târih, s. 285-286.

⁴⁹⁷ İbn İshak, İbni Hişam, Sîre, 3/288, Vâkıdî, Megâzi, 1/393, İbn Sa’d, 2/91, Taberî, Târih, 3/8, Beyhakî, Delâil, 4/38, İbn Esîr, Kâmil, 2/148, Zehebî, Târih, s. 284, İbn Kesîr, Bidâye, 4/137-138.

Hassân b. Sabit'in Mücahidleri Övüşü

Şair Hassân b. Sabit de, Ebu Râfi' ile Ka'b b. Eşref hakkında söylediği bir şiirde; İslâm mücahidlerinin Peygamberimiz Aleyhisselama yardım için herşeyi göze alarak zağh kılıçlarla orman arslanları gibi gidip kendilerine ölüm şerbetini içirdiklerini dile getirmiştir.⁴⁹⁸

İbn Süneyne (Sübeyne)'nin Öldürülüşü

İbn Süneyne Ka'b b. Yehuza, Yahudi tüccarlarındandı.⁴⁹⁹

Ensardan Muhayyisa b. Mes'ud, Peygamberimiz Aleyhiselamin:

"Yahudilerin ileri gelen adamlarından, öldürmek fırsatını bulduğunuzu öldürünüz!" buyurduğunu işitince,⁵⁰⁰ İbn Süneyne'yi öldürdü.

Muhayyisa'nın henüz Müslüman olmayan ağabeyi Huvayyisa b. Mes'ud ona vurmaya başladı ve:

"Ey Allah düşmanı! Onu öldürdün ha?! Vallahi, senin karnında onun malından pek çok içyağı vardır!" dedi.

Muhayyisa:

"Vallahi, onun öldürülmesini bana öyle bir zât emretti ki, eğer o seni öldürmemi de bana emretseydi, muhakkak senin boynunu da vururdum!" dedi.

Huvayyisa'nın İslâmiyete girmesine ilk sebep, bu cevap oldu.

Huvayyisa:

"Şaşılacak şey! Eğer Muhammed öldürülmemi sana emretse, gerçekten beni öldürür müsün?" dedi.

Muhayyisa:

"Evet! Vallahi, o senin boynunu vurmaya bana emretseydi, muhakkak, senin de boynunu vururdum!" dedi.

Huvayyisa:

"Vallahi, seni bu duruma getiren bir din, hayrete şâyandır!" dedi ve Müslüman oldu.⁵⁰¹

Allah ondan da, kardeşinden de razı olsun!

⁴⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/288-289, Taberî, Târih, 3/8, İbn Kesîr, Bidâye, 4/138.

⁴⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/62-63, Taberî, Târih, 3/5, İbn Abdilberr, 4/1463, Beyhakî, Delâil, 3/200, İbn Esîr, Kâmil, 2/144, İbn Seyyid, 1/301, Zehebî, Târih, s. 131.

⁵⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/63, Vâkıdî, Megâzî, 1/191, Taberî, Târih, 3/5, Beyhakî, Delâil, 3/200, İbn Abdilberr, 4/1463, İbn Esîr, Kâmil, 2/144, İbn Seyyid, 1/301, İbn Kesîr, Bidâye, 4/5.

⁵⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/62, Vâkıdî, Megâzî, 1/191-192, Taberî, Târih, 3/5, Beyhakî, Delâil, 3/200, İbn Abdilberr, 4/1464, İbn Esîr, Kâmil, 2/144, İbn Seyyid, 1/301, Zehebî, Târih, s. 131, İbn Kesîr, Bidâye, 4/5.

Hz. Hafsa ve Hz. Ümmü Külsûm'un Evlenmeleri

Hz. Ömer'in kızı Hz. Hafsa; ashabdan Huneyş b. Huzafe ile evli iken onun Bedir savaşında yaralanarak Medine'de vefat etmesi üzerine, dul kalmıştı. Hz. Ömer; Hz. Osman'ın zevcesi Hz. Rukayye'nin vefatından dolayı son derecede üzüldüğünü görünce,⁵⁰² ona:

"İstersen, Ömer'in kızı Hafsa'yı sana nikâhlayayım?" dedi.

Hz. Osman:

"Ben bu işi bir düşüneyim" diyerek cevap verdi.

Hz. Osman, aradan birkaç gün geçtikten sonra, karşılaştıklarında, Hz. Ömer'e:

"Ben, şu günümde evlenmemin doğru olmadığını anladım" dedi.

Hz. Ömer, Hz. Ebu Bekir'e rastladığı zaman, ona da:

"İstersen, Ömer'in kızı Hafsa'yı sana nikâhlayayım?" dedi.

Hz. Ebu Bekir susup hiç cevap vermeyince, ona, Hz. Osman'a kızdığından daha çok kızdı.

Çünkü, Hz. Osman hiç olmazsa cevap vermiş, özür dilemişti.

Hz. Ebu Bekir, bundan sonra, Hz. Ömer'e rastlayınca:

"Ey Ömer! Hani sen Hafsa'yı bana teklif etmiştin de, sana cevap vermediğime darılmıştın sanırım, öyle mi?" dedi.

Hz. Ömer:

"Doğrudur!" dedi.

Hz. Ebu Bekir:

"Senin teklifine cevap vermekten beni birşey men edemezdi. Ancak, şu var ki, ben Resûlullah Aleyhisselamın Hafsa'yı almak istediğini bana söylediğini biliyordum da, Resûlullah Aleyhisselamın sırrını duyurmak istememişim.

Eğer Resûlullah Aleyhisselam Hafsa hakkındaki düşüncesini bırakmış olsaydı, onu muhakkak ben kabul ederdim" dedi.⁵⁰³

Hz. Ömer, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına vardığı zaman:

"Yâ Rasûlallah! Ben Osman'a şaşıyorum. Hafsa'yı kendisine teklif ettim de, kaçındı, yanaşmadı!?" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

⁵⁰² İbn Sa'd, 8/82.

⁵⁰³ İbn Sa'd, 8/82, Ahmed b. Hanbel, 1/12, Buhârî, Sahîh, 5/17, Belâzurî, Ensâb, 1/423, Nesâî, 6/78, Ebu Nuaym, Hilye, 1/361.

“Ben sana Osman’dan daha hayırlı bir damat, Osman’a da senden daha hayırlı bir kayınpeder sahk vereyim mi?” buyurdu.

Hz. Ömer:

“Sahk ver yâ Rasûlallah!” deyince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen kızın Hafsa’yı bana nikâhlarsın, ben de kızım Ümmü Külsûm’u Osman’a nikâhlarım.

Çünkü, Allah Osman’ı senin kızından daha hayırlısına, senin kızını da Osman’dan daha hayırlısına nikâhladı!” buyurdu.

Zâten, Hz. Osman da Peygamberimiz Aleyhisselamın kızı Hz. Ümmü Külsûm’la evlenmeyi umduğu için Hz. Ömer’in teklifini kabul etmekten kaçınmıştı.⁵⁰⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Hafsa ile, Uhud savaşından önce evlendi.⁵⁰⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamın kızı Hz. Ümmü Külsûm, Hz. Fâtıma’nın büyüğü idi.⁵⁰⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, bir gün, Hz. Osman’a:

“Ben seni son derece üzgün görüyorum!?” buyurdu.

Hz. Osman:

“Yâ Rasûlallah! Bana olan, hiç kimseye olmadı. Resûlullah Aleyhisselamın yanımdaki kızının vefatıyla aramızdaki hısımlık, akrabalık ilişkisi kesilmiş oldu!” dedi.⁵⁰⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Osman! Şu Cebail; Rukayye’nin kızkardeşi Ümmü Külsûm’u da aynı miktarda mehirle sana nikâhlamamı, Yüce Allah tarafından, bana emretti” buyurdu⁵⁰⁸ ve Hz. Ümmü Külsûm’u Hicretin 3. yılında Hz. Osman’a nikâhladı.

⁵⁰⁴ İbn Sa’d, 8/82-83, Belâzurî, Ensâb, 1/423.

⁵⁰⁵ İbn Sa’d, 8/83.

⁵⁰⁶ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/384.

⁵⁰⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/402, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/384.

⁵⁰⁸ İbn Sa’d, 8/83.

Buhran Gazâsı

Gazânın Tarihi, Mevkii ve Sebebi

Buhran gazâsına Hicretin 3. yılında,⁵⁰⁹ Hicretin 27. ayının başlarında Cumâde'l-ûlâ ayının⁵¹⁰ 6'sında çıkmıştır.⁵¹¹

Buhran; Hicaz'ın Fûru' nahiyelerinden olup,⁵¹² Medine'ye uzaklığı 8 beridlik (konaklık)tır.⁵¹³

Büyûtu's-sukyâ'nın solunda ve Mekke yolu üzerindedir.

İsmail Aleyhisselamla annesi Hz. Hacer'in Mekke'ye giderken uğramış oldukları ilk yerdir.⁵¹⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam; Süleym oğullarının Buhran'da büyük bir toplantı yaptıklarını haber alınca,⁵¹⁵ hemen hazırlandı. Medine'de yerine İbn Ümmi Mektum'u vekil bırakarak, ashabından 300 kişilik bir kuvvetle yola çıktı.⁵¹⁶ Peygamberimiz Aleyhisselam bu gazâda Kureyş müşrikleriyle de karşılaşmayı istiyordu.⁵¹⁷

Buhran'a doğru hızla ilerlediler.⁵¹⁸ Buhran yakınlarında, bir gece, Süleym oğullarından bir adama rastladılar. Kendisinden, Süleym oğulları ve toplantılarının sebebi hakkında bilgi istediler.

Adam; Süleym oğullarının bir gün önce dağıldıklarını ve sularının başlarına döndüklerini haber verdi.⁵¹⁹

Buhran'a ulaştıkları zaman, gerçekten de, Süleym oğullarını oradan su başlarına dağılmış buldular.⁵²⁰

⁵⁰⁹ Belâzurî, Ensâb, 1/311, İbn Hazm, Cevâmi, s. 154.

⁵¹⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/196, İbn Sa'd, 2/35, İbn Seyyid, 1/304.

⁵¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/196, İbn Sa'd, 2/35, Zehebî, Târîh, s. 115.

⁵¹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/50, İbn Sa'd, 2/35, Belâzurî, Ensâb, 1/311.

⁵¹³ İbn Sa'd, 2/35.

⁵¹⁴ Yâkût, 4/252.

⁵¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/196, İbn Sa'd, 2/35, Belâzurî, Ensâb, 1/311, İbn Esfir, Kâmil, 1/142, İbn Seyyid, 1/304..

⁵¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/196, 197, İbn Sa'd, 2/35-36, Belâzurî, Ensâb, 1/311, İbn Esfir, Kâmil, 2/142, İbn Seyyid, 1/304, Kastallânî, Mevâhib, 1/119, Diyarbekrî, 1/416.

⁵¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/50, Taberî, Târîh, 3/2, Beyhakî, Delâil, 3/172.

⁵¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/196, İbn Sa'd, 2/36, İbn Seyyid, 1/304.

⁵¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/196.

⁵²⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/196, İbn Sa'd, 2/36, Belâzurî, Ensâb, 1/311, İbn Esfir, Kâmil, 2/142, İbn Seyyid, 1/304, Kastallânî, Mevâhib, 1/119, Diyarbekrî, 1/416.

Hiçbir karşılaşma ve çarpışma olmaksızın oradan Medine'ye döndüler.⁵²¹ Buhran seferi on gece sürdü.⁵²²

Zeyd b. Hârîse'nin Karde Seferi

Seferin Tarihi, Mevkii ve Sebebi

Karde (Karade) seferi, Hicretin 28. ayının başında Cumâde'l-âhire ayında⁵²³ ve kış mevsiminde idi.⁵²⁴

Karde (Karade) Necid sularından bir sudur⁵²⁵ ve Rebeze ile Zât-i İrk'in nahiyesi Gamer arasındadır.⁵²⁶

Kureyş müşrikleri Bedir hezimetinin öcünü almak üzere yapılacak savaşa Ebu Süfyan'ın Bedir'den kaçırıp kurtardığı ticaret kervanındaki mallarıyla yardımcı olmaya hazırlanmışlardı⁵²⁷ ve yapacakları her ticaret seferiyle savaş güçlerini arttırmaya yönelmiş bulunuyorlardı.

Fakat, Bedir'de uğradıkları hezimetten sonra, korkarak, Şam'a gidemez, ticaret yapamaz olmuşlardı.⁵²⁸

Bir gün, Safvan b. Ümeyye:

"Muhammed ile ahabî ticaretimizi felce uğrattı. Onlara karşı ne yapacağımızı, nasıl hareket edeceğimizi bilmiyoruz.

Onun adamları sahil yollarını tutmuşlar, hiç bırakmıyorlar. Sahil boyu halkı da anlaşıp onlarla birlik olmuşlar, birlikte hareket ediyorlar. Nereye gideceğimizi bilmiyoruz! Yurdumuzda oturup duracak olursak, şu sermayelerimizi yiyip tüketeceğiz.

Halbuki, biz bu sermayeleri yazın Şam, kışın da Habeşistan ticaretinde işletirdik!" diyerek şikâyetlendi.

Esved b. Muttalib:

⁵²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/50, Vâkıdî, Megâzî, 1/197, İbn Sa'd, 1/36, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Taberî, Târih, 3/2, Beyhakî, Delâil, 3/172, İbn Hazm, Cevâmî, s. 153-154, İbn Esîr, Kâmil, 2/142, İbn Seyyid, 1/304, Zehebî, Târih, s. 115, İbn Kesîr, Bidâye, 4/3.

⁵²² Vâkıdî, Megâzî, 1/197, İbn Sa'd, 2/36, Belâzurî, Ensâb, 1/311, Beyhakî, Delâil, 3/172, İbn Esîr, Kâmil, 2/142, İbn Seyyid, 1/304, Zehebî, Târih, s. 115.

⁵²³ Vâkıdî, Megâzî, 1/3, İbn Sa'd, 2/36, Beyhakî, Delâil, 3/171, İbn Seyyid, 1/305, Zehebî, Târih, s. 124, İbn Kesîr, Bidâye, 4/5.

⁵²⁴ Taberî, Târih, 3/6, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 23.

⁵²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/53, Beyhakî, Delâil, 3/171, Diyarbekrî, 1/416.

⁵²⁶ İbn Sa'd, 2/36, Belâzurî, Ensâb, 1/374.

⁵²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/64, Vâkıdî, Megâzî, 1/199-200, İbn Sa'd, 2/37, Belâzurî, Ensâb, 1/312, Taberî, Târih, 3/9-10, İbn Seyyid, 1/2, Zehebî, Târih, s. 134-135.

⁵²⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/53, Vâkıdî, Megâzî, 1/197, Taberî, Târih, 3/5, Beyhakî, Delâil, 3/170, İbn Seyyid, 1/304, Zehebî, Târih, s. 124, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 23.

“Sahil yolu tehlikeli ise, sen de Irak yolunu tut, ticaretine o yolla devam et!” dedi.

Safvan:

“Ben o yolu biliyor değilim ki!” dedi.

Esved b. Muttalib:

“Ben sana bir kılavuz salık vereyim mi ki, o seni gözü yumulu olarak oraya hiç şaşmadan götürüversin?” dedi.

Safvan b. Ümeyye:

“Kimmiş o?” diye sordu.

Esved b. Muttalib:

“Furat b. Hayyânü'l-İclî'dir!” dedi.

Safvan b. Ümeyye:

“Öyle ise, sen şimdi onu bana gönder!” dedi.

Furat gelince de, ona:

“Ben Şam'a gitmek istiyorum. Muhammed bizim Şam ticaretimizi felce uğrattı. Ticaret kervanımızın oraya gidecek yolunu kapattı. Şimdi ben oraya Irak yoluyla gitmek istiyorum” dedi.

Furat:

“Ben seni öyle bir Irak yoluyla götüreyim ki, oraya Muhammed'in ashabından hiçbirini inmeyi göze alamaz. Çünkü orası Necid arazisidir, susuz çöllerdir!” dedi.

Safvan, çölü kışın geçeceklerini ve suya pek az ihtiyaçları olacağını gözönünde tutarak hemen hazırlandı.

Hazırlanan ticaret kervanına Esved b. Muttalib 300 miskal altın ve ayrıca gümüş külçeleriyle,

Safvan b. Ümeyye 30.000 dirhem tutarında pek çok mal, gümüş külçeleri ve kaplarla,

Öteki Kureyşliler de çeşitli ticaret mallarıyla katılmış bulunuyorlardı.⁵²⁹

Ebu Süfyan da bu kervana külliyetli miktarda gümüşle katılmıştı. Zaten, Kureyş müşriklerinin ticaretlerinin büyük bir kısmını gümüş ticareti teşkil ediyordu.⁵³⁰

Kureyş müşriklerinden Safvan b. Ümeyye,

Abdullah b. Ebi Rebia,

Huvaytîb b. Abduluzzâ,⁵³¹

⁵²⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/197-198, Taberî, Târîh, 3/5-6.

⁵³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/53, Taberî, Târîh, 3/5, Beyhakî, Delâil, 3/170, İbn Seyyid, 1/304.

⁵³¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/198, İbn Sa'd, 2/36, İbn Seyyid, 1/305, Diyarbekrî, 1/416.

Ebu Süfyan b. Harb de, kervanla birlikte gidenler arasında idi.⁵³²

Kureyş müşriklerinin ticaret kervanı, kiraladıkları Furat b. Hayyân'ın kılavuzluğuyla Irak yolunu tutup gitti.⁵³³

O zaman müşrik olan Nuaym b. Mes'ud el-Eşcâî Medine'ye gelmiş, Nadîr oğulları Yahudilerinden Kinane b. Ebi'l-Hukayk'ın evine inmişti.

Nuaym b. Mes'ud ev sahibiyle içki içmiş, Müslümanlardan Salî b. Numan da içki meclisinde bulunmuştu.

Nuaym b. Mes'ud, konuşma sırasında, Safvan b. Ümeyye'nin ticaret kervanıyla yola çıktığını, yanında pek çok ticaret malı bulunduğunu ağzından kaçırmıştı.

Salî b. Numan, hemen gelip bunu Peygamberimiz Aleyhisselama haber verdi.⁵³⁴ Peygamberimiz Aleyhisselam da Zeyd b. Hârîse'nin kumandası altında 100 kişilik bir askerî birliği yola çıkardı.⁵³⁵

Zeyd b. Hârîse Kureyş müşriklerinin ticaret kervanını Necid sularından Karde'de yakaladı.

Kervandaki adamlar kaçtılar, yakalanamadılar.⁵³⁶

Yalnızca kılavuz Furat b. Hayyân, yakalanıp esir edildi. Medine'ye getirildi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Müslüman olursan, seni öldürmeyelim” buyurdu.

O da Müslüman oldu.⁵³⁷

El konulan ticaret kervanındaki malın beşte biri 20.000 dirhem tutmuştu.

Kalan beşte dördü de, askerî birliğe katılan mücahidler arasında bölüş-türüldü.⁵³⁸

Hz. Hasan'ın Doğumu

Hz. Hasan, Hz. Ali ile Hz. Fâtıma'nın oğlu olup,⁵³⁹ Hicretin 3. yılında, Şaban ayının ortasında doğmuştur.⁵⁴⁰

⁵³² İbn İshak, İbn Hişam, 3/53, Taberî, Târîh, 3/5, Beyhakî, Delâil, 3/170, İbn Seyyid, 1/304, Zehebî, Târîh, s. 124, İbn Kesîr, Bidâye, 4/4, Diyarbekrî, 1/416.

⁵³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/53, Taberî, Târîh, 3/5.

⁵³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/197-198, Beyhakî, Delâil, 3/171.

⁵³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/198, İbn Sa'd, 2/36, Beyhakî, Delâil, 3/171.

⁵³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/53, Vâkıdî, Megâzî, 1/198, İbn Sa'd, 2/36, Taberî, Târîh, 3/6, Beyhakî, Delâil, 3/171, İbn Seyyid, 1/305.

⁵³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/198, İbn Sa'd, 2/36, Belâzurî, Ensâb, 1/376, Taberî, Târîh, 3/6, Beyhakî, Delâil, 3/171, İbn Seyyid, 1/305.

⁵³⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/198, İbn Sa'd, 2/36, Taberî, Târîh, 3/6, Beyhakî, Delâil, 3/171, İbn Seyyid, 1/305, İbn Kesîr, Bidâye, 4/5, Diyarbekrî, 1/416.

⁵³⁹ İbn Sa'd, 2/19.

⁵⁴⁰ Zehebî, Siyer, 3/166.

Hz. Hasan'ın Ümmü'l-Fadl Hatun Tarafından Emzirilişi

Peygamberimiz Aleyhisselamın amcası Hz. Abbas'm zevcesi Ümmü'l-Fadl Hatun, önce Hz. Hasan'ı, sonra da Hz. Hüseyin'i, oğlu Kussem ile bir müddet emzirdi.⁵⁴¹

Hz. Hasan'a Akıka Kurbanı Kesilişi ve İsim Takılışı

Doğan erkek ve kız çocukları için, doğumlarının 7. gününde kurban kesilir ve buna akıka kurbanı denir, çocuğun saçı kesilir ve ismi takılır.

Kesilecek kurban, erkek çocuklar için iki, kız çocuklar için bir koyundur.⁵⁴²

Abdullah b. Ömer'e göre; erkek veya kız çocukları için akıka kurbanı birer koyun kesilir.⁵⁴³

Akıka kurbanı doğumun 14. ve 21. günü de kesilebilir.

Kurban kesilirken, "Bismillâhi allâhu ekber! Allah'ım! Bu, senin rızan için kesilen, ...nın akıka kurbanıdır" denir.

Peygamberimiz Aleyhisselam; Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in akıka kurbanlarından bir but gönderilmesini, kalanının da kemikleri kırılmaksızın yenilmesini ve başkalarına da yedirilmesini tavsiye buyurmuştur.

Akıka kurbanı pişirilerek konuya komşuya hediye edilebilir.⁵⁴⁴

Hz. Ali der ki:

"Ben harbi darbı sever bir adamdım.⁵⁴⁵

Hasan doğduğu zaman, ona Harb ismini koydum.

Resûlullah Aleyhisselam geldi ve:

'Oğlumu gösteriniz bana!' buyurup, 'Ne isim koydunuz ona?' diye sordu.

Ben:

'Harb ismini koydum' dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

'Hayır! O, Hasan'dır' buyurdu."⁵⁴⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam:

⁵⁴¹ İbn Sa'd, 8/278, 279, Ahmed b. Hanbel, 6/339.

⁵⁴² Ahmed b. Hanbel, 5/12, Ebu Davud, 3/105-107, İbn Mâce, 2/1056-1057, Nesâî, 7/166.

⁵⁴³ Mâlik, 2/501.

⁵⁴⁴ Beyhakî, Sünen, 9/302-304.

⁵⁴⁵ Zehebî, Siyer, 3/165.

⁵⁴⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/98, Buhârî, Edebü'l-müfred, s. 213-214, Hâkim, 3/165, İbn Abdilberr, 1/384, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/10, Zehebî, Siyer, 3/165, Tebrizî, 2/440.

“Koyacağınız isimleri, peygamberlerin isimlerinden koyunuz!
İsimlerin Allah’a en sevimli olanı Abdullah ve Abdurrahman’dır.
İsimlerin güzeli, Hâris ve Hemmam’dır.

Çirkini de, Harb ve Mürre’dır.”⁵⁴⁷

“Muhakkak ki, siz, Kıyamet günü, kendi isimleriniz ve babalarınızın isimleri ile çağrılacaksınız!

Öyle ise, isimlerinizi güzel koyunuz!” buyurmuştur.⁵⁴⁸

Hz. Fâtıma:

“Yâ Rasûlallah! Oğlum için, akîka kurbanı olarak bir deve veya iki koç kesmeyeyim mi?” diye sormuştu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hayır! Sen onun saçını kes! Saçının ağırlığında gümüşü, yoksullara sadaka olarak dağıt!” buyurdu.⁵⁴⁹

Hz. Hasan’ın kesilen saçının ağırlığınca gümüş, sadaka olarak dağıtıldı.⁵⁵⁰

Dağıtılan gümüş, bir dirhem veya bir dirhemnin bir kısmı kadardı.⁵⁵¹

Hz. Hasan’ın doğumunun 7. günü de iki koç kesildi.⁵⁵²

Hz. Hasan, aynı zamanda sünnet de ettirildi.⁵⁵³

Çünkü, erkekler için sünnet, sünnettir⁵⁵⁴ ve fitrat hasletlerindendir.⁵⁵⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Hasan’ın kulaklarına ezan okudu.⁵⁵⁶

Hz. Hasan ve Hz. Fâtıma’nın Peygamberimiz Aleyhisselama Benzerlikleri

Hz. Fâtıma ile Hz. Hasan kadar Peygamberimiz Aleyhisselama benzeyen hiç kimse yoktu.⁵⁵⁷ Hz. Hasan, Peygamberimiz Aleyhisselama çok benzerdi. Hiç kimse, Peygamberimiz Aleyhisselama onun kadar benzer değildi.⁵⁵⁸

⁵⁴⁷ Ebu Davud, 4/288, Beyhakî, Sünen, 9/306.

⁵⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/194, Ebu Davud, 4/287, Dârimî, 2/204.

⁵⁴⁹ Zehebî, Siyer, 3/166, Tebrizî, 2/439.

⁵⁵⁰ Mâlik, 2/501, İbn Abdilberr, 1/383, İbn Esfîr, Usdu’l-gâbe, 2/9, Beyhakî, Sünen, 9/304.

⁵⁵¹ Tirmizî, Sünen, 4/99, Beyhakî, Sünen, 9/304.

⁵⁵² Nesâî, 7/166, Hâkim, 4/237, İbn Abdilberr, 1/383, İbn Esfîr, Usdu’l-gâbe, 2/9, Zehebî, Siyer, 3/164.

⁵⁵³ Diyarbekrî, 1/418.

⁵⁵⁴ Abdurrezzak, 11/174, Ahmed b. Hanbel, 5/75.

⁵⁵⁵ Abdurrezzak, 11/174, Ahmed b. Hanbel, 4/264, Buhârî, Sahîh, 7/143, İbn Mâce, 1/107.

⁵⁵⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/9.

⁵⁵⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/164.

⁵⁵⁸ Abdurrezzak, 11/453, Ahmed b. Hanbel, 4/307, Buhârî, Sahîh, 4/217, Tirmizî, Sünen, 5/659.

Hiz. Ebu Bekir, bir gün, Peygamberimiz Aleyhisselamın Mescidinde ikinci namazını kıldırıdıktan sonra, çıkıp Hiz. Ali ile birlikte biraz yürümüşler, Hiz. Hasan'ın çocuklarla oynadığını görünce, Hiz. Ebu Bekir onu tutup omuzuna almış ve:

“Babam feda olsun buna ki, bu, Peygamber'e benzer, Ali'ye değil!” demiş; Hiz. Ali de, onlara bakarak glmsemiştir.⁵⁵⁹

Hiz. Fâtıma da, Hiz. Hasan'a:

“Peygamber'e benzeyen, Ali'ye benzemeyen yavru!” derdi.⁵⁶⁰

Hiz. Ali'nin bildirdiğine göre; Hiz. “Hasan'ın Resûlullah Aleyhisselama benzerliği başında göğsüne kadar olan kısmında, Hüseyin'in benzerliği ise bundan aşığı kısmında idi.”⁵⁶¹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Hiz. Hasan ve Hiz. Hüseyin'e Sevgisi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hiz. Hasan ve Hiz. Hüseyin hakkında:

“Bunlar, benim oğullarım ve kızımın oğullarıdır.”⁵⁶²

“Allah'ım! Ben onları seviyorum, onları Sen de sev!”⁵⁶³

“Onları seveni de sev!”⁵⁶⁴

“Onlar benim dünyada pp kokladığım iki reyhanımdır!”⁵⁶⁵

“Hasan ve Hüseyin'i seven beni sevmiş, onlara kin besleyen de bana kin beslemiş olur!”⁵⁶⁶

“Hasan ve Hüseyin, Cennetlik gençlerin iki seyyididir!” buyurmuştur.⁵⁶⁷

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam, Hiz. Ali'yi, Hiz. Fâtıma'yı, Hiz. Hasan'ı ve Hiz. Hüseyin'i yanına çağırıp:

“Ey Allah'ım! Bunlar, benim Ehl-i Beytim, ev halkımdır!” buyurmuştur.⁵⁶⁸

Hiz. Âişe de der ki:

⁵⁵⁹ Buhârî, Sahîh, 4/164, 217, Hâkim, 3/168.

⁵⁶⁰ Ahmed b. Hanbel, 6/283.

⁵⁶¹ Ahmed b. Hanbel, 1/108, Tirmizî, Sünen, 5/660, İbn Abdilberr, 1/384, Zehebî, Siyer, 3/167.

⁵⁶² Tirmizî, Sünen, 5/657, Zehebî, Siyer, 3/167.

⁵⁶³ Ahmed b. Hanbel, 5/369, Tirmizî, Sünen, 5/661, İbn Abdilberr, 1/391, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/19, Zehebî, Siyer, 3/168, Heysemî, 9/180.

⁵⁶⁴ Ahmed b. Hanbel, 2/331, Tirmizî, Sünen, 5/657, Zehebî, Siyer, 3/168, Heysemî, 9/180.

⁵⁶⁵ Ahmed b. Hanbel, 2/85, Buhârî, Sahîh, 4/217, Tirmizî, Sünen, 5/657, İbn Abdilberr, 1/391, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/29.

⁵⁶⁶ Ahmed b. Hanbel, 2/288, İbn Mâce, 1/51, Hâkim, 3/171, İbn Asâkîr, Târîh, 4/205, Heysemî, 9/179.

⁵⁶⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/62, Tirmizî, Sünen, 5/656, İbn Abdilberr, 1/391, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/19, Zehebî, Siyer, 3/168, Heysemî, 9/184.

⁵⁶⁸ Ahmed b. Hanbel, 1/185, Müslim, 3/1871, Tirmizî, Sünen, 5/225.

“Peygamber Aleyhisselam; üzerinde siyah yünden dokunmuş nakışlı bir örtü olduğu halde, sabahleyin evden çıktı.

Derken, Hasan b. Ali geldi.

Peygamber Aleyhisselam, onu örtünün içine aldı.

Sonra Hüseyin geldi.

O da Hasan’ın yanına girdi.

Sonra Fâtıma geldi.

Peygamber Aleyhisselam, onu da örtünün içine aldı.

Sonra Ali geldi.

Peygamber Aleyhisselam, onu da örtünün içine aldıktan sonra, Ahzâb sûresinin 33. âyetinden:

‘Ey Ehl-i Beyt! Allah, sizden kiri gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister!’ [mealli] bölümünü okudu.”⁵⁶⁹

Yüce Allah, hepsinden razı olsun!

Zekât ve Sadaka Yemenin Peygamberimiz Aleyhisselam ile Ehl-i Beytine Helâl Olmayışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, bir gün, Hz. Hasan’ın Beytülmâl’e ait zekât, sadaka hurmasından bir tane alıp ağzına götürdüğünü görünce:⁵⁷⁰

“Kaka! Kaka! Kaka!” diyerek ağzından dışarı çıkarttırdı ve:

“Zekât, sadaka bize;⁵⁷¹ ne Muhammed’e, ne de Muhammed hanedanına helâl değildir!⁵⁷² Sen bizim zekât, sadaka yemediğimizi bilmiyor musun?” buyurdu.⁵⁷³

Hz. Hasan da, bu husustaki hatırasını şöyle anlatır:

“Zekât, sadaka hurmasından bir tane hurma alıp ağzımda çiğnerken, Resûlullah Aleyhisselam hemen onu ağzımdan ıslak ıslak çıkardı, hurma kümesinin içine attı.

‘Yâ Rasûlallah! Şu yavrucuğun aldığı şu bir tek hurmadan sana ne sorumluluk olacak?!’ denildi.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Biz Muhammed hanedanıyız! Bize zekât, sadaka helâl değildir!’ buyurdu.⁵⁷⁴

⁵⁶⁹ Müslim, 3/1883, Hâkim, 3/147.

⁵⁷⁰ İbn Ebî Şeybe, 3/215, Ahmed b. Hanbel, 2/409, 476, Buhârî, Sahîh, 2/134.

⁵⁷¹ İbn Ebî Şeybe, 3/214, 215, Ahmed b. Hanbel, 2/476, Buhârî, Sahîh, 2/134, Dârimî, 2/325.

⁵⁷² Mâlik, 2/1000, Nesâî, 5/106.

⁵⁷³ Ahmed b. Hanbel, 2/409, Buhârî, Sahîh, 2/135, 4/36, Müslim, 2/751, Dârimî, 2/325.

⁵⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/200.

Yedinci Bölüm

UHUD SAVAŞI

UHUD SAVAŞI

Uhud Savaşının Tarihi

Uhud savaşı; Buhran seferinden dönuıldıktan sonra,¹ Hicretin 3. yılında,² Recep, Şaban ve Ramazan ayları çıktıktan sonra,³ Şevval ayında,⁴ Cumartesi günü yapılmıştır.⁵

Savaşın Mevkii

Uhud; Medine őehrini Őimalinde, Medine'ye uzaklıőı 1 mile yakın, kırmızımsı, mübarek bir daődır.⁶

Uhud Savaşının Sebebi

Kureyş müşriklerinin ileri gelenlerinden Ebu Süfyan'ın Kureyş müşriklerine ait ticaret kervanını Bedir'den kaçırıp Mekke'ye ulaőtırdıőı, Müslümanlarla őrarpıőmak üzere Mekke'den gelen müşrik ulularından öldürölenler Bedir kuyusuna atıldıkları, kaçıp kurtulanlar da Mekke'ye döndükleri zaman,⁷ Kureyş müşriklerinden:

¹ İbn İőhak, İbn Hişam, 3/63.

² İbn İőhak, İbn Hişam, 3/63, Belázurî, Ensáb, 1/311, İbn Seyyid, 2/3, İbn Kesîr, Bidâye, 4/9, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 23, Kastallânî, Mevâhib, 1/119.

³ İbn İőhak, İbn Hişam, 3/63.

⁴ İbn İőhak, İbn Hişam, 3/63, Vâkıdî, Megâzî, 1/199, İbn Sa'd, 2/36, Belázurî, Ensáb, 1/311, Taberî, Târîh, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/204, İbn Seyyid, 2/2, Zehebî, Târîh, s. 132, İbn Kesîr, Bidâye, 4/9, İbn Esîr, Kâmil, 2/148.

⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/199, İbn Sa'd, 2/36, Belázurî, Ensáb, 1/311, Taberî, Târîh, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/201, İbn Seyyid, 2/2, Zehebî, Târîh, s. 132, İbn Kesîr, Bidâye, 4/9, Kastallânî, Mevâhib, 1/199.

⁶ Yâkût, 1/108.

⁷ İbn İőhak, İbn Hişam, 3/64, Taberî, Târîh, 3/9-10, Beyhakî, Delâil, 3/201, İbn Seyyid, 2/2, Zehebî, Târîh, s. 134, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10, Kastallânî, Mevâhib, 1/199.

1. Abdullahı b. Ebu Rebia,
2. İkrime b. Ebu Cehil,
3. Safvan b. Ümeyye⁸,
4. Esved b. Muttalib,
5. Cübeyr b. Mut'im,
6. Hâris b. Hişam,
7. Huvaytıb b. Abduluzza,
8. Huceyr b. Ebu İhab⁹

ve Kureyşlilerden babaları, oğulları ve kardeşleri Bedir'de öldürülmüş bulunan daha birtakım kişiler, Ebu Süfyan'ın yanına vardılar.

Kureyşlilerin ticaret kervanına ait olup¹⁰ Dârü'n-Nedve'de tutulmakta olan¹¹ ticaret malları hakkında, Ebu Süfyan'la konuştular:

“Ey Ebu Süfyan! Senin Şam'dan getirip Dârü'n-Nedve'de tuttuğun şu ticaret kervanındaki mallar, iyi bilirsin ki, Mekkehilerin, Kureyşlilerin ticaret kervanına aittir.

Onlar bu ticaret mallarıyla Muhammed'e karşı büyük bir ordunun hazırlanmasını candan, gönülden arzu etmektedirler.

Babalarımızdan, oğullarımızdan, kabilelerimizden nice kimselerin öldürülmüş olduklarını görmüş bulunuyorsun” dediler.

Ebu Süfyan, onlara:

“Kureyşliler bu fedakârlığı göze alıyorlar mı? Buna gönüllü ve istekliler mi?” diye sordu.

“Evet!” dediler.¹²

Bunun üzerine, Ebu Süfyan:

“Zaten ben bunu özleyenlerin ve kabul edecek olanların ilkiyim!

Abdi Menaf oğulları da benimle birliktedir.”¹³

Vallahi, asıl mahvolan ve öcü alınacak olan, benim: Oğlum Hanzale ve kabilemin en şerefli kişileri Bedir'de öldürüldü!” dedi.¹⁴

⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/64, Vâkıdî, Megâzî, 1/199, Belâzurî, Ensâb, 1/312, Taberî, Târîh, 3/10, Beyhakî, Delâil, 3/224, İbn Esîr, Kâmil, 2/148, İbn Seyyid, 2/2, Zehebî, Târîh, s. 134, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10.

⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/199, Belâzurî, Ensâb, 1/312.

¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/64, Taberî, Târîh, 3/10, İbn Esîr, Kâmil, 2/148, İbn Seyyid, 2/2, Zehebî, Târîh, s. 134, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10, Kastallânî, Mevâhib, 1/119, Diyarbekrî, 1/419.

¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/199, Diyarbekrî, 1/419.

¹² Vâkıdî, Megâzî, 1/199-200.

¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/200, İbn Sa'd, 2/37.

¹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/200.

Yukarıda adları anılan Kureyş müşrikleri ticaret kervanında malları bulunan Kureyşlilerle de konuştular ve:

“Ey Kureyş topluluğu! Muhammed sizi büyük bir musibete uğratmış, sizin en hayırlılarınızı öldürmüş bulunmaktadır! Öyle ise, ona karşı yapılacak savaşta bu mal ile bize yardım ediniz. Umulur ki, bizden öldürdüğü kimselerin intikamını, ondan böylece alırsız!” dediler.

Kureyşliler de, istenilen yardımı yaptılar.¹⁵

Ticaret malları 1000 deve yükü ve 50.000 dinar (altın) sermayeli idi.¹⁶

Ticaret malları altın karşılığında satılıp, bir altına bir altın kazanç sağlandı.

Peygamberimiz Aleyhisselamla yapılacak savaşa sadece kazancın bağışlandığı bildirildiği gibi, kazançla birlikte sermayenin de bağışlandığı da bildirilmektedir.¹⁷

Bazı ilim adamlarına göre bu sebeple nazil olan âyette,¹⁸ şöyle buyrulmaktadır:

“Şüphe yok ki, Allah yolundan alıkoymak için mallarını sarfedenler, onu yine de sarfedecekler. Sonra, bu, onlara yürek acısı olacak! Nihayet, mağlup olacaklar. Küfürlerinde ısrar edenler, toplanıp Cehenneme sevk edilecek, sürüleceklerdir.”¹⁹

Kureyş Müşriklerinin Peygamberimiz Aleyhisselamla Çarpışma Hazırlığına Girişmeleri

Ebû Süfyan'ın önderliğindeki Kureyş müşrikleri, Peygamberimiz Aleyhisselamla yapacakları savaşla ilgili malî gücü ticaret kervanından sağlayınca, Kinanelerden ve Tihame halkından da askerî destek sağlamak üzere harekete geçtiler.²⁰

Amr b. Âs ile Hübeyre b. Ebi Vehb'i, Abdullah b. Zibârâ'yı ve Ebu Azze'yi, çevredeki Arapları yardıma çağırmaları için görevlendirdiler.²¹

¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/64, Taberî, Târîh, 3/10, Beyhakî, Delâil, 3/224, İbn Seyyid, 2/2, Zehebî, Târîh, s. 134-135, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10.

¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/200, İbn Sa'd, 2/37, İbn Seyyid, 2/2, Kastallânî, Mevâhib, 1/120, Diyarbekrî, 1/419.

¹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/200, İbn Sa'd, 2/37, Belâzurî, Ensâb, 1/312, İbn Seyyid, 2/2, Diyarbekrî, 1/419.

¹⁸ İbn İshak, 3/64, Vâkıdî, Megâzî, 1/200, İbn Sa'd, 2/37, Beyhakî, Delâil, 3/225, İbn Seyyid, 2/2, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10, Kastallânî, Mevâhib, 1/120, Diyarbekrî, 1/419.

¹⁹ Enfâl: 36.

²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/64, Taberî, Târîh, 3/10, Beyhakî, Delâil, 3/225, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Seyyid, 2/2, Zehebî, Târîh, s. 135, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10, Diyarbekrî, 1/419.

²¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/201, Belâzurî, Ensâb, 1/312, İbn Esîr, Kâmil, 2/149.

Müsafi' b. Abdi Menaf da, Benî Malik b. Kinanelere gidip, söylediği şiirlerle onları Peygamberimiz Aleyhisselamla savaşmaya davet ve teşvik etti.²²

Ebu Azze, "Muhammed'in bana Bedir günü iyiliği var. Kendisine karşı hiçbir zaman düşmanlık yapmamaya yeminliyim" diyerek, bir müddet kaçınıp, propaganda gezisine çıkmaya yanaşmadı.²³

Ebu Azze Bedir'de alınan esirler arasında iken, Peygamberimiz Aleyhisselama:

"Benim fakir, çoluklu çocuklu, muhtaç olduğumu iyi bilirsin! Lutfet de, benden kurtulmalık akçesi isteme. Beni serbest bırak" diyerek yalvarmış, Peygamberimiz Aleyhisselam da onu kurtulmalık akçesi alınmaksızın serbest bırakmıştı.

Safvan b. Ümeyye, ona:

"Ey Ebu Azze! Sen şair bir adamsın! Bizimle birlikte propagandaya çık. Bize dilinle yardımcı ol" dedi.

Ebu Azze:

"Muhammed'in bana iyiliği var. Ben onun karşısında görünmek istemem" dedi.

Safvan b. Ümeyye:

"Peki! Dilinle yardım etme. Fakat, yanımızda bulun, bize şahsınla, görüntünle yardımcı ol!

Eğer bu seferden sağ ve salim dönersem, seni zengin etmeyi, ölürsen senin kızlarını kendi kızlarımla varlıkta ve bollukta aralarında fark gözetmeden geçindirmeyi, Allah boynumun borcu kılsın!" dedi.²⁴

Ebu Azze yine yanaşmadı.

Ertesi günü, Safvan b. Ümeyye, Cübeyr b. Mut'im'le birlikte onun yanına vardılar.

Safvan, önceki sözünü tekrarladı.

Ebu Azze yine yanaşmadı.

Cübeyr b. Mut'im de, gerektiğinde kendisini geçindireceğine söz verince, Ebu Azze dayanamadı ve "Çıkıyorum!" dedi.²⁵

²² İbn İshak, İbn Hişam, 3/65, Taberî, Târih, 3/10, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10.

²³ Vâkıdî, Megâzî, 1/201.

²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/65, Taberî, Târih, 3/10, İbn Seyyid, 2/3, Zehebî, Târih, s. 135, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10.

²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/201.

Tihame'ye giderek söylediği şiirlerle Benî Kinaneleri Peygamberimiz Aleyhisselamla savaşmaya davet ve teşvik etti.²⁶

Bunların davet ve teşvikleri neticesinde Sakîflerden, Kinaneler ve daha başkalarından birçok topluluklar Mekke'de toplandı.²⁷

Cübeyr b. Mut'im; mızrak atmakta ve attığı yerden vurmakta mâhir olan kölesi Vahşi'yi yanına çağırıp, ona:

"Halk ile birlikte savaşa çık! Muhammed'in amcası Hamza'yı, amcam Tuayme b. Adiyy'in yerine öldürürsen, sen azadsın" demişti.²⁸

Ebu Süfyan'ın karısı Hind de, Vahşi'ye rastladıkça:

"Ey Ebu Desme! Şifa ver, şifalan!" der,²⁹ Hz. Hamza'yı öldürmeye teşvik ederdi.³⁰

Ebu Âmir'in Müşriklere Yardım Edışı

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine'ye hicret edip geldiği zaman, Dubay'a oğullarından Ebu Âmir Abdi Amr b. Sayfi kıskançlık ve kızgınlığından dolayı ne yapacağını şaşırmış, Peygamberimiz Aleyhisselamdan uzak kalmış olmak için, Evs kabilesinden kendisine uyan elli kişiyle birlikte Mekke'ye çekip gitmiş,³¹ müşriklere işbirliği yapmaktan geri durmamış, onların yanından ayrılmamıştır.³² Müşriklere:

"Ben, kavmimin [Ensarin] yanına varacak olursam, onlardan iki kişi bile bana aykırı davranmaz.³³

İşte kavimimden şu yanımda bulunan kişiler söylesinler!" der, yanındaki elli kişi de onun sözünü doğrularlardı.

Bunun için Kureyşliler Ebu Âmir'in Uhud savaşında kendilerine büyük çapta yardımının dokunacağı umuduna düşmüşlerdi.³⁴

O da, yanındaki elli kişiyle birlikte Uhud savaşma katıldı.³⁵

²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/65, Taberî, Târih, 3/10, Zehebî, Târih, s. 135, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10.

²⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/312.

²⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/65, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Seyyid, 2/3, Zehebî, Târih, s. 135, İbn Kesîr, Bidâye, 4/11.

²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/66, Taberî, Târih, 3/10, İbn Kesîr, Bidâye, 4/11.

³⁰ İbn Kesîr, Bidâye, 4/11.

³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Vâkıdî, Megâzî, 1/205-206, Belâzurî, Ensâb, 1/282, 313, Fütûh, 1/2-3, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16.

³² Vâkıdî, Megâzî, 1/205, Belâzurî, Ensâb, 1/313.

³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Vâkıdî, Megâzî, 11/206, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16.

³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/206.

³⁵ İbn Sa'd, 2/37.

Savaş İçin Toplananların Sayıları ve Teçhizatları

Savaş için toplanan müşriklerin sayısı üç bin idi ve daha da çoktu. Bunlardan yüzü Sakif kabilesindendi.

Atların sayısı ikiyüz idi.

Develerin sayısı üç bin idi.

Askerlerin yediyüzü zırhlı idi.³⁶

Yanlarında pek çok silah ve askerî malzeme de mevcuttu.³⁷

Kureyş Askerlerinin Yola Çıkışı

Kureyş müşrikleri Ebu Süfyan'ın kumandası altında,³⁸ olanca savaş ve savunma güçleri, hiddet ve şiddetleriyle, kendilerine katılan Benî Kinaneler ve Tihame halkıyla ve onlara tâbi olanlarla beraber yola çıktılar.

Erkeklerin savaştan kaçmamaları, onlara cesaret vermeleri için, bazı erkekler de kadınlarını kendileriyle birlikte develer üstünde hevdeçler içinde yola çıkardılar.³⁹

Nefel b. Muaviye kadınların orduya katılmalarının sakıncalı olacağını ileri sürmüşse de, kabul edilmeyerek;

1. Ebu Süfyan b. Harb, karısı Hind binti Utbe ile,
2. İkrime b. Ebu Cehil, karısı Ümmü Hakim binti Hâris'le,
3. Hâris b. Hişam b. Mugîre, karısı Fâtıma binti Velid b. Mugîre ile,
4. Safvan b. Ümeyye, karısı Berze binti Mes'ud ile,
5. Amr b. Âs, karısı Reyta⁴⁰ binti Münebbih ile,
6. Talha b. Ebi Talha, karısı Sülâfe binti Sa'd ile,
7. Mus'ab b. Umeyr'in annesi Hunas binti Malik, oğlu Ebu Aziz b. Umeyr ile,
8. Amre binti Alkame, yalnız başma,⁴¹
9. Hâris b. Süfyan, karısı Remle binti Târik'la,
10. Kinane b. Ali b. Rebia, karısı Ümmü Hakim binti Târik'la,

³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/203, İbn Sa'd, 2/37, Belâzurî, Ensâb, 1/3, 313, Taberî, Târih, 3/12, İbn Esîr, Kâmil, 2/151, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 24, Kastallânî, Mevâhib, 1/121, Diyarbekrî, 1/422.

³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/203-204.

³⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/66, Yakubî, 2/47, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, Zehebî, Târih, s. 136, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 24.

³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/66, Taberî, Târih, 3/10, Zehebî, Târih, s. 135-136, İbn Kesîr, Bidâye, 4/11, Diyarbekrî, 1/419.

⁴⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/203.

⁴¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/66, Vâkıdî, Megâzî, 1/202-2, Belâzurî, Ensâb, 1/312-313, Taberî, Târih, 3/10, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Kesîr, Bidâye, 4/11.

11. Süfyan b. Uveyf, karısı Kuteyle binti Amr ile,
 - 12-13. Numan ve Cabir kardeşler, anneleri Duğunniye ile,
 14. Gurab b. Süfyan, karısı Amre binti Hâris'le⁴²
- daha başkaları da, karılarıyla birlikte yola çıktılar.⁴³
- Kureyş ordusuna katılan kadınların sayısı onbeş idi.⁴⁴
- Kureyş ordusuna katılan bu kadınlar, yanlarına defler de almışlardı.⁴⁵
- Onlar Bedir'de öldürülmüş olanları anacak,⁴⁶ ağlayacak,⁴⁷ erkekleri çarpışmaya kaşırtacaklardı.⁴⁸

Müşriklerin Sancaktarları

Dârü'n-Nedve'de bağlanan üç sancaktan birincisini Süfyan b. Uveyf, Birisini Ehâbiş'ten bir adam⁴⁹

Birisini de Talha b. Ebi Talha taşımakta idi.⁵⁰

Müşriklerin Tutum ve Davranışlarını Hz. Abbas'ın Peygamberimiz Aleyhisselama Bildirışı

Peygamberimiz Aleyhisselamm amcası Hz. Abbas; Peygamberimiz Aleyhisselamın emriyle Mekke'de oturmakta, oradaki Müslümanlara kuvvet ve destek olmakta ve Mekke'de olup bitenleri Medine'ye bildirmekte idi.

Medine'ye gelmek istediği zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen bulunduğun yerde daha güzel cihad etmektesin. Senin Mekke'de oturman daha hayırlıdır” diye cevap yazdırmıştı.⁵¹

Hiz. Abbas, Kureyş müşriklerinin çarpışmak için hazırlanıp Medine'ye yürüyecekleri sırada, durumu Peygamberimiz Aleyhisselama acele yazarak

⁴² Vâkıdî, Megâzî, 1/202-203.

⁴³ İbn Kesîr, Bidâye, 4/11.

⁴⁴ İbn Sa'd, 2/37, Taberî, Târîh, 3/12, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 24, Kastallânî, Mevâhib, 1/121, Diyarbekrî, 1/422.

⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/206, Belâzurî, Ensâb, 1/323, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 24, Diyarbekrî, 1/420.

⁴⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/202, İbn Sa'd, 2/37, Belâzurî, Ensâb, 1/313, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, Diyarbekrî, 1/420.

⁴⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/313, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 24.

⁴⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/202, İbn Sa'd, 2/37, Belâzurî, Ensâb, 1/313, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, Diyarbekrî, 1/420.

⁴⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/203.

⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/134, Vâkıdî, Megâzî, 1/203, İbn Sa'd, 2/40, Beyhakî, Delâil, 3/226, İbn Kesîr, Bidâye, 4/12.

⁵¹ İbn Sa'd, 4/31, İbn Abdilberr, 2/812, Zehebî, Siyer, 2/72.

bildirdi.⁵² Hz. Abbas, yazıp mühürlediği ve üç gün içinde Peygamberimiz Aleyhisselama yetiştirilmek şartıyla Gıfâr oğullarından kiraladığı bir adama teslim ettiği yazısında şöyle dedi:

“Kureyşliler senin üzerine yürümek üzere derlenip toplanmışlardır.⁵³ Üzerine yürüdükleri, geldikleri zaman, yapabildiğini, yapabileceğini yap!⁵⁴ Hazırlanmakta onlardan öne geç, onlardan önce davran.⁵⁵

Sana doğru yönelmiş bulunuyorlar. Üç bin kişidirler.

İkiyüz atlıları,

Yediyüz zırhlıları,

Üç bin develeri var.

Bütün silahlarını yanlarına almışlardır.”

Hz. Abbas’ın gönderdiği adam Peygamberimiz Aleyhisselamı Medine’de bulamayınca, Kuba’ya gidip, Kuba mescidinin kapısından çıktığı ve merkebinin üzerinde bulunduğu sırada, yazıyı Peygamberimiz Aleyhisselama verdi.

Medineli Ensardan Übeyy b. Ka’b, yazıyı Peygamberimiz Aleyhisselama okudu.

Peygamberimiz Aleyhisselam yazı muhteviyatının gizli tutulmasını, hiç kimseye açıklanmamasını Übeyy b. Ka’b’a hatırlattıktan sonra, Ensardan Sa’d b. Rebi’in evine gitti ve ona:

“Evde yabancı kimse var mı?” diye sordu.

Sa’d b. Rebi’: “Hiç kimse yoktur! İsteddiğini konuşalım” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam ona Hz. Abbas’ın yazısını haber verdi.

Sa’d b. Rebi’:

“Yâ Rasûlallah! Vallahi, ben bunun hayırlı olacağını umuyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bu haberi gizli tutmasını Sa’d b. Rebi’den de istedi ve acele Medine’ye döndü.

Peygamberimiz Aleyhisselam Sa’d b. Rebi’in evinden dışarı çıkınca, Sa’d b. Rebi’in zevcesi Amre içeri girdi ve:

“Resûlullah Aleyhisselam sana ne söyledi?” diye sordu.

Sa’d b. Rebi’:

“Bu seni ilgilendirecek birşey değil!” dedi.

⁵² İbn Sa’d, 2/37, İbn Seyyid, 2/2-3.

⁵³ Vâkıdî, Megâzî, 1/203-204.

⁵⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/204, Belâzurî, Ensâb, 1/313.

⁵⁵ Belâzurî, Ensâb, 1/313-314.

Kadın:

“Ben sizin bütün konuştuklarınızı dinledim!” dedi ve işittiklerini anlattı. Sa’d b. Rebi’ “İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn” âyetini okuyup:

“Ben senin işini Resûlullah Aleyhisselama söylerim” dedi ve kadını sıkıca tutup köprüde Peygamberimiz Aleyhisselama kavuştu ve:

“Yâ Rasûlallah! Karım sordu. Ben senin bana söylediklerini ona söylemedim. Gizli tuttum. Fakat, o ‘Resûlullahın söylediklerini işittim!’ diyerek hepsini dile getirdi.

Yâ Rasûlallah! Bu yolda senin sırrını ben açığa vurmuş olduğumu sanıyor ve korkuyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bırak! Kadın evine gitsin!” buyurdu.⁵⁶

Kureyş müşriklerinin Medine üzerine yürüdüğü haberi halk arasında birden yayılıverdi.

Medineli Yahudilerle münafıklar, korkularından titrediler ve sarsıldılar.⁵⁷

“Muhammed’e, hiç de, istediği, hoşlandığı birşey gelmedi!”⁵⁸

Mekke’den gelen şu adam, Muhammed’e hiç de iyi bir haber getirmedi!” dediler.⁵⁹

Kureyş Müşrikleri Medine Yolunda

Kureyş müşriklerinin konakladıkları her yerde, kadınlar Bedir’de öldürülmüş olanları anmakta, yanlarındaki deflerle erkekleri çarpışmaya kışkırtmakta idiler. Her konak yerinde develer boğazlanıyor, yenilip içiliyordu.

Müşriklerin ordusu Ebvâ köyüne uğradıkları zaman, Kureyş müşrikleri birbirlerine:

“Siz kadınlarınızı yanınıza alarak çarpışmaya çıkmış bulunuyorsunuz. Biz kadınlarımızın hasımlarımıza esir düşmelerinden korkuyoruz.

Geliniz! Muhammed’in annesinin kabrini açıp kemiğini çıkaralım!

Çünkü kadın, en nazik, en esirgenilen bir varlıktır.

Eğer kadınlarımızdan herhangi birisi Muhammed’in eline esir düşerse, dersiniz ki: ‘Bu, senin annenin çürük kemiğidir.’

⁵⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/204, Belâzurî, Ensâb, 1/314, Diyarbekrî, 1/420, Halebî, 2/489.

⁵⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/204, İbn Sa’d, 2/37.

⁵⁸ Aynı kaynaklar.

⁵⁹ Diyarbekrî, 1/420.

Eğer dediğiniz gibi o annesi için hayırlı ise, size annesinin kemiği karşılığında kadınlarınızı geri verir.

Sizlerden birinin kadını esir etmeye muvaffak olamadığı takdirde, annesine hayırh, yararlı ise, annesinin kemiğini kurtarmak için size pek çok mal öder!” dediler.⁶⁰

Ebu Süfyan’ın karısı Hind de:

“Eğer siz Muhammed’in annesinin kabrini açar, araştırır, onun kemiklerinden birer parça elde edecek olursanız, bunlar, sizlerden esir düşecek her insan için birer fidiye (kurtulmalık akçesi) olur!” dedi.⁶¹

Ebu Süfyan, Kureyş müşriklerinin ileri gelenleriyle konuştu.⁶²

Onlar:

“Sakın sen bu kapıyı üzerimize açma!⁶³ Bundan hiçbir şey almayın! Eğer biz bunu yapacak olursak,⁶⁴ Bekir oğulları,⁶⁵ Huzaalar da⁶⁶ ölümlerimizin kabirlerini açarlar!” dediler.⁶⁷

Evs b. Abdullah’ın, Kureyş Müşriklerinin Medine’ye Doğru Gelmekte Olduklarını Peygamberimiz Aleyhisselama Haber Vermek Üzere Kölesi Mes’ud’u Salışı

Arc mevkiinde oturan Evs b. Abdullah el-Eslemî, Kureyş müşriklerinin Medine’ye doğru gelmekte olduklarını haber vermek üzere, kölesi Mes’ud b. Hunejde’yi acele Peygamberimiz Aleyhisselama gönderdi.⁶⁸

Müşriklerin Uhud’daki Karargâhları

Kureyş müşrikleri, Medine hizasına geldiler. Kanatta Sebha vadisi kenarında, Medine karşısındaki Ayneyn diye anılan tepenin yanına kondular.⁶⁹

⁶⁰ Vâkıdî, Megâzî, 2/206.

⁶¹ Ezrakî, 2/272, Halebî, 2/490.

⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/206.

⁶³ Ezrakî, 2/273, Halebî, 2/490.

⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/206.

⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/206, Ezrakî, 2/272.

⁶⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/206.

⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 2/206, Ezrakî, 2/273, Halebî, 2/490.

⁶⁸ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/173.

⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67, Taberî, Târîh, 3/10, Beyhakî, Delâil, 3/225, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, İbn Seyyid, 2/3, İbn Kesîr, Bidâye, 4/10.

Medine’de Bazı Tedbirler Alınışı

Evs ve Hazrec kabileleri liderlerinden Sa’d b. Muaz, Useyd b. Hudayr, Sa’d b. Ubâde ve daha başkaları müşriklerin Medine’ye bir baskın yapmalarından korkarak silahlandılar, Cuma gecesini Mescidde Peygamberimiz Aleyhisselamın kapısı önünde geçirdiler.

Medine’de, o gece sabaha kadar nöbet tutulup beklendi.⁷⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam Fadâle’nin oğulları Enes ve Mûnis’i ve ayrıca Hubab b. Münzir’i gözcü olarak saldı, müşrikler hakkında bilgi edildi.⁷¹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Gördüğü Rüya Anlatıp Savaş Hakkındaki Görüşünü Açıklayışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, Cuma gecesinde bir rüya gördü.⁷² Müslümanlara:

“Vallahi ben hayırlı bir rüya görmüş bulunuyorum: Boğazlanmış bir bakar (öküz) gördüm! Kılıcımın ağzında bir kırık, gedik edilmiş olduğunu gördüm. Ben elimi korunulacak bir zırhın içine soktuğumu da gördüm!” buyurdu.⁷³

Başka bir rivayete göre; Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben kendimi sağlam bir zırh içinde gördüm.

Kılıcım Zülfikar’ın ağzında bir gedik açıldığını gördüm!

Boğazlanmış bir sığır gördüm!

Arkasından da bir koç gördüm!” buyurdu.⁷⁴

“Yâ Rasûlallah! Bunları nasıl yorumladın?” diye sordular.⁷⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sağlam zırh giyinmemi, Medine’ye yordum!” buyurdu.⁷⁶

“Bana ait bir öküzün boğazlandığını görmekliğim, ashabımdan bazı kişilerin öldürülmeleridir!

Kılıcımın ağzında bir gedik açıldığını görmekliğim de Ehl-i Beytimden bir zâtın öldürülmesidir” buyurdu.⁷⁷

⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/208, İbn Sa’d, 2/37, Belâzurî, Ensâb, 1/314.

⁷¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/206-207, Diyarbekrî, 1/421.

⁷² Vâkıdî, Megâzî, 1/208, İbn Sa’d, 2/37-38.

⁷³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/66-67, Vâkıdî, Megâzî, 1/208-209, İbn Sa’d, 2/38, Belâzurî, Ensâb, 1/314, Taberî, Târîh, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/225-226, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, İbn Seyyid, 2/3, İbn Kesîr, Bidâye, 4/11.

⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/209, İbn Sa’d, 2/37-38, Ahmed b. Hanbel, 1/271, Belâzurî, Ensâb, 1/314.

⁷⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/209, İbn Sa’d, 2/38, Belâzurî, Ensâb, 1/314.

⁷⁶ Zührî, Megâzî, s. 76, Vâkıdî, Megâzî, 1/209, Abdurrezzak, 5/363, İbn Sa’d, 2/38, Ahmed b. Hanbel, 1/271.

⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67, Vâkıdî, Megâzî, 1/209, İbn Seyyid, 2/3.

Peygamberimiz Aleyhisselamın:

“Rüyada kılıcımı yere çarptım, ağzı kırıldı.

Bu, Uhud günü mü'minlerden bazılarının şehit olacaklarına işaretidir!

Kılıcımı tekrar çarptım, eski düzgün haline döndü.

Bu da, Allah'tan bir fetih geleceğine, mü'minlerin toplanacağına işarettir!” buyurduğu da bildirilmektedir.⁷⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, gördüğü rüyadan dolayı, Kureyş müşrikleriyle Medine dışında çarpışmayı uygun görmemekte idi.⁷⁹

“Eğer müşrikleri kondukları yerde kendi hallerine bırakıp Medine’de müdafaada kalmanızı uygun görürseniz, onlar orada kalırlarsa, kötü ve zor bir durumda kalmış olurlar.⁸⁰

Eğer üzerinize yürür, Medine’ye girerlerse onlarla şehir içinde savaşırız.⁸¹ Çünkü sokaklarda çarpışma usulünü biz onlardan daha iyi biliriz.⁸² Onları kalelerin, yüksek köşklerin üzerinden de oka, taşla tutarız!” buyurdu.⁸³

Gerçekten de, Medine’nin her köşesi, birbirine bitişik sık evlerle, birer kale gibi idi.⁸⁴

Müslümanların Savaş Hakkındaki Görüşleri

Peygamberimiz Aleyhisselam, Müslümanlardan, müşriklerle savaş hususundaki görüşlerini kendisine bildirmelerini istedi.⁸⁵

Bedir savaşına katılma fırsatını kaçırmış olanlardan Uhud’da ve başka savaşlarda Yüce Allah’ın kendilerini şehitlikle şereflendireceği bazı Müslümanlar:

“Yâ Rasûlallah! Bizi düşmanlarımızın karşısına çıkar! Bizim onlardan korktuğumuzu ve zayıf olduğumuzu anlamasınlar!” dediler.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl ise Peygamberimiz Aleyhisselamın görüşünde idi:

“Yâ Rasûlallah! Medine’de kal! Sakın onlara karşı çıkma!

⁷⁸ Buhârî, Sahîh, 5/39, Dârimî, 2/54-55.

⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67, Vâkıdî, Megâzî, 1/209, İbn Sa’d, 2/38, Taberî, Târih, 3/11.

⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67, Taberî, Târih, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/226, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, İbn Seyyid, 2/3.

⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67, Dârimî, 2/55, Taberî, Târih, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/26, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, İbn Seyyid, 2/3.

⁸² Vâkıdî, Megâzî, 1/210.

⁸³ Vâkıdî, Megâzî, 1/210, İbn Kesîr, Bidâye, 4/12.

⁸⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/210, Abdurrezzak, 5/363, İbn Kesîr, Bidâye, 4/12.

⁸⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/209.

Çünkü, vallahi, biz ne zaman Medine'den düşmanımıza karşı çıkmışsak, muhakkak musibete ve yenilgiye uğramışızdır.

Bilakis, ne zaman da düşmanımız Medine'ye girip bizimle çarpışmışsa, musibete ve yenilgiye uğramıştır.

O halde, yâ Rasûlallah! Sen onları kendi hallerine bırak!

Eğer üzerimize yürür, şehrimize girerlerse, erkekler onlarla yüzyüze çarpışır, kadınlar ve çocuklar da damlardan onların üzerlerine taş yağdırırlar.

Eğer Medine'ye saldırmadan dönüp giderlerse, umduklarına eremeden, birşey elde edemeden, geldikleri gibi dönüp geri gitmiş olurlar" dedi.⁸⁶

Müslümanlardan bazıları da:

"Yâ Rasûlallah! Vallahi, onlar (müşrikler), Cahiliye devrinde bile üzerimize yürüyüp girememişlerdir. İslâmiyet devrinde nasıl girebilirler?" dediler.⁸⁷

Muhacir ve Ensarın yaşlılarmdan bazıları ise, Peygamberimiz Aleyhisselamın görüşünde idiler.

Hız. Hamza ile Evs ve Hazrec'den Numan b. Malik, Sa'd b. Ubâde ve daha başkaları da, gençlerin düşmanı Medine dışında karşılama yönündeki görüşlerini benimsediler ve:

"Yâ Rasûlallah! Düşmanımızın karşısına çıkmazsak, onlar, bizim kendileriyle karşılaşmaktan korktuğumuzu sanırlar. Bu da, onlara bize karşı cür'et ve cesaret kazandırmış olur. Yüce Allah bizi Bedir günü üçyüz küsur kişilik bir cemaatle onlara muzaffer kıldı. Bugün ise, biz daha çok sayıda kişileriz!" dediler.

Ebu Saîd el-Hudrî'nin babası Malik b. Sinan da:

"Yâ Rasûlallah! Biz, vallahi, iki iyiliğin arasında bulunuyoruz. Bu iyiliklerden birisi; Allah, bizi onlara galip ve muzaffer kılar -ki, böyle olmasını dileriz- bu da Bedir vak'ası gibi bir vak'a olur, onlardan kaçıp kurtulandan başkası kalmaz.

Yâ Rasûlallah! Bu iki iyilikten birisi de, Yüce Allah'ın bize şehitlik nasip etmesidir.

Vallahi, yâ Rasûlallah! Bence bu ikisinden hangisi olursa olsun, onda hayır vardır" dedi.

⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67, Taberî, Târîh, 3/11.

⁸⁷ İbn Sa'd, 2/45, Ahmed b. Hanbel, 3/351, Dârimî, 2/55.

Peygamberimiz Aleyhisselam sustu, cevap vermedi.

Hz. Hamza da:

“Sana Kitabı indirmiş olan Allah’a andolsun ki, şu kılıcım ile Medine dışında Kureyş müşrikleriyle çarpışmadıkça birşey yemeyeceğim!” dedi.

Hz. Hamza o gün oruçlu bulunuyordu.⁸⁸

Numan b. Malik de:

“Yâ Rasûlallah! Ben şehadet ederim ki; rüyada boğazlandığını gördüğün sığırın temsil ettiği ashabından birisi de benim!⁸⁹ Beni Cennetten mahrum etme!

Kendisinden başka ilah olmayan o Allah’a yemin ederim ki; ben Cennete girsem gerektir!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ne ile?” diye sordu.

Numan b. Malik:

“Çünkü ben, Allah’tan başka ilah olmadığına ve senin Resûlullah olduğuna şehadet eder, Allah’ı ve Resulünü severim! Düşmanla karşılaştığım gün de, yüz çevirip kaçmam!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Doğru söyledin!” buyurdu.⁹⁰

İyaz b. Evs⁹¹ ve Sa’d’ın babası Hayseme de, müşriklerle şehir dışında çarpışıp şehit olmayı Peygamberimiz Aleyhisselamdan istedi.

Enes b. Muaz da:

“Yâ Rasûlallah! İki iyiliğin biri ister şehitlik olsun, ister zafer ve ganimet!” dedi.⁹²

Müslümanların Israrları Üzerine Peygamberimiz Aleyhisselamın Silahlanışı

Kureyş müşrikleriyle karşılaşp çarpışmak özlemini taşıyan Müslümanlar, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanından ayrılmıyorlardı. Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam evine girdi, zırhını giyindi.⁹³

⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/210.

⁸⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/211, Belâzurî, Ensâb, 1/315, Taberî, Târih, 3/11, İbn Kesîr, Bidâye, 4/12.

⁹⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/211, İbn Abdilberr, 4/1504-1505, Taberî, Târih, 3/11, İbn Kesîr, Bidâye, 4/12.

⁹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/211-212, Belâzurî, Ensâb, 1/315.

⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/213.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67.

Hiz. Ebubekir ile Hiz. Ömer de Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte içeri girip, Peygamberimiz Aleyhisselamın sarığını sarmasına, zırhını giyimesine yardım ettiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, zırhını, gömleğinin üzerine giyindi. Beline, kayıştan bir kılıç kemeri (palaska) bağladı ve boynuna kılıcını astı.⁹⁴ Kalkanını da sırtına yerleştirdi.⁹⁵

Sa'd b. Muaz ile Useyd b. Hudayr'ın Müslümanları Uyarmaları

Sa'd b. Muaz ile Useyd b. Hudayr gelip de halkın saf saf dizilerek dikildiklerini ve Peygamberimiz Aleyhisselamın çıkmasını beklediklerini görünce, onlara:

“Medine'den çıkmak istemediği halde, siz çıkması için Resûlullah Aleyhisselama ısrar edip durdunuz!? Halbuki, ona emir gökten iner!

Siz bu işi ona bırakın. Onun emrettiği şeyi işleyin! Siz onun hakkında ‘O kendiliğinden birşey söylemez’ [Necm: 3] buyurulduğunu görmediniz mi?

Siz onun emrine itaat edin” dediler.⁹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, zırhını giyinmiş, silahlanmış olarak evinden dışarı çıkınca, Müslümanlar yaptıklarına pişman oldular.⁹⁷ Kendi kendilerine:

“Resûlullah Aleyhisselama vahiy gelip dururken, biz ona görüşümüzü bildirmekle ne kötü bir iş yaptık!” dediler.⁹⁸

“Resûlullah Aleyhisselamın istemediği birşey yaptık. Böyle yapmamız bize yarışmazdı” dediler ve Peygamberimiz Aleyhisselama da:

“Yâ Rasûlallah! Biz senin istemediğin birşeyi yaptık. Bizim sana karşı böyle davranmamamız gerekirdi. Eğer Medine'de kalmak istiyorsan, Medine'de kal!⁹⁹ Sen istediğini yap!” dediler.¹⁰⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam:

⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/213, İbn Sa'd, 2/38, İbn Seyyid, 2/8.

⁹⁵ İbn Sa'd, 2/38.

⁹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/213, 214, İbn Sa'd, 2/38.

⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67-68, Taberî, Târih, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/226.

⁹⁸ Taberî, Târih, 3/11.

⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Taberî, Târih, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/226, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13.

¹⁰⁰ Taberî, Târih, 3/11, İbn Esîr, Kâmil, 2/10.

“Bir peygamber zırhını giyindikten sonra,¹⁰¹ müşriklerle karşılaşmadıkça,¹⁰² savaşmadıkça¹⁰³ ve Allah onunla düşmanları arasındaki hükmünü vermedikçe,¹⁰⁴ zırhını sırtından çıkarıp yere koyması lâıyk olmaz!¹⁰⁵

Ben size ne buyurursam, onu işlemeye bakınız!

Haydi, Allah'ın ismiyle gidiniz!¹⁰⁶ Sabır ve sebat ettiğiniz takdirde, Allah'ın yardımı sizinledir!” buyurdu.¹⁰⁷

Malik b. Amr'ın Cenaze Namazının Kılınışı

Peygamberimiz Aleyhisselam zırhlanmış, silahlanmış olarak evinden dışarı çıktığı zaman, namazgâha bir cenaze konulmuş bulunuyordu.¹⁰⁸

Bu, Neccar oğullarından Malik b. Amr'ın cenazesi idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Cuma namazını kıldırdıktan sonra, cenaze namazını da kıldırdı.¹⁰⁹

Amr b. Cemuh'un Uhud Seferine Katılışı

Amr b. Cemuh, çok topal ve aksaktı.

Kendisinin yetiştirilmiş, arslan gibi dört oğlu olup, Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte savaşlara katılırlardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam Uhud'a çıkacağı sırada Amr b. Cemuh da sefere katılmak istemiş,¹¹⁰ oğullarına:

“Beni de sefere çıkarın!” demişti.

Oğulları ise:

“Sen cihadla mükellef değilsin!¹¹¹ Yüce Allah seni mazeretli saydı.¹¹² Oğulların Peygamber Aleyhisselamla birlikte gidiyorlar işte!” dediler.¹¹³

¹⁰¹ Zührî, Megâzî, s. 77, İbn İshak, İbn Hişam, 3/67-68, Vâkıdî, Megâzî, 1/214, Abdurrezzak, 5/355, İbn Sa'd, 2/38, Dârimî, 2/55, Taberî, Târih, 3/12, Beyhakî, Delâil, 3/226, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, Zehebî, Târih, s. 133, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13.

¹⁰² Zührî, Megâzî, s. 77, Abdurrezzak, 5/365.

¹⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Dârimî, 2/55, Taberî, Târih, 3/12, Beyhakî, Delâil, 3/226, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 24, Kastallânî, Mevâhib, 1/120.

¹⁰⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/214, İbn Sa'd, 2/38, Zehebî, Târih, s. 133, Kastallânî, Mevâhib, 1/120.

¹⁰⁵ Zührî, Megâzî, s. 77, İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Vâkıdî, Megâzî, 1/214, Abdurrezzak, 5/365, İbn Sa'd, 2/38, Dârimî, 2/55, Taberî, Târih, 3/12, Beyhakî, Delâil, 3/226, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, Zehebî, Târih, s. 133, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 24.

¹⁰⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/214, İbn Sa'd, 2/68.

¹⁰⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/214, İbn Sa'd, 2/38, Belâzurî, Ensâb, 1/315.

¹⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/214, İbn Seyyid, 2/4, İbn Kesîr, Bidâye, 4/37.

¹⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/67, Beyhakî, Delâil, 3/226, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13.

¹¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/96, Vâkıdî, Megâzî, 1/264, Beyhakî, Sünen, 9/24.

¹¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/264.

¹¹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/96, Vâkıdî, Megâzî, 1/264, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/28, İbn Kesîr, Bidâye, 4/37.

¹¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/264.

Amr b. Cemuh, oğullarına:

“Siz benim Bedir savaşına çıkmama engel oldunuz! Uhud’a çıkmama da engel olmayınız!”¹¹⁴ Siz, Bedir günü benim Cennete girmeme engel oldunuz! Vallahi, ben (bugün) sağ kalsam dahi, muhakkak, (bir gün şehit olup) Cennete gireceğim!” dedi.¹¹⁵

Sonra, hanımına da:

“Bak hele! Cennete gidilirken, ben sizin yanınızda oturup duracağım ha!” diyerek, hemen kalkanını aldı ve:

“Ey Allah’ım! Beni aileme geri çevirme!” diyerek dua ettikten sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi:

“Oğullarım beni Medine’de bırakmak istiyorlar, seninle birlikte savaşa çıkmaktan men ediyorlar!

Vallahi, ben şu topallığımla Cennete ayak basmayı arzuluyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“İyi ama, Yüce Allah seni mazur görmüştür. Sana cihad farz değildir” buyurdu.¹¹⁶

Amr b. Cemuh:

“Yâ Rasûlallah! Sen benim Allah yolunda ölünceye kadar savaşarak şehit olup Cennette şu total ayağımla yürümemi uygun görmez misin?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet, uygun görürüm!” buyurdu.¹¹⁷

Amr b. Cemuh’un oğullarına da:

“Sizin ona engel olmanız gerekmez.

Umulur ki, Allah onu şehitlikle nasiplendirir!” buyurdu.¹¹⁸

Amr b. Cemuh’un Duası

Amr b. Cemuh, kibleye döndü ve:

¹¹⁴ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/208.

¹¹⁵ Zehebî, Târîh, s. 176.

¹¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/96, Vâkıdî, Megâzî, 1/264, Beyhakî, Sünen, 9/24, Delâil, 3/246, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/208, Zehebî, Târîh, s. 176, İbn Kesîr, Bidâye, 4/37.

¹¹⁷ İbn Hacer, İsâbe, 2/530.

¹¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/96, Vâkıdî, Megâzî, 1/264, Beyhakî, Sünen, 9/24, Delâil, 3/246, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/208, Zehebî, Târîh, s. 176, İbn Kesîr, Bidâye, 4/37.

“Allah’ım! Bana şehitlik nasip et!¹¹⁹ Mahrum veya me’yus olarak ev halkımın yanına döndürme!” diyerek dua etti.¹²⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; onu Cennette topallayarak yürür gördüm!” buyurmuştur.¹²¹

İbn Ümmi Mektum’un Medine’de İmam Vekili Olarak Bırakılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; halka Mescidde namaz kıldırarak üzere, İbn Ümmi Mektum’u yerine vekil bıraktı.¹²²

İslâm Ordusunun Mevcudu, Düzeni ve Uhud’a Hareket Edişi

İslâm ordusu, Medine’den Uhud’a hareket ettiği zaman, bin kişilikti.¹²³

Peygamberimiz Aleyhisselam; üç mızrak getirip onlara üç sancak bağladı.¹²⁴

Evsîlerin sancağını Useyd b. Hudayr’a verdi.

Hazrecîlerin sancağını Hubab b. Münzir’e veya Sa’d b. Ubâde’ye verdi.

Muhacirlerin sancağını da, Hz. Ali’ye veya Mus’ab b. Umeyr’e verdi.¹²⁵

Bundan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam, atına bindi. Yayını omuzuna astı, mızrağını eline aldı.

İslâm askerleri de silahlandılar.¹²⁶

Zırhları olanlar zırhlандılar ki, yüz kişi kadar idiler.¹²⁷

İslâm ordusunda, biri Peygamberimiz Aleyhisselama, diğeri de Ebu Bürde b. Niyar’a ait olmak üzere, iki de at bulunuyordu.¹²⁸ Abdullah b. Cübeyr, piyadelerin başına geçirilmişti.¹²⁹

¹¹⁹ İbn Abdilberr, 3/1168, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/208.

¹²⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/264, İbn Abdilberr, 3/1168, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/208.

¹²¹ İbn Abdilberr, 3/1169, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/208.

¹²² İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Vâkıdî, Megâzî, 1/199, İbn Sa’d, 2/39, İbn Esîr, Kâmil, 2/150, İbn Seyyid, 2/4, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 24, Kastallânî, Mevâhib, 1/121.

¹²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, İbn Sa’d, 2/39, Belâzurî, Ensâb, 1/316, Yakubî, 2/47, Taberî, Târih, 3/12, Beyhakî, Delâil, 3/208, 221, 226, Zehebî, Târih, s. 133, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13.

¹²⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/215, İbn Sa’d, 2/38.

¹²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/215, İbn Sa’d, 2/38-39, İbn Seyyid, 2/8, Zehebî, Târih, s. 137, Semhûdî, 1/283, Kastallânî, Mevâhib, 1/121-122.

¹²⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/215, İbn Sa’d, 2/39.

¹²⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/215, İbn Sa’d, 2/39, Belâzurî, Ensâb, 1/316, Taberî, Târih, 3/12.

¹²⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/316, Taberî, Târih, 3/12, İbn Seyyid, 2/7.

¹²⁹ Buhârî, Târih, c. 3, ks. 1, s. 34.

Sa'd b. Muaz ile Sa'd b. Ubâde, zırhlarını giyinmiş olarak önde; diğer Müslümanlar da, Peygamberimiz Aleyhisselamın sağında ve solunda yer almışlardı.

Bedâyi'-Hasâ yoluyla Şeyheyn'e kadar ilerlediler.¹³⁰

Çarpışamayacak Yaşta Olanların Şeyheyn'den Geri Çevrilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Şeyheyn'de ordusunu gözden geçirdi.¹³¹

Savaşa katılmaya elverişli yaştaki gençlere izin verdi, elverişli olmayanları geri çevirdi.¹³²

Semüre b. Cündüb ile Rafi' b. Hadic, geri çevrilenler arasında idiler.

“Yâ Rasûlallah! Râfi' iyi ok atıcıdır!” denilince, Peygamberimiz Aleyhisselam onun savaşa katılmasına izin verdi.

“Yâ Rasûlallah! Semüre b. Cündüb, güreşte Râfi'i yıkar!” denildi, onun da savaşa katılmasına izin verdi.¹³³

Peygamberimiz Aleyhisselamm geri çevirdiği gençler arasında:

1. Üsâme b. Zeyd b. Hârise,
2. Abdullah b. Ömer b. Hattab
3. Zeyd b. Sâbit,
4. Berâ' b. Âzib,
5. Amr b. Hazm,
6. Useyd b. Zuheyr,¹³⁴
7. Zeyd b. Erkam,¹³⁵
8. Arabe b. Evs,
9. Ebu Saîd el-Hudrî,¹³⁶
10. Numan b. Beşir¹³⁷ ve daha bazıları da¹³⁸ bulunuyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hendek savaşında, onbeş yaşında bulunmalarına rağmen, bunların savaşa katılmalarına izin vermiştir.¹³⁹

¹³⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/215, Semhûdî, 1/283.

¹³¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/216, İbn Sa'd, 2/39.

¹³² İbn Sa'd, 2/39, Taberî, Târih, 3/12-13.

¹³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/70, Vâkıdî, Megâzî, 1/216, Belâzurî, Ensâb, 1/316, Taberî, Târih, 3/12-13, İbn Kesîr, Bidâye, 4/15.

¹³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/70, Vâkıdî, Megâzî, 1/216, Belâzurî, Ensâb, 1/316, Taberî, Târih, 3/12, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 25.

¹³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/216, Belâzurî, Ensâb, 1/316, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 25.

¹³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/216, Belâzurî, Ensâb, 1/316, Taberî, Târih, 3/12, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 25.

¹³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/216.

¹³⁸ İbn Seyyid, 2/7.

¹³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/70.

Medine'ye geri çevrilenlerden Ebu Saîd el-Hudrî der ki:

“Uhud günü Peygamber Aleyhisselama arzolunduğum zaman, onüç yaşında idim.

Babam, elimden tutup:

‘Yâ Rasûlallah! Bu, burnunun suyu akıyor olsa da, iri kemiklidir. İzin verirsen, benimle gelsin!’ dedi.

Peygamber Aleyhisselam, beni tepeden tırnağa kadar süzdükten sonra, ‘Geri çevir onu!’ buyurdu.

Babam da beni Medine'ye geri çevirdi.”¹⁴⁰

Ordudan Geri Çevrilen Gençlerin Medine’de Görevlendirilmeleri

İbn Asâkir’in Urve b. Zübeyr’den nakline göre; yaşları küçük görülüp Medine’ye geri çevrilenler, Medine’de çocukları ve kadınları beklemek ve korumakla görevlendirildiler.¹⁴¹

Şeyheyn’de Geceleyiş

İslâm ordusu, geceyi Şeyheyn’de geçirdiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, orada, Müslümanlara ikindi, akşam ve yatsı namazlarını kıldırdı. Muhammed b. Mesleme’yi elli kişilik bir muhafız birliğinin başına geçirip, onları ordunun çevresinde dönüp dolaşmakla görevlendirdi.

Kureyş müşrikleri de, Peygamberimiz Aleyhisselamm Şeyheyn’e gelip konduğunu görünce, süvarilerini topladılar. İkrime b. Ebu Cehil’i süvarilerin başına geçirdiler. Keşif ve devriye kolu olmak üzere görevlendirdiler.

Müşrik süvarileri geceyi durup dinlenmeden geçirdiler. Harre’ye kadar sokuldular, fakat oraya çıkamadılar. Harre mevkiinin sarplığından ve Muhammed b. Mesleme’den korkup geri döndüler.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Gece Bekçisi

Peygamberimiz Aleyhisselam Şeyheyn’de yatsı namazını kıldırıldığı zaman:

“Bu gece bizi kim bekler?” diye sordu.

Müslümanlar arasından bir zât ayağa kalkıp:

¹⁴⁰ Hâkim, 3/563.

¹⁴¹ Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl (Müsne'd hâşiyesi), 4/117.

“Ben!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen kimsin?” diye sordu.

O zât:

“Zekvan b. Abdi Kays’ım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen otur!” buyurdu.

Biraz sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam, yine:

“Bu gece bizi kim bekler?” diye sordu.

Yine, Müslümanlar arasından bir zât ayağa kalkıp:

“Ben!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen kimsin?” diye sordu.

O zât:

“Ben Ebu Seb’im!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen otur!” buyurdu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, yine:

“Bu gece bizi kim bekler?” diyerek sorusunu tekrarlayınca, Müslümanlar arasından bir zât ayağa kalkarak:

“Ben!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen kimsin?” diye sordu.

O zât:

“Ben İbn Kays’ım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sen otur!” buyurdu.

Aradan bir müddet geçtikten sonra:

“Üçünüz de ayağa kalkınız!” buyurdu.

Yalnız Zekvan b. Abdi Kays kalkınca, Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Öteki arkadaşların nerede kaldılar?” diye sordu.

Zekvan b. Abdi Kays:

“Geceleyin her üç soruna da cevap veren bendim!” dedi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Git, sen bizi bekle, koru! Allah da seni korusun!” buyurdu.

Zekvan b. Abdi Kays, hemen zırhını giyindi, kalkanını aldı. O gece nöbet tuttu, bekledi.¹⁴²

Peygamberimiz Aleyhisselamın, Zekvan b. Abdi Kays hakkında:

“Yarın sabahleyin Cennetin yeşilliklerine ayak basacak bir kimseye bakmak isteyen, buna baksın!” buyurduğu da rivayet edilir.¹⁴³

Baş Münafık ile Ona Bağlı Kişilerin İslâm Ordusundan Ayrılıp Geri Dönmeleri

Baş münafık Abdullah b. Übeyy b. Selûl ile kendisine bağlı birtakım kimseler, İslâm ordusuna katılmışlardı.

Abdullah b. Übeyy’e adamları:

“Sen, ona (Peygamber Aleyhisselama) şehir dışında savaşmamak hususundaki görüşünü açıkladın. Bunun, atalarından gelip geçmiş olanların görüşü olduğunu bildirdin. Onun görüşü de, senin görüşün gibi idi. O, neden ise, bu görüşünden vazgeçip yanında bulunan şu gençlerin görüşlerine uydu!” dediler.¹⁴⁴

İslâm ordusunun içinde devekuşu gibi boynunu uzata uzata gelen Abdullah b. Übeyy b. Selûl;¹⁴⁵ Peygamberimiz Aleyhisselamın gençlerin sözünü dinlediğini bahane ederek¹⁴⁶ ve:

“Ey insanlar! Biz orada [Uhud’da] kendimizi ne için öldürecekmişiz, bilmiyoruz?!” diyerek, kavminden (Hazrecîlerden) münafık olan ve kuşku içinde bulunan ve kendisine uyan insanlarla birlikte oradan geri döndü.

Benî Selâmenin kardeşi Abdullah b. Amr b. Haram, onlara:

“Ey kavmim! Ben size Allah’ı, O’ndan korkmanızı hatırlatırım.

Kavminizi ve peygamberinizi düşmanlarıyla karşılaştıkları zaman yarıdmsız bırakmamanız gerektiğini hatırlatırım.¹⁴⁷

Size Allah’ı, dininizi ve peygamberinizi hatırlatırım.

O peygamberinizi ki, Medine’ye gelip sığındığı zaman, kendinizi, oğullarınızı koruyup savunduğunuz gibi, onu da koruyacağınız, savunacağınız hakkındaki şartı size hatırlatırım” dedi.¹⁴⁸

¹⁴² Vâkıdî, Megâzî, 1/216, 217, Diyarbekrî, 1/475-476.

¹⁴³ İbn Hacer, İsâbe, 1/482.

¹⁴⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/219.

¹⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/219, İbn Sa’d, 2/39, Belâzurî, Ensâb, 1/315.

¹⁴⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/219.

¹⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Taberî, Târih, 3/12, İbn Seyyid, 2/4, Zehebî, Târih, s. 136, İbn Kesîr, Bidâye, 4/14.

¹⁴⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/219.

Onlar:

“Biz sizin muhakkak çarpışacağınızı bilsek, size tâbi olurduk, sizi bırakmazdık. Fakat, biz bir çarpışma olacağını sanmıyoruz!” diyerek çekip gittikleri zaman, Abdullah b. Amr b. Haram, onlara:

“Ey Allah düşmanları! Allah kahretsin sizi! Allah belanızı versin sizin!

Allah, peygamberini,¹⁴⁹ mü'minleri,¹⁵⁰ sizin yardımınızdan müstağ-ni kılacaktır!” dedi.¹⁵¹

Geri dönenler, İslâm ordusunun üçte biri kadardı.¹⁵² Üçyüz civarındaydı.¹⁵³

İslâm ordusunun mevcudu yediyüz kişiye düştü.¹⁵⁴

Abdullah b. Übeyy b. Selûl, böyle, kendisine uyanlarla birlikte İslâm ordusundan ayrılıp geri döndüğü zaman, İslâm ordusundan iki zümrenin; Hazrecîlerden Selime oğulları ile Evsîlerden Hârise oğullarının elleri yan-larma düştü, onlar da geri dönmeye meylettiler.¹⁵⁵ Abdullah b. Amr b. Haram dönüp geldiği zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam Müslümanlarm saflarını düzeltmekte idi.¹⁵⁶

İslâm Ordusundan Ayrılan Münafıklar Hakkında Âyetler İnşi

Münafıkların İslâm ordusundan ayrılıp Medine'ye dönmeleri üzerine nazil olan âyetlerde¹⁵⁷ şöyle buyuruldu:

“İki ordu karşılaştığı gün size gelen musibetler, Allah'ın emriyle idi. Bu, mü'minleri ayırd etmesi, münafık olanları da açığa vurması içindi. Berikilere: ‘Geliniz! Allah yolunda muharebe ediniz! Yahut, hiç olmazsa, düşmanın kendinize ve ailelerinize saldırmalarını önleyiniz!’ denildi de, ‘Biz muharebe olacağını bilseydik, elbette arkanızdan gelirdik!’ dediler.

¹⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Vâkıdî, Megâzî, 1/219, Belâzurî, Ensâb, 1/315, İbn Seyyid, 2/4, Zehebî, Târih, s. 136, İbn Kesîr, Bidâye, 4/14, Halebî, 2/494.

¹⁵⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/219.

¹⁵¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Vâkıdî, Megâzî, 1/219, İbn Seyyid, 2/4, Zehebî, Târih, s. 136, İbn Kesîr, Bidâye, 4/14.

¹⁵² İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, Abdurrezzak, 5/365, Beyhakî, Delâil, 3/220, İbn Esfir, Kâmil, 2/150, İbn Seyyid, 2/4, Zehebî, Târih, s. 136, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 24, Semhûdî, 1/284.

¹⁵³ İbn Sa'd, 2/39, Belâzurî, Ensâb, 1/315, Taberî, Târih, 3/12, Beyhakî, Sünen, 9/31, Delâil, 3/221.

¹⁵⁴ İbn Sa'd, 2/39, Taberî, Tefsîr, 4/73, Beyhakî, Delâil, 3/221, İbn Esfir, Kâmil, 2/151, İbn Kesîr, Bidâye, 4/13, Semhûdî, 1/284.

¹⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/112, Taberî, Tefsîr, 4/73, Beyhakî, Delâil, 3/221, İbn Seyyid, 2/4, Zehebî, Târih, s. 133.

¹⁵⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/219, İbn Seyyid, 2/4, İbn Kesîr, Bidâye, 4/14.

¹⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/125, Vâkıdî, Megâzî, 1/167-168, Taberî, Tefsîr, 4/167-168.

Onlar, o gün, imandan ziyade küfre yakın idiler. Ağzlarıyla, kalblerinde olmayanı söylüyorlardı.

Onlar ne gizlerlerse, Allah çok iyi bilicidir!”¹⁵⁸

Mü'minlerden Başkasından Fayda Olmadığı

Münafıklar İslâm ordusundan ayrılıp Medine'ye döndükleri zaman, Ensar:

“Yâ Rasûlallah! Yahudi müttetiklerimizden yardım istemeyelim mi?” diye sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bizim onlara ihtiyacımız yok!” buyurdu.¹⁵⁹

Ebu Hayseme'nin Uhud'a Kadar Kılavuzluk Edişi

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bize kılavuz olup, müşriklere uğratmadan, yakın bir yoldan onların yanına kadar götürecekt kim var?” diye sordu.

Ebu Hayseme:

“Ben varım yâ Rasûlallah!” dedi ve İslâm ordusunu Benî Hârise'nin arazisi içinden geçirip gözü kör ve kendisi münafık olan Mirba' b. Kayzî'nin bahçesine uğratmıştı ki, Mirba', Peygamberimiz Aleyhisselamla Müslümanların seslerini işitince, onların yüzlerine toprak atmak üzere kalktı ve:

“Eğer sen Resûlullah isen, sana benim bahçeme girmeni helâl etmiyorum!” dedi ve eline bir avuç toprak alıp:

“Vallahi ey Muhammed! Bu toprağı, senden başkasına isabet ettirmeyeceğimi bilseydim, muhakkak senin yüzüne atardım!” dedi.

Bunun üzerine ashab onu öldürmeye davranınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öldürmeyin bunu! Bunun gözleri de ködür, kalbi de ködür!” buyurdu.

Fakat, Sa'd b. Zeyd Peygamberimiz Aleyhisselamın onun öldürülmesini men etmesinden önce davranarak, yayla vurup Mirba'nın başını yaralamış bulunuyordu.¹⁶⁰

¹⁵⁸ Âl-i İmran: 166-167.

¹⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/68, İbn Seyyid, 2/4-5, İbn Kesîr, Bidâye, 4/14.

¹⁶⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/69, Taberî, Târîh, 3/13, İbn Esîr, Kâmil, 2/151, İbn Kesîr, Bidâye, 4/14.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud'da Karargâhını Kuruşu

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu Hayseme'nin kılavuzluğu ile ilerleyip Uhud boğazına, vadinin dağa doğru olan yakasına kondu.

Arkasını Uhud dağına dayadı ve İslâm askerlerine:

“Sizden hiçbir kimse, biz kendisine çarpışmak için emir vermedikçe, çarpışmasın!” buyurdu.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Okçulara Direktifi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Abdullah b. Cübeyr'i elli kişilik okçular birliğinin üzerine kumandan tayin etti ve ona:

“Düşman atlılarını oklara tutup üzerimizden def'et!

Durum ister lehimizde, ister aleyhimizde gelişsin, sen yerinde sabit kal ki, düşman atlıları arkamızdan, senin bulunduğun taraftan bize gelemesinler!¹⁶¹

Eğer bizim düşmanı yenip ganimet toplamaya koyulduğumuzu görseniz de, sakın bize katılmayın!¹⁶²

Eğer bizi kuşlar kapar görseniz de, gelmeniz için ben size haber göndermedikçe, sakın şu yerinizden ayrılmayın!¹⁶³

Bizim onları bozguna uğratıp tepelediğimizi¹⁶⁴ görseniz de, ben size haber göndermedikçe, sakın bulunduğunuz yerden ayrılmayın!¹⁶⁵

Onların bizi¹⁶⁶ yendiklerini,¹⁶⁷ öldürdüklerini görseniz de, yerinizden ayrılp bize yardım etmeyin!” buyurdu.¹⁶⁸

Buna göre; okçular İslâm ordusunun arkasından hiç kimsenin gelmesine meydan ve imkân vermeyecek, gelmek isteyenleri oka tutacaklardı.¹⁶⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, okçulara gereken emri verdikten sonra:

“Size yöneldikçe, düşman süvarilerini oka tutunuz! Çünkü süvariler atılan oklara doğru gelemezler!

Allah'ım! Onlara bunları tebliğ ettiğime seni şahit tutuyorum!” dedi.¹⁷⁰

¹⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/69-70, Taberî, Târih, 3/13, Beyhakî, Delâil, 3/227, İbn Esîr, Kâmil, 2/152, İbn Seyyid, 2/5, Zehebi, Târih, s. 136, İbn Kesîr, Bidâye, 4/14-15.

¹⁶² İbn Sa'd, 2/40, Ahmed b. Hanbel, 1/288, Hâkim, 2/296.

¹⁶³ İbn Sa'd, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/26, Ebu Davud, 3/51.

¹⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/224, İbn Sa'd, 2/40.

¹⁶⁵ Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/26, Ebu Davud, 3/51-52.

¹⁶⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/224, İbn Sa'd, 2/40, Buhârî, Sahîh, 5/29.

¹⁶⁷ Buhârî, Sahîh, 5/29.

¹⁶⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/224, İbn Sa'd, 2/40, Buhârî, Sahîh, 5/29, Taberî, Târih, 3/14.

¹⁶⁹ İbn Hazm, Cevâmi, s. 158, İbn Haldun, Târih, c. 2, s. 24-25.

¹⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/224.

Peygamberimiz Aleyhisselamın İslâm Mücahidlerini Savaş Nizamına Koyuşu

Peygamberimiz Aleyhisselam, ordusunu saf nizamma koydu:

“Beri gel! Geri git!” diyerek safları düzeltti. Omuzları bir hizaya getirdi. Müslümanları oklar gibi dizdi.¹⁷¹

Ükkâşe b. Mıhsan’ı sağ kanada,

Ebu Seleme b. Abdülesed’i sol kanada,

Ebu Ubeyde b. Cerrah ile Sa’d b. Ebi Vakkas’ı öne,

Mikdad b. Amr’ı gerideki askerlerin başına,¹⁷²

Hz. Hamza’yı da en öne, zırhsız askerlerin başına geçirdi.¹⁷³

“Müşriklerin sancağını kim taşıyor?” diye sorup; “Abduddar oğulları!” denilince:

“Biz ahde onlardan daha çok bağlıyız! Mus’ab b. Umeyr nerededir?” diye sordu.

Mus’ab b. Umeyr:

“Buradayım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Al sancağı!” buyurdu.

Mus’ab b. Umeyr sancağı alıp Peygamberimiz Aleyhisselamın önüne geldi.¹⁷⁴

İslâm Mücahidlerinin Uhud Savaşındaki Parolaları

Uhud savaşında Müslümanlar arasındaki parolalar:

“Emit!=Öldür! Emit=Öldür!” sözleri idi.¹⁷⁵

İslâm Mücahidlerinden Bazılarının Uhud Savaşındaki Alâmetleri

Çarpışmaya girmeden önce, Hz. Hamza devekuşu kanadından,

Hz. Ali beyaz yünden,

Zübeyr b. Avvam sarı bezden,

¹⁷¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/221.

¹⁷² Diyarbekrî, 1/423.

¹⁷³ Taberî, Târih, 3/14.

¹⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/225, İbn Sa’d, 2/40.

¹⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Vâkıdî, Megâzî, 1/234, Belâzurî, Ensâb, 1/317, İbn Hazm, Cevâmi, s. 160.

Ebu Dücâne kırmızı bezden,
Hubab b. Münzir yeşil bezden... kendilerine alâmet yapmışlardı.¹⁷⁶

Yahudi Alimlerinden Muhayrik'ın Müslüman Olup Uhud'da Çarpışmaya Gidişi ve Şehit Oluşu

Muhayrik; Sa'lebe b. Fityevn oğullarından,¹⁷⁷ Benî Kaynuka veya Benî Nadîr Yahudileri¹⁷⁸ bilginlerindendi.¹⁷⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamı Tevrat'taki sıfatlarıyla tanırdı.

İlmen bulduğu şeyi, Uhud savaşına çıkılincaya kadar, kendi dininin tesiri altında kalarak, açıklayamadı.¹⁸⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Uhud savaşına çıktığı zaman, Yahudilere:

"Ey Yahudi topluluğu! Vallahi, siz Muhammed'in¹⁸¹ peygamber olduğunu,¹⁸² ona yardımın üzerinize düşen bir hak olarak gerektiğini pekâlâ biliyorsunuz!" dedi.

Yahudiler:

"Bugün Cumartesi günüdür, hiçbir şeyle uğraşılmaz!" dediler.

Muhayrik:

"Sizin için Cumartesi diye birşey yoktur!" dedi.

Kılıcını ve harçlığını yanına alıp akrabalarından birisine:

"Eğer bugün öldürülürsem, bütün mallarım Muhammed'indir. O, onlar hakkında, Allah'ın kendisine gösterdiği şekilde, dilediğini yapar!" diyerek vasiyette bulundu. Uhud'da savaşımaya gitti ve şehit oldu.¹⁸³

Allah ondan razı olsun!

Uhud savaşında şehit olunca, bıraktığı yedi hurma bahçesini Peygamberimiz Aleyhisselam teslim alıp vakfetti.

Peygamberimiz Aleyhisselamm Medine'deki vakıfları genellikle Muhayrik'ın mallarındandır.¹⁸⁴

¹⁷⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/259.

¹⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/94, Belâzurî, Ensâb, 1/325, Taberî, Târih, 3/26, Zehebî, Târih, s. 167.

¹⁷⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/325.

¹⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/164, Vâkıdî, Megâzî, 1/262, Belâzurî, Ensâb, 1/325.

¹⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 2/165, Ebu Nuaym, Delâil, 1/78, İbn Seyyid, 1/208.

¹⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/165, Vâkıdî, Megâzî, 1/263, Belâzurî, Ensâb, 1/325, Ebu Nuaym, Delâil, 1/78, İbn Seyyid, 1/208, Zehebî, Târih, s. 167.

¹⁸² Vâkıdî, Megâzî, 1/263, Belâzurî, Ensâb, 1/325.

¹⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/165, Vâkıdî, Megâzî, 1/263, Belâzurî, Ensâb, 1/325, Ebu Nuaym, Delâil, 1/78, İbn Seyyid, 1/208, Zehebî, Târih, s. 167, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

¹⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/165, Vâkıdî, Megâzî, 1/263, İbn Sa'd, 1/501, Ebu Nuaym, Delâil, 1/79, İbn Seyyid, 1/208, İbn Kesîr, Bidâye, 4/37.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Muhayrik, Yahudilerin hayırlısıdır!” buyurmuştur.¹⁸⁵

Amr b. Sabit b. Akyeş'in (Vakş'ın) Müslüman Olarak Uhud'a Gidişi ve Müşriklerle Çarpışarak Yaralanışı ve Cennete Girişi

Abduleşhel oğullarının kardeşi Amr b. Sabit b. Vakş¹⁸⁶ (Akyeş)'in Cahi-
liye devrinde halk üzerinde alacağı riba (faiz) paraları vardı. Onları alma-
dıkça Müslüman olmak istemedi.

Uhud savaşıma çıkıldığı gün, gelip amcalarının oğullarını göremeyince:

“Amcamın oğulları neredeler?” diye sordu.

“Uhud'dadır!” dediler.

“Fılan kişi nerededir?” diye sordu.

“Uhud'dadır!” dediler.

“Fılan kişi nerededir?” diye sordu.

“Uhud'dadır!” dediler.

Bunun üzerine, Amr b. Sabit, hemen zırhını giyinip atına binerek onlara
doğru yöneldi, gitti.¹⁸⁷

Amr, Uhud'da, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına varıp:

“Yâ Rasûlallah! Önce savaşıyım mı, yoksa Müslüman mı olayım?” diye
sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Önce Müslüman ol, sonra savaş!” buyurdu.

Bunun üzerine, Amr Müslüman oldu.¹⁸⁸

Müslümanlar, onu Uhud'da görünce:

“Sen bizden uzak dur!” dediler.

Amr b. Sabit:

“Ben iman ettim, Müslüman oldum!” dedi ve Müslümanların yanında
yaralanıncaya kadar çarpıştı.

Uhud'dan, ailesinin yanına ağır yaralı olarak getirildi.

Sa'd b. Muaz, Amr'ı ziyarete gelip, onun kızkardeşine:

¹⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/94, Vâkudî, Megâzî, 1/263, İbn Sa'd, 1/502, Ebu Nuaym, Delâil, 1/79, İbn Seyyid, 1/208, Zehebi, Târîh, s. 167, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

¹⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/129, Vâkudî, Megâzî, 1/262.

¹⁸⁷ Ebu Davud, 3/20, Beyhakî, Sünen, 9/167, Delâil, 3/247-248, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/193.

¹⁸⁸ Buhârî, Sahîh, 3/206.

“Amr’a bir sor bakalım” dedi ve şunu sormasını istedi:

“Sen kavmine olan hamiyetinden dolayı mı; yoksa Kureyş müşriklerine kızdığın için mi; ya da Allah için mi kızarak onlarla çarpıştın?”

Amr:

“Ben Allah ve Resûlullah için kızarak onlarla çarpıştım!” dedi. Allah’a bir vakit bile namaz kılmadan vefat etti ve Cennete girdi.¹⁸⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun hakkında:

“Az amel etti, çok ecre erdi!” buyurmuştur.¹⁹⁰

Ashabdan Ebu Hureyre de, bir gün, çevresindeki kişilere:

“Allah’a bir vakit bile namaz kılmadan, secde etmeden Cennete giren adamı bana haber veriniz?” deyip herkesin sustuğunu görünce:

“O, Abdüleşhel oğullarının kardeşi Amr b. Sabit b. Vakş’tır!” dedi.¹⁹¹

Allah ondan razı olsun!

Kuzman’ın Uhud’a Gelip Müşriklerle Çarpıştıktan Sonra Yarasının Ağrısına Dayanamayarak İntihar Edişi

Zafer oğulları arasında,¹⁹² Kuzman adında,¹⁹³ çoluksuz çocuksuz,¹⁹⁴ garib¹⁹⁵ bir adam vardı ki, kendisinin kimlerden olduğu bilinmezdi.¹⁹⁶ Kendisi, savaşlarda gösterdiği kahramanlıkla tanınırdı.¹⁹⁷ Çok güçlü, kuvvetli idi.¹⁹⁸ Münafıklardandı.¹⁹⁹

Peygamberimiz Aleyhisselama ondan bahsedildikçe, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O, muhakkak, Cehennemliklerdendir!” buyururdu.²⁰⁰

Kuzman, Uhud savaşına kavmi ile birlikte çıkmaktan kaçınmıştı.

Sabaha çıkınca, Zafer oğullarının kadınları, ona:

¹⁸⁹ Ebu Davud, 3/20, Beyhakî, Sünen, 9/167, Delâil, 3/247-248, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/193.

¹⁹⁰ Buhârî, Sahîh, 3/206.

¹⁹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/262.

¹⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/263.

¹⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî, 1/263.

¹⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/263.

¹⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93.

¹⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî, 1/263.

¹⁹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/263.

¹⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Zehebî, Târîh, s. 166.

¹⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/223.

²⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî 1/224, İbn Esîr, Kâmil, 2/163, Zehebî, Târîh, s. 166.

“Ey Kuzman! Erkekler savaşa gitti, sen geride kaldın ha! Ey Kuzman! Sen şu yaptığın şeyden utanmıyor musun?

Sen kadından başka birşey değilsin! Kavminin erkekleri savaşa gittikleri halde, sen evde kaldın ha? Sen artık ev bekle!” diyerek kınamaya başlayınca, Kuzman evine girdi. Yayını, ok çantasını ve kılıcını alıp Uhud’a gitti.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Müslümanların saflarını düzelttiği sırada, safların en arkasına durdu. Yavaş yavaş ilerleyerek ön safa girdi.

Çarpışma başlayınca, Müslümanlar içinde, ok atanların ilki oldu. Sonra da kılıcını sıyırdı.²⁰¹ Şiddetle çarpıştı.²⁰²

Müşriklerden altı veya yedi,²⁰³ yedi veya sekiz,²⁰⁴ sekiz veya dokuz²⁰⁵ kişiyi öldürdü.²⁰⁶ Kendisi de ağır şekilde yaralandı, Zafer oğullarının evlerine getirildi.

Müslümanlardan bazıları:

“Ey Kuzman! Sana müjdeler olsun!” dediler.

Kuzman:

“Ben neden dolayı müjdeleniyorum?” dedi.²⁰⁷

“Cennete gireceğin için!” dediler.²⁰⁸

Kuzman:

“Vallahi, ben ancak kavmimin şerefi için çarpıştım!²⁰⁹ Eğer anlattığınız şey için olsaydı, çarpışmazdım!²¹⁰

Vallahi, biz ne Cenneti umarak, ne de Cehennemin ateşinden korkarak çarpıştık! Biz ancak kavmimizin şerefi için çarpıştık!” dedi.²¹¹

Yarasının ağrısı şiddetlenince de, kendisini öldürmek için ok çantasından bir ok aldı, kolunun damarını deldi.²¹² Kılıcını karnına dayayıp onun üzerine yüklenerek intihar etti.

Kuzman’ın bu hareketi Peygamberimiz Aleyhisselama anılınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

²⁰¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/223-224.

²⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî, 1/263, İbn Esîr, Kâmil, 2/162.

²⁰³ Vâkıdî, Megâzî, 1/263.

²⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Zehebî, Târîh, s. 166.

²⁰⁵ Taberî, Târîh, 3/26, İbn Esîr, Kâmil, 2/162.

²⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî 1/263, İbn Esîr, Kâmil, 2/162.

²⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, İbn Esîr, Kâmil, 2/162, Zehebî, Târîh, s. 166.

²⁰⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/263.

²⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî 1/263, İbn Esîr, Kâmil, 2/162.

²¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93-94, Zehebî, Târîh, s. 166.

²¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/264.

²¹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/94, Taberî, Târîh, 3/26.

“O, Cehennemliklerdendir!”²¹³ Şehadet ederim ki; ben Allah’ın Resûlü-yüm!” buyurdu.²¹⁴

Hanzale b. Ebu Âmir’in Uhud’a Gidişi

Hanzale b. Ebu Âmir, Abdullah b. Übeyy b. Selûl’un kızı Cemile Hatunla nikâhlanmış bulunuyordu.²¹⁵

Uhud’a gidileceği sırada, gerdeğe girmek,²¹⁶ geceyi Medine’de, ailesi-nin yanında geçirmek üzere Peygamberimiz Aleyhisselamdan izin istedi ve aldı.

Sabah namazını kıldıktan sonra, Uhud’a gideceği sırada, eşiyle tekrar ilgilenmek zorunda kaldı ve yıkanamadı.²¹⁷

Sabahleyin, Cemile Hatun, kabilesinden dört kişi çağırıp, Hanzale ile gerdeğe girdiklerine onları şahit tuttu.

Kendisine:

“Sen buna neden lüzum gördün?” diye sordular.

Cemile Hatun da:

“Bu gece rüyamda semanın açıldığını ve Hanzale onun içine girdikten sonra kapandığını gördüm. ‘Bu, şehitliktir!’ dedim,” dedi.²¹⁸

Hanzale, acele silahlanıp Peygamberimiz Aleyhisselamın Müslümanla-rın saflarını düzelttiği sırada Uhud’a ulaştı.²¹⁹

Huseyl b. Cabir’le Sabit b. Vakş’ın Uhud’a Savaşmaya Gidip Şehit Oluşu

Peygamberimiz Aleyhisselam müşriklerle savaşmak için Uhud’a gittiği zaman, çok yaşlı olan Huseyl b. Cabir ile Sabit b. Vakş, kadınlar ve çocuk-larla birlikte yüksek evlerin damına çıktılar.

Biri, öbürüne:

“Babasız kalasıca! Muhtaç olmayasica! Daha ne bekliyorsun?!

Vallahi, ikimizin önünden, ancak iki yudum su içimlik, pek az bir zaman kalmıştır! Vallahi, ya bugün, ya da yarın, ölüm kuşu üzerimizde ötecektir!

²¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/264.

²¹⁴ İbn Esîr, Kâmil, 2/162.

²¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/273, Ebu Nuaym, Delâil, 2/485, Diyarbekrî, 1/427.

²¹⁶ Süheylî, 5/463.

²¹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/273, Hâkim, 3/204, Ebu Nuaym, Delâil, 2/485.

²¹⁸ Vâkıdî, 1/273, Ebu Nuaym, Delâil, 2/485, Diyarbekrî, 1/427-428.

²¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/273, Diyarbekrî, 1/428.

Daha ne diye kılıçlarımızı alıp Resûlullah Aleyhisselamın yanına varmıyordunuz?!

Belki, Allah Resûlullah Aleyhisselamın yanında bize şehitlik nasip eder!" dedi.

Hemen kılıçları aldılar, sonra da Uhud'a gittiler. İslâm mücahidlerinin içine girdiler. Kendilerinin orduya katıldıkları bilinmedi.

Müşrikler, Sahit b. Vakş'ı şehit ettiler.

Allah ondan razı olsun!

Huseyl b. Cabir'i ise, İslâm mücahidleri, bilmeyerek kılıçtan geçirdiler, yere düşürdüler.²²⁰

Huzeyfetü'l-Yeman:

"Babam!²²¹ Babam o!" dedi.²²²

İslâm mücahidleri:

"Vallahi, biz onu tanıyamadık!" dediler.

Huzeyfetü'l-Yeman:

"Allah sizi bağışlasın! O, merhametlilerin en merhametlisidir!" dedi.²²³

Peygamberimiz Aleyhisselam, Huseyl b. Cabir'in diyetinin ödenmesini istedi ise de, Huzeyfetü'l-Yeman almayıp onu Müslümanlara bağışladı.²²⁴

Allah Ebu Huzeyfe'den de, Huzeyfe'den de razı olsun!

Müşriklerin Uhud'daki Karargâhları ve Harp Düzenleri

Müşrikler Uhud'a Çarşamba günü gelmişler; Çarşamba, Perşembe ve Cuma gününü orada geçirmişlerdi.²²⁵

Müşriklerin ordularında 200 at olup;

Halid b. Velid sağ kanattaki atlıların başına,

İkrime b. Ebu Cehil sol kanattaki atlıların başına geçirilmişti.²²⁶

Müşriklerin 100 okçusu olup;

²²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî, 1/233, Belâzurî, Ensâb, 1/322, Taberî, Târih, 3/26, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/16, İbn Seyyid, 2/16, Zehebî, Târih, s. 166.

²²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî, 1/233, Belâzurî, Ensâb, 1/322, Taberî, Târih, 3/26, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/16, İbn Seyyid, 2/16.

²²² Vâkıdî, Megâzî, 1/233, Belâzurî, Ensâb, 1/322, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/17, İbn Seyyid, 2/16.

²²³ Vâkıdî, Megâzî, 1/233-234.

²²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/93, Vâkıdî, Megâzî, 1/233-234, Belâzurî, Ensâb, 1/322, Taberî, Târih, 3/26, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/16-17, İbn Seyyid, 2/16.

²²⁵ Taberî, Târih, 3/11.

²²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/70, Vâkıdî, Megâzî, 1/220, İbn Sa'd, 2/40, Belâzurî, Ensâb, 1/316, Taberî, Târih, 3/13, Beyhakî, Delâil, 3/220, İbn Esîr, Kâmil, 2/151-152, İbn Seyyid, 2/7, Zehebî, Târih, s. 136, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 25.

Okçuların başına Abdullah b. Ebu Rebia geçirilmişti.

Müşriklerin sancağı Talha b. Ebi Talha'nın elinde bulunuyordu.²²⁷

Müşriklerin Uhud'da parolaları "Yâ le'l-Uzzâ! Yâ âl-i Hübel!" idi.²²⁸

Ebu Süfyan'ın Sancaktarlarını Gayrete Getirşi

Ebu Süfyan, Abdudhar oğullarında olan sancaktarları sancak uğrunda çarpışmaya teşvik için:

"Ey Abdudhar oğulları! Bedir gününde sancağımızı siz üstlenmişsiniz.

Gördüğünüz gibi, o musibet bize isabet etti.

Milletler bayraklarıyla yaşarlar. Bayrakları zail olduğu zaman, onlar da zail olurlar.

Ya sancağımızı siz taşıy, onun hakkını yerine getirirsiniz, ya da bizimle onun arasından çekilirsiniz, onu biz taşıyız!" dedi.²²⁹

Abdudhar oğulları, Ebu Süfyan'ın bu sözüne kızdılar:²³⁰

"Sancağımızı sana teslim edeceğiz ha?!²³¹ Bu hiçbir zaman olmayacaktır!" dediler.

Ebu Süfyan:

"Öyle ise, bir sancak daha edinelim?" dedi.

Abdudhar oğulları:

"Olur! Fakat, onu da ancak Abdudhar oğullarından birisi taşıyacaktır! Bundan başkası hiçbir zaman olamaz ve olmayacaktır! Sancağımızı gereği gibi koruyacağız!²³² Yarın hasımlarımızla karşılaştığımız zaman, ne yapacağımızı²³³ göreceksin!" dediler.²³⁴

Zaten, Ebu Süfyan'ın da onlardan istediği bu idi.²³⁵

Ebu Âmir'in Ensarı Ayartmaya ve Savaşı Kızıştırmaya Çalışması

Uhud bahsinin başında da açıklandığı gibi, Medinelî Dubay'a oğullarından rahip taslağı Ebu Âmir Abdi Amr b. Sayfî; Peygamberimiz Aleyhisse-

²²⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/239, İbn Sa'd, 2/40, Belâzurî, Ensâb, 1/316-317.

²²⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/239, İbn Sa'd, 2/42.

²²⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Taberî, Târih, 3/16, İbn Esîr, Kâmil, 2/152, İbn Seyyid, 2/9.

²³⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/221.

²³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Vâkıdî, Megâzî, 1/221, Taberî, Târih, 3/16, İbn Seyyid, 2/9.

²³² Vâkıdî, Megâzî, 1/221.

²³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Taberî, Târih, 3/16, İbn Esîr, Kâmil, 2/152, İbn Seyyid, 2/9.

²³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Taberî, Târih, 3/16, İbn Esîr, Kâmil, 2/152, İbn Seyyid, 2/9.

²³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Taberî, Târih, 3/16, İbn Esîr, Kâmil, 2/152, İbn Seyyid, 2/9.

lama kıskançlığından ve kızgınlığından ne yapacağını şaşırmış, Peygamberimiz Aleyhisselamdan uzak kalmış olmak için Evs kabilesinden kendisine uyan elli kişi ile birlikte Mekke'ye çekip gitmiş,²³⁶ müşriklerle işbirliği yapmaktan geri durmamış, onların yanından ayrılmamıştı.²³⁷

Müşriklere:

“Ben kavmimin (Ensarın) yanına varacak olursam, onlardan iki kişi bile bana aykırı davranmaz!²³⁸ İşte, kavmimden şu yanımda bulunan kişiler söylesinler!” der, yanındaki elli kişi de onun sözünü doğrularlardı.

Bunun için, Kureyş müşrikleri, Ebu Âmir'in Uhud savaşında kendilerine büyük çapta yardımının dokunacağı umuduna düşmüşlerdi.²³⁹ Ebu Âmir, Uhud savaşına, yanındaki elli kişi ile birlikte katılmış bulunuyordu.²⁴⁰

Ebu Âmir, Uhud'a geldiği zaman, Müslümanların karargâh kurdukları yerde savaşırken Müslümanları düşürmek için yer yer çukurlar kazmış, kazdırmıştı. Onun bu tuzağından, Müslümanların haberleri yoktu.²⁴¹

Ebu Âmir, Uhud'daki müşriklerden, Müslümanların karşısına ilk çıkanlar arasında bulunuyordu.

“Ey fâsık (haktan sapmış kişi)!²⁴² Sana merhaba, hoşgeldin demek yok!²⁴³ Allah sana göz nimeti versin (senin gözünü kör etsin)!” dediler.

Bunun üzerine, Ebu Âmir:

“Benden sonra, kavmime kötülük isabet etmiş!” dedi.²⁴⁴

Maiyetindekilerle birlikte müşriklerin yanına döndü.²⁴⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamın Müslümanları Cihada Teşvik Edişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Müslümanlara hitapta bulunarak onları cihada, savaşta sabır ve sebata teşvik buyurdu.²⁴⁶

²³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Vâkıdî, Megâzî, 1/205-206, Belâzurî, Ensâb, 1/282, 313, Fütûh, 1/2-3, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Kesîr, Bidâye, 4/11.

²³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/205, Belâzurî, Ensâb, 1/313.

²³⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Vâkıdî, Megâzî, 1/206, İbn Esîr, Kâmil, 2/149, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16.

²³⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/206.

²⁴⁰ İbn Sa'd, 2/37.

²⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/244, İbn Seyyid, 2/12.

²⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Vâkıdî, Megâzî, 1/223, İbn Sa'd, 2/48, Belâzurî, Ensâb, 1/320, Taberî, Târîh, 3/16, İbn Seyyid, 2/9, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16.

²⁴³ Vâkıdî, Megâzî, 1/223, İbn Sa'd, 2/40, Belâzurî, Ensâb, 1/320.

²⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Vâkıdî, Megâzî, 1/223, İbn Sa'd, 2/40, Taberî, Târîh, 3/16, İbn Seyyid, 2/9, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16.

²⁴⁵ İbn Sa'd, 2/40.

²⁴⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/221-223, Belâzurî, Ensâb, 1/316, Halebî, 2/495-496.

Ebu Süfyan'ın Ensarı Ayartmaya Kalkışması

Müşriklerin başkumandanı Ebu Süfyan Sahr b. Harb, Ensara:

“Ey Evs ve Hazrec topluluğu! Siz, bizimle amcamızın oğlunun arasından çekiliniz (onu bizimle başbaşa bırakınız) da, biz sizden ayrılalım. Bizim sizinle çarpışmaya ihtiyacımız yok!” diyerek haber saldı.

Ensar, onu kendisinin hiç beklemediği, hoşuna gitmeyecek biçimde reddettiler.²⁴⁷

Müşriklerin Kadınlarının Erkekleri Çarpışmaya Kışkırtmaları

Çarpışmak için iki taraf birbirlerine iyice yaklaştıkları zaman, Ebu Süfyan'ın karısı Hind binti Utbe, yanındaki kadınlarla birlikte, neşideler söyleyerek erkeklerini çarpışmak için kışkırtmaya başladılar.²⁴⁸

Müşrik Süvarilerinin Okçular Tepesine Hücuma Kalkmaları ve Püskürtülmeleri

Müşriklerin Hevazin süvarileri, İslâm okçularının korudukları okçu tepesindeki geçide hücuma kalkınca oka tutulup püskürtüldüler, yüzgeri edip dönmek zorunda kaldılar.²⁴⁹

Hz. Ali'nin Müşriklerin Sancaktarını Öldürüşü

Kureyş ordusunun sancaktarı Talha b. Ebi Talha:

“Benimle çarpışmak için kim çıkar er meydanına?²⁵⁰ Ey Muhammed'in sahabileri! Siz bizi kılıçlarınızla öldürünce Allah'ın bizi hemen Cehenneme sokacağını, siz bizim kılıçlarımızla öldürülünce de sizi hemen Cennete koyacağını söylüyorsunuz! Öyle ise, benim kılıcımla öldürülüp hemen Cennete girecek, yahut kılıcı ile beni öldürüp Cehenneme sokacak yok mu bir kimse?!” diyerek seslendi.

Bunun üzerine, Hz. Ali:

“Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; ben de, seni kılıcımla Cehenneme göndermedikçe, yahut senin kılıcınla Cennete girmedikçe senden ayrılmayacağım!” dedi.²⁵¹ Hemen karşısına vardı ve kılıcını

²⁴⁷ Taberî, Târih, 3/16, İbn Esfir, Kâmil, 2/151.

²⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Vâkıdî, Megâzî, 1/225, İbn Sa'd, 2/40, Taberî, Târih, 3/16, İbn Seyyid, 2/9.

²⁴⁹ İbn Sa'd, 2/40.

²⁵⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/225, İbn Sa'd, 2/41.

²⁵¹ Taberî, Târih, 3/15.

onun başına hiddet ve şiddetle indirdi, başı çenesine kadar yarılıp ikiye ayrıldı. Talha yere yıkılınca, Peygamberimiz Aleyhisselam ve Müslümanlar tekbir getirdiler.²⁵²

Hz. Hamza'nın Osman b. Ebi Talha'yı Öldürüşü

Müşriklerin sancaktarı Talha'dan sonra, sancağı kardeşi Osman b. Ebi Talha aldı.

Hz. Hamza da ona kılıçla vurup kolunu yere düşürdü, böğründen ciğeri göründü!

Hz. Hamza:

“Ben hacıları sulayan'ın oğluyum!” diyerek geri döndü.

Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Ebu Sa'd b. Ebi Talha'yı Öldürüşü

Müşriklerin yere düşen sancağını Ebu Sa'd b. Ebi Talha aldı.

Sa'd b. Ebi Vakkas bir okla boğazından vurunca, onun dili ağzından dışarı sarktı.²⁵³

Sa'd b. Ebi Vakkas kılıçla vurup sağ elini kesti.

Ebu Sa'd b. Ebi Talha sancağı sol eline aldı.

Sa'd b. Ebi Vakkas onun sol elini de vurup kesince, Ebu Sa'd b. Ebi Talha, sancağı iki kollarıyla göğsüne bastı. Sonra da, sırtının üzerine düştü.

Sa'd b. Ebi Vakkas varıp onun başını kesip gövdesinden ayırdı.²⁵⁴

Asım b. Sabit'in Müsafi' b. Talha ile Cülas b. Talha'yı Öldürüşü

Müşriklerin yere düşen sancağını Müsafi' b. Talha eline almıştı.

İslâm mücahidlerinden Asım b. Sabit, onu da, ondan sonra, onun kardeşi Cülas b. Talha'yı da:

“Al bunu da, benden! Ben Ebu Aklah'ın oğluyum!” diyerek birer okla vurunca, bunlar anneleri Sülâfe'nin yanına götürüldü, o da onların başını dizine koydu:

“Oğulcuğum! Sana kim vurdu?” diye sordu, onlar da birisinin kendilerini okla vurduğu zaman:

²⁵² Vâkıdî, Megâzî, 1/226, İbn Sa'd, 2/41.

²⁵³ Vâkıdî, Megâzî, 1/227, İbn Sa'd, 2/41.

²⁵⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/227.

“Al bunu da, benden! Ben Ebu Aklah’ın oğluyum!” dediğini işittiklerini söylediler.²⁵⁵ Bunun üzerine, Sülâfe:

“Aklahî ha?! Vallahi, benim akrabamdan, bizden o ha!” dedi²⁵⁶ ve onun başını eline geçirme fırsatını bulursa kafatasını kadeh gibi kullanarak içki içmeye yemin etti.²⁵⁷

Sülâfe, Asım b. Sabit’in başını kesip kendisine getirecek olana da yüz deve vermeyi va’d etti.²⁵⁸

Asım b. Sabit ise, daha önce, hiçbir müşrike el sürmemek üzere Allah’a söz vermiş, onların da kendisine el sürmesine meydan vermemesini Allah’tan dilemiş bulunuyordu.²⁵⁹

Müşriklerin Sancaktarlarının Ardarda Öldürülüşü

Müşriklerin sancağını Kilab b. Ebi Talha almıştı.

Onu, Zübeyr b. Avvam öldürdü.

Ondan sonra sancağı Ertat b. Şurahbil aldı.

Onu da, Hz. Ali öldürdü.

Ertat’tan sonra, sancağı Şurayh b. Kariz aldı.

O da öldürüldü. Fakat, kendisinin kim tarafından öldürüldüğü kesin olarak bilinemedi.

Müşriklerin sancağını Şurayh’dan sonra, Abduddar oğullarının Habeşli kölesi Suvab aldı.

Kuzman vurup onun sağ elini kesti.

Suvab sancağı sol eline aldı.

Kuzman vurup onun sol elini de kesti.

Bunun üzerine, Suvab, sancağı kol ve pazularıyl tutmaya çalıştı, sonra da arkasına yıkıldı.²⁶⁰ Ölürlen de:

“Ey Abduddar oğulları! Ben artık mazur sayılır mıyım?” dedi.²⁶¹

Müşriklerin sancaktarları birer birer öldürülünce, yerde kalan sancağın yanına kimse yanaşamaz oldu.²⁶²

²⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79.

²⁵⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/228.

²⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79, Vâkıdî, Megâzî, 1/228.

²⁵⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/228, İbn Sa’d, 3/462.

²⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79.

²⁶⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/228.

²⁶¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/228, Belâzurî, Ensâb, 1/55, Taberî, Târih, 3/17.

²⁶² İbn Esîr, Kâmil, 2/154, İbn Seyyid, 2/11.

Hiz. Ebu Bekir'in Oğlu Abdurrahman'la çarpışmaya Kalkışı ve Peygamberimiz Aleyhisselam Tarafından Geri Bırakılışı

Hiz. Ebu Bekir'in müşrikler arasında bulunan oğlu Abdurrahman, at üzerinde meydana çıkarak, kendisiyle çarpışacak er dilemişti. Tepeden tırnağa kadar zırha bürünmüş olup, kendisinin gözlerinden başka bir yeri görünmemekte idi.

Hiz. Ebu Bekir onunla çarpışmak için davranınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sok kılıcını kınına, dön yerine! Biz senin kendinden yararlanmaktayız!” buyurdu.²⁶³

Zübeyr b. Avvam'ın Deve Üzerindeki Bir Müşriki Aşağı Düşürüp Öldürüşü

Bir müşrik deve üzerinde meydana çıkıp çarpışmak için er diledi.

Herkesin kendisinden çekindiğini, geri durduğunu görünce, dileğini üç kere tekrarladı.

Bunun üzerine, Zübeyr b. Avvam ona doğru vardı. Devenin üzerine sıçrayıp adamın boğazına sarıldı. Devenin üzerinde boğuşmaya başladılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onu yere, aşağı doğru düşür!” buyurdu.

Müşrik yere düşünce, Zübeyr b. Avvam onun üzerine çöküp başını gövdesinden ayırdı.²⁶⁴

Halid b. Velid'in Saldırıya Geçtikçe Püskürtölüşü

Halid b. Velid'in İslâm karargâhına sol yandan yaptığı hücum İslâm mücahidleri tarafından püskürtölüşü gibi, okçular tepesine yaptığı her hücum da, okçuların püskürttükleri oklarla, boşa giderilmişti.²⁶⁵

²⁶³ Vâkıdî, Megâzî, 1/257, Belâzurî, Ensâb, 1/321, Halebî, 2/499.

²⁶⁴ Beyhakî, Delâil, 3/227, Zehebî, Târih, s. 138.

²⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/229.

Zülfikar'ın, Hakkını Yerine Getirmek Üzere Ebu Dücâne'ye Verilişi

İki taraf arasında çarpışma başladığı ve kızıştığı sırada idi ki,²⁶⁶ Peygamberimiz Aleyhisselam, elinde tuttuğu kılıç hakkında “Bu kılıcı kim alır?” diye sorunca, sahabiler almak için ona doğru baktılar²⁶⁷ ve:

“Ben! Ben!” diyerek onu almak üzere ellerini açtılar.²⁶⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bu kılıcı, hakkını yerine getirmek üzere kim alır?” diye sorunca, onu almaktan çekindiler, geri durdular.²⁶⁹

Zübeyr b. Avvam, ayağa kalkıp:

“Ben alırım yâ Rasûlallah!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam ona vermeye yanaşmadı ve sorusunu tekrarladı.

Zübeyr b. Avvam, yine ayağa kalkıp:

“Ben alırım yâ Rasûlallah!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, yine ona vermeye yanaşmadı ve sorusunu tekrarladı.²⁷⁰

Bunun üzerine, Ensardan Ebu Dücâne Simâk b. Hareşe, ayağa kalkıp:

“Ben alırım yâ Rasûlallah!” dedi ve:

“Onun hakkı nedir?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onun hakkı; eğilip bükülünceye kadar, düşmana onunla vurmandır!²⁷¹

Onunla Müslüman öldürmemen, kâfirin önünden kaçmamandır!²⁷²

Allah sana onunla zafer veya şehitlik nasip edinceye kadar Allah yolunda çarpışmandır!” buyurdu²⁷³

Ebu Dücâne:

“Ben onu, hakkını yerine getirmek üzere alıyorum yâ Rasûlallah!” dedi.²⁷⁴

²⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, Taberî, Târih, 3/16, İbn Seyyid, 2/9, Zehebî, Târih, s. 138.

²⁶⁷ İbn Sa'd, 3/556, Ahmed b. Hanbel, 3/123.

²⁶⁸ İbn Sa'd, 3/556, Müslim, 4/1917.

²⁶⁹ İbn Sa'd, 3/556, Ahmed b. Hanbel, 3/123.

²⁷⁰ Taberî, Târih, 3/15, Hâkim, 3/230, Beyhakî, Delâil, 3/233, Zehebî, Târih, s. 137.

²⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Taberî, Târih, 3/15, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 6/96, İbn Seyyid, 2/9, İbn Kesîr, Bidâye, 4/15.

²⁷² Taberî, Târih, 3/15, Hâkim, 3/230, Beyhakî, Delâil, 3/233, Zehebî, Târih, s. 137.

²⁷³ Zehebî, Siyer, 1/176.

²⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, İbn Sa'd, 3/556, Ahmed b. Hanbel, 3/123, Taberî, Târih, 3/15, Hâkim, 3/230, Beyhakî, Delâil, 3/233, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 6/96, İbn Seyyid, 2/9, Zehebî, Siyer, 1/176.

Ebu Dücâne, çok cesaretli, savaşta gururlu ve onurlu bir zât idi.

Başına kırmızı sarığını sardığı zaman, halk onun çarpışacağını anlardı.

Ebu Dücâne, Peygamberimiz Aleyhisselamın kılıcını aldığı zaman da, kırmızı sarığını çıkarıp başma sardı ve İslâm saflarıyla müşriklerin safları arasında, kurula kurula, çalımli çalımli yürümeye başladı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun böyle yürüdüğünü görünce:

“Bu bir yürüyüştür ki, Allah onu bu yerden başkasında sevmez!” buyurdu.²⁷⁵

Zübeyr b. Avvam der ki:

“Resûlullah Aleyhisselamdan kılıcı daha önce almak istediğim halde bana vermeye yanaşmayıp Ebu Dücâne’ye verince, içimde bir burukluk duydum.

Kendi kendime:

“Ben onun halası Safiyye’nin oğluyum, Kureyş’tenim de!

Oysa ki, ben kalkıp Ebu Dücâne’den önce kılıcı kendisinden istemiştim.

O ise, beni bırakıp kılıcı ona verdi!?

Vallahi, Ebu Dücâne’nin ne yapacağını göreceğim!” dedim, arkasından gittim.

Ebu Dücâne, kırmızı sarığını çıkarıp başına sardı. Ensar:

‘Ebu Dücâne, ölüm sarığını başına sardı!’ dediler.

O sarığını başma sardığı zaman, böyle derlerdi.²⁷⁶

Ebu Dücâne, kırmızı sarığını başına sarınca:

‘Ben o er kişiyim ki; dağın eteğindeki hurmalıkta dostumla bulunduğum sırada, hiçbir zaman savaş saflarının gerisinde kalmamak üzere sözleşmişimdir!

Ben (vurduğuma) Allah’ın ve Resûlünün kılıcı ile vururum!’ recezini okumaya²⁷⁷ ve karşısına çıkan herkesi kılıçtan geçirmeye başladı!

Müşriklerin içinde bir adam vardı ki, yaralananlarımızdan hiçbir kimseyi sağ bırakmıyor, öldürüyordu.

O ve Ebu Dücâne, birbirlerine yaklaştılar. Allah’tan, ikisinin arasını birleştirmesini diledim. Nihayet, ikisi karşılaştılar ve birbirlerine vuruştular.

²⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/71, Vâkıdî, Megâzî, 1/259, Taberî, Târih, 3/16, Beyhakî, Delâil, 3/234, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 6/96, İbn Seyyid, 2/9, Zehebî, Târih, s. 137, İbn Kesîr, Bidâye, 4/15.

²⁷⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/72, 73, Taberî, Târih, 3/15-16, Hâkim, 3/230-231, Beyhakî, Delâil, 3/233, İbn Seyyid, 2/9-10, Zehebî, Târih, s. 137-138, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16-17.

²⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/73, İbn Seyyid, 2/9, Zehebî, Siyer, 1/176-177, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16.

Ebu Dücâne, müşrikin kılıç darbesinden, öküz gönünden yapılmış kal-kanıyla korundu.

Vuruş sırası Ebu Dücâne'ye gelince, onu vurup öldürdü!²⁷⁸

Ebu Dücâne'nin, kılıcını Ebu Süfyan'ın eşi Hind binti Utbe'nin başına dayadıktan sonra geri çektiğini de gördüm.²⁷⁹

Kendisine:

'Ben senin her yaptığını gördüm. Kadına kılıcı kaldırıp vurmaktan vaz-geçtiğini de gördüm!' dedim.²⁸⁰

Ebu Dücâne:

'Kılıcımı başına dayadığım zaman feryada başlayınca, kendisinin bir kadın olduğunu gördüm.²⁸¹ Vallahi,²⁸² Resûlullah Aleyhisselamın kılıcını bir kadına vurmaktan, bir kadını onunla öldürmekten esirgedim!' dedi.²⁸³

Bunun üzerine, kendi kendime:

'Allah ve Resûlû, ne yapacağını herkesten daha iyi bilendir!' dedim."²⁸⁴

Hız. Ali'nin Müşriklerden İki Topluluğu Bozguna Uğratışı

Müşriklerin sancaktarları öldürüldükten sonra, Peygamberimiz Aleyhis-selam, müşriklerden bir topluluk görüp, Hız. Ali'ye:

"Hücum et onlara!" buyurdu.

Hız. Ali hemen hücum edip onları dağıttı ve Abdullah b. Amr el-Cuma-hî'yi öldürdü.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bir topluluk daha gördü ve Hız. Ali'ye:

"Hücum et onlara!" buyurdu.

Hız. Ali hemen hücum edip onları dağıttı ve Benî Amir b. Lüeyylerden Şeybe b. Malik'i öldürdü.

Cebraîl Aleyhisselam:

"Yâ Rasûlallah! İşte, bu müvâsat (dostluk ve yardımcılık)'tır" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

²⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/73, İbn Kesîr, Bidâye, 4/16-17.

²⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/73, İbn Seyyid, 2/10.

²⁸⁰ Taberî, Târîh, 3/15, Hâkim, 3/231.

²⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/73.

²⁸² Hâkim, 3/231, Beyhakî, Delâil, 3/233.

²⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/73, Taberî, Târîh, 3/15, Hâkim, 3/231, Beyhakî, Delâil, 3/233, İbn Seyyid, 2/10, Zehebî, Târîh, s. 137, İbn Kesîr, Bidâye, 4/17.

²⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/73; İbn Kesîr, Bidâye, 4/17.

“O bendendir, ben de ondanım!” buyurdu.

Cebrail Aleyhisselam da:

“Ben de sizdenim!” dedi.²⁸⁵

O sırada, şöyle bir ses işittiler:

“Zülfikar’dan başka kılıç yok! Ali’den başka yiğit yok!”²⁸⁶

Rüşeydül-Fârisî İle Sa’d’ın Müşriklerden Uveyf’in Oğullarını Öldürmeleri

Muaviye oğullarının azadlı kölesi Ebu Ukbe Rüşeydül-Fârisî; tepeden tırnağına kadar silahlanmış, zırhlı, miğferli bir müşrikle karşılaştı ki, o:

“Ben İbn Uveyfim!” diyerek haykırıyordu.

O sırada, Hâtub’ın azadlı kölesi Sa’d, İbn Uveyf’e, onu ikiye bölen bir darbe indirdi.

Rüşeyd de:

“Al bunu da, ben Fârisî köleden!” diyerek kılıçla vurup, omuzunu zırhıyla birlikte ikiye ayırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselam onların yaptıklarını görüyor, söylediklerini işitiyordu.

Rüşeyd’e:

“Sen ‘Fârisî’den’ demesen de, ‘Ensarî’den’ desen olmaz mı?” diye sordu.

O sırada İbn Uveyf’in kardeşi de:

“Ben İbn Uveyfim!” diyerek gelip yetişti.

Rüşeyd, hemen:

“Al bunu, ben Ensarî köleden!” diyerek onun başma bir darbe indirdi. İbn Uveyf’in başını zırhıyla birlikte ikiye ayırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, gülümsedi.²⁸⁷

Peygamberimiz Aleyhisselamın Abdullah b. Cahş’a Verdiği Hurma Dalının Kılıç Oluşu

Zübeyr b. Bekkâr’dan (172-256) rivayet edildiğine göre; Uhud günü savaşırken Abdullah b. Cahş’ın kılıcı kırılmıştı.

²⁸⁵ Taberî, Târih, 3/17, İbn Esîr, Kâmil, 2/154, Muhibbül-Taberî, 2/227, Taberânî’den naklen Aliyyül-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 13/143-144.

²⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/106, Taberî, Târih, 3/17, İbn Esîr, Kâmil, 2/154, Muhibbül-Taberî, 2/227, Aliyyül-Müttakî, Kenzu’l-ummâl, 13/143-144.

²⁸⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/261, İbn Abdilberr, 2/496, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/222.

Peygamberimiz Aleyhisselam ona bir urcun (hurma dalı) verdi.

Hurma dalı, Abdullah b. Cahş'ın elinde bir kılıç oluverdi.

Abdullah b. Cahş, şehit oluncaya kadar, bu kılıcı kullandı.²⁸⁸

Urcun kılıcı diye anılan bu kılıç, Abdullah b. Cahş'ın varislerinin elinde bulunmakta iken, onu Türk beylerinden birisi ikiyüz dinara (altına) satın aldı. Bu Türk beyi, Halife Mu'tasım billah'ın Bağdat'taki kumandanlarındanı.²⁸⁹

Allah Yolunda Şehit Olanın Cennete Gireceği

Cabir b. Abdullah der ki:

“Uhud günü, Resûlullah Aleyhisselama, bir adam:

‘Ben Allah yolunda savaşırken ölürsem, nereye giderim?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Cennete!’ buyurunca, adam elindeki hurmaları atarak çarpışmaya girişti ve şehit oldu.”²⁹⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Uhud günü:

“Gökler ve yer genişliğindeki Cennete kavuşmaya hazır olunuz!” buyurduğu zaman, Ensardan Ebu Amr:

“Ne iyi! Ne iyi!” dedi.

Kardeşi, ona:

“Ey Ebu Amr! Satış kârlı çıktı! Kâbe'nin Rabbine andolsun ki, Cennet Uhud'un eteğindedir” diyerek seslendi.

Ebu Amr orada müşriklerle karşılaştı, çarpıştı, şehit oldu.²⁹¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kalkınız! Müttakîler için hazırlanmış olan Cennete giriniz!” buyurduğu zaman, Amr b. Cemuh da, topal olduğu halde, hemen ayağa kalktı ve:

“Vallahi, biz Cennette mahzun olmayız!” dedi.

Müşriklerle çarpıştı ve şehit oldu.²⁹²

²⁸⁸ İbn Abdilberr, 3/879, Süheylî, 6/45, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 3/195, İbn Seyyid, 2/20, Zehebî, Târîh, s. 149, İbn Kesîr, Bidâye, 4/42, Kastallânî, Mevâhib, 1/125.

²⁸⁹ Kastallânî, Mevâhib, 1/125, Diyarbekrî, 1/433.

²⁹⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/308, Buhârî, Sahîh, 5/30, Nesâî, 6/33, Beyhakî, Sünen, 9/43, Delâil, 3/243.

²⁹¹ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 6/226.

²⁹² Zehebî, Siyer, 1/183.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; onu Cennette toplam haliyle görmüşümdür!” buyurmuştur.²⁹³

Allah ondan razı olsun.

Müşriklerin Bozguna Uğrayıp Dağılmaya Başlamaları

Hz. Hamza iki elinde iki kılıç tutuyor,²⁹⁴ Peygamberimiz Aleyhisselamın önünde:

“Ben Allah’ın arslanıyım!” diyerek, önüne arkasına döne döne, müşriklere kılıç vuruyordu.²⁹⁵

İki taraf şiddetle çarpışmaya giriştiler.

Hz. Hamza, Hz. Ali, Ebu Dücâne ve mücahidler, kılıçlarını sıyırıp müşriklerin saflarına daldılar.²⁹⁶

Hz. Hamza, Vahşi’nin dediği üzere, boz puğur deve gibi, karşılaştığı herkesi tepeliyor, kılıçtan geçiriyor, dokunduğu hiçbir şeyi sağ bırakmıyordu.²⁹⁷

Yüce Allah, Müslümanlara yardımını indirdi ve onlara olan zafer va’dini yerine getirdi.

Müslümanlar, müşrikleri kılıçtan geçirdiler, karargâhlarından ayırdılar.

Müşrikler, kesin olarak yenilgiye uğramış bulunuyorlardı.²⁹⁸

Zübeyr b. Avvam’ın dediği gibi, müşriklerin başkumandanı Ebu Süfyan’ın karısı Hind binti Utbe ve hizmetçileri ve diğer müşrik karıları, yanlarına alabildikleri şeyleri alarak kaçışmaya başlamışlardı.²⁹⁹

Berâ’ b. Âzib de:

“Vallahi, ben o sırada gördüm ki; müşrik kadınları elbiselerini toplamışlar, bacaklarındaki halhalleri, baldırları görünerek sür’atle koşuyorlardı!” der.³⁰⁰

²⁹³ İbn Abdilberr, 3/1169, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/208.

²⁹⁴ İbn Sa’d, 3/12, Beyhakî, Delâil, 3/243, İbn Abdilberr, 1/373, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/53, Zehebî, Siyer, 1/131.

²⁹⁵ İbn Sa’d, 3/12, Beyhakî, Delâil, 3/243.

²⁹⁶ Taberî, Târih, 3/16, Beyhakî, Delâil, 3/227, İbn Esîr, Kâmil, 2/153, Zehebî, Târih, s. 138.

²⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/74, 76, Taberî, Târih, 3/18.

²⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/82, Taberî, Târih, 3/16, Beyhakî, Delâil, 3/227, İbn Seyyid, 2/11, İbn Kesîr, Bidâye, 4/22, Kastallânî, Mevâhib, 1/122.

²⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/82, Vâkudî, Megâzî, 1/229, Taberî, Târih, 3/16-17, Beyhakî, Delâil, 3/228, İbn Seyyid, 2/11, Zehebî, Târih, s. 144, İbn Kesîr, Bidâye, 4/22.

³⁰⁰ İbn Sa’d, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/26.

Mikdad b. Amr da, sancaktarları öldürülünce müşriklerin bozulduklarını, Müslümanların onların karargâhlarına kadar girip ganimet toplamaya koyulduklarını bildirir.³⁰¹

Hz. Hamza'nın Şehit Oluşu

Hz. Hamza; müşriklerden Siba' b. Ümmü Enmar'ın:

“Var mı benimle çarpışacak bir er?!” diyerek Müslümanlara meydan okuduğunu³⁰² görünce:³⁰³

“Ey Siba’! Ey kadın sünnetçisi olan Ümmü Enmar’ın oğlu! Allah’a ve Resûlüne meydan mı okuyorsun?!³⁰⁴

Ey kadın sünnetçisi olan kadının oğlu! Gel bana doğru!” diyerek³⁰⁵ üzerine yürüyüp³⁰⁶ ona kılıçla öyle bir vuruş vurdu ki,³⁰⁷ Siba’, sanki dünkü gün gibi, bir anda yok olup gitti!³⁰⁸

Cübeyr b. Mut'im'in kölesi Vahşi b. Harb; Hz. Hamza'yı vurmak için bir taşın arkasına sinmişti.

Hz. Hamza, Siba'm işini bitirdikten sonra, Vahşi b. Harb'e doğru gelirken, sel suları arkında ayağı kaydı,³⁰⁹ arkasının üzerine yıkıldı ve gömleğinin önünden, karnı açıldı.³¹⁰

Vahşi b. Harb, hemen harbesini (kısa mızrağını), Hz. Hamza'nın kasığına ok gibi atıp sapladı. Mızrağın ucu Hz. Hamza'nın iki uyluk üstünün arasından dışarı çıktı, mızrak Hz. Hamza'yı çökertti, şehit etti.³¹¹

Hz. Hamza, savaş arslanlarının başında gelen bir kahramandı.³¹² Şehitlerin de ulusu idi.³¹³

Allah ondan razı olsun.

³⁰¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/239.

³⁰² Buhârî, Sahîh, 5/36, Beyhakî, Delâil, 3/242, Zehebî, Târîh, s. 146.

³⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/76, Zehebî, Siyer, 1/129, İbn Kesîr, Bidâye, 4/18.

³⁰⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/501, Buhârî, Sahîh, 5/37, Beyhakî, Delâil, 3/242, Zehebî, Târîh, s. 146.

³⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/76, Vâkıdî, Megâzî, 1/285, Ahmed b. Hanbel, 5/501, Belâzurî, Ensâb, 1/322, Taberî, Târîh, 3/18, İbn Esîr, Kâmil, 2/156, İbn Seyyid, 2/10, Zehebî, Siyer, 1/129, İbn Kesîr, Bidâye, 4/19.

³⁰⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/501, Buhârî, Sahîh, 5/37, Beyhakî, Delâil, 3/242, Zehebî, Târîh, s. 146, İbn Kesîr, Bidâye, 4/19.

³⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/76, Taberî, Târîh, 3/18, İbn Esîr, Kâmil, 2/156, İbn Seyyid, 2/10, Zehebî, Siyer, 1/129, İbn Kesîr, Bidâye, 4/18.

³⁰⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/501, Buhârî, Sahîh, 5/37, Beyhakî, Delâil, 3/242.

³⁰⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/285.

³¹⁰ Beyhakî, Delâil, 3/243, İbn Abdilberr, 1/373, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/53, Zehebî, Târîh, s. 146.

³¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/76, Vâkıdî, Megâzî, 1/285, 286, 287, Buhârî, Sahîh, 5/37, Taberî, Târîh, 3/18, Beyhakî, Delâil, 3/242, İbn Esîr, Kâmil, 2/156, İbn Seyyid, 2/10, Zehebî, Târîh, s. 146-147.

³¹² Zehebî, Siyer, 1/127.

³¹³ İbn Abdilberr, 1/372, Zehebî, Siyer, 1/127.

Hanzale b. Ebu Âmir'in Şehit Oluşu

Müşriklerin Uhud'da bozulup dağıldıkları sırada,³¹⁴ Hanzale b. Ebu Âmir müşriklerin başkumandanı Ebu Süfyan'la karşılaştı.³¹⁵ Onun atının bacaklarına kılıçla vurdu. At kuyruğunu iki bacağının arasına sokup arkasına çökünce, Ebu Süfyan yere düştü.³¹⁶

Hanzale, Ebu Süfyan'ın başını kesmek için, üzerine çıktı.³¹⁷

Ebu Süfyan:

"Ey Kureyş cemaatı! Hanzale beni kılıçla boğazlamak istiyor!" diyerek bağırmaya başladı ise de, birçok kimseler feryadını işittikleri halde, onunla ilgilenmediler.³¹⁸

Müşriklerden Esved b. Ebi Esved b. Şeub,³¹⁹ Hanzale'yi Ebu Süfyan'ın üzerine çıkmış görünce, vurup şehit etti.³²⁰

Ebu Süfyan, öldürülmekten kurtulunca, yaya olarak kaçıp müşriklerden bir topluluğa katıldı.³²¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hanzale hakkında:

"Melekler arkadaşınızı yıkıyorlar!" buyurdu.

Uhud'dan Medine'ye dönülünce, Hanzale'nin durumu ailesinden soruldu.

O da, savaş çağrısını işitince Hanzale'nin yıkanamadan acele yola çıktığını bildirdi.³²²

Bu, Hanzale'nin Yüce Allah katındaki şeref ve mevkiini göstermeye kâfidir.³²³

Allah ondan razı olsun!

³¹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/273.

³¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79, Vâkıdî, Megâzî, 1/273, Taberî, Târih, 3/21, Beyhakî, Delâil, 3/246.

³¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/273, Beyhakî, Sünen, 9/88.

³¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79, Vâkıdî, Megâzî, 1/273, Taberî, Târih, 3/21, Beyhakî, Delâil, 3/246, Sünen, 9/88.

³¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/273-274, Beyhakî, Sünen, 9/88.

³¹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79, Vâkıdî, Megâzî, 1/273, Taberî, Târih, 3/21, Beyhakî, Sünen, 9/88.

³²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79, Vâkıdî, Megâzî, 1/273-274, Taberî, Târih, 3/21, Beyhakî, Sünen, 9/88, Zehebî, Târih, s. 152, İbn Kesîr, Bidâye, 4/21.

³²¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/274, Beyhakî, Sünen, 9/88.

³²² İbn İshak, İbn Hişam, 3/79, Taberî, Târih, 3/21, Beyhakî, Delâil, 3/246, İbn Abdilberr, 1/381, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/66, İbn Seyyid, 2/11, Zehebî, Târih, s. 152, İbn Kesîr, Bidâye, 4/21.

³²³ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/66.

İslâm Okçular Birliğinin Kazanılan Zaferi Kaybettirmeleri

Ashabdan Berâ' b. Âzib der ki:

“Peygamber Aleyhisselam, Uhud günü, piyade okçuların üzerine -ki, onlar elli kişi idiler- Abdullah b. Cübeyr'i kumandan tayin etmiş, onlara:

‘Şu yerinizden sakın ayrılmayınız! Bizi kuşların kapıştığını görseniz de, bizim düşmanları bozup hezimete uğrattığımızı görseniz de, size haber göndermedikçe sakın yerinizden ayrılmayınız!’ diyerek kesin emir vermişti.

Nihayet, harp başladı, kızıştı.

Müslümanlar müşrikleri bozguna uğrattılar.

Vallahi, ben o sırada gördüm ki; müşrik kadınları elbiselerini toplamışlar, bacaklarındaki halhalları görünerek sür’atle koşuyorlardı.

Bunun üzerine, Abdullah b. Cübeyr’in kumandası altındaki arkadaşları, birbirlerine:

‘Ganimet! Ey kavim, ganimet! Kardeşleriniz işte düşmanı yendi. Siz burada daha ne bekliyorsunuz?!’ dediler.

Kumandanları Abdullah b. Cübeyr, onlara:

‘Resûlullah Aleyhisselamın size söylediğini unuttunuz mu?!’ dedi.

Onlar:

‘Vallahi, düşmanı yenenlerin yanına biz de gideceğiz ve ganimetten nasi-bimizi alacağız!’ dediler.”³²⁴

Kumandan Abdullah b. Cübeyr, okçuların bu tutumunu görünce, Allah’a ve Resûlüne itaat etmelerini onlara emir ve tavsiye etti ise de, dinlemediler, gittiler.

Abdullah b. Cübeyr’in yanında ancak on kadar okçu kaldı.

Geride kalanlar arasında bulunan Hâris b. Enes, giden okçulara:

“Ey kavimim! Peygamberinizin sözünü size hatırlatırım! Emîrinize, kumandanınıza itaat edin!” dedi ise de, yanaşmadılar, tepe geçidini açık bırakarak müşriklerin ordugâhlarına dalıp ganimet toplamaya koyuldular.³²⁵

Müşriklerin süvari birliği kumandanı Halid b. Velid, İslâm okçularının azaldığını, tepenin tenhalaştığını, Müslümanların ganimet toplamakla uğraştıklarını, İslâm ordugâhının arkasının açıldığını görünce, süvarilerine seslendi ve hemen geri döndü.

³²⁴ İbn Sa’d, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/26, İbn Kesîr, Bidâye, 4/25.

³²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/229-230, İbn Sa’d, 3/475-76.

İkrime b. Ebu Cehil ve diğerleri de onu takip ettiler.

Tepede kalan okçulara saldırdılar³²⁶

Bozguna uğrayan müşrikler süvarilerinin geri dönüp saldırıya geçtiklerini görünce, onlar da geri döndüler ve Müslümanlara saldırmaya başladılar.³²⁷

Müşriklerin süvarileri geldikleri zaman, okçular birliği kumandanı Abdullah b. Cübeyr, yanında kalan okçu arkadaşlarına:

“Hemen açılın ve yayın!” dedi.

Okçular, önleri düşmana ve güneşe karşı olmak üzere, saf halinde dizildiler. Müşrikleri oka tuttular.

Abdullah b. Cübeyr’in oku tükenince, mızrağıyla vuruşmaya ve onları yaralamaya başladı.

Mızrağı kırılınca, kılıcını sıyrdı, onunla çarpışmaya devam etti. En sonunda, şehit oldu.³²⁸ Müşriklerin süvari birlikleri, Abdullah b. Cübeyr’in yanından ayrılmayan ve onunla birlikte savaşan İslâm okçularını da şehit ettiler.³²⁹

Uhud Savaşında Peygamberimiz Aleyhisselamı Canla Başla Korumaya Çalışan Mücahidler

Önlerinden ve arkalarından müşriklerin saldırısına uğrayan Müslümanlar, bozulduklar, dağıldılar. Dost, düşman belirsiz oldu. Acele ve dehşetten, bilmeyerek, birbirlerini yaralar, öldürür oldular.³³⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında sebat eden, yedisi Muhacirlerden, yedisi de Ensardan olmak üzere, ondört kişi kalmıştı.³³¹

Muhacirlerden olanlar:

1. Hz. Ebu Bekir,
2. Abdurrahman b. Avf,
3. Hz. Ali,
4. Sa’d b. Ebi Vakkas,
5. Talha b. Ubeydullah,

³²⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/229-230, İbn Sa’d, 2/41-42, 3/475-476, Taberî, Târih, 3/15.

³²⁷ Taberî, Târih, 3/15.

³²⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/232.

³²⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/232, İbn Sa’d, 3/476.

³³⁰ İbn Sa’d, 2/42.

³³¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/240, İbn Sa’d, 2/42, İbn Seyyid, 2/12.

6. Ebu Ubeyde b. Cerrah,

7. Zübeyr b. Avvam.

Ensardan olanlar:

1. Hubab b. Münzir,

2. Ebu Dücâne,

3. Asım b. Sabit,

4. Hâris b. Sımme,

5. Sehl b. Huneyf,

6. Useyd b. Hudayr,

7. Sa'd b. Muaz.

Sa'd b. Ubâde ile Muhammed b. Mesleme'nin de sebat edenler arasında olduğu rivayet edilir.³³²

Uhud günü, üçü Muhacirlerden, beşi de Ensardan olmak üzere sekiz sahabi de, Peygamberimiz Aleyhisselamın önünde ölmek üzere bey'at etti.

Muhacirlerden olanlar:

1. Hz. Ali,

2. Zübeyr b. Avvam,

3. Talha b. Ubeydullah idi.

Ensardan olanlar:

1. Ebu Dücâne,

2. Hâris b. Sımme,

3. Asım b. Sabit,

4. Sehl b. Huneyf,

5. Hubab b. Münzir idi.

Bunlardan hiçbiri Uhud'da şehit olmadı.³³³

Peygamberimiz Aleyhisselam, dağılan Müslümanlara:

"Allah'ın kulları! Bana doğru geliniz! Allah'ın kulları! Bana doğru geliniz!" diyerek seslendiği zaman,³³⁴ toplanan otuz kişi:

"Senin yanından hiç ayrılmamak üzere, yüzüm yüzünün önünde siper ve kalkandır! Vücudum senin vücuduna fedadır! Allah'ın selamı senin üzerine olsun!" diyerek, sonuna kadar harp meydanından ayrılmadılar.³³⁵

³³² Vâkıdî, Megâzî, 1/240, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl (Müsne'd hâşiyesi), 4/114-115.

³³³ Vâkıdî, Megâzî, 1/240, Belâzurî, Ensâb, 1/318.

³³⁴ Taberî, Târih, 3/20, İbn Kesîr, Bidâye, 4/23.

³³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/240, İbn Sa'd, 2/46, Taberî, Târih, 3/20, İbn Kesîr, Bidâye, 4/23.

Kureyş müşriklerinin, Peygamberimiz Aleyhisselamın etrafını sardığı ve Peygamberimiz Aleyhisselamın da:

“Kim bizim için Allah yolunda canını satar, feda eder?” diye sorduğu zaman, Ziyad b. Seken, Ensardan beş kişi ile birlikte ayağa kalktı.

Birer birer savaştılar ve şehit oldular.

Onlardan en son savaşıyan da, Ziyad (Zeyd) b. Seken idi ve ağır bir şekilde yaralanmıştı.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onu bana yaklaştırınız!” buyurdu.

Yaklaştırdılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam ayağını onun başına yastık yaptı.

İbn Seken, yanağı Peygamberimiz Aleyhisselamın ayağı üzerinde olduğu halde can verdi ve yanağı Peygamberimiz Aleyhisselamın ayağında iz bıraktı.³³⁶

Cabir b. Abdullah der ki:

“Uhud günü, Müslümanlar bozguna uğrayıp dağıldıkları sırada, Resûlullah Aleyhisselam bir köşede Ensardan oniki kişi ile sıkışıp kalmıştı.

Bu oniki kişi arasında, Muhacirlerden Talha b. Ubeydullah da bulunuyordu.

Müşriklerden bir grup gelip çatınca, Resûlullah Aleyhisselam:

‘Şu müşriklere kim karşı koyar?’ diye sordu.

Talha b. Ubeydullah:

‘Ben!’ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sen yerinde dur!’ buyurdu.

Ensardan bir zât kalkarak:

‘Ben, yâ Rasûlallah!’ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Peki, sen karşı koy!’ buyurdu.

Ensarî, şehit oluncaya kadar, müşriklerle çarpıştı.

³³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/86, Vâkıdî, Megâzî, 1/241, Beyhakî, Delâil, 3/234, İbn Seyyid, 2/13, Zehebî, Târîh, s. 140.

Resûlullah Aleyhisselam, müşriklerin yine saldırıya geçtiğini görünce:
'Şunlara kim karşı çıkar?' diye sordu.

Talha b. Ubeydullah:

'Ben!' dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

'Sen yerinde dur!' buyurdu.

Ensardan bir zât:

'Ben çıkarım!' dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

'Peki, sen çık!' buyurdu.

O zât çıktı ve şehit oluncaya kadar savaştı.

Resûlullah Aleyhisselam, müşriklerin yine saldırıya geçtiklerini görünce:
'Şunlara kim karşı çıkar?' diye sordu.

Talha b. Ubeydullah:

'Ben!' dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

'Sen yerinde dur!' buyurdu.

Ensardan bir zât:

'Ben çıkarım!' dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

'Peki, sen çık!' buyurdu.

O zât çıktı ve şehit oluncaya kadar savaştı.

Bu, böylece devam etti.

Her defasında, Resûlullah Aleyhisselam aynı şekilde soruyor, Ensardan biri çıkıp çarpışıyor, savaşıyor, şehit oluyordu.

Nihayet, Resûlullah Aleyhisselamın yanında Talha b. Ubeydullah kaldı.

Resûlullah Aleyhisselam, saldırıya geçen müşrikleri önlemek için:

'Şu müşriklere kim karşı koyar?' diye sorunca, Talha b. Ubeydullah:

'Ben!' dedi ve kendisinden önceki onbir kişi gibi çarpıştı, elinden yaralanıp parmakları kesilince, ağrısına dayanamayıp 'Ayy!' dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

'Eğer Bismillâh deseydin, melekler seni halkın gözü önünde göğşe çıkarırlardı, sonra da Allah müşrikleri mağlup ederdi!' buyurdu."³³⁷

³³⁷ Nesâî, 6/29-30, Zehebî, Siyer, 1/16-17.

Enes b. Malik'in bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam, Uhud savaşı günü, Ensardan yedi, Kureyşlilerden de iki kişinin içinde yalnız kalmıştı.

Müşrikler Peygamberimiz Aleyhisselamı kuşatınca, Peygamberimiz Aleyhisselam, yanındakilere:

“Şu müşrikleri bizden kim defeder ki, Cennet onun ola, yahut Cennette o benim refikim ola?” buyurdu.

Ensardan birisi ilerleyerek onlarla çarpıştı ve şehit oldu.

Müşrikler Peygamberimiz Aleyhisselamı tekrar kuşattılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, yine:

“Şu müşrikleri bizden kim defeder ki, Cennet onun ola, yahut Cennette o benim refikim ola?” buyurdu.

Yine, Ensardan bir zât, ilerleyerek onlarla çarpıştı ve şehit oldu.

Yedi kişinin hepsi de, böylece ilerleyip müşriklerle çarpışarak şehit oldukları zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam, herhalde, kendilerini düşmanla başbaşa bırakarak dağılanlar için olmalı ki;³³⁸ “Sahabilerimiz bize karşı hiç de insafli davranmadılar!” buyurdu.³³⁹

Talha b. Ubeydullah der ki:

“Gördüm ki, Resûlullah Aleyhisselamın ashabı bozuldular, müşrikler saldırıya geçtiler ve Resûlullah Aleyhisselamı her yandan kuşattılar.

Kendisini; önünden mi, arkasından mı, sağından mı, yoksa solundan mı gelen saldırılara karşı koyacağımı bilmiyordum.

Kılıcımı sıyırıp bir kere önünden, bir kere de arkasından gelenleri uzaklaştırdım, nihayet dağıldılar.”³⁴⁰

Sa'd b. Ebi Vakkas da şöyle der:

“Talha, Uhud günü, Resûlullah Aleyhisselama karşı bizim en cömert, en fedakâr davrananımızdı. Biz Resûlullah Aleyhisselamın başından oraya buraya dağılıp ayrıldığımız halde, o Resûlullah Aleyhisselamın yanından hiç ayrılmamıştı.

³³⁸ İbn Kayyım, 2/106.

³³⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/286, Müslim, 3/1415, Beyhakî, Delâil, 3/234-235, Zehebî, Târîh, s. 140.

³⁴⁰ Vâkudî, Megâzî, 1/254, İbn Asâkîr, Târîh, 7/78.

Resûlullah Aleyhisselamın yanına döndükçe, Talha'nım, hep onun çevresinde dönüp dolaşarak kendisini ona siper ve kalkan yaptığını görmüşümdür.

Müşriklerin attığı yerden vuran keskin nişancı okçularından Malik b. Züheyr, nişan alarak Resûlullah Aleyhisselama bir ok atmıştı.

Talha b. Ubeydullah, okun Resûlullah Aleyhisselama isabet edeceğini anlayınca, Resûlullah Aleyhisselamı korumak için elini oka karşı tuttu. Ok parmağına değip elini çolak yaptı.”³⁴¹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yeryüzünde gezen Cennetlik bir kimseye bakmak isteyen, Talha b. Ubeydullah’a baksın!” buyurmuştur.³⁴²

Hız. Ali der ki:

“Resûlullah Aleyhisselamı kılıçların bürüdüğü, okların her yandan hedef aldığı bir sırada, yalnız Talha'nın onun önünde kendisini siper ve kalkan yaptığını görmüşümdür.

O zaman, ben bir tarafta müşriklerin bir birliğini üzerimizden atmaya uğraşıyordum.

Ebu Dücâne, başka bir tarafta müşriklerden bir birlikle uğraşıyordu.

Sa'd b. Ebi Vakkas da, onlardan, başka bir birlikle çarpışıyor.

Müşriklerden bir birlik görmüştüm ki, içlerinde İkrime b. Ebu Cehil bulunuyordu.

Kılıcımı sıyırp aralarına daldım. Çevremi sardılar. Onların sonuncusuna kadar hepsini kılıçtan geçirdim.

Sonra, içlerine ikinci bir dalış daha yaptım. Ecel gelmediği için, vardığım gibi sapasağlam geri döndüm.

Allah, mukadder işi yerine getirir.³⁴³

Resûlullah Aleyhisselamm yanından Müslümanlar uzaklaşınca, onu göremedim. Kendi kendime:

“Vallahi, onu göremiyorum. O, savaştan kaçacak bir zât değildir. Ölenler arasında da yok! O halde, Yüce Allah ona karşı yaptığımız uygunsuz hareketten dolayı bize gazab ederek peygamberini insanlar arasından kaldırmış! Benim için, çarpışa çarpışa ölmekten daha hayırlısı olamaz!” dedim.

³⁴¹ Vâkidî, Megâzî, 1/254, İbn Sa'd, 3/217, İbn Esîr, Kâmil, 2/158.

³⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 3/85, Vâkidî, Megâzî, 1/254-255, Tirmizî, Sünen, 5/644, Hâkim, 3/376.

³⁴³ Vâkidî, Megâzî, 1/256.

Kılıcımın kınını kırdım. Kılıcımı çekip müşriklerin üzerine yürüdüm ve onları dağıttım.

Dağıtınca, Resûlullah Aleyhisselamm onların aralarında kalmış olduğunu gördüm.³⁴⁴

Zekvan b. Abdi Kays'ın ardından atlı bir adam koşuyor ve:

'Sen kurtulursan ben kurtulmam!' diyordu.

Hemen ona yetişip atını onun üzerine sürdü ve:

'Al bunu benden! Ben, İlac'ın oğluyum!' diyerek Zekvan'ı öldürdü.

Ona doğru koştum. Ben de onun bacağına kılıçla vurup uyluğunun yarısını kestim. Sonra, onu atından düşürerek üzerine çöküp öldürdüm.

O, Ebu'l-Hakem b. Ahnes b. Şerik b. İlacü's-Sakafî idi."³⁴⁵

Şemmas b. Osman da, Peygamberimiz Aleyhisselamın yoluna baş koyan, yanından ayrılmayan mücahidlerdendi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, sağına ve soluna dönüp baktıkça, Şemmas'ın hep kılıcıyla onu korumaya çalıştığını görmekte idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam müşrikler tarafından kuşatıldığı zaman, Şemmas vücudunu Peygamberimiz Aleyhisselama kalkan yaptı ve Peygamberimizin önünde vurulup yere düştü.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onun hakkında:

"Şemmas'ı kendime siper ve kalkan gibi buldum" buyurmuştur.³⁴⁶

Allah ondan razı olsun.

Ensardan Ebu Talha da, Peygamberimiz Aleyhisselamın önünde kalkanlı olarak durup onu siperlemekte idi. Peygamberimiz Aleyhisselamın önüne ok çantasını serip kâh ok atmakta, kâh haykırmakta idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam da:

"Ebu Talha'nın sesi orduda kırk kişiden hayırlı ve yararlıdır" buyurmaktaydı.

Ebu Talha'nın Peygamberimizin önüne serdiği ok çantasında elli ok vardı.

³⁴⁴ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/98, Heysemî, 6/112, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl (Müsned hâşiyesi), 4/111-112.

³⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/283.

³⁴⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/257, İbn Sa'd, 3/245-246.

Ebu Talha:

“Ya Rasûlallah! Vücudum senin vücudunun önünde sana fedadır!” diyordu.

Elli oku birer birer atarak tüketti.

Peygamberimiz Aleyhisselam onun arkasından ve onun başıyla omuzları arasından başını yükseltip okların düştükleri yerlere bakıyordu.

Ebu Talha son oku attığı zaman:

“Bizi işlet! Ok atmaktan durdurma! Allah beni sana feda etsin!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, yerden bir ağaç dalı alıp:

“Ey Ebu Talha! Bunu da iyi bir ok olarak at!” buyurdu.³⁴⁷

Ebu Talha ok yayını çok sert çeken bir okçu idi. Uhud günü iki-üç yay kırmıştı. Peygamberimiz Aleyhisselam, yanından ok dolu çanta ile kimin geçtiğini görse, ona:

“Ok çantanı Ebu Talha’ya boşalt!” buyurmakta idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam onun arkasından müşriklere bakmak için yükselip başını kaldırdıkça, Ebu Talha:

“Ya Rasûlallah! Babam anam sana feda olsun! Yükselme! Belki sana müşriklerin oklarından birisi değer. Benim göğsüm senin göğsüne siper olsun. Sana degecek, bana değsin!” derdi.³⁴⁸

Sa’d b. Ebi Vakkas der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, beni önüne oturttu. Ok atmaya başladım. Her atışta:

‘Allah’ım! Atacağım ok, senin okundur. Onu düşmanına eriştir!’ diyordum.

Resûlullah Aleyhisselam da:

‘Allah’ım! Dua ettiği zaman, Sad’ın duasını kabul et!

Allah’ım! Sad’ın atışını, okunu doğrult!

Ey Sa’d! Babam anam sana feda olsun! Durma at!’ buyuruyordu.

Hiçbir ok atmadım ki, Resûlullah Aleyhisselam:

‘Allah’ım! Onun atışını doğrult! Duasını kabul et!

Ey Sa’d! Durma, at!’ buyurmamış olsun.

³⁴⁷ Vakıdî, Megâzî, 1/243.

³⁴⁸ Buhiârî, Sahîh, 5/33, Müslim, 3/1443, Beyhakî, Delâil, 3/246, Zehebî, Siyer, 2/20, İbn Kesîr, Bidâye, 4/27.

Ok çantam boşalınca, Resûlullah Aleyhisselam kendi çantasındaki okları da birer birer yayıma yerleştirip attırdı.

Okları yaya yerleştirmekte, o herkesten daha çabuk ve gayretliydi.³⁴⁹ O bana okları veriyor ve:

‘At! Babam anam sana feda olsun!’ diyordu.

Nihayet, bana kanatsız bir oku verdi ve:

‘At bunu da!’ buyurdu.”³⁵⁰

Sehl b. Huneyf, müşriklere yağdırdığı oklarla Peygamberimiz Aleyhisselamı korumaya çalışmakta, Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Süheyl’e ok yetiştiriniz! Çünkü, ok ona kolaylaştırılmıştır” buyurmakta idi.³⁵¹

Ebu Dücâne, atılan oklara karşı Peygamberimiz Aleyhisselamın üzerine eğilip kendisini ona kalkan yapmakta, Ebu Dücâne’nin sırtına düşen oklar sırtında toplanmakta, Peygamberimiz Aleyhisselama değmemekte idi.³⁵²

Ka’b b. Malik, Uhud’da Ebu Dücâne hakkındaki bir müşahedesini şöyle anlatır:

“...Müşriklerin, Müslüman cesetlerinin uzuvlarını kesip biçtiklerini görünce, yakınlarına doğru vardım.

Müşriklerden zırh gömlekli bir adam Müslümanların önünü kesiyor, onlara:

‘Boğazlanacak davarların toplandıkları gibi biraraya toplanın bakayım!’ diyordu.

Müslümanlardan, üzerinde zırh gömlek bulunan bir adam da onu gözetliyordu.

Müslümanın arkasından ilerleyip, Müslümanı, kâfiri gözlerimle görebilecek derecede yanlarına yaklaşmışım.

Onların gerek şekil gerek silah bakımından üstün olanı, kâfir olanıydı.

Birbirlerine gelip kavuşuncaya kadar, gözümü onlardan ayırmadım.

³⁴⁹ Hâkim, 3/26.

³⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/87, Taberî, Târîh, 3/18, Beyhakî, Delâil, 3/239, Zehebî, Siyer, 1/66-67, İbn Kesîr, Bidâye, 4/27.

³⁵¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/253, İbn Sa’d, 3/471, Hâkim, 3/49, İbn Abdilberr, 2/662-663, Zehebî, Siyer, 1/37.

³⁵² İbn İshak, İbn Hişam, 3/87, İbn Kesîr, Bidâye, 4/34, Heysemî, 6/113.

Birbirlerine kavuşur kavuşmaz, Müslüman kişi kâfirin omuzu ile boyun kökü arasına kılıçla öyle bir darbe indirdi ki, uyluk başına kadar gövdesini ikiye ayırdı!

Sonra da bana:

‘Ey Ka’b! Nasıl gördün, nasıl buldun? Ben Ebu Dücâne!’ diyerek kendisini tanıttı.”³⁵³

Katâde b. Numan da, Peygamberimiz Aleyhisselamı korumak için Peygamberimiz Aleyhisselamın önüne dikilerek, ok yayının başı eğilip bükülünceye kadar müşriklere ok attı.³⁵⁴

En sonunda kendisi de bir okla gözünden vuruldu. Gözbebeği yanaklarının üzerine aktı.³⁵⁵

Katâde’yi böyle görünce, Peygamberimiz Aleyhisselamın gözleri yaşardı.³⁵⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, Katâde’nin gözünü eliyle aldı, yerine koydu.

O göz, iki gözünden en güzeli ve en keskin göreni oldu.³⁵⁷

Vehb b. Kâbus, yanında kardeşinin oğlu Hâris b. Ukbe olduğu halde, Müzeyne dağından Medine’ye gelmişlerdi.

Onlar Medine’nin boşaldığını gördükleri zaman:

“Halk nereye gitti?” diye sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Kureyş müşrikleriyle çarpışmak üzere Uhud’a gittiğini öğrenince,³⁵⁸ hemen Uhud yolunu tutup Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldiler.³⁵⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, müşriklerden hücum hazırlanan bir topluluk hakkında:

“Şu topluluğu kim defeder?” diye sordu.

Vehb b. Kâbus:

³⁵³ Vâkıdî, Megâzî, 1/260, 261, İbn Kesîr, Bidâye, 4/17.

³⁵⁴ Ebu Nuaym, Delâil, 2/484, Heysemî, 6/113.

³⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/87, Vâkıdî, Megâzî, 1/242, İbn Sa’d, 3/453, Taberî, Târîh, 3/18, Hâkim, 3/295, Beyhakî, Delâil, 3/251-252, İbn Abdilberr, 3/1275.

³⁵⁶ Ebu Nuaym, Delâil, 2/484, Heysemî, 6/113.

³⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/87, Vâkıdî, Megâzî, 1/242, İbn Sa’d, 3/453, Taberî, Târîh, 3/18, Ebu Nuaym, Delâil, 2/484, Beyhakî, Delâil, 3/251, İbn Abdilberr, 3/1275, Zehebî, Târîh, s. 156.

³⁵⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/274-275, Belâzurî, Ensâb, 1/326, İbn Abdilberr, 1/297, 4/1562, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 5/462.

³⁵⁹ İbn Abdilberr, 1/297, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/406, İbn Hacer, İsâbe, 1/284.

“Ben, yâ Rasûlallah!” dedi. Hemen kalkıp onları oka tuttu, yüzgeri etti ve döndü.

Müşriklerden hücumla hazırlanan ikinci bir topluluk için de, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Şu topluluğu kim defeder?” diye sordu.

Yine Vehb b. Kâbus:

“Ben, yâ Rasûlallah!” dedi. Kılıcını sıyırıp onları yüzgeri edinceye kadar çarpıştı ve geri döndü.

Bundan sonra bir topluluk daha hücumla hazırlanınca, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Şu topluluğu defetmeye kim kalkar?” diye sordu.

Vehb b. Kâbus:

“Ben, yâ Rasûlallah!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kalk, karşıla onları! Seni Cennetle müjdelerim” buyurdu.

Vehb b. Kâbus, sevinerek kalktı, kılıcını sıyırıp onların içlerine daldı. Peygamberimiz Aleyhisselam ve Müslümanlar, ona bakıyorlardı. Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah’ım! Ona rahmet et!” diye dua etti.

Müşrikler, mızraklarını ve kılıçlarını onun üzerine çevirdiler ve en sonunda onu şehit ettiler.

Vehb b. Kâbus’un cesedinin yirmi yerinde mızrak yarası vardı.

Vehb b. Kâbus’un kardeşinin oğlu da kalkıp aynı şekilde müşriklerle çarpıştı ve şehit oldu.

Allah ikisinden de razı olsun!

Hz. Ömer, Müzeynelinin öldüğü gibi ölmeyi özlerdi.³⁶⁰

Dört Azılı Müşrikin Peygamberimiz Aleyhisselamı Öldürmeye Ant İçmeleri

Müslümanlar bozulup dağılmaya başladıkları zaman, müşriklerden dört azılı müşrik:

1. Abdullah b. Şihabu’z-Zührî,
2. Utbe b. Ebi Vakkas,
3. Abdullah b. Kamia,

³⁶⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/275, Belâzurî, Ensâb, 1/326, İbn Hacer, İsâbe, 1/284.

4. Übeyy b. Halef

Peygamberimiz Aleyhisselamın hayatına son vermek üzere sözleştiler ve Peygamberimiz Aleyhisselamı görececek olurlarsa ya öldürmek ya da onun yakınında öldürülmek üzere ant içtiler.³⁶¹

İbn Şihab:

“Muhammed’i gösteriniz bana! O kurtulursa, ben kurtulmam!” diye haykırıyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam ise, onun hemen yanbaşıda bulunuyordu. Kendisinin yanında da ashabından hiçbirisi yoktu.

İbn Şihab oradan geçip gitti.

Safvan b. Ümeyye’ye rastlayınca, Safvan:

“Allah sana Muhammed’e vurmak fırsatını vermişken, ne diye onun yanından uzaklaştın?” dedi.

İbn Şihab:

“Sen onu gördün mü?” diye sorunca, Safvan:

“Evet, sen hemen onun yanında idin” dedi.

İbn Şihab:

“Biz dört kişi, onu öldürmek için aramızda sözleşmiş, antlaşmış durumdayız. Artık, o bizim elimizden kurtulacak değildir!” dedi.³⁶²

Ümmü Umare binti Ka’b’ın kocası ve iki oğlu* Uhud savaşına katılmışlardı.³⁶³

Ümmü Umare der ki:

“Halk ne yapıyor bir bakayım deyip, gündüzün başlangıcında Uhud’a gittim. Yanımda, içinde su bulunan bir su kırbası vardı.

O sırada, Resûlullah Aleyhisselam bazı sahabileri arasında bulunuyordu. Zafer ve galebe, Müslümanlarda idi.

Müslümanlar bozulunca, Resûlullah Aleyhisselamın yanına varıp düşmanı ondan kılıçla ve okla defetmeye çalıştım, yaralandım.³⁶⁴

³⁶¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/243-244, İbn Sa’d, 4/125, Belâzurî, Ensâb, 1/319, İbn Esîr, Kâmil, 2/154-155.

³⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/238, İbn Kayyım, 2/109, İbn Kesîr, Bidâye, 4/30.

³⁶³ Vâkıdî, Megâzî, 1/268, İbn Sa’d, 8/412, Belâzurî, Ensâb, 1/325, İbn Abdilberr, 4/1948, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/371, Zehebî, Siyer, 2/202.

³⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/86-87, Vâkıdî, Megâzî, 1/268-269, İbn Sa’d, 8/413, İbn Seyyid, 2/13, İbn Kesîr, Bidâye, 4/34.

Müslümanlar, Resûlullah Aleyhisselamın yanından uzaklaşmışlar, yanında on kişi bile kalmamıştı.

Benimle kocam ve iki oğlum Resûlullah Aleyhisselamın önünde çarpışıyor, müşrikleri ondan uzaklaştırmaya çalışıyorduk.

Resûlullah Aleyhisselam, benim yanımda kalkan bulunmadığını gördü. Yanında kalkan bulunan birisine:

“Ey kalkan sahibi! Kalkanını çarpışana bırak!” buyurdu. Bırakınca onu Resûlullah Aleyhisselam aldı, ben de ondan alıp kalkanla korundum.

Bize ancak süvariler yapacaklarını yaptılar!

At üzerinde bir adam gelip bana bir kılıç darbesi indirdi.

Ben de onun atının ayaklarına kılıçla vurunca, at arkasının üzerine yıkıldı.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

‘(Ey Ümmü) Umare’nin oğlu! Annene, annene yardım et!’ diyerek oğluma seslendi.

Oğlum bana yardım edince, müşriki öldürdüm.³⁶⁵

Müslümanlar Resûlullah Aleyhisselamın yanından uzaklaştıkları zaman, İbn Kamia:

‘Bana Muhammed’i gösteriniz! Eğer o kurtulursa, ben kurtulmam!’ diyordu.

Bunun üzerine, ben, sancaktar Mus’ab b. Umeyr ve Resûlullah Aleyhisselamın yanında sebat eden bazı sahabiler, Resûlullah Aleyhisselamın önüne gerildik.

İşte o zaman, İbn Kamia kılıçla vurup beni de ağır şekilde yaraladı.

Ben de ona kılıçla darbeler indirdim. Fakat, Allah düşmanının üzerinde iki kat zırh gömlek bulunuyordu.”³⁶⁶

Ümmü Umare Hatunun oniki-onüç yerinde yarası vardı. En büyüğü ve ağırı ise İbn Kamia’dan aldığı omuz yarası olup, bir yıl onun tedavisi ile uğraştı.³⁶⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam onun omuzundan aldığı yarayı görünce, oğlu Abdullah’a:

“Annenin yarasını sar. Ev halkınızı Allah mübarek kılsın!

³⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/270, İbn Sa’d, 8/413-414, Zehebî, Târîh, 2/202.

³⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/87, Vâkıdî, Megâzî, 1/269, İbn Sa’d, 8/413, İbn Seyyid, 2/13-14, İbn Kesîr, Bidâye, 4/34.

³⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/270, İbn Sa’d, 8/413.

Senin annenin makamı, filan ve filanların makamından hayırlıdır. Senin makamın da filan ve filanların makamından hayırlıdır.

Allah sizin ev halkınıza rahmet etsin!" buyurdu.

Ümmü Umare Hatun, Peygamberimiz Aleyhisselama:

"Allah'a dua et de, Cennette sana komşu olalım" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Allah'ım! Bunları bana Cennette komşu ve arkadaş et!" diyerek dua etti.

Bunun üzerine Ümmü Umare Hatun:

"Eh, bu yeter bana. Dünyada ne musibet gelirse gelsin artık!" dedi.³⁶⁸

İslâm sancaktarı Mus'ab b. Umeyr, Müslümanların bozulup dağıldıkları sırada, Peygamberimiz Aleyhisselamı müşriklerden korumak için onun önünde çarpışanlar arasında bulunuyordu.

Atlı müşriklerden İbn Kamia, Mus'ab b. Umeyr'e kılıçla vurup sağ elini kesti.

Mus'ab b. Umeyr sancağı sol eline aldı.

İbni Kamia vurup onun sol elini de kesince, Mus'ab b. Umeyr sancağı kollarıyla tutup göğsüne bastırdı.

İbni Kamia onu mızraklayarak yere düşürdü, şehit etti.³⁶⁹

İbni Kamia, şehit ettiği Mus'ab b. Umeyr'in Peygamberimiz Aleyhisselam olduğunu sanarak müşriklerin yanına döndüğü zaman:

"Ben Muhammed'i öldürdüm!" dedi.³⁷⁰

Bir bağırıcı da:

"Muhammed öldürüldü!" diye bağırdı.³⁷¹

Müslümanlar Arasındaki Bazı Münafıkların Müslümanları Çarpışmaktan Vazgeçirmeye ve İrtidat Ettirmeye Çalışmaları

İslâm mücahidleri arasında bulunan münafıklar, "Muhammed, öldürüldü!" diyerek yaygaraya başladılar.³⁷²

³⁶⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/269, İbn Sa'd, 8/413-415.

³⁶⁹ İbn Sa'd, 3/120, Diyarbekrî, 1/426, Halebî, 2/544.

³⁷⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/77, Taberî, Târih, 3/18, Beyhakî, Delâil, 3/238, İbn Esîr, Kâmil, 2/155, Zehebî, Siyer, 1/103.

³⁷¹ Taberî, Târih, 3/17, Zehebî, Târih, s. 143.

³⁷² Yakubî, 2/27.

Onlardan, “Keşke Abdullah b. Übeyy’e gidecek bir adamımız olsa da, o bize Ebu Süfyan’dan bir eman alıverse!” diyenler olduğu gibi;

“Ey Müslümanlar! Muhammed öldürüldü artık! Ebu Süfyan gelip sizi öldürmeden önce, kavminizin yanına (Medine’ye) dönün!” diyenler;³⁷³

Hatta, müşriklerle savaşan mücahidleri birer birer dolaşarak onları savaşmaktan vazgeçirmeye çalışanlar da vardı.

Nitekim, Malik b. Duşşum böyle yapmış; çalı çırpı üzerine oturup dinlendiği ve onüç yerinden yaralanmış bulunduğu bir sırada Hârice b. Zeyd’in yanına varıp:

“Muhammed’in öldürüldüğünü bilmiyor musun?” demişti.

Hârice b. Zeyd:

“Muhammed öldürülmüşse, hiç şüphesiz, Allah, Hayy ve Lâyemût’tur, ölümsüzdür! Muhammed, Rabbinin elçilik vazifesini yerine getirmiştir. Yapılması gereken tebliğleri yapmıştır. Senin dininin uğrunda da çarpışmıştır!” dedi.

Malik b. Duşşum kalkıp Sa’d b. Rebi’nin yanına vardı. O da, oniki yerinden yaralanmış bulunuyordu. Ona da:

“Muhammed’in öldürüldüğünü biliyor musun?” dedi.

Sa’d b. Rebi’:

“Ben Muhammed’in Rabbi tarafından verilen elçilik ve tebliğ vazifesini yerine getirdiğine ve senin dinin uğrunda da çarpıştığına şahadet ederim.

Şayet Muhammed öldürülmüşse, hiç şüphesiz, Allah Hayy ve Lâyemût’tur, ölümsüzdür” dedi.

Mâlik b. Duşşum:

“Resûlullahın öldürüldüğü muhakkaktır. Artık sizler de, daha önce dönenler gibi, kavminizin yanına dönün! Şimdi onlar evlerine sağ salim girmiş bulunuyorlar” dedi.³⁷⁴

Enes b. Nadr’ın Kahramanlıklar Göstererek Şehit Oluşu

Kahraman mücahidlerden Enes b. Nadr, gerek bozulup dağılan Müslümanların ve gerek Müslümanlar arasındaki münafıkların uygunsuz tutum ve davranışlarından büyük üzüntü duymakta ve:

³⁷³ Taberî, Târîh, 3/20, İbn Esîr, Kâmil, 2/156.

³⁷⁴ Vâkudî, Megâzî, 1/280, Belâzurî, Ensâb, 1/326-327.

“Ey Müslümanlar! Eğer Muhammed öldürülmüşse, Muhammed’in Rabbi de öldürülmedi ya!

Muhammed’in çarpıştığı dâvâ uğrunda siz de çarpışınız!³⁷⁵

Allah’ım! Şu Müslümanların yapmış oldukları şeylerden dolayı Senden af ve özür dilerim!

Şu müşriklerin Resûlullah Aleyhisselama karşı işledikleri cinayetlerden beni uzak tutman için de, Sana sığınırım!” diyerek kılıcını sıyrıp çarpışmaya gitti.³⁷⁶

Giderken, Sa’d b. Muaz’la karşılaştı ve ona:

“Ey Ebu Amr! Sen nereye gidiyorsun? Haydi, gel benimle!

Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki, ben Cennetin kokusunu Uhud’da alıyor ve buluyorum!” dedi.³⁷⁷

Sa’d b. Muaz:

“Ben de senin yanıdayım!” deyince, Enes:

“Ey Sa’d b. Muaz! İşte Cennet! Nadr’ın Rabbine yemin ederim ki; ben Cennetin kokusunu Uhud’da alıyor, buluyorum!” dedi.³⁷⁸

Enes b. Nadr, Muhacir ve Ensardan bazılarıyla birlikte bulunan Hz. Ömer ve Talha b. Ubeydullah’ın da yanına vardı. Baktı ki, ellerini savaştan çekmişlerdi. Onlara:

“Sizi böyle oturtan nedir?” diye sordu.

“Resûlullah Aleyhisselam şehit edilmiş!” dediler.³⁷⁹

Enes b. Nadr:

“Resûlullah Aleyhisselam şehit edildiyse, hiç şüphesiz Allah Hayy’dır.³⁸⁰

Resûlullah Aleyhisselamdan sonra siz sağ kalıp da ne yapacaksınız? Kalkın! Siz de Resûlullah Aleyhisselamm can verdiği dava uğrunda can verin!” dedi.

Müşriklerle çarpışa çarpışa şehit oldu.³⁸¹

Allah ondan razı olsun!

³⁷⁵ Taberî, Târih, 3/20, İbn Esîr, Kâmil, 2/157.

³⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/201, Buhârî, Sahîh, 3/205, Taberî, Târih, 3/20, Beyhakî, Sünen, 9/44, İbn Abdilberr, 1/108, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/23, Zehebî, Târih, s. 148, İbn Kesîr, Bidâye, 4/31.

³⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/253, Müslim, 3/1512, Beyhakî, Sünen, 9/44, İbn Kesîr, Bidâye, 4/31.

³⁷⁸ Buhârî, Sahîh, 3/205, İbn Abdilberr, 1/109, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/155, Zehebî, Târih, s. 148.

³⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/88, Beyhakî, Delâil, 3/245.

³⁸⁰ Ebu Yûsuf, s. 43.

³⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/88, Taberî, Târih, 3/19, Zehebî, Târih, s. 152.

Enes b. Nadr'ın cesedinde seksenden fazla kılıç, mızrak ve ok yarası vardı.³⁸²

Müşrikler onun burnunu, kulaklarını ve sair uzuvlarını keserek cesedinden öç almak istemişler, onu tanınmaz hale getirmişlerdi.³⁸³

Hz. Ömer, Enes b. Nadr hakkında:

“Ben Allah'ın Kıyamet günü onu tek başına bir ümmet olarak ba's edeceğini umarım” demiştir.³⁸⁴

Hz. Ömer ile Kardeşinin Şehitlik İçin Soyunmaları

Hz. Ömer, kardeşi Zeyd b. Hattab'a:

“Al şu zırhımı! Zırhımı senin giymen için yemin ettim” dedi.

Zeyd b. Hattab, onu giyinip Hz. Ömer'in yeminini yerine getirdikten sonra, zırhı sırtından çıkardı.

Hz. Ömer ona:

“Ne için çıkardın?” diye sordu.

Zeyd:

“Senin kendin için istediğin şeyi, şehitliği, ben de kendim için istiyorum!” dedi.

İkisi de şehitlik için soyundular.³⁸⁵

Uhud Savaşı Günü

Peygamberimiz Aleyhisselamın Başına Gelenler

İbn İshak'la İbn Hişam'ın bildirdiklerine göre; Uhud günü Müslümanlar bozulup dağılınca, düşmanlar Müslümanları musibete uğrattılar. O gün, onlara ibtilâ ve imtihan günü oldu. Allah onunla o gün Müslümanlara şehitlik ikram ve ihsan etti.

Hatta, düşmanlar Resûlullah Aleyhisselama kadar yaklaştırmaya yol buldular ve attıkları okları, taşları rebaiye dişine isabet ettirdiler.³⁸⁶ Peygamberimiz Aleyhisselamın rebaiye dişi kırıldı, dudağı ve yüzü yaranıp kanadı. Kan yüzüne akmaya başladı!

³⁸² Ahmed b. Hanbel, 3/253, Beyhakî, Sünen, 9/44, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/155.

³⁸³ Buhârî, Sahîh, 3/205, İbn Abdilberr, 1/109, Beyhakî, Delâil, 3/245, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/155, İbn Seyyid, 2/23.

³⁸⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/280.

³⁸⁵ İbn Sa'd, 3/378, İbn Abdilberr, 2/550, İbn Seyyid, 2/24, Zehebî, Siyer, 1/216.

³⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/84-85, Beyhakî, Delâil, 3/274, İbn Seyyid, 2/12-13, İbn Kesîr, Bidâye, 4/22-23.

Peygamberimiz Aleyhisselamın alt dudağını yaralayan, rebaiye dişini, yani ön dişleriyle azı dişi arasındaki dişini kıran da, Utbe b. Ebi Vakkas idi.

Abdullah b. Şihâbu'z-Zührî ise Peygamberimiz Aleyhisselamın alnını, İbn Kamia da yanağının üst tarafını yaraladı.

Miğferin halkalarından iki halka Peygamberimiz Aleyhisselamm yanağının üst tarafına girdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam Ebu Âmir Fâsık'ın Uhud'da Müslümanları düşürmek için kazdığı, kazdırdığı çukurlardan birinin içine düştü.

Hz. Ali Peygamberimiz Aleyhisselamın elinden tuttu, Talha b. Ubeydullah da ayağa kaldırıp çukurdan çıkardı.³⁸⁷

Ebu Ubeyde b. Cerrah, Peygamberimiz Aleyhisselamm yüzüne batan miğfer halkalarından birisini dişiyle çekip çıkardı, kendisinin ön dişi de çıktı. Öteki halkayı çıkarırken de bir dişi daha çıktı. Bunun için kendisinin ön dişlerinden ikisi eksikti.³⁸⁸

Hz. Ebu Bekir der ki:

“Uhud günü halk Resûlullah Aleyhisselamın yanından dağılıp uzaklaştıkları zaman, ben onun yanına yetişenlerden ilki idim.

Arkamdan kuş gibi birisinin de Resûlullah Aleyhisselamın yanına erişmek istediğini gördüm.

O, Ebu Ubeyde b. Cerrah'tı.

Resûlullah Aleyhisselamın miğferinin halkalarından ikisinin iki şakağına battığını görünce, Ebu Ubeyde bana:

‘Senden dilerim Allah aşkına! Benimle Resûlullah Aleyhisselamın arasından sen çekil! Beni bırak da, Resûlullah Aleyhisselamın şakağından halkayı ben çıkarayım!’ dedi.

Halkalardan birisini ön dişlerinden birisiyle çekip çıkarırken, bir dişi çıktı. Sonra Resûlullah Aleyhisselamın öteki yanağına baktı. Yine, bana:

‘Allah aşkına! Benimle Resûlullah Aleyhisselamın arasından sen çekil!’ dedi.

Halkalardan ikincisini de ön dişlerinden ikinciyle çekip çıkarırken, ikinci dişi çıktı. Bunun için Ebu Ubeyde b. Cerrah'ın iki dişi eksikti.”³⁸⁹

³⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/85, Vâkıdî, Megâzî, 1/243-245, İbn Seyyid, 2/12-13, Zehebî, Târîh, s. 155, 156, İbn Kesîr, Bidâye, 4/23-24.

³⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/85, Vâkıdî, Megâzî, 1/243-244, Belâzurî, Ensâb, 1/319-321, İbn Seyyid, 2/13.

³⁸⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/246-247, İbn Sa'd, 3/410, Hâkim, 3/27, Beyhakî, Delâil, 3/263.

Peygamberimiz Aleyhisselam yüzünün kanını silerken:

“Kendilerini Rablerine imana davet ederken peygamberlerinin yüzünü kana bulayan bir kavim nasıl felah bulur?” diyerek şikayetlenince, Yüce Allah, indirdiği âyetlerde:

“Ey Resûlüm! Kulların işinden hiçbir şey sana ait değildir. Allah ya onların tevbelerini kabul eder, ya da onları -zalim oldukları için- azaplandırır.

Göklerde ne var, yerde ne varsa, hepsi Allah’mdır. O kimi dilerse yarlıgar, kimi dilerse azaplandırır. Allah çok yarlıgayıcı ve esirgeyicidir” (Âl-i İmran: 128-129) buyurdu.³⁹⁰

Uhud savaşında Peygamberimiz Aleyhisselamm yüzüne kılıçla yetmiş defa vurulmuş, hepsinde Yüce Allah onun zararından Peygamberimiz Aleyhisselamı korumuştur.³⁹¹

Uhud günü Peygamberimiz Aleyhisselamın dışı kırıldığı ve yüzü yaralandığı zaman, bu Ashab-ı Kiramın son derecede ağırına gitti ve onlar:

“Kureyş müşriklerine beddua etsen, ilensen!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben lânetleyici olarak gönderilmedim. Fakat, doğru yola davet edici ve rahmet olarak gönderildim.

Allah’ım! Kavmime doğru yolu göster! Çünkü onlar bilmiyorlar!” diyerek dua etti.³⁹²

Abdullah b. Mes’ud der ki:

“Peygamber Aleyhisselamı o halde görünce, kendisinin vaktiyle anlatmış olduğu peygamberlerden bir peygamberi; kavmi tarafından vurulup kan içinde bırakılan, öyle iken de hem yüzünü eliyle silen, hem de ‘Allah’ım! Kavmimi bağışla! Çünkü onlar bilmiyorlar!’ diyen peygamberi gözümlle görür gibi oldum.”³⁹³

Sehl b. Sa’d da:

“Peygamber Aleyhisselam, ‘Allah’ım! Kavmimi bağışla! Çünkü onlar bilmiyorlar!’ diyerek dua etti” demiştir.³⁹⁴

³⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/85, Vâkıdî, Megâzî, 1/245, İbn Sa’d, 2/45, Ahmed b. Hanbel, 3/201, İmam Muhammed, 1/127, Buhârî, Sahîh, 5/35, İbn Mâce, 2/1336, Belâzurî, Ensâb, 1/320-321, Beyhakî, Delâil, 3/262, İbn Esîr, Kâmil, 2/155, İbn Seyyid, 2/12, Zehebî, Târîh, s. 152, İbn Kesîr, Bidâye, 3/24-29.

³⁹¹ Zührî, Megâzî, s. 78, Abdurrezzak, 5/367.

³⁹² Kadî İyaz, 1/78-79.

³⁹³ Ahmed b. Hanbel, 1/441, Buhârî, Sahîh, 4/151.

³⁹⁴ Musa b. Ukbe’den naklen İbn Seyyid, 2/24, Taberânî’den sahih bir senedle naklen Heysemî, 6/117.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah’ın gazabı, Allah’ın Peygamberinin yüzünü yaralayan kavim hakkında şiddetlendi!” buyurduğu zaman,³⁹⁵ Sa’d b. Ebi Vakkas:

“Vallahi, kardeşim Utbe b. Ebi Vakkas’ı öldürmek için gösterdiğim hırs kadar, hiçbir kimseyi öldürmeye hırs göstermedim!” demiştir.³⁹⁶

Ka’b b. Malik’in Peygamberimiz Aleyhisselamı Sağ Salim Görüp Müslümanlara Seslenişi

“Muhammed öldürüldü!” şâyiası üzerine Müslümanlar bozguna uğradıktan sonra³⁹⁷ Peygamberimiz Aleyhisselamın sağ olduğunu ilk gören kişi Ka’b b. Malik olup, demiştir ki:

“Onun miğferinin altından gözlerinin parıldadığını görünce hemen tanıdım ve en yüksek sesimle,³⁹⁸ ‘Ey Müslümanlar topluluğu!’³⁹⁹ Ey Ensar topluluğu!⁴⁰⁰ Sevininiz!⁴⁰¹ İşte, Resûlullah Aleyhisselâm!⁴⁰² Sağdır ve öldürülmemiştir!’⁴⁰³ diyerek seslendiğimde, o bana ‘Sus!’ diye işaret verdi.”⁴⁰⁴

Peygamberimiz Aleyhisselamın Übeyy b. Halef’i Yaralayışı ve Öldürüşü

Peygamberimiz Aleyhisselam, yanında Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Ali, Talha b. Ubeydullah, Zübeyr b. Avvam, Hâris b. Sımm ve Müslümanlardan bir toplulukla birlikte Uhud dağı eteğine yürüyerek gittiği sırada idi ki,⁴⁰⁵ Übeyy b. Halef:

³⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91, Ahmed b. Hanbel, 3/288, Buhârî, Sahîh, 5/37-38, Taberî, Târih, 3/20, Beyhakî, Sünen, 1/269.

³⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91, Vâkıdî, Megâzî, 1/245, Taberî, Târih, 3/20, Beyhakî, Delâil, 3/265, İbn Seyyid, 2/15, Zehebî, Târih, s. 155, İbn Kesîr, Bidâye, 4/30.

³⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/88.

³⁹⁸ Zührî, Megâzî, s. 77, İbn İshak, İbn Hişam, 3/88, Abdurrezzak, 5/365, İbn Sa’d, 2/46, Taberî, Târih, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/14, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35.

³⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/88, Taberî, Târih, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/14, Zehebî, Târih, s. 147, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35.

⁴⁰⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/236.

⁴⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/88, Vâkıdî, Megâzî, 1/236, Taberî, Târih, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/157.

⁴⁰² Zührî, Megâzî, s. 77, İbn İshak, İbn Hişam, 3/88, Vâkıdî, Megâzî, 1/236, Abdurrezzak, 5/365, İbn Sa’d, 2/46, Taberî, Târih, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/14, Zehebî, Târih, s. 147, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35.

⁴⁰³ İbn Esîr, Kâmil, 2/157.

⁴⁰⁴ Zührî, Megâzî, s. 77, İbn İshak, İbn Hişam, 3/88, Vâkıdî, Megâzî, 1/236, Abdurrezzak, 5/365, İbn Sa’d, 2/46, Taberî, Târih, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/14, Zehebî, Târih, s. 147, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35.

⁴⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Taberî, Târih, 3/19, Beyhakî, Delâil, 3/237, İbn Esîr, Kâmil, 2/157.

“Ey Muhammed! Sen kurtulursan, ben kurtulmam!” diyerek seslendi.

Müslümanlar:

“Ya Rasûlallah! Şunun üzerine bizden birisi atılsın mı?” diye sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bırakın, gelsin o!” buyurdu.

Übeyy b. Halef yaklaştığı zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam Hâris b. Sımme’den kargısını alıp, puğur devenin silkinmesi gibi silkindi ve onları devenin silkinip sırtından sinekleri uçurttuğu gibi başından dağıttı.⁴⁰⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam davranınca, Übeyy b. Halef dönüp kaçmaya başladı.

Peygamberimiz Aleyhisselam ona:

“Ey yalancı! Nereye kaçıyorsun!?” buyurdu.⁴⁰⁷

Ve onu boynundan, miğferle zırh gömleğinin yakası arasındaki yerinden mızrakla vurup hafifçe yaraladı.

Übeyy b. Halef, öküz böğürür gibi böğürerek atından yere düştü, yuvarlandı.⁴⁰⁸ Kendisinin kaburga kemiklerinden bazıları kırıldı.⁴⁰⁹

Übeyy b. Halef müşriklerin yanına döndüğü zaman:

“Vallahi, Muhammed beni öldürdü!” dedi.

Müşrikler:

“Vallahi, senin korkudan yüreğin gitmiş!⁴¹⁰ Sendeki yaranın hiç önemi yok!⁴¹¹ Eğer sendeki yaranın aynısı herhangi birimizde olsaydı, bize hiçbir zarar vermezdi, biz ona hiç aldırış etmezdik!” dediler.⁴¹²

Fakat Übeyy b. Halef:

“Vallahi, o benim üzerime tükürse bile yine beni öldürür!⁴¹³ Lât ve Uzzâ’ya yemin ederim ki; eğer bende olan bu yara Zülmecaz Panayırı halında olsaydı, hepsi de çoktan ölüp giderlerdi.”⁴¹⁴

⁴⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Vâkıdî, Megâzî, 1/251, Taberî, Târîh, 3/19, Beyhakî, Delâil, 3/237-238, İbn Kesîr, Bidâye, 4/32.

⁴⁰⁷ Taberî, Târîh, 3/20.

⁴⁰⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Vâkıdî, Megâzî, 1/251, Taberî, Târîh, 3/20, Hâkim, 2/327, Beyhakî, Delâil, 3/237-238.

⁴⁰⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/250, İbn Sa’d, 2/46, Hâkim, 2/327, İbn Seyyid, 2/15.

⁴¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Taberî, Târîh, 3/19, İbn Seyyid, 2/16.

⁴¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Vâkıdî, Megâzî, 1/251, Taberî, Târîh, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/157.

⁴¹² Vâkıdî, Megâzî, 1/251.

⁴¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Taberî, Târîh, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/15, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35.

⁴¹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/252, Hâkim, 2/327, Beyhakî, 3/259, Zehebî, Târîh, s. 144, İbn Kesîr, Bidâye, 4/32.

Hatta bütün Rebia ve Mudar kabileleri halkı da olsa, hepsini öldürürdü bu!⁴¹⁵

O; ‘Seni ben öldüreceğim!’ dememiş miydi?” dedi.⁴¹⁶

Übeyy b. Halef Mekke’de Peygamberimiz Aleyhisselamla karşılaştıkça:

“Ey Muhammed? Benim öyle bir atım var ki, ona her gün onaltı ölçek darı yemi yediriyorum. Bir gün o ata biner, seni öldürürüm!” derdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Hayır! Belki, inşaallah ben seni öldürürüm!” buyururdu.⁴¹⁷

Übeyy b. Halef kurtulmalık akçesini öderken de bu sözünü aynen tekrarladığı gibi, Peygamberimiz Aleyhisselam da Mekke’de ona söylediğini aynen tekrarlamıştır.⁴¹⁸

Übeyy b. Halef Uhud’da Peygamberimiz Aleyhisselamın hayatına son vermek için and içen müşrikler arasında idi.⁴¹⁹

Allah düşmanı Übeyy b. Halef, Kureyş müşrikleriyle Mekke’ye dönerken, Mekke’ye altı mil uzaklıktaki Serifte öldü.⁴²⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Yüzünün Kanının Mihras Suyu ile Yıkanişı ve Müşriklerin Kendilerinden Yukarıya Çıkınalarına Meydan Vermemesi İçin Allah’a Dua Edişi

Peygamberimiz Aleyhisselam sahabileriyle birlikte Uhud boğazında bulundukları sırada, Hz. Ali kalkanına Mihras suyundan doldurup Peygamberimiz Aleyhisselama getirdi.⁴²¹

Peygamberimiz Aleyhisselam o suyun rengi ve tadı bozuk olduğu,⁴²² onda bir koku da hissettiği için, ondan içmedi. Yüzünün kanı onunla yıkandı ve başına da o sudan döküldü.⁴²³

⁴¹⁵ Taberî, Târîh, 3/20.

⁴¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/252, İbn Sa’d, 2/46.

⁴¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Taberî, Târîh, 3/20, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/15.

⁴¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/251, İbn Sa’d, 2/46, Zehebî, Târîh, s. 144.

⁴¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/243-244, İbn Sa’d, 4/125, Belâzurî, Ensâb, 1/319.

⁴²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/89, Vâkıdî, Megâzî, 1/252, Taberî, Târîh, 3/19, İbn Esîr, Kâmil, 2/15, İbn Seyyid, 2/15, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35.

⁴²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/90-91, Vâkıdî, Megâzî, 1/249, İbn Sa’d, 2/48, Taberî, Târîh, 2/20, Beyhakî, Delâil, 3/215, İbn Esîr, Kâmil, 2/157, İbn Seyyid, 2/15, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35-36.

⁴²² Vâkıdî, Megâzî, 1/249.

⁴²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/90-91, Taberî, Târîh, 3/20, Beyhakî, Delâil, 3/215, İbn Seyyid, 2/15, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35-36.

O sırada, Kureyş müşriklerinden Halid b. Velid'in kumandası altındaki atlı⁴²⁴ bir topluluk Uhud kayalıklarına doğru çıkmaya başlayınca,⁴²⁵ Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah'ım! Onları üstümüzde bulundurma!” diyerek, onlara bu imkânı vermemesini Allah'tan diledi.⁴²⁶

Hz. Ömer ile bazı Müslümanları onlara doğru dönderdi.⁴²⁷

Onlar, attıkları taşlarla,⁴²⁸ oklarla müşrikleri geri çevirdiler.⁴²⁹ Dağdan indirdiler.⁴³⁰ Rivayete göre; müşrikler dağa çıkmaya başlayınca, Peygamberimiz Aleyhisselam Sa'd b. Ebi Vakkas'a:

“Geri çevir şunları!” buyurmuştu.

Sa'd b. Ebi Vakkas:

“Yanımda bir tek okum var. Onları bir tek okumla nasıl gerileteyim?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam emrini üç kere tekrarlayınca, Sa'd b. Ebi Vakkas ok çantasındaki bir tek oku alıp müşriklere attı ve onlardan birisini öldürdü.

Sa'd b. Ebi Vakkas der ki:

“Sonra ok çantama elimi sokup bir ok aldım ki, onun atmış olduğum ok olduğunu tanıdım. Onu attım, bir adam daha öldürdüm!

Sonra bir ok daha aldım ki, onun da atmış olduğum ok olduğunu tanıdım. Onu da atıp bir adam daha öldürdüm.

Bunun üzerine müşrikler oldukları yerlerinden aşağı inmek zorunda kaldılar.

Kendi kendime:

‘Bu, mübarek bir oktur!’ dedim. Onu hep ok çantamda bulundurdum.”

Bu ok, Sa'd b. Ebi Vakkas'ın vefatına kadar kendisinin yanında, vefatından sonra da oğullarının yanında kaldı.⁴³¹

⁴²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

⁴²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91, Taberî, Târih, 3/21, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

⁴²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91, Vâkıdî, Megâzî, 1/295, Ahmed b. Hanbel, 1/88, Taberî, Târih, 3/21, Beyhakî, Delâil, 3/238, İbn Esîr, Kâmil, 2/159, İbn Seyyid, 2/15, Zehebî, Siyer, 2/244, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

⁴²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91, Taberî, Târih, 3/21.

⁴²⁸ Taberî, Târih, 3/21.

⁴²⁹ İbn Kayyım, 2/106.

⁴³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91, Taberî, Târih, 3/21.

⁴³¹ İbn Kayyım, 2/106.

Müşrikleri dağdan indiren Müslümanlar arasında Ebu'd-Derdâ da gösterdiği yararlılıkla Peygamberimiz Aleyhisselamın hoşnutluğunu kazanmış bulunuyordu.⁴³²

Talha b. Ubeydullah'ın Peygamberimiz Aleyhisselamı Uhud Kayalığına Sirtında Çıkarışı

Zübeyr b. Avvam'dan rivayet edildiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam Uhud kayalığındaki bir kayanın üzerine çıkmak için ayağa kalkmak istedi ise de, yaralarından dolayı dermansız kaldığı, sirtında da iki kat zırh gömleği bulunduğu için, kalkmaya güç yetiremedi. Ancak Talha b. Ubeydullah'ın sirtında kayanın üstüne çıkıp oturdu.

Talha b. Ubeydullah yapması gereken şeyi yaptığı zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Talha Cenneti hak etti!” buyurdu.⁴³³

Peygamberimiz Aleyhisselamın Öğle Namazını Oturarak Kılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, aldığı yaralardan dolayı, öğle namazını ancak oturarak kıldı.⁴³⁴ Müslümanlar da, namazlarını Peygamberimiz Aleyhisselamın arkasında oturarak kıldılar.⁴³⁵

Yüce Allah'ın Müslümanları Uyutup Dinlendirışı

Zübeyr b. Avvam der ki:

“Uhud'da korkunun üzerimize en çok çöktüğü bir sırada, ben Resûlullah Aleyhisselamın yanında idim.

Derken, Allah bize bir uyku verdi.

Mü'minlerden bir kimse yoktu ki, çenesi uykudan göğsüne eğilmiş, düşmüş olmasın!

Ben uyuklarken, rüya görür gibi, Muattib b. Uşeyr'in:

‘Peygamberin va'dettiği ilahî yardım ve zaferden bize bir nasip verilseydi, biz şuracıkta öldürülmezdik!’ dediğini de işitmiş, ezberlemiştir.”⁴³⁶

⁴³² Zehebî, Siyer, 2/244.

⁴³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/91-92, Ahmed b. Hanbel, 1/365, Tirmizî, Sünen, 5/643-644, Taberî, Târîh, 3/21, Beyhakî, Delâil, 3/238, İbn Esîr, Kâmil, 2/158, İbn Seyyid, 2/15, Zehebî, Târîh, s. 148, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

⁴³⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/92, Vâkıdî, Megâzî, 1/294, İbn Kayyım, 2/104, İbn Seyyid, 2/16, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

⁴³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/92, İbn Seyyid, 2/16, İbn Kesîr, Bidâye, 4/36.

⁴³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/295, Beyhakî, Delâil, 3/273.

Ebu Talha da Uhud günü kendilerini uyku saranlar arasında olup, uyurken iki-üç kere kılıcı yere düşmüş:⁴³⁷

“Başımı kaldırıp baktığım zaman, hiçbir kimse görmedim ki, kalkanının altında uzanıp uykuya dalmış olmasın!” demiştir.⁴³⁸

Bu uyku ancak mü’minleri sarmıştı. Münafıkların ve şüphecilerin ise gözlerine uyku girmemişti. Onlar o sırada hep düşünüyor, müşriklerin gelip kendilerini öldürmelerinden korkuyorlardı.⁴³⁹

Müşriklerin Müslüman Cesetlerine İşkence Yapmaları

Ebu Süfyan’ın zevcesi Hind binti Utbe ve yanındaki kadınlar, Müslüman cesetlerinin kulaklarını ve burunlarını kestiler. Hatta, Hind binti Utbe şehitlerin kesilen kulaklarından ve burunlarından halhallar, gerdanlıklar ve küpeler yaptı.

Ayrıca, Hz. Hamza’nın çıkarılan ciğerinden dişleriyle kopardığı bir parçayı çiğneyip yutmaya çalıştıysa da, yutamadı, ağzından dışarı attı.⁴⁴⁰

Ebu Süfyan’ın Ebu Âmir (Fâsık)’la Harb Meydanında Dolaşması

Ebu Süfyan:

“Ey Kureyş topluluğu! Muhammed’i öldüren hanginizdi?” diyerek sormuş, İbn Kamia da:

“Onu ben öldürdüm!” deyince, Ebu Süfyan:

“Senin koluna, Acemlerin (İranlıların) kahramanlarına yaptıkları gibi pazuband takacağız!” demişti.

Ebu Süfyan Ebu Âmir’le birlikte harp meydanında ölümler arasında “Muhammed’in cesedini görebilir miyiz?” diye dolaşırken, Hârice b. Zeyd’in cesedine rastladılar.

Ebu Âmir:

“Ey Ebu Süfyan! Bu ölüyü biliyor musun, kimdir?” diye sordu.

Ebu Süfyan:

“Hayır! Bilmiyorum” dedi.

Ebu Âmir:

⁴³⁷ Buhârî, Sahîh, 5/34

⁴³⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/327, Beyhakî, Delâil, 3/272, Zehebî, Târîh, s. 158.

⁴³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/122, Vâkıdî, Megâzî, 1/296.

⁴⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/96-97, İbn Esîr, Kâmil, 2/159, İbn Seyyid, 2/18, Zehebî, Târîh, s. 167, İbn Kesîr, Bidâye, 4/37.

“Bu, Hârice b. Zeyd’dir. Hazrecîlerin seyyidi ve ulu kişisidir” dedi.

Hârice b. Zeyd’in cesedinin yanında Abbas b. Ubâde’nin cesedine rastladılar.

Ebu Âmir:

“Bu da, İbn Kavkal’dır. Eşraftandır” dedi.

Sonra Zekvan b. Abdi Kays’a rastladılar.

Ebu Âmir:

“Bu da, onlarm seyyidlerinden, ulu kişilerindendir” dedi.

Ebu Âmir oğlu Hanzale’nin cesedine rastlayınca, Ebu Süfyan Ebu Âmir’e:

“Kimdir bu, Ebu Âmir?” diye sordu.

Ebu Âmir:

“Bu, bence, buradakilerin en şerefli olanıdır. Bu, Ebu Âmir’in oğlu Hanzale’dir” dedi.⁴⁴¹

Ebu Âmir Hanzale’nin göğsünü ayağıyla teperek, “Sen iki dine [ikinci dine] girmekle felâkete uğradın.

Ben senin vurulup düştüğün bu yere kadar gelmiş bulunuyorum, ey şeref kirleticisi oğul! Eğer sen evlatlık vazifesini yapmış, babanın sözünü dinlemiş olsaydın, hiç şüphesiz, Allah seni yaşatır, öldürmezdi” dedi.⁴⁴²

Ebu Âmir, Hz. Hamza ile Abdullah b. Cahş’ın cesetlerine yapılanları gördükten sonra Hanzale’nin cesedinin başında durdu ve Peygamberimiz Aleyhisselâmı kastederek:

“Eğer seni şu adamdan alıkoyabilseydim, şu vurulup düşmekten tutmuş, alıkoymuş olurum.

Vallahi, sen sağlığında en iyi huylu idin. Ölü de, arkadaşlarının ve onların en şerefliyelerinin yanında bulunmuştur.

Eğer Allah şu ölüyü [Hz. Hamza’yı] yahut Muhammed’in ashabından herhangi birisini hayırla mükâfatlandırırsa, seni de hayırla mükâfatlandırınsın!

Ey Kureyş toplulukları! Sakın Hanzale’nin uzuvlarını kesmeyin. Siz bana aykırı davranırsanız, ben de size aykırı davranırım” dedi.

Diğer Müslüman şehitlerin kulak ve burunları kesilirken Hanzale bırakıldı, onun kulak ve burnu kesilmedi.⁴⁴³

⁴⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/236-237.

⁴⁴² Zehebî, Siyer, 1/132.

⁴⁴³ Vâkıdî, Megâzî, 1/274, Belâzurî, Ensâb, 1/329-330.

Huleys b. Zebban'ın Ebu Süfyan'ı Kinaması

Ebu Süfyan Hz. Hamza'nın cesedine rastlayıp avurduna kargısının dip-çiğiyle vurarak:

“Ey azgın! Çek azgınlığının cezasını!” dediği sırada, Ehâbiş'in lideri Huleys b. Zebban gördü ve:

“Ey Kinane oğulları! Şu Kureyş lideri -gördüğünüz gibi- kendisini savunmaya güç yetiremeyecek et yığını halindeki amcasının oğluna bakın ne yapıyor?!” diyerek seslendi.

Bunun üzerine, Ebu Süfyan:

“Yazıklar olsun sana! Benden gördüğün şu davranışı aman gizli tut! Bu, bir sürçme ve yanılığdır, oldu bir defa” dedi.⁴⁴⁴

Ebu Süfyan'ın Peygamberimiz Aleyhisselamm Sağ Olup Olmadığı Hakkında Kuşkuya Düşmesi

Ebu Süfyan:

“Muhammed'in vurulup düştüğü yeri göremedik! Eğer o öldürülmüş olsaydı, görürdük! Demek ki, İbn Kamia yalan söylemiş!” dedi.

Ebu Süfyan Halid b. Velid'e rastlayınca:

“Senin kanaatince, Muhammed öldürülmüş müdür?” diye sordu.

Halid b. Velid:

“Ben onu ashabının bazıları arasmda dağa çıkarlarken gördüm!” dedi.

Ebu Süfyan:

“Gerçek olan budur! İbn Kamia'nın onu öldürdüğünü söylemesi yalandır!” dedi.⁴⁴⁵

Ebu Süfyan Uhud'dan ayrılıp gitmek istediği ve Müslümanlar da Uhud dağının göğsünde bulunduğu sırada, kızıl, karamtırak bir kısrak üzerinde olduğu halde Müslümanların yakınma doğru geldi.⁴⁴⁶⁻

Üç kere:

“Topluluğunuzun içinde Muhammed var mı?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselamm:

“Cevap vermeyiniz ona!” buyurdu.

⁴⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/99, Taberî, Târîh, 3/24, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, İbn Kesîr, Bidâye, 4/38.

⁴⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/236-237.

⁴⁴⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/296, Belâzurî, Ensâb, 1/327.

Ebu Süfyan, yine üç kere:

“Topluluğunuzun içinde Ebu Kuhâfe’nin oğlu var mı?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Cevap vermeyiniz ona!” buyurdu.

Ebu Süfyan yine üç kere:

“Topluluğunuzun içinde Hattab’ın oğlu Ömer var mı?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Cevap vermeyiniz ona!” buyurdu.

Bunun üzerine Ebu Süfyan, arkadaşlarına dönerek:

“Herhalde bunların hepsi de öldürülmüş! Eğer sağ olsalardı, cevap verirlerdi!” dedi.

Hiz. Ömer, dayanamayarak:

“Ey Allah düşmanı! Vallahi sen yalan söylüyorsun! İsimlerini saydığın kişilerin hepsi de sağdırlar! Bir gün senin hakkından gelecek gücümüz bakidir” dedi.⁴⁴⁷----

Ebu Süfyan:

“Ey Ömer! Sen biraz bana doğru gelsen a!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hiz. Ömer’e:

“Git, gör nedir onun derdi?” buyurdu.

Hiz. Ömer ona doğru varınca, Ebu Süfyan:

“Ey Ömer! Sana Allah adına and veriyorum: Biz Muhammed’i öldürdük mü?” diye sordu.

Hiz. Ömer:

“Vallahi, hayır! Öldürmediniz! Şimdi o senin söylediklerini dinliyor!⁴⁴⁸

İşte Resûlullah Aleyhisselam! İşte Ebu Bekir! İşte Ömer! Hepimiz sağız!” dedi.⁴⁴⁹

Ebu Süfyan:

“Sen bence İbn Kamia’dan daha doğru sözlü ve daha iyisindir!⁴⁵⁰

⁴⁴⁷ İbn Sa’d, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/27, Taberî, Târih, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/268, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, Zehebî, Târih, s. 139.

⁴⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/99, Vâkıdî, Megâzî, 1/297, Taberî, Târih, 3/24, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, İbn Seyyid, 2/18.

⁴⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/288, Belâzurî, Ensâb, 1/327, Hâkim, 2/297, Beyhakî, Sünen, 3/270-271, Heysemî, 6/111.

⁴⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/99, Vâkıdî, Megâzî, 1/297, Taberî, Târih, 3/24, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, İbn Seyyid, 2/18.

Siz öldürülmüş olanlarınızın içinde burunları ve kulakları kesilmiş bazı kimseler bulacaksınız!⁴⁵¹

Ben bunu emretmedim. Bununla birlikte, bu bana, bize fena da görünmedi.⁴⁵²

Vallahi, ben buna ne razı oldum, ne de kızdım. Ben bunu ne emrettim, ne de nehyettim.⁴⁵³

Bu, bizim ileri gelenlerimizin reyleriyle olmamıştır.⁴⁵⁴ Bunun Cahiliye gayretinden ileri gelen birşey olduğunu anladık, öyle olunca da, onu pek de fena görmedik!⁴⁵⁵

Harp talihi sıra iledir: Kuyunun iki kovanı gibi, biri iner, biri çıkar!

Bu Uhud günü de o günün [Bedir gününün] karşılığıdır!⁴⁵⁶

Yüce ol Hübel! Yüce ol Hübel!” dedi.⁴⁵⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam, ashabma:

“Ona cevap vermeyecek misiniz?” buyurdu.

“Yâ Rasûlallah! Ne şekilde cevap verelim?” diye sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah en Yücedir! Allah en Yücedir!” deyiniz” buyurdu.⁴⁵⁸

Hz. Ömer:

“Biz sizinle bir değiliz: Bizim ölenlerimiz Cennette, sizin ölenleriniz Cehennemdedir!” dedi.⁴⁵⁹

Ebu Süfyan:

⁴⁵¹ Zühri, Megâzî, s. 77, İbn Sa'd, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/27, Taberî, Târih, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/268, Zehebî, Târih, s. 139.

⁴⁵² İbn Sa'd, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/27, Taberî, Târih, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/268, Zehebî, Târih, s. 139.

⁴⁵³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/99, Vâkidî, Megâzî, 1/297, Taberî, Târih, 3/24, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, İbn Seyyid, 2/18.

⁴⁵⁴ Zühri, Megâzî, s. 77-78, Vâkidî, Megâzî, 1/297, Ahmed b. Hanbel, 1/288, Hâkim, 2/297, Beyhakî, Sünen, 3/271, Heysemî, 6/111.

⁴⁵⁵ Vâkidî, Megâzî, 1/297, Ahmed b. Hanbel, 1/288, Hâkim, 2/297, Beyhakî, Sünen, 3/271, Heysemî, 6/111.

⁴⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/99, Vâkidî, Megâzî, 1/296-297, İbn Sa'd, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/27, Taberî, Târih, 3/24, Hâkim, 2/297, Beyhakî, Sünen, 3/271, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, İbn Seyyid, 2/15, Zehebî, Târih, s. 139, İbn Kesîr, Bidâye, 4/38, Heysemî, 6/111.

⁴⁵⁷ İbn Sa'd, 2/47, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/27, Taberî, Târih, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/268, İbn Esîr, Kâmil, 2/160.

⁴⁵⁸ İbn Sa'd, 2/48, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/27, Taberî, Târih, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/268, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, Zehebî, Târih, s. 139.

⁴⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/99, Ahmed b. Hanbel, 2/288, Hâkim, 2/297.

“Bu, sizin sözünüzdür!⁴⁶⁰ Bizim Uzzâ’mız var, sizin Uzzâ’nız yoktur!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ona cevap vermeyecek misiniz?” buyurdu.

“Yâ Rasûlallah! Ne şekilde cevap verelim?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah bizim Mevlâmızdır! Sizin Mevlânız yoktur!’ deyiniz” buyurdu.⁴⁶¹

Ebu Süfyan ve yanındakiler, Uhud’dan ayrılır, uzaklaşırken:

“Gelecek yıl buluşup çarpışma yerimiz Bedir’dir” diyerek seslendiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam ashabından birisine (Hz. Ömer’e):

“Olur! Gelecek yıl Bedir bizim ve sizin buluşma ve çarpışma yerimizdir de!” buyurdu.⁴⁶²

Müşriklerin Uhud’dan Ayrıldıktan Sonra Ne Yapacakları Hakkında Bilgi Edinmek İstenilişi

Müşrikler Uhud’dan ayrılıp gitmiş iseler de, Peygamberimiz Aleyhisselam onların geri dönmeyeceklerinden emin değil, endişede idi.⁴⁶³ Bunun için, Hz. Ali’ye:

“Git! Müşrikleri takip et. Bak bakalım: Onlar ne yapmak istiyorlar?

Eğer onlar develerine biniyor ve atları yedeklerine alıyorsa, Mekke’ye dönmek istiyorlardır.

Eğer atlara biniyor ve develeri önlerinde sürüp götürüyorlarsa, onlar Medine üzerine yürümek istiyorlardır.

Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki, Medine üzerine yürüyecek olurlarsa, ben de arkalarından varır, kendilerini cezalandırırım” buyurdu.

Hz. Ali der ki:

“Ne yapıyorlar bir bakayım diye müşrikleri izledim. Onlar atları yanlarına aldılar ve develeri binek edindiler. Mekke’ye doğru yönelip gittiler.”⁴⁶⁴

⁴⁶⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/297, Ahmed b. Hanbel, 1/288.

⁴⁶¹ İbn Sa’d, 2/48, Ahmed b. Hanbel, 4/293, Buhârî, Sahîh, 4/27, Taberî, Târih, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/268, İbn Esîr, Kâmil, 2/160, Zehebî, Târih, s. 139, İbn Kesîr, Bidâye, 4/40.

⁴⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 3/100, Vâkıdî, Megâzî, 1/297, İbn Sa’d, 2/59, Taberî, Târih, 3/24, İbn Seyyid, 2/19, İbn Kesîr, Bidâye, 4/38.

⁴⁶³ Buhârî, Sahîh, 5/38.

⁴⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/100, Taberî, Târih, 3/24, İbn Esîr, Kâmil, 2/160-161, İbn Seyyid, 2/19, İbn Kesîr, Bidâye, 4/38.

Müşriklerin Revha'dan Geri Dönüp Peygamberimiz Aleyhisselamın Sağ Kalan Sahabilerini de Yok Etmeye Kalkışmaları

Ebu Süfyan ordusuyla birlikte Mekke'ye gitmek üzere Uhud'dan ayrıldığı ve Revha'da konakladığı sırada, Medine'ye dönmeye kalkıştılar ve kendi kendilerine:

“Muhammed'in sahabilerini, en şerefli ve yiğit adamlarını öldürdüğümüz halde, onların tamamıyla köklerini kurutmadan Mekke'ye dönüp gideceğiz ha?!”

Andolsun ki, geri dönüp onlardan kalanlarının da üzerine saldıracak, kendilerinden kurtulacağız!” dediler.⁴⁶⁵

Safvan b. Ümeyye b. Halef:

“Sakin ha, bunu yapmayın! Çünkü, onlar bize çok kızgındırlar. Korkarız ki, hiç çarpışmadıkları bir çarpışmayla çarpışsınlar!” dedi.⁴⁶⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, Safvan b. Ümeyye'nin bu sözünü işittiği zaman:

“Safvan, reşid olmadığı halde, onları irşad etmiştir!” buyurdu.⁴⁶⁷

O zaman müşrikler arasında bulunan Amr b. Âs'a göre, müşriklerden bazıları:

“Mekke'ye dönüp gidersek, zafer ve galebe bizde olur” dediler.

Evs ve Hazrec halkından olan, Müslümanların üçte biri kadar bir topluluğun, Abdullah b. Übeyy b. Selûl ile birlikte Medine'ye geri gittikten sonra, gittiklerine pişman olup geri dönerek kendilerine saldırmayacaklarından da emin değillerdi.

Aralarında bir hayli yaralılar da vardı. Umumiyetle süvariler ve süvari atları da, atılan oklarla yaralanmış bulunuyordu.⁴⁶⁸

Peygamberimiz Aleyhisselamın Sa'd b. Rebi' Hakkında Bilgi İstemesi

Peygamberimiz Aleyhisselam:

⁴⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/108-110, Taberî, Târîh, 3/28, Beyhakî, Delâil, 3/315, İbn Esîr, Kâmil, 2/164, İbn Seyyid, 2/37, Zehebî, Târîh, s. 182, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

⁴⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/110, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

⁴⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/339.

⁴⁶⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/299.

“Sa’d b. Rebi’in ne yaptığına, onun canlılar arasında mı, yoksa ölüler arasında mı bulunduğuna, benim için kim gidip bakar?⁴⁶⁹ Kim bana ondan bir haber getirir?” diye sordu.⁴⁷⁰

Ensardan bir zât:

“Yâ Rasûlallah! Sa’d’ın ne yaptığına, senin için ben gider bakarım!” dedi ve gitti.

Onun ölülerin arasında, yaralı ve ölmek üzere bulunduğunu gördü.

Kendisine:

“Resûlullah Aleyhisselam senin diriler içinde mi, yoksa ölüler içinde mi bulunduğuna bakıp kendisine haber götürmemi bana emir buyurdu” dedi.

Sa’d b. Rebi’:

“Ben artık ölüler arasındayım! Resûlullah Aleyhisselama selamımı ilet! Ve kendisine:

Sa’d b. Rebi’, ‘Allah seni bizden dolayı, ümmetini doğru yola kılavuzlayan bir peygamber olarak en hayırlı, en üstün bir mükâfatla mükâfatlandır-sın!’ diyor, de.⁴⁷¹

Kavmine (Ensara) de, selamımı ilet.⁴⁷² Onlara da:

Sa’d b. Rebi’, size, ‘Allah! Allah! Siz Akabe gecesinde Resûlullah Aleyhisselamı korumak üzere muahede yapmadınız mı?!⁴⁷³ Gözleriniz kımildarken Peygamberiniz Aleyhisselama düşmanlar tarafından zarar vermeye yol bulunursa, Allah katında sizin için ileri sürülebilecek hiçbir mazeret bulunmaz!’ diyor, de!” dedi.

Aramaya gidip gelen zât Sa’d b. Rebi’in söyleyeceklerini söyledikten sonra dünyaya gözlerini kapadığını haber verdi.⁴⁷⁴

Zeyd b. Sabit’e göre; Sa’d b. Rebi’, Peygamberimiz Aleyhisselama “Yâ Rasûlallah! Ben artık Cennetin kokusunu almaya, bulmaya başladım!” dediğinin de haber verilmesini istemiştir.⁴⁷⁵

⁴⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/100, Taberî, Târîh, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/285, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/349, İbn Seyyid, 2/19, Zehebî, Siyer, 1/230, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

⁴⁷⁰ İbn Sa’d, 3/523, İbn Abdilberr, 2/590.

⁴⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/100, Taberî, Târîh, 3/24, Beyhakî, Delâil, 3/285, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/249.

⁴⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 3/100, Vâkıdî, Megâzî, 1/293, İbn Abdilberr, 2/590, Beyhakî, Delâil, 3/285, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/349, İbn Seyyid, 2/19, Zehebî, Siyer, 1/230, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

⁴⁷³ Vâkıdî, Megâzî, 1/293, İbn Abdilberr, 2/590, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/349.

⁴⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/100-101, Vâkıdî, Megâzî, 1/293, Taberî, Târîh, 3/24, Hâkim, 3/201, Beyhakî, Delâil, 3/285, İbn Abdilberr, 2/590, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/249, İbn Seyyid, 2/19, Zehebî, Siyer, 1/230, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

⁴⁷⁵ Hâkim, 3/201, Zehebî, Siyer, 1/231.

Peygamberimiz Aleyhisselam kibleye döndü ve:

“Allah’ım! Ondan razı ol!” diye dua etti⁴⁷⁶ ve:

“Allah Sa’d’a rahmet etsin! O, diri olarak da, ölü olarak da Allah ve Resûlü için halkı öğütleyici olmuştur” buyurdu.⁴⁷⁷

Peygamberimiz Aleyhisselamın Hz. Hamza’nın Vurulup Düştüğü Yeri Sorması

Müşrikler Uhud’dan çekilip gittikten sonra, başta Peygamberimiz Aleyhisselam olmak üzere, Müslümanlar şehitlerin yanına vardılar.⁴⁷⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hamza’nın şehit düştüğü yeri göreniniz var mı?” diye sordu.

Bir zât:

“Halkın bozulup çarpışmaktan yüz çevirdikleri sırada, şu ağaçların yanında, Hamza’yı:

‘Ben Allah’ın ve Resûlünün arslanıyım!

Allah’ım! Şu Ebu Süfyan’la arkadaşlarının başa getirdikleri kötülüklerden uzak durur, Sana sığınırım!

Şu Müslümanların yaptıkları bozgunculuklardan dolayı da Senden özür ve af dilerim’ derken gördüm” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Hamza’nın cesedine doğru ilerledi. Yanına varıp da cesedinin kesilip biçildiğini görünce dayanamadı, hıçkırarak ağladı.⁴⁷⁹

Hz. Hamza’nın cesedi, karnı yarılıp ciğeri çıkarılmış,⁴⁸⁰ burnu ve kulakları kesilmişti.⁴⁸¹

Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Hamza’nın cesedinin başında durunca:

“Hiçbir zaman, bir daha seninki gibi bir musibete uğranmayacaktır. Hiçbir yer de, şu durduğum yer kadar beni kızdırıcı olmamıştır.

Cebrail bana geldi de, ‘Hamza b. Abdulmuttalib yedi kat gökler halkı içinde Allah’ın ve Resûlünün arslanıdır, diye yazılıdır’ dedi.

⁴⁷⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/293.

⁴⁷⁷ İbn Abdilberr, 2/590, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/349.

⁴⁷⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/309.

⁴⁷⁹ Hâkim, 3/199, Zehebî, Siyer, 1/134.

⁴⁸⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/286, Taberî, Târih, 3/25, İbn Abdilberr, 1/373, Beyhakî, Delâil, 3/285, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/53, İbn Seyyid, 2/19, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

⁴⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/101, Taberî, Târih, 3/25, İbn Abdilberr, 1/373, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

Andolsun ki, Allah Kureyşîlere karşı beni muzaffer kılacak olursa, ben de onlardan otuz ölüye böyle yapacağım!⁴⁸²

Eğer benim gördüğüm şeyleri görünce Safiyye binti Abdulmuttalib'i üzmemek ve benden sonra da bir sünnet ve âdet olmak korkusu olmasaydı, Hamza'nın cesedini gömmez, yırtıcı hayvanların karınlarına ve kuşların kursaklarına girsin diye olduğu gibi bırakırdım!⁴⁸³

Eğer Safiyye içinde bir üzüntü hissetmeyecek olsaydı, Hamza'yı kurtlar kuşlar yesin de Kıyamet günü onların karınlarından haşredilsin diye, defnetmez, olduğu gibi bırakırdım!" buyurdu.⁴⁸⁴

Müslümanlar da, Peygamberimiz Aleyhisselamın amcasına yapılanlara son derece üzüldüğünü ve müşriklere kızdığını gördükleri zaman:

"Vallahi, eğer Allah bizi herhangi bir zamanda onlara galip kılarırsa, Araplardan hiçbir kimseye yapılmadık bir şekilde onların burun ve kulaklarını keseceğiz!" dediler.⁴⁸⁵

H. Safiyye'nin Uhud'a Gelip H. Hamza'nın Cesedini Görmek İstemesi

H. Safiyye, H. Hamza'ya ne yapıldığını görmek için Uhud'a gelmişti. Peygamberimiz Aleyhisselam, Zübeyr b. Avvam'a:

"Ananı karşıla ve geri çevir, kardeşine yapılan şeyi görmesin!" buyurdu. Zübeyr b. Avvam:

"Ey anacığım! Resûlullah Aleyhisselam seni geri çevirmemi bana emir buyurdu" dedi.

H. Safiyye:

"Ne için geri çevrileceğim? Ben zaten kardeşimin cesedinin kesilip biçildiğini işitmişimdir.

Bu, ona Allah yolunda yapılmış birşeydir. Biz buna razıyız.

Bunun mükâfatını Allah'tan bekleyeceğim ve inşaallah sabredeceğim!" dedi.

⁴⁸² İbn İshak, İbn Hişam, 3/101, Vâkıdî, Megâzî, 1/290, Taberî, Târih, 3/25, Beyhakî, Delâil, 3/286, İbn Abdilberr, 1/373, Zehebî, Siyer, 1/132, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

⁴⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/101, Taberî, Târih, 3/25, Beyhakî, Delâil, 3/386, İbn Esîr, Kâmil, 2/161, Zehebî, Târih, s. 166, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

⁴⁸⁴ İbn Sa'd, 3/14, Ahmed b. Hanbel, 3/128, Tirmizî, Sünen, 3/336.

⁴⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/101-102, Taberî, Târih, 3/25, Beyhakî, Delâil, 3/286, İbn Esîr, Kâmil, 2/161, Zehebî, Târih, s. 166, İbn Kesîr, Bidâye, 4/39.

Zübeyr b. Avvam, dönüp annesinin söylediklerini haber verince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Öyleyse, serbest bırak onu!” buyurdu.

Hz. Safiyye gidip Hz. Hamza’nın cesedine baktı ve:

“İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn [Biz Allah’ın kuluyuz ve O’na dönücüleriz]” dedi.

Hz. Hamza için Allah’tan rahmet ve mağfiret diledi.⁴⁸⁶

Peygamberimiz Aleyhisselamın Şehit Edildiği Şâyiası Üzerine Medine’nin Çılgınlarla Sarsılışı ve Ondört Kadının Uhud’a Koşup Gelişi

Enes b. Malik’in bildirdiğine göre; Uhud günü “Muhammed Aleyhisselam şehit oldu!” haberi Medine’de duyulduğu zaman, Medine’nin her tarafı koparılan çılgınlarla çalkalandı.

Müslümanların bozguna uğradığı ve Peygamberimiz Aleyhisselamın şehit edildiği haberi Medine’ye eriştiği zaman, ondört kadın da Uhud’a koşup gelmişti.⁴⁸⁷

Enes b. Malik der ki:

“Uhud savaşında halk bozulup dağıldıkları zaman, Âişe binti Ebu Bekir ile Ümmü Süleym binti Milhan’ı gördüm. Arkalarında su kırbalarıyla çabuk çabuk su taşıyorlar, yaralıların ağızlarına su boşaltıyorlardı.

Kırbaları boşaldıkça hemen geri dönüp geliyorlar, kırbalarını doldurduktan sonra acele gidip yaralıların ağızlarına boşaltıyorlardı.”⁴⁸⁸

Uhud’da Kabirler Kazılıp Şehitlerin Gömülüşü

Peygamberimiz Aleyhisselam, Uhud şehitlerinin, üzerlerindeki demirden ve deriden olan şeylerin soyularak kanları ve elbiseleriyle gömülmelemini emir buyurdu.⁴⁸⁹

Uhud şehitlerinin sayısı çok, üzerlerindeki elbiselerinin üzerine sarılacak elbise azdı.⁴⁹⁰

⁴⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/103, Taberî, Târîh, 3/25, Beyhakî, Delâil, 3/286, İbn Esîr, Kâmil, 2/161-162, Zehebî, Târîh, s. 169-170.

⁴⁸⁷ Ebu Nuaym, Hilye, 2/71, Vâkıdî, Megâzî, 1/249.

⁴⁸⁸ Buhârî, Sahîh, 3/221-222.

⁴⁸⁹ Ebu Davud, 3/195, İbn Mâce, 1/485-488.

⁴⁹⁰ İbn Sa’d, 3/14, Ahmed b. Hanbel, 3/128, Ebu Davud, 3/195.

Zübeyr b. Avvam der ki:

“Annem, yanında getirdiği iki hırkayı çıkarıp, ‘Bunları kardeşim Hamza’ya kefen olarak sarasınız diye getirdim’ dedi. Onları alıp Hamza’ya kefen olarak sarmak üzere, yanına gittik.

Hamza’nın yanında Ensardan birisinin de şehit olduğunu görünce, Hamza’ya iki hırkayı sarıp Ensarîyi kefensiz bırakmaktan utandık. ‘Hırkanın birisi Hamza’ya, öbürü de Ensarîye kefen olsun’ dedik.

Hırkanın birisi büyük, diğeri küçüktü. Bunun için de, aralarında kura çektik.”⁴⁹¹

— Hz. Hamza’ya sarılan büyük hırka Hz. Hamza’ya kısa geldiğinden, baş tarafına çekilince ayakları açıldı, ayaklarına çekilince de baş tarafı açıldı.

Peygamberimiz Aleyhisselam hırkanın baş tarafına çekilmesini, ayaklarının ızdır otuyla kapanmasını emir buyurdu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, başını kaldırınca, ashabın ağladıklarını gördü. Ve onlara:

“Ne için ağlıyorsunuz?” diye sordu.

“Yâ Rasûlallah! Amcanı saracak geniş bir kefen bulamadığımız için!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Halkın kasaba, köy ve çiftliklere gidecekleri, oralarda bol refah içinde yaşayacakları ve ev halklarına da:

‘Siz de bizim yanımıza geliniz! Siz ne diye çekirgelik, ağaçsız yerde duruyorsunuz?’ diye yazı yazacakları, haber salacakları bir zaman da gelecektir!

Bilseler, onlar için Medine daha hayırlı idi” buyurdu.⁴⁹²

Uhud savaşında, Müslümanlardan şehit olanlar da,⁴⁹³ yaralananlar da çok sayıdaydı.⁴⁹⁴

Yaralıların yaralarının ağırları şiddetlenince,⁴⁹⁵ Peygamberimiz Aleyhisselama şikâyet yolu:

⁴⁹¹ Ahmed b. Hanbel, 1/165.

⁴⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/311, İbn Sa’d, 3/14-16, Heysemî, 6/119.

⁴⁹³ Nesâî, 4/81.

⁴⁹⁴ Ahmed b. Hanbel, 2/19, Nesâî, 4/81.

⁴⁹⁵ Ahmed b. Hanbel, 4/19, Nesâî, 4/83, Beyhakî, Sünen, 4/34.

“Yâ Rasûlallah! Şehit olan her insan için çukur ve (kabir) kazmak çok zor olacak!⁴⁹⁶ Onların gömülmeleri hususunda ne buyurursun?” dediler.⁴⁹⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Çukur (kabir) kazınız ve genişçe kazınız.

Şehitlerden ikisini veya üçünü bir kabre yanyana koyunuz” buyurdu.

“Yâ Rasûlallah! Bir kabre konulacaklardan, hangisini önce koyalım?” diye sordular.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Kur’ân’ı daha çok bilenleri daha önce koyunuz” buyurdu.⁴⁹⁸

Böylece, şehitlerden Kur’ân-ı Kerîm’i daha çok bilenler kabre önce indirilmek sûretiyle, ikisi, üçü yan yana konuldular.⁴⁹⁹

Hz. Hamza’yı kabre Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Ali ve Zübeyr b. Avvam indirdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, kabrin başında oturdu.⁵⁰⁰

Abdullah b. Caş da, Hz. Hamza’nın yanına konuldu.

Hz. Hamza, Abdullah b. Caş’ın dayısı idi.⁵⁰¹

Allah onlardan razı olsun!

Bir Kabre İkişer Üçer Gömülen Şehitlerden Bazıları

Peygamberimiz Aleyhisselam, şehitlerin gömülmesini emrettiği zaman, Amr b. Cemuh ile Abdullah b. Amr b. Haram hakkında:

“Onlar dünyada bir safta omuz omuza idiler.⁵⁰² Birbirlerini severlerdi.⁵⁰³ Onların ikisini yanyana bir kabre koyunuz!” buyurdu.⁵⁰⁴

Allah onlardan razı olsun!

Hârice b. Zeyd ile Sa’d b. Rebi’ bir kabre birlikte gömüldüler.⁵⁰⁵

Allah onlardan razı olsun!

⁴⁹⁶ Nesâî, 4/81, Beyhakî, Sünen, 4/34.

⁴⁹⁷ Ahmed b. Hanbel, 4/20, Belâzurî, Ensâb, 1/336.

⁴⁹⁸ Ahmed b. Hanbel, 4/19, Belâzurî, Ensâb, 1/336, Nesâî, 4/83, Beyhakî, Sünen, 4/34.

⁴⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/104, Belâzurî, Ensâb, 1/336.

⁵⁰⁰ İbn Sa’d, 3/10, Belâzurî, Ensâb, 1/336.

⁵⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/103, İbn Sa’d, 3/10.

⁵⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 3/104, İbn Sa’d, 3/562, Taberî, Târîh, 3/26-27.

⁵⁰³ İbn Sa’d, 3/562.

⁵⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/104, İbn Sa’d, 3/562, Taberî, Târîh, 3/26.

⁵⁰⁵ İbn Sa’d, 2/44, İbn Seyyid, 2/20-21.

Mücezzer b. Ziyad ile Numan b. Malik ve Abde b. Hashas, bir kabre birlikte konuldular.⁵⁰⁶

Allah onlardan razı olsun!

Vehb b. Kâbusu'l-Müzenî'nin cesedinin üzerine örtülen örtü, uzunlamasına onun başma doğru çekilince, bacaklarının yarısına ulaştı. Biraz üzerlik otu toplatırılarak ayaklarının üzerine konuldu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Vehb b. Kâbus'un ayak ucuna dikildi ve:

“Allah senden razı olsun! Ben de senden razıyım!” buyurdu.⁵⁰⁷

Allah ve Resûlullah ondan razı olsun!

Habbab b. Eret der ki:

“Mus'ab b. Umeyr Uhud günü şehit olunca, kendisini saracak kısa bir hırkadan başka birşey bulunmadı.

Hırkayı baş tarafına çektik, ayakları açıldı.

Ayaklarına doğru çektik, baş tarafı açıldı.

Resûlullah Aleyhisselam, bize:

‘Hırkayı baş tarafına çekiniz, ayaklarını ızdır otu ile kapatınız!’ buyurduktan sonra, kardeşi Ebu'r-Rum b. Umeyr ile Âmir b. Rebia ve Suvayt b. Sa'd b. Harmele'nin Mus'ab b. Umeyr'i kabre indirmelerini emir buyurdu.⁵⁰⁸

Allah ondan razı olsun!

Uhud Şehitlerinin Şehit Düştükleri Yerde Gömülmelerinin Emir Buyuruluşu

Müslümanlardan bazıları şehitlerini Medine'ye taşıyıp Medine'de gömmüşlerdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Müslümanları böyle yapmaktan men etti ve:

“Onları vurulup düştükleri yerde gömünüz!” buyurdu.⁵⁰⁹

⁵⁰⁶ İbn Sa'd, 3/553, İbn Seyyid, 2/21.

⁵⁰⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/277.

⁵⁰⁸ İbn Sa'd, 3/121-122.

⁵⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/103, Taberî, Târih, 3/26, Beyhakî, Delâil, 3/290, İbn Esîr, Kâmil, 2/162, İbn Kesîr, Bidâye, 4/43.

Uhud Şehitlerinin Sayısı

Ensardan Übeyy b. Ka'b'a göre;

Uhud günü Ensardan 64 kişi, Muhacirlerden de, içlerinde Hz. Hamza olmak üzere, 6 kişi şehit olmuştur.⁵¹⁰

Diğer rivayetlere göre;

Muhacir ve Ensardan şehit olanların sayısı 65 idi.⁵¹¹ 70 veya 74 idi.⁵¹² 70'i Ensardandı.⁵¹³

Belâzurî'ye göre;

Ensar ve Muhacirlerden 70 veya 73-74 kişi idi.⁵¹⁴

Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud Şehitleri Hakkındaki Müjdeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam Uhud şehitlerinin Allah yolunda can verdiklerine Kıyamet günü tanıklık edeceğini⁵¹⁵ ve onların Allah yolunda aldıkları yaraların kanlarının kan renginde, kokularının ise misk kokusunda olarak Mahşere geleceklerini müjdeledi.⁵¹⁶

Şehitlerin kanlı elbiseleriyle sarılıp gömülmelerini de emir buyurdu.⁵¹⁷

İbn Abbas tarafından rivayet edilen bir hadis-i şeriflerinde de, Peygamberimiz Aleyhisselam, şöyle buyurmuşlardır:

“Uhud'da kardeşlerimiz şehit oldukları zaman, Yüce Allah onların ruhlarını yeşil kuşların içlerine koydu. Onlar, Cennetin ırmaklarından sulanır, meyvelerinden yer, Arşın gölgesinde asılı altın kandillere gidip yuvalanır, tüneller. Onlar, böyle, yiyecek ve içeceklerinin hoşluğunu, güzelliğini görünce:

‘Keşke Allah’ın bize neler ikram ettiğini kardeşlerimiz bilselerdi de, cihad etmekten çekinmeseler, çarpışmaktan kaçınmasalardı!’ dediler.

⁵¹⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/135, Tirmizî, Sünen, 5/299.

⁵¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/133.

⁵¹² Vâkıdî, Megâzî, 1/300.

⁵¹³ İbn Sa'd, 2/43.

⁵¹⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/328.

⁵¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/103-104, Ahmed b. Hanbel, 5/431, Buhârî, Sahîh, 2/94, Ebu Davud, 3/196, İbn Mâce, 1/485, Beyhakî, Sünen, 4/11, İbn Seyyid, 2/21, İbn Kesîr, Bidâye, 4/42.

⁵¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/104, Vâkıdî, Megâzî, 1/309, Ahmed b. Hanbel, 5/431, Nesâî, 4/78, Beyhakî, Sünen, 4/11, İbn Seyyid, 2/21, Zehebî, Târih, s. 151, İbn Kesîr, Bidâye, 4/42.

⁵¹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/309, Ahmed b. Hanbel, 5/431, Nesâî, 4/78, Beyhakî, Sünen, 4/11, İbn Seyyid, 2/21, Zehebî, Târih, s. 151, İbn Kesîr, Bidâye, 4/42.

Yüce Allah:

‘Tarafınızdan, Ben onlara bu söylediklerinizi tebliğ eder, ulaştırırım!’ buyurup, indirdiği âyetlerde şöyle buyurdu:

‘Allah yolunda öldürülenleri, sakın öldüler sanma! Bilakis, onlar Rableri katında diridirler.

Öyle ki, Allah’ın lutuf ve inayetinden kendilerine verdiği şehitlik mertesiyle hepsi de sevinerek Cennet nimetleriyle rızıklanırlar. Arkalarından şehitlikle henüz kendilerine katılamayanlar hakkında da: Onlara hiçbir korku yoktur, onlar mahzun da olacak değiller, diye müjde vermek isterler.

Onlar Allah’tan gelen bir nimetle, hatta daha fazlasıyla ve Allah’ın mü’minlere olan mükâfatını zayi etmeyeceği müjdesiyle sevinirler.” (Âl-i İmran: 169-171)⁵¹⁸

Abdullah b. Mes’ud’un Peygamberimiz Aleyhisselamdan rivayetine göre de:

“Yüce Allah Uhud şehitlerine görünüp:

‘Ey kullarım! Canınız neyi çekiyorsa söyleyiniz! Size onu ziyadesiyle tattırayım!’ buyurdu.

Onlar:

‘Ey Rabbimiz! Bize verdiğin nimetlere üstün bir nimet yok ki, isteyelim! Biz, Cennette istediğimiz şeylerden yiyip duruyoruz ya!’ dediler.

Sonra, Yüce Allah, onlara tekrar göründü ve:

‘Ey kullarım! Canınız neyi çekiyorsa söyleyiniz! Size onu ziyadesiyle tattırayım!’ buyurdu.

Onlar, yine:

‘Ey Rabbimiz! Senin bize verdiğin nimetlere üstün bir nimet yok ki, isteyelim! Biz, Cennette istediğimiz şeylerden yiyip duruyoruz ya!’ dediler.

Sonra, Yüce Allah onlara tekrar görünüp:

‘Ey kullarım! Canınız neyi çekiyorsa söyleyiniz! Size onu ziyadesiyle tattırayım!’ buyurdu.

Onlar, yine:

‘Ey Rabbimiz! Senin bize verdiğin nimetlere üstün bir nimet yok ki, isteyelim! Biz, Cennette istediğimiz şeylerden yiyip duruyoruz ya!’

⁵¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/126, Vâkıdî, Megâzî, 1/325-326, Ahmed b. Hanbel, 1/265-266, Ebu Davud, 3/15, Taberî, Tefsîr, 4/170-171, Hâkim, 2/88, 297-298.

Biz, istesek istesek, dünyaya döndürülmemizi ve Senin yolunda çarpışarak tekrar öldürülmemizi isteriz!’ dediler.”⁵¹⁹

Câbir b. Abdullah der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Ey Câbir! Seni müjdeleyeyim mi?’ diye sordu.

Ben:

‘Evet! Müjdele, ey Allah’ın peygamberi!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam dedi ki:

‘Baban Uhud’da şehit olunca, Yüce Allah babanı diriltti. Sonra, ona:

‘Ey Abdullah b. Amr b. Haram! Sana ne yapmamı arzu edersin?’ diye sordu.

O da:

‘Ey Rabbim! Beni tekrar dünyaya göndermeni ve Senin yolunda çarpışarak bir kez daha öldürülmemi dilerim!’ dedi.”⁵²⁰

Yüce Allah:

‘Ben, şehitler geri dönmeyecekler, diye hükmettim!’ buyurdu.”⁵²¹

Abdullah b. Amr b. Haram:

‘Öyle ise yâ Rab! Geride kalanlara bunu ulaştır’ dedi.”

İbn Abdilberr’e göre, Âl-i İmran sûresinin 169-171. âyetleri bunun üzerine nazil oldu.”⁵²²

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Varlığım Kudret Elinde olan Allah’a yemin ederim ki, hiçbir mü’min yoktur ki, dünyadan ayrılışın da, bütün dünya ve içindekileri karşısında gündüzden bir saat bile ona dönmeyi arzu etsin! Ancak şehit, dünyaya geri gelip Allah yolunda bir kez daha öldürülmeyi ister” buyurmuştur.”⁵²³

Uhud şehitleri anıldığı zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Vallahi, ashabımla birlikte ben de şehit olup Uhud dağının dibinde gecelemeği ne kadar isterdim!” buyururdu.”⁵²⁴

⁵¹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/127, Vâkudî, Megâzî, 1/326, Müslim, 3/1502-1503, Tirmizî, Sünen, 5/231, Taberî, Tefsîr, 4/171.

⁵²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/127.

⁵²¹ Hâkim, 3/120, Zehebî, Siyer, 1/237.

⁵²² İbn Abdilberr, 3/955-956, Zehebî, Siyer, 1/237.

⁵²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/127-128.

⁵²⁴ Vâkudî, Megâzî, 1/313, Ahmed b. Hanbel, 3/375, Hâkim, 3/28, Zehebî, Târih, 1/237, İbn Kesîr, Bidâye, 4/44.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bir hadis-i şeriflerinde de:

“Varlığım Kudret Elinde olan Allah’a yemin ederim ki, ben Allah yolunda öldürülüp sonra diriltilmeyi, sonra öldürülüp sonra diriltilmeyi, sonra öldürülüp sonra diriltilmeyi, sonra öldürülmeği pek arzu ederdim!” buyurmuştur.⁵²⁵

Uhud Şehitlerinin Ziyaret Edilip Selamlanmasının Fazileti

Attaf b. Halid’in sahih bir senedle Peygamberimiz Aleyhisselamdan rivayetine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam Uhud meşhedini ziyaret edip:

“Allah’ım! Bu kulun ve resûlün bunların şehit olduklarına ve Kıyamet gününe kadar kendilerini ziyaret eden ve selamlayanların selamlarına mukabelede bulunacaklarına şehadet eder!” buyurmuştur.⁵²⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam her yıl Uhud şehitlerini ziyaret ederdi. Oraya vardığı zaman, yüksek sesle:

“Sabrettiğiniz için, selam olsun size! Ahiret saadeti ne güzeldir!” (Ra’d: 24) mealli âyeti okurdu.

Hiz. Ebubekir, Hiz. Ömer, Hiz. Osman da böyle yaptı.⁵²⁷

Hiz. Fâtıma’nın da iki günde, üç günde bir amcası Hiz. Hamza’nın kabrini ziyaret ederek orada ağladığı ve dua ettiği,⁵²⁸ ve kabri düzelttiği de rivayet edilir.⁵²⁹

Attaf b. Halid’in halası der ki:

“Hamza’nın kabri yanımda hayvanımdan indim. Orada, Allah’ın benim için dilediği kadar namaz kıldım.

Vadide, hayvanımın başını tutup duran uşağımdan başka, ne bir seslenici, ne de ona cevap verici kimse vardı.

Namazımı bitirince, elimle şöylece kabre işaret ederek; ‘Esselâmu aleyküm!’ dedim.

Yerin altından gelen bir sesin selamıma karşılık verdiğini işittim!

Yüce Allah’ın beni yarattığını, geceyi gündüzü nasıl şüphesiz biliyorsa, bunu da öylece biliyorum!

⁵²⁵ Mâlik, 2/460, Buhârî, Sahih, 3/203, Müslim, 3/1497.

⁵²⁶ Hâkim, 3/29.

⁵²⁷ Vâkıdî, 1/313, Taberî, Tefsîr, 13/142, İbn Kesîr, Bidâye, 4/35.

⁵²⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/313, İbn Kesîr, Bidâye, 4/45.

⁵²⁹ İbn Sa’d, 3/19.

Selamıma karşılık verildiği zaman, tüylerim ürperdi!”⁵³⁰

Yine Attaf b. Halid’in, halasından işittiğine göre; halası Uhud şehitliğini ziyaret ettiği ve yanında da binek hayvanının başını tutan iki çocuktan başka kimse bulunmadığı halde Uhud şehitlerini selamladığı sırada, selamına karşılık verildikten sonra:

“Vallahi, biz, birbirimizi tanıdığımız gibi, sizi de tanıyoruz” dediklerini işitince, vücudunun tüyleri ürpermiş ve hemen “Ey çocuk! Katırımı yaklaştır!” deyip katırına binerek meşhedden ayrılmıştır.⁵³¹

Uhud Şehitlerinin İlk Gömüldükleri Kabirlerinden Kırkaltı Yıl Sonra Çıkarılıp Yeni Kabirlerine Konuluşu

Cabir b. Abdullah der ki:

“Muaviye b. Ebu Süfyan Uhud’da su çıkarmak istediği zaman,⁵³² ona:

‘Uhud’da, şehit kabirlerinden başka yerden su çıkarmaya güç yetiremeyeceğiz!’ diye cevap yazdılar.

Bunun üzerine, Muaviye b. Ebu Süfyan:

‘Şehitlerin kabirlerini açıp, kemiklerini başka bir yere naklediniz!’ diye yazı yazdı.⁵³³

Nihayet, Uhud’da şehitleri gömülü olanların orada hazır bulunmaları Medine’de ilan ettirildi.⁵³⁴

Amr b. Cemuh ile Abdullah b. Amr b. Haram, Uhud’da bir kabirde gömülü idiler.

Kabir açılınca, sanki daha akşam vefat etmiş gibi, cesetlerinin hiç bozulmadığı,⁵³⁵ uyur gibi oldukları görüldü!⁵³⁶

Onlardan birisi,⁵³⁷ Abdullah b. Amr b. Haram, Uhud savaşında yüzünden yaralanmış ve o zaman, elini yarasının üzerine koymuş olduğu halde gömülmüştü.⁵³⁸

⁵³⁰ İbn Kesîr, Bidâye, 4/45.

⁵³¹ Hâkim, 3/29.

⁵³² Vâkıdî, Megâzî, 1/267, İbn Sa’d, 3/563, Beyhakî, Delâil, 3/291, İbn Seyyid, 2/22, Zehebî, Siyer, 1/236.

⁵³³ İbn Sa’d, 3/11, Diyarbekrî, 1/1443.

⁵³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/267, Beyhakî, Delâil, 3/294, İbn Seyyid, 2/22, Zehebî, Siyer, 1/236, İbn Kesîr, Bidâye, 4/43, Semhûdî, 3/937-939.

⁵³⁵ Mâlik, 2/470, Vâkıdî, Megâzî, 1/267, İbn Sa’d, 3/562, Ahmed b. Hanbel, 3/398, Beyhakî, Delâil, 3/293.

⁵³⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/267, İbn Sa’d, 3/562, Beyhakî, Delâil, 3/293, Zehebî, Siyer, 1/236, İbn Kesîr, Bidâye, 4/43, Semhûdî, 3/938.

⁵³⁷ Mâlik, 2/470.

⁵³⁸ Mâlik, 2/470, Vâkıdî, Megâzî, 1/267, İbn Sa’d, 3/562, İbn Seyyid, 2/22, Zehebî, Târîh, 1/236, İbn

Kendisi yeni kazılan kabre konulurken eli yarasının üzerinden ayrılıp yanına uzatılmak istenilince, yara kanamaya başladı!

Eli eski yerine, yarasının üzerine tekrar konulduğu zaman, kanama dindi, kesildi.⁵³⁹

Şehitlerin ilk gömüldükleri kabirleri kırkaltı yıl sonra yeni kabirlerine taşınmak üzere açıldığı zaman, misk kokusu gibi bir koku yayıldı.⁵⁴⁰

Uhud şehitleri, sanki uyuyorlarmış gibi, omuzlara alınarak yeni kabirlerine taşındılar.⁵⁴¹

Hatta, taşınırken, Hz. Hamza'nın bir ayağına demir küreğin ucu değmiş ve ayağı kanamıştı.⁵⁴²

Cabir b. Abdullah'ın bildirdiğine göre; babasının kabri açılınca, aradan kırkaltı yıl geçmiş olduğu halde, ne yüzüne örtülen örtüde, ne de ayaklarına örtülen üzerlik otunda hiçbir değişiklik olmadığını, aynen eski hallerinde bulunduklarını görmüştür!⁵⁴³

Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud'dan Ayrılacağı Sıradaki Duası

Müşrikler Uhud'dan çekilip gittikten⁵⁴⁴ ve Uhud şehitlerinin gömülme işleri tamamlandıktan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam atına bindi⁵⁴⁵ ve;

“Diziliniz ki, Azîz ve Celîl olan Rabbime hamd ü sena ve dua edeceğim” buyurdu.⁵⁴⁶

Bunun üzerine, sahabiler, Peygamberimiz Aleyhisselamın arkasında saf oldular.

Peygamberimiz Aleyhisselam, şöyle dua etti:

“Allah'ım! Bütün hamdler Sana mahsustur.

Allah'ım! Senin genişlettiğini daraltacak yoktur!

Kesîr, Bidâye, 4/43, Semhûdî, 3/938.

⁵³⁹ Mâlik, 2/470, Vâkıdî, Megâzî, 1/267, İbn Sa'd, 3/562, Beyhakî, Delâil, 3/293, İbn Seyyid, 2/22, Zehebî, Târîh, 1/236.

⁵⁴⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/268, Beyhakî, Delâil, 3/294, İbn Kesîr, Bidâye, 4/43, Semhûdî, 3/939.

⁵⁴¹ İbn Sa'd, 3/11, Diyarbekrî, 1/443.

⁵⁴² İbn Sa'd, 3/11, Beyhakî, Delâil, 3/291, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/55, İbn Kesîr, Bidâye, 4/43.

⁵⁴³ Vâkıdî, Megâzî, 1/267, İbn Sa'd, 3/562-563, Beyhakî, Delâil, 3/293, İbn Kayyım, 2/109.

⁵⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/424, Buhârî, Edebül'-müfred, s. 181, Hâkim, 3/23, Zehebî, Târîh, s. 160, İbn Kesîr, Bidâye, 4/38.

⁵⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/314.

⁵⁴⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/424, Buhârî, Edebül'-müfred, s. 181, Hâkim, 3/23, Zehebî, Târîh, s. 160, İbn Kesîr, Bidâye, 4/38.

Senin uzaklaştırdığını yaklaştıracak yoktur!
Senin yaklaştırdığını da uzaklaştıracak yoktur!
Senin vermediğini verecek yoktur!
Senin verdiğini de engelleyecek yoktur!
Senin doğrulttuğunu saptıracak yoktur!
Senin saptırdığını da doğrultacak yoktur!
Allah'ım! Bereketlerini, rahmetini, fazlını ve rızkını yay üstümüze!
Allah'ım! Değişmeyen ve kaybolmayan, tükenmez Cennet nimetlerini Senden isterim!
Allah'ım! İhtiyaç gününde Senden nimet, korku gününde de Senden emniyet isterim!
Allah'ım! Bize verdiğin şeyin şerrinden de, vermediğin şeyin şerrinden de Sana sığınırım!
Allah'ım! Bize imanı sevdire ve onu kalbimizde süsle!
Küfrü, fıskı ve isyanı da bize hoş gösterme, sevimsiz göster!
Bizi doğru yola gidenlerden eyle!
Allah'ım! Bizi Müslümanlar olarak öldür!
Bizi Müslümanlar olarak da dirilt ve perişanlıkla fitneye düşmeksizin bizi salih kimselere kavuştur!
Allah'ım! Senin yolundan yüz çeviren ve Peygamberini inkâr eden kâfirleri öldür! Onlara musibet ve azabını ver!
Allah'ım! Kendilerine Kitab verilen ve İslâm'ı kabul etmeyen kâfirleri de öldür! Ey Gerçek İlah!"⁵⁴⁷

Peygamberimiz Aleyhisselamın Uhud'dan Medine'ye Dönüşü, Sevgi ve Saygı Tezahürüyle Karşılması, Hamne Hatunun Kocasının Şehadeti Haberine Dayanamayarak Feryad Edışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine'ye gitmek üzere, Uhud'dan ayrıldı.⁵⁴⁸

Ensar kadınları; Peygamberimiz Aleyhisselamm sağ salim geldiğini görmek için yollara dökülmüşler, bakışıyorlardı.⁵⁴⁹

⁵⁴⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/315, Ahmed b. Hanbel, 3/424, Buhârî, Edebül'-müfred, s. 181, Hâkim, 3/23, İbn Kesîr, Bidâye, 4/38, Heysemî, 6/121-122.

⁵⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/104, Taberî, Târîh, 3/27, Beyhakî, Delâil, 3/301, İbn Esîr, Kâmil, 2/163, İbn Kesîr, Bidâye, 4/46.

⁵⁴⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/315.

Mus'ab b. Umeyr'in zevcesi Hamne binti Cahş, Peygamberimiz Aleyhisselamla mücahidleri karşılayan kadımlar arasında bulunuyordu.

Kendisine; kardeşi Abdullah b. Cahş'ın şehit olduğu haberi verildi.

Hamne Hatun:

"İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn=Biz, Allah'ın kullarıyız ve O'na döneceğiz!" dedi, Abdullah b. Cahş için Allah'tan mağfiret diledi.

Bundan sonra, Hamne Hatuna, dayısı Hz. Hamza'nın şehit olduğu haberi verildi.

Hamne Hatun, yine:

"İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn=Biz, Allah'ın kullarıyız ve O'na döneceğiz!" dedi ve Hz. Hamza için Allah'tan mağfiret diledi.

Hamne Hatuna eşi Mus'ab b. Umeyr'in şehit olduğu haberi verildiği zaman dayanamayıp feryad edince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Kadın için, kocası bir yana, herşey bir yanadır!⁵⁵⁰

Hamne kardeşinin ve dayısının ölüm haberine dayandı; kocasının ölüm haberine gelince, feryad etti!" buyurdu.⁵⁵¹

Sümeyrâ Hatunun Peygamberimiz Aleyhisselamı Sağ Salim Görünce Kendi Şehitlerine Üzülmeşi

Dinar oğulları kadınlarından⁵⁵² Sümeyrâ Hatunun iki oğlu Numan b. Abdi Amr ve Süleym b. Hâris ile,⁵⁵³ kocası, kardeşi ve babası Uhud'da şehit olmuşlardı.⁵⁵⁴

Bunların şehit oldukları kendisine haber verildiği zaman, Sümeyrâ Hatun:

"Resûlullah Aleyhisselam ne yapıyor? Nasıldır?" diye sormuştu.

Ona:

"Ey filanın anası! O iyidir, Allah'a hamd olsun, senin istediğin gibidir!" dediler.

Sümeyrâ Hatun:

"Onu bana gösteriniz de, ona bir bakayım?" dedi.

⁵⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/104, Taberî, Târîh, 3/27, Beyhakî, Delâil, 3/301, İbn Esîr, 2/163, İbn Kesîr, Bidâye, 4/46.

⁵⁵¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/104, Taberî, Târîh, 3/27, Beyhakî, Delâil, 3/301, İbn Kesîr, Bidâye, 4/47.

⁵⁵² İbn İshak, İbn Hişam, 3/105, Taberî, Târîh, 3/27, İbn Seyyid, 2/23, İbn Kesîr, Bidâye, 4/47.

⁵⁵³ Vâkıdî, Megâzî, 1/292, İbn Sa'd, 3/520-521, 8/428, Belâzurî, Ensâb, 1/334.

⁵⁵⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/105, Taberî, Târîh, 3/27, İbn Seyyid, 2/23, İbn Kesîr, Bidâye, 4/47.

Sümeyrâ Hatuna, Peygamberimiz Aleyhisselamı işaretle gösterdiler. Sümeyrâ Hatun, Peygamberimiz Aleyhisselamı görünce:

“Senden (sen sağ olduktan) sonra, her musibet bizim için hiçtir, önem-sizdir!” dedi.⁵⁵⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamın Namazlarını Mescidde Kılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam kapısının önüne kadar at üzerinde geldi. Yardım edilmedikçe, attan inemedi.

İki dizinin arızalanmış, tutulmuş olduğu görüldü.

Sa’d b. Muaz ile Sa’d b. Ubâde’ye dayanarak evine girdi.

Güneş batınca, Bilal-i Habeşî ezan okudu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, yine Sa’d b. Muaz ile Sa’d b. Ubâde’ye dayanarak Mescide çıktı.

Akşam namazını kıldıktan sonra evine döndü.

Yatsı namazını da Mescidde kıldı.

Hazrec ve Evs kabilelerinin ileri gelenleri, Mescidde Peygamberimiz Aleyhisselamın kapısında, Kureyş müşriklerinden herhangi bir birliğin bas-kın yapması ihtimaline karşı, Peygamberimiz Aleyhisselamı beklediler.

Sa’d b. Ubâde,

Sa’d b. Muaz,

Hubab b. Münzir,

Evs b. Havlî,

Katâde b. Numan,

Abd b. Evs... bekleyenler arasında idi.⁵⁵⁶

Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ali’nin Kılıçlarının Kanını Hz. Fâtıma’ya Yıkatalmaları ve Peygamberimiz Aleyhisselamın “Allah Bize Fethi Nasip Edinceye Kadar, Müşrikler Bir Daha Bizi Bunun Gibi Bir Musibete Uğratamayacaklardır!” Buyuruşu

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Fâtıma’ya:

“Ey kızcağızım! Bunun kanını yıka!

⁵⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/105, Vâkıdî, Megâzî, 1/292, Taberî, Târîh, 3/27, Beyhakî, Delâil, 3/302, İbn Esîr, Kâmil, 2/163, İbn Seyyid, 2/23, İbn Kesîr, Bidâye, 4/47.

⁵⁵⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/334.

Vallahi, bu kılıcım bugün bana sadakat gösterdi, görevini yerine getirdi!" buyurdu.

Hız. Ali de, kılıcını Hz. Fâtıma'ya uzatıp:

"Bunun da kanını yıka!

Vallahi, bu da bana sadakat gösterdi, görevini yerine getirdi!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ali'ye:

"Sen çarpışmakta nasıl sadakat gösterdinse, andolsun ki, Sehl b. Huneyf de, Ebu Düâne de, seninle birlikte hakkıyla çarpışmışlardır!

Allah bize fetih nasip edinceye kadar, artık müşrikler bir daha bizi bunun gibi bir musibete uğratamayacaklardır!" buyurdu.⁵⁵⁷

Mücahidlerin Yaralarına Bakmayarak Hamrâu'l-Esed Seferine Katılmaları

Peygamberimiz Aleyhisselam, Cumartesi günü Uhud'dan Medine'ye döndükten, Pazar günü sabah namazını Mescidde kıldırdıktan sonra, müezzinine (Bilal-i Habeşî'ye):⁵⁵⁸

"Resûlullah Aleyhisselam düşmanınızı takip etmenizi size emrediyor! Dün Uhud'da bizimle birlikte çarpışmada bulunmayanlar gelmeyecek! Ancak çarpışmada bulunanlar gelecekler!" diye seslenerek duyurmasını emir buyurdu.⁵⁵⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın bu tedbire başvurusu, müşriklere Müslümanların hâlâ güçlü olduklarını hissettirmek, yenilgiye uğramış olmalarının kendilerini korkutmadığını gösterip onları korkutmak için idi.⁵⁶⁰

Müşrikler her ne kadar Mekke'ye dönmek üzere Uhud'dan ayrılmış iseler de, onların geri dönüp Medine üzerine yürüyebileceklerinden endişelenilmekte idi. Bunun için:

"Düşmanların ardı sıra kim gidip onları takip eder?" buyurulunca, bu davete İslâm mücahidlerinden yetmiş kişi hemen icabet etti.⁵⁶¹

Sa'd b. Muaz, kabilesi olan Abdüleşhel oğullarının yanlarına varıp:

⁵⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/106, Taberî, Târih, 3/27, İbn Seyyid, 2/24, İbn Kesîr, Bidâye, 4/47.

⁵⁵⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/334, İbn Sa'd, 2/49.

⁵⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/107, Vâkıdî, Megâzî, 1/334, İbn Sa'd, 2/49, Belâzurî, Ensâb, 1/338, Taberî, Târih, 3/28, Beyhakî, Delâil, 3/314, İbn Esîr, Kâmil, 2/164, İbn Seyyid, 2/37, Zehebî, Târih, s. 181, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49.

⁵⁶⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/107, Taberî, Târih, 3/28, Beyhakî, Delâil, 3/314, İbn Seyyid, 2/37, Zehebî, Târih, s. 181, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49.

⁵⁶¹ Buhârî, Sahîh, 5/38.

“Resûlullah Aleyhisselam düşmanınızı takip etmenizi size emir buyuruyor” dedi.⁵⁶²

Abduleşhel oğullarından⁵⁶³ Abdullah b. Sehl ile Râfi' b. Sehl,⁵⁶⁴ Peygamberimiz Aleyhisselamla birlikte savaşmışlar ve yaralı olarak da Medine'ye dönmüşlerdi.

Peygamberimiz Aleyhisselamın düşmanı takip için Müslümanları davet ettirdiğini işittikleri zaman:

“Resûlullah Aleyhisselamla birlikte olan bir savaşı kaçırır mıyız hiç? Valahi, bizim için bir binit de yok! Hem yaralıyız da!” dedilerse de, yarası diğerine nazaran hafif olan ağır olanı gâh yürüttü, gâh sırtında taşıdı, düşmanı takip seferinden geri kalmadılar.⁵⁶⁵

Useyd b. Hudayr, yaralarının tedavisiyle uğraşmayı bırakarak:

“Ben Allah'ın ve Resûlünün davetini işittim ve ona boyun eğdim!” dedi ve hemen silahlanıp Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi.

Sa'd b. Ubâde de, acele hazırlanıp hareket etmelerini Benî Sâidelere emretti. Onlar da, hemen silahlarını kuşanıp geldiler.

Ebu Katâde de, Hurbâ halkına:

“Şu seslenen kişi düşmanınızı takibe çıkmanızı Resûlullah Aleyhisselamın size emrettiğini bildiriyor!” deyince, onlar da yaralarının tedavisini bırakarak silaha sarıldılar.⁵⁶⁶

Düşmanı takip için Hamrâu'l-Esed seferine çıkanların hemen hepsi yaralı idiler:

Bu cümleden olarak:

Peygamberimiz Aleyhisselamın rebaiye dişi kırılmıştı. Dudağı, yüzü ve alını yaralı idi.⁵⁶⁷

⁵⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/334.

⁵⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/107, Vâkıdî, Megâzî, 1/335.

⁵⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/335.

⁵⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/107, Vâkıdî, Megâzî, 1/335-336, Taberî, Târih, 3/28, Beyhakî, Delâil, 3/314-315, Zehebî, Târih, s. 181-182, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49.

⁵⁶⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/334-335.

⁵⁶⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/84-85, Vâkıdî, Megâzî, 1/243, 244, 247, İbn Seyyid, 2/12, Zehebî, Târih, s. 155, 156, İbn Kesîr, Bidâye, 4/23-24.

Abdurrahman b. Avf, yirmi yerinden,⁵⁶⁸
Talha b. Ubeydullah, yirmidört yerinden,⁵⁶⁹
Hıraş b. Sımme, on yerinden,⁵⁷⁰
Useyd b. Hudayr, ondokuz yerinden,
Kâ'b b. Malik, ondokuz yerinden,
Kutbe b. Âmir, dokuz yerinden,
Tufeyl b. Nûman, onüç yerinden,⁵⁷¹
Ebu Dücâne, birçok yerlerinden,⁵⁷²
Ümmü Umâre Nuseybe Hatun onüç yerinden yarah idi.⁵⁷³
Benî Selimelerden dört yüz ağır yaralı vardı.
Peygamberimiz Aleyhisselam, onları görünce:
“Allah'ım! Selime oğullarına rahmet et!” diyerek dua etti.⁵⁷⁴
Sa'd b. Muaz'm mensup olduğu Abdüleşhel oğullarından sağ kalanların
hemen hepsi,⁵⁷⁵ otuzu yaralı idi.⁵⁷⁶
Bu yaralı mücahidler de, hazırlanıp Ebu İnebe kuyusunun yanında Pey-
gamberimiz Aleyhisselamın safına katıldılar.⁵⁷⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam; düşmanı takibe çıkmalarını mücahidlere
emrettiği zaman, baş münafık Abdullah b. Übeyy b. Selûl de:

“Ben de hayvanıma binip seninle birlikte takibe çıkayım mı?” diye sor-
muştu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Hayır!” buyurdu.⁵⁷⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, Mescide girip iki rekat sefer namazı kıldı.
Mücahidler, Mescidin çevresinde toplanmış bulunuyorlardı.

⁵⁶⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/88.

⁵⁶⁹ İbn Sa'd, 3/217.

⁵⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/335, İbn Sa'd, 3/564.

⁵⁷¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/334-335.

⁵⁷² Vâkıdî, Megâzî, 1/241.

⁵⁷³ Vâkıdî, Megâzî, 1/269.

⁵⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/334-335.

⁵⁷⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/335.

⁵⁷⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/316.

⁵⁷⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/334-335.

⁵⁷⁸ Beyhakî, Delâil, 3/217, Zehebî, Târih, s. 181, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49.

Takip birliğinin erzakı, Sa'd b. Ubâde tarafından bağışlanan üç deve yükü hurma ile, et ihtiyaçları için yanlarına aldıkları boğazlanacak birkaç deveden ibaretti.⁵⁷⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, bağlanmış sancağını getirtip Hz. Ali'ye verdi.

Sancağını Hz. Ebu Bekir'e verdiği de rivayet edilir.⁵⁸⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine'de yerine yine İbn Ümmi Mektum'u vekil bıraktı.⁵⁸¹

Takip Birliği Hamrâu'l-Esed'de

Peygamberimiz Aleyhisselam; gündüzün odun toplamalarını, gece olunca da herkesin birer ateş yakmalarını emir buyurdu.⁵⁸²

Bunun üzerine herkes birer ateş yakınca, beşyüz ateş yandı.

Yanan ateşlerin ışıkları en uzak yerlerden görünür, düşmanları korkutur oldu.⁵⁸³

Müşrikler Hamrâu'l-Esed'e gecenin ilk saatlerinde inmişler, sonra da oradan kalkıp gitmişlerdi.

Müşriklerin şairlerinden Ebu Azze ise, güneş yükselinceye kadar, orada uyuyakalmıştı.

İslâm mücahidleri Hamrâu'l-Esed'e geldikleri zaman uyanıp sağına soluna bakmaya başlamış, Asım b. Sabit onu yakalamıştı.⁵⁸⁴

Ebu Azze:

"Yâ Muhammed! Ben Uhud seferine zorlanarak çıktım. Bakıma muhtaç kızlarım var! Lutfet, beni serbest bırak!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Senin bana evvelce vermiş olduğun kesin söz nerede kaldı?⁵⁸⁵

Vallahi, bundan sonra sen bir daha ellerini yanaklarına süremeyecek ve 'İki kere Muhammed'i aldattım ve onunla eğlendim' diyemeyeceksin.⁵⁸⁶

⁵⁷⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/336, 338.

⁵⁸⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/336, İbn Sa'd, 2/49, İbn Seyyid, 2/38.

⁵⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/108, Taberî, Târih, 3/28, İbn Seyyid, 2/37.

⁵⁸² Vâkıdî, Megâzî, 1/338.

⁵⁸³ Vâkıdî, Megâzî, 1/338, İbn Sa'd, 2/49, İbn Seyyid, 2/38.

⁵⁸⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/309, Belâzurî, Ensâb, 1/335-336.

⁵⁸⁵ Beyhakî, Sünen, 9/65.

⁵⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/110, Vâkıdî, Megâzî, 1/309, İbn Sa'd, 2/49, Belâzurî, Ensâb, 1/335, Beyhakî,

Mü'min bir yılın deliğinden iki kere sokulmaz, ısırlmaz!⁵⁸⁷

Vur boynunu şunun ey Zübeyr!" buyurdu.⁵⁸⁸

Ebu Azze'nin boynunun Asım b. Sabit tarafından vurulduğu da rivayet edilir.⁵⁸⁹

Ma'bed b. Ebi Ma'bed'in Ebu Süfyan'ı Korkutarak Medine'ye Dönmek, Baskın Yapmaktan Vazgeçirip Ona Mekke Yolunu Tutturuşu

Huzâa kabilesinin Müslümanları ve müşrikleri, Peygamberimiz Aleyhisselamın Tihame bölgesindeki sırdaşları idiler.

Olan biten hiçbir şeyi Peygamberimiz Aleyhisselamdan gizlemezlerdi.

Ma'bed, o zaman, müşrikti.

Uhud musibetinden dolayı, Peygamberimiz Aleyhisselama:

"Ey Muhammed! Vallahi, senin ve ahabının musibete uğramanız bizim çok ağırımıza, gücümüze gitti.

Biz, onların içinde, sana Allah'tan âfiyet dilerdik?" dedi ve Hamrâu'l-Esed'den ayrılıp yoluna devam etti.

Ma'bed; Revha'da Ebu Süfyan b. Harb ve onunla birlikte olanlara rastladı ki, onlar geri dönüp Peygamberimiz Aleyhisselamla ahabına tekrar saldırmaya azmetmiş bulunuyorlardı.

Ebu Süfyan, Ma'bed b. Ebi Ma'bed'i görünce, ona:

"Ey Mâbed! Arkadakilerden, gerindekilerden ne haber var?" diye sordu.

Ma'bed:

"Muhammed ahabıyla birlikte çıkmış, öyle bir toplulukla sizi arıyor ki, ben şimdiye kadar bunun bir benzerini daha görmemişimdir!

Onlar size karşı öyle kızgınlık ateşiyle yanıyor, dış biliyorlar ki, sorma!

Sizin çarpışma gününüzde ondan geri kalan kimseler de, yaptıklarına pişman olarak toplanmışlar!

Kendilerinde, size karşı, bir benzerini daha görmediğim bir kızgınlık var!" dedi.

Sünen, 9/65, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

⁵⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/111, Vâkıdî, Megâzî, 1/309, İbn Sa'd, 2/43, Belâzurî, 1/335, Beyhakî, Sünen, 9/65, İbn Esîr, Kâmil, 2/165, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

⁵⁸⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/110, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

⁵⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/111, Vâkıdî, Megâzî, 1/309, İbn Sa'd, 2/43, Belâzurî, Ensâb, 1/335, Beyhakî, Sünen, 9/65, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

Ebu Süfyan:

“Yazıklar olsun sana! Ne söylüyorsun sen?!” dedi.

Ma’bed:

“Vallahi, sen buradan daha ayrılmadan, onların atlarının alınlarını göreceksin!” dedi.

Ebu Süfyan:

“Vallahi, biz onların arkada kalanlarının da köklerini kazımak üzere saldırmaya karar vermiştik!” dedi.

Ma’bed:

“Ben seni bundan men ederim.

Vallahi, gördüğüm şey üzerine, onlar hakkında birkaç beyit söylemekten kendimi alamadım!” dedi.

Ebu Süfyan:

“Söylediğin beyitlerde neler söyledin bakalım?” diye sordu.

Ma’bed:

“Şöyle söyledim!” diyerek okuduğu beyitlerde şöyle dedi:

“Askerlerinin çokluğundan ve gürültülerinin dehşetinden, hayvanım az kalsın yere çökecekti!

Sanki yeryüzünde at ve insan seli akıyor!

Yanlarında, mızrak ve kalkanları bulunmayan, silahsız, bodur ve şanlı arslanlar koşuyorlardı!

Onların ağırlıklarından yeryüzü ağdıracak sandım!

Acele, yanlarından uzaklaştım.

Onlar, yalnız ve yardımsız bulunmayan liderleriyle yükselmişler!

Onlar, sizinle karşılaşınca, Batha vadisi ve sakinleri ırgalanıp sallanacak!

Yazık oldu, dedim, Harb’in oğlu Ebu Süfyan’a!

Ben güneş altında kavrulan Mekkeliler ve onlardan her düşünen kişi için, sonucun dehşetini haber veren bir uyarıcıyım!

Anlatmaya çalıştığım ordu Ahmed’in ordusudur ki, o düşük ve bayağı insanlardan derlenmemiştir.

Benim tavsiflerim ve uyarılarım boş laflardan ibaret değildir!”

Ebu Süfyan ve yanındakiler, Ma’bed’in şiirini beğendiler ve övdüler.⁵⁹⁰

Ebu Süfyan’la arkadaşlarının kalblerine korku düştü.

⁵⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/108-109, Vâkudî, Megâzî, 1/338-339, Taberî, Târîh, 3/28-29, Beyhakî, Delâil, 3/315-316, Zehebî, Târîh, s. 182-183, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49-50.

Medine'ye dönmekten vazgeçip acele Mekke yolunu tuttular.
Ma'bed b. Ebi Ma'bed, Peygamberimiz Aleyhisselama Huzâalî bir adam göndererek durumu haber verdi.⁵⁹¹

Ebu Süfyan'm Mekke'ye Giderken Peygamberimiz Aleyhisselama Tehdit Haberi Salışı

Mekke'ye yöneldiği sırada, Ebu Süfyan'a Abdulkays oğullarından bir kafilâ rastladı.

Ebu Süfyan, onlara:

“Nereye gitmek istiyorsunuz!” diye sordu.

Abdulkays oğulları:

“Medine'ye gitmek istiyoruz!” dediler.

Ebu Süfyan:

“Ne için gidiyorsunuz?” diye sordu.

Abdulkays oğulları:

“Yiyecek almak için gidiyoruz!” dediler.

Ebu Süfyan:

“Sizi, benim tarafımdan söylenecek sözleri Muhammed'e söylemek üzere elçi olarak göndersem, bu vazifeyi yerine getirince de yarın Ukaz panayırında develerinize kuru üzüm yüklemem olur mu?” dedi.

Abdulkays oğulları “Olur!” dediler.

Ebu Süfyan:

“Ona, kavuştuğunuzda haber veriniz ki; biz onun ve ashabının üzerine yürümeye ve köklerini kazımaya karar verdik!” dedi.

Abdulkays oğulları Peygamberimiz Aleyhisselama Hamrâü'l-Esed'de rastlayıp, Ebu Süfyan'ın söylediği sözleri bildirdiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hasbünallah ve ni'mel vekîl=Allah bize yeter! O ne güzel Vekîl'dir!⁵⁹² Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; onlar (dediklerini yapmaya kalkacak olurlarsa) Allah tarafından azab alâmeti olarak hazırlanacak taşlara tutulurlar, orada kalıp sabahlarılarsa, geçmiş gün gibi silinir giderlerdi!” buyurdu.⁵⁹³

⁵⁹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/340.

⁵⁹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/109, Vâkıdî, Megâzî, 1/339-340, Taberî, Târîh, 3/29, Beyhakî, Delâil, 3/316-317, İbn Esîr, Kâmil, 2/164-165, Zehebî, Târîh, s. 182, 184, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49-50.

⁵⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/110, Vâkıdî, Megâzî, 1/339, İbn Seyyid, 2/38, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hamrâû'l-Esed'de üç gün oturduktan sonra, Medine'ye döndü.⁵⁹⁴

Münafıklarla Yahudilerin Nifak ve Fesada Koyulmaları

Uhud savaşı bir belâ, bir imtihan, herkesin içindekini dışına vurma günü olmuş; mü'mini, münafıkı ayırd etmişti.⁵⁹⁵

Münafıklar; Müslümanların şehitlerine ağlayıp sızlamalarını Müslümanları Peygamberimiz Aleyhisselamdan ayırmak için bir fırsat saydılar.

Yahudilerin hıyanet ve yaramazlıkları da açığa çıktı.

Medine'de nifak ve fesad kazam kaynamaya başladı.

Yahudiler, Peygamberimiz Aleyhisselam hakkında:

"Eğer gerçekten peygamber olsaydı, Kureyş müşriklerini yener, onlara yenilmezdi! Kendisinin hükümdarlıktan, saltanattan başka bir maksadı yoktur!" diyorlardı.

Münafıklar da aynı şeyi söylüyor, yaralı Müslümanlara:

"Bize itaat etmiş olsaydınız, uğradığınız musibete uğramazdınız!" diyorlardı.⁵⁹⁶

Abdullah b. Übeyy b. Selûl ve onunla birlikte olan münafıklar, Peygamberimiz Aleyhisselamla sahabilerinin yaralanmış olmalarına seviniyorlar, çirkin sözler söylüyorlar, yaygara koparmaktan geri durmuyorlardı.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl, Uhud'da yaralanmış olan oğluna:

"Sen benim görüşümü dinlemeyen, gençlerin görüşüne uyan Muhammed'le Uhud'a gitmeseydin, bu musibete uğramazdın! Vallahi, ben işin bu sonuca varacağını görür gibiydim!" diyor, oğlu Abdullah ise:

"Allah'ın Resûlüne ve Müslümanlara yapmış olduğu şeyde, muhakkak, hayır ve hikmet vardır!" diyerek cevap veriyordu.⁵⁹⁷

Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün Mescidden Kovuluşu

Peygamberimiz Aleyhisselam Medine'ye hicret edip geldikten ve Mescid yapıldıktan sonra, Abdullah b. Übeyy b. Selûl her Cuma günü Mescide

⁵⁹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/108, Taberî, Târîh, 3/28, Beyhakî, Delâil, 3/315, İbn Seyyid, 2/37.

⁵⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/112.

⁵⁹⁶ Beyhakî, Delâil, 3/216-217, İbn Kesîr, Bidâye, 4/48.

⁵⁹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/317.

gelir, daima Mescidin belli bir yerinde oturur, hiç kimse ona itiraz etmez, kendisinin mevkiine ve kavmine hürmeten, bu hareketi hoş görülürdü.

Peygamberimiz Aleyhisselam Cuma günü Mescidde Müslümanlara hutbe irad edip oturunca, Abdullah b. Übeyy b. Selûl ayağa kalkar ve:

“Ey insanlar! Allah’ın aranızda bulundurup sizi onunla galip ve üstün kıldığı, şereflendirdiği bu Resûlüne yardım ediniz ve saygı gösteriniz! Onun sözlerini dinleyiniz ve kendisine itaat ediniz!” der, otururdu.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl, Uhud günü, yapılmayacak şeyi yaptığı, kendisine uyan halk ile geri döndüğü zamana kadar, hep böyle yapardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam Hamrâü’l-Esed seferinden döndükten sonra, Cuma günü, Abdullah b. Übeyy b. Selûl yine öteden beri yapmakta olduğunu yapmak için ayağa kalkınca, Müslümanlar elbisesinin eteklerinden çekerek, ona:

“Otur ey Allah düşmanı! Sen buraya lâıyk değilsin! Sen yapacağın kötülüğü yaptın!” dediler.⁵⁹⁸

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî ile Ubâde b. Sâmit, orada bulunanların, Abdullah b. Übeyy b. Selûl’e en sert ve katı davrananları idiler.

Muhacirlerden, ona müdahale eden olmadı.

Ebu Eyyub İbn Übeyy’in sakalından tuttu, Ubâde b. Sâmit de boynundan itti ve:

“Sen buraya lâıyk değilsin!” dediler.⁵⁹⁹

Abdullah b. Übeyy b. Selûl, ne yapacağını şaşırdı, dışarı çıktı.

“Sanki ben büyük bir kabahat işlemişim, kötü bir söz söylemişim?! Vallahi ben onun işini pekiştirmek için ayağa kalkmıştım!” diyerek dert yanmaya başladı.⁶⁰⁰

Mescidin kapısında bir adamla, Muavviz b. Afrâ ile karşılaştı.

Muavviz, ona:

“Yazıklar olsun sana! Ne oldu sana?” diye sordu.

İbn Übeyy:

“Onun işini pekiştirmek için ayağa kalkmıştım. Sanki büyük bir kabahat işlemişim, kötü bir söz söylemişim gibi, onun ashabından birtakım adamlar yerlerinden fırlayıp üzerime yürüdüler, beni çekmeye, itmeye, suçlamaya,

⁵⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/111, Beyhakî, Delâil, 3/318, Zehebî, Târîh, s. 184, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

⁵⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/318, Zehebî, Târîh, s. 184, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

⁶⁰⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/111, Vâkıdî, Megâzî, 1/318, Zehebî, Târîh, s. 184, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51.

azarlamaya başladılar. Halbuki, ben onun işini pekiştirmek için kalkmış-tım!” dedi.

Muavviz:

“Yazıklar olsun sana! Dön de, Resûlullah Aleyhisselam senin için Allah’tan af ve mağfiret dilesin!” dedi.

İbn Übeyy:

“Vallahi onun benim için af ve mağfiret dilemesini istemiyorum!” dedi.⁶⁰¹

Mescidde Müslümanlarla birlikte oturduğunu gördüğü⁶⁰² oğluna da:

“Muhammed beni Sehl ve Süheyl’in hurma kurutma yeri olan(!) Mescid-den çıkardı!” dedi.⁶⁰³

Bir Şehit Yavrusunun Evlat Edinilişi

Beşir (Bişr) b. Akrebe der ki:

“Babam Akrebe, Peygamber Aleyhisselamın yanında bazı gazalarda,⁶⁰⁴ Uhud’da⁶⁰⁵ şehit olup da ağladığım bir sırada, Peygamber Aleyhisselam yanıma uğradı⁶⁰⁶ ve bana:

‘Ey sevgilicik! Ağlama!⁶⁰⁷ Sus!⁶⁰⁸ Ben senin baban olursam, Âişe de annen olursa, razı olmaz mısın?’ buyurdu.⁶⁰⁹

‘Babam, anam sana feda olsun yâ Rasûlallah!⁶¹⁰ Evet! Razı olurum!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam, başımı sığadı.

Başımın saçları ağardığı halde, Resûlullah Aleyhisselamm elinin değdiği yerlerin saçları siyah kaldı, hiç ağarmadı.

Dilimde de pelteklik vardı.

⁶⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/111, Vâkıdî, Megâzî, 1/318-319, Beyhakî, Delâil, 3/318, Zehebî, Târih, s. 184, İbn Kesîr, Bidâye, 4/51-52.

⁶⁰² Vâkıdî, Megâzî, 1/319.

⁶⁰³ Vâkıdî, Megâzî, 1/319, İbn Sa’d, 3/489.

⁶⁰⁴ Buhârî, Târih, c. 1, ks. 2, s. 78, İbn Hacer, İsâbe, 1/153.

⁶⁰⁵ İbn Abdilberr, 1/176, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/62.

⁶⁰⁶ Buhârî, Târih, c. 1, ks. 2, s. 78, İbn Abdilberr, 1/176, İbn Asâkîr, Târih, 3/269, İbn Hacer, İsâbe, 1/153.

⁶⁰⁷ İbn Asâkîr, Târih, 3/269.

⁶⁰⁸ Buhârî, Târih, c. 1, ks. 2, s. 78, İbn Hacer, İsâbe, 1/153.

⁶⁰⁹ Buhârî, c. 1, ks. 2, s. 78, İbn Abdilberr, 1/176, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 4/62, İbn Asâkîr, 3/269, İbn Hacer, İsâbe, 1/153.

⁶¹⁰ Buhârî, Târih, c. 1, ks. 2, s. 78.

Resûlullah Aleyhisselam ağzıma püskürünce, peltekliğim de geçti.⁶¹¹

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Senin adın ne?’ diye sordu.

‘Bışr!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Hayır! Sen, Beşir’sin!’ buyurdu.”⁶¹²

Uhud Savaşı Durumunun Âl-i İmran Sûresinde Açıklanışı

Yüce Allah’ın Peygamberimiz Aleyhisselama indirdiği Âl-i İmran sûresinin altmış âyeti, Uhud savaşı durumu ile ilgili idi.⁶¹³

Misver b. Mahreme Uhud savaşı haberini sorduğu zaman, Abdurrahman b. Avf:

“Âl-i İmran sûresinin 120. âyetinden sonrasını oku! Bizimle Uhud’da bulunmuş gibi olursun!” demiştir.⁶¹⁴

Âl-i İmran sûresinde, bu hususta şöyle buyrulur:

“Hani, sen mü’minleri muharebeye elverişli yerlerde yerleştirmek üzere, erkenden aileden ayrılmıştın.

Allah, herşeyi işiten ve bilendi.”

“O zaman, içinizden iki zümre (ordunun iki kanadını teşkil eden Hazrecîlerden Selime oğulları ile Evsîlerden Hârise oğulları) zaaf göstermek istemişti.

Halbuki, onların yardımcısı Allah’tı.

Mü’minler, ancak Allah’a güvenip dayanmadır.”

“Andolsun ki; siz sayıca çok az, kuvvetçe çok zayıf iken, Allah size Bedir’de yardım etmişti.

(Allah’ın buyruklarını yerine getirmek, yasakladıklarından geri durmak suretiyle) Allah’tan sakının ki, şükretmiş olasınız!”

“O vakit, sen, mü’minlere:

‘İndirilen üç bin melek, Rabbinizin size imdad etmesi yetmez mi?’ diyordun.”

⁶¹¹ Buhârî, Târîh, c. 1, ks. 2, s. 78, İbn Hacer, İsâbe, 1/153.

⁶¹² İbn Asâkîr, Târîh, 3/269.

⁶¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/112, Beyhakî, Delâil, 3/274-275, İbn Seyyid, 2/27, Zehebî, Târîh, s. 159.

⁶¹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/327, Belâzurî, Ensâb, 1/327.

“Evet! Siz sabır ve sebat eder ve itaatsizlikten sakınırsanız, şunlar da ansızın üzerinize geliverirlerse, Rabbiniz size belirli alâmetleri olan beş bin melek ile imdad edecektir.”

“Allah, bu imdadı, size zaferin bir müjdesi olsun, kalbleriniz onunla yatışsın diye yaptı.

Yoksa, yardım ve zafer, ancak yegâne galib ve yegâne hikmet sahibi olan Allah tarafından’dır.”

(Bir de, Allah’ın bu imdadı) küfredenlerden ileri gelenlerin bir kısmını bölmek, öldürmek veya esir etmek veya onları perişan ve helâk etmek ve böylece maksatlarına eremeden elleri boş döndürmek içindi.”

“(Ey Resûlüm! Kulların) iş(lerin)den hiçbir şey sana ait değildir.⁶¹⁵

(Allah) ya onların tevbesini kabul eder, yahut onları zalim oldukları için azaba uğratar?”

“Göklerde ne var, yerde ne varsa, hepsi Allah’ındır.

O, kimi dilerse yarlıgar, kimi dilerse azaba uğratar.

Allah çok yarlıgayıcıdır, çok esirgeyicidir.”

“Allah’a ve Resûle itaat ediniz ki, rahmete kavuşturulasınız.”

“Rabbinizin mağfiretine, ve takva sahipleri için hazırlanmış olan, göklerle yer enindeki Cennete koşunuz!”

“Onlar (o takva sahipleri) ki, bollukta ve darlıkta infak edenler, kızdırları zaman öfkelerini yutan (yenen)ler, insanların kusurlarını affedip geçenlerdir.

Allah iyilik edenleri sever.”

“Onlar ki, bir kabahat yaptıkları veya nefislerine zulmettikleri zaman, Allah’ı anarak hemen günahlarının bağışlanmasını isteyenlerdir.

Günahları, Allah’tan başka kim bağışlayabilir?

Hem onlar ki, işledikleri günah üzerinde, bilip dururlarken, ısrar da etmeyenlerdir.”

“İşte onlar ki, kendilerinin mükâfatı, Rablerinden gelecek bir bağışlama ve altından ırmaklar akan Cennetlerdir ki, orada temelli kalıcıdırlar.

Böyle yapanların mükâfatı ne güzeldir!”

“Sizden önce, birçok vak’alar, şeriatlar gelmiş geçmiştir.

⁶¹⁵ Peygamberimiz Aleyhisselam, yaralandığı, eli yüzü kana boyandığı zaman “Peygamberlerine bu muameleyi revâ gören bir kavim nasıl felah bulur?” diyerek şikâyetlenmişti.

Onun için, yeryüzünde gezin, dolaşın da (Âd, Semûd, Lût, Medyen kavmi gibi şirke sapmış), peygamberleri yalanlamış olanların âkıbetleri ne olmuş bir görün!”

“Bu, bütün insanlara bir beyan, Allah’ın buyruklarını yerine getirenler, yasakladıklarından da geri duranlar için bir hidayet ve bir öğüttür!”

“Ey mü’minler! (Uğradığınız musibetlerden dolayı) gevşemeyiniz! Ümitsizliğe düşmeyiniz! Mahzun da olmayınız!

Sizler (Peygamberimi ve onun Benim tarafımdan size getirip tebliğ ettiğini doğrulayan) mü’minler iseniz, (düşmanlarınıza) üstünsünüzdür!”

“Eğer size (Uhud’da bir yara değmiş bulunuyorsa, Bedir savaşında) o kavme (müşriklere) de o kadar yara değmiştir.

O günler (öyle günlerdir) ki, biz onları insanlar arasında (gâh lehlerinde, gâh aleyhlerinde olmak üzere) döndürür dururuz.

Bu da, Allah’ın Ezeldeki ilmini iman edenlere açıklaması, içinizden şehitler edinmesi, mü’minleri tertemiz yapması, kâfirleri de murdar ölümle helâk etmesi içindir.

Allah zalimleri sevmez.”

“Yoksa, siz Allah içinizden savaşanları (savaşmayanları) belli etmeden, sebat edenleri (sebat etmeyenleri) belli etmeden, Cennete girivereceğinizi mi sandınız?”

“Andolsun ki; siz, ölümle karşılaşmadan önce, onu arzulamıştınız.

İşte, onu gördünüz de!

Fakat, siz (seyirciler gibi) bakıyordunuz!”

“Muhammed öldürüldü!’ şâyiası üzerine bozguna uğrayıp düşmanlarınızdan kaçtınız!)

Muhammed, bir resûlden başka (birşey) değildir.

Ondan önce de, nice resûller gelmiş geçmiştir.

Şimdi, o ölür ya da öldürülürse, ökçelerinizin üzerinde gerisin geri mi döneceksiniz?!

Kim böyle iki ökçesi üzerinde ardına dönerse, elbette, Allah’a hiçbir şeyle zarar vermiş olmaz!

Allah şükür ve sebat edenlere mükâfat verecektir.”

“Allah’ın izni olmadıkça, hiçbir kimseye ölme yoktur!

O, kararlaştırılmış bir yazıdır.

Kim (ahiret sevabını istemez) dünya menfaatini isterse, kendisine ondan veririz. (Onun ahiret nasibi olmaz!)

Kim de ahiret sevabını isterse, (dünyadaki rızıkla birlikte) ona da ondan veririz.

Biz şükredenleri (Allah'ın buyruklarını yerine getirenleri, yasakladıklarından da sakınanları) mükâfatlandıracağız.”

“Nice peygamber(ler geldi geçti ki) onların yanlarında Allah adamlarından birçokları bulunup savaştılar da, Allah yolunda başlarına gelen (belâ)dan dolayı ne gevşeklik, ne de zaaf gösterdiler.

Onlar düşmana boyun da eğmediler.

Hiç şüphesiz, Allah sabır ve sebat edenleri sever.

İşte, onların sözleri de:

‘Ey Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlığımızı bağışla! Cihad meydanında ayaklarımızı sabit kıl! Kâfirler cemaatına karşı bize yardım et!’ demelerinden başka birşey değildi.

(Peygamberleri şehit edildiği halde, onlar, sizin yaptığınız gibi yapmıdılar.)”

“Nihayet, Allah da onlara hem dünya nimetini, hem de ahiretin güzel (istihkaklarından fazla olan) sevabını verdi.

Allah iyi hareket edenleri sever.”

“Ey iman edenler! Eğer siz küfür ve inkâr edenlere itaat edecek olursanız, sizi ökçelerinizin üstünde (gerisin geri küfre) çevirirler de, (dünyada da, ahirette de) büyük zarara uğrayanların haline dönersiniz!”

“Hayır! Sizin Mevlânız, yardımcınız Allah’tır!

O, yardım edenlerin, edeceklerin en hayırlısıdır.”

“Hakkında Allah’ın hiçbir hüccet (delil) indirmedığı şeyleri ona eş tanıdıklarından dolayı küfredenlerin kalbine şiddetli bir korku salacağız.

Onların yurtları ateştir!

Zalimlerin dönüp varacağı yer, ne kötüdür!”

“Andolsun ki; Allah’ın size olan va’di -O’nun izniyle onları (düşmanları) kolayca öldüregeldiğiniz, hatta sevmekte olduğunuz (zaferi) de size gösterdiği zamana kadar- yerine gelmişti.

Sonra, siz isyan ettiniz, verilen emir hakkında çekiştiniz, yılgınlık gösterdiniz!

İçinizden kimi dünyayı istiyor, kimi ahireti diliyordu.

Sonra, Allah size ibtilâ vermek için, onları (düşmanları) geri çevirdi.

(Bununla beraber), sizi muhakkak bağışladı da.

Zaten, Allah mü'minler hakkında bol lutuf ve inayet sahibidir.”

“O zaman, siz (harp meydanından) boyuna uzaklaşıyor, kimseye dönüp bakmıyordunuz!

Resûlullah ise, arkanızdan sizi çağırıp duruyordu!

Bunun üzerine, Allah sizi keder üzerine kederle cezalandırdı ki, ne elinizden giden (zafer)e, ne de başınıza gelen musibete mahzun olmayasınız.

Allah bütün yaptıklarımızdan, yapacaklarınızdan haberdardır.”

“Sonra (Allah) o kaderin arkasından üzerinize öyle bir uyku indirdi ki, o, içinizden bir zümreyi örtüp bürüyordu.

Bir zümre de canlarının sevdasına düşmüştü. Allah’a karşı, haksız yere, Cahiliye zannı gibi kötü zanlarda bulunuyor ve ‘Bu işten bize ne var?’ diyorlardı.

De ki: ‘Bütün iş, Allah’ındır!’

Onlar, sana açmayacaklarını içlerinde saklıyorlar, ‘Bize o va’dolunan işten bir pay olsaydı, burada öldürülmezdik!’ diyorlardı.

Onlara şöyle de: ‘Siz Uhud’a çıkmayıp da evlerinizde oturmuş olsaydınız bile, öldürülmeleri üzerlerine yazılmış, takdir edilmiş olanlar, yine muhakkak vurulup düşecekleri yerlere çıkıp gidecekti (öldürüleceklerdi).’

Allah bunu göğüslerinizdekini yoklamak ve kalblerinizdekini temizlemek için yaptı.

Allah sinelerde saklanan herşeyi bilendir.”

“Şüphe yok ki, iki ordu karşılaştığı gün, içinizden geri dönenler var ya, onları irtikap ettikleri bazı şeyler yüzünden ancak şeytan kaydırmak istedi.

Andolsun ki; Allah, yine, onları affetti.

Çünkü Allah çok yarlıgayıcıdır, cezalandırmakta acele edici değildir.”

“Ey iman edenler! Siz o küfredip de yeryüzünde seyahat ve seferde yahut gazâda bulundukları zaman ölen kardeşleri hakkında ‘Bizim yanımızda olsalardı, ölmezler, öldürülmezlerdi!’ diyenler gibi olmayınız!

Allah bunu onların yüreklerinde bir hasret kalması için yaptı.

Allah hem diriltir, hem öldürür.

Allah ne yaparsanız hakkıyla görendir.”

“Andolsun ki; eğer Allah yolunda ölür veya öldürülürseniz, Allah’ın bir yarlıgaması ve esirgemesi, onların toplayacakları bütün şeylerden (dünyalıklardan) muhakkak daha hayırlıdır.”

“Andolsun ki; ölmeniz de, öldürülmeniz de, muhakkak hepiniz Allah’ın huzurunda toplanacaksınız!”

“(Müslümanlar, başından dağıldıktan sonra dönüp yanına geldikleri zaman) sen Allah’tan gelen bir esirgeme sayesinde ki, onlara yumuşak davrandın,

Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar etrafından herhalde dağılır giderlerdi.

Artık sen onları bağışla. Allah’tan da, günahlarının bağışlanmasını iste. İş hususunda da onlarla müşavere et!

Bir kere de azmettin mi, artık Allah dayan!

Çünkü Allah kendisine dayananları sever.”

“Allah size yardım ederse, artık sizi yenecek yoktur!

Şayet sizi yardımsız bırakırsa, O’ndan sonra, size yardım edebilecek kim var?

Mü’minler ancak Allah’a güvensin, dayansınlar?”

“Allah’ın rızasını tâbi olan kimse, Allah’ın hışmına uğrayan ve durağı Cehennem olan adam gibi midir?

O, ne kötü dönüş yeridir!”

“Onlar (Allah’ın rızasına tâbi olanlar) ise, Allah katında derece derecedir. Allah, (kim) ne yaparlarsa, hakkıyla görendir.”

“Andolsun ki; mü’minler daha önce apaçık ve kesin bir sapkınlık içinde bulunuyorlarken, Allah, içlerinden ve kendilerinden, onlara âyetlerini okur, onları tertemiz yapar, onlara Kitab ve hikmeti öğretir bir resûl göndermiş olduğu için, büyük bir lufufta bulunmuştur.”

“Sizin (Bedir’de) iki katını onların başlarına getirdiğiniz bir bela (Uhud’da) kendinize çatmış olduğu için mi ‘Bu nereden geldi?’ dediniz!

De ki: ‘O, kendi katınızdandır!’

Şüphesiz ki, Allah herşeye hakkıyla kâdirdir.”

“İki ordunun karşılaştığı gün size gelen musibet, Allah’ın emriyle idi.

Bu da, Allah’ın mü’minleri, ayırd etmesi, münafık olanları da açığa vurması içindi.

Berikilere: ‘Geliniz, Allah yolunda muharebe ediniz! Yahut, hiç olmazsa, düşmanın kendinize ve ailelerinize saldırmasını önleyiniz!’ denildi de:

‘Biz muharebe etmeyi bilseydik, elbette ki arkanızdan gelirdik!’ dediler.

Onlar, o gün, imandan ziyade küfre yakındılar.

Kalblerinde olmayanı, ağızlarıyla söylüyorlardı.

Onlar ne gizlerlerse, Allah çok iyi bilendir.”

“Kendileri (evlerinde) oturarak, kardeşleri için ‘Eğer bizi dinleselerdi, ölmeyeceklerdi!’ diyen o adamlara de ki:

‘Öyleyse, kendi nefislerinizden ölümü geri çeviriniz! Eğer doğru söyleyici (kimse)ler iseniz?’

“Allah yolunda öldürülenleri, sakın ölümler sanma!

Bilakis, onlar Rableri katında diridirler!”

“(Öyle ki, Allah’ın) lutuf ve inayetinden kendilerine verdiği şeylerle hepsi de şâd olarak (Cennet nimetleriyle) rızıklanırlar!

Arkalarından henüz onlara katılamayanlar hakkında da:

‘Onlara hiçbir korku yoktur! Onlar mahzun da olacak değillerdir!’ diye müjde vermek isterler.”

“Onlar, Allah’tan (gelen) bir nimetle, (hatta) daha fazlasıyla ve Allah’ın mü’minlere olan mükâfatını zayi etmeyeceği müjdesiyle de sevinirler.”

“Kendilerine yara isabet ettikten sonra, yine Allah’ın ve Resûlünün davetine icabet edenler, hele içlerinden iyilik yapanlar ve fenalıktan sakınanlar için, pek büyük mükâfat vardır.”

“Onlar öyle kimselerdir ki, halk kendilerine ‘(Düşmanınız olan) insanlar size karşı ordu hazırladılar! O halde onlardan korkun!’ dedi de, bu söz onların imanını arttırdı ve ‘Allah bize yeter! O ne güzel Vekîl’dir!’ dediler.”

“Bunun üzerine, kendilerine hiçbir fenalık dokunmadan, Allah’tan bir nimet ve fazl ile (Hamrâû’l-Esed’den) geri dönüp (Medine’ye) geldiler.

Bu sûretle, Allah’ın rızasına da uymuş bulundular.

Allah çok büyük lutuf ve inayet sahibidir.”

“(Size o haberi getiren adam) mutlaka (sizi) kendi dostlarından korkutmakta olan o şeytandır.

Öyleyse, siz onlardan korkmayın, Benden korkun -eğer mü’minler iseniz!”

“O küfre koşuşanlar seni tasalandırmasın! Çünkü onlar Allah’a hiçbir şeyle zarar veremezler.

Allah onlara ahirette hiçbir nasip vermemeyi irade eder. Onlar için pek büyük bir azap vardır.”

“İmanı bırakıp küfrü satın alan onlar, Allah’a hiçbir şeyle zarar veremezler. Onlar için pek acıklı bir azap vardır.”

“O küfredenler, kendilerine zaman (ve meydan) vermemizi nefisleri için asla hayırlı sanmasın!

Onlara fırsat verişimiz ancak günahlarını arttırmaları içindir!

Onlara hor ve hakîr edici bir azap vardır.”

“Allah halis mü’minleri üzerinde bulunduğunuz şu halde bırakacak değildir.

Nihayet, murdarı temizden ayıracaktır.

Bununla birlikte, Allah size gaybı da bildirecek değildir.

Fakat, Allah resûllerinden kimi dilerse, seçer. (Gaybı ona bildirir.)

Onun için, siz, Allah’a ve resûllerine iman ediniz!

Eğer iman eder ve günahlarınızdan sakınırsanız, size de pek büyük mükâfat vardır.”⁶¹⁶

İslâmî Hükümlere Göre Yapılan İlk Miras Taksimi

Cabir b. Abdullah der ki:

“Sa’d b. Rebi’, Uhud’da şehit oldu.

Resûlullah Aleyhisselam Medine’ye döndü, sonra Hamrâu’l-Esed’e gitti.⁶¹⁷

O sırada, Sa’d b. Rebi’in kardeşi gelip Sa’d’ın mirasını aldı.

Sa’d b. Rebi’in iki kız çocuğu vardı. Zevcesi⁶¹⁸ de, hamile idi.

Müslümanlar, Cahiliye devrinde olduğu şekilde, birbirlerinden miras alırlardı.

Sa’d b. Rebi’ şehit olduğu zaman, miras âyeti daha inmemişti.⁶¹⁹

Sa’d b. Rebi’in zevcesi, iki kızı ile birlikte Peygamber Aleyhisselamın yanına geldi ve:

‘Yâ Rasûlallah! Şuncağızlar, Sa’d b. Rebi’in kızlarıdır. Babaları senin yanında Uhud günü çarpışırken şehit oldu.

⁶¹⁶ Âl-i İmran: 121-179, İbn İshak, İbn Hişam, 3/112-128, Vâkudî, Megâzî, 1/319-340.

⁶¹⁷ Vâkudî, Megâzî, 1/329.

⁶¹⁸ Amre binti Hazm (İbn Sa’d, 8/359).

⁶¹⁹ Vâkudî, Megâzî, 1/329, Belâzurî, Ensâb, 1/338.

Kızların amcası gelip bütün mallarını aldı, şuncağızlara hiçbir mal bırakmadı. Bilirsin ki, malları olmadıkça, hiçbir zaman evlenemezler!’ dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

‘Her halde, Allah bu hususta hükmünü verir’ buyurdu.

Bunun üzerine, Yüce Allah, Peygamber Aleyhisselama miras âyetini indirdi⁶²⁰ ve orada şöyle buyurdu:

“Allah size miras hükümlerini şöyle tavsiye ve emr eder:

Çocuklarınız hakkındaki hüküm:

Çocuklardan erkeğe, iki dişi payı kadar vardır.

Eğer çocuklar, hepsi dişi olmak üzere ikiden çok iseler, ölünün bıraktığı malın üçte ikisi onlarındır.

Dişi tek ise, o zaman, malın yarısı onundur.

Ölünün bir tek çocuğu varsa, ölünün ana ve babasından her birine terikenin altıda biri verilir.

Fakat, çocuğu yoksa, ölüye yalnız ana ve babası varis oluyorsa, terikenin üçte biri anasınındır, geri kalan da babasının hakkıdır.

Eğer ölenin erkek, dişi kardeşleri varsa, annesinin hissesi altıda birdir.

Bu hükümler, ölünün borcu ödendikten ve yaptığı vasiyeti yerine getirdikten sonradır.

Siz, babalarınız ve oğullarınızdan hangisinin fayda bakımından size daha yakın olduğunu bilmezsiniz.

Bu hükümler, bu hisseler, Allah’tan birer farızadır.

Şüphesiz ki, Allah herşeyi bilen ve yerli yerince hükmedendir.”⁶²¹

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, Sa’d b. Rebi’in zevcesini ve Sa’d b. Rebi’in kardeşini çağırtdı.⁶²²

Sa’d b. Rebi’in kardeşi Belharis b. Hazrecler arasında bulunuyordu.

Kendisi, çok yorgun bir halde Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi.⁶²³

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Sa’d’ın iki kızına malın üçte ikisini, kızların annesine de sekizde birini ver!

⁶²⁰ İbn Sa’d, 3/524, Ahmed b. Hanbel, 3/352, Ebu Davud, 3/121, Tirmizî, Sünen, 4/414, İbn Mâce, 2/909.

⁶²¹ Nisâ: 11.

⁶²² Vâkıdî, Megâzî, 1/331, İbn Sa’d, 3/524, Ebu Davud, 3/121.

⁶²³ Vâkıdî, Megâzî, 1/331.

Geri kalanı da senindir!” buyurdu.⁶²⁴

Amre Hatun kendisini tutamadı, yüksek sesle “Allahuekber!” diyerek tekbir getirdi.

Mescidde bulunanlar, onun tekbirini işittiler.⁶²⁵

İslâm’da ilahî hükümlere göre ilk miras taksimi, Sa’d b. Rebi’in veresesi arasında böylece yapılmıştır.⁶²⁶

⁶²⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/331, İbn Sa’d, 3/524, Ebu Davud, 3/121, Tirmizî, Sünen, 4/414, İbn Mâce, 2/909.

⁶²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/331.

⁶²⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/375.

Seikizinci Bölüm

UHUD'DAN SONRA: SEFERLER, ŞEHİTLER VE ZAFERLER

UHUD'DAN SONRA: SEFERLER, ŞEHİTLER VE ZAFERLER

Katan Seferi

Seferin Mevkii

Katan; Necid nahiyelerinden¹ Feyd'de,² Benî Sa'd'lara ait bir dağın³ su başlarından bir suyun adıdır.⁴

Seferin Tarihi

Peygamberimiz Aleyhisselamın Medine'ye hicretinin 35. Muharrem ayının başıdır.⁵

Seferin Sebebi

Tayyi' kabilesinden Velid b. Züheyr'in ashabdan Tuleyb b. Umeyr'in zevcesi bulunan yeğenini ziyaret için Medine'ye geldiği zaman,⁶ söz arasında, Esed oğulları kabilesinde Huveylid'in iki oğlu Tulayha ile Seleme'nin kendi kavimlerini ve kendilerine bağlı olanları Resûlullah Aleyhisselamla çarpışmaya davet ve teşebbüs ettiğini haber vermesidir.⁷

¹ İbn İshak, İbn Hişam, 4/260.

² İbn Sa'd, 2/50, İbn Seyyid, 2/38.

³ İbn Sa'd, 2/50, Yâkût, 4/374.

⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/260, Vâkıdî, Megâzî, 1/342, İbn Sa'd, 2/50.

⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/343, İbn Sa'd, 2/50, İbn Seyyid, 2/38, İbn Kesîr, Bidâye, 4/61.

⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/341, Beyhakî, Delâil, 3/320-321.

⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/341-342, İbn Sa'd, 2/50, Beyhakî, Delâil, 3/320-321, İbn Seyyid, 2/38.

Benî Esedler Üzerine Askerî Bir Birlik Gönderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Esed oğullarından Huveylid'in iki oğlu Tulayha ile Seleme'nin Esed oğulları ve müttefiklerini Peygamberimiz Aleyhisselamla çarpışmaya davet ve teşebbüs ettiğini öğrenince, Ebu Seleme b. Abdülesed'i çağırıp ona bir sancak bağladı ve maiyyetine de Muhacirler ve Ensardan 150 kişi vererek:

“Seni bu askerî birliğe kumandan tayin ettim. Bunları Benî Esedlerin yurduna götür! Onlar sana gelmeden, sen onların üzerine yürü! Baskın yap!” buyurdu.

Allah'ın emirlerine aykırı tutum ve davranışlardan sakınmasını ve maiyyetindeki Müslümanlar için hayırlı olmasını da ona tavsiye etti.⁸

Mücahidler; Velid b. Zühayr'ın kılavuzluğuyla, ıssız ve sapa yollardan hızla giderek Esed oğullarının toplandıkları su başlarından biri olan Katan'a yaklaştılar. Orada, Esed oğullarının bir kısım yaylım hayvanlarını bulup iğtinam ettiler. Esed oğullarının çobanlarından üçünü yakaladılar. Kaçan çobanlar, İslâm muvahhidlerinin sayılarının çokluğunu haber vererek Esed oğullarını korkuttular. Esed oğulları, her yerde dağılmaya başladılar.⁹

Bu seferde Mes'ud b. Urve şehit oldu.¹⁰

Allah ondan razı olsun!

Halid b. Süfyan Ne Zaman, Ne İçin ve Nasıl Öldürüldü?

Abdullah b. Üneys der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam beni çağırdı da:

‘Bana erişen habere göre; Halid b. Süfyan b. Nübeyhü'l-Hüzelî benimle çarpışmak için halkı başına toplamakta ve kendisi de şimdi Nahle'de veya Urene'de bulunmaktadır.

Git de, öldür onu!’ buyurdu.¹¹

‘Yâ Rasûlallah! Ben onu tanımıyorum!¹² Onu bana tarif et de, tanıyayım’ dedim.¹³

⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/341-345, İbn Sa'd, 2/50, Beyhakî, Delâil, 3/320-321, İbn Seyyid, 2/38-39, Zehebî, Târîh, s. 186, İbn Kesîr, Bidâye, 4/61.

⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/342-343, İbn Sa'd, 2/50, Diyarbekrî, 1/450.

¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 4/260, Vâkıdî, Megâzî, 1/345, Taberî, Târîh, 3/171, İbn Abdilberr, 3/1393, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 5/164.

¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140.

¹² İmam Muhammed, 1/267, Vâkıdî, Megâzî, 2/532.

¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa'd, 2/51, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî,

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sen onu gördüğün zaman, sana şeytanı hatırlatacak;¹⁴ vücudunda bir titreme ve ürperme de bulacak,¹⁵ ondan korkacaksın!’ buyurdu.

‘Yâ Rasûlallah! Ben adamlardan,¹⁶ hiçbir şeyden korkmam’ dedim.¹⁷

Resûlullah Aleyhisselamdan, gerektiğinde, aleyhinde birşeyler söylemeye izin vermesini istedim.

Dilediğimi söylemeye izin verilince,¹⁸ kılıcımı kuşandım,¹⁹ Huzâalara doğru yola çıktım, Kudeyd’e ulaştım.

Orada, Huzâalardan birçok kimseler buldum.

Onlar bana binit ve arkadaşlar vermek istedilerse de, kabul etmedim.

Serif’e ve nihayet Ureney’e ulaştım.²⁰

Orada Halid b. Süfyan’ın kadın çobanına rastladım. Ona:

‘Sen kimin çobanısın?’ diye sordum.

‘Süfyan’ın oğlunun!’ dedi.

‘O nerededir?’ diye sordum.

‘Şimdi gelir!’ dedi.

Çok geçmeden, Halid b. Süfyan, elindeki esasına dayanarak,²¹ arkasında da her çeşit halk bulunduğu halde geldi.

Kendisini görür görmez tanıdım, titredim, tüylerim ürperdi!

Kendi kendime:

‘Allah ve Resûlü doğru söyler’ dedim.²²

Yanına vardığım zaman, benim için:

Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, İbn Seyyid, 2/39, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140, Heysemî, 6/203.

¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, İbn Seyyid, 2/39.

¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140, Heysemî, 6/203.

¹⁶ İmam Muhammed, 1/267, Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, Beyhakî, Delâil, 4/42, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140, Heysemî, 6/203.

¹⁷ Heysemî, 6/204.

¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51.

¹⁹ Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, İbn Seyyid, 2/39, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140.

²⁰ Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, İbn Seyyid, 2/39.

²¹ İmam Muhammed, 1/267.

²² Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, İbn Seyyid, 2/39.

‘Bu adam da kim?!’ dedi.²³

‘Ben Araplardan,²⁴ Huzâalardan bir adamım!²⁵ Seni ve senin o adamla [Peygamberimiz Aleyhisselam kastediliyor] çarpışmak üzere adamlar topladığımı işittim.

Bunun için, yanma geldim.²⁶ Sana yardım edeyim,²⁷ senin yanında olayım diye geldim!’ dedim.

Bana:

‘Evet! Öyledir! Ben bu işin üzerindeyim!²⁸ Onun için adamlar toplamak-tayım’ dedi.

Kendisiyle konuşmaya ve çadırına varıncaya kadar birlikte yürümeye devam ettim.

Çevresinde dönüp dolaşan adamları yakınındaki konak yerlerine dağıldıkları, halk uykuya daldığı ve onu öldürmek fırsatı hasıl olduğu zaman kılıçla vurup öldürdüm! Hemen dağa çıktım, bir mağaraya girip gizlendim. Atlılar ve yayalar beni her tarafta aramaya koyuldularsa da, bulamadılar.

Geceleri yürümek, gündüzleri gizlenmek suretiyle, Medine’ye gelip kavuştum.

Resûlullah Aleyhisselamı Mescidde buldum.²⁹

Resûlullah Aleyhisselam, beni görünce:

‘Muradına erdin!’ buyurdu.³⁰

‘Yâ Rasûlallah! Onu öldürdüm!’ dedim.

‘Doğru söyledin!’ buyurdu.

Sonra, evine götürüp bana bir asa verdi ve:

‘Ey Abdullah b. Üneys! Bu asayı yanında tut!’ buyurdu.

²³ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, İbn Seyyid, 2/39, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140.

²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye 4/140.

²⁵ Vâkıdî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, İmam Muhammed, 1/267.

²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, 3/171, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, İbn Seyyid, 2/39, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye 4/140.

²⁷ İmam Muhammed, 1/268.

²⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 4/267, Vâkıdî, Megâzî, 2/532, İbn Sa’d, 2/51, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/171, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, İbn Seyyid, 2/39, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye 4/140.

²⁹ İmam Muhammed, 1/265-266, Vâkıdî, Megâzî, 2/532-533, İbn Sa’d, 2/51, İbn Seyyid, 2/39.

³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 4/268, İmam Muhammed, 1/266, Vâkıdî, Megâzî, 2/533, İbn Sa’d, 2/51, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/171, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518, Beyhakî, Delâil, 4/42, İbn Seyyid, 2/39, Zehebî, Târîh, s. 288, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140.

Halkın yanına asa ile varınca, bana:

‘Nedir bu asa?’ diye sordular.

‘Bunu bana Resûlullah Aleyhisselam verdi ve yanımda tutmamı emir buyurdu!’ dedim.

‘Resûlullah Aleyhisselamm yanına dön de, bunu sana ne için verdiğini kendisine sor!’ dediler.

Ben de Resûlullah Aleyhisselamm yanına döndüm ve:

‘Yâ Rasûlallah! Bu asayı bana ne için verdin?’ diye sordum.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘O aramızda Kıyamet gününde bir alâmet olsun diye verdim. O zaman, asalara dayanan insanlar pek azdır!’ buyurdu.”³¹

Abdullah b. Üneys’in Halid b. Süfyan’ı öldürmeye gidişi ve öldürüp dönüşü 18 gece sürdü. Muharrem ayının çıkmasına yedi gün kala, Cumartesi günü Medine’ye geldi.³²

Abdullah b. Üneys; Peygamberimiz Aleyhisselammın verdiği asayı, kılıcı ile birleştirdi. Ölünceye kadar, o asa kendisinin yanında kaldı. Sonra, onu kefeninin içine konulsun diye vasiyet etti.

Öldüğü zaman, ikisi birlikte defnedildiler.³³

Allah ondan razı olsun!

Reci’ Seferi Ne Zaman, Ne İçin ve Nasıl Yapıldı?

Seferin Tarihi

Reci’ seferi, Peygamberimiz Aleyhisselamm Medine’ye hicretinin 36. Safer ayında,³⁴ 3. yılın sonunda, Safer ayının ortalarında idi.³⁵

Seferin Adı ve Mevkii

Seferin adı Reci’dır.

³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 4/268, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518-519, Beyhakî, Delâil, 4/42-43, Zehebî, Târîh, s. 288-289, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140, Heysemî, 6/203.

³² Vâkıdî, Megâzî, 1/3, İbn Sa’d, 2/51, İbn Seyyid, 2/39.

³³ İbn İshak, İbn Hişam, 4/268, Ahmed b. Hanbel, 3/496, Taberî, Târîh, 3/172, Ebu Nuaym, Delâil, 2/518-519, Beyhakî, Delâil, 4/42-43, Zehebî, Târîh, s. 288-289, İbn Kesîr, Bidâye, 4/140, Heysemî, 6/203.

³⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/3-4, İbn Sa’d, 2/55, Beyhakî, Delâil, 3/323, İbn Seyyid, 2/40.

³⁵ İbn Hazm, Cevâmi, s. 176.

Reci'; Hicaz'da Hüzeyl kabilesine ait bir su olup, Hed'et'in yukarısındadır.³⁶ Mekke ile Usfan arasındadır.³⁷

Reci'in Hed'et'e uzaklığı 7 mil, Hed'et'in Usfan'a uzaklığı da 7 mildir.³⁸

Seferin Sebebi

1. Hun b. Hüzeyme b. Müdrike soyundan, Adal ve Kare kabilesinden birtakım kişiler, Medine'ye gelerek:

“Yâ Rasûlallah! İslâmiyet kabilemiz içinde yer almaya başladı. Ashabından bazı kimseleri bizimle birlikte gönder de, onlar bize dinî bilgileri öğretsinler, Kur'ân okusun ve okutsunlar! Bize İslâm şeriatını öğretsinler!” dediler.³⁹

2. Kureyş müşriklerinin lideri Ebu Süfyan b. Harb; Hamrâu'l-Esed'den ayrılıp Mekke'ye giderken, Abdulkays oğullarından rastladığı bir kafil ile, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Biz, onun ve ashabının üzerine yürümeye ve köklerini kazımaya karar verdik”! diyerek haber göndermiş bulunuyordu.⁴⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Kureyş müşriklerinin Müslümanlara karşı askerî bir hareket hazırlığı içinde bulunup bulunmadıklarından vaktinde haberdar olmak için,⁴¹ ashabından bazılarını Mekke taraflarına gözcü olarak göndermek niyetinde idi.⁴²

Bunun için, Adal ve Kare kabilesinden gelip Müslüman olduklarını söyleyen kişilerin kabilelerine din öğretmeni gönderilmesi hakkındaki dileklerini, Peygamberimiz Aleyhisselam müsait karşıladı.⁴³

³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/179.

³⁷ Buhârî, Sahîh, 5/40.

³⁸ İbn Sa'd, 2/55.

³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/178, Vâkıdî, Megâzî, 1/354, İbn Sa'd, 2/55, Taberî, Târîh, 3/39, Beyhakî, Delâil, 3/328, İbn Esîr, Kâmil, 2/167, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târîh, s. 189.

⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/109, Vâkıdî, Megâzî, 1/339-340, Taberî, Târîh, 3/29, Beyhakî, Delâil, 3/316-317, İbn Esîr, Kâmil, 2/164-165, Zehebî, Târîh, s. 182-184, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49-50, İbn Kayyım, 2/121.

⁴¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/354, Beyhakî, Delâil, 3/323, Zehebî, Târîh, s. 187, Heysemî, 6/199.

⁴² Zührî, Megâzî, s. 67, Vâkıdî, Megâzî, 1/354, Abdurrezzak, 5/353, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 5/40, Ebu Davud, 3/51, Ebu Nuaym, Delâil, 2/506, Beyhakî, Delâil, 3/323-324.

⁴³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/178, Vâkıdî, Megâzî, 1/354, İbn Sa'd, 2/55, Taberî, Târîh, 3/39, Beyhakî, Delâil, 3/328, İbn Esîr, Kâmil, 2/167, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târîh, s. 189, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63.

Gözcü ve Din Öğretmeni Olarak Gönderilenlerin Sayısı

Adal ve Kare kabileleri temsilcilerinin istekleri üzerine gönderilen sahabilerin sayısı altı⁴⁴ yahut yedi⁴⁵ ya da on idi.⁴⁶

İçlerinden Mersed b. Ebi Mersed⁴⁷ yahut Asım b. Sabit kumandan tayin edilmişti.⁴⁸

Kastallânî, en doğrusunun bu olduğu söyler.⁴⁹

Gözcü ve Din Öğretmeni Olarak Gönderilen Sahabilerden Bazılarının İsimleri ve Nasıl Gadr ve Hiyanete Uğradıkları

1. Mersed b. Ebi Mersed,
2. Asım b. Sabit,
3. Halid b. Bükeyr,
4. Hubeyb b. Adiyy,
5. Zeyd b. Desinne,
6. Abdullah b. Târik,⁵⁰

7. Muattib b. Ubeyd... olup, bunlar Mekke ile Usfan arasında bulunan ve Hüzeyllere ait olan su başına, Hed'et'in yakınma vardıkları zaman, Adal ve Kare temsilcilerinin gadr ve hiyanetine uğradılar.⁵¹

Adal ve Kare kabileleri, Lihyan oğulları diye anılan Hüzeyl kabilesine haber salıp, onlardan, Müslümanlara karşı kendilerine yardım etmelerini istediler.

Gelen yüze yakın Hüzeyl okçuları, İslâm gözcü ve irşad birliğini izlemeye ve aramaya başladılar.

⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/178, Taberî, Târih, 3/29, Beyhakî, Delâil, 3/327, İbn Esîr, Kâmil, 2/167, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târih, s. 189, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63, Heysemî, 6/199, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 27, Kastallânî, Mevâhib, 1/130.

⁴⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/355.

⁴⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/355, İbn Sa'd, 2/55, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Ebu Davud, 3/51, Beyhakî, Delâil, 3/324, 327, Zehebî, Târih, s. 187.

⁴⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/178, Vâkıdî, Megâzî, 1/355, Belâzurî, Ensâb, 1/375, Taberî, Târih, 3/30, İbn Esîr, Kâmil, 2/167, Zehebî, Târih, s. 189, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63, Heysemî, 6/199, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 27.

⁴⁸ Zührî, Megâzî, s. 67, Abdurrezzak, 5/353, Vâkıdî, Megâzî, 1/355, İbn Sa'd, 2/55, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 5/40, Ebu Davud, 3/51, Belâzurî, Ensâb, 1/375, Ebu Nuaym, Delâil, 2/506.

⁴⁹ Kastallânî, Mevâhib, 1/130.

⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/178, Vâkıdî, Megâzî, 1/355, İbn Sa'd, 2/55, Taberî, Târih, 3/29-30, Beyhakî, Delâil, 3/327, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târih, s. 189, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63-64, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 27.

⁵¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/179, Vâkıdî, Megâzî, 1/355, Taberî, Târih, 3/30, İbn Hazm, Cevâmi, s. 176, İbn Seyyid, 2/41-42, İbn Kesîr, Bidâye, 4/64, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 27.

Onların indikleri ve Medine hurmasını yiyip çekirdeklerini attıkları yeri buldular.

“İşte, Yesrib (Medine) hurması çekirdekleri!” diyerek bağrışıp, Müslüman gözcü ve irşad birliğinin izlerini sürmeye başladılar. En sonunda, Asım b. Sabit’le arkadaşlarına -sığındıkları dağın tepesinde- kavuştular ve çevrelerini sardılar. Onlara:

“Eğer yanımıza inerseniz, sizlerden hiçbir kimseyi öldürmeyeceğimize kesin söz veriyoruz!”⁵²

Vallahi, biz sizi öldürmek istemiyoruz!

Biz sizi ancak Mekkelilere teslim edip onlardan birşeyler⁵³ almak istiyoruz.

Sizi öldürmemek üzere, Allah’a söz veriyoruz!” dediler.

Asım b. Sabit, Mersed b. Ebi Mersed ve Halid b. Bükeyr:

“Vallahi, biz müşrikten hiçbir zaman ahd ve akd kabul etmeyiz!” dediler.⁵⁴

Asım b. Sabit:

“Allah’ım! Günün başında ben senin dinini korudum!

Günün sonunda da, sen benim etimi, tenimi koru!”⁵⁵

Allah’ım! Halimizden, Peygamberini haberdar et!” diyerek dua etti ve:

“Vallahi, ben kâfirin himayesine girmem ve aşağı inmem!” dedi.

Müşrikler onları oka tuttular.

İçlerinde Asım b. Sabit’in de bulunduğu yedi sahabiye şehit ettiler.⁵⁶

Yüce Allah bu şehitleri ilahî rahmet ve rızasına mazhar kılsın!

Sülâfe’nin Asım b. Sabit Hakkındaki Adağı

Asım b. Sabit, Uhud savaşında müşrik kadınlarından Sülâfe’nin iki oğlunu okla vurup öldürmüş, Sülâfe de Asım b. Sabit’in başını ele geçirecek

⁵² Zühri, Megâzî, s. 67, Abdurrezzak, 5/353-354, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 4/29-30, 5/40, Ebu Nuaym, Delâil, 2/506, Beyhakî, Delâil, 3/324, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/120-121, İbn Seyyid, 2/40, Zehebî, Târih, s. 187, İbn Kesîr, Bidâye, 4/62.

⁵³ Fidyе (İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 27).

⁵⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/179, Vâkıdî, Megâzî, 1/355, İbn Sa’d, 2/55, İbn Seyyid, 2/42, İbn Kesîr, Bidâye, 4/64.

⁵⁵ İbn Sa’d, 3/463.

⁵⁶ Zühri, Megâzî, s. 67, Abdurrezzak, 5/354, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 4/29, 5/40, Ebu Nuaym, Delâil, 2/506, Beyhakî, Delâil, 3/324, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/120, İbn Seyyid, 2/40, Zehebî, Târih, s. 187, İbn Kesîr, Bidâye, 4/62.

olursa kafatası ile şarap içmeyi adanmış⁵⁷ ve onun başını kendisine getirecek olana da yüz deve vermeyi vaad etmişti.

Bunu bütün Araplar ve Lihyan oğulları bilmekte idiler.⁵⁸

Asım b. Sabit ise, kendisine hiçbir müşrikin dokunmaması, kendisinin de hiçbir müşrike el sürmemesi hakkında Allah'a söz vermiş bulunuyordu.

Hüzeyliler Asım b. Sabit'in başını alıp Sülâfe'ye satmak için cesedine doğru vardıkları zaman, aralarına giren arılardan, cesede yaklaşıp durdular.

"Bırakın onu! Akşam olup arılar başından dağılıncaya kadar!" dediler.

Fakat, Yüce Allah'ın gökte bulut yokken gönderdiği sel Asım'ın cesedini hiç bulunamayacak bir yere alıp götürdü!⁵⁹

Hubeyb b. Adiyy ile Zeyd b. Desinne'nin Başlarına Gelenler

Hubeyb b. Adiyy ile Zeyd b. Desinne ve Abdullah b. Târik müşriklerin sözlerine kanarak bulundukları yerden yanlarına inip teslim oldukları zaman, müşrikler onların ellerini yay telleriyle sınıksız bağladılar.⁶⁰

Mekkelilere satmak için, Mekke'ye doğru götürdüler.

Mekke yakınındaki Zahran'a vardıkları zaman, Abdullah b. Târik, bağladıkları ipten elini çıkarıp kılıcına yaptı.

Hüzeyliler geri çekildiler, onu taşla tuttular ve taşla şehit ettiler.

Kendisinin kabri Zahran'da bulunmaktadır.⁶¹

Yüce Allah ondan razı olsun!

Hüzeyliler, Hubeyb b. Adiyy ile Zeyd b. Desinne'yi Mekke'ye götürüp satılığa çıkardılar.

Hubeyb'i Huceyr b. Ebi İhab, öldürülmüş olan babasının karşılığı olarak öldürmek üzere, satın aldı.

Zeyd b. Desinne'yi de, babası Ümeyye b. Halef'in karşılığı olarak öldürmek üzere, Safvan b. Ümeyye satın aldı.

⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/79, Vâkıdî, Megâzî, 1/228, İbn Sa'd, 3/462, Taberî, Târih, 3/19, Beyhakî, Delâil, 3/328, İbn Esîr, Kâmil, 2/168, İbn Seyyid, 2/42, Zehebî, Târih, s. 189, İbn Kesîr, Bidâye, 4/64.

⁵⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/228, İbn Sa'd, 3/462, İbn Seyyid, 2/42.

⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/180, Vâkıdî, Megâzî, 1/356, İbn Sa'd, 3/463.

⁶⁰ Zührî, Megâzî, s. 67, Abdurrezzak, 5/354, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 4/29, Ebu Nuaym, Delâil, 2/506, Beyhakî, Delâil, 3/324, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/120, İbn Seyyid, 2/40, Zehebî, Târih, s. 187, İbn Kesîr, Bidâye, 4/62, Heysemî, 6/199.

⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/180, Vâkıdî, Megâzî, 1/357, İbn Sa'd, 2/56, Taberî, Târih, 3/30, Beyhakî, Delâil, 3/327, İbn Seyyid, 2/42, Zehebî, Târih, s. 190, İbn Kesîr, 4/64-65.

Hubeyb b. Adiyy, Maviye adlı kadının evindeki bir hücrecikte; Zeyd b. Desinne de Safvan b. Ümeyye'nin kölesi Nıstas'ın evinde hapsedildi.⁶²

Huceyr b. Ebi İhab'ın (sonradan Müslüman olan) kölesi Maviye Hatun der ki:

“Hubeyb, benim yanımda, evimde hapsolünmüştü.

Bir gün, Hubeyb'in yanına varınca gördüm ki, elinde adam başı gibi büyük bir üzüm salkımı bulunuyor ve o ondan yiyordu!⁶³

O zaman, Mekke'de,⁶⁴ hatta Allah'ın bütün yeryüzünde üzümün tanesi bile var mıydı, bilmiyorum!⁶⁵

Kendisi zincirle bağlı olduğu halde, bunu ona rızık olarak ancak Allah veriyordu!

Ben Hubeyb'den daha hayırlı bir esir görmedim!⁶⁶

Hubeyb Kur'ân okur, teheccüd namazı kıları.

Onun okuduğu Kur'ân'ı dinleyen kadınlar rikkate gelir, ağlarlardı.

Hubeyb'e:

‘Ey Hubeyb! Senin herhangi bir ihtiyacın var mı?’ diye sormuştum.

‘Hayır! Senin bana tatlı su içirmenden, putlar adına kesilen hayvanların etlerini tattırmamandan, bir de, öldürülmek istenildiğim zamanı bana haber vermenden başka birşeye ihtiyacım yok!’ dedi.

Haram olan aylar çıkıp kendisini öldürmeye karar verdiklerini bildirdiğim zaman, vallahi, onun bundan hiçbir korku ve kaygı duyduğunu görmedim.⁶⁷

Öldürüleceği gün gelip çatınca, Hubeyb:

‘Bana bir bıçak (ustura) gönder ki, onunla (ölüm için) etek temizliği yapayım?’ dedi.⁶⁸

⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/357, İbn Sa'd, 2/56.

⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/181, Vâkıdî, Megâzî, 1/357, İbn Sa'd, 8/302, Beyhakî, Delâil, 3/331, İbn Kesîr, Bidâye, 4/65.

⁶⁴ Zühri, Megâzî, s. 68, Abdurrezzak, 5/354, Buhârî, Sahîh, 5/41, Taberî, Târih, 3/31, İbn Abdilberr, 2/440, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/121, Beyhakî, Delâil, 3/325, Zehebî, Târih, s. 188, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63.

⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/181, Vâkıdî, Megâzî, 1/357, İbn Sa'd, 8/302, Beyhakî, Delâil, 3/331, İbn Kesîr, Bidâye, 4/65.

⁶⁶ Zühri, Megâzî, s. 68, Vâkıdî, Megâzî, 1/357, Abdurrezzak, 5/354, İbn Sa'd, 8/301-302, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 5/4, 1 Taberî, Târih, 3/31, İbn Abdilberr, 2/440, Beyhakî, Delâil, 3/325, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/121, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târih, s. 188, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63.

⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/358, İbn Sa'd, 8/302.

⁶⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/181, Vâkıdî, Megâzî, 1/358, İbn Sa'd, 8/302.

Bunun üzerine, üvey oğlum Ebu Hüseyin'e⁶⁹ bir ustura verdim ve:

'Bunu, şu evdeki adamın yanına gir de, kendisine ver!' dedim.

Sonra da, kendi kendime:

'Ben ne yaptım?! Vallahi, adam bu çocuğu öldürmekle öcünü alır, böylece adama karşı adam öldürülmüş olur!?' dedim.

Hubeyb usturayı çocuğun elinden aldı.⁷⁰

Çocuğun Hubeyb'in dizine oturmuş ve usturayı da Hubeyb'in elinde olduğunu görür görmez, son derece korktum.

Hubeyb, korktuğumu anlayınca, bana:

'Çocuğu öldürürüm diye mi korkuyorsun?!

Korkma! İnşaallah, ben böyle birşey işlemem!⁷¹

Haksız yere cana kıymak bizim hal ve şanımızdan değildir!' dedi.⁷²

Bunun üzerine, ona:

'Ey Hubeyb! Ben sana Allah'ın emânıyla emniyet ettim.

Sana verdiğim usturayı senin İlâhın için verdim. Yoksa, oğlumu öldüresin diye vermedim!' dedim.

Hubeyb:

'Ben senin oğlunu öldürecek bir kimse değilim! Dinimizde haksız yere cana kıymak bize helâl değildir!' dedi.

Kendisini, hapisten çıkaracaklarını ve ertesi günü sabahleyin de, öldüreceklerini haber verdim."

Müşrikler; öldürmek üzere kararlaştırdıkları gün gelince, Hubeyb ile Zeyd'in zincirlerini çözdüler ve kendilerini Mekke Haremi dışında bulunan, Mekke'ye iki fersah uzaklıkta olan Ten'im'e götürdüler.

Kadın, çocuk, köle.. Mekke halkının hemen hepsi, seyretmek için birlikte gittiler.⁷³

Hubeyb ile Zeyd Ten'im'e götürülürlerken, başlarına gelene karşı sabırlı olmayı, katlanmayı birbirlerine tavsiye ettiler.⁷⁴

⁶⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/358, İbn Sa'd, 8/302.

⁷⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/181, Vâkıdî, Megâzî, 1/358, İbn Sa'd, 8/302.

⁷¹ Zührî, Megâzî, s. 68, Abdurrezzak, 5/354, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 5/41, Taberî, Târih, 3/31, İbn Abdilberr, 2/440, Beyhakî, Delâil, 3/325, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/120-121, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târih, s. 188, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63.

⁷² Taberî, Târih, 3/31.

⁷³ Vâkıdî, Megâzî, 1/358, İbn Sa'd, 8/302.

⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/362, Diyarbekrî, 1/456.

Müşrikler Ten'im'de bir çukur kazdılar, kuru ve uzun bir ağaç gövdesini o çukura diktiler.

Hubeyb'i onun yanına götürdüler.⁷⁵

Hubeyb:

"İki rekat namaz kılmak için bana müsaade ediniz!" dedi.

Kendisini, namaz kılmak için, bıraktılar.

Hubeyb, hafifçe iki rekat namaz kıldıktan sonra:

"Vallahi, eğer hakkımda ölümden korktu da namazı bunun için uzatıyor diye zannetmeyecek olsaydınız, namazımı uzatırdım!" dedi ve:

"Bunların hepsini helâk et, birer birer canlarını al! Hiçbirini sağ bırakma!⁷⁶

İlâhî! Ben şuracıkta düşman yüzünden başka yüz göremiyorum!⁷⁷

İlâhî! Şuracıkta, Resûlüne elçi olarak gönderilecek bir kimse bulamıyorum! Resûlüne selâmımı sen tebliğ et!⁷⁸

İlâhî! Biz Senin Resûlünün elçiliğini tebliğ ettik.

Sen de bize yapılanı sabahleyin Resûlüne tebliğ et!" diyerek dua etti.⁷⁹

Cebraîl Aleyhisselam, gelip bunu Peygamberimiz Aleyhisselama haber verdi.⁸⁰

Hubeyb'i darağacına kaldırıp sıkıca bağladılar.⁸¹

Urve b. Zübeyr ve Musa b. Ukbe'den rivayet edildiğine göre;⁸² Bedir'de öldürülen müşriklerin oğulları darağacında bağlı olan Hubeyb'i silahlarıyla yarmaya, yırtmaya giriştiler.⁸³

Hubeyb, okuduğu beyitlerde:

Her taraftan birçok halkın, çoluk çocukların kendisinin başına toplandığını,

⁷⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/358, İbn Sa'd, 8/302.

⁷⁶ Zühri, Megâzî, s. 68, İmam Muhammed, 1/227, Abdurrezzak, 5/355, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 4/29, 5/41, Taberî, Târîh, 3/31, Ebu Nuaym, Delâil, 2/507, Beyhakî, Delâil, 3/325, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/121, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târîh, s. 189, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63, Heysemî, 6/200.

⁷⁷ İmam Muhammed, 1/226, Vâkıdî, Megâzî, 1/360, Beyhakî, Delâil, 3/326, İbn Seyyid, 2/43, Heysemî, 6/200.

⁷⁸ İmam Muhammed, 1/226, Vâkıdî, Megâzî, 1/360, Ebu Nuaym, Delâil, 2/508, Beyhakî, Delâil, 3/326, 331, İbn Seyyid, 2/43.

⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/182, Zehebî, Târîh, s. 178, İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

⁸⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/360, Ebu Nuaym, Delâil, 2/508, Beyhakî, Delâil, 3/326.

⁸¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/182, Vâkıdî, Megâzî, 1/360, İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

⁸² İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

⁸³ Heysemî, 6/200.

Asılmak üzere uzun bir ağaç gövdesine yaklaştırıldığı,
Bağlı olduğu için herkesin elinden geldiği kadar kendisine düşmanlık ettiğini,

Hem çektiği mihnet ve meşakkat, hem de garipliğinden dolayı Cenab-ı Hakka şikayetlendiğini,

Din düşmanlarının yaptıkları, özellikle etlerini yarıp yırtmak suretiyle reva gördükleri işkencelerden dolayı kurtuluş ümidi kalmadığından Yüce Arş Sahibinden sabır istediğini,

Uğradığı bu musibetin Allah yolunda olduğu cihetle, kesilen, biçilen, yarılan, yırtılan uzuvlarından dolayı me'cur olacağını,

Teklif ettikleri küfür ve irtidadı kabul etmektense, ölümün kendisine daha kolay olduğunu,

Her ne kadar bir ara gözleri yaşla dolar gibi olmuşsa da yaş akmadığını ve er geç öleceği cihetle, kendisinin ölümden çekincesi olmayıp ancak Cehennem ateşinin hararetinden korktuğunu, hiçbir suretle düşmanlara boyun eğmeyeceğini,

Sabırsızlık göstermeyeceğini,

Dönüş yerinin huzûr-u ilahî olacağını... dile getirdi.⁸⁴

Beyitlerinin sonunda da:

“Ben Müslüman olarak öldürülmüş olduktan sonra, ölümüm ne suretle olursa olsun, aldırış etmem!

Çünkü, onların hepsi Allah yolundadır!

O, dilerse, bu târumâr olan vücuduma feyiz ve bereket ihsan eder!” dedi.⁸⁵

Hâris b. Bersâ der ki:

“Hubeyb b. Adıyy beddua ederken, ben de hâzır bulunmuştum.

Vallahi, bizden hiç kimsenin sağ kalmayacağını sanmıştım!”⁸⁶

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/185-186, Beyhakî, Delâil, 3/328-329, İbn Abdilberr, 2/441, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/121-122, Zehebî, Târih, s. 190, İbn Kayyım, 2/121-122, İbn Kesîr, Bidâye, 4/67.

⁸⁵ Zührî, Megâzî, s. 68, İbn İshak, İbn Hişam, 3/185-186, İmam Muhammed, 1/227, Abdurrezzak, 5/355, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Buhârî, Sahîh, 4/30, 5/41, İbn Abdilberr, 2/441, Beyhakî, Delâil, 3/325, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/121, İbn Seyyid, 2/41, Zehebî, Târih, s. 188, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63, Heysemî, 6/200.

⁸⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/359, Zehebî, Siyer, 1/177.

Muaviye b. Ebu Süfyan da:

“Hubeyb b. Adiyy’in öldürüleceği gün hâzır olanlar içinde, (babam) Ebu Süfyan’la birlikte orada ben de bulundum.

Hubeyb’in duasından korkarak yere yattım.

‘Bir adamın üzerine beddua edildiği zaman, adam yanının üzerine yatarsa, o beddua ondan gider’ derlerdi” demiştir.⁸⁷

Diğer rivayete göre; babası Ebu Süfyan hemen yere yatmış ve oğlu Muaviye’yi de birden çekip arkasının, kuyruk sokumunun üzerine düşürdüğü için onun rahatsızlanmasına sebep olmuş, rahatsızlığı bir müddet geçmemiştir.⁸⁸

Huvaytîb b. Abduluzzâ, yapılan duayı işitmekten korkarak parmaklarını kulaklarına tıkamış, oradan kaçmıştır!

Cübeyr b. Mut’im, o zaman, Hubeyb’in bedduasından korkup, adamların arasına karışmıştır.⁸⁹

Saîd b. Âmir’e, arada sırada baygınlık gelirdi.

Hz. Ömer, halifelîği sırasında, Saîd b. Âmir’in bu halini işitip sebebini sorunca, Saîd b. Âmir:

“Ey mü’minler emîri! Bende bir hastalık yoktur.

Fakat, ben Hubeyb b. Adiyy’in öldürülmesi sırasında orada hâzır olanlar içinde bulunmuş, onun bedduasını dinlemiştim.

Vallahi, bunu ne zaman bir mecliste hatırlasam, muhakkak, üzerime baygınlık gelir!” dedi.⁹⁰

Nevfel b. Muaviye de der ki:

“Hubeyb beddua ederken, ben de orada ve ayakta idim.

Onun bedduasından korkarak hemen yere yattım!

Orada bulunup da Hubeyb’in bedduasından korkarak kaçışmayan bir kimse görmedim!

⁸⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/182, Zehebî, Siyer, 1/177, İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/359.

⁸⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/359, Diyarbekrî, 1/456.

⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/182-183, Vâkıdî, Megâzî, 1/359-360, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/392, İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

Bir ay ve daha da fazla bir zaman, Kureyş'in meclislerinde Hubeyb'in bedduasından başka bir söz konuşulmamıştır.”⁹¹

Hubeyb'in Darağacında Can Verişi

Müşrikler, Bedir savaşında öldürülmüş bulunanların oğullarından kırk çocuk bulup, her birine birer mızrak verdiler ve:

“Sizin babalarınızı bu öldürdü! Onu hafif hafif mızraklayınız!” dediler.⁹²

Ukbe b. Hâris, darağacında bağlı bulunan Hubeyb'e doğru vardı, onu mızrakladı.⁹³

Hubeyb'in göğsünden saplanan mızrağın ucu, sırtından dışarı çıktı!

Hubeyb:

“Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve resûlüh=Şehadet ederim ki; Allah'tan başka ilah yoktur! Ve yine şehadet ederim ki; Muhammed (Aleyhisselam) O'nun kulu ve resûlüdür!” diyerek şehadet getirdikten sonra, ruhunu Yüce Allah'a teslim etti.⁹⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O benim Cennette refikimdir!” buyurmuştur.⁹⁵

Yüce Allah, onu rahmet ve rızasına mazhar kılsın!

Ukbe b. Hâris ise:

“Vallahi, Hubeyb'i ben öldürmedim!

Çünkü, ben daha küçüktüm.⁹⁶ O zaman, çocuktum.⁹⁷

Fakat, Abdud-dar oğullarının kardeşi Ebu Meysere, mızrağı alıp benim elime verdi. Sonra, elimden tutup, mızrağı ona sapladı ve onu öldürdü!” demiştir.⁹⁸

⁹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/360.

⁹² Vâkıdî, Megâzî, 1/361.

⁹³ Zührî, Megâzî, s. 68, Abdurrezzak, 5/355, Ahmed b. Hanbel, 2/294, Beyhakî, Delâil, s. 325, Zehebî, Târîh, s. 188, İbn Kesîr, Bidâye, 4/63, Heysemî, 6/200.

⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/361, Diyarbekrî, 1/458.

⁹⁵ İmam Muhammed, 1/227.

⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/182, Vâkıdî, Megâzî, 1/361, Zehebî, Târîh, s. 190, İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

⁹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/361.

⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/182, Vâkıdî, Megâzî, 1/361, Zehebî, Târîh, s. 190, İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

Zeyd b. Desinne'nin Tutukluluk Hayatı ve Şehit Edilişi

Zeyd b. Desinne'yi, Safvan b. Ümeyye, babası Ümeyye'nin karşılığında öldürmek üzere satın almıştı.⁹⁹ Zincirle bağlı ve tutuklu olarak bulunduyordu.

Zeyd b. Desinne, geceleri teheccüd namazı kılar, gündüzleri oruç tutardı.

Kendisine getirilen et yemeklerini yememesi, Safvan b. Ümeyye'nin ağına gitti.

Safvan b. Ümeyye, ona et yemeğini ne için yemediğini sordu.

Zeyd b. Desinne:

“Ben Allah'tan başkasının adına kesilen hayvanın etini yemem. Fakat, sütü içerim” dedi.

Bunun üzerine, Safvan, ona her gün büyükçe bir kapla süt götürülmesini emretti.

Zeyd b. Desinne sütle oruç tutar, orucunu da onunla açardı.¹⁰⁰

Zeyd b. Desinne'nin şehit edileceği zaman, Safvan b. Ümeyye onu kölesi Nıstas'la -Harem dışındaki- Ten'im'e gönderdi.

Orada, müşriklerden birçok kimse toplanmıştı.¹⁰¹

Ten'im'e aynı günde götürülen Zeyd b. Desinne ile Hubeyb b. Adiyy, karşılaştıkları ibtilâ hakkında birbirlerine sabır tavsiye ettiler. Ten'im'de kendisi için darağacı dikildiği zaman, Zeyd b. Desinne de:

“İki rekat namaz kılayım!” dedi, kıldıktan sonra, kendisini darağacına kaldırıp bağladılar.

Müşrikler, Zeyd b. Desinne'ye:

“Gel, şu sonradan ortaya çıkarılan dininden dönüp bizim dinimize bağlan da, seni serbest bırakalım” dediler.

Zeyd b. Desinne:

“Hayır! Vallahi, ben hiçbir zaman dinimden ayrılmam!” dedi.¹⁰²

Ebu Süfyan:

“Sana Allah adına and veriyor ve soruyorum: Şimdi yanımızda, senin yerine Muhammed bulunup da onun boynunu vurmamızı, senin ise ailenin içinde sağ salım yaşamayı arzu etmez misin?” dedi.

⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/180-181, Vâkıdî, Megâzî, 1/357, İbn Sa'd, 2/56, Taberî, Târîh, 3/30, Beyhakî, Delâil, 3/327, İbn Seyyid, 2/42, İbn Kesîr, Bidâye, 4/65.

¹⁰⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/361-362.

¹⁰¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/181, İbn Sa'd, 2/56, Taberî, Târîh, 3/31, İbn Seyyid, 2/42, İbn Kesîr, Bidâye, 4/65.

¹⁰² Vâkıdî, Megâzî, 1/361-362.

Zeyd b. Desinne:

“Vallahi, ben ailem içinde sağ salim oturup da Muhammed (Aleyhisselam)’ın -değil sizin yanınızda, hatta şimdi bulunduğu yerde bile- ayağına bir dikenin batmasına, batıp incitmesine razı olamam!” dedi.

Ebu Süfyan:

“Ben, insanlar içinde, ashabının Muhammed’i sevdiği gibi, hiçbir kimse- nin hiçbir kimseyi sevdiğini görmemişimdir!” demekten keridini alamadı.¹⁰³

Müşrikler, Zeyd b. Desinne’yi, dininden döndürmek için oka tuttular.

Fakat, bu da onun imanını ve İslâmiyete bağlılığını arttırmaktan başka bir işe yaramadı.¹⁰⁴

Zeyd b. Desinne’yi Safvan’ın kölesi Nıstas şehit etti.¹⁰⁵

Yüce Allah, Zeyd b. Desinne’yi rahmet ve rızasına mazhar kılsın!

Reci’ haberi Medine’de yayılınca, münafıklardan bazı adamlar:

“Yazık oldu şu işkenceye uğratılan ve öldürülenlere!

Onlar ne çoluk çocuklarının içinde sağ salim oturdular, ne de adamlarının elçiliğini yerine getirebildiler!” diyerek bozgunculuğa ve yaygaraya başladılar.¹⁰⁶

Bîr-i Maûne Seferi Ne Zaman, Ne İçin ve Nasıl Yapıldı?

Uhud savaşıdan dört ay sonra, Hicretin dördüncü yılı Safer ayında, Ebu Berâ’ Âmir b. Malik b. Cafer, Medine’ye gelerek, Peygamberimiz Aleyhisselamı ziyaret etmişti.¹⁰⁷

Kendisi Âmir b. Sa’saa oğulları kabilesinin seyyidi, lideri idi.¹⁰⁸

Ebu Berâ’, getirdiği iki atla iki deveyi¹⁰⁹ hediye etmek istedi ise de, Peygamberimiz Aleyhisselam onun hediyesini kabul etmedi¹¹⁰ ve:

¹⁰³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/181, Vâkudî, Megâzî, 1/362, İbn Sa’d, 2/56, Taberî, Târîh, 3/31, İbn Hazm, Cevâmî, s. 178, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/287, İbn Seyyid, 2/42, İbn Kesîr, Bidâye, 4/65.

¹⁰⁴ Beyhakî, Delâil, 3/326, İbn Seyyid, 2/43, İbn Kesîr, Bidâye, 4/66.

¹⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/181, Taberî, Târîh, 3/31, Beyhakî, Delâil, 3/327, İbn Esîr, Kâmil, 2/168, İbn Seyyid, 2/42, İbn Kesîr, Bidâye, 4/65.

¹⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/183, İbn Kesîr, Bidâye, 4/67.

¹⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/193, Taberî, Târîh, 3/33, Beyhakî, Delâil, 3/338, İbn Seyyid, 2/43, Zehebî, Târîh, 1/192, İbn Kesîr, Bidâye, 4/72, Heysemî, 6/128.

¹⁰⁸ Taberî, Târîh, 3/33, İbn Esîr, Kâmil, 2/171.

¹⁰⁹ Vâkudî, Megâzî, 1/346.

¹¹⁰ İbn Sa’d, 2/52, Taberî, Târîh, 3/33.

“Ey Ebu Berâ’!¹¹¹ Ben müşrikten hediye kabul edemem!¹¹² Eğer hediye kabul etmemi istiyorsan, Müslüman ol!” buyurdu ve İslâmiyette neler olduğunu, Allah’ın mü’min kullarına vereceğini va’dettiği sevap ve mükâfatları haber verdi ve Kur’ân-ı Kerîm okudu.¹¹³

Ebu Berâ’ ne Müslüman oldu, ne de ondan uzak kaldı.¹¹⁴

“Ey Muhammed! Ben senin işini pek güzel ve pek şerefli görüyorum!¹¹⁵ Kavmim benim arkamdır, ne dersem yaparlar.¹¹⁶

Ashabından, Necid halkına birtakım adamlar göndersen ve onlar da onları senin işine davet etseler,¹¹⁷ umarım ki onlar senin davetine icabet ederler, işine tâbi olurlar.¹¹⁸ Tâbi olunca da, artık davet ettiğin işin öyle parlar ve güçlenirsin ki, diyecek yok!¹¹⁹

Sen istediğin kişileri Necid halkına gönder!” dedi.¹²⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben göndereceğim kişilere Necidlilerin fenalık etmelerinden korkarım!” buyurdu.¹²¹

Ebu Berâ’:

“Ben onları himayeme alır, korurum.¹²² Korkma! Necid halkından hiç kimse onlara engel olamaz, dokunamaz!¹²³ Göndereceğin kişileri gönder! Halkı senin işine davet etsinler!” dedi.¹²⁴

Rı’l, Zekvan, Usayya ve Lihyân oğullarından da bazı kimseler, gelip Müslüman olduklarını söylemişler;¹²⁵

¹¹¹ Taberî, Târîh, 3/33.

¹¹² Vâkıdî, Megâzî, 1/346, Abdurrezzak, 5/382, Taberî, Târîh, 3/33-34, Ebu Nuaym, Delâil, 2/512, Beyhakî, Delâil, 3/343, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, Heysemî, 6/127.

¹¹³ Taberî, Târîh, 3/33.

¹¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/193, Vâkıdî, Megâzî, 1/346, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/338-339, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128.

¹¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/346, Taberî, Târîh, 3/34, İbn Esîr, Kâmil, 2/171.

¹¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/346.

¹¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/193-194, Beyhakî, Delâil, 3/339, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 27.

¹¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/346, İbn Sa’d, 2/52, Beyhakî, Delâil, 3/339.

¹¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/346.

¹²⁰ Abdurrezzak, 5/383.

¹²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/346, İbn Sa’d, 2/52, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/329, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, Zehebî, Târîh, s. 192-193, İbn Kesîr, Bidâye, 4/72, Heysemî, 6/128, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 27.

¹²² İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/346, Abdurrezzak, 5/383, İbn Sa’d, 2/52, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/339, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, Zehebî, Târîh, s. 192, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/127, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 27.

¹²³ Vâkıdî, Megâzî, 1/346-347, İbn Sa’d, 2/52.

¹²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/339, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44.

¹²⁵ Ahmed b. Hanbel, 3/109.

“Bize Kur’ân ve sünneti öğretecek;”¹²⁶ aynı zamanda kavimlerinden muhalefet edenlere karşı kendilerine yardım edecek adamlar göndermesini Peygamberimiz Aleyhisselamdan istemişlerdi.¹²⁷

Ebu Berâ’, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Ben kavmimin yanına döner, göndereceğin kişileri görür gözetirim!” diyerek,¹²⁸ Medine’den ayrılıp Necid bölgesine doğru gitti.

Peygamberimiz Aleyhisselamın ashabını himayeye aldığını bildirerek, onlara dokunmamalarını Necidlilere sıkı sıkı tenbih etti.

Necidliler de:

“Ebu Berâ’nın himaye taahhüdü bozulmayacak, onun taahhüdüne aykırı davranışlarda bulunulmayacaktır” dediler.

Fakat, Ebu Berâ’nın yeğeni Âmir b. Tufeyl amcasının isteklerini yerine getirmeye yanaşmadı, ona aykırı davrandı.¹²⁹

İslâm İrşad Birliğinin Gönderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Ebu Berâ’nın gönderilecek irşad birliğini koruyacağı hakkında verdiği kesin söz üzerine, Sâide oğullarının kardeşi Münzir b. Amr’ın kumandası altında kırk kişilik¹³⁰ veya otuz kişilik¹³¹ veya yetmiş kişilik¹³² irşad birliğini o taraflara yolladı.¹³³

İrşad birliğine katılan ashabın dördü Muhacirlerden, diğerleri Ensarlandı.¹³⁴

Gönderilen irşad birliğinin önce kırkının, arkasından da otuzunun takviye olarak gönderilmiş olduğu ve gönderilenlerin sayısının böylece yetmiş

¹²⁶ İbn Sa’d, 3/514, Müslim, 3/1511, Beyhakî, Delâil, 3/343.

¹²⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/109, Beyhakî, Delâil, 3/348, İbn Kesîr, Bidâye, 4/71, Semhûdî, 1/296.

¹²⁸ Belâzurî, Ensâb, 1/375.

¹²⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/347.

¹³⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347, Belâzurî, Ensâb, 1/375, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/339, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, Zehebî, Târîh, s. 193, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 27.

¹³¹ İbn Habîb, s. 118, Kastallânî, Mevâhib, 1/134, Diyarbekrî, 1/452.

¹³² Vâkıdî, Megâzî, 1/347, İbn Sa’d, 2/52, Ahmed b. Hanbel, 3/109, Buhârî, Sahîh, 5/42, Müslim, 3/1511, Belâzurî, Ensâb, 1/375, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/342, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, Zehebî, Târîh, s. 194, İbn Kesîr, Bidâye, 4/71, Heysemî, 6/126.

¹³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347, İbn Sa’d, 2/52, Ahmed b. Hanbel, 3/109, Buhârî, Sahîh, 5/42, Müslim, 3/1511, Belâzurî, Ensâb, 1/375, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/339, 343, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, Zehebî, Târîh, s. 193-194, İbn Kesîr, Bidâye, 4/71, 73, Heysemî, 6/126, 128.

¹³⁴ İbn Habîb, s. 118, Diyarbekrî, 1/452.

bulduğu gözönünde tutulacak olursa, her üç rivayetin de doğru olduğu anlaşılır.

İrşad birliği; Süleym oğullarından Muttalib'in kılavuzluğu ile Maûne Kuyusuna doğru yollarına devam edip, bir sabah Bi'r-i Maûne'nin başına indiler.¹³⁵

Bi'r-i Maûne; Âmir oğulları yurdu ile Süleym oğulları yurdu arasında olup, her ikisinin bölgesine yakındır. Fakat, Süleym oğullarının kara taşlıklarına daha yakındır.¹³⁶

Bi'r-i Maûne, Süleym oğullarına ait sulardandır.¹³⁷ Mekke ile Usfan arasındaki bölgededir.¹³⁸

İslâm irşad birliği Bi'r-i Maûne'nin başına indikleri zaman, binek deve-lerini otlatmak üzere, Amr b. Ümeyye ile Münzir b. Muhammed'i mer'aya gönderdiler.¹³⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam; Necid halkı ve Âmir oğulları liderlerine verilmek üzere, bir mektup da göndermişti.¹⁴⁰

İslâm irşad birliği, Bi'r-i Maûne'nin üst tarafında bulunan bir mağarada oturup dinlendikten sonra, birbirlerine:

"Hanginiz şu su çevresi halkına Resûlullah Aleyhisselamın elçiliğini yapar?" diye sordular.

Haram b. Milhan:

"Ben yaparım!" dedi.¹⁴¹

Biri Benî Ümeyye'den, diğeri de topal olan iki arkadaşını yanına alıp gitti.¹⁴²

Benî Âmirlerin kardeşi Âmir b. Malik'le karşılaştı. İzin verilince, Peygamberimiz Aleyhisselamm mektubunu onlara okudu.¹⁴³

Haram b. Milhan; Âmir b. Tufeyl'in topluluğuna yaklaşınca, arkadaşlarına:¹⁴⁴

¹³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/347, Heysemî, 6/127.

¹³⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347, Taberî, Târih, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/339, İbn Seyyid, 2/44, Heysemî, 6/128.

¹³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/347.

¹³⁸ Kastallânî, Mevâhib, 1/133.

¹³⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/347, Diyarbekrî, 1/453.

¹⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347.

¹⁴¹ Taberî, Târih, 3/36.

¹⁴² Ahmed b. Hanbel, 3/210, Buhârî, Sahîh, 3/204, Zehebî, Târih, s. 195.

¹⁴³ Beyhakî, Delâil, 3/342.

¹⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/210, Buhârî, Sahîh, 3/204, Zehebî, Târih, s. 195.

“Ben size gelinceye kadar, siz yerinizde durunuz.”¹⁴⁵

Ben onların yakınına varıncaya kadar, benden uzak durmayınız.

Eğer onlar bana Resûlullah Aleyhisselamdan aldığımız emri kendilerine tebliğ edinceye kadar eman ve imkân verirlerse ne âlâ!

Yok eman vermezler, beni öldürürlerse, siz zaten benden uzakta değilsiniz, hemen gider, durumu arkadaşlara haber verirsiniz!” dedi.

Haram b. Milhan; Âmir b. Tufeyl’in topluluğuna:

“Resûlullah Aleyhisselamın elçiliğini tebliğ için bana eman ve izin verirsiniz, yanınıza gelip sizinle konuşayım?” dedi.

“Olur!” dediler.¹⁴⁶

Bunun üzerine, Haram b. Milhan yanlarına vardı ve onlara:

“Ey Maûne Kuyusunun çevresi halkı! Ben size Resûlullah Aleyhisselamın gönderdiği elçisiyim!

Ben şehadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur! Muhammed Aleyhisselam da Allah’ın kulu ve resûlüdür!

O halde, siz de Allah’a ve Resûlüne iman ediniz!” dedi.¹⁴⁷

Âmir b. Tufeyl, Haram b. Milhan’m sunduğu, Peygamberimiz Aleyhisselamın mektubuna hiç bakmadı bile!

Hemen üzerine saldırıp Haram b. Milhan’ı şehit etti.¹⁴⁸

Diğer rivayete göre; Haram b. Milhan konuşurken, Amir b. Tufeyl’in işaret ettiği bir adam Haram b. Milhan’a arkasından mızrağını sapladı. Mızrağın ucu Haram b. Milhan’ın göğsünden dışarı çıktı!¹⁴⁹

Mızrak vücuduna saplanır saplanmaz, Haram b. Milhan:

“Allahuekber! Kâbe’nin Rabbine andolsun ki,¹⁵⁰ kazandım gitti!” dedi¹⁵¹ ve fıskıran kanından avuçlayıp, onu yüzüne ve başına sürdü!¹⁵²

¹⁴⁵ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/473, Zehebî, Târîh, s. 195.

¹⁴⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/210, Buhârî, Sahîh, 3/204, Taberî, Târîh, 3/36, Beyhakî, Delâil, 3/346, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/473, Zehebî, Târîh, s. 195.

¹⁴⁷ Taberî, Târîh, 3/36, Diyarbekrî, 1/452.

¹⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347, İbn Sa'd, 2/52, Beyhakî, Delâil, 3/339, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, Zehebî, Târîh, s. 193, Heysemî, 6/128, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 28, Aynî, 7/19.

¹⁴⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/210, Buhârî, Sahîh, 3/204, 5/43, Beyhakî, Delâil, 3/347, Zehebî, Târîh, s. 195, İbn Kesîr, Bidâye, 4/72.

¹⁵⁰ Cenneti (Vâkıdî, Megâzî, 1/349, Beyhakî, Delâil, 3/353).

¹⁵¹ Zührî, Megâzî, s. 95, Abdurrezzak, 5/383-384, Ahmed b. Hanbel, 3/210, Buhârî, Sahîh, 3/204, 5/43, Beyhakî, Delâil, 3/347, 349, Zehebî, Târîh, s. 195-196, İbn Kesîr, Bidâye, 4/72.

¹⁵² Zührî, Megâzî, s. 95, Abdurrezzak, 5/383-384, Buhârî, Sahîh, 5/43, İbn Kesîr, Bidâye, 4/72.

Âmir b. Tufeyl:

“Andolsun ki, bu tek başına gelmemiştir!” dedi.¹⁵³

Haram b. Milhan’ın gerisinde bulunan Müslüman topluluğunu da kuşatıp imha etmek için Âmir oğulları kabilesini yardıma çağırdı.

Âmir oğulları, Âmir b. Tufeyl’in davetine icabet etmekten çekindiler:

“Biz, Ebu Berâ’nın ahdini asla bozmayız!¹⁵⁴ Ebu Berâ’nın onlar için bir ahdi ve kendilerini koruyacağı hakkında bir taahhüdü var!” dediler.¹⁵⁵

Bunun üzerine, Âmir b. Tufeyl, Süleym oğullarından Usayya, Ri’l,¹⁵⁶ Zekvan,¹⁵⁷ Kare¹⁵⁸ kabilelerine başvurup kendisine fiilî yardımda bulunmalarını istedi.

Onlar Âmir b. Tufeyl’in davetine icabet ederek toplanıp, Müslümanları kuşattılar.¹⁵⁹

İslâm irşad birliği:

“Vallahi, bizim sizinle hiçbir işimiz yok! Biz ancak Peygamber Aleyhisselamın bir işi için yolumuza gidiyoruz. Biz Resûlullahın elçileriyiz!” dedilerse de, müşriklere dinletemediler.¹⁶⁰

Urve b. Esmâ’nın Müşrikler Tarafından Verilen Emanı Reddedişi

Urve b. Esmâ’nın mensup bulunduğu Süleym oğulları kabilesiyle Âmir b. Tufeyl arasında dostluk vardı.

Bunun için, İslâm irşad birliğini çepeçevre kuşatan müşrikler, Urve’ye eman vererek kendisini kurtarmak istediler. Fakat, Urve:

¹⁵³ Vâkıdî, Megâzî, 1/348.

¹⁵⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347, İbn Sa’d, 2/52, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/339, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 28.

¹⁵⁵ Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/339-340, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128.

¹⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347, İbn Sa’d, 2/52, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/340, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 28, Aynî, 7/19.

¹⁵⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, İbn Sa’d, 2/52, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/340, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 28, Aynî, 7/19.

¹⁵⁸ Beyhakî, Delâil, 3/340, İbn Abdilberr, 4/1351, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73.

¹⁵⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/347, İbn Sa’d, 2/52, Taberî, Târîh, 3/34, İbn Abdilberr, 4/1450-1451, Beyhakî, Delâil, 3/340, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128.

¹⁶⁰ Buhârî, Sahîh, 5/41.

“Ben ne onların emanını kabul ederim, ne de şu arkadaşlarımla vurulup düşecekleri yerden kendimi ayırmak, kayırmak isterim!” diyerek, onların emanlarını reddetti.¹⁶¹

Âmir b. Führeyre'nin Şehit Edilişi ve Göğes Çekilişi

Cebbar b. Sülma der ki:

“Müslümanlardan, beni İslâmiyete davet eden bir adama, iki dalı arasından, mızrağımı sapladım! Mızrağımın demirinin onun göğsünden çıktığını gördüm!

Kendisinin:

‘Vallahi, kazandım gitti!’ dediğini işittim.

Kendi kendime:

‘Neyi kazandı ki?! Ben adamı öldürmüş değil miyim?!’ dedim.¹⁶²

Müslümanlığı benimsememe de, ondan görmüş olduğum şey, cesedinin göğes yükseltilişini görmem sebep oldu.”¹⁶³

İslâm İrşad Birliğinin Son Kelam ve Selamları

Bi'r-i Maûne'de müşrikler tarafından çepeçevre kuşatılan İslâm irşad birliği, şehit olacaklarını anlayınca:

“Ey Allah! Şuracıkta, Resûlüne bizim selamımızı tebliğ edecek, Senden başkasını bulamıyoruz. Ona bizden selam söyle!” dediler.

Cebraîl Aleyhisselam gelip bunu Peygamberimiz Aleyhisselama tebliğ edince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah'ın selamı, onlara da olsun!” buyurdu.¹⁶⁴

İslâm irşad birliği, Bi'r-i Maûne'de çevrelerini saran müşriklere karşı kendilerini savunmak için kılıçlarını sıyırdılar, son nefeslerine kadar çarpışa çarpışa şehit oldular.

İçlerinden, yalnız Ka'b b. Zeyd, can verir bir halde bırakıldığı için sağ kaldı. Hendek savaşında o da şehit oldu.¹⁶⁵ Yüce Allah onlardan razı olsun!

¹⁶¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/352, İbn Sa'd, 4/378, İbn Abdilberr, 3/1064-1065, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 4/26.

¹⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 3/196, Taberî, Târîh, 3/35.

¹⁶³ Vâkıdî, Megâzî, 1/349, Ebu Nuaym, Delâil, 2/514.

¹⁶⁴ İbn Sa'd, 2/52, İbn Seyyid, 2/47, Heysemî, 6/127.

¹⁶⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/194, Vâkıdî, Megâzî, 1/348, İbn Sa'd, 2/52, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/340, İbn Esîr, Kâmil, 2/171, İbn Seyyid, 2/44, Zehebî, Târîh, s. 193, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 28, Aynî, 7/19.

Münzir b. Amr'ın Müşrikler Tarafından Verilen Emanı Reddedişi

İslâm irşad birliğinden sağ kalan Münzir b. Amr'a:

“İstersen, sana eman verelim” dediler.

Münzir b. Amr da onların emanını kabul etmedi, reddetti.¹⁶⁶

İslâm İrşad Birliğinin Toptan Şehit Edildiklerinin Peygamberimiz Aleyhisselama Haber Verilişi

Cebrail Aleyhisselam gelip İslâm irşad birliğinin şehit olarak Rablerine kavuştuklarını, Rablerinin onlardan razı olduğunu ve kendilerini de razı kıldığını haber verince,¹⁶⁷ Peygamberimiz Aleyhisselam, Allah'a hamd ü senâ ettikten sonra:

“Kardeşleriniz, müşriklerle karşılaşp, kendilerinden bir kimse kalmaksızın şehit oldular!

‘Ey Rabbimiz! Bizim Senden razı olduğumuzu, Senin de bizden razı olduğunu kavmimize tebliğ et!’ dediler.

Ben onların Allah’tan razı olduklarını, Allah’ın da onlardan razı olduğunu haber vermek için size elçiyim!” buyurdu.¹⁶⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, Bi’r-i Maûne haberini aldığı zaman:

“Bu Ebu Berâ’n işidir! Bu işi Ebu Berâ’ getirdi başımıza! Ben zaten onları ancak Ebu Berâ’n ısrarı üzerine, istemeye istemeye, korka korka göndermişim!” buyurdu.

Ebu Berâ’, vermiş olduğu himaye taahhüdünün yeğeni Âmir b. Tufeyl tarafından bozulmuş olmasına son derecede üzüldü.

Çünkü, Peygamberimiz Aleyhisselamın ashabının başlarına gelene, kendisinin himaye taahhüdü sebep olmuş bulunuyordu.¹⁶⁹

Enes b. Malik der ki:

“Resûlullah Aleyhisselamın Bi’r-i Maûne’de şehit olan ashaba yanıp üzüldüğü kadar, hiçbir şeye yanıp üzüldüğünü görmedim!”¹⁷⁰

¹⁶⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/348, İbn Sa’d, 2/52.

¹⁶⁷ Buhârî, Sahîh, 3/204.

¹⁶⁸ Hâkim, 2/111, Beyhakî, Delâil, 3/344, Suyutî, Hasâis, 1/556.

¹⁶⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/195-196, Vâkıdî, Megâzî, 1/349, Taberî, Târîh, 3/35, Beyhakî, Delâil, 3/341, İbn Seyyid, 2/45, Zehebî, Târîh, s. 193, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/129.

¹⁷⁰ Zühri, Megâzî, s. 95, Abdurrezzak, 5/384, İbn Sa’d, 2/54, Ahmed b. Hanbel, 3/137, Müslim, 1/469, Beyhakî, Delâil, 3/349, İbn Seyyid, 2/47.

Bi'r-i Maûne şehitlerinin hemen hepsi Ashab-ı Suffa'dan olup, Kur'ân ve sünnet öğrencileri ve öğreticileri idiler.¹⁷¹

Bi'r-i Maûne Katliamından Kurtulanlar

Bi'r-i Maûne'de müşrikler tarafından kuşatılan İslâm irşad birliğinde Ka'b b. Zeyd'i müşrikler şehitler arasında can çekişir bir halde, ölür diye bırakmışlardı.

Amr b. Ümeyye ile Münzir b. Muhammed ise, arkadaşlarının başlarına gelenlerden habersiz olarak uzaklarda develeri otlatmaktalar iken, arkadaşlarının bulundukları yerin havasında yırtıcı bir kuşun dönüp dolaştığını görünce:

"Vallahi, bu kuşun oralarda dönüp dolaşmasında bir iş var!" dediler. Yüksekçe bir yerden o tarafa bakınca, arkadaşlarının kanlar içinde yerlere serilmiş olduklarını gördüler!

Münzir b. Muhammed, Amr b. Ümeyye'ye:

"Şimdi ne yapalım dersin?" diye sordu.

Amr b. Ümeyye:

"Hemen dönüp başa gelen bu işi Resûlullah Aleyhisselama haber vermimizi uygun görürüm!" dedi.

Münzir b. Muhammed:

"Fakat, ben ne Münzir b. Amr'ın şehit olduğu yerden kendimi ayırmayı, ne de sağ kalıp soranlara şehitlerin acı haberlerini haber vermeyi arzu ederim" dedi.

Şehit oluncaya kadar, müşriklerle çarpıştı.

Müşrikler Amr b. Ümeyye'yi yakaladılar, kendisinin Mudarlardan olduğunu anlayınca, Âmir b. Tufeyl anasının bir köle azad etme adağını yerine getirmek üzere, alınının perçemini kesip azad etti¹⁷² ve: "Sahibine dön de, başınıza gelenleri kendisine anlat!" dedi.¹⁷³

¹⁷¹ İbn Sa'd, 3/514-515, Ahmed b. Hanbel, 3/109, Buhârî, Sahîh, 5/41-42, Müslim, 3/1511.

¹⁷² İbn İshak, İbn Hişam, 3/194-195, Vâkıdî, Megâzî, 1/348-349, Taberî, Târîh, 3/34, Beyhakî, Delâil, 3/340, İbn Kayyım, 2/122, İbn Seyyid, 2/44, Zehebî Megâzî, s. 193, İbn Kesîr, Bidâye, 4/73, Heysemî, 6/128-129.

¹⁷³ Beyhakî, Delâil, 3/342.

Âmir b. Tufeyl'in Amr b. Ümeyye'den Şehitler Hakkında Bilgi Alması

Âmir b. Tufeyl, Amr b. Ümeyye'ye:

"Sen bütün arkadaşlarımı tanır mısın?" diye sordu.

Amr b. Ümeyye:

"Evet! Tanırım!" dedi.

Âmir b. Tufeyl, şehitler arasında dolaşarak Amr b. Ümeyye'ye her birinin isimlerini ve neseplerini sorduktan sonra:

"Arkadaşlarından, burada cesedini görmediğin kimse var mı?" diye sordu.

Amr b. Ümeyye:

"Ebu Bekir'in azadlısını göremedim!" dedi.

Âmir b. Tufeyl:

"Onun aranızda mevkii nasıldır?" diye sordu.

Amr b. Ümeyye:

"O, bizim üstün ve hayırlı olanlarımızdan ve Peygamberimizin ilk ashabındandı!" dedi.

Âmir b. Tufeyl:

"Ben onun işini, sana haber vereyim mi?" dedi ve bir adama (Cebbar b. Sülma'ya) işaret ederek: "Şu adam ona mızrağını sapladı ve çekip çıkardıktan sonra, adam göklere yükseldi! Yükseldi ve kayboldu! Vallahi onu bir daha göremedim!" dedi.

Amr b. Ümeyye:

"İşte o, Âmir b. Führeyre'dir!" dedi.¹⁷⁴

Ebu Berâ'nın Oğlu Rebia'nın Âmir b. Tufeyl'i Öldürmeye Teşebbüs Edışı

Ebu Berâ'nın oğlu Rebia, Âmir b. Tufeyl'e rastlayıp onu mızraklayarak atından yere düşürdü ise de, öldüremedi.

Âmir b. Tufeyl:

"Bu, amcam Ebu Berâ'nın işidir! Ölürsen, kanım amcama helâl olsun! Onun peşine düşmesinler. Yaşarsam, başıma gelen şey hakkında ne yapacağımı kendim düşünür, icabına bakarım!" dedi.¹⁷⁵

¹⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/348-349, Ebu Nuaym, Delâil, 2/513, Beyhakî, Delâil, 3/353, Suyutî, Hasâis, 1/556.

¹⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişâm, 3/197, Taberî, Târîh, 3/35-36, Beyhakî, Delâil, 3/3, 341, İbn Seyyid, 2/45, Zehebî, Târîh, s. 193, İbn Kesîr, Bidâye, 4/74, Heysemî, 6/129.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Allah'a ve Resûlüne Asi Olan Kabileler Aleyhinde Dua Edişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; kendisine Bi'r-i Maûne faciasının haberi eriştiği gece, sabah namazında, birinci rekattan sonra, ikinci rekattın rükû-undan doğrulunca;¹⁷⁶ Allah'a ve Allah'ın Resûlüne asi olan Rı'l, Zekvan, Usayya ve Lihyân... kabileleri aleyhinde dua etti ve bu duasına bir ay devam etti.¹⁷⁷ Cemaat da, "Âmin!" dediler.¹⁷⁸

Bu asi kabileler, yanlarına gelecek İslâm irşad birliğine dokunmayacakları, bilakis onları koruyacakları hakkındaki taahhüdlerine rağmen,¹⁷⁹ Bi'r-i Maûne'de onları kuşatarak, son neferlerine kadar şehit etmişlerdir.

Ebu Süfyan Tarafından Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Bir Katil Kiralanıp Medine'ye Gönderilişi

Kureyş müşriklerinin lideri Ebu Süfyan b. Harb, bir gün, Kureyş'ten bazı kişilere:

"Çarşıda gezerken Muhammed'i ansızın öldürecek bir kimse yok mudur?" diye sormuştu.

Çöl Araplarından bir adam, Ebu Süfyan'ın evine varıp:

"Ben kendimi adamların kalbce en katısı, tutuş ve yakalayışça en serti, saldırışça en hızlısı ve çabuğu bulmaktayım.

Eğer sen benim yiyeceğimi sağlarsan, gidip onu ansızın öldürürüm!

Yanımdaki kartal kanadını andıran hançeri onun tepesine vurur, sonra yolcu kafilesi içine karışırım, sür'atte herkesi geride bırakır geçerim!

Çünkü ben en تنها ve kestirme yolları da bilen kılavuz kişiyim!" dedi.

Ebu Süfyan:

"Sen bizim dostumuz, arkadaşımızsın!" dedi.

Ona bir deve ile yiyecek verdi ve:

"Haydi, göreyim seni! Maksudını gizli tut, bunu hiç kimseye açma!¹⁸⁰ Çünkü, ben bunu senden işitecek kimsenin Muhammed'e yetiştirmeyeceğinden emin değilim!" dedi.

¹⁷⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/349, İbn Sa'd, 2/53, Diyarbekrî, 1/451.

¹⁷⁷ Zührî, Megâzî, s. 95, Abdurrezzak, 5/384, Vâkıdî, Megâzî, 1/349, İbn Sa'd, 2/53, Ahmed b. Hanbel, 3/109, Buhârî, Sahîh, 5/42, Müslim, 1/468-469, Beyhakî, Delâil, 3/348, İbn Seyyid, 2/47, Zehebî, Târîh, s. 195, İbn Kesîr, Bidâye, 4/72.

¹⁷⁸ Ebu Davud, 2/68.

¹⁷⁹ Buhârî, Sahîh, 5/44.

¹⁸⁰ İbn Sa'd, 2/93-94, Beyhakî, Delâil, 3/333, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69, Suyutî, Hasâ-is, 1/553.

Bedevî:

“Bunu hiç kimse bilmeyecektir!” dedi.¹⁸¹

Bedevî, hazırlanıp geceleyin yola çıktı.

Deve üzerinde beş gün gidip, sabahleyin Medine harresinin arkasına erişti. Altıncı günün sabahını orada geçirdikten sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamın nerede bulunduğunu soruşturmaya başladı. Nerede olduğu kendisine gösterildi.

Bedevî, devesini bağladıktan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselama doğru gitti. O sırada, Peygamberimiz Aleyhisselam Abdüleşhel oğullarının mes-cidinde bulunuyor,¹⁸² ashabından bir topluluk içinde konuşuyordu.¹⁸³

Peygamberimiz Aleyhisselam, bedevîyi görür görmez, ashabına:

“Şu adam muhakkak bir suikast yapmak istiyor!¹⁸⁴ Fakat, Allah onun ile yapmak istediği şey arasına geriliyor!” buyurdu.¹⁸⁵

Bedevî gelip dikilerek:

“İçinizde Abdulmuttalib’in oğlu hanginizdir?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Benim Abdulmuttalib’in oğlu!” buyurdu.¹⁸⁶

Bedevî Peygamberimiz Aleyhisselama doğru yönelip giderken, Useyd b. Hudayr onu izarının eteğinden tutup hızla çekince, elbisesinin içinde gizlediği hançer görüldü. Bedevînin elleri yanlarına düştü!

Useyd b. Hudayr, hemen onun boğazını şiddetle sıktı.¹⁸⁷

Bedevî:

“Yâ Muhammed!¹⁸⁸ Kanımı! Kanımı! Bana bağışla!” dedi.¹⁸⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen bana doğruyu söyle! Buraya ne için geldin?¹⁹⁰

Eğer sen bana doğruyu söylersen, doğruluk sana fayda verir.

¹⁸¹ Beyhakî, Delâil, 3/333, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49, Suyutî, Hasâis, 1/553.

¹⁸² İbn Sa’d, 2/94, Beyhakî, Delâil, 3/333-334, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69.

¹⁸³ Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69.

¹⁸⁴ İbn Sa’d, 2/94, Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/49, Suyutî, Hasâis, 1/553-554.

¹⁸⁵ Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69, Suyutî, Hasâis, 1/554.

¹⁸⁶ Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69.

¹⁸⁷ İbn Sa’d, 2/94, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69.

¹⁸⁸ Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69.

¹⁸⁹ İbn Sa’d, 2/94, Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69.

¹⁹⁰ İbn Sa’d, 2/94, Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69, Suyutî, Hasâis, 1/554.

Yalan söylersen, bu, senin için iyilik getirmez!

Senin yapmaya kalkıştığın işten, zaten haberim vardır!” buyurdu.

Bedevî:

“Ben eman verilmiş bulunuyor muyum? Emniyette miyim?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen emniyettesin!” buyurunca, bedevî Medine’ye ne için geldiğini, Ebu Süfyan’ın yaptıklarını birer birer haber verdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Useyd b. Hudayr’a, bedevîyi yanında tutmasını emretti.

Ertesi günü, sabahleyin, onu çağırttı ve:

“Ben sana eman vermiştim. Haydi, nereye gitmek istersen git! Yahut, istersen, senin için daha hayırlı olanı tercih et!” buyurdu.

Bedevî:

“Nedir o daha hayırlı olan?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah’tan başka ilah olmadığına ve benim de Allah’ın Resulü olduğuma şahadet etmendir!” buyurdu.

Bunun üzerine, bedevî:

“Şehadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur! Sen de, muhakkak, Allah’ın Resûlüsün! Vallahi yâ Muhammed! Ben senin yanındaki adamlardan korkmamışımdır!

Fakat, ben seni görünce aklım başımdan gitti ve zaafa düştüm!

Sonra, sen benim yapmak istediğim şeyi de anladın!

Halbuki, bundan hiç kimsenin haberi olmamış, Medine’ye gelirken hiç bir atlı da beni geçmemişti.

Anladım ki, sen Allah tarafından korunmaktasın ve hiç şüphesiz hak üzeresin!

Ebu Süfyan’ın cemaatı ise, şeytan cemaatıdır!” dedi¹⁹¹ ve Müslüman oldu.¹⁹²

Medine’de bir müddet oturduktan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamdan izin alarak Medine’den ayrıldı.¹⁹³

Allah ondan razı olsun!

¹⁹¹ Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Kesîr, Bidâye, 4/69, Suyutî, Hasâis, 1/554.

¹⁹² İbn Sa’d, 2/94, Beyhakî, Sünen, 9/213.

¹⁹³ Beyhakî, Delâil, 3/334, İbn Kesîr, 4/69, Suyutî, Hasâis, 1/554.

Amr b. Ümeyye ile Bir Arkadaşının Mekke'ye Gönderilişi

Seferin Sebebi

Seferin iki sebebi olup, birisi Hubeyb b. Adiyy'in gelenler geçenler görünler de her tarafa yaysınlar diye ağaçta asılı bırakılan, teşhir edilmek istenilen¹⁹⁴ cesedinin ağaçtan indirilerek gömülmesini sağlamak;

İkincisi de, Ebu Süfyan tarafından Peygamberimiz Aleyhisselama yaptırılmak istenilen suikasta mukabele etmektir.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hubeyb b. Adiyy'in cesedini bağlandığı ağaç gövdesinden ayıran, indirenin Cenneti kazanacağını müjdeledi.¹⁹⁵

Seferin Tarihi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Hubeyb b. Adiyy ile arkadaşlarının şehit edilmelerinden sonra¹⁹⁶ Mekke'ye gönderdiği Amr b. Ümeyye ile Ensârî arkadaşına, öldürmek fırsatını bulurlarsa¹⁹⁷ Ebu Süfyan b. Harb'i öldürmelerini de emir buyurdu.¹⁹⁸

İbn Hişam'ın güvenilir ilim adamlarından rivayetine göre, Amr b. Ümeyye der ki:

"Hubeyb ve arkadaşlarının şehadetlerinden sonra, Resûlullah Aleyhisselam beni Mekke'ye gönderdi ve benimle birlikte Ensardan bir zâtı da¹⁹⁹ gönderdi ve bize:

'Gidiniz de, Ebu Süfyan b. Harb'i öldürünüz!' buyurdu.

Ben arkadaşım ile birlikte yola çıktım.

Benim binit olarak devam vardı. Arkadaşımın devesi yoktu, kendisinin ayağı da rahatsızdı.

Onu da deveme bindirdim.

Ye'cec'e kadar vardık.

İki dağ arasında, ağaçlık bir yerde devamı bağladık.

Biz de dağın yamacında siperlendik.

¹⁹⁴ Diyarbekrî, 1/458, Halebî, 3/160.

¹⁹⁵ Diyarbekrî, 1/458, Halebî, 3/161.

¹⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/282, Taberî, Târîh, 3/32, İbn Esîr, Kâmil, 2/169.

¹⁹⁷ İbn Sa'd, 2/94, Beyhakî, Delâil, 3/335, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/70.

¹⁹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 4/282, İbn Sa'd, 2/94, Taberî, Târîh, 3/32, Beyhakî, Delâil, 3/335, İbn Esîr, Kâmil, 2/169, İbn Seyyid, 2/112, İbn Kesîr, Bidâye, 4/70.

¹⁹⁹ Cebbar b. Sahr (İbn İshak, İbn Hişam, 4/282) veya Seleme b. Eslem (İbn Sa'd, 2/293).

Arkadaşıma:

‘Kalk, Ebu Süfyan’ın evine varalım.

Ben öldürmek için ona saldırırım.

Eğer aramızda çarpışma olduğunu görür veya herhangi birşeyden korkarsan, sen hemen dönüp devene atla, Medine’ye kavuş, Resûlullah Aleyhisselamm yanına var, olanı biteni ona haber ver! Sen şimdi benim yanımdan ayrıl, beni kendi halime bırak!

Ben bu şehri çok iyi bilir, içerisinde cesaretle, bacakları sıvayarak gezebilirim!’ dedim.

Birlikte Mekke’ye girdik.

Kartal kanadını andıran hançerim yanımda bulunuyordu. Onu, bana karşı gelen insanı öldürmek için hazırlamıştım.

Arkadaşım, bana:

‘Kâbe’yi yedi defa tavaf edip iki rekat tavaf namazı kılmak suretiyle işe başlasak olmaz mı?’ dedi.

Kendisine:

‘Ben Mekkelileri senden daha iyi bilirim. Onlar karanlık basınca, evlerinin çevresine su serperler, orada otururlar. Ben onları ayakları sekili attan daha iyi tanırım!’ dedim.

Nihayet, Kâbe’ye vardık.

Onu yedi kere tavaf ettik. İki rekat da tavaf namazı kıldıktan sonra, Kâbe’den çıktık.

Kureyş topluluklarından bir topluluğun yanından geçerken, içlerinden bir adam²⁰⁰ beni tamdı ve en yüksek sesiyle:

‘İşte! Amr b. Ümeyye!’ diyerek bağırdı.

Bunun üzerine, Mekkeliler üzerimize üşüştüler ve:

‘Vallahi, Amr hayra gelmemiştir! O hiçbir zaman kötülükten başka birşey için gelmez!’²⁰¹ dediler ve beni ve arkadaşımı aramaya koyuldular.

Arkadaşıma:

‘Koş haydi! Korktuğum şey başımıza geldi işte! Artık adamın [Ebu Süfyan’ın] yanına varmaya yol bulmak mümkün değil! Sen hemen kendini kurtarmaya bak!’ dedim.

²⁰⁰ Muaviye b. Ebu Süfyan (İbn Sa’d, 2/94).

²⁰¹ Gerçekten de, Amr b. Ümeyye, Cahiliye devrinde elinden her kötülük gelen cin gibi bir adamdı (Taberî, Târih, 3/32).

Hızla koşarak dağa çıktık.
 Mekkeliler de dağa çıkmaya ve bizi aramaya başladılar.
 Biz dağın tepesine doğru yükselince, bizi yakalamaktan ümitlerini kestiler.
 Biz de, geri dönüp, dağda bir mağaraya girdik.
 Mağaraya girince, mağaranın ağzını taşlarla kapatıp izleyicilerden gizlendik. Gecemizi mağaranın içinde geçirdik.
 Bizi izleyenler, yakalamaktan âciz kalınca, geri döndüler.
 Arkadaşıma:
 ‘Vallahi, onlar bizi bu gece ve gündüzün akşama kadar arayacaklardır’ dedim.
 Mağarada bulunduğumuz sırada, atı için ot biçen Osman b. Malik b. Ubeydullah, mağaramızın kapısına kadar gelip dikildi.
 Arkadaşıma:
 ‘Vallahi, bu, Malik’in oğludur! Eğer o bizi görecektse, muhakkak Mekkelilere haber verir; yakalanır ve öldürülürüz!’ dedim.
 Hemen yanına çıkıp, kendisini memesinin altından hançerledim!
 Osman b. Malik hançerlenince öyle bir çığlık kopardı ki, çığlığını Mekkelilere duyurdu.
 Hemen dönüp mağaradaki yerime girdim.
 Arkadaşıma:
 ‘Yerinde dur, hiç kımıldama!’ dedim.
 Mekkeliler sesi takip ederek Osman’ın bulunduğu yere kadar geldiler, onu ölmek üzere buldular.
 ‘Vâh senin başına gelene! Kim vurdu sana?’ dediler.
 ‘Amr b. Ümeyye!’ dedi ve öldü.
 Mekkeliler bulunduğumuz yeri ondan öğrenmek imkânını bulamadılar.
 ‘Vallahi, biz zaten onun hayır için gelmediğini biliyorduk!’ dediler.²⁰²
 Ölen adamlarıyla uğraşmaları, bizi aramaya devam etmelerine engel oldu.
 Ölüyü oradan yüklenip götürdüler.²⁰³
 Arkadaşıma:
 ‘Akşama kavuşursak, kurtulduk demektir!’ dedim.²⁰⁴

²⁰² Ebu Süfyan da, bunu söyleyenler arasında idi (İbn Kesîr, Bidâye, 4/70).

²⁰³ Taberî, Târîh, 3/32.

²⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 4/283.

Mağarada iki gün bekledik.

Bizi aramaları sona erince, geceleyin mağaradan çıkıp Ten'im'e vardık. Hubeyb'in asıldığı darağacı Ten'im'de bulunuyordu.

Arkadaşım, bana:

'Hubeyb'i darağacından indirmek istemez misin?' dedi.

'Nerededir o?' diye sordum.

Arkadaşım:

'İşte, o, şu gördüğün yerdedir!' dedi.

'Olur! İndireyim onu darağacmdan! Yalnız, sen bana müsaade et ve yanımdan uzaklaş!' dedim.

Hubeyb'in cesedini bekçiler kuşatmışlar, bekliyorlardı.²⁰⁵

Bekçilerin yanmdan geçerken, onlardan biri:

'Vallahi, bu geceki gibi, Amr b. Ümeyye'nin yürüyüşüne benzeyen bir yürüyüş daha görmedim! Eğer kendisi Medine'de olmamış olsa, muhakkak bu odur, derdim' dedi.

Kendi kendime:

'Amr b. Ümeyye odur işte!' dedim.²⁰⁶

Ensârî arkadaşıma:

'Eğer sen birşeyden korkarsan, hemen deveye giden yolu tut, onun üzerine atla, Resûlullah Aleyhisselama kavuş, olan bitenleri ona haber ver!' dedim.

Ben de hemen darağacının yanına vardım. İplerini çözdüm. Hubeyb'in cesedini sırtıma aldım.

Vallahi ben kırk arşın (adım) yürümemiştim ki, ardıma düşen bekçiler gelip bana kavuştular!

Cesedi hemen yere bıraktım.

Cesedin yere düştüğü zaman çıkardığı sesi hâlâ unutmamışımdır!²⁰⁷

Sonra, cesedin üzerine, ayağımla çabuk çabuk toprak ittim.²⁰⁸

Sanki yer onu yutuvermişti.²⁰⁹

Bekçiler beni yakalamak için arkamdan hızla takip ettiler.

²⁰⁵ Taberî, Târîh, 3/32, Beyhakî, Delâil, 3/336, İbn Esîr, Kâmil, 2/170 , İbn Kesîr, Bidâye, 4/70.

²⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/283, Diyarbekrî, 1/459.

²⁰⁷ Taberî, Târîh, 3/32, Beyhakî, Delâil, 3/336, İbn Esîr, Kâmil, 2/170, İbn Kesîr, Bidâye, 4/70.

²⁰⁸ Beyhakî, Sünen, 9/213, İbn Kesîr, Bidâye, 4/70.

²⁰⁹ Taberî, Târîh, 3/31, Beyhakî, Delâil, 3/332, İbn Esîr, Kâmil, 2/170, Zehebî, Târîh, s. 191, İbn Kesîr, Bidâye, 4/67.

Ben Safra' yolunu tutunca, yorulular, geri döndüler.

Arkadaşım devenin yanına varıp üzerine bindi, Peygamber Aleyhisselama kavuştu. İşimiz hakkında kendilerine bilgi verdi.

Ben de, yürüyerek Galil'e geldim. Galil'in en yüksek kısmına kadar çıktım. Mekke yakınında bulunan Dacnan dağındaki bir mağaraya girdim.

Yayım ve oklarım yanımda idi.

Mağarada bulunduğum sırada, yanıma Di'l b. Bekr oğullarından, bir gözü kör, uzun boylu, kendisine ait davarı sürüp götüren bir adam geldi.

Beni görünce:

'Kim bu adam?' diye sordu.

'Bekir oğullarından bir adamım' dedim.

O da:

Ben de, Di'l oğullarının Bekir oğullarındanım!' dedi ve yanının üzerine uzanıp yattı.

Yüksek sesle teganni ediyor ve:

'Ben sağ oldukça ne Müslüman olurum, ne de Müslümanların dinine göre hareket ederim!' diyordu.

Ona, içimden:

'Biraz sonra, Müslüman olmamayı görür, öğrenirsin!' dedim.

Adam çok geçmeden uyudu, uykuya daldı, horlamaya başladı.

Yavaşça kalkıp yanına vardım. Kendisini hiç kimsenin hiç kimseyi öldürmediği kötü bir öldürüşle öldürdüm: Yayımın başındaki demiri onun sağ olan gözüne dayayıp kafasından öbür tarafa çıkıncaya kadar, yayımın üzerine yükledim!

Bundan sonra, mağaradan çıktım, kartal gibi kanatlanıp geniş yolu tuttum ve kurtuldum.²¹⁰

Mekke yolunda bir menzil olan Arc'a geldim.²¹¹

Sonra, Mekke ile Medine arasında sarp ve yokuş yerdeki Rakûbe yolunu tuttum. Medine'ye iki gecelik uzaklıkta ve Müzeynelere ait bir yer olan Nakı'a indim.

Resûlullah Aleyhisselamın neler yaptığını öğrenmek maksadıyla Kureyş müşriklerinin Medine'ye yolladıkları Mekkeli iki adama Nakı'da rastlayıp kendilerini tanıdım ve:

²¹⁰ Taberî, Târih, 3/32-33, Beyhakî, Delâil, 3/336-337, İbn Esîr, Kâmil, 2/170.

²¹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 4/283.

‘Ben sizi esir edeceğim!’ dedim.

Bana:

‘Biz mi esir olacağız sana?!’ dediler.

Hemen onlardan birini okla vurup öldürdüm ve ötekine:

‘Esir ol!’ dedim.

Esir olunca, ellerini sıkıca bağladım, Medine’ye geldim.

Medine’de Ensarın yaşlılarından bazılarının yanlarından geçip giderken, onlar:

‘İşte, vallahi Amr b. Ümeyye!’ dediler.

Çocuklar onların sözünü işitince, geldiğimi Resûlullah Aleyhisselama koşup haber verdiler.

Ben esirimi yayımın kirişiyle başparmağından sıkıca bağlamıştım.

Peygamber Aleyhisselam, onu görünce, azı dişleri görününceye kadar güldü.

Sonra, benden, bütün olan bitenleri sordu. Ben de kendilerine naklettim.

‘Hayra eresin!’ diyerek bana hayır dua etti.”²¹²

Cabir b. Abdullah’ın Hurma Mahsulünün Bütün Borçlarını Ödeyecek Kadar Bereketlenişi

Cabir’in babası Abdullah b. Amr b. Haram, Uhud savaşında şehit olmuş, arkasında altı kız çocuğu ile bir hayli de borç bırakmıştı.²¹³

Abdullah b. Amr’ın, içinde çeşitli hurma ağaçları bulunan iki bahçesi bulunmakla beraber, bunların mahsulü bıraktığı borçları karşılayacak derecede değildi.²¹⁴

Cabir’in borçtan bir kısmının düşülmesi isteği alacaklılarca kabul edilmediği gibi,²¹⁵ borcun ertelenmesi isteği de kabul edilmemişti.²¹⁶

Bunun üzerine, Cabir, Peygamberimiz Aleyhisselama gelerek:

“Yâ Rasûlallah! Biliyorsun ki, babam Abdullah, Uhud günü şehit oldu.

Bana birçok borç bıraktı.

²¹² Taberî, Târîh, 3/33, Beyhakî, Delâil, 3/336-337, İbn Esîr, Kâmil, 2/170, İbn Kesîr, Bidâye, 4/70-71, Diyarbekrî, 1/459.

²¹³ Buhârî, Sahîh, 3/199, Nesâî, 6/244.

²¹⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/373, 391, Nesâî, 6/246.

²¹⁵ Buhârî, Sahîh, 3/21, Nesâî, 6/245.

²¹⁶ Buhârî, Sahîh, 3/84, Ebu Davud, 3/119, İbn Mâce, 2/813.

Alacaklılara, hurma bahçesinin bütün mahsulünü vermeyi teklif ettiğim halde, kabul etmediler!” dedi²¹⁷ ve alacaklı Yahudi ile görüşüp aracılık etmesini, yardımcı olmasını rica etti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Cabir’in boynundaki borca karşılık hurmalığın meyvesinin bütününü almasını Yahudiye teklif etti. Fakat, Yahudi buna yanaşmadı.

Peygamberimiz Aleyhisselam Yahudi ile tekrar konuştu. Ona alacağını ertelemesini teklif etti. Yahudi bunu da kabul etmedi.²¹⁸

Peygamberimiz Aleyhisselamın; bu yıl borcun bir kısmının, gelecek yıl da bir kısmının ödenmesi teklifini de kabul etmediler.²¹⁹

Hatta, ödenecek hurmanın hepsinin iyi cinsten olması hususunda da direndiler.²²⁰

Ertesi gün, Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer’le birlikte, Cabir’in hurma bahçesine gitti.

Cabir:

“Merhaba! Hoşgeldiniz, safâ geldiniz!” diyerek Peygamberimiz Aleyhisselam ile arkadaşlarını karşıladı.

Peygamberimiz Aleyhisselam;

“Ey Cabir! Haydi, bizi şu hurma bahçende bir dolaştır, gezdir!” buyurdu.

Cabir:

“Olur” dedi.

Hurma bahçesini birlikte dolaştılar.

Cabir içi hurma lifinden doldurulmuş, yüzü kıldan dokunmuş bir yastık getirip Peygamberimiz Aleyhisselamın altına koydu.

Sonra, ortaya, yeni kestikleri keçinin etinden pişirilmiş et yemeği ile, yaş ve kuru hurma getirildi.

Peygamberimiz Aleyhisselam ile arkadaşları, onlardan yediler.

Cabir, edeb ve saygısından dolayı, sofraya birlikte oturmadı.

Bahçeden ayrılacakları sırada, Cabir’in hanımı:

“Yâ Rasûlallah! Senden dua bekleriz!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

²¹⁷ Buhârî, Sahîh, 3/199.

²¹⁸ Buhârî, Sahîh, 3/84, Ebu Davud, 3/119, İbn Mâce, 2/813-814.

²¹⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/391, Nesâî, 6/246.

²²⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/373.

“Evet! Allah size mübarek kılsın!

Evet! Allah size mübarek kılsın!” diyerek bereket duası yaptı.²²¹

Cabir’e de:

“Git! Hurmanı toplayıp tasnif et: Acve’yi (iyi cinsi) bir boy, Azk-ı Zeyd’i (erginini) de bir boy yaptıktan sonra, bana haber gönder!” buyurdu.

Cabir bu emri yerine getirdikten sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam geldi.²²²

Cabir, aynı zamanda, alacaklılara da haber salmıştı.

Onlar da, eşekler ve çuvallarla bahçeye geldiler.

Cabir; başka bir yerden iyi cins hurma satın alıp babasının borcunu alacaklılara ödemeyi bile göze almıştı.²²³

Peygamberimiz Aleyhisselam hurma öbeklerinin en büyüğünün çevresini üç kere dolaştı.²²⁴

Hurma harmanının başına veya ortasına oturduktan sonra, orada bekleyen alacaklılara işaret ederek, Cabir’e:

“Haydi, şu kavmin matluplarını ölç, ver!” buyurdu.

Cabir de, alacaklılara haklarını ölçüp ölçüp tamamıyla verdi.

Geri kalan hurma, sanki aslından birşey eksilmemiş gibi idi!²²⁵

Tek babamın borcu ödensin de kızkardeşlerimin yanına bir tek hurma tanesiyle bile dönmeyeyim diye düşünen, buna razı olan²²⁶ Cabir’e, bütün borçlar ödendikten sonra, onyedî vesk (deve yükü) hurma kalmış bulunuyordu!²²⁷

Cabir ikinci namazında buluşup durumu Peygamberimiz Aleyhisselama arz edince, Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah’ım! Hamd olsun sana!

Allah’ım! Hamd olsun sana!” diyerek Allah’a hamd etti.²²⁸

Cabir’e de:

“Sen bunu Ömer b. Hattab’a da haber ver!” buyurdu.

²²¹ Ahmed b. Hanbel, 3/373, 391.

²²² Buhârî, Sahîh, 3/21-22, Nesâî, 6/245.

²²³ Ahmed b. Hanbel, 3/373.

²²⁴ Buhârî, Sahîh, 3/199.

²²⁵ Buhârî, Sahîh, 3/21-22, Nesâî, 6/245.

²²⁶ Buhârî, Sahîh, 3/199.

²²⁷ Buhârî, Sahîh, 3/84.

²²⁸ Ahmed b. Hanbel, 3/373.

Cabir gidip Hz. Ömer'e haber verince, Hz. Ömer:

“Ben zaten Resûlullah Aleyhisselam hurma bahçesini gezip dolaştığı zaman, Allah'ın hurmalığı muhakkak bereketlendireceğini anlamıştım!” dedi.²²⁹

O da Allah'a hamd etti.²³⁰

Cabir Hz. Ömer'le oturduğu sırada da, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelip, hurma bahçesinin mahsulünden borçları tamamen ödedikten sonra kendilerine bir hayli hurma kaldığını tekrar söyleyince, Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Ömer'e dönerek:

“Ne söylüyor, dinle!” buyurdu.

Hz. Ömer de:

“Biz zaten senin Resûlullah olduğunu kat'iyyen biliyoruz!

Vallahi, sen muhakkak Allah'ın Resûlüsün!” dedi.²³¹

²²⁹ Buhârî, Sahîh, 3/84, İbn Mâce, 2/814.

²³⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/373.

²³¹ Buhârî, Sahîh, 3/138.

Dokuzuncu Bölüm

BENÎ NADÎR YAHUDİLERİ MEDİNE'DEN SÜRÜLÜYOR

BENÎ NADÎR YAHUDİLERİ MEDİNE'DEN SÜRÜLÜYOR

Benî Nadîr Yahudilerinin Medine'den Sürülme Sebepleri

1. Kureyş müşrikleri, Medine'deki Benî Nadîr Yahudilerine, Bedir savaşı-ndan sonra bir yazı göndererek, onda:

“Sizler silah ve kale sahibi bir toplumsunuz.

Siz bizim adamımızı yanınızda barındırmış, korumuş bulunuyorsunuz!

Andolsun ki; siz ya onunla çarpışırsınız, ya da biz size şöyle şöyle yaparız da, bizim ile kadınlarınızın ayak bilezikleri arasına birşey giremez!” dediler.

Benî Nadîr Yahudileri, bu yazıyı alınca, Peygamberimiz Aleyhisselama suikast düzenlemeye karar vererek:

“Sahabilerinden otuz kişi çıksın, bizim bilginlerimizden de otuz kişi çıksın! Seninle bizim aramızdaki filan yerde buluşulsun! Bilginlerimiz seni dinlesinler.

Eğer onlar seni doğrular, sana iman ederlerse, hepimiz sana iman ederiz!” diye haber gönderdiler.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam otuz sahabisiyle birlikte istenilen yere gitti.

Benî Nadîr Yahudileri de, otuz bilginleri ile oraya geldiler.

Peygamberimizi Aleyhisselamı, önünde ölmeyi göze almış, ölmeyi özleyen otuz sahabisinin içinde görür görmez, menfur emellerini gerçekleştiremeyeceklerini anladılar ve:

“İki taraftan, otuzardan altmış kişi! Aramızda nasıl söz birliği olabilecek?!

En iyisi; sen ashabından üç kişi çıkar, biz de bilginlerimizden üç kişi çıkaralım. Bilginlerimiz seni dinlesinler.

Eğer onlar sana iman ederlerse, hepimiz sana iman ederiz! Seni doğrularız!” dediler.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam üç sahabisiyle birlikte Benî Nadîr Yahudilerinin yurduna doğru hareket etti.

Benî Nadîr Yahudilerinin temsilcileri, Peygamberimiz Aleyhisselamı öldürmek için yanlarına hançer almışlardı!

Fakat, Benî Nadîr Yahudilerinden iyi halli, hayır öğütlü bir kadın, Müslüman olan kardeşinin oğluna gidip, Benî Nadîr Yahudilerinin bu menfur emellerini haber verdi.

O da, Benî Nadîr Yahudilerinin yurduna varmadan Peygamberimiz Aleyhisselama yetişip bunu haber verince, Peygamberimiz Aleyhisselam oradan geri döndü.¹

2. Amr b. Ümeyye Bîr-i Maûne’de İslâm irşad birliğini Âmir oğullarının şehit ettiklerini sanarak onlardan öç almak maksadıyla Âmirîlerden iki kişiyi öldürmüştü ki, onlarm diyetlerinin ödenmesi gerekiyordu.

Çünkü, onlar Medine’ye gelerek Peygamberimiz Aleyhisselamla görüşmüşler, Peygamberimiz Aleyhisselam da onlara eman ve dokunulmazlık taahhüdünde bulunmuştu.²

Benî Nadîr Yahudileri, Benî Âmirlerin de müttefiki idiler.³

Medine’de yapılan umumî muahedeye göre de, bütün Medineli Yahudiler diyet ödeme halinde Peygamberimiz Aleyhisselama yardım etmekle mükellef bulunuyorlardı.⁴

Bunun için, Peygamberimiz Aleyhisselam; Medine’ye hicretinin otuzyedinci ayının başında, Rebiülevvel ayında, Cumartesi günü, yanında Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Ali, Zübeyr b. Avvam, Talha, Sa’d b. Muaz, Useyd b. Hudayr ve Sa’d b. Ubâde olduğu halde Kuba mescidine gidip orada namaz kıldıktan sonra, Benî Nadîr Yahudilerinin yurduna gitti.

Onları toplantı yerlerinde buldu, yanlarına oturdu.⁵

Benî Nadîr Yahudileri:

¹ Zührî, Megâzî, s. 72-73, Abdurrezzak, 5/359-360, Ebu Davud, 3/156-157, Beyhakî, Delâil, 3/179, Vâhidî, s. 278-279, Zehebî, Târîh, s. 119-120, İbn Kesîr, Tefsîr, 4/330-331, Semhûdî, 1/297-298.

² İbn İshak, İbn Hişam, 3/195-199.

³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/199, Vâkudî, Megâzî, 1/364, İbn Sa’d, 2/57, Taberî, Târîh, 3/37.

⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/147-150, Ebu Ubeyd, s. 290-297.

⁵ Vâkudî, Megâzî, 1/364.

“Olur ey Ebu'l-Kasım!⁶ İstedğin yardımı yaparız!⁷ Sen hele bir otur bakalım. Biz sana yemek yedirelim.⁸ Senin için bir derlenip toparlanalım” dediler.⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam; Benî Nadîr Yahudilerinin evlerinden bir evin duvarının dibine oturdu.¹⁰

Hz. Ebu Bekir Peygamberimiz Aleyhisselamın sağına, Hz. Ömer soluna, Hz. Ali de önüne oturdu.¹¹

O sırada, Benî Nadîr Yahudileri bir tenhaya çekilip Peygamberimiz Aleyhisselamı öldürmeyi aralarında konuştular ve:

“Siz onu şu bulunduğu halden daha elverişli bir halde asla bulamazsınız!

Hemen şu evin damına çıkarak onun üzerine bir kaya atıp ondan bizi kurtaracak, rahata kavuşturacak kim var?” dediler.¹²

Huyey b. Ahtab da:

“Ey Yahudi topluluğu! Muhammed, ashabından on kişiyi bile bulmayan kimselerle yanınıza gelmiş bulunuyor.

Şimdi şu evin dibinde bulunduğu sırada damdan bir kaya parçasını bırakın, kendisini öldürün!

O öldürülünce, Kureyşlilerden, onun yanına gelip katılmış olan yakın sahabileri dağılır giderler!

Evs ve Hazrec'den, şurada müttetikleriniz olan kişiler kalır, bir gün gelir, onlara da istediğinizi yaparsınız!” dedi.¹³

Benî Nadîr Yahudilerinden biri olan¹⁴ Amr b. Cahhaş b. Ka'b:¹⁵

“Bu iş için ben varım!¹⁶ Ben hemen evin damına çıkar, onun üzerine kaya parçasını atar, bırakırım!” dedi.¹⁷

⁶ Ebu Nuaym, Delâil, 2/489.

⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/199, Vâkıdî, Megâzî, 1/364, İbn Sa'd, 2/57, Taberî, Târîh, 3/37, Ebu Nuaym, Delâil, 2/489, Beyhakî, Delâil, 3/354, İbn Esîr, Kâmil, 2/173, İbn Seyyid, 2/48, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75.

⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/364, Ebu Nuaym, Delâil, 2/490, Zehebî, Târîh, s. 121.

⁹ Ebu Nuaym, Delâil, 2/489.

¹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/199, Vâkıdî, Megâzî, 1/364, Taberî, Târîh, 3/37, Beyhakî, Delâil, 3/354, İbn Esîr, Kâmil, 2/173, İbn Seyyid, 2/48, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75.

¹¹ Ebu Nuaym, Delâil, 2/489.

¹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/199, Taberî, Târîh, 3/37, Beyhakî, Delâil, 3/354, İbn Seyyid, 2/48, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75.

¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/364, Ebu Nuaym, Delâil, 2/491.

¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/199.

¹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/199, Vâkıdî, Megâzî, 1/364.

¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/199, Beyhakî, Delâil, 3/354, İbn Seyyid, 2/48.

¹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/364-365, Ebu Nuaym, Delâil, 2/491.

Sellâm b. Mişkem'in Benî Nadîr Yahudilerini Uyarışı

Yahudi bilginlerinden Sellâm b. Mişkem:

“Ey kavmim! Gelin, bu sefer bana itaat edip sözümü dinleyin de, tek, bütün devir boyunca bana karşı gelin! Vallahi siz böyle bir işe kalkışacak olursanız, bu ona vahiyle bildirilir! Biz bununla ancak kendimize yazık etmiş oluruz. Hem bu, onlarla bizim aramızdaki muahedeyi de bozar. Sakın böyle birşey yapmayın! Vallahi, eğer böyle birşey yapmaya kalkışacak olursanız, Yahudilerin köklerinin kazınmasını ve Müslümanların dini olan İslâmiyetin de yükselip Kıyamete kadar ayakta durmasını istemiş olursunuz!” dedi.¹⁸

O sırada, Peygamberimiz Aleyhisselamın üzerine atılmak üzere, büyük bir kaya parçası hazırlandı.¹⁹

Amr b. Cahhaş; içlerinde Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Ali'nin de bulunduğu bir topluluk arasında bulunduğu sırada Peygamberimiz Aleyhisselamın üzerine bu kaya parçasını atmak için evin damına çıktı.

Cebrail Aleyhisselam Benî Nadîr Yahudilerinin yapmayı tasarladıkları suikast haberini getirince, Peygamberimiz Aleyhisselam oturduğu yerden²⁰ acele bir hâceti için davranır gibi kalkıverip, sezdirmeden Medine'nin yolunu tuttu.²¹

Peygamberimiz Aleyhisselam, oradan ayrılırken de, ashabına:

“Ben gelinceye kadar yerinizden ayrılmayın!” buyurdu.²²

Ashab; Peygamberimiz Aleyhisselamın ihtiyacını gidermek için kalktığı- nı sanarak bir müddet konuştular, durdular.²³

Fakat, Peygamberimiz Aleyhisselamın dönüşü gecikince, kendisini aramaya kalktılar.

Medine'den gelen bir adama rastlayıp sordular.

Adam Peygamberimiz Aleyhisselamı Medine'nin içinde gördüğünü söyleyince, oradan ayrılıp hemen Medine'ye geldiler.²⁴

Mescidde oturduğu sırada, Peygamberimiz Aleyhisselamla buluştular.²⁵

¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/365, İbn Sa'd, 2/57, Ebu Nuaym, Delâil, 2/491, Zürcânî, 2/80-81.

¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/365, Ebu Nuaym, Delâil, 2/491-492.

²⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/199-200, Vâkıdî, Megâzî, 1/365, İbn Sa'd, 2/57, Taberî, Târih, 3/37, İbn Seyyid, 2/48.

²¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/365, İbn Sa'd, 2/57, Taberî, Târih, 3/37, Ebu Nuaym, Delâil, 2/492.

²² Taberî, Târih, 3/37, Beyhakî, Delâil, 3/355, İbn Esîr, Kâmil, 2/173.

²³ Vâkıdî, Megâzî, 1/365.

²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, Taberî, Târih, 3/37, Beyhakî, Delâil, 3/355, İbn Esîr, Kâmil, 2/173.

²⁵ Taberî, Târih, 3/37.

Hız. Ebu Bekir:

“Yâ Rasûlallah! Sen hemen kalkıp gittin, sebebini anlayamadık?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Yahudiler beni öldürmeyi tasarladılar!

Allah bana bunu haber verince, kalktım!” buyurdu.²⁶

Yahudilerin kendisine ne yapmak istediklerini haber verdi ve Benî Nadîr Yahudileriyle çarpışmak için hazırlanmalarını emir buyurdu.²⁷

Benî Nadîr Yahudileri ise:

“Ebu'l-Kasım nerede tutulup kaldı ki?!” diyerek söylenmeye başladılar.²⁸

Huyey b. Ahtab:

“Ebu'l-Kasım acele etti. Halbuki biz onun dileğini yerine getirecek, kendisine yemek de yedirecektik!” dedi.²⁹

Kinane b. Suriya'nın Benî Nadîr Yahudilerini Uyarısı ve Öğütleyişi

Kinane b. Suriya, Yahudilere:

“Muhammed'in ne için kalkıp gittiğini biliyor musunuz?” diye sordu.

Yahudiler:

“Hayır! Vallahi biz bilmiyoruz! Sen biliyor musun?” dediler.

Kinane:

“Evet, biliyorum. Tevrat'a andolsun ki; ben, sizin tasarladığınız suikas-tın Muhammed'e haber verildiğini biliyorum!

Siz kendinizi boşuna aldatmayın. Vallahi, o Resûlullah'tır!

O ancak sizin tasarladığınız suikast kendisine haber verilince kalkıp git-ti! Hiç şüphesiz, o peygamberlerin sonuncusudur.

Siz onun Harun oğulları soyundan gelmesini umuyordunuz. Allah ise, dilediğinden seçip gönderdi.

Biz Tevrat dersimizde en son gelecek olan ‘O Peygamberin doğum yeri Mekke’dir. Hicret yurdu Yesrib (Medine)’dir’ diye hiç değiştirmeden yaz-mışızdır.

²⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/366, İbn Sa'd, 2/57.

²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, Taberî, Târih, 3/37, Beyhakî, Delâil, 3/355, İbn Esîr, Kâmil, 2/173, İbn Seyyid, 2/48.

²⁸ Taberî, Târih, 3/37.

²⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/365, Ebu Nuaym, Delâil, 2/492.

O gelecek peygamberin sıfatı da, buna tamamıyla uymaktadır. Kitabımızdakine bir harf bile aykırılığı yoktur.

Ondan önce sizinle çarpışan kimse olmayacaktır.

Ben sizin eşyalarınızı develere yükleyip göç ettiğinizi, çocuklarınızın fer-yatlarını, mallarınızı, evlerinizi barklarınızı arkanızda bırakarak gittiğinizi görür gibi oluyorum!

Halbuki, sizin şeref ve itibarınız ancak bırakıp gideceğiniz şeylerledir!

Gelin! Siz iki hususta bana itaat edip sözümü dinleyin! Üçüncüsünde hayır yoktur!” dedi.

Benî Nadîr Yahudileri:

“Nedir o hususlar?” diye sordular.

Kinane:

“Müslüman olmanız, Muhammed’in ashabı arasına girmenizdir.

Bu sûretle mallarınızı ve evlatlarınızı emniyet ve selamete kavuşturmuş olur, Peygamberin sahabilerinin yükseklerinden olmuş bulunursunuz!

Mallarınız, servetiniz ellerinizde kalır, yurdunuzdan, yuvanızdan da sürülüp çıkarılmazsınız!” dedi.

Benî Nadîr Yahudileri:

“Biz Tevrat’tan ve Musa’nın ahdinden asla ayrılmayız!” dediler

Kinane:

“O size ‘Yurdundan çıkıp gidiniz!’ diye de haber gönderecektir!” dedi.

Benî Nadîr Yahudileri:

“Evet!” dediler.

Kinane:

“O zaman, size orada ne kan dökmek, ne de mala sahip olmak helâl olmaz. Elinizde kalan mallarınızı ise, isterseniz satarsınız, isterseniz elinizde tutarsınız!” dedi.

Benî Nadîr Yahudileri:

“İşte, bu ne güzeldir!” dediler.

Kinane:

“Fakat, vallahi, bana bundan başkası hayırlıdır.

Vallahi, ben sizin en çok kınanacak, yerilecek kişiniz olmasaydım, Müslüman olurdum!” dedi.³⁰

³⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/365-366, Ebu Nuaym, Delâil, 2/492-493.

Sellâm b. Mişkem de, onlara:

“Siz bu işe teşebbüs ettiğiniz zaman, ben hoşlanmamıştım.

O bize ‘Yurdundan çıkıp gidiniz!’ diye haber gönderdiği zaman, ey Huyey! Artık onun sözünün sonucunu bekleme! Yurdundan çıkmayı nimet bil, yurdundan çık, git!” dedi.

Huyey:

“Öyle yapacağım, çıkıp gideceğim!” dedi.³¹

Benî Nadîr Yahudilerine Medine’yi Terketmelerinin Emredilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Nadîr Yahudilerinin yurdundan Medine’ye dönünce:

“Muhammed b. Mesleme’yi bana çağırınız!” buyurdu.³²

Muhammed b. Mesleme gelince:

“Sen Benî Nadîr Yahudilerine git! Onlara:

‘Resûlullah Aleyhisselam, beni size ‘Beldemden çıkıp gidiniz!’³³ Artık burada benimle birlikte oturmayınız! Siz, bana suikast için, düşünülmeyecek şeyi düşündünüz, tasarlanmayacak şeyi tasarladınız! Size on gün mühlet veriyorum! Bu müddetten sonra buralarda sizlerden kim görülürse, onun boynunu vururum!’ diyeyim diye gönderdi’ de!” buyurdu.³⁴

Muhammed b. Mesleme, Benî Nadîr Yahudilerinin yanına vardı ve:

“Resûlullah Aleyhisselam beni size bir elçilikle gönderdi.

Fakat, ben sizin bildiğiniz birşeyi size hatırlatmadıkça bu elçiliği size anmayacağım!

Mûsâ Aleyhisselama Tevrat’ı indirmiş olan Allah aşkına doğru söyleyin!

Muhammed Aleyhisselam peygamber gönderilmeden önce, Tevrat önünüzde iken, size geldiğim ve şu meclisinizde bana Yahudilik teklif ettiğiniz zaman ‘Vallahi ben Yahudi olmam!’ dediğimde, siz de bana:

‘Dinimize girmekten seni men eden nedir? Yahudi dininden başka din yoktur! Senin aradığın, istediğin, duyduğun, işittiğin hanif dininin tıpkısıdır o! Ebu Âmir Rahib de hanif din üzere değildir!

Size gelecek peygamber, hem şeriat sahibidir, hem savaşçıdır! Onun gözlerinde biraz kırmızılık vardır. Kendisi Yemen tarafından gelecek, deve-

³¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/366.

³² Taberî, Târîh, 3/37.

³³ Vâkıdî, Megâzî, 1/366, Taberî, Târîh, 3/37.

³⁴ İbn Sa’d, 2/57, Taberî, Târîh, 3/37.

ye binecek, ihrama bürünecek, az etli kemiğe bile kanaat edecek, kılıcı boynunda asılı bulunacak, kendisinde başka nişan ve alâmet bulunmayacak; konuştuğu zaman, hikmetli, yerli yerince konuşacak; vallahi, şu yurdu-nuzda çarpışmalar, ölenlerin elbiselerini soymalar, burunlarını, kulaklarını kesmeler... olacaktır!’ demediniz miydi?” dedi.

Benî Nadîr Yahudileri:

“Allah hakkı için, evet! Biz sana bunları söylemiştik, ama geleceğini sana haber vermiş olduğumuz peygamber bu değildir!” dediler.

Muhammed b. Mesleme, söyleyeceğini söyleyip bitirdikten sonra, onlara:

“Resûlullah Aleyhisselam beni size gönderdi ve:

‘Siz, aranızdaki ahdi, anlaşmayı bozdunuz ve beni öldürmeye teşebbüs ettiniz!’ diyor” dedi.

Bu hususta aralarında neler konuştuklarını ve en sonunda Amr b. Cah-haş’ın kayayı Resûlullah Aleyhisselamın üzerine bırakmak için evin damına çıktığını haber verince, sustular, tek kelime bile konuşamadılar.

Muhammed b. Mesleme, sözlerine devamla:

“Resûlullah Aleyhisselam, size:

‘Artık yurdumdan çıkıp gidiniz!

Size on gün mühlet veriyorum.!

Bundan sonra buralarda kim görülürse, boynunu vururum!’ buyuruyor” dedi.³⁵

Benî Nadîr Yahudileri:

“Ey Muhammed b. Mesleme! Bize Evs kabilesinden bir kimsenin böyle çetin bir haber getireceğini hiç ummuyor, sanmıyorduk!” dediler.

Muhammed b. Mesleme:

“Kalbler değişti. İslâmiyet eski ahidleri ortadan kaldırdı, yok etti” dedi.

Benî Nadîr Yahudileri:

“Biz de, göçü yükleriz!” dediler.³⁶

Abdullah b. Übeyy b. Selûl’ün Benî Nadîr Yahudilerini Direnmeye Teşvik Edişi

Benî Nadîr Yahudileri, birkaç gün içinde yol hazırlığına başladılar.

³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/366-367, Ebu Nuaym, Delâil, 2/494-495.

³⁶ Taberî, Târîh, 3/37.

Zülcedr mer'asında bulunan binek develerini getirtmek için adam gönderdiler.

Eşca' kabilesi halkından da, develer kiraladılar.

Onların böyle hazırlanmakta oldukları sırada, münafıkların başı Abdullah b. Übeyy b. Selûl, onlara, adamlarından Süveyd ile Dâis'i gönderdi.

Bunlar, Nadîr oğulları Yahudilerine gidip:

"Abdullah b. Übeyy, size:

'Sakın yurdunuzu ve mallarınızı bırakıp gitmeyiniz! Kalenizde oturunuz!

Benim yanımda bulunan kavmimden ve başka Araplardan iki bin kişi sizinle birlikte kalenize girecekler, hepsi ölmeyi göze alacaklardır!

Kurayza oğulları Yahudileri de size yardım ederler, sizi bırakmazlar!

Gatafan'dan olan müttefikleriniz de size yardım ederler!' diyor" dediler.³⁷

Abdullah b. Übeyy b. Selûl, Benî Nadîr Yahudileriyle Peygamberimiz Aleyhisselam arasında çarpışma olmasını çok istiyor, Huyey b. Ahtab'a haber gönderip onu çarpışmaya teşvik etmekten geri durmuyordu.

Huyey b. Ahtab da, onun sözüne aldanarak:

"Bizim yurdumuzu ve mallarımızı bırakıp gitmeyeceğimizi bilsin, elinden geleni geri koymasın, yapsın!' diye Muhammed'e haber gönderirim.

Kalelerimizi onarır, içlerine gireriz.

Büyük kapı ve sokakları tutarız.

Kalelerimize taş taşırız.

Yanımızda bir yıl yetecek kadar yiyeceğimiz de var!

Kalelerimizdeki suyumuzun da kesilmesinden korkumuz yok!

Muhammed bizi bir yıl muhasara etmeyi göze alabilir mi? Bunu göze alamaz!" dedi.³⁸

Kardeşi Cüdeyy b. Ahtab'ı Peygamberimiz Aleyhisselama gönderdi ve:

"Biz yurdumuzdan çıkıp gitmeyeceğiz, elinden geleni yap, geri bırakma!" dedirtti.³⁹

Sellâm b. Mişkem'in Huyey'e Tehditte ve Uyarıda Bulunuşu

Benî Nadîr Yahudilerinin bilginlerinden Sellâm b. Mişkem:

³⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/367-368, İbn Sa'd, 2/57.

³⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/368.

³⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/370, İbn Sa'd, 2/57, Taberî, Târih, 3/38.

“Ey Huyey! Vallahi, hiç şüphesiz, nefsin seni boş şeylerle aldatıyor, gurura ve kuruntuya düşürüyor!

Eğer sen değersiz görüşünde ısrar edecek olursan, bana uyanlarla birlikte senden ayrılırım!

Yapma ey Huyey! Vallahi, hiç şüphesiz, sen de bilirsin, seninle birlikte olanlar da bilirler ve hepimiz biliriz ki; Muhammed, Resûlullah'tır!

Onun vasıfları da, yanımızdaki kitablarda mevcuttur!

Ona tâbi olmayışımız, onu kıskandığımızdan, son peygamberin Harun oğulları arasından çıkmasını ummamızdandır!

Gel, bize verilen emanı kabul edelim ve yurdundan çıkıp gidelim!

Sen, benim suikast hususundaki karşı görüşüme muhalefet ettiğini de biliyorsun.

Emanı kabul edip gidersen, mahsul zamanı geliriz veya bizden bazı kimse gelir, mahsulü satar veya dilediği gibi hareket eder, sonra yanımıza döner.

Sanki yurdumuzdan hiç çıkmamış gibi oluruz. Mülklerimiz, ellerimizde kalmış olur.

Bence, kavmimizin şeref ve itibarı, mallarımız ve üzüm bağlarımızdır.

Mallarımız ellerimizden çıkıp gitti mi, başka Yahudiler gibi, biz de zillet ve idama mahkûm oluruz!

Muhammed üzerimize yürürse, bizi bir günde şu kalelerimizde kuşatır!” dedi.

Huyey b. Ahtab:

“Muhammed kat'iyen bizi kuşatamaz!

Bize mağlup olur, bizi yenmeye fırsat bulamayarak döner, gider!

Bana Abdullah b. Übeyy b. Selûl, hiç göremeyeceğin, düşünemeyeceğin şeyler va'detti!” dedi.

Sellam b. Mişkem:

“Übeyy'in oğlunun sözü birşey değildir.

Übeyy'in oğlu, seni ancak helâk uçurumuna sürüklemek, bizi Muhammed'le harbe tutuşturmak ister!

O, seni harbe tutuşturduktan sonra, evine çekilip oturur, seni kendi haline bırakır!

Ka'b b. Esed'den yardım elde etme isteğine Ka'b yanaşmadı ve:

‘Ben sağken, Kurayza oğullarından hiç kimse aradaki muahedeyi bozamaz!’ dedi ve somurttu.

Übeyy'in oğlu, müttefiklerinden Kaynuka oğullarına da, sana yaptığı vaad gibi vaadlerde bulunmuştu.

Onlar Muhammed'le aralarındaki muahedeyi bozup savaşa kalkışınca, kalelerinde kuşatıldılar. Übeyy'in oğlundan yardım bekleyip durdular.

O ise, evine çekilip oturdu!

Muhammed de, Kaynuka oğullarının üzerine yürüdü. Onları kalelerinden indirinceye kadar kuşattı.

Übeyy'in oğlu bu müttefiklerine bir yardımda bulunamadı.

O kadar halktan hiçbir kimse de, onları Muhammed'e karşı koruyamadı.

Übeyy'in oğlu ne Yahudi dininde bulunan bir Yahudidir, ne Muhammed'in, hatta ne de kendi kavminin dinindedir!

Onun söylediği söz, nasıl kabul edilebilir?!" dedi.

Huyey b. Ahtab:

"Nefsim, Muhammed'e düşmanlıktan ve onunla çarpışmaktan başkasına yanaşmıyor!" dedi.

Sellâm:

"Vallahi, bu tutum, yurdumuzdan sürülmemize, mallarımızın elimizden gitmesine, şerefimizin kaybolmasına, nesil ve zürriyetlerimizin öldürülmesine ve esir edilmesine sebep olur!" dedi.

Huyey b. Ahtab, Peygamberimiz Aleyhisselamla savaşmaktan başkasına yanaşmadı.

Ebu'l-Hukayk'ın kıt akıllı oğlu Sarük (Sazük):

"Ey Huyey! Sen uğursuz bir adamsın! Nadîr oğullarını helâk edeceksin!" dedi.

Huyey, kızdı ve:

"Biz yurdumuzdan ve mallarımızdan ayrılmayacağız! Sen ne yapabilirsen yap!" demek üzere, kardeşi Cüdeyy b. Ahtab'ı Peygamberimiz Aleyhisselama gönderdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam ashabıyla otururken Cüdeyy b. Ahtab gelip söyleyeceğini söyleyince, Peygamberimiz Aleyhisselam tekbir getirdi.

Müslümanlar da, Peygamberimiz Aleyhisselamın tekbirine uyarak, tekbir getirdiler.

Cüdeyy b. Ahtab, hemen oradan ayrılıp, durumu haber vermek üzere, evinde müttefiklerinden bazı kimselerle oturduğu sırada Abdullah b.

Übeyy b. Selûl'ün yanına varmıştı ki, Peygamberimiz Aleyhisselamm münâdisi Benî Nadîr Yahudilerinin üzerine yürüneceğinin İslâm mücahidlerine emir buyurulduğunu seslenerek duyurmaya başlamıştı.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün oğlu Abdullah, hemen sırtına zırh gömleğini giyinip kılıcını eline alarak dışarı çıktı.

Cüdeyy b. Ahtab; Abdullah b. Übeyy'in böyle evinin bir köşesinde rahatça oturduğunu ve oğlunun Benî Nadîrlerle savaşmak üzere silahlandığını görünce, onun kendilerine yardım edeceğinden umudunu kesti, Huyey b. Ahtab'ın yanına döndü.

Huyey b. Ahtab, ona:

“Arkadan da ne haber var?” diye sordu.

Cüdeyy:

“Şer var! Ben senin kendisine söylememi istediğin şeyi haber verince, Muhammed tekbir getirdi, bizimle harb edeceğini söyledi” dedi ve Abdullah b. Übeyy b. Selûl'de bir hayır görmediğini, onun “Ben sizinle birlikte kalelerinize girmeleri için müttetiklerime haber salarım” demekle yetindiğini haber verdi.⁴⁰

Benî Nadîr Yahudilerinin Kalelerinde Kuşatılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; Benî Nadîr Yahudileriyle harb etmek üzere hemen hazırlanmalarını İslâm mücahidlerine emretti.⁴¹

Hicretin dördüncü yılında,⁴² Rebiülevvel ayında,⁴³ Rebiülevvel'in onikisinde, Salı günü,⁴⁴ Medine'de yerine İbn Ümmi Mektum'u vekil bırakarak⁴⁵ Benî Nadîr Yahudilerini Medine'nin ağaçlık bir nahiyesinde, Hatma oğulları makberesi yakınında bulunan yurtlarında,⁴⁶ kendileri evlerine ve kalelerine sığınmış oldukları halde, kuşattı.⁴⁷

⁴⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/368-370.

⁴¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, Taberî, Târih, 3/37, İbn Hazm, Cevâmi, s. 181, İbn Seyyid, 2/48, Zehebî, Târih, s. 122.

⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 3/199, İbn Sa'd, 2/57, İbn Habîb, s. 113, Belâzurî, Ensâb, 1/339, Taberî, Târih, 3/36, İbn Hazm, Cevâmi, s. 181, Zehebî, Târih, s. 198, İbn Kayyım, 2/80.

⁴³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, Vâkıdî, Megâzî, 1/4, İbn Sa'd, 2/57, İbn Habîb, s. 113, Belâzurî, Ensâb, 1/339, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75, İbn Kayyım, 2/180.

⁴⁴ İbn Habîb, s. 113.

⁴⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, Vâkıdî, Megâzî, 1/371, İbn Sa'd, 2/58, Belâzurî, Ensâb, 1/339, Taberî, Târih, 3/39, İbn Esîr, Kâmil, 2/174, İbn Seyyid, 2/50, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 28.

⁴⁶ İbn Sa'd, 2/57.

⁴⁷ Zühri, Megâzî, s. 73, Abdurrezzak, 5/360, İbn Sa'd, 2/58, Ebu Davud, 3/157, Vâhidî, s. 279, Beyhakî, Sünen, 9/232, Zehebî, Târih, s. 122.

Peygamberimiz Aleyhisselam ikinci namazını Benî Nadîr Yahudilerinin bağ ve hurmalıkları arasındaki meydanda kıldı.

Benî Nadîr Yahudileri, yanlarında oklar ve taşlar bulunduğu halde, kalelerinin duvarları üzerine dikildiler.⁴⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Siz, benimle yeni bir muahede yapmadıkça, benim katımda güvenilir ve güvencede değilsiniz!” buyurdu.⁴⁹

Benî Nadîr Yahudileri, Peygamberimiz Aleyhisselamla muahede yapmaya yanaşmadılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, o gün, onlarla savaştı.

Ertesi günü sabahleyin, Benî Nadîr Yahudilerini kuşatmayı bırakıp Benî Kurayza Yahudilerinin üzerine yürüdü ve kendilerini muahedeye davet etti.

Benî Kurayza Yahudileri muahede yaptıkları zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam, onları bırakıp, Benî Nadîr Yahudilerini tekrar kuşattı.⁵⁰

Benî Nadîr Yahudilerine Yapılan Son Teklif

Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Nadîr Yahudilerine:

“Medine’den çıkıp gidiniz!” buyurdu.

Benî Nadîr Yahudileri buna yanaşmadılar ve:

“Ölüm, bize, senin teklif ettiğin şeyden daha kolaydır!” dediler ve çarpışmaya giriştiler.⁵¹

Yahudilerden bir hayli insan öldürüldü.⁵²

Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Nadîr Yahudileriyle çarpışırken, onların kapı üzerine, ev üzerine çıkıp savaştıklarını, yenilince de bunların arkasına sindiklerini görünce, çarpışma meydanını genişletmek için, duvarları yıktırdı.⁵³

Yüce Allah, Resûlünün işini korudu; ona doğru olanı gösterdi. O da, en yakınından başlayarak Yahudi evlerinin birer birer yıkılmasını, hurma ağaçlarının da kesilmesini ve yakılmasını emretti.

⁴⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/371, İbn Sa’d, 2/58, İbn Seyyid, 2/50.

⁴⁹ Zührî, Megâzî, s. 73, Abdurrezzak, 5/360, Ebu Davud, 3/157, Beyhakî, Sünen, 9/232, Delâil, 3/179.

⁵⁰ Zührî, Megâzî, s. 73, Abdurrezzak, 5/360, Ebu Davud, 3/157, Vâhidî, s. 279, Beyhakî, Sünen, 9/232.

⁵¹ Vâkıdî, Megâzî, s. 289, 1367-1948, Mısır baskısı tek cilt, Diyarbekrî, 1/462, Halebî, 2/562.

⁵² Yakubî, 2/49.

⁵³ Beyhakî, Delâil, 3/358.

Bunun üzerine, Yahudiler, yıkılan evlerinin arkasından çıkıp Müslümanlara mani olma kudret ve cesaretini gösteremediler.

Yüce Allah, Yahudilerin de, onlara yardım vaadinde bulunan münafıkların da kalblerine korku düşürdü.⁵⁴

Benî Nadîr Yahudileri, son evleri yıkılınca kadar, münafıklardan ve başkalarından hep yardım bekleyip durdularsa da, Allah onlara yardım vaadinde bulunanların da kalblerine korku düşürdü. Onlar da, vaad ettikleri yardımı yapamadılar.⁵⁵

Hurma ağaçları kesilir ve yakılırken, Yahudiler:

“Ey Muhammed! Sen fesattan nehyetmekte ve onu işleyenleri ayıplamakta ve kınamakta idin. Şimdi onları kesmek ve yakmak nasıl olur?!” diyerek bağıldılar.⁵⁶

Yahudilerin bu sözleri, hurma ağaçlarını kesmek ve yakmak hususunda Müslümanlardan bazılarını tereddüde ve endişeye düşürmüştü.

İbn Abbas’ın bildirdiğine göre; Benî Nadîr Yahudilerinin mevzilendikleri kalelerinden indirilmeleri istenilip hurma ağaçları kesilmeye başlanınca, Müslümanlar:

“Biz hurma ağaçlarından bir kısmını kestik, bir kısmını da bıraktık. Kestiklerimizden dolayı bize ahirette bir ecir, veya kesmeyip bıraktıklarımızdan dolayı bir vebal var mıdır; Resûlullah Aleyhisselamdan soracağız!” dediler.⁵⁷

Abdullah b. Ömer de, bu hususta şöyle der:

“Resûlullah Aleyhisselam Benî Nadîrlerin yaş hurma ağaçlarını (harp gereği olarak) yaktırdı ve kesilmesini emretti ki, bu yakılan ve kesilen ağaçlar Benî Nadîrlerin hurmahğı olan Büveyre’de idi.”⁵⁸

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette:

“Siz hangi hurma ağacını kestinizse veya kökleri üzerinde dikili bıraktınızsa, bu, hep Allah’ın izniyledir ve fâsıkları perişan etmek içindir” buyurdu.⁵⁹

Mü’minlerin duydukları endişeler, böylece giderilmiş oldu.⁶⁰

⁵⁴ Beyhakî, Delâil, 3/180, Zehebî, Târîh, s. 122.

⁵⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200-201.

⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, Taberî, Târîh, 3/37, Beyhakî, Delâil, 3/335, İbn Seyyid, 2/49, İbn Kesîr, Tefsîr, 4/331.

⁵⁷ Tirmizî, Sünen, 5/408, Taberî, Tefsîr, 18/34.

⁵⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/140, Buhârî, Sahîh, 6/58, Tirmizî, Sünen, 5/408.

⁵⁹ Haşr: 5, Ahmed b. Hanbel, 2/140, Buhârî, Sahîh, 6/58, Tirmizî, Sünen, 5/408.

⁶⁰ Beyhakî, Delâil, 3/359.

Benî Nadîr Yahudilerinin Yurtlarını Bırakıp Gitmeleri İçin Eman Dilemeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam; Benî Nadîr Yahudilerini onbeş gün,⁶¹ hatta yirmüç gün,⁶² onlara ulaşabildikleri her yerde ulaşırçasına sıkı bir kuşatma altında tuttu, onlarla çarpıştı.⁶³

Benî Nadîr Yahudileri; münafıklardan da, başkalarından da bekledikleri yardımlardan ümitlerini kestikleri⁶⁴ ve birçok hurma ağaçlarının kesilmeye ve yakılmaya başlandığını gördükleri zaman,⁶⁵ korktular. Keza, onlara yardım vaad edenler de korktular.⁶⁶

Benî Nadîr Yahudileri:

“Biz, artık yurdundan çıkıp gideceğiz!” dediler.⁶⁷

Yanlarında altın, gümüş ve silah götürmemek, ev eşyalarını develere yükleyerek yurtlarından çıkıp gitmek şartıyla sulh istediler.⁶⁸

İbn Haldun’a göre; Benî Nadîr Yahudilerinin kanlarının dökülmesinden vazgeçilip develere yükleyebilecekleri mallarıyla sürülmelerini, Abdullah b. Übeyy b. Selûl, Peygamberimiz Aleyhisselamdan dilemiş ve sağlamıştı.⁶⁹

Teklif ve kabul edilen sulh şartlarına göre;

Benî Nadîr Yahudilerinden her üç kişiye bir deve verilecek,⁷⁰

Verilecek develere, -her çeşit harp silahları, zırh ve miğfer gibi harp eşyası hariç olmak üzere-⁷¹ istedikleri ev eşyası ile yiyecek içecek gibi şeyleri,⁷² develerin kaldırabilecekleri kadar meta ve malı yükleyip götürebileceklerdi.⁷³

⁶¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/374, İbn Sa’d, 2/58, Belâzurî, Ensâb, 1/339, Taberî, Târih, 3/38, İbn Seyyid, 2/50, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75.

⁶² İbn Habîb, s. 113.

⁶³ Zühri, Megâzî, s. 73, Vâkıdî, Megâzî, 1/374, Abdurrezzak, 5/358, 360, İbn Sa’d, 2/58, Belâzurî, Ensâb, 1/339, Taberî, Târih, 3/38, Beyhakî, Delâil, 3/359, İbn Cevzî, 2/690, İbn Seyyid, 2/50, Zehebî, Târih, s. 119.

⁶⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, İbn Sa’d, 2/58, Beyhakî, Delâil, 3/181, 182.

⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/373, İbn Sa’d, 2/58, Taberî, Târih, 3/38, Beyhakî, Delâil, 3/181.

⁶⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, İbn Sa’d, 2/58, Taberî, Târih, 3/38, Beyhakî, Delâil, 3/181.

⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/373, İbn Sa’d, 2/58.

⁶⁸ Yakubî, 2/49.

⁶⁹ İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 28.

⁷⁰ Vâkıdî, Megâzî, s. 289 (tek cilt, Mısır 1367-1948 baskısı), Taberî, Târih, 3/38, Beyhakî, Delâil, 3/359, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75, Diyarbekrî, 1/462.

⁷¹ Zühri, Megâzî, s. 73, İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, Vâkıdî, Megâzî, 1/374, Abdurrezzak, 5/358, İbn Sa’d, 2/58, Yakubî, 2/48, Taberî, Târih, 3/38, İbn Hazm, Cevâmi, s. 182, İbn Esîr, Kâmil, 2/173, İbn Seyyid, 2/49, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75.

⁷² Vâkıdî, Megâzî, s. 289 (tek cilt, 1367-1948 baskısı), Yakubî, 2/48, Beyhakî, Delâil, 3/179, Zehebî, Târih, s. 120.

⁷³ Zühri, Megâzî, s. 73, İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, Vâkıdî, Megâzî, 1/374, Abdurrezzak, 5/358, İbn Sa’d, 2/58, Belâzurî, Ensâb, 1/339, Yakubî, 2/48, Taberî, Târih, 3/38, Beyhakî, Delâil, 3/179, İbn Hazm, Cevâmi, s. 182, İbn Esîr, Kâmil, 2/173, İbn Seyyid, 2/49, Zehebî, Târih, s. 120, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75.

Benî Nadîr Yahudileri, Medine'den ayrılacakları zaman, Müslümanların harp gereği olarak yıkmış oldukları evleri dışında kalan evlerini de, kendi elleriyle yıktılar.⁷⁴ Müslümanlar oturmasınlar, yararlanmasınlar diye evlerinin direklerini devirdiler, tavanlarını çöktürdüler.⁷⁵ Evlerinin kapılarını, tahtalarını,⁷⁶ hatta kapılarının üzerindeki süslü şeyleri bile söküp develere yüklediler.⁷⁷

Ebu'l-Hukayk oğullarının yanlarında pek çok gümüş kaplar götürdükleri görüldü.⁷⁸

Sellâm b. Ebu'l-Hukayk, zinet eşyasını bir deve derisine doldurmuştu.⁷⁹

“Biz, bunu, dünyayı alçaltmak ve yükseltmek için hazırladık!

Burada hurma bahçelerimizi bıraktıksa, Hayber'deki hurma bahçelerimize varacağız!” diyerek bağırdı.⁸⁰

Ensarın Yahudilerce Alınıp Büyütülmüş Olan Adak Oğulları Sorunu

İslâmiyetten önce, çocuğu yaşamayan bir kadın, çocuğu yaşadığı takdirde onu Yahudi olarak yetiştireceği hakkında adakta bulunurdu.

Yanlarında böyle adanmış, büyütülmüş birçok Ensar oğulları da bulunan Benî Nadîr Yahudileri Medine'den sürülüp çıkarılacakları zaman, Ensar:

“Biz çocuklarımızı bırakmayız!⁸¹ Yâ Rasûlallah! Onların arasında bulunan oğullarımız ve kardeşlerimiz ne olacak?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam cevap vermeyip sustu.

Bunun üzerine, Yüce Allah:

“Zorlama, dinde yoktur!..” (Bakara: 256) âyetini indirdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ensara:

“Adamlarınızı, iki taraftan birisini tercihte serbest bırakınız!

Eğer sizi tercih ederlerse, onlar sizdendirler.

⁷⁴ Zühri, Megâzî, s. 73, Abdurrezzak, 5/360, İbn Sa'd, 2/58.

⁷⁵ Diyarbekrî, 1/462.

⁷⁶ Zühri, Megâzî, s. 73, Abdurrezzak, 5/360, Beyhakî, Delâil, 3/179.

⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, Vâkidî, Megâzî, 1/374, Taberî, Târih, 3/38, Beyhakî, Delâil, 3/179, İbn Seyyid, 2/49, Zehebî, Târih, s. 120, İbn Kesîr, Bidâye, 4/75.

⁷⁸ Beyhakî, Delâil, 3/182, İbn Seyyid, 2/49, Zehebî, Târih, s. 122.

⁷⁹ Bu hazine, Hayber'in fethinde, gömüldüğü yerden çıkarıldı.

⁸⁰ Vâkidî, Megâzî, 1/372, Halebî, 2/565-566.

⁸¹ Ebu Davud, 3/59, Taberî, Tefsîr, 3/14-15, Vâhidî, s. 52, Kurtubî, 3/280, Suyutî, Dürrü'l-mensûr, 1/329.

Eğer Yahudileri tercih ederlerse, onları Yahudilerle birlikte sürgün ediniz!” buyurdu.⁸²

Benî Nadîr Yahudilerinin Medine’den Çıkış Gösterileri

Sürüldüklerine üzülmeliklerini göstermek için, kadınlar atlas, ipek, deniz koyunu yününden dokunmuş, yeşil, kırmızı kadifeden elbiselerini giyinmişler, altın ve gümüş zinetlerini takınmışlardı.⁸³

Kadınlar ve çocuklar, develere bindirilmişlerdi.⁸⁴ Yanlarında davullar, zurnalar, oynayan oyuncu kadınlar vardı.⁸⁵

Benî Nadîr Yahudileri altıyüz develik bir kabile teşkil ediyorlardı. Develer birbiri ardınca dizilmişlerdi.⁸⁶

Beni Nadîr Yahudileri, defler, düdükler çalarak, Medine çarşısından büyük bir gösteri ile geçip gittiler.⁸⁷

Benî Nadîr Yahudilerine Mahşer’e Gitmelerinin Emredilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Nadîr Yahudilerine:

“Medine’den çıkıp gidiniz!” buyurduğu zaman, onlar:

“Ey Muhammed! Nereye gidelim?” diye sormuşlar, Peygamberimiz Aleyhisselam da:

“Haşr’e, Mahşer’e (yani sürülecek yeriniz olan Şam’a) gidiniz!” buyurmuştu.⁸⁸

Benî Nadîr Yahudilerinden bir kısmı Hayber’e, bir kısmı da Şam’a doğru gittiler. Hayber’e gidenler içinde Benî Nadîr Yahudilerinin eşrafından Sellâm b. Ebu’l-Hukayk, Kinane b. Rebi’ b. Ebu’l-Hukayk ve Huyey b. Ahtab vardı.

Bunlar, Hayber halkından hısımlarının evlerine indiler.⁸⁹

Şam’a doğru gidenler, Şam’a, Ezriat’a,⁹⁰ Eriha’ya kadar gittiler.⁹¹

⁸² Taberî, Tefsîr, 3/15, Beyhakî, Sünen, 9/186, Hâzin, 1/185-186, Suyutî, Dürrü’l-mensûr, 1/329.

⁸³ Vâkıdî, Megâzî, 1/374-375, İbn Sa’d, 2/58.

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, Vâkıdî, Megâzî, 1/374, İbn Sa’d, 2/58.

⁸⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, Vâkıdî, Megâzî 1/375, Taberî, Târîh, 3/38-39, İbn Kesîr, Bidâye, 4/76.

⁸⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/374, İbn Sa’d, 2/58.

⁸⁷ Vâkıdî, Megâzî 1/374-375, İbn Sa’d, 2/58, İbn Kesîr, Bidâye, 4/76.

⁸⁸ Ebu Nuaym, Delâil, 2/491, Süheylî, 6/233-234, İbn Asâkîr, Târîh, 6/1, 41.

⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, Taberî, Târîh, 3/38, İbn Hazm, Cevâmi, s. 182, İbn Kesîr, Bidâye, 4/77, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 28, Halebî, 2/566.

⁹⁰ Beyhakî, Delâil, 3/359, Diyarbekrî, 1/462.

⁹¹ Diyarbekrî, 1/462.

Benî Nadîr Yahudileri, Benî İsrail torunlarındandı.

Bunların Şam'a sürülmeleri, Yüce Allah'ın İsrail oğullarına yolsuzlukları yüzünden yazdığı ve o güne kadar uğramadıkları sürgün cezasının ilki idi.

Peygamberimiz Aleyhisselam onları sürgün etmemiş olsaydı, dünyada, Benî Kurayza Yahudileri gibi öldürülmek ve esir edilmek cezasıyla cezalandırılacaklardı.⁹²

Benî Nadîr Yahudilerinden Yamin ile Ebu Sa'd'ın Müslüman Oluşu

Benî Nadîr Yahudilerinden olan Yamin b. Umeyr ile Ebu Sa'd b. Vehb'den⁹³ biri öbürüne:

“Vallahi, hiç şüphesiz sen de biliyorsun ki, o [Muhammed Aleyhisselam], Resûlullahtır! Daha ne duruyorsun? Hemen Müslüman olalım, kanlarımızı, mallarımızı güvenceye alalım!” dedi.

Geceleyin indiler.⁹⁴ Müslüman oldular. Kanlarını ve mallarını korudular.⁹⁵

Benî Nadîr Yahudilerinden Kalan Menkul ve Gayrimenkuller

Benî Nadîr Yahudileri Medine'den sürgün edilince, onlardan Müslümanlara kalanlar:

- 340 adet kılıç,
- 50 adet zırh gömlek,
- 50 adet miğfer gibi menkuller ile;⁹⁶
- Su kuyuları,⁹⁷
- Araziler, ekinlikler,
- Hurma bahçeleri gibi gayrimenkullerdi.⁹⁸

⁹² Zührî, Megâzî, s. 73, İbn İshak, İbn Hişam, 3/202, Abdurrezzak, 5/358, Beyhakî, Delâil, 3/177-178, Zehebî, Târih, s. 119.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/202.

⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/373, Halebî, 2/566.

⁹⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/202, Vâkıdî, Megâzî, 1/373, Taberî, Târih, 3/39, İbn Hazm, Cevâmi, s. 182, Mâverîdî, Ahkâm-ı sultâniyye, s. 169, İbn Esîr, Kâmil, 2/172, İbn Seyyid, 2/49, İbn Kesîr, Bidâye, 4/76, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 28, Semhûdî, 2/299.

⁹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/377, İbn Sa'd, 2/58, İbn Seyyid, 2/50, Kastallânî, Mevâhib, s. 137.

⁹⁷ İbn Sa'd, 2/58, Diyarbekrî, 1/463.

⁹⁸ Zührî, Megâzî, s. 73, Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Abdurrezzak, 5/360, Belâzurî, Fütûh, 1/18, Mâverîdî, Ahkâm-ı sultâniyye, s. 169, İbn Kesîr, Bidâye, 4/76.

Benî Nadîr Yahudilerinden Kalan Malların Muhacirlere Bölüştürülmesi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ensardan Sabit b. Kays'ı yanına çağırıp, ona: "Kavmini bana çağır!" buyurdu.

Sabit b. Kays:

"Yâ Rasûlallah! Hazrecîleri mi çağırayım?" diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Hepsini [Hazrecîleri de, Evsîleri de] çağır!" buyurdu.

Sabit b. Kays, Evsîleri ve Hazrecîleri, Peygamberimiz Aleyhisselamm yanına çağırды.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Allah'a hamd ve senâda bulunduktan sonra, Ensarın Muhacirlere nasıl iyilikler yaptıklarını; onları evlerine indirip nasıl barındırdıklarını, her hususta onları kendilerine nasıl tercih ettiklerini andı.⁹⁹ Sonra da:

"Muhacir kardeşlerinizin malları yoktur."¹⁰⁰

İsterseniz, Nadîr oğulları mallarından Allah'ın bana verdiği malları sizinle Muhacirler arasında bölüştüreyim de, Muhacirler yine evlerinizde oturmakta ve mallarınızdan yararlanmakta devam etsinler.

İsterseniz, Nadîr oğullarının mallarını yalnız Muhacirlere vereyim de, onlar evlerinizden ve mallarınızdan çıksınlar, el çeksinler?" buyurdu¹⁰¹

Ensardan Sa'd b. Ubâde ile Sa'd b. Muaz:¹⁰²

"Hayır yâ Rasûlallah! Sen Nadîr oğullarının mallarını Muhacirler arasına da bölüştür!"

Onlar, şimdiye kadar olduğu gibi, yine evlerimizde oturmakta devam etsinler.¹⁰³

Hatta, istersen, bizim mallarımızı da onlarla bölüştür!" dediler.¹⁰⁴

Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunan Ensar topluluğu da, hep birden:

⁹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/379, İbn Seyyid, 2/50, Halebî, 2/568.

¹⁰⁰ Belâzurî, Fütûh, 1/22, Semhûdî, 2/299, Diyarbekrî, 1/463, Halebî, 2/568, Zürcânî, 2/86.

¹⁰¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/379, Belâzurî, Fütûh, 1/22, İbn Seyyid, 2/51, Semhûdî, 2/299, Halebî, 2/568, Zürcânî, 2/86, Diyarbekrî, 1/463.

¹⁰² Vâkıdî, Megâzî, 1/379, İbn Seyyid, 2/50, Diyarbekrî, 1/463, Halebî, 2/568, Zürcânî, 2/86.

¹⁰³ Vâkıdî, Megâzî, 1/379, Belâzurî, Fütûh, 1/22, Diyarbekrî, 1/463.

¹⁰⁴ Vâkıdî, 1/379, Belâzurî, Fütûh, 1/22, İbn Seyyid, 2/51, Semhûdî, 2/299, Diyarbekrî, 1/463, Halebî, 2/569, Zürcânî, 2/86.

“Razıyız ve boyun eğiyoruz yâ Rasûlallah!” diyerek seslendiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah’ım! Ensara ve Ensarın oğullarına rahmet et, acı!” diyerek dua etti.¹⁰⁵

Hz. Ebu Bekir de:

“Ey Ensar cemaati! Allah sizi hayırla mükâfatlandırsın! Vallahi, bizim de benzerimiz yok, sizin de benzeriniz yok!” dedi.¹⁰⁶

Ensarın gösterdikleri bu yüksek semahat ve sehâvetleri üzerine inen âyette şöyle buyuruldu:

“Onlardan önce, Medine’yi yurt ve iman evi edinmiş olan kimseler (Ensar) da, kendilerine hicret edenlere sevgi beslerler.

Onlara (Muhacirlere) verilen şeylerden dolayı da, göğüslerinde hiçbir ihtiyaç meylî bulmazlar!

Kendilerinde bir ihtiyaç olsa bile, onları (Muhacirleri), öz canlarından üstün tutarlar!

Kim nefsinin mala olan hırsından ve cimriliğinden korunursa, işte, korktuklarından kurtulan, umduklarına erenler onlardır!” (Haşr: 9).¹⁰⁷

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Nadîr Yahudilerinin mallarını yalnız ilk Muhacirlere bölüştürdü.

Biraz da, Ensardan, muhtaç olan iki zâta;¹⁰⁸ Sehl b. Huneyf ile Ebu Dücâne’ye verdi.¹⁰⁹

Sa’d b. Muaz’a da, İbn Ebu’l-Hukayk’m kılıcını verdi.¹¹⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam; Benî Nadîr Yahudilerinin Muhacirlere bölüştürdüğü mallar arasından kendisine ayrılan hurma bahçelerindeki hurma ağaçlarının altlarına¹¹¹ ve tarlalara, arazilere¹¹² çokça ekin ektirirdi.¹¹³

¹⁰⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/379, İbn Seyyid, 2/51, Diyarbekrî, 1/463, Halebî, 2/568.

¹⁰⁶ Belâzurî, Fütûh, 1/21, İbn Seyyid, 2/51, Semhûdî, 2/299, Zürcânî, 2/86.

¹⁰⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/382, Belâzurî, Fütûh, 1/21, Semhûdî, 2/299, Diyarbekrî, 1/463, Halebî, 2/568, Zürcânî, 2/86.

¹⁰⁸ Zühri, Megâzî, s. 73, İbn İshak, İbn Hişam, 3/202, Vâkıdî, Megâzî, 1/379, Abdurrezzak, 5/360, Ebu Davud, 3/143.

¹⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/201, Vâkıdî, Megâzî, 1/379, Belâzurî, Fütûh, 1/19, Taberî, Târih, 3/39, Beyhakî, Delâil, 3/182, Mâverdi, Ahkâm-ı sultânîyye, s. 169, İbn Esir, Kâmil, 2/174, Zehebî, Târih, s. 122, İbn Kesir, Bidâye, 4/76, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 28.

¹¹⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/379, Beyhakî, Delâil, 3/182, İbn Seyyid, 2/51, Zehebî, Târih, s. 122, Diyarbekrî, 1/463, Halebî, 2/568.

¹¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Belâzurî, Fütûh, 1/18, İbn Seyyid, 2/51, Halebî, 2/569.

¹¹² Belâzurî, Fütûh, 1/18, Zürcânî, 2/85.

¹¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Belâzurî, Fütûh, 1/18, İbn Seyyid, 2/51, Halebî, 2/569.

Peygamberimiz Aleyhisselam,¹¹⁴ Abdulmuttalib oğullarının¹¹⁵ yıllık geçimlerini¹¹⁶ arpa ve hurma mahsulünden¹¹⁷ karşılar, artanı ile de Allah yolunda yapılacak cihad için hayvanlar, atlar ve silahlar alırdı.¹¹⁸

Münafıklar ile Benî Nadîr Yahudilerinin Tutum ve Davranışlarının Kur'ân-ı Kerîm'de Açıklanışı

Medineli münafıklarla Benî Nadîr Yahudilerinin tutum ve davranışları ve akıbetleri hakkında inen âyetlerde şöyle buyrulur:

“Ehl-i Kitabdan o küfreden kardeşlerine:

‘Andolsun, eğer siz yurdunuzdan sürülür, çıkarılırsanız, biz de muhakkak sizinle çıkar, gideriz!

Sizin aleyhinizde, hiçbir kimseye hiçbir zaman itaat etmeyiz!

Eğer sizinle harp edilirse, muhakkak ve muhakkak, biz size yardım ederiz!’ demekte olan o münafıkları görmedin mi?!

Halbuki, Allah şهادet eder ki, onlar muhakkak yalancılardır!

Andolsun ki; onlar yurtlarından çıkarılacak olurlarsa, bu münafıklar onlarla birlikte çıkıp gitmezler!

Eğer onlar muharebeye tutuşurlarsa, yardım da etmezler!

Şayet yardım etseler bile, andolsun ki, mü'minler karşısında dayanamayarak arkalarına dönüp kaçarlar!

Sonra da, kendileri hiçbir yerde yardım göremezler!

Muhakkak ki, onların yüreklerinde, Allah'tan ziyade, sizin korkunuz var!

Bu da, onların anlamaz bir kavim olmalarıdır.

O münafıklar ve Yahudiler, müstahkem kasabalarda yahut duvarlar arkasında, surlar, hisarlar içinde siperlenmeden, sizinle toplu bir halde çarpışamazlar.

Onların kendi aralarında çarpışmaları şiddetlidir.

Sen onları derli toplu sanırsın.

Halbuki, onların kalbleri darmadağınaktır.

¹¹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Buhârî, Sahîh, 6/58, Müslim, 3/1376-1377, Ebu Davud, 3/141, Tirmizî, Sünen, 4/216, Belâzurî, Fütûh, 1/18, Beyhakî, Delâil, 3/185, İbn Seyyid, 2/51.

¹¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Zürcânî, 2/85.

¹¹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Ebu Davud, 3/141, Belâzurî, Fütûh, 1/18, Beyhakî, Delâil, 3/185, İbn Seyyid, 2/51, Halebî, 2/569, Zürcânî, 2/85.

¹¹⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Zürcânî, 2/85.

¹¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/378, Buhârî, Sahîh, 6/58, Müslim, 3/1377, Ebu Davud, 3/141, Tirmizî, Sünen, 4/216, Belâzurî, Fütûh, 1/20, Beyhakî, Delâil, 3/185-186, İbn Seyyid, 2/51, Halebî, 2/569, Zürcânî, 2/85.

Bu da, onların akıllarını kullanmaz bir kavim olmalarındandır.

O Nadîr oğullarının hali, kendilerinden az öncekilerin (Kaynuka oğullarının) hali gibidir ki, onlar yaptıklarının kötü akıbetini dünyada tatmışlardır.

Onlar için, ahirette de çetin bir azap vardır.

Nadîr oğullarını muharebeye teşvik eden münafıkların hali de, şeytanın hali gibidir:

Çünkü, şeytan insana ‘Küfret!’ der de, o küfredince:

‘Ben gerçekten senden uzağım! Çünkü, ben Âlemlerin Rabbi olan Allah’tan korkarım!’ der.

Nihayet, ikisinin de akıbeti, gerçekten, temelli ateşin içinde kalmaları olmuştur!

İşte, zalimlerin cezası budur!”¹¹⁹

Nadîr oğulları Yahudilerinin sürgün edilmeleri üzerine inen âyetlerde de, şöyle buyurulmuştur:

“Ehl-i Kitabdan küfredenleri ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O’dur, Allah’tır!

Siz onların çıkıp gideceklerini sanmamıştınız.

Onlar da, kalelerinin Allah’ın azabına gerçekten mani olacağını sanmışlardı.

İşte, onlara hesaba katmadıkları cihetten Allah’ın azabı geliverdi!

O, bunların yüreklerine korku düşürdü.

Öyle ki, evlerini hem kendi elleriyle, hem mü’minlerin elleriyle harap ediyorlardı!

İşte ey akıl sahipleri! Siz bundan ibret alın!

Eğer Allah onlara bu sürgünü yazmamış olsaydı bile, hiç şüphesiz, dünyada kendilerini yine şiddetle azaplandırıracaktı.

Çünkü, onlar gerçekten Allah’a ve Peygamberine aykırı hareket ettiler.

Kim Allah’a aykırı hareket ederse, şüphe yok ki, Allah çetin azaplıdır.”¹²⁰

Benî Nadîr savaşı münasebetiyle inen âyetlerde mü’minlere de şöyle uyarı ve açıklama yapılmıştır:

“Siz herhangi bir hurma ağacını kestiniz yahut kökleri üzerinde bıraktınız ise, hep Allah’ın izniyledir. Bu izin de,¹²¹ fâsıkları rüsvay edeceği için (verilmiş)’dir.

¹¹⁹ Haşr: 11-17, Vâkıdî, Megâzî, 1/382-383, Taberî, Tefsîr, 28/45-51.

¹²⁰ Haşr: 2-4.

¹²¹ Fesad için değil (İbn İshak, İbn Hişam, 3/202, Taberî, Tefsîr, 18/35).

Allah'ın onların mallarından Peygamberine verdiği fey'e (zahmetsiz ganimete) gelince, siz bunun için ne ata, ne deveye binip koşmadınız!

Fakat, Allah, peygamberlerini dileyceği kimselere galip kılar.

Allah herşeye hakkıyla kâdirdir.

Allah'ın fethedilen memleketler ahalisinden peygamberine verdiği fey (ganimet):

Allah'a,

Peygamberine,

Hısımlara,

Yetimlere,

Yoksullara,

Yolda kalmış olanlara aittir; tâ ki, bu mallar içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir devlet olmasın!

Peygamber size ne verdi ise, onu alınız!

Size neyi yasak etti ise, ondan da sakınınız!

Allah'tan korkunuz! Çünkü, Allah'ın azabı çetindir.

Özellikle, fey; hicret eden fakirlere aittir ki, onlar Allah'tan bir fazl ve inayet ve hoşnutluk ararlar ve Allah'a ve Peygamberine (canlarıyla, mallarıyla) yardım ederler.

Onlar, Allah'a ve Peygamberine yardım ederlerken, yurtlarından ve mallarından mahrum edilerek çıkarılmışlardır.

İşte bunlar, sadıkların ta kendisidirler!"¹²²

İçki Ne Zaman ve Nasıl Haram Kılındı?

İçkinin Haram Kılındığı Tarih

İçki, Hicretin dördüncü yılında Benî Nadîr Yahudilerinin Medine'den sürülüp çıkarıldıkları zamanda haram kılındı.¹²³

İçkinin Nelerden Yapıldığı

O zaman içki, genellikle üzümnden, hurmadan, buğdaydan, arpadan, baldan yapılırdı.¹²⁴

¹²² Haşr: 5-8, Vâkıdî, Megâzî, 1/380-382, Taberî, Tefsîr, 28/32-40.

¹²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, İbn Hazm, Cevâmi, s. 181, İbn Kayyım, s. 123, İbn Seyyid, 2/48, Zehebi, Târih, s. 198.

¹²⁴ Abdurrezzak, 9/233-234, Buhârî, Sahîh, 6/242-243, Nesâî, 8/295, Dârekutnî, 4/248, 252.

Medineliler, en çok büsr denilen hurma koruğu ile temr denilen kuru hurmadan yapıp fatih adını taktıkları içkiyi içerlerdi.

Medine’de üzüm içkisi az bulunurdu.¹²⁵

Yemenlilerin içkisi, baldan yaptıkları biti’ ile arpadan ve darıdan yaptıkları mizr idi.¹²⁶

Habeşliler de, darıdan yaptıkları ve gubeyra=sükrüke dedikleri içkiyi içerlerdi.¹²⁷

İçkinin Üç Safhada Haram Kılınışı

İçki, tedricen ve üç safhada haram kılınmıştır:

1. Peygamberimiz Aleyhisselam Medine’ye hicret buyurdıkları zaman, Müslümanlar içki içer, kumardan elde ettikleri paraları da yerlerdi.

Peygamberimiz Aleyhisselamdan, bunların hükmünü sordular.

Bunun üzerine, Yüce Allah, indirdiği âyette şöyle buyurdu:

“Sana şarabı ve kumarı sorarlar. De ki: ‘Onlarda, hem büyük günah, hem insanlar için faydalar vardır. Günahları ise, faydalarından daha büyüktür...’”¹²⁸

Halk:

“Bu âyete göre, içki ve kumar bize haram kılınmış değildir. Ancak, bunlarda büyük günah olmakla birlikte, halkın menfaatinin de bulunduğu bildirilmiştir.¹²⁹ Bu gelen âyette bir müsaade ve ruhsat var gibidir. Kumarın kazancını yiyelim, içkiyi de içelim. Bunlardan dolayı da, Allah’tan yarlıganmak dileyelim!”¹³⁰ Yâ Rasûlallah! Bırak da, Yüce Allah’ın buyurduğu gibi, bundan faydalanalım?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam onlara cevap vermedi, sustu.¹³¹

Müslümanlardan bir kısmı içmeye davet ettiler, bir kısmı da bıraktılar.¹³²

2. Muhacirlerden veya Ensardan bir zât, akşam namazını kıldırırken, kıraatı, yanlış mânâ çıkacak derecede karıştırdı.

¹²⁵ Buhârî, Sahîh, 6/242, Müslim, 3/1572.

¹²⁶ Abdurrezzak, 9/220, Müslim, 3/1586, Nesâî, 8/300.

¹²⁷ Ebu Davud, 3/329.

¹²⁸ Bakara: 219.

¹²⁹ Ahmed b. Hanbel, 2/351.

¹³⁰ Taberî, Tefsîr, 7/33.

¹³¹ İbn Kesîr, Tefsîr, 2/93.

¹³² Zemahşerî, 1/258.

Bunun üzerine:

“Ey iman edenler! Siz, sarhoş iken, ne söyleyeceğinizi bilinceye; ve cünüb iken de, yolcu olmanız müstesna, gusledinceye kadar, namaza yaklaşmayınız!” (Nisâ: 43) mealli âyet nazil oldu.¹³³

Müslümanlar:

“Yâ Rasûlallah! Biz namaz vakti yaklaşınca içmeyiz!” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, yine, onlara cevap vermedi, sustu.¹³⁴ Müslümanlardan içki içenler azaldı.¹³⁵ Namaz kilmacağı zaman, Peygamberimiz Aleyhisselamın nidâ edicisi:

“Hiçbir sarhoş namaza yaklaşmasın!” diyerek seslenirdi.¹³⁶

3. Hz. Ömer:

“Allah’ım! İçki hakkında bize açık ve kesin bir beyanda bulun!” diyerek Allah’a dua etti.

Bunun üzerine:

“Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları, şeytanın murdar ve kötü işinden başka birşey değildir!

Bunun için, onlardan kaçınız ki, korktuklarımızdan kurtulup umduklarınıza erebilesiniz!

Şeytan; içkide ve kumarda, ancak, aranızda düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah’ı anmaktan ve namaz kılmaktan alıkoymak ister!

Artık vazgeçtiniz, değil mi?” (Mâide: 90-91) mealindeki âyetler nazil oldu.

Hz. Ömer çağırılıp, ona bu mealdeki âyetler okundu. Âyetteki “Artık vazgeçtiniz, değil mi?” sorusuna, Hz. Ömer:

“Vazgeçtik! Vazgeçtik yâ Rab!” dedi.¹³⁷

Yalnız Hz. Ömer değil, bütün Müslümanlar da:

“Artık içkiden, kumardan vazgeçtik Rabbimiz!” dediler.¹³⁸

İçki Yasağının İlan Edilişi ve İçkilerin Sokaklara Dökülüşü

İçkiyi haram kılan âyetler nazil olunca, Peygamberimiz Aleyhisselamın emriyle, münâdi:

¹³³ Ahmed b. Hanbel, 2/351, Ebu Davud, 3/325.

¹³⁴ İbn Kesîr, Tefsîr, 2/93.

¹³⁵ Zemahşerî, 1/258.

¹³⁶ Ahmed b. Hanbel, 1/53, Ebu Davud, 3/325, Hâkim, 2/143.

¹³⁷ Ahmed b. Hanbel, 1/53, Nesâî, 8/287, Hâkim, 4/143.

¹³⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/351.

“Haberiniz olsun ki, içki haram kılınmıştır!” diyerek Medine sokaklarında seslendi.¹³⁹

Tulumlarından delinip boşaltılan¹⁴⁰ ve küplerinden dökülen içkiler, Medine sokaklarında su gibi aktı!¹⁴¹

Abdullah b. Ömer der ki:

“Resûlullah Aleyhisselamla birlikte Mescidde bulunuyordum.

‘Kimin yanında şu içkiden varsa, onu bana haber versin, getirsin’ buyurdu.

Halk, yanlarındaki içkileri getirmeye başladılar.

Kimi:

‘Benim yanımda büyük bir kırba içki var!’

Başka biri:

‘Benim yanımda büyük bir kırba içki var!’

Daha başka biri de:

‘Benim yanımda bir tulum yahut Allah’ın olmasını dilediği kadar içki var!’ diyordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Onları Bakiyy’e şöyle şöyle biraraya toplayınız! Sonra, bana haber veriniz!’ buyurdu.

Öyle yaptılar. Biraraya getirdikten sonra, Resûlullah Aleyhisselama haber verdiler.

Resûlullah Aleyhisselam, kalkıp yürüdü.

Ben de kalktım, sağ tarafında yürüdüm. Kendisi, yürürken, bana dayanıyordu.

Ebu Bekir arkamızdan gelip bize yetişince, ben Resûlullah Aleyhisselamın yanından geriledim, soluna geçtim.

Ebu Bekir benim yerimi aldı.

Sonra, Ömer b. Hattab gelip bize kavuştu.

Ben yine geriledim, Resûlullah Aleyhisselamın sol yanına o geçti.

Resûlullah Aleyhisselam, ikisi arasında, içkilerin toplanmış olduğu yere kadar yürüyüp durdu.

Orada bulunan halka içkiyi göstererek:

‘Bunu biliyor musunuz?’ diye sordu.

¹³⁹ Buhârî, Sahîh, 5/190, Müslim, 3/1570, Ebu Davud, 3/325-326, Dârimî, 2/36.

¹⁴⁰ Ahmed b. Hanbel, 2/133, Nesâî, 8/287.

¹⁴¹ Buhârî, Sahîh, 5/190, Müslim, 3/1570.

‘Evet yâ Rasûlallah! İçkidir bu!’ dediler.
Resûlullah Aleyhisselam:
‘Doğru söylediniz!’ buyurdu. Sonra da:
‘Muhakkak ki, Allah,
İçkiye,
Onu sızdırana,
Onun sızdırıldığı yere,
Onu içene,
Onu içirene,
Onu taşıyana,
Onu satana,
Onu satın alana,
Onun bedelini, kazancını yiyene lânet etmiştir!’ buyurdu.¹⁴²

İçkinin Her Kötülüğün Başı ve Kaynağı Oluşu

Peygamberimiz Aleyhisselam içki hakkındaki hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

“İçki her kötülüğün anahtarıdır.”¹⁴³

“...İçki her kötülüğün başıdır.”¹⁴⁴

“...İçki ümmü’l-habâistir; murdarlıkların, kötülüklerin anasıdır.”¹⁴⁵

“Her sarhoşluk veren şey, içkidir. Her sarhoşluk veren içki de, haramdır.”¹⁴⁶

“Çoğu sarhoşluk veren şeyin azı da haramdır.”¹⁴⁷

“İçki içen, onu mü’min olarak içemez.”¹⁴⁸

“İçki içenin kırk sabah namazı kabul olunmaz. Eğer tevbe ederse, Allah onun tevbesini ve namazını kabul eder.”¹⁴⁹

¹⁴² Ahmed b. Hanbel, 2/71, 97, Ebu Davud, 3/326, Hâkim, 2/32, Beyhakî, Sünen, 5/327.

¹⁴³ İbn Ebî Şeybe, 8/10, İbn Mâce, 2/1119, Hâkim, 4/145.

¹⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/238.

¹⁴⁵ Dârimî, 2/7, Dârekutnî, s. 247.

¹⁴⁶ Mâlik, 2/845, Abdurrezzak, 9/221, Ahmed b. Hanbel, 2/16, 29, Buhârî, Sahîh, 6/242, Müslim, 3/1587, 1588, Ebu Davud, 3/327, İbn Mâce, 2/1124.

¹⁴⁷ Abdurrezzak, 9/221-222, Ahmed b. Hanbel, 2/167, Ebu Davud, 3/327, Tirmizî, Sünen, 4/292, İbn Mâce, 2/1124-1125, Nesâî, 8/300-301, Dârimî, 2/39, Dârekutnî, 4/250,-251, 254.

¹⁴⁸ İbn Ebî Şeybe, 8/6-7, Buhârî, Sahîh, 6/241, Nesâî, 8/313.

¹⁴⁹ Abdurrezzak, 9/235, 238, Ahmed b. Hanbel, 2/35, Ebu Davud, 3/327, Tirmizî, Sünen, 4/290-291, Nesâî, 8/317, Dârimî, 2/37.

“Allah’a ve ahiret gününe inanan kişi, üzerinde içki içilen sofraya oturmaz.”¹⁵⁰

“Allah’a ve ahiret gününe inanan kişinin, üzerinde içki içilen sofraya oturması helâl olmaz.”¹⁵¹

“İlmin ref’olunması, cehlin kökleşmesi, şarabın içilmesi, zinanın çoğalması, Kıyamet alametlerindendir.”¹⁵²

“Ümmetimden birtakım kimseler, içkinin adını başka bir adla değiştirerek¹⁵³ onu helâlleştirmek isteyecekler¹⁵⁴ ve içecekler!”¹⁵⁵

Yahudilerin Müslümanları İçki Hususunda Üzüntüye Düşürmeleri

İçkiyi haram kılan âyetler inince, Yahudiler:

“İçki içip dururken ölmüş olanlar sizin kardeşleriniz değiller miydi?!” diyerek, Müslümanların zihinlerini karıştırmak, huzurlarını kaçırmak istediler.¹⁵⁶

Müslümanlar da:

“Yâ Rasûlallah! Bizden bazıları içki içer, kumar parası yiyip dururken Allah yolunda öldürüldüler yahut döşeklerinde öldüler.

Allah ise, içkiyi, kumarı, şeytanın işlerinden birer murdar kötülük olarak tavsif etti ve saydı.

Hal böyle olunca, öldürülen veya ölenlerin hali ne olacak?¹⁵⁷

Birtakım kimseler savaşlarda öldürüldüler ki, yasaklanan içki onların karınlarında bulunuyordu!” dediler.¹⁵⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Eğer onlara da bunlar haram kılınmış olsaydı, sizin bıraktığınız gibi, onlar da bunları derhal bırakırlardı!” buyurdu.¹⁵⁹

Yüce Allah da, Müslümanları düşürüldükleri bu şüphe ve üzüntülerden kurtarmak için, indirdiği âyette şöyle buyurdu:

¹⁵⁰ Ahmed b. Hanbel, 1/20, Dârimî, 2/37.

¹⁵¹ Abdurrezak, 9/248, Ahmed b. Hanbel, 1/20, Dârimî, 2/37.

¹⁵² Ahmed b. Hanbel, 3/176, Buhârî, Sahîh, 1/28.

¹⁵³ Ahmed b. Hanbel, 4/237, Ebu Davud, 3/329, Nesâî, 8/312-313, İbn Mâce, 2/1223, Dârimî, 2/39.

¹⁵⁴ Abdurrezak, 9/234, Buhârî, Sahîh, 6/243, Dârimî, 2/39.

¹⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 4/237, Ebu Davud, 3/329, Nesâî, 8/312-13.

¹⁵⁶ Hâkim, 4/143-144.

¹⁵⁷ Ahmed b. Hanbel, 2/351-352.

¹⁵⁸ Buhârî, Sahîh, 5/190, Müslim, 3/1570.

¹⁵⁹ Ahmed b. Hanbel, 2/352.

“İman edip de güzel amel ve hareketlerde bulunanlar, (bundan sonra haram olan şeylerden de) sakındıkları, iman(larında sebat ile) iyi işlere devam ettikleri, sonra (haram edilen şeylerden daima) sakınıp (haram olduklarına) iyice inandıkları şeylerden yine sakınmakta devam ve ısrar ile güzel işler(i arayıp onlar)la iştigal ettikleri takdirde, haram kılınmazdan önce tattıklarında, uhdelere hiçbir beis, vebal yoktur.

Allah iyi hareket edenleri sever” (Mâide: 93).¹⁶⁰

Amr b. Su'da ile İbn Heyyeban'ın Benî Kurayza Yahudileri Hakkındaki Öğüt ve Uyarıları

Benî Nadîr Yahudileri Medine'den sürülüp çıkarıldıktan sonra, Beni Kurayza Yahudilerinden Amr b. Su'da, Nadîr oğulları Yahudilerinin yurtlarına gitti. Oralarda bir müddet gezip dolaştı. Nadîr oğullarının evlerinin birer harabe haline geldiklerini görünce, düşünceye daldı.

Sonra, oradan ayrılıp Benî Kurayza Yahudilerinin yanına döndü. Onları, mabedlerinde buldu.

Davet borusu çalınınca, Kurayza oğulları orada toplandılar.

Zebir b. Bata, Amr. B. Su'da'ya:

“Ey Ebu Saîd! Sen şimdiye kadar nerelerde idin? Kiliseden hiç ayrılmazdın?” diye sordu.

Gerçekten de, Amr b. Su'da kiliseden hiç ayrılmaz, Yahudilik ibadetiyle meşgul olur dururdu.

Amr b. Su'da, Zebir b. Bata'ya:

“Bugün ben hepimize ders olacak bir ibret gördüm: İzzet, cesaret, üstün şeref, üstün akıl sahibi olan kardeşlerimizin yurtlarını boşaltarak; mallarını, mülklerini başkalarına bırakarak nasıl zilletle çıkıp gittiklerini düşündüm.

Tevrat'a andolsun ki; Allah o kavme hiçbir zaman böyle bir musibet vermemişti!

Bundan önce, Eşref'in oğlu evinde emin bir halde yatarken öldürüldü ki, onların izzet ve şeref sahibi adamı idi.

İbn Süneyne öldürüldü ki, onların seyyidi ve lideri idi.

Kaynuka oğulları öldürüldüler, yurtlarından sürüldüler ki, onlar Yahudilerin cedleri, ataları idi.

¹⁶⁰ Ahmed b. Hanbel, 2/351-352.

Halbuki, onlar cesaretli, silah ve mal bakımından da hazırlıklı kişiler idiler.

Fakat birden kuşatıldılar. Yerlerini, yurtlarını bırakarak Yesrib'den (Medine'den) sürülüp çıkarılacakları kendilerine söylenildi.

Ey kavmim! Siz hiç görmediğiniz şeyleri gördünüz!

Beni dinleyiniz! Geliniz! Muhammed'e tâbi olalım, Müslüman olalım!

Vallahi, siz de biliyorsunuz ki, o, geleceği ve dini bize müjdeleyen peygamberdir!

Yahudilerin en bilginleri olan İbn Heyyeban, Ebu Umeyr ile İbn Hıraş bize gelmişler, 'O Peygamber'in hemen gelmek üzere bulunduğunu haber vermişler ve kendisine tâbi olmamızı da bize emir ve tavsiye etmişlerdi.

Onlar, Beytü'l-Makdis (Kudüs)'ten gelmişler, kendilerinden 'O Peygamber'e selamlarını söylememizi de bize emretmişlerdi.

Sonra onlar 'O Peygamber'in dini üzerinde öldüler ve şu kara taşlığınıza da gömüldüler" dedi.

Orada bulunan Yahudi topluluğu, hep sustular, durdular. İçlerinden hiçbir konuşan olmadı.

Amr b. Su'da, biraz sonra, bu sözünü tekrarladı ve ona benzer bazı sözler daha söyledi.

Kurayza oğulları Yahudilerini de, harple, esirlik ve yurtlarından sürülüp çıkarılmak gibi musibetlere uğramakla korkuttu.

Zebir b. Bata: "Tevrat'a and içirim ki; ben de 'O Peygamber'in sıfatını Musa Peygambere inmiş olan ve babam Bata tarafından istinsah edilmiş bulunan Tevrat kitabında okumuşumdur!" dedi.

Ka'b b. Esed, Zebir b. Bata'ya:

"Ey Abdurrahman'ın babası! Seni 'O Peygamber'e tâbi olmaktan alıko-
yan nedir?" diye sordu.

Zebir b. Bata:

"Sensin ey Ka'b!" dedi.

Ka'b b. Esed:

"Sen niçin böyle söylüyorsun? Tevrat'a andolsun ki; ben seninle 'O Peygamber'in arasına hiçbir zaman girmedim, gerilmedim!" dedi.

Zebir b. Bata:

"Evet! Sen de bizim ahd ve akde yetkili adamımızsın.

Eğer sen 'O Peygamber'e tâbi olursan, biz de ona tâbi oluruz!

Sen 'O Peygamber'e tâbi olmaktan kaçırırsan, biz de kaçmırız!" dedi.

Amr b. Su'da, Ka'b b. Esed'e dönüp, bu hususta Zebir b. Bata ile aralarında konuşulan şeyleri ona da andı, ulaştırdı ve en sonunda:

"O Peygamber'in işi hakkında, benim, söylediğimden başka söyleyecek sözüm yok! Benim gönlüm ona tâbi ve Müslüman olmayı özler!" dedi.¹⁶¹

Üç Gencin Benî Kurayza Yahudilerini Uyarmaları ve Müslüman Olmaları

Âsım b. Ömer b. Katâde'ye, Kurayza oğulları Yahudilerinden bir şeyh:

"Kurayza oğullarının kardeşi Hedl oğullarından Sa'lebe b. Sa'ye, Useyd b. Sa'ye ile Esed b. Ubeyd -ki bunlar Cahiliye devrinde Benî Kurayza Yahudileriyle birlikte idiler, İslâmiyet devrinde onların seyyidleri olmuşlardır- ne için ve nasıl Müslüman olduklarını biliyor musun?" diye sormuştu.

Âsım b. Ömer de:

"Hayır! Vallahi, bilmiyorum!" deyince, Yahudi şeyh:

"İslâmiyetten birkaç yıl önce, Şamlı Yahudilerden İbn Heyyeban diye anılan bir adam yurdumuza geldi. Vallahi, beş vakitte namaz kılmayanlar içinde ondan daha faziletli bir adam görmemişizdir.

O, bizim yanımızda oturdu, yerleşti. Yağmur kesildiği zaman, ona:

'Ey İbn Heyyeban! Bizim için yağmur duasına çık!' derdik.

O da:

'Hayır! Vallahi, siz mallarınızın sadakalarını takdim etmedikçe, yağmur duasına çıkış yerinize çıkmam!' derdi.

Ona:

'Verilecek sadaka ne kadardır?' diye sorardık.

O:

'Hurmadan bir sa', yahut arpadan iki müd' derdi.

Biz mallarımızdan bu sadakaları ayırıp verdikten sonra, kara taşlığımıza çıkar, bizim için Allah'tan yağmur dilerdi.

Vallahi, çok geçmeden gök bulutlanır ve bizi sulardı.

O bunu bize bir kere, iki kere, üç kere değil, birçok kereler yapmıştı.

Sonra o, yanımızda bulunduğu sırada, ölüm döşegine düştü.

Öleceğini anladığı zaman, bize:

¹⁶¹ Ebu Nuaym, Delâil, 2/496-498, Beyhakî, Delâil, 3/361-362, İbn Kesîr, Bidâye, 4/80-81, Suyutî, Hasâis, 1/526-527.

‘Ey Yahudi cemaatı! Beni Şam gibi yiyecekleri, içecekleri bol bir yerden çıkarıp bu darlık, yoksulluk ve açlık yerine getiren nedir, bilir misiniz?’ diye sordu.

Kendisine:

‘Sen daha iyi bilirsin!’ dedik.

O:

‘Ben bu beldeye ancak gelme zamanı yaklaşmış bulunan peygamberin gelmesini gözleyeyim diye gelmişimdir. Burası onun hicret edeceği yerdir. Ben onun gönderilmesini ve ona tâbi olmamı ne kadar arzu etmekte idim.

Size, onun zamanı çok yaklaşmıştır. Ey Yahudi cemaatı! Ona inanmak ve tâbi olmakta başkaları sizin önünüze geçmesin!

Çünkü, o, kendisine muhalefet edenlerin kanlarını dökmek, çocuk ve kadınlarını esir etmek yetkisiyle de gönderilecektir. Siz de bu akıbeti düşmekten kendinizi koruyamayacaksınız!’ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam peygamber olarak gönderildiği ve Kurayza oğullarını yurtlarında kuşattığı zaman, pek genç olan Sa’lebe b. Sa’ye, Useyd (Esid) b. Sa’ye ile Esed b. Ubeyd:

‘Ey Kurayza oğulları! Vallahi, bu zât, muhakkak, İbn Heyyeban’ın size bahsetmiş olduğu ve kendisine uymanızı emir ve tavsiye etmiş olduğu peygamberdir!’ dediler.

Kurayza oğulları ise;

‘Bu, İbn Heyyeban’ın geleceğini haber verdiği peygamber değildir!’ dediler.

Gençler:

‘Hayır! Vallahi, gelecek peygamberin Kitabda yazılı sıfatları onda tamamıyla mevcuttur!’ dediler.

Kaleden indiler, Müslüman oldular.

Kanlarını, mallarını ve çoluk çocuklarını korudular.”¹⁶²

İbn İshak bunun Yahudi bilginleri tarafından da haber verildiğini açıklar.¹⁶³

¹⁶² İbn İshak, İbn Hişam, 1/226-228, Vâkıdî’den naklen İbn Sa’d, 1/160-161, Ebu Nuaym, Delâil, 1/81-82, Beyhakî, Delâil, 4/31-32, Suyutî, Hasâis, 2/7-8.

¹⁶³ İbn İshak, İbn Hişam, 1/228.

Onuncu Bölüm

ÖLÜMLER, EVLİLİKLER, DOĞUMLAR

ÖLÜMLER, EVLİLİKLER, DOĞUMLAR

Hz. Ali'nin Annesi Fâtıma Hatunun Vefatı

Fâtıma Hatunun Kimliği ve Fazileti

Hz. Ali'nin annesi Fâtıma Hatun, Hâşim oğulları kadınlarından olup, Peygamberimiz Aleyhisselamın amcası Ebu Talib'in zevcesi idi.

Kendisinin gerek Ebu Talib'le ve gerek Peygamberimiz Aleyhisselamla soyu Hâşim'de birleşir.¹

Fâtıma Hatun; Hâşim oğulları kadınları içinde, Hâşimî erkek sulbünden ilk erkek çocuğu dünyaya getiren hatundu.²

Hâşim oğulları kadınlarından, halife annesi olanların da ilki idi.

Ondan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamın kızı Hz. Fâtıma gelir ki, Hz. Hasan'ı dünyaya getirmiştir.³

Fâtıma Hatun; Peygamberimiz Aleyhisselama -dedesi Abdulmuttalib'in ölümü üzerine- sekiz yaşından itibaren mürebbilik, annelik yapmıştı: Kendi çocukları aç dururken Peygamberimiz Aleyhisselamın karnını doyurur, kendi çocuklarının üstleri başları tozlu topraklı dururken, o önce Peygamberimiz Aleyhisselamın saçını başını tarar, gülyağlarıyla yağlardı.⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam onu sık sık ziyaret ederdi.⁵

Fâtıma Hatun, faziletli, salih amelli bir İslâm hatunu idi.⁶

¹ İbn Sa'd, 8/222.

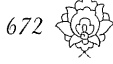
² Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 40.

³ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 7/217.

⁴ Yakubî, 2/14.

⁵ İbn Sa'd, 8/222.

⁶ İbn Sa'd, 8/222, Yakubî, 2/14.

Kendisi, Hicretin dördüncü yılında,⁷ Medine’de⁸ vefat etti.⁹

Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bugün annem vefat etti!” buyurdu.¹⁰

Kendi gömleğini ona kefen olarak sardır-
dı. Kabrinin içine indi. Sanki genişletir gibi, kabrin köşelerine eliyle işaret
etti ve kabrin içine uzandıktan sonra kabirden çıktı.

Gözleri yaşarmış, gözyaşı kabre damlamıştı.¹²

Peygamberimiz Aleyhisselamın sahabileri:

“Senin buna yaptığını gördüğümüz şeyi hiç kimseye yaptığını görmemiş-
tik!?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ebu Talib’den sonra, bunun kadar bana iyiliği dokunan bir kimse olma-
mıştır!

Kendisine Cennet elbiselerinden giydirilsin diye, gömleğimi kefen ola-
rak giydirdim!

Kabir hayatı kendisine mülayim ve kolay gelsin diye de, kabirde yanına
uzandım!” buyurdu.¹³

Peygamberimiz Aleyhisselamın Torunu ve Hz. Osman’ın Oğlu Abdullah’ın Vefatı

Peygamberimiz Aleyhisselamın kızı ve Hz. Osman’ın zevcesi Hz. Rukay-
ye’den bir erkek çocuk doğmuş, ona Abdullah adı konulmuştu.

Abdullah, altı yaşında bulunduğu sırada, bir horoz onun yüzünü ve
gözünü gagalamış, şişirmişti.

Bunun üzerine tutulduğu hastalıktan kurtulamayarak, Hicretin dördün-
cü yılında Cumâdelûlâ ayında vefat etti.

Peygamberimiz Aleyhisselam onun cenaze namazını kıldırdı. Hz.
Osman da onu kabrine indirdi.¹⁴

⁷ Diyarbekrî, 1/467.

⁸ İbn Abdilberr, 4/1891, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/217.

⁹ İbn Abdilberr, 4/1891, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/217, Diyarbekrî, 1/467.

¹⁰ Yakubî, 2/14.

¹¹ Hâkim, 3/108, İbn Abdilberr, 4/1891.

¹² Hâkim, 3/108.

¹³ İbn Abdilberr, 4/1891, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/217, Zehebî, Siyer, 2/87.

¹⁴ İbn Sa’d, 3/53-54, 8/36, İbn Abdilberr, 4/1840, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/114.

Peygamberimiz Aleyhisselam Abdullah'ın kabrinin başma bir taş dikti. Gözleri yaşarmış olduğu halde:

“Yüce Allah, kullarından, merhametli ve yufka yürekli olanlara rahmet eder!” buyurdu.¹⁵

Zeyd b. Sabit'in Yahudi Yazısını Öğrenişi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Hicretin dördüncü yılında, Zeyd b. Sabit'e Yahudilerin yazısını öğrenmesini emredip:¹⁶

“Ben, yazılarımı onların değiştirmeyeceklerinden emin değilim!” buyurdu.¹⁷

Zeyd b. Sabit der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Ey Zeyd! Sen benim için Yahudi yazısını öğren!’¹⁸ Çünkü, vallahi, ben, yazacağım şeyler hakkında Yahudilere itimad edemem, güvenemem!’ buyurdu.

Bunun üzerine, ben de, yarım ay geçmemişt ki, onu öğrenmiş, hatta onda maharet kazanmıştım.

Peygamber Aleyhisselam Yahudilere birşey yazacağı zaman onu ben yazar; kendisine Yahudilerden gelen yazıları da ben okurdum.”¹⁹

Yine Zeyd b. Sabit der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Süryanice’yi güzelce okuyup yazabilir misin? Çünkü, bana Süryanice yazılar geliyor!’ buyurdu.

Ben:

‘Hayır! İyi okuyup yazamam!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sen onu iyice öğren!’ buyurdu.

Onyedi günde öğrendim.”²⁰

Allah ondan razı olsun!

¹⁵ Belâzurî, Ensâb, 1/401.

¹⁶ Buhârî, Sahîh, 8/120, Taberî, Târih, 3/42.

¹⁷ İbn Sa’d, 2/358, Taberî, Târih, 3/42.

¹⁸ Ahmed b. Hanbel, 5/186.

¹⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/186, İbn Sa’d, 2/358-359, Tirmizî, Sünen, 5/67-68, Belâzurî, Fütûh, 3/583.

²⁰ Ahmed b. Hanbel, 5/182, Hâkim, 3/422, Zehebî, Siyer, 2/307.

Hz. Zeyneb'in Vefatı ve Peygamberimiz Aleyhisselam Hz. Ümmü Seleme ile Evlenişi

Peygamberimiz Aleyhisselamın zevcesi Hz. Zeyneb binti Huzeyme, Hicretin dördüncü yılında Rebiülâhir ayının sonunda vefat etti.²¹

Allah ondan razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselam, cenaze namazını kıldırdıktan sonra, onu Bakiyy kabristanına defnetti.²²

Peygamberimiz Aleyhisselamın hayatında, Hz. Hatice ile Hz. Zeyneb'den başka zevcesi vefat etmemiştir.²³

Hz. Zeyneb, Cahiliye devrinde, yoksullara çok sadaka verdiği için, "Mis-kinler Annesi" diye anılırdı.²⁴

Ebu Seleme b. Abdülesed Hicretin dördüncü yılında Cumâdelâhir'in sonuna doğru vefat edince, zevcesi Ümmü Seleme Hind dul kalmıştı.²⁵

Kendisinin Ebu Seleme'den Zeyneb, Seleme, Ömer, Rukayye isimlerinde dört çocuğu vardı.²⁶

Hz. Ümmü Seleme, okuma bilir, yazı yazmayı bilmezdi.²⁷

Kadın sahabilerin fıkhi en iyi bilenlerindendi.

Peygamberimiz Aleyhisselamdan 378 hadis rivayet etmiştir.²⁸

Hz. Ümmü Seleme der ki:

"Ebu Seleme bir gün Resûlullah Aleyhisselamın yanından yanıma geldi de:

'Resûlullah Aleyhisselamdan bir söz işittim, ona sevindim: Müslümanlardan, musibete uğrayan bir kimse, musibete uğradığı zaman 'İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn=Biz Allah'ınız (Allah'ın kullarıyız) ve muhakkak O'na dönücüleriz!' [Bakara:156] der ve 'Musibetimin arkasından bana daha hayırlısını ihsan buyur!' diye dua ederse, muhakkak, Allah bunun gereğini yapar, buyurdu' dedi.

Ebu Seleme'den, bunu ezberledim."²⁹

²¹ İbn Sa'd, 8/116, İbn Hacer, İsâbe, 4/316.

²² İbn Sa'd, 8/116, Belâzurî, Ensâb, 1/429.

²³ Zehebî, Siyer, 2/154.

²⁴ İbn Sa'd, 8/115, İbn Abdilberr, 4/1853, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 7/129, İbn Hacer, İsâbe, 4/315.

²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/343-344.

²⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/294, İbn Sa'd, 8/86-87, 3/239.

²⁷ Belâzurî, Fütûh, 3/581.

²⁸ Zehebî, Siyer, 2/143, 148.

²⁹ Ahmed b. Hanbel, 4/27.

Hız. Ümmü Seleme'nin Kocası Ebu Seleme ile Ahidleşmek İstemesi

Hız. Ümmü Seleme, bir gün, kocası Ebu Seleme'ye:

“Bana erişen habere göre; Cennetlik kocası ölen Cennetlik bir kadın, sonradan başka birisi ile evlenmezse, muhakkak Allah onu Cennette kocası ile biraraya getirecektmiş!

Yine bunun gibi, Cennetlik zevcesi ölen Cennetlik bir erkek de, sonradan başka bir kadınla evlenmezse, Allah muhakkak onu da Cennette kocası ile biraraya getirecektmiş!

Öyleyse, gel, seninle ahidleşelim: Ne sen benden sonra evlen, ne de ben senden sonra evleneyim!” demişti.

Ebu Seleme, ona:

“Sen bana itaat eder, sözümü dinler misin?” diye sordu.

Hız. Ümmü Seleme:

“Ben sana ancak itaat etmek, söylediğini dinlemek için danışırım” dedi.

Bunun üzerine, Ebu Seleme:

“Ben öldüğüm zaman sen evlen!” dedikten sonra:

“Allah'ım! Benden daha hayırlı, onu hor görmeyecek, incitmeyecek bir koca nasip et!” diyerek dua etti.³⁰

Hız. Ümmü Seleme der ki:

“Ebu Seleme vefat ettiği zaman, Peygamber Aleyhisselama gidip:

‘Yâ Rasûlallah! Ebu Seleme vefat etti. Ne diyeyim, nasıl dua edeyim?’ diye sordum.

Resûlullah Aleyhisselam:

“Allah'ım! Beni de, onu da yarlığa! Bana, onun ardından, ondan daha hayırlı, daha güzel bir bedel ihsan et!’ de’ buyurdu.³¹

Kendi kendime:

‘Benim için, Resûlullah Aleyhisselamın sahabisi Ebu Seleme'den daha hayırlı kim olabilir?’³²

Müslümanların hangisi Ebu Seleme'den daha hayırlıdır?

O, ailesiyle birlikte Resûlullah Aleyhisselama hicret eden ilk hanedir!’ dedim.³³

³⁰ İbn Sa'd, 8/88, Zehebî, Siyer, 2/143.

³¹ İbn Sa'd, 8/88, Müslim, 2/633, Zehebî, Siyer, 2/146.

³² İbn Sa'd, 8/89, Ahmed b. Hanbel, 4/27, 6/309, Müslim, 2/632.

³³ Müslim, 2/632.

Sonra, Allah bana bir azim verdi de, Resûlullah Aleyhisselamın tavsiye buyurduğu duayı okumaya devam ettim.”³⁴

Hız. Ümmü Seleme'nin iddeti; dört ay on günlük bekleme, evlenmeme müddeti (Bakara: 234) dolunca, ona Hız. Ebu Bekir talip oldu.

Hız. Ümmü Seleme onu reddetti.

Sonra, Hız. Ömer talip oldu.

Hız. Ümmü Seleme onu da reddetti.³⁵

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, kendisi için dünürlük yapmak üzere, Hâtıb b. Ebi Beltea'yı Hız. Ümmü Seleme'ye gönderdi.³⁶

Hız. Ümmü Seleme:

“Resûlullah Aleyhisselama ve elçisine merhaba!

Tarafımdan Resûlullah Aleyhisselama haber ver ki; ben kıskanç bir kadınıml!

Aynı zamanda çoluklu çocukluyum.

Şahit olarak da, yanımda velilerimden bir kimse yok!” dedi.³⁷

Aradan kısa bir müddet geçmiş yahut geçmemişti ki, Peygamberimiz Aleyhisselam Hız. Ümmü Seleme'ye gidip kapısına dikildi.

Ümmü Seleme Hatuna talip olduğunu, velisi bulunan kardeşinin oğluna veya onun kendi oğluna açtı.

Hız. Ümmü Seleme, velisine:

“Çoluklu çocuklu olduğumu ileri sür, Resûlullah Aleyhisselama olumsuz cevap ver!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ertesi günü sabahleyin gelip dileğini tekrarlayınca, Hız. Ümmü Seleme, önceki gibi söyledikten sonra, velisine:

“Eğer Resûlullah Aleyhisselam tekrar gelirse, beni kendisine nikâhla!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam geri geldi.³⁸

Hız. Ümmü Seleme der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, yanıma girmek üzere izin istedi.

O sırada, ben içeride deri tabaklıyordum. Ellerimi karaze yaprağı ile yıkadım, kendisine ‘Buyur!’ dedim.

³⁴ Ahmed b. Hanbel, 6/309, Müslim, 2/633.

³⁵ İbn Sa'd, 8/89, Ahmed b. Hanbel, 6/313, Zehebî, Siyer, 2/144.

³⁶ Ahmed b. Hanbel, 6/313, Müslim, 2/632.

³⁷ Ahmed b. Hanbel, 6/313.

³⁸ İbn Sa'd, 8/88.

Yüzü deri, içi hurma lifi dolu yüzyastığını yere koydum. Yastığın üzerine oturdum.³⁹

Aramızda perde olduğu halde benimle konuştu ve evlenme teklifinde bulundu.⁴⁰

Sözlerini bitirdiği zaman:

‘Yâ Rasûlallah! Benim için, sende rağbet edilmeyecek birşey yoktur. Fakat ben çok kıskanç bir kadınıym. Korkarım ki, benden uygunsuz bir hareket görürsün de, Allah beni ondan dolayı azaba uğratar.

Aynı zamanda, ben yaşlıyım ve çoluk çocukluyum da!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Kıskançlıktan bahsettin. Senin çoluk çocuğun, benim de çocuğumdur!’ buyurdu.”⁴¹

Diğer rivayete göre:

“Resûlullah Aleyhisselam:

‘Sen dedin ki: ‘Ben yaşlı bir kadınıym.’ Kendisinden daha yaşlı erkeklerle evlenmesi, kadına ayıp değildir.

Sen dedin ki: ‘Ben yetimler annesiyim!’ Onların geçimleri Allah’a ve Resûlüne aittir.

Sen dedin ki: ‘Ben çok kıskancım!’ Ben onu senden gidermesi için Allah’a dua ederim.”⁴²

Sen, ‘Yanımda velilerimden kimse yok!’ dedin. Onlardan, hâzır veya gaib, bulunan veya bulunmayandan, bana razı olmayacak bir kimse yoktur!’ buyurdu.”

Bunun üzerine, Hz. Ümmü Seleme, oğluna:

“Kalk! Beni Resûlullah Aleyhisselama nikâhla!” dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Zevcem filanca kardeşine mehir olarak verdiğim şeylerden, sana eksik vermeyeceğim!’⁴³

Yanımda, kendisine kışın elbise, yazın da mefruşat olmak üzere bir miktar kadife kumaş,

Yüzü deri, içi hurma lifi dolu bir yastık,

³⁹ Ahmed b. Hanbel, 4/27-28, İbn Kesîr, Bidâye, 4/91.

⁴⁰ İbn Sa’d, 8/9, Zehebî, Siyer, 2/144, İbn Kesîr, Bidâye, 4/91.

⁴¹ Ahmed b. Hanbel, 4/27-28, İbn Kesîr, Bidâye, 4/91.

⁴² İbn Sa’d, 8/91-92.

⁴³ İbn Sa’d, 8/89-90, Ahmed b. Hanbel, 6/295, 313, 314.

Hububat öğütmek için iki adet el değirmeni,
Topraktan yapılmış bir su testisi,
Bir adet un çömleği,
İçinde hamur yoğurulacak ve tirit yapılacak büyük bir çanak var!”
buyurdu.

Hz. Ümmü Seleme:

“Kabul ettim!” dedi.⁴⁴

İşte, Hz. Ümmü Seleme’nin mehir ve çeyizi böyle idi. Yani:

2 adet el değirmeni,

1 adet su testisi,

1 adet yüzyastığı (ki yüzü deridendi, içine hurma lifi doldurulmuştu),⁴⁵

1 adet döşek (ki içine hurma lifi doldurulmuştu).⁴⁶

Hz. Ümmü Seleme der ki:

“Ey Allah’ım! Beni ve Ebu Seleme’yi yarlıga! Bana, onun ardından, ondan daha hayırlı, daha güzel bir bedel ihsan et!’ diyerek dua etmeye devam edince, Allah, bana ondan daha hayırlı olan Muhammed Resûlullah Aleyhisselamı ihsan etti!”⁴⁷

Hz. Ümmü Seleme’nin iddeti Şevval ayının sonuna on gün kala tamamlanınca, Şevval’in son gecelerinde Peygamberimiz Aleyhisselamla evlendi.⁴⁸

Kendisine, vefat eden “Yoksullar Anası” Hz. Zeyneb’in odası verildi.⁴⁹

Hz. Ümmü Seleme’nin bildirdiğine göre:

Hz. Zeyneb’in odasında 1 adet toprak çanak, 1 adet el değirmeni, 2 adet çömlek (ki, birisi taştan yapılmıştı) bulunuyordu.

Çanağın içinde biraz arpa, çömlekten birisinin içinde de erimiş biraz yağ vardı.

Hz. Ümmü Seleme, arpayı el değirmeninde çektikten, öğüttükten sonra, onu çanak-çömlekte yağla kardı, karıştırdı.

Bu yemek, Peygamberimiz Aleyhisselamın ve ev halkının düğün gecesindeki yemeği idi!⁵⁰

⁴⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/431.

⁴⁵ İbn Sa’d, 8/90, Ahmed b. Hanbel, 6/295, 314.

⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 4/294.

⁴⁷ İbn Sa’d, 8/88, Müslim, 2/633.

⁴⁸ İbn Sa’d, 8/87.

⁴⁹ İbn Sa’d, 8/92.

⁵⁰ İbn Sa’d, 8/92, Belâzurî, Ensâb, 1/431.

Hiz. Ümmü Seleme'nin Cebrail Aleyhisselamı Görmesi

Üsâme b. Zeyd'den rivayet edildiğine göre; bir gün Cebrail Aleyhisselam Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelmişti.

O sırada, Hiz. Ümmü Seleme Peygamberimiz Aleyhisselamla konuştuğundan sonra kalkıp gitti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hiz. Ümmü Seleme'ye:

"Kimdir bu?" diye veya benzeri kelimelerle, kim olduğunu sordu.

Hiz. Ümmü Seleme:

"Dihye'dir bu!" dedi.

Hiz. Ümmü Seleme:

"Allah'a yemin ederim ki; Peygamber Aleyhisselamın Cebrail Aleyhisselamdan aldığı vahyi ashaba haber vermek üzere irad buyurduğu hutbesini dinleyinceye kadar, Cebrail Aleyhisselamı Dihye sanmıştım!" demiştir.⁵¹

Hiz. Ümmü Seleme'nin Odasını Kerpiç Duvarla Ördürmesi Üzerine Uyarılışı

Abdullah b. Zeyd der ki:

"Ümmü Seleme'nin kerpiçten evini, odasını görmüşüm.

Ümmü Seleme'nin oğluna sordum.

Bana dedi ki:

'Resûlullah Aleyhisselam Dûmetü'l-Cendel gazasında iken, Ümmü Seleme odasını kerpiçten yaptırdı.

Resûlullah Aleyhisselam, Medine'ye dönünce, Ümmü Seleme'nin yanına vardı. Kerpiçten örülen duvarlara baktı da:

'Nedir bu bina?' diye sordu.

Ümmü Seleme:

'Yâ Rasûlallah! Halkın gözlerinden gizlenmeyi, korunmayı arzu ettim ve kerpiçten duvar ördürdüm!' dedi.

Resûlullah Aleyhisselam:

'Ey Ümmü Seleme! Hiç şüphesiz, Müslümanların mallarının içinde şer bulunanı ve hayırsız olanı, yapıya giden, bağlandı!' buyurdu."⁵²

Fa'tebiru yâ uli'l-ebşâr! Ey basiret sahipleri, bundan ibret alınız!

⁵¹ Buhârî, Sahîh, 4/185.

⁵² İbn Sa'd, 1/499.

Hz. Hüseyin'in Doğumu

Hz. Hüseyin'in Doğum Tarihi

Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hasan Hicretin üçüncü yılında Ramazan'ın ortasında doğduktan⁵³ elli gece sonra, Hz. Fâtıma Hz. Hüseyin'e hamile kaldı.⁵⁴

Hicretin dördüncü yılında, Şaban ayından beş gece geçince de, Hz. Fâtıma'dan Hz. Hüseyin doğdu.⁵⁵

Hz. Hüseyin'in Ümmü'l-Fadl Hatun Tarafından Emzirilişi

Peygamberimiz Aleyhisselamm amcası Hz. Abbas'ın zevcesi Ümmü'l-Fadl Hatun, hem Hz. Hasan'ı, hem de Hz. Hüseyin'i, oğlu Kusaym'le birlikte bir müddet emzirdi.⁵⁶

Akika Kurbanı ve Hz. Hüseyin'e Akika Kurbanı Kesilişi

Akika kurbanı, çocuğun doğumunun yedinci günü kesilir, çocuğun ismi takılır ve başının saçı kestirilir.⁵⁷

Akika kurbanı, çocuğun doğumunun ondördüncü ve yirmibirinci günü de kesilebilir.

Kurban kesilirken:

“Bismillâhi vallahu ekber! Allah'ım! Bu, Senin rızan için kesilen akika kurbanıdır” denilir.⁵⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Hüseyin'in doğumunun yedinci günü akika kurbanı kestirdi, ismini koydu ve:

“Ey Fâtıma! Hüseyin'in saçını kes! Saçının ağırlığınca sadaka ver!” buyurdu.

Hz. Hüseyin'in saçı tartıldı, saçının ağırlığı bir dirhem geldi.⁵⁹

Hz. Fâtıma, kesilen saçın ağırlığınca gümüşü fakirlere dağıttı.⁶⁰

⁵³ Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 40.

⁵⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/4, Taberî, Târîh, 3/29, İbn Abdilberr, 1/393.

⁵⁵ Mus'abu'z-Zübeyrî, s. 40, Belâzurî, Ensâb, 1/404, İbn Abdilberr, 1/392, İbn Asâkîr, 4/316, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/19, Zehebî, Târîh, 3/188, İbn Kesîr, Bidâye, 4/90.

⁵⁶ İbn Sa'd, 8/278, 279, İbn Asâkîr, 4/316, Ahmed b. Hanbel, 6/339.

⁵⁷ Tirmizî, Sünen, 4/101.

⁵⁸ Beyhakî, Sünen, 9/302-304.

⁵⁹ Hâkim, 4/237.

⁶⁰ Beyhakî, Sünen, 9/304, Zehebî, Siyer, 3/166.

Peygamberimiz Aleyhisselam, kesilen akıka kurbanından, ebeye bir but gönderilmesini, kalanın da kemikleri kırılmadan pişirilip yenilmesini ve başkalarına da yedirilmesini tavsiye buyurdu.⁶¹

Hz. Hüseyin'e İsim Takılışı

Hz. Ali der ki:

“Ben, harbi-darbı sever bir adamdım.⁶²

Hasan doğduğu zaman, ona Harb ismini koymuştum.

Resûlullah Aleyhisselam geldi. ‘Gösteriniz oğlumu bana! Ne isim taktınız ona?’ buyurdu.

‘Harb ismini koydum!’ dedim.

‘Hayır! O, Hasan’dır!’ buyurdu.

Hüseyin doğduğu zaman da, ona Harb ismini koymuştum.

Resûlullah Aleyhisselam geldi. ‘Gösteriniz oğlumu bana! Ne isim koydunuz ona?’ buyurdu.

‘Harb ismini koydum!’ dedim.

‘Hayır! O, Hüseyin’dır!’ buyurdu.

Üçüncü oğlan doğduğu zaman, ona da, yine Harb ismini koydum.

Resûlullah Aleyhisselam geldi. ‘Gösteriniz oğlumu bana! Ne isim koydunuz ona?’ buyurdu.

‘Harb ismini koydum!’ dedim.

‘Hayır! O, Muhassin’dır!’

Ben, bunlara, Harun Aleyhisselamın oğulları olan Şebber, Şebir ve Müşebbir’in isimlerini koydum.⁶³

Bunların her birinin ismini değiştirmekliğim bana emrolundu’ buyurdu.”

Hz. Ali de:

“Allah ve Resûlü daha iyi bilir!” dedi.⁶⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, isimlerle ilgili bazı hadis-i şeriflerinde de:

“...İsimlerin Allah’a en sevimli olanı Abdullah ve Abdurrahman’dır. İsimlerin güzeli Hâris ve Hemmam, çirkini de Harb ve Mürre’dır.”⁶⁵

⁶¹ Beyhakî, Sünen, 9/302.

⁶² Zehebî, Siyer, 3/165.

⁶³ Ahmed b. Hanbel, 1/98, Buhârî, Edebü’l-müfred, s. 213-214, Hâkim, 3/165-166, Heysemî, 8/52.

⁶⁴ Ahmed b. Hanbel, 1/159, Heysemî, 8/52.

⁶⁵ Ebu Davud, 4/288, Beyhakî, Sünen, 9/306.

“Muhakkak ki, siz, Kıyamet günü kendi isimleriniz ve babalarınızın isimleri ile çağrılacaksınız. Öyle ise, isimlerinizi güzel koyunuz!” buyurmuşlardır.⁶⁶

Hz. Hüseyin’in İsmi Konulurken Kulağına Ezan Okunuşu

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Hüseyin’in ismini koyarken, kulağına ezan okudu.⁶⁷

Hz. Hüseyin’in Sünnet Ettirilişi

Cabir b. Abdullah’tan rivayet edildiğine göre; Hz. Hüseyin, doğumunun yedinci günü sünnet ettirilmiştir.⁶⁸

Sünnet olmak, erkekler için sünnettir.⁶⁹ Fıtrat hasletlerindendir.⁷⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’e Olan Sevgisi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin hakkında:

“Bunlar, benim oğullarım ve kızımın oğullarıdır.”⁷¹

Allah’ım! Ben onları seviyorum! Onları sen de sev!⁷² Onları seveni de sev!” dedi⁷³ ve bunu üç kere tekrarladı.⁷⁴

Ebu Eyyub el-Ensârî der ki:

“Bir gün, Resûlullah Aleyhisselamın huzuruna girmiştım. Hasan ile Hüseyin, önünde oynuyorlardı.

‘Yâ Rasûlallah! Sen bunları çok mu seviyorsun?’ diye sordum.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Nasıl sevmem?!⁷⁵ Onlar benim dünyada öpüp kokladığım iki reyhanımdır?’ buyurdu.”⁷⁶

⁶⁶ Ahmed b. Hanbel, 5/194, Ebu Davud, 4/287, Dârimî, 2/204, Beyhakî, Sünen, 9/306.

⁶⁷ Hâkim, 3/179.

⁶⁸ Diyarbekrî, 1/418.

⁶⁹ Ahmed b. Hanbel, 5/75.

⁷⁰ Ahmed b. Hanbel, 2/229, Buhârî, Sahîh, 7/56, Müslim, 1/221, Ebu Davud, 4/84, Tirmizî, Sünen, 5/91, Nesâî, 8/181.

⁷¹ Tirmizî, Sünen, 5/656-657, İbn Asâkîr, Târîh, 4/319, Zehebî, Siyer, 3/167-168.

⁷² Ahmed b. Hanbel, 5/369, Tirmizî, Sünen, 5/657, İbn Asâkîr, 4/319, Zehebî, Târîh, 3/168, Heysemî, 9/179.

⁷³ Ahmed b. Hanbel, 2/331, Tirmizî, Sünen, 5/657, İbn Abdilberr, 1/191, Zehebî, Târîh, 3/168, Heysemî, 9/180.

⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 2/331, İbn Asâkîr, 4/205.

⁷⁵ İbn Asâkîr, Târîh, 4/317, Zehebî, Siyer, 3/189.

⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 2/85, Buhârî, Sahîh, 4/217, Tirmizî, Sünen, 5/657, İbn Abdilberr, 1/391, İbn

Peygamberimiz Aleyhisselamın amcası Hz. Abbas, Peygamberimiz Aleyhisselam hastalandığı sırasında, ziyaretine gelmişti.

Ondan sonra, Hz. Ali de, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’le birlikte içeri girdi.
Hz. Abbas:

“Yâ Rasûlallah! Bunlar, senin oğullarıdır!” dedi.

“Evet, amca! Onlar senin de oğullarıdır!” buyurdu.

Hz. Abbas:

“Ben onları seviyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Senin onları sevdiğin gibi, Allah da seni sevsin!” buyurdu.⁷⁷

Peygamberimiz Aleyhisselam şöyle buyurmuştur:

“Hasan ve Hüseyin’i seven beni sevmiş, onlara kin besleyen de bana kin beslemiş olur!”⁷⁸

“Hasan ve Hüseyin, Cennet halkı gençlerinin iki seyyidi, efendisidir!”⁷⁹

Peygamberimiz Aleyhisselamın Ehl-i Beytini Örtü İçine Alıp Dua Edişi

Peygamberimiz Aleyhisselamın üvey oğlu Ömer b. Ebu Seleme der ki:

“Şu ‘Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden kiri, günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister’ [Ahzab: 33] âyeti Peygamber Aleyhisselama Ümmü Seleme’nin evinde nazil oldu.

Peygamber Aleyhisselam, Fâtıma’yı, Hasan’ı, Hüseyin’i çağırdı.

Onları bir örtü ile bürüyüp örttü.

O sırada, Ali arkada, geride bulunuyordu.

Onu da örtü ile bürüdü, örttü. Sonra da:

‘Allah’ım! Bunlar, benim Ehl-i Beyt’imdir! Bunlardan günah kirini gider, kendilerini tertemiz yap!’ diyerek dua etti.

Ümmü Seleme:

‘Yâ Rasûlallah! Ben de onlarla birlikte miyim?’ diye sordu.

Resûlullah Aleyhisselam:

Asâkîr, 4/317, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/20.

⁷⁷ Taberânî, Mu’cemu’s-sağîr, 1/90, İbn Asâkîr, Târîh, 4/206.

⁷⁸ Ahmed b. Hanbel, 2/288, İbn Mâce, 1/51, Hâkim, 3/171, İbn Asâkîr, Târîh, 4/205, 207, 217, 311, Heysemî, 9/179.

⁷⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/3, 62, Tirmizî, Sünen, 5/656, İbn Asâkîr, 4/209, Zehebî, Siyer, 3/168, Heysemî, 9/184.

‘Sen, yerindesin! Ve bana hayırlısın!’ buyurdu.”⁸⁰

Bu hadise, Hz. Ümmü Seleme ve daha başkaları tarafından da anlatılmıştır.⁸¹

Hz. Âişe de, bu hadiseyi şöyle anlatır:

“Peygamber Aleyhisselam, üzerinde siyah yünden yapılmış nakışlı bir örtü (kilim) olduğu halde, sabahleyin erkenden çıkınca, yanma Hasan b. Ali geldi.

Peygamber Aleyhisselam, onu örtünün içine aldı.

Sonra, Hüseyin geldi. Onu da örtünün içine aldı.

Sonra, Fâtıma geldi. Onu da örtünün içine aldı.

Sonra da:

‘Ey Ehl-i Beyt! Allah, ancak ve ancak, sizden kiri gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister’ [Ahzab: 33] âyetini okudu.”⁸²

Hz. Hüseyin’in Şehit Edileceği Hakkındaki Müşahede ve Haberleri

Enes b. Malik’in bildirdiğine göre; yağmur meleği,⁸³ Rabbimizden izin alarak Peygamberimiz Aleyhisselamın yanma gelmişti.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ey Ümmü Seleme! Kapıyı üzerimize kapa, yanımıza kimseyi bırakma!” buyurdu.

O sırada, Hz. Hüseyin koşarak kapıya geldi.

Hz. Ümmü Seleme onu içeri bırakmadı.

Fakat, Hz. Hüseyin kapıyı zorlayıp içeri daldı, kendisini Peygamberimiz Aleyhisselamın kucağına attı.

Peygamberimiz Aleyhisselam onu boynuna, omuzuna aldı, öptü, sevdi.

Melek, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Onu çok mu seviyorsun?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet!” buyurdu

Melek:

“İyi ama, ümmetin onu öldürecektir!” dedi.⁸⁴

⁸⁰ Tirmizî, Sünen, 5/663, Taberî, Tefsîr, 22/8.

⁸¹ Ahmed b. Hanbel, 6/304, Taberî, Tefsîr, 22/6-7, Hâkim, 2/416, Vâhidî, s. 239.

⁸² Müslim, 4/1883.

⁸³ Veya Cebrail Aleyhisselam (Zehebî, Siyer, 3/194).

⁸⁴ Ahmed b. Hanbel, 3/242, İbn Asâkir, Târîh, 4/328, Zehebî, Siyer, 3/194, Heysemî, 9/187.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Demek, onu öldürecek olanlar mü’minler ha?!” buyurdu.

Melek:

“Evet!⁸⁵ İstersen, onun öldürüleceği yeri de sana göstereyim” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Göster!” buyurunca, melek orayı Peygamberimiz Aleyhisselama gösterdi.

Oradan getirdiği bir avuç ıslak toprağı da, Peygamberimiz Aleyhisselama verdi. Hz. Ümmü Seleme, onu alıp elbisesinin eteğine koydu.⁸⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ümmü Seleme’ye:

“Bu toprak, senin yanında emanettir!

O kana tahavvül ettiği zaman, bil ki, Hüseyin öldürülmüştür!” buyurdu.⁸⁷

Hz. Ümmü Seleme, onu bir çanağın içine koydu. Ona bakar dururdu.⁸⁸

Hz. Ali’nin ve Hz. Hüseyin’in Kerbelâ’daki Hatıraları

Hz. Ali’nin mataracısının anlattığına göre; Hz. Ali Sıffin’e giderken Nino-va hizasına gelince:

“Ebu Abdullah! Fırat kıyısında biraz dur!

Ebu Abdullah! Fırat kıyısında biraz dur!” diyerek seslendi.

Mataracı Ebu Abdullah:

“Ne için duracağız?” diye sorunca, Hz. Ali:

“Ben bir gün Peygamber Aleyhisselamm yanına gitmişim. Gözlerinden yaşlar dökülüyordu.

‘Ey Allah’ın Peygamberi! Seni gözlerinden yaşlar akıtacak dereceye bir getiren mi oldu?’ diye sordum.

‘Evet! Biraz önce, Cebrail yanımda idi. Hüseyin’in Fırat kıyısında şehit edileceğini bana haber verdi. Onun toprağından sen de koklar mısın?’ dedi.

‘Evet!’ dedim.

Bunun üzerine, elini uzattı. Bir avuç toprak avuçlayıp bana verdi. Gözlerimin yaşını tutmaya kâdir olamadım” dedi.⁸⁹

⁸⁵ Zehebî, Siyer, 3/194.

⁸⁶ Ahmed b. Hanbel, 3/242, 265, İbn Asâkîr, 4/328, Zehebî, Târih, 3/194, Heysemî, 9/187.

⁸⁷ İbn Asâkîr, Târih, 4/328.

⁸⁸ Yakubî, 2/245-246, İbn Asâkîr, Târih, 4/328.

⁸⁹ Ahmed b. Hanbel, 1/85, İbn Asâkîr, Târih, 4/328, Zehebî, Siyer, 3/193, Heysemî, 9/187.

Hz. Hüseyin de der ki:

“Babam, Siffin’e giderken, buraya, Kerbelâ’ya uğramıştı. Ben de yanında idim. Durdu. Burasının neresi olduğunu sordu. İsmi kendisine haber verilince:

‘Onların hayvanlarından aşağı indirilecekleri yer, işte burasıdır!

Kanlarının döküleceği yer, işte burasıdır!’ dedi.

Bunun ne demek olduğu kendisinden sorulunca da:

‘Muhammed hanedanının yükleri, ağırlıkları, işte burada indirilecektir!’ dedi.”⁹⁰

Hz. Ümmü Seleme’nin Rüyası ve Çanakta Toprağın Kan Haline Gelişi

Selma Hatun der ki:

“Ümmü Seleme’nin yanına girmiştim. Ağlıyordu.

Kendisine:

‘Ne için ağlıyorsun?’ diye sordum.

‘Resûlullah Aleyhisselamı rüyada gördüm. Başında ve sakalında toz toprak vardı.

Kendisine:

‘Ne oldu sana yâ Rasûlallah?’ diye sordum.

‘Az önce, Hüseyin’in öldürülüşüne şahit oldum!’ buyurdu’ dedi.”⁹¹

Hz. Ümmü Seleme, Hz. Hüseyin’in şehit edildiği gün de, çanakta sakladığı Kerbelâ toprağının kan haline geldiğini gördü.⁹²

“Vâh Hüseyin’im! Vâh Resûlullahm oğlu!” diyerek feryad etti.⁹³

“Allah ona bunu yapanların evlerine ve kabirlerine ateş doldursun!” dedi ve bayıldı.⁹⁴

Abdullah b. Abbas’ın Hz. Hüseyin Hakkındaki Rüyası

Abdullah b. Abbas, Hz. Hüseyin’in şehadeti ile ilgili rüyasını şöyle anlatmıştır:

⁹⁰ Dineverî, s. 251-253.

⁹¹ Tirmizî, Sünen, 5/657.

⁹² İbn Esîr, Kâmil, 4/93.

⁹³ Yakubî, 2/246.

⁹⁴ Zehebî, Siyer, 3/215.

“Resûlullah Aleyhisselamı rüyada gördüm. Kendisi, son derece üzüntülü ve tasalı idi. Elinde sırça bir çanak, çanağın içinde de, toplanmış kan vardı. Kendisine:

‘Yâ Rasûlallah! Bu nedir?’ diye sordum.

‘Bu, Hüseyin’in ve ashabının kanıdır. Allah’a götürüyorum!’ buyurdu.”

İbn Abbas’ın rüyayı gördüğü gün sayılınca, Hz. Hüseyin’in Kerbelâ’da şehit edildiği güne rastladığı görülmüştür.⁹⁵

Yüce Allah, Hz. Hüseyin’den ve Kerbelâ’da şehit olan ashabından razı olsun.

(Kerbelâ faciasının nasıl cereyan ettiği hakkında daha geniş bilgi için, Hz. Hüseyin ve Kerbelâ Faciası adlı kitabımızı okuyunuz.)

Zeyd b. Hârise’nin Hz. Zeyneb’le Evlenişi ve Ondan Ayrılışı

Hz. Zeyneb, Peygamberimiz Aleyhisselamın halası Ümeyme binti Abdull-muttalib’in kızı idi.⁹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam Zeyd b. Hârise için dünürlük ettiği halde, Hz. Zeyneb Peygamberimiz Aleyhisselamın kendisi için dünürlük ettiğini sanarak razı olmuştu.

Fakat, Zeyd b. Hârise için istenildiğini anlayınca:⁹⁷

“Yâ Rasûlallah! Ben nefsimi danışıyorum; soy sopça ondan daha hayırlıyım.⁹⁸ Yâ Rasûlallah! Ben ona varmaya razı olmam! Ben Kureys’ten bir bakireyim!” diyerek nikâhlanmaktan kaçındı.

Peygamberimiz Aleyhisselam ise:

“Fakat, ben onu senin için kabul ettim!” buyurdu.⁹⁹

“Allah ve Allah’ın Peygamberi bir işe hükmettiği zaman, mü’min erkeklerle mü’min kadın için, işlerinde kendilerine muhayyerlik yoktur.

Kim Allah’a ve Allah Resûlüne isyan ederse, muhakkak ki, o apaçık bir sapkınlıkla yolunu saptırmıştır”¹⁰⁰ âyeti nazil olunca, Zeyneb Hatun:

“Yâ Rasûlallah! Sen benim onunla evlenmemi istiyor musun?” diye sordu.

⁹⁵ İbn Esîr, Kâmil, 4/93, Zehebî, Siyer, 3/213, İbn Kesîr, Bidâye, 6/231.

⁹⁶ İbn Sa’d, 8/101, İbn Habîb, s. 85, Belâzurî, Ensâb, 1/199, Hâkim, 4/23, İbn Abdilberr, 4/1849.

⁹⁷ Taberî, Tefsîr, 22/11, Diyarbekrî, 1/501.

⁹⁸ Taberî, Tefsîr, 22/11, 12, Halebî, 2/483.

⁹⁹ İbn Sa’d, 8/101, Hâkim, 4/23.

¹⁰⁰ Ahzâb: 36.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet!” buyurdu.

Zeyneb Hatun:

“Resûlullahı asi olmadığımı bildir, onunla evleneyim” dedi.¹⁰¹

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam Zeyd’i Zeyneb Hatuna Kitabullahı ve Resûlullahın sünnetini öğretsin diye nikâhladı.¹⁰²

Zeyneb Hatunun Mehri ve Çeyizi

Peygamberimiz Aleyhisselam; Zeyd tarafından Zeyneb Hatuna mehr ve çeyiz olarak şunları takdir etti:

1. On dinar (altın lira),¹⁰³
2. Altmış dirhem gümüş,
3. Bir adet başörtüsü,
4. Bir adet çarşaf,
5. Bir adet gömlek,
6. Bir adet entari,
7. Elli müdd (ölçek) erzak,¹⁰⁴
8. On müdd¹⁰⁵ veya otuz sa’ hurma.¹⁰⁶

Zeyd b. Hârise’nin Zeyneb Hatundan Şikâyetlenişi ve Onu Boşamaya Kalkması

Zeyneb Hatun; Zeyd b. Hârise’nin yanında bir yıla yakın veya bir yıldan biraz fazla bir süre kaldı.¹⁰⁷

Zeyd b. Hârise, bir gün, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelip:

“Yâ Rasûlallah! Ben ailemden ayrılmak istiyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Sen ondan niçin ayrılacaksın? Yoksa, kendisinden, şüpheleneceğin bir-şey mi gördün?” diye sordu.

¹⁰¹ Ahzâb: 36.

¹⁰² Taberî, Tefsîr, 22/11.

¹⁰³ Mukâtil’den naklen İbn Kesîr, Bidâye, 4/145, Tefsîr, 3/491.

¹⁰⁴ Zemahşerî, 3/261, İbn Kesîr, Bidâye, 3/145, Tefsîr, 3/491.

¹⁰⁵ İbn Kesîr, Bidâye, 4/145, Tefsîr, 3/491.

¹⁰⁶ Zemahşerî, 3/261, İbn Kesîr, Bidâye, 4/145, Tefsîr, 3/491.

¹⁰⁷ İbn Kesîr, Bidâye, 4/145, Tefsîr, 3/491.

Zeyd b. Hârise:

“Hayır, vallahi yâ Rasûlallah! Ben ondan şüphelenebileceğim hiçbir şey görmüş değilim. Ondan, hayırdan başka birşey görmedim!”¹⁰⁸

Fakat, o kendisini şerefçe üstün görüyor, bana karşı hep büyükleniyor ve dili ile beni üzüp duruyor!¹⁰⁹ Kendisi, dayanılamayacak kadar hırşın huylu!” diyerek, boşamak istediğini söyledi.¹¹⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Zeyd’e:

“Tut onu, boşama! Allah’tan kork!” buyurdu.¹¹¹

Halbuki, Peygamberimiz Aleyhisselam, Zeyd’e bunu söylediği zaman, onun Zeyneb Hatunu muhakkak boşayacağını ve iddeti dolduktan sonra da onun kendisine zevce olacağını biliyor, Allah tarafından kendisine böyle haber verilmiş bulunuyor,¹¹² fakat münafık halkın:

“Muhammed, evlathğın boşadığı karısı ile evlendi!?” diyerek yaygara koparmalarından çekinerek, bunu kalbinde gizli tutuyordu.¹¹³

Cahiliye devri geleneğine göre; bir kimse birisini evlat edinirse, halk evlatlığı onun adı ile anar; evlatlık, öz oğul gibi, o kimsenin mirasından da yararlanırdı.

Bu gelenek:

“Allah, evlatlıklarınızı, öz oğullarınız gibi tanımadı. Bu, sizin ağızlarınız-daki lafınızdır. Allah hakkı söyler ve O doğru yolu gösterir.

Siz onları öz babalarına nisbetle çağırınız. Bu, Allah katında daha doğrudur. Eğer onların babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, o halde, onlar, dinde kardeşleriniz olmakla beraber, dostlarınızdır da.

Hata ettiklerinizde ise, size bir vebal yoktur.

Allah çok yarhgayandır, çok esirgeyicidir” (Ahzâb: 4-5) mealindeki âyetler indirilinceye kadar devam etti.

Bu âyetler inince, azadh köleler ve evlatlıklar, öz babaları adına iade edildiler. Öz babaları bilinmeyenler de, eski efendilerine dinde dost ve kardeş oldular.¹¹⁴

¹⁰⁸ Taberî, Tefsîr, 2/132.

¹⁰⁹ Neseî, 3/304, Diyarbekrî, 1/501.

¹¹⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/434.

¹¹¹ İbn Sa’d, 8/102.

¹¹² Taberî, Tefsîr, 22/13, Zemahşerî, 3/262, İbn Kesîr, Tefsîr, 3/491.

¹¹³ Neseî, 3/304.

¹¹⁴ Buhârî, Sahîh, 6/122.

Fakat, münafıklar, Cahiliye devri geleneğine göre evlatlığın boşadığı karısını almayı haram sayıp, bunu Peygamberimiz Aleyhisselam aleyhinde bir propaganda vesilesi yaptılar.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Zeyneb'i zevceliğe kabul ettiği zaman:

"Muhammed, evladın boşadığı karısı ile evlenmeyi haram kıldı. Kendisi ise, evlatlığı Zeyd'in boşadığı karısı ile evlendi!?" diyerek yaygaraya başladılar.¹¹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamm Hz. Zeyneb'le Evlenişinin Vahiyle Gerçekleşmesi ve Bu Yoldaki Yersiz Geleneğin Ortadan Kaldırılışı

Zeyd b. Hârise Hz. Zeyneb'i boşadıktan ve onun iddeti de dolduktan sonra, bir gün, Peygamberimiz Aleyhisselamın Hz. Âişe ile oturup konuştuğu sırada, kendisine vahiy hali geldi ve vahiy hali açılınca, gülümseyerek:

"Zeyneb'e kim gidip Allah'ın onu bana gökte nikâhladığımı müjdeler?" buyurdu ve telakki eylediği vahyi okudu.¹¹⁶

Okuduğu vahiyde şöyle buyuruluyordu:

"Hatırla o zamanı ki; Allah'ın kendisine nimet (İslâmiyet) verdiği, senin de yine (kölelikten azad etmek suretiyle) lutufta bulunduğum zâta (Zeyd'e):

'Sen zevcenin tut, boşama! Allah'tan kork!' diyordun da, Allah'ın açığa çıkaracak olduğu şeyi (onun boşandıktan sonra seninle evlendirileceği hususundaki ilahî emri) kalbinde gizliyor, insanlar(ın dedikoduların)dan korkuyordun. Halbuki, Allah, Kendisinden korkmana daha çok layıktı.

Vaktâ ki, Zeyd o kadından ilişkisini kesti, onu boşadı. (O da iddetini tamamladı). Biz de, onu sana zevce yaptık. Tâ ki, oğullukların kendilerinden ilişkilerini kestikleri zevcelerini almakta mü'minler üzerine günah olmasın!

Allah'ın emri yerine getirilmiştir. Allah'ın, üzerine farz ve takdir ettiği herhangi birşeyi ifa etmesinde, peygambere hiçbir vebal olmaz. Nitekim, daha önceki peygamberlerde de, bu, Allah'ın uyguladığı âdetidir (kanunudur). Allah'ın emri, mutlaka yerini bulan bir kaderdir.

¹¹⁵ İbn Abdilberr, 4/1849-1850, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 7/126.

¹¹⁶ İbn Sa'd, 8/102.

O peygamberler, Allah'ın gönderdiklerini tebliğ edenler, O'ndan korkanlar ve Allah'tan başka hiçbir kimseden korkmayanlardır. Hesap görücü olarak Allah yeter.

Muhammed, adamlarınızdan hiçbirinin öz babası değildir. Fakat, o, Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur.

Allah, herşeyi hakkıyla bilendir.”¹¹⁷

H. Zeyneb'in Allah Tarafından Evlendirilmiş Olması ile İftihar Edışı

H. Âişe:

“İşlerin en büyüğü ve en üstünü, ona (Zeyneb'e) yapılan idi ki, Allah onu gökte nikâhlamıştı. ‘Zeyneb, bize karşı, bununla iftihar edecek, övünecektir’ dedim” der.¹¹⁸

Gerçekten de, H. Zeyneb, Peygamberimiz Aleyhisselamın diğer zevce-lerine karşı:

“Onları kendilerinin ev halkları evlendirmiştir. Beni ise, yedi kat göklerin üstünde, Allah evlendirdi!” diyerek övünürdü.¹¹⁹

Çünkü, Yüce Allah, onu Kitabının nassı ile, velisiz ve şahitsiz olarak Peygamberine nikâhlamıştı.¹²⁰

H. Zeyneb Peygamberimiz Aleyhisselama, böyle, Allah tarafından nikâhlanmış olunca, kendisine, öteki zevceler gibi bir mehir de verilmemiştir.¹²¹

Zeyd'in H. Zeyneb'e Peygamberimiz Aleyhisselam İçin Dünürlük Edışı

Enes b. Malik der ki:

“Zeyneb binti Cahş, Zeyd'den boşandıktan sonra, iddeti tamamlanınca, Resûlullah Aleyhisselam, Zeyd'e:

‘Kendime senden daha emniyetli bir kimse bulamadım. Zeyneb'e git. Ona, benim için dünürlük et!’ buyurdu.¹²²

¹¹⁷ Ahzâb: 37-40.

¹¹⁸ İbn Sa'd, 8/102.

¹¹⁹ İbn Sa'd, 8/103, Tirmizî, Sünen, 5/355.

¹²⁰ Zehebî, Siyer, 2/149.

¹²¹ İbn Sa'd, 8/103.

¹²² İbn Sa'd, 8/104.

Zeyd, gidip Zeyneb'in kapısını çaldı.

Zeyneb:

'Kim o?' diye sordu.

Zeyd:

'Zeyd!' dedi.

Zeyneb:

'Zeyd, beni boşadıktan sonra, benden ne ister?!' dedi.

Zeyd:

'Beni sana Resûlullah Aleyhisselam gönderdi' dedi.

Zeyneb:

'Öyleyse, hoşgeldi Resûlullahın elçisi!' dedi, kapıyı açtı.¹²³

Hz. Zeyneb, o sırada ekmek hamurunu mayalamakta idi."¹²⁴

Zeyd der ki:

"Ey Zeyneb! Sana müjdelerim: Resûlullah Aleyhisselam beni kendisi için dünürlük edeyim diye sana gönderdi' dedim.

Zeyneb:

'Ben, Rabbime danışmadıkça, birşey yapmam' dedi ve hemen namaz kılma yerine gitti.¹²⁵

'Allah'ım! Resûlün beni istiyor. Layık isem, beni ona zevce kıl!' diyerek dua etti."

Hz. Zeyneb'in Peygamberimiz Aleyhisselamla evleneceğine çok sevindiği ve Allah'a şükür secdesi yaptığı, Allah rızası için iki ay oruç tutmayı adadığı,¹²⁶ hatta Allah tarafından nikâhlandığını müjdeleyene ziynetlerini bahşiş olarak verdiği de rivayet edilir.¹²⁷

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mucizeli Düğün Ziyafeti

Enes b. Malik der ki:

"Resûlullah Aleyhisselam, Zeyneb binti Cahş'la gerdeğe gireceği gün, annem Ümmü Süleym, bana:

'Ey Enes! Resûlullah Aleyhisselam bugün gerdeğe girecektir. Sanıyorum ki, yanlarında hiç yiyecekleri de yoktur. Şu yağ tulumunu buraya getir!' dedi.

Getirdim.

¹²³ Diyarbekrî, 1/501.

¹²⁴ İbn Sa'd, 8/104.

¹²⁵ Nesâî, 6/79.

¹²⁶ İbn Sa'd, 8/102, Belâzurî, Ensâb, 1/436.

¹²⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/436.

Annem, yalnız Resûlullah Aleyhisselam ile zevcesine yetecek kadar halis Medine hurmasını toprak bir çanak içinde yağla karıştırarak, hays yaptı.¹²⁸

‘Ey Enes! Bunu Resûlullah Aleyhisselama götür de:

‘Sana bunu annem gönderdi. Kendisi sana selam söylüyor. Bu sana tarafımızdan küçük, az bir hediyedir yâ Rasûlallah!’ diyor de’ dedi.

Onu Resûlullah Aleyhisselama götürdüm ve:

‘Annem sana selam söylüyor. Bu sana tarafımızdan küçük, az bir hediyedir yâ Rasûlallah!’ diyor,’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Bırak onu!’ buyurdu.¹²⁹

Onu, kendisi ile duvar arasındaki boş yere koydum.

Bana:

‘Ebu Bekir’i, Ömer’i, Osman’ı ve Ali’yi çağır!’ buyurdu.

Ashabı olan halktan da, birçoklarının ismini andı, saydı. Resûlullah Aleyhisselamın azıcık bir yiyecek için birçok kimseleri yanına çağırmayı bana emir buyurmasına şaşıtm! Bununla beraber, emrine aykırı hareket etmeyi uygun görmeyip, onların hepsini çağırdım.

Bana:

‘Bak! Mescidde kim varsa, onları da çağır!’ buyurdu.

Öyle yaptım. Mescide gidip, namaz kılan veya orada uyuyan kimi buldumsa, onlara:

‘Resûlullah Aleyhisselamm düğün ziyafetine buyurun!’ dedim.

Geldiler. Nihayet, sofa doldu.

Bana:

‘Mescidde kimse kaldı mı?’ diye sordu.

‘Hayır!’ dedim.

Bana:

‘Bak! Yolda kim varsa, onları da çağır!’ buyurdu.

Çağırdım.

Bana:

‘Gelmeyen kimse kaldı mı?’ diye sordu.

‘Hayır yâ Rasûlallah! Kalmadı’ dedim.¹³⁰

¹²⁸ İbn Sa’d, 8/104.

¹²⁹ Müslim, 2/1051.

¹³⁰ Müslim, 2/1051.

Sofa ve odalar doldu. Bana:

‘Haydi, çanağı getir!’ buyurdu.¹³¹

Çanağı getirip önüne koydum.¹³²

‘Onar onar, herkes halka olsun ve herkes önüne konulan yemekten yesin!’ buyurdu.

Bu minval üzere cemaat takım takım gelip yemek yediler ve doydular. Bir takım çıktı, başka bir takım girdi. Böylece, herkes yemek yedi.

Bana:

‘Kaldır artık sofrayı ey Enes!’ buyurdu.

Ben de kaldırdım. Ama, çanaktaki yemek sofraya koyarken mi daha çoktu, yoksa kaldırıırken mi daha çoktu, bilemiyorum.¹³³

Çanağı zevcesinin yanına koyduktan sonra, annemin yanına vardım, görmüş olduğum hadiseye şaşakaldığımı söyledim.

Annem, bana:

‘Hiç şaşma! Eğer Allah bütün Medinelilerin yemesini murad buyurmuş olsaydı, hepsi de yerler ve doyarlardı!’ dedi.”¹³⁴

O zaman gelip yemek yiyenlerin sayısının 300 kadar olduğu bildirilmiştir.¹³⁵

Hz. Zeyneb’in Peygamberimiz Aleyhisselamla Evleniş Tarihi ve Bazı Faziletleri

Hz. Zeyneb, Peygamberimiz Aleyhisselamla Hz. Ümmü Seleme’den sonra evlenmiştir.¹³⁶ Kendisi, o zaman, 35 yaşında idi.¹³⁷

Hz. Âişe der ki:

“Ben, dinde, Zeyneb’den daha hayırlı, ondan daha Allah korkulu, ondan daha doğru sözlü, akraba hakkını ondan daha çok gözeten, ondan daha eli açık, kendisini Yüce Allah’a yaklaştırmak için yoksullara sadakayı ondan daha çok saçan bir kadın görmemişimdir.”¹³⁸

“Allah, Zeyneb binti Cahş’a rahmet etsin!

¹³¹ İbn Sa’d, 8/105, Müslim, 2/1051.

¹³² İbn Sa’d, 8/105.

¹³³ Müslim, 2/1051.

¹³⁴ İbn Sa’d, 8/105.

¹³⁵ Müslim, 2/1051.

¹³⁶ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 7/125.

¹³⁷ İbn Sa’d, 8/114.

¹³⁸ İbn Abdilberr, 4/1851.

O, şu dünyada erişemeyeceği şerefe erişmiş; Allah onu dünyada peygamberine zevce yapmış ve Kur'ân'da zikretmiştir.

Bir gün, bizim Resûlullah Aleyhisselamın çevresinde çevrelendiğimiz sırada, Resûlullah bize:

'Sizin kulacı en uzun olanınız, bana Cennette en önce gelip kavuşanınızdır!' buyurmuştu.

Peygamber Aleyhisselamın vefatından sonra evde toplanmış, duvara uzanarak, kollarımızın uzunluğunu ölçüşmüştük.

Biz bunu yaptıktan bir müddet sonra, içimizden, Zeyneb binti Cahş vefat etti.

Kendisi kısa boylu idi, bizden uzun değildi.

O zaman anladık ki, en uzun elli, en uzun kollu olmak, hayra ve sadaka vermeye eli en çok uzanır olmak demekmiş!"¹³⁹

Bereze b. Râfi' der ki:

"Halka ihsan dağıtıldığı, Ömer b. Hattab'ın Zeyneb binti Cahş'a ihsanını gönderdiği sırada, Zeyneb'in yanına varmıştım.

Zeyneb:

'Allah Ömer'i yarlıgasın! Öteki kardeşlerimin hakkı da bunun içinde mi?' diye sordu.

'Bunun hepsi senindir!' dediler.

Zeyneb:

'Sübhânallah!' dedi ve elbisesine büründü, ihsanını göremez oldu.

İhsanı örttüler, üzerine bir örtü gerdiler.

Zeyneb, bana:

'Elini sok! Ondan birer avuç al! Filan oğullarına, filan oğullarına... götür, ver!' diyerek, akrabalarına ve yetimlerine gönderdi.

Nihayet, örtünün altında ne kaldı ise, o kadarlık birşey kaldı!

'Ey mü'minlerin annesi! Allah seni yarlıgasın! Vallahi, bunda bizim de hakkımız vardı!?' dedim.

Bana:

'Örtünün altında kalan da, sizindir!' dedi.

Örtünün altında, ancak 85 dirhem bulduk.

¹³⁹ İbn Sa'd, 8/108.

Zeyneb binti Cahş, ellerini göğze kaldırıp:

‘Ey Allah’ım! Artık, bu yılımdan sonra, beni Ömer’in ihsanını almaya erişirme!’ diyerek dua etti.”

Hz. Ömer, bunu haber alınca, ona nafaka (geçimlik) olmak üzere 1000 dirhem gönderdi.¹⁴⁰

Hz. Zeyneb’in tahsisatı 12.000 dirhemdi.

Bunu bir yıl alıp dağıtılacak yerlere dağıtmış, ikinci yıl tahsisatını almadan vefat etmiştir.¹⁴¹

Vefat ettiği zaman, ne bir dirhem, ne bir dinar (altın) bırakmamış, eline geçeni yoksullara dağıtmıştır.

Kendisi, yoksulların sığınağı idi.¹⁴²

Hz. Âişe’nin dediği gibi; yetimler, dullar, onun ölümüyle, en övülmeye layık yardımcılarını, büyük hanımefendilerini kaybetmişlerdi.¹⁴³

Yüce Allah ondan razı olsun!

¹⁴⁰ İbn Sa’d, 8/109-110.

¹⁴¹ İbn Sa’d, 8/110.

¹⁴² İbn Sa’d, 8/114.

¹⁴³ İbn Sa’d, 8/110.

On Birinci Bölüm

YENİ GAZVELER

YENİ GAZVELER

Zâtürrika' Gazvesi

Gazvenin Adı, Mevkii, Tarihi ve Sebebi

Zâtürrika' Nahl yakınında, Sa'd ile Şukra arasında, üzerinde yama gibi kırmızı, siyah ve beyaz yerler bulunan bir dağın adı olduğu için;¹

Yahut arazi yamalı gibi siyahlı beyazlı bulunduğu için;²

Yahut mücahidler orada bayraklarına yamalar koydukları için;

Ya da orada Zâtürrika' diye anılan bir ağaç bulunduğu için;³

Yahut mücahidlerin sıcakta yürümekten ayakları yarılıp ayaklarına bez parçaları sarmış olmalarından dolayı;

Bu gazveye Zâtürrika' gazvesi denildiği bildirilmektedir.⁴

Süheylî'ye göre, sonuncu rivayet, en sağlam rivayettir.⁵

Nahl, Necd bölgesinde Sa'lebe oğullarının menzillerinden olup, Medine'ye iki günlüktür.

Zâtürrika' da, Nahl'de, Kays, Fezare, Eşca', Enmar kabilelerinin vadisi olan Şadh vadisindedir.

¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/395, İbn Sa'd, 2/61, Belâzurî, Ensâb, 1/340, Taberî, Târîh, 3/39, Beyhakî, Delâil, 3/372, İbn Esîr, Kâmil, 2/174, Yâkût, 3/56, Zehebî, Târîh, s. 200, İbn Haldun, Târîh, 2/ks. 2, s. 29.

² Beyhakî, Delâil, 3/371, Süheylî, 6/241, Yâkût, 3/56, İbn Seyyid, 2/52.

³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/214, Yâkût, 3/56, İbn Seyyid, 2/52, Zehebî, Târîh, s. 201, İbn Kesîr, Bidâye, 4/83, Kastallânî, Mevâhib, 1/138.

⁴ Buhârî, Sahîh, 2/181.

⁵ Süheylî, 6/242.

Sa'd ile Şukra arası 3 günlüktür.⁶

Zâtürrika' gazvesine Hicretin 4. yılında Cumâdelûlâ'nın bir kısmı Medine'de geçirildikten sonra,⁷ Peygamberimiz Aleyhisselamm Medine'ye hicretinin 47. ayının başlarında, 10 Muharrem Cumartesi gecesi⁸ veya Hicretin 5. yılında,⁹ Muharrem'in 10'undan sonra çıkıldı.¹⁰

Ticaret maksadı ile Necd bölgesinden Medine'ye gelen bir adamın, Enmar ve Sa'lebe oğulları kabilelerinin¹¹ ve Gatafan kabilelerinden Muharib ve Sa'lebe oğullarının¹² Müslümanlarla çarpışmak üzere yığınak yaptıklarını gördüğünü haber vermesi üzerine,¹³ Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine'de yerine Ebu Zerri'l-Gıfârî'yi veya Hz. Osman'ı vekil bırakarak,¹⁴ 400 veya 700 mücahidle birlikte¹⁵ Necd'de Gatafanlardan Muharib ve Sa'lebe oğullarıyla karşılaşmak ve çarpışmak üzere Medine'den yola çıktı.

Zâtürrika'da, Gatafanlardan büyük bir toplulukla karşılaşıldı. İki taraf birbirine yaklaştılsa da, aralarında bir çarpışma olmadı.¹⁶ Müşrikler, İslâm mücahidlerini görünce, çarpışmaktan yüz çevirdiler.¹⁷ Dağ başlarına kaçtılar.¹⁸ Peygamberimiz Aleyhisselamı öldürmek için fırsat kollamaya başladılar.¹⁹

Zâtürrika'da namaz vakti girince, İslâm mücahidleri namazlarını kılar-ken düşmanın saldırılarına uğramaktan korktular.²⁰

Korku halinde kılınacak namaz hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle buyrulur:

“Yeryüzünde sefere çıktığınız zaman, kâfirlerin size fenalık (ansızın baskın) yapacağından endişe ederseniz, namazdan kısaltmanızda size bir vebal yoktur.

⁶ Semhûdî, 4/1319.

⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/213, Taberî, Târih, 3/39, İbn Hazm, Cevâmi, s. 182, Beyhakî, Delâil, 3/370, Zehebî, Târih, s. 200, İbn Kesîr, Bidâye, 4/83, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 28, Kastalânî, Mevâhib, 1/137.

⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/395, İbn Sa'd, 2/61, Beyhakî, Delâil, 3/371, Zehebî, Târih, s. 200.

⁹ Belâzurî, Ensâb, 1/340, Taberî, Târih, 3/39, Kastalânî, Mevâhib, 1/137.

¹⁰ Belâzurî, Ensâb, 1/340.

¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/395, İbn Sa'd, 2/61, Beyhakî, Delâil, 3/371, İbn Seyyid, 2/53, Zehebî, Târih, s. 201.

¹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/214.

¹³ Vâkıdî, Megâzî, 1/395, İbn Sa'd, 2/61, Beyhakî, Delâil, 3/371, İbn Seyyid, 2/53, Zehebî, Târih, s. 201.

¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/214, İbn Hazm, Cevâmi, s. 183, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 28.

¹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/396, İbn Sa'd, 2/61, Beyhakî, Delâil, 3/371, İbn Seyyid, 2/53, Zehebî, Târih, s. 201, İbn Kesîr, Bidâye, 4/83.

¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/214.

¹⁷ Belâzurî, Ensâb, 1/340.

¹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/396, İbn Sa'd, 2/61.

¹⁹ Belâzurî, Ensâb, 1/340.

²⁰ İbn Sa'd, 2/61.

Şüphesiz ki, kâfirler sizin apaçık düşmanınızdır.

Böyle, korku halinde, sen de içlerinde bulunup namaz kıldıracağı vakit, onlardan yalnız bir takımı seninle birlikte namaza dursunlar.

Silahlarını da, üzerlerinde bulundursunlar.

Onlar bu suretle secde ettiler mi (bir rekat kıldılar mı?), hemen sizin arka tarafınıza geçsinler (namaza durur gibi, düşman karşısında dikilip dursunlar, bir iş işlemlerini, sizi gözetinsinler).

Bundan sonra, henüz namazlarını kılmamış olan öbür takım gelip seninle birlikte namazlarını kılsınlar.

Bunlar da, hem uyanık davransınlar, hem de silahlarını elden bırakmasınlar (namazlarını silahlı olarak kılsınlar).

Çünkü, kâfirler, silahlarınız ile eşyalarınızdan gafil olmanızı, böylece size baskın yapmayı arzu ederler.

Eğer size yağmur yüzünden eza verir yahut hasta bulunursanız, namazda iken silahlarınızı üzerinizde taşımamanızda ise, size bir vebal yoktur.

Fakat, bu takdirde de, yine tedbirli olunuz (düşmanınızın ansızın baskın yapmalarını için uyanık bulununuz).

Şüphe yok ki, Allah kâfirleri hor ve hakir edici bir azap hazırlamıştır.”²¹

Abdullah b. Ömer der ki:

“Resûlullah Aleyhisselamla birlikte Necd’e doğru gazaya çıkmıştım.

Düşmanın hizasına geldik. Onlara karşı saf bağladık.

Namaz vakti gelince, Resûlullah Aleyhisselam, bize namaz kıldırarak üzere namaza durdu.

Mücahidlerden bir takımı da, Resûlullah Aleyhisselamla birlikte namaza durdular.

Öbür takımı ise, yönlerini düşmana doğru çevirdiler.

Resûlullah Aleyhisselam, yanında bulunanlarla birlikte rükua vardı ve iki kere secde yaptı.

Sonra, onlar, henüz kılmamış olan takımın yerine çekildiler.

Bu sefer, ötekiler de gelip Resûlullah Aleyhisselamın arkasına durdular.

Resûlullah Aleyhisselam, onlarla da bir rüku ve iki secde yaptı. Sonra, selam verdi.

Bundan sonra, o iki takımın her biri nöbetleşe namaza durup kendi kendilerine birer rüku ve iki secde daha yaptılar.”²²

²¹ Nisâ: 101-102.

²² Ahmed b. Hanbel, 2/150, Buhârî, Sahîh, 1/226, Müslim, 1/574, Nesâî, 3/171-173, Beyhakî, Delâil, 3/379.

Abdullah b. Ömer:

“Korku ve düşmanın bundan da ziyade olduğu zamanlarda, namazını ister binitli, ister yaya, ayak üzeri (rükusuz ve secdesiz) olarak imâ ile kıl!” demiştir.²³

Benî Muharib ve Gatafanlardan Gavres isimli kişinin, Peygamberimiz Aleyhisselamı bu gazvede öldürmeye teşebbüs ettiği bildirildiği gibi,²⁴ aynı teşebbüsün daha önce Gatafan gazvesinde ve Du’sur diye anılan kişi tarafından yapıldığı ve sonradan kendisinin Müslüman olduğu da bildirilir. Hâdisenin nasıl cerayan ettiği hakkındaki bilgi için, oraya bakınız.

Müşriklerden İğtinam Edilen Mallar

Zâtürrika’da, müşriklerin davar, sığır ve deve gibi yaylım hayvanlarından ele geçirilebilenler, harp ganimeti olarak sürdürüldü.²⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine’ye dönmek üzere, Zâtürrika’dan ayrıldı.²⁶

Abbâd b. Bişr’in Gece Nöbeti Sırasında Namaz Kılarken Atılan Oklarla Yaralanışı

Cabir b. Abdullah’ın bildirdiğine göre; Zâtürrika’da, müşriklerden birisinin karısı öldürülmüştü.

Peygamberimiz Aleyhisselamın İslâm mücahidleri ile Zâtürrika’dan ayrıldığı sırada, kadının başka bir yerde bulunan kocası karısının durumunu öğrenince, Peygamberimiz Aleyhisselamın ashabından kime yetiştirse onun kanını dökmeye yemin etmiş ve mücahidlerin peşlerine düşmüştü.²⁷

Peygamberimiz Aleyhisselamla ashabı, konak yerlerinden bir vadinin boğazında konakladıkları sırada, Peygamber Aleyhisselam:

“Gecemizde, bizi kim bekleyecek?” diye sordu.

Muhacirlerden Ammar b. Yâsir ve Ensardan da Abbâd b. Bişr, hemen:

“Biz bekleriz yâ Rasûlallah!” dediler.

²³ Müslim, 1/574.

²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/215-216, İbn Sa’d, 2/61-62, Ahmed b. Hanbel, 3/364, 365, Taberî, Târih, 3/40, İbn Hazm, Cevâmi, s. 183, Beyhakî, Delâil, 3/374-376, İbn Esîr, Kâmil, 2/174, İbn Seyyid, 2/52, Zehebî, Târih, s. 201-202, İbn Kesîr, Bidâye, 4/84-85.

²⁵ Belâzurî, Ensâb, 1/340.

²⁶ İbn Sa’d, 2/61.

²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/218, Vâkıdî, Megâzî, 1/397, Taberî, Târih, 3/39, Beyhakî, Delâil, 3/378, İbn Esîr, Kâmil, 2/177, İbn Kesîr, Bidâye, 3/85.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“İkiniz, vadinin ağzında bulununuz ve göz kulak olunuz!” buyurdu.

Ammar b. Yâsir ile Abbâd b. Bişr, boğazın ağzına doğru gittiler.

Abbâd b. Bişr, Ammar b. Yâsir’e:

“Sen gecenin hangi kısmında; önünde mi, yoksa sonunda mı beklemek istersin?” diye sordu.

Ammar b. Yâsir:

“Ben gecenin önünde beklemek isterim!” dedi ve yanının üzerine uzanınca uyuyuverdi.

Abbâd b. Bişr ise, kalkıp namaza durdu.

O sırada, kadının kocası çıkageldi.

Uzaktan bakınca, onun Müslümanların ileri karakolu, gözcüsü olduğunu anladı. Hemen, ona bir ok atıp sapladı!

Abbâd b. Bişr, saplanan oku çekip yere bıraktı ve namaz kılmaya devam etti.

Kadının kocası, ona ikinci bir ok daha atıp sapladı.

Sonra, ona üçüncü bir ok daha attı ve sapladı.

Abbâd b. Bişr, saplanan oku yine çekip yere bırakarak rükûa ve secdeye vardı. Selam verdikten sonra, Ammar b. Yâsir’i uyandırdı ve:

“Kalk, otur! Ben kımıldayamayacak halde yaralandım!” dedi.

Ammar b. Yâsir, hemen kalkıp oturdu.

Oku atan adam, onları görünce, kendisini farkettilerini anladı, hemen dönüp kaçtı.

Ammar b. Yâsir, Abbâd b. Bişr’den kanlar aktığını görünce:

“Sübhânallah! Adam sana oku ilk attığında beni uyandırsaydın a?!” dedi.

Abbâd b. Bişr:

“Ben sûreyi okumaya başlamıştım, onu bitirmedikçe kesmek istemedim!

Oklar üzerime ardarda gelmeye başlayınca, uyandırıp sana haber vermek için, okumayı kestim, rükûa vardım.

Vallahi, Resûlullah Aleyhisselamm korumayı emrettiği boğaz ağzı nöbetini zayi etmekliğim korkusu olmasaydı, sûreyi okumaya devam ederdim. Sûreyi bitirmeden de, adam benim işimi bitirirdi!” dedi.²⁸

²⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/219, Vâkıdî, Megâzî, 1/397, Ahmed b. Hanbel, 3/343-344, Taberî, Târîh, 3/39, Beyhakî, Delâil, 3/378, İbn Esîr, Kâmil, 2/175, İbn Kesîr, Bidâye, 4/85.

Cuayl b. Süraka'nın Medine'ye Müjdeci Olarak Gönderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Pazar günü İslâm mücahidleri ile birlikte Sirer'e geldi.

Sirer, Medine'ye üç mil uzaklıkta, Irak yolu üzerinde bir yer olup, orada Cahiliye devrinden kalma bir su kuyusu bulunmaktadır.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sirer'den, kendisinin ve Müslümanların selamet haberini ulaştırmak için, Cuayl b. Süraka'yı Medine'ye müjdeci olarak gönderdi.

Zâtürrika' seferi, onbeş gece sürdü.²⁹

Ana Kuşun Yavrusu İçin Kendisini Tehlikeye Atmasına Ashabın Hayret Edişi

Cabir b. Abdullah der ki:

"Resûlullah Aleyhisselamla birlikte bulunduğumuz sırada, ashabından bir zât, bir kuş yavrusu bulup getirmişti.

Resûlullah Aleyhisselam ona bakarken, yavrunun anası ile babası veya onlardan birisi, gelip yavrusunu tutan elin içine kendisini atıverdi. Müslümanlar, bunu görünce, hayrette kaldılar.

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam:

'Siz, yavrusunu tuttuğunuz şu kuşun yavrusu için kendisini avucunuza atmasına mı hayret ediyorsunuz?!

Vallahi, Rabbinizin size olan rahmeti, şu kuşun yavrusuna olan şefkatin-den daha fazladır!' buyurdu."³⁰

Cabir b. Abdullah'ın Yorulup Hızlandırılan Devesinin Satın Alınip Kendisine Bağışlanması

Cabir b. Abdullah der ki:

"Zayıf erkek devemin üzerine olduğum halde, Resûlullah Aleyhisselamla birlikte Zâtürrika' gazvesine çıkmıştım.

Seferden dönüşte, yanımızdaki arkadaşlarımız ilerlerken, ben geride kalmaya başladım.

Resûlullah Aleyhisselam bana gelip kavuştu ve bana:

'Ey Cabir! Sana ne oldu da geride kaldın?' diye sordu.

²⁹ İbn Sa'd, 2/61.

³⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/398, İbn Kesîr, Bidâye, 4/86, Halebî, 2/577.

‘Yâ Rasûlallah! İşte, benim şu erkek devem yorulup beni geciktirdi!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Çöktür onu!’ buyurdu; çöktürdüm. Deveyi çöktürdükten sonra, Resûlullah Aleyhisselam:

‘Şu elindeki değneği bana ver! Yahut, benim için, ağaçtan bir değnek kes!’ buyurdu.

Ben de, bana buyurulanı yaptım.

Resûlullah Aleyhisselam, değneği aldı ve deveme onunla birkaç kere vurdu.

Sonra da, bana:

‘Bin!’ buyurdu.

Devenin üzerine bindim, yola devam ettik.

Kendisini hak (din ve Kitab)la gönderen Allah’a yemin ederim ki; devem, sür’atte, onun bindiği dişi devesi ile yarışırcasına gidiyordu.

Giderken, Resûlullah Aleyhisselamla sohbet ediyorduk.

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Ey Cabir! Sen bu bindiğin deveyi bana satar mısın?’ diye sordu.

‘Yâ Rasûlallah! Bilakis, ben onu sana hediye ederim’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Onu bir dirheme satın aldım!’ buyurdu.

‘Hayır yâ Rasûlallah! Böyle olursa, beni aldatmış olursun!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Öyleyse, iki dirhem olsun!’ buyurdu.

‘Hayır!’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam, benim için onun bedelini yükseltmeye, bir ukiyyeye kadar devam etti.

Ben:

‘Ya Rasûlallah! Razi oldun mu, kabul ettin mi?’ diye sordum.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Evet!’ buyurdu.

Ben:

‘O halde, o senindir’ dedim.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Aldım!’ buyurduktan sonra, bana:

‘Ey Cabir! Evlendin mi?’ diye sordu.

‘Evet yâ Rasûlallah’ dedim.

‘Dul mu aldın, yoksa kız mı?’ diye sordu.

‘Dul aldım yâ Rasûlallah! Babam Uhud günü şehit olup arkasında yedi kız çocuğu bıraktı.³¹ Doğrusu, ben bunların arasına kendileri gibi küçük bir kız daha getirmeyi uygun görmedim de, yaşlı başlı dul³² bir kadınla evlenmeyi, onun da onların saçlarını başlarını taramasını, onlar üzerinde bir mürebbiye olmasını daha hayırlı buldum’ dedim.³³

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Allah zevcenin hakkında hayırlı ve mübarek kılsın!’³⁴ (Böyle yapmaktak- la) inşaallah çok isabet etmişsindir’ buyurdu.

Sabahladığım zaman, erkek devenin başından tutup götürdüm, Resûlullah Aleyhisselamın kapısının önünde çöktürdüm.

Sonra, Mescidde, Resûlullah Aleyhisselamın yakınında oturdum.

Resûlullah Aleyhisselam, Mescidden çıktı, erkek deveyi gördü.

‘Nedir bu?’ diye sordu.

‘Cabir’in getirdiği devedir!’ dediler.

‘Cabir nerede?’ diye sordu.

Ben kendisinin yanına çağırıldım.

Bana:

‘Ey kardeşimin oğlu! Devenin başmdan tut. O senindir!’ buyurduktan sonra, Bilal’i çağırdı ve ona:

‘Cabir’i götür. Ona bir ukiyye ver!’ buyurdu.

Ben de Bilal ile birlikte gittim. Bilal, bana bir ukiyye verdi ve biraz da fazla verdi.

Vallahi, o bir ukiyye, yanımda artmaya devam etti.

Evimizde onun tesiri, bereketi, başımıza Harre günü musibeti gelinceye kadar görüldü durdu.”³⁵

³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/217, Ahmed b. Hanbel, 3/374, 376.

³² Müslim, 2/1222.

³³ Buhârî, Sahîh, 3/15.

³⁴ Buhârî, Sahîh, 6/194.

³⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/217-218, Ahmed b. Hanbel, 3/375-376.

Harre Vak'ası

Aralarında, Medine eşrafından Abdullah b. Hanzale, Abdullah b. Ebu Amr ve Münzir b. Zübeyr'in de bulunduğu bir heyet, Şam'a gidip Yezid b. Muaviye ile görüşmüşlerdi.

Heyet, Medine'ye döndükleri zaman, Yezid'in dinsiz olduğunu, içki içtiğini, çalgı çaldırdığını, yanında şarkıcı kadınlar bulundurduğunu... söyleyerek, kendisini halifelikten hal'ettiklerini açıklamışlar; bunun üzerine, Medineliler ayaklanarak henüz çocuk denilecek yaşta bulunan Medine valisi Osman b. Muhammed b. Ebu Süfyan'ı Medine'den sürüp çıkardıkları gibi, Medine'deki Emevîleri de Mervan b. Hakem'in evinde muhasara etmişlerdi.

Emevîlerin acele imdad istemeleri üzerine, Yezid, Müslim b. Ukbe'yi oniki bin kişilik bir ordu ile Medine ve Mekke halkını tepelemeye memur etmişti.

Müslim, Medine'de Kureyş'ten ve Ensardan birçok kişiyi asıp kesmiş, istendiği gibi yağmacılık ettikten sonra Mekke üzerine yürümüş, Müşellel'e gelince ölmüştü.

Ölürken, Husayn b. Numeyr'i yerine bırakmıştı. O da mancınıklar kurduarak Mekke'yi taşa tutmuş, Mescid-i Haram'ın duvarları yıkılmış, Kâbe'nin örtüsü ve ahşap kısmı yanmış, o sırada Yezid de ölmüştü.

Husayn b. Numeyr, Yezid'in öldüğünü haber alınca, muhasarayı kaldırarak Şam'a dönmüştü.³⁶

Bedru'l-mev'id Gazvesi

Gazvenin İsimleri ve Sebebi

Bedru'l-mev'id gazvesine Bedru'l-âhire,³⁷ Bedru's-safra,³⁸ Bedru's-suğra³⁹ ve Bedru's-sâniye denilir.⁴⁰ Sadru's-sâlise denildiği de vardır.⁴¹

Ebu Süfyan ile yanındakiler, Uhud'dan ayrılacakları sırada:

“Gelecek yıl buluşma, çarpışma yerimiz Bedir'dir!” diyerek seslenmişler, Peygamberimiz Aleyhisselam da Hz. Ömer'e:

³⁶ Ezrakî, 1/196-204, İbn Abdi Rabbih, 4/387-391, Belâzurî, Ensâb, 4/42, Taberî, Târih, 7/3-5.

³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/320, Beyhakî, Delâil, 3/384, İbn Kesîr, Bidâye, 4/83.

³⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/384, İbn Sa'd, 2/59-60, Belâzurî, Ensâb, 1/339-340.

³⁹ İbn Sa'd, 2/60, Zehebî, Târih, s. 204, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 29.

⁴⁰ Taberî, Târih, 3/41, İbn Esîr, Kâmil, 2/175.

⁴¹ İbn Hazm, Cevâmi, s. 184.

“Olur!⁴² İnşaallah⁴³ gelecek yıl Bedir bizimle sizin buluşma ve çarpışma yerimiz olsun!’ de” buyurmuştu.⁴⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, Zâtürrika’ gazvesinden dönünce, Ebu Süfyan’a vermiş olduğu sözü yerine getirmek üzere, Hicretin dördüncü yılında İslâm mücahidlerini Bedir’e çıkarmaya hazırlandı ve çıkardı.⁴⁵

Kureyş müşriklerinin lideri Ebu Süfyan da, verdiği söze uyarak Bedir’e gitmek üzere hazırlandı.

Fakat, Mekke’den hareket edeceği gün yaklaşınca, kararını değiştirdi. Gitmekten vazgeçmek istedi.⁴⁶

O sırada, henüz Müslümanlığı kabul etmemiş bulunan Nuaym b. Mes’ud el-Eşcâî, umre yapmak üzere Medine’den Mekke’ye gitmiş bulunuyordu.

Kureyş müşrikleri ona:

“Ey Nuaym! Ne taraftan geliyorsun?” diye sordular.

Nuaym:

“Yesrib’den (Medine’den)!” dedi.

Müşrikler:

“Muhammed’in hareketleri hakkında bir görgün, bilgin var mı?” diye sordular.

Nuaym:

“Onu sizinle çarpışmak için hazırlıklara girişmiş olarak geride bıraktım!” dedi.⁴⁷

Ebu Süfyan:

“Ben Muhammed’in ashabına ‘Bedir’de buluşalım, vuruşalım’ diye söz vermiştim. Bu vakit gelmiş, çatmış bulunuyor.

Halbuki, bu yıl, kuraklık, kıtlık bir yıldır. Bizim için sert, kurak yıl değil, belki yumuşak, otlu, sulu, bolluk yıl daha iyi ve elverişlidir. Çünkü, böyle olan yılda, develere yayılacakları ot, bize de içeceğimiz su bulunur.

Ben bu yıl Muhammed’le karşılaşmak istemiyorum. Fakat, karşılaşmadığım takdirde, o bize karşı cesaretlenecektir.⁴⁸

⁴² İbn İshak, İbn Hişam, 3/100, Vâkıdî, Megâzî, 1/297, İbn Sa’d, 2/59, Taberî, Târih, 3/24, İbn Seyyid, 2/19.

⁴³ Vâkıdî, Megâzî, 1/384, İbn Sa’d, 2/59, Diyarbekrî, 1/465.

⁴⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/100, Vâkıdî, Megâzî, 1/297, İbn Sa’d, 2/59.

⁴⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220, Taberî, Târih, 3/42, İbn Hazm, s. 184, Zehebî, Târih, s. 204, İbn Kesir, Bidâye, 4/89.

⁴⁶ İbn Sa’d, 2/59.

⁴⁷ Taberî, Târih, 3/41.

⁴⁸ İbn Sa’d, 2/59.

Sen hemen Medine'ye yetiş! Şimdi benim yanımda kendilerinin dayanamayacakları kadar kuvvet toplamış olduğumu bildirerek, Muhammed'in ashabını Bedir'de bizimle çarpışmaktan vazgeçir. Caymanın onlardan gelmesi, bizim tarafımızdan gelmesinden, bence daha iyidir.⁴⁹

Bu işi başarmana karşılık, sana yetişkin yirmi deve verelim. Süheyl b. Amr da, bunu sana ödemeye kefil olsun!" dedi.⁵⁰

O sırada, Süheyl b. Amr, yanlarına çıkageldi.

Nuaym:

"Ey Ebu Yezid! Muhammed'e gidip onu vazgeçirmeme karşılık bu deve-lerin bana verilmesine sen kefil olur musun?" diye sordu.

Süheyl b. Amr "Evet!" dedi.⁵¹

Nuaym'ın Yaptığı Propagandalarla Müslümanları Tereddüde ve Korkuya Düşürüşü

Nuaym, devesine atlayıp, son süratle Medine'ye geldi.⁵² Müslümanları savaş hazırlığı içinde buldu.⁵³ Onlara:

"Siz nereye gitmek, ne yapmak istiyorsunuz?" diye sordu.

Müslümanlar:

"Bedru's-safra'da bu mevsimde buluşmak, çarpışmak için Ebu Süfyan'a söz verdik!" dediler.

Nuaym:

"Ne kötü görüş, ne kötü karar!

Bana bakın! Siz evlerinize gidip oturun! Eğer Bedir'e gitmeye kalkarsanız, sizden, dağılıp kaçabilenlerden başkası kurtulmaz!" dedi.⁵⁴

Ebu Süfyan'ın yanında bol sayıda kuvvet topladığını haber verdi.⁵⁵ Müslümanların arasında dolaştı durdu. En sonunda, onların kalblerine korku düşürmeye muvaffak oldu.⁵⁶

"Sizin Kureys'le tekrar çarpışmaya kalkışmanız hakkındaki bu tutum ve davranışınız yerinde değildir. Muhammed'in kendisi bile yaralanmadı mı?

⁴⁹ Taberî, Târih, 3/42.

⁵⁰ İbn Sa'd, 2/59.

⁵¹ Taberî, Târih, 3/42.

⁵² İbn Sa'd, 2/59.

⁵³ Taberî, Târih, 3/42.

⁵⁴ Diyarbekrî, 1/523.

⁵⁵ İbn Sa'd, 2/59.

⁵⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/386, Halebî, 2/580.

Birçok ashabı öldürülmedi mi?” dedi. Müslümanları, Kureyş müşrikleri ile çarpışmaktan vazgeçirecek dereceye getirdi.⁵⁷

Münafıkların Müslümanları Seferden Alıkoymaya Çalışmaları

Müslümanlar arasında bulunan münafıklar da, Müslümanları oyalamaya, seferden alıkoymaya çalışmaktan geri durmadılar.⁵⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam durumu öğrenince:

“Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; yanımda hiç kimse gitmese de ben tek başıma Bedir’e gideceğim!” buyurdu.

Yüce Allah Müslümanlara yardım etti, onlardan korkuyu kaldırdı.⁵⁹ Kalb gözlerini açtı, onları Nuaym’ın tuzağından kurtardı.⁶⁰

Mücahidlerin Ticaret Mallarını da Yanlarına Alarak Bedir’e Hareket Etmeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam, Medine’de yerine Abdullah b. Übeyy b. Selûl’un oğlu Abdullah’ı⁶¹ veya Abdullah b. Revâha’yı vekil bırakarak,⁶² onu atlı olmak üzere⁶³ binbeşyüz kişilik bir kuvvetle Medine’den Bedir’e doğru hareket etti.⁶⁴

Atlı olanlar:

1. Peygamberimiz Aleyhisselam,
2. Hz. Ebu Bekir,
3. Hz. Ömer,
4. Ebu Katâde,
5. Saîd b. Zeyd,
6. Mikdad b. Amr,
7. Habbab,
8. Zübeyr b. Avvam,
9. Abbâd b. Bişr ve bir başka sahâbi daha idi.⁶⁵

⁵⁷ Taberî, Târih, 3/42.

⁵⁸ İbn Kesîr, Bidâye, 4/89.

⁵⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/387, İbn Sa’d, 2/59, Taberî, Târih, 3/42.

⁶⁰ Taberî, Târih, 3/42.

⁶¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220, İbn Kesîr, Bidâye, 4/87, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 29.

⁶² Vâkıdî, Megâzî, 1/384, İbn Sa’d, 2/59, Belâzurî, Ensâb, 1/340, Taberî, Târih, 3/42, İbn Hazm, Cevâmi, s. 184, İbn Esîr, Kâmil, 2/176, İbn Seyyid, 2/54, Zehebî, Târih, s. 204, Kastallânî, Mevâhib, 1/140.

⁶³ Vâkıdî, Megâzî, 1/387, İbn Sa’d, 2/59, İbn Seyyid, 2/54, Kastallânî, Mevâhib, 1/140.

⁶⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/387, İbn Sa’d, 2/59, Beyhakî, Delâil, 3/388, İbn Seyyid, 2/54, Zehebî, Târih, s. 204, Kastallânî, Mevâhib, 1/140.

⁶⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/387, İbn Seyyid, 2/54.

Cihad birliğinin sancaktarı Hz. Ali idi.⁶⁶

Müslümanlar, kendilerine ait ticaret mallarını da yanlarında götürdüler.⁶⁷

“Ebu Süfyan’ı bulursak onunla çarpışırız, bulamazsak Bedir pazarında alışveriş yaparız!” dediler.⁶⁸

Müslümanların Bedir’e gelişleri Bedir panayırı zamanına rastladığı için, yanlarında getirmiş oldukları ticaret mallarını orada sattılar. Bir dirheme bir dirhem kazanç sağladılar.⁶⁹

Bir dirheme iki dirhem kazanç sağladıkları da rivayet edilir.⁷⁰

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu Süfyan’a vermiş olduğu sözde durarak, Bedir’de onu bekledi.

O sırada Mahşiy b. Amr ed-Damrî, Bedir’e geldi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onunla, Veddan gazvesi sırasında Damre oğulları adına antlaşma yapmış bulunuyordu.

Mahşiy:

“Ey Muhammed! Sen Kureyş ile karşılaşmak, vuruşmak için mi şu su üzerine geldin?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet! Ey Damre oğullarının kardeşi!

Eğer sen de böyle birşey istiyorsan, aramızda bulunan antlaşmayı sana reddeder, sonra da, Yüce Allah aramızda hükmünü verinceye kadar seninle de çarpışırız!” buyurdu.

Mahşiy:

“Hayır, vallahi yâ Muhammed! Sana karşı böyle birşey yapmak bize düşmez, gerekmez!” dedi.

Ma’bed b. Ebu Ma’bed el-Huzâî de, Bedir’e uğramıştı. Peygamberimiz Aleyhisselamm orada bulunduğunu gördüğü sırada, devesi ürkerek koşmaya başladı. Ma’bed durduramadığı devesinin üzerinde geçip giderken söylediği kıt’ada şöyle dedi:

“Devem ürküp Muhammed’e arkadaşlıktan ve Medine’nin siyah kuru üzüm gibi olan en iyi Acve hurmasından uzaklaştı.

⁶⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/388, İbn Sa’d, 2/59.

⁶⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/387, İbn Sa’d, 2/59-60.

⁶⁸ Beyhakî, Delâil, 3/385, Zehebî, Târîh, s. 202, İbn Kesîr, Bidâye, 4/89.

⁶⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/387, İbn Sa’d, 2/60, Zehebî, Târîh, s. 204.

⁷⁰ Taberî, Târîh, 3/42, İbn Kesîr, Bidâye, 4/87, Kastallânî, Mevâhib, 1/140.

O deve, babasının eski âdetine bağlı ve düşkündür.

Artık, kavuşulacak yer, Mekke yakınındaki Kudeyd suyu, yarın kuşluk vakti de Dacnan suyu olacaktır!”⁷¹

Ma’bed b. Ebu Ma’bed, Mekke’ye varınca, Peygamberimiz Aleyhisselamın iki bin kişilik ashabı ile gelerek Kureyşlileri beklemek sûretiyle vermiş olduğu sözü yerine getirdiğini, her taraftan gelip toplanmış bulunan halkın Peygamberimiz Aleyhisselamm ashabının çokluğunu gördüklerini ve Mahşiye söylediği şeyleri, işittiklerini müşriklere ilk duyuran kişi olmuştu.⁷²

Ebu Süfyan’ın Ordusu ile Birlikte Yola Çıkışı ve Yolda Korkuya Düşüp Mekke’ye Dönüşü

Sefer için bütün hazırlıkları yapmış bulunan Ebu Süfyan, Kureyş müşriklerinden, 50’si atlı olmak üzere, 2.000 kişilik bir kuvvetle Mekke’den yola çıktı.⁷³ Merru’z-zahran nahiyelerinden Mecenne’ye kadar ilerledi.⁷⁴ Hatta, bazılarına göre, Usfan’a erişti.⁷⁵

Yüce Allah, Ebu Süfyan’ın kalbine korku düşürdü.⁷⁶ Oradan geri dönmek aklına uygun geldi.⁷⁷

Ebu Süfyan ve adamları, biraraya gelip konuştular.⁷⁸

Ebu Süfyan:

“Ey Kureyş topluluğu! Biz, Nuaym b. Mes’ud’u, Muhammed’in ashabını Bedir’e çıkarmaktan vazgeçirmesi için göndermiştik. O, bunu başarılı kişidir.

Fakat, biz yola çıkmış bulunuyoruz. Bir-iki gece gittikten sonra döneceğiz demektir.”⁷⁹

⁷¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220-221, Vâkıdî, Megâzî, 1/388-389, Taberî, Târih, 3/41, Beyhakî, Delâil, 3/385, 387.

⁷² Vâkıdî, Megâzî, 1/388-389.

⁷³ Vâkıdî, Megâzî, 1/388, İbn Sa’d, 2/60.

⁷⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220, Vâkıdî, Megâzî, 1/388, İbn Sa’d, 2/60, Taberî, Târih, 3/41, İbn Hazm, Cevâmi, s. 184, Beyhakî, Delâil, 3/386.

⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220, Taberî, Târih, 3/41, İbn Hazm, Cevâmi, s. 184, Beyhakî, Delâil, 3/387, İbn Esîr, Kâmil, 2/175, İbn Seyyid, 2/53, Zehebî, Târih, s. 203, İbn Kesîr, Bidâye, 4/87, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 29.

⁷⁶ Diyarbekrî, 1/465.

⁷⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220, Taberî, Târih, 3/41, İbn Hazm, Cevâmi, s. 184, Beyhakî, Delâil, 3/387, İbn Seyyid, 2/53, Kastallânî, Mevâhib, 1/140.

⁷⁸ Zehebî, Târih, s. 203.

⁷⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/387.

Ey Kureyş topluluğu! Sizin sefere çıkacağınız yılın, içinde hayvanlarınızı ağaçlardan yaymaya, kendinizin de içeceğiniz sütü bulmaya elverişli bol-luk bir yıl olması gerekir.

Sizin şu yılınız ise, kuraklık ve kıtlık bir yıldır.

Ben buradan geri dönüyorum, siz de dönün!” dedi.⁸⁰ Dönüşün gerekçe-si olarak, yılın kuraklık ve kıtlık yılı oluşunu ileri sürdü.⁸¹

Safvan b. Ümeyye ise, Ebu Süfyan’a:

“Ben seni Müslümanlara karşı hazırlanıp çıkmaktan men etmiştim. Sen benim sözümü dinlemedin.

Şimdi onlar verdiğimiz sözden caydığımızı görünce bize karşı cesaretle-necekler ve yiğitleşecekler!” dedi.⁸²

Ebu Süfyan, oradan, ordusu ile birlikte geri dönüp Mekke’ye gelince, Mekke halkı onlara:

“Sizler ancak sevık (kavut) içmek için gittiniz!” diyerek, “Sevık askeri” adını taktılar.⁸³

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mücahidlerle Birlikte Medine’ye Dönüşü

Peygamberimiz Aleyhisselam, mücahidlerle birlikte Bedir’de sekiz gün veya gece Ebu Süfyan’ın gelmesini bekledikten sonra,⁸⁴ hiçbir yaramazlıkla karşılaşmadan, elde edilen⁸⁵ ticaret kazancı ile⁸⁶ Medine’ye döndü.⁸⁷

Bedru’l-mev’id seferi onaltı gece sürdü.⁸⁸

Zina Eden İki Yahudinin Cezalandırılmaları İçin Peygamberimiz Aleyhisselama Başvurulması

Peygamberimiz Aleyhisselamın Müslümanlar ile Yahudiler ve müşrik olan bütün Medineliler için düzenlediği Medine Yönetmeliği belgesine

⁸⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220, Vâkıdî, Megâzî, 1/388, İbn Sa’d, 2/60, Taberî, Târih, 3/41, Beyhakî, Delâil, 3/387, İbn Seyyid, 2/53-54, İbn Kesîr, Bidâye, 4/87.

⁸¹ İbn Hazm, Cevâmi, s. 184, İbn Haldun, Târih, c. 2, ks. 2, s. 29.

⁸² Vâkıdî, Megâzî, 1/389, İbn Sa’d, 2/60.

⁸³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/200, Vâkıdî, Megâzî, 1/388, İbn Sa’d, 2/60, Taberî, Târih, 3/41, Beyhakî, Delâil, 3/387, İbn Esîr, Kâmil, 2/175, İbn Seyyid, 2/53-54.

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/220, Vâkıdî, Megâzî, 1/384, Belâzurî, Ensâb, 1/340, Taberî, Târih, 3/41, İbn Hazm, Cevâmi, s. 184.

⁸⁵ İbn Sa’d, 2/60, İbn Habîb, s. 113, İbn Kesîr, Bidâye, 4/89.

⁸⁶ İbn Sa’d, 2/60, İbn Kesîr, Bidâye, 4/89.

⁸⁷ İbn Sa’d, 2/60, İbn Habîb, s. 113, Zehebî, Târih, s. 203, İbn Kesîr, Bidâye, 4/89.

⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/384.

göre Yahudiler kendi dinlerinde, Müslümanlar kendi dinlerinde olacaklar; herhangi birşeyde anlaşmazlığa düşüldüğü zaman, bu, Yüce Allah ve Muhammed Aleyhisselama arz ve havale edilecektir.⁸⁹

Hicretin dördüncü yılında Zilkâde ayında idi ki,⁹⁰ evli bir Yahudi erkeği ile evli bir Yahudi kadın zina etmişlerdi.

Beytü'l-Midras'ta toplanan Yahudi bilginleri:

"Bu adamı ve kadını Muhammed'e gönderin ve onlar hakkındaki hüküm nasıl olduğunu sorun ve kendisini onlar hakkında vereceği hükümde serbest bırakın!

Eğer, o bunlar hakkında, sizin yaptığınız tecbiyye gibi, elyaftan örülmüş, katrana bulanmış kamçı ile dövüldükten sonra yüzlerinin karalanmasına, sonra da iki merkebe yüzleri ters olarak bindirilip dolaştırılmalarına hüküm verirse, ona tâbi olun.

Çünkü, o bir hükümdar demektir; kendisini doğrulayın!

Eğer, o bunlar hakkında recm cezasının uygulanmasına hüküm verirse, kendisi peygamberdir.

Onun bir gün ellerinizdekini çekip almasından sakının!" dediler.⁹¹ Peygamberimiz Aleyhisselam Mescidde ashabı ile birlikte otururken,⁹² Yahudiler gelip:

"Yâ Muhammed! Zinadan korunacak vasıfta bulunan bu adam, zinadan korunacak vasıfta bulunan şu kadınla zina etti. Seni bunlar hakkında hüküm vermeye yetkili kıldık!" dediler⁹³ ve kendisini Medine'nin Kuff adındaki vadisine davet ettiler.⁹⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, giderken, yolda yüzü karalanmış ve kendisi kamçı ile dövülmüş bir Yahudiye rastladı.

Oradaki Yahudileri çağırıp, onlara:

"Siz zina edenin cezasını Kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?" diye sordu.

Yahudiler:

"Evet!" dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onların ilim adamlarından birisini çağırıp ona:

⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/147-150, Ebu Ubeyd, s. 290-294.

⁹⁰ Diyarbekri, 1/467.

⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 2/213, Beyhakî, Sünen, 7/246-247.

⁹² Ebu Davud, 4/155.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 2/213.

⁹⁴ Ebu Davud, 4/155.

“Tevrat’ı Musa’ya indiren Allah aşkına, doğru söyle! Zina edenin cezası böyle midir?” diye sordu.

Yahudi bilgini:

“Hayır! Eğer sen bana yemin vermemiş olsaydın, sana doğrusunu haber vermezdim.

Biz, zina edenin cezasını Kitabımızda recm olarak bulmaktayız.

Ama, eşraf ve yüksek tabakamızdan zina edenler çoğalınca, onlardan recm için yakaladıklarımızı bırakır, zayıf halk tabakasına mensup olanlardan yakaladıklarımıza recm uygular olduk.

Bunun üzerine ‘Gelin! Birşey üzerinde birleşip, eşraf-halk ayırmadan herkese o cezaı uygulayalım’ dedik ve recm cezası yerine, böyle yüzü karalama ve dayak atma cezası üzerinde birleştik” dedi.⁹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, Beytü’l-Midras’a yürüyerek gitti ve:

“Ey Yahudiler topluluğu! Bilginlerinizi karşıma çıkarınız” buyurdu.

Yahudiler, Abdullah b. Suriya ile Ebu Yâsir b. Ahtab ve Vehb b. Yahuzâ’yı çıkardılar ve:

“İşte, bizim bilginlerimiz bunlardır” dediler.⁹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Musa’ya Tevrat’ı indiren Allah aşkına doğru söyleyiniz.

Zinadan korunacak vasıfta bulunduğu halde zina eden bir adam hakkında Tevrat’ta siz ne gibi bir hüküm buldunuz?” diye sordu.⁹⁷

Yahudiler:

“Hiçbir şey bulamadık!⁹⁸

Zina edenler, tecbiye olunur; karalanır, kamçılanır, merkebe ters bindirilip dolaştırılarak teşhir edilir” dediler.⁹⁹

Abdullah b. Selam:

“Yalan söylüyorsunuz! Tevrat’ta recm âyeti vardır!” dedi.¹⁰⁰

Yahudi bilginlerinin en genci olan Abdullah b. Suriya ise, hiç ağız açmamakta, hep susmakta idi.¹⁰¹

⁹⁵ İbn Mâce, 2/855.

⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 2/213.

⁹⁷ Ebu Davud, 4/155.

⁹⁸ Buhârî, Sahîh, 5/170.

⁹⁹ Ebu Davud, 4/155.

¹⁰⁰ Buhar, Sahîh, 4/186.

¹⁰¹ Ebu Davud, 4/155.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onunla başbaşa kalmca, Kitaplarında recm âyeti bulunup bulunmadığını tekrar sordu ve:

“Ey Suriya’nın oğlu! Sana Allah adına and veriyor, Allah’ın İsrail oğullarının başına getirdiği günleri hatırlatarak soruyorum:

Evlendikten sonra zina eden bir kimse hakkında Allah’ın Tevrat’ta recm ile hükmettiğini bilmiyor musun?” buyurdu.

İbn Suriya:

“Allah hakkı için, evet! Biliyorum.

Vallahi, ey Ebu’l-Kasım! Onlar hiç şüphesiz senin peygamber olduğunu biliyorlar, fakat seni kıskanıyorlar” dedi.

Ne yazık ki, kendisi de, sonradan küfür ve inkâr yoluna saptı.¹⁰²

Yahudiler, Kitaplarında recm cezası bulunmadığında direndikleri zaman, Yahudi bilginlerinden birisi gelerek Kitabı açtı ve okumaya başladı. Recm âyetine gelince, elini recm âyetinin üzerine koyarak üst ve alt tarafta kalan satırları okudu.

Abdullah b. Selam, ona:

“Kaldır elini!” dedi.

Yahudi bilginini elini kaldırınca, recm âyeti göründü.¹⁰³

Abdullah b. Selam:

“İşte recm âyeti, ey Allah’ın peygamberi! Onu sana okumaktan kaçınıyor!” dedi.¹⁰⁴

Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara:

“Yazıklar olsun size Yahudi topluluğu! Kitabınız elinizde bulunduğu halde sizi Allah’ın hükmünü terketmeye sevkeden nedir?” buyurdu.

Yahudiler:

“Vallahi, o, bizim içimizde uygulanmakta idi.

Bizim kralların ailesinden ve eşraftan olan bir adam, evlendikten sonra zina etti. Kral da onu recmden korudu.

Ondan sonra, halktan bir adam zina etti. Kral onu recmetmek istedi.

Krala:

“Hayır! Vallahi, eşraftan filan kimseyi recmetmedikçe, bunu recmedemezsin!” dediler.

¹⁰² İbn İshak, İbn Hişam, 2/214.

¹⁰³ Buhârî, Sahîh, 4/186, Müslim, 3/1326.

¹⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215.

Bunun üzerine, toplandılar. Zinakârları tecbiyye etmek, dayak atmak, karalamak, merkebe tersine bindirip dolaştırmak, işlerine elverişli geldi.

Böylece recmin admı andırmadılar, onunla ameli yok ettiler” diyerek itirafta bulundular.¹⁰⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, çağırdığı Abdullah b. Suriya ile başka bir Yahudi bilgine and vererek zina fiiline tam bir görgü ile dört şahit tanıklık ettikleri takdirde recm cezasının uygulanacağı hükmünün de Kitaplarında bulunduğunu onlara itiraf ettirdikten sonra, Yahudilerden dört tanık getirtti. Tanıklar, zina fiilini şüphe edilmeyecek bir görüşle gördüklerine tanıklık ettikleri zaman, recm cezasının uygulanması hükmünü verdi ve infazını emretti.¹⁰⁶ Recmedildiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah’ın ve Kitabının uygulanmasını emrettiği recm hükmünü ilk ihya eden, benim!” buyurdu.¹⁰⁷

İslâm Ceza Hukukuna Göre Zina Cezası ile İlgili Bazı Hükümler

İslâm ceza hukukunda, zina, meşru bir akde dayanmaksızın yapılan haram bir birleşme olup, bunu işleyen erkeğe zâni, kadına da zâniye denir.

Zina eden erkek ve kadın hakkında şöyle buyrulur:

“Zina eden kadınla zina eden erkekten her birine yüzer celde (değnek) vurunuz. Eğer Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsanız, bunlara acıyacağınız tutmasın! Mü’minlerden bir zümre de, bunların cezalarına şahit olsun.”¹⁰⁸

Celde; ete geçmemek üzere yalnız deriye tesir edecek derecede vurmak demektir.

Bu da, ne ince, ne de kalın olmayan, budaksız, kenarsız, düğümsüz bir değnekle yapılır.

Bunların hepsinin bir günde vurulması gerekmeyp, yarısının ertesi güne bırakılması caizdir.

Celde vurulurken, başa, yüze, tenâsül uzvuna vurulmaz.

Zina fiilinden dolayı ceza uygulanabilmesi için, en başka akıl ve erginlik çağına ermiş olmak üzere, birtakım ağır şartlar vardır.

¹⁰⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215.

¹⁰⁶ Ebu Davud, 4/156.

¹⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 2/215, Buhârî, Sahîh, 4/186, Ebu Davud, 4/154.

¹⁰⁸ Nur: 2.

Zina fiilinin sübutu için de, ikrar ve şehadet şart olduğu gibi, bu ikrar ve şehadetin makbul ve muteber olması için de ayrıca birtakım kayıt ve şartlar vardır.¹⁰⁹

Karısını yabancı bir erkekle birarada bulan kimsenin, onun zina ettiğini dört tanık getirip ispatlaması gerekir.¹¹⁰

Zorla zina yapılan kadına hadd vurulmaz.¹¹¹

İyileşinceye, akıllanincaya kadar deliden,

Uyanıncaya kadar uyuyandan,

Âkil ve balığ oluncaya kadar çocuktan kalem kaldırılmış olduğuna göre, zina eden delilere ve bunaklara da hadd vurulmaz.¹¹²

Zina eden erkek zina eden veya müşrik olan kadından başkası ile evlenemeyeceği gibi, zina eden kadın da zina eden veya müşrik olan erkekten başkası ile evlenemez. Aksine hareket, mü'minlere haramdır.¹¹³

Ay ve Güneş Tutulması, Yerin Sarsılması

Hicretin 5. yılında Cumâdelâhir ayında¹¹⁴ veya Ramazan'ın ilk gecesinde¹¹⁵ Ay,¹¹⁶ Ramazan'm ortasında ise Güneş tutuldu,¹¹⁷ yer de sarsıldı.¹¹⁸

Ay tutulduğu zaman, Yahudiler, "Ay büyülendi!" diyerek tas çalmaya başladılar.¹¹⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam, irad buyurduğu hutbelerinde:

"Cahiliye devri insanları 'Güneş ve Ay, ancak yeryüzü halkının büyüklelerinden bir büyük için tutulur' derler, öyle sanırlardı.

Hal hiç de böyle değildir.¹²⁰ Eğer insanlar 'Şu Ayın tutulması ve şu yıldızların doğdukları yerlerden batmaları yeryüzü büyüklerinin ölümlerinden dolayıdır' derlerse, yalan söylemiş olurlar.¹²¹

¹⁰⁹ Ömer Nasuhi Bilmen, İstılâhat-ı Fıkhiye Kâmusu, 3/208-241.

¹¹⁰ Ahmed b. Hanbel, 2/465.

¹¹¹ Tirmizî, Sünen, 4/55.

¹¹² Ebu Davud, 4/139-141.

¹¹³ Nur: 3, Tirmizî, Sünen, 5/329.

¹¹⁴ Ebu't-Tayyib, 1/249, Semhûdî, 1/300, Diyarbekrî, 1/469.

¹¹⁵ Dârekutnî, 2/65.

¹¹⁶ Dârekutnî, 2/65, Ebu't-Tayyib, 1/249, Semhûdî, 1/300, Diyarbekrî, 1/469.

¹¹⁷ Dârekutnî, 2/249.

¹¹⁸ Ebu't-Tayyib, 1/249.

¹¹⁹ Semhûdî, 1/300, Diyarbekrî, 1/469.

¹²⁰ Ahmed b. Hanbel, 4/267, İbn Mâce, 1/401, Beyhakî, Sünen, 3/333-334.

¹²¹ Ahmed b. Hanbel, 5/16, İbn Kayyim, 1/154.

Şüphesiz ki; Güneş ve Ay, hiçbir kimsenin ne vefatı, ne de hayatı için tutulmazlar!

Fakat, bunlar, Allah'ın varhğını, kudretini, yücehğini gösteren âyetlerinden iki âyettirler.

Siz, onların tutulduklarını gördüğünüz zaman, namaz kılınız, dua ediniz!" buyurdular.¹²²

İbn Hibban'ın Sahîh'inde rivayetine göre; Ayın tutukluğu geçinceye kadar, Peygamberimiz Aleyhisselam Müslümanlara ay tutulma namazı kıldırıştır.¹²³

Güneş ve Ay Tutulma Namazı

Güneş ve ay tutulma namazı sünnettir. Rükû ve secdeleri, nafil namazlarda olduğu gibi yapılır. İstenilirse, uzatılır, kısaltılır. Güneş, Ay açılıncaya kadar dua ile meşgul olunur.

İmanın güneş tutulma namazını halka cemaatle kıldırmasında bir sakınca yoktur. Ay tutulma namazı da, güneş tutulma namazı gibidir, fakat cemaatsiz kılınır.¹²⁴

Güneş ve ay tutulma namazlarının Mescidde kılınması da sünnettir.¹²⁵ Güneş ve ay tutulma namazları için ezan ve kamet okunmaz. Ancak, güneş tutulma namazı için:

"Haydi toplayıcı namaza!" diyerek halka seslenilir.¹²⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, güneş tutulma namazını kıyam, kıraat ve rükû ile secdelerini uzatmak, ikinci rekâtı birinciden biraz kısa tutmak sûretiyle kıldırıştır.¹²⁷

Altı rükû, dört secde ile,¹²⁸

Sekiz rükû, dört secde ile iki rekât kıldırıldığı da, rivayet edilir.¹²⁹

Yer Sarsılması Namazı

Hicretin beşinci yılında, Medine'de yer sarsıldı.¹³⁰

¹²² İbn Ebî Şeybe, 2/467, Ahmed b. Hanbel, 3/318, Buhârî, Sahîh, 2/24, 25, 29, Müslim, 1/628, 630.

¹²³ İbn Hibbân'ın Sahîh'inden naklen, Semhûdî, 1/300.

¹²⁴ Tahâvî, s. 39.

¹²⁵ İbn Ebî Şeybe, 2/470-471.

¹²⁶ İbn Ebî Şeybe, 2/471, Ahmed b. Hanbel, 6/98, Buhârî, Sahîh, 2/25, Müslim, 2/620, 627.

¹²⁷ Buhârî, Sahîh, 2/4-25, 31, Müslim, 2/620, Tirmizî, Sünen, 2/447.

¹²⁸ Müslim, 2/621, 623, Ebu Davud, 1/306, Tirmizî, Sünen, 2/448-449.

¹²⁹ Müslim, 2/627, Dârimî, 2/297, Dârekutnî, 2/64.

¹³⁰ İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 1/29.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Hiç şüphesiz, Rabbiniz sizi hoşnut olacağı duruma döndürmek istiyor. Öyle olunca, siz de O’nun hoşnutluğunu dileyiniz” buyurdu.¹³¹

Abdullah b. Abbas’ın, Basra’da bulunduğu sırada, güneş ve ay tutulma namazına kıyasla¹³² dört secde ve altı rükû ile yer sarsılma namazı kıldırıldığı bildirilmektedir.¹³³

Abs Oğullarından Bir Topluluğun Müslüman Oluşu

Peygamberimiz Aleyhisselamm yanına, Abs oğullarından:

1. Meysere b. Mesruk,
2. Hâris b. Rebi’ (Kâmil),
3. Kenan b. Dâri’,
4. Bişr b. Hâris b. Ubâde,
5. Hidm b. Mes’ade,
6. Siba’ b. Zeyd,
7. Ebu’l-Hısn b. Lukman,
8. Abdullah b. Malik,

9. Ferve b. Husayn b. Fedâle adlarında dokuz kişilik bir cemaat gelip Müslüman oldular ve Medine’ye yerleştiler.

Bunlar, Medine’ye gelip yerleşen ilk muhacirlerden idiler.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bu Abs oğullarına:

“Bana sizi 10’a dolduracak bir adam daha bulun da, sizin için sancak bağlayayım?” buyurdu.

Talha b. Ubeydullah aralarına girince, Peygamberimiz Aleyhisselam, onlara bir sancak bağladı. Savaşlarda parolalarını da “Yâ Aşere!=Ey Onlar!” olarak belirledi.¹³⁴

Peygamberimiz Aleyhisselamın Abs Oğullarına Halid b. Sinan’ı Soruşu ve Onlara Onun Başına Gelenleri Haber Verişi

Abs oğullarından Medine’ye üç kişi daha geldi.

¹³¹ İbn Ebî Şeybe, 2/472, 473, İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 1/29.

¹³² Beyhakî, Sünen, 3/343.

¹³³ İbn Ebî Şeybe, 2/473, Beyhakî, Sünen, 3/343.

¹³⁴ İbn Sa’d, 1/295-296.

Peygamberimiz Aleyhisselam onlara Halid b. Sinan'ı sordu ve onun başmdan geçenleri onlara anlattı.¹³⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam da, Enuşervan (Nûşirevan) devrinin sonlarına doğru doğmuştu.¹³⁶

Peygamberimiz Aleyhisselamm geleceğini, İsa Aleyhisselam gibi, Halid b. Sinan da müjdelemişti.¹³⁷

Halid b. Sinan Abs oğulları kabilesini doğru yola kılavuzlamak istediği zaman, onlar ona inanmadılar.

İçlerinden, Kays b. Züheyr:

“Eğer şu kayalıktan üzerimize bir ateş çağırır, akıtırsan, sana tâbi oluruz. Çünkü, sen bizi ancak ateşle korkutabilirsin! Sen bize böyle bir ateş akıtmayacak olursan, seni yalanlar dururuz!” dedi.

Halid b. Sinan:

“Bu, aramızda bir ahd ve misak olsun mu?” dedi.

Abs oğulları:

“Evet!” dediler.

Bunun üzerine Halid b. Sinan abdest aldı, sonra da:

“Ey Allah'ım! Beni yalanladılar. Sen şu kayalıktan üzerlerine bir ateş seli akıtmadıkça, bunlar bana inanmayacaklar!” diyerek dua etti.

Abs oğulları kabilesinin Hidsan dedikleri, deve boynu gibi uzanan bir ateş zuliur etti!

Ateşin ışığı, gece karanlığında, sekiz gecelik yere kadar olan mesafeyi aydınlattı.

Ateş, uzandığı yerde hiçbir şey bırakmadı, kастı, kavurdu!

Abs oğulları:

“Ey Halid! Sen onu geri çevir! Biz artık sana inanacağız!” dediler.

Halid b. Sinan, Abs oğullarına:

“Ey kavmim! Size zarar veren bu ateşi söndürmemi, Allah bana emretti. Her aileden bir adam, benimle birlikte gelsin!” dedi.¹³⁸

Abs oğullarından Umare b. Ziyad:

¹³⁵ Diyarbekrî, 1/200.

¹³⁶ Dineverî, s. 74.

¹³⁷ Mes'ûdî, Mürûc, 2/226.

¹³⁸ Semhûdî, 1/153-154.

“Ey Halid! Vallahi, sen bize şimdiye kadar hak ve gerçekten başka şey söylememiştin! Şimdi, ateşi söndüreceğini söylüyorsun! Ama, senin ateşe karşı halinin, ateşin de sana karşı halinin ne olduğunu pek bilmiyoruz!” dedi.

Bunun üzerine, Halid b. Sinan, ona:

“Sen benimle birlikte gel!” dedi.

Umare b. Zeyd, yanına Abs oğullarından otuz kişi alarak, birlikte gittiler. Dağ tarafındaki Eşca’ kayalığına doğru ilerlediler.

Halid b. Sinan, orada bir çizgi çizdi, onları orada oturttu.¹³⁹

Onlara:

“Sakın, sizden hiç kimse bu çizgiden ileri geçmesin! İleri geçen yanar!”¹⁴⁰

Eğer ben gecikirsem, sakın beni ismimle çağırmayınız! Ben al at gibi yanınıza döner gelirim.¹⁴¹ Eğer sizden birisi beni ismimle çağırarak olursa, ben helâk olurum!” dedi.¹⁴²

Halid b. Sinan, ateşe doğru ilerledi ve elindeki asası ile:

“Dağılınız! Dağılınız! Çıktığınız yere çekiliniz!” diyerek ateşe vurmaya başladı.¹⁴³

Ateşi, geriledikçe, kayalığın ortasındaki, çıkmış olduğu kuyunun içine soku ve söndürdü.¹⁴⁴

Halid b. Sinan’ın dönmesi gecikince, Umare b. Zeyd:

“Vallahi, adamımız sağ olsaydı, bu kadar zamandan sonra, yanınıza döner, gelirdi” dedi.

Arkadaşları da:

“Onu ismi ile çağırın bâri! Herhalde o ismi ile çağıralım diye bizden gizlenmiştir!” dediler.

Halid b. Sinan’ı ismi ile çağırmaya başladılar.

O da, başını elleri ile tutarak yanlarına geldi ve onlara:

“Ben sizi ismimle çağırmaktan men etmemiş miydim?! Vallahi, siz beni öldürdünüz! Beni taşıyın ve gömün artık!” dedi.¹⁴⁵

¹³⁹ Hâkim, 2/599.

¹⁴⁰ Semhûdî, 1/153.

¹⁴¹ Hâkim, 2/599.

¹⁴² Semhûdî, 1/154.

¹⁴³ Hâkim, 2/599.

¹⁴⁴ Mes’ûdî, Mürûc, 2/68.

¹⁴⁵ Semhûdî, 1/154.

Abs oğulları, yurtlarından çıkan bu ateş dolayısıyla ibtilâya uğradılar: Onun ışığına taparak Mecûsîleşmeye başladılar.¹⁴⁶

Sözlerine güvenilir kişilerin bildirdiklerine göre; deniz ortasında, tepesine hiç kimsenin kolay kolay çıkamayacağı büyük bir dağın en yüksek tepesindeki bir mağarada, duru beyaz sofdan ihrama bürünmüş, elleri başında, uyuyormuş gibi, hiçbir şeyi değişmemiş bir zât görmüşler, o taraf halkından bir cemaat da, bunun Halid b. Sinan olduğunu söylemişlerdir.¹⁴⁷

Yüce Allah'ın selamı onun üzerine olsun!

Selman-ı Fârisî'nin Kölelikten Kurtarılışı

Selman-ı Fârisî; İran İsbahan (İsfahan) halkından olup, Ammuriye'den Kelb kabilesi tacirleri tarafından Vadi'l-kurâ'ya getirilince, bir Yahudiye köle olarak satılmış, satın alan Yahudi de onu Medineli Kurayza oğulları Yahudilerinden bir Yahudiye satmış; böylece o Medine'ye gelmiş bulunuyordu.¹⁴⁸

Hicretin 5. yılına kadar, yakasını kölelikten kurtaramadı.¹⁴⁹

Selman-ı Fârisî der ki:

“Bir gün, Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Ey Selman! Kendini kölelikten kurtarmak için, ağa (efendin) ile kesişme yapsan a!’ buyurdu.

Bunun üzerine, çukurlarını da kazmak şartıyla 300 hurma ağacı dikmek ve ayrıca 40 ukiyye (600 dirhem) altın vermek üzere, ağam (efendim) ile antlaştım.

Resûlullah Aleyhisselam, ashabına:

‘Kardeşinize yardım ediniz!’ buyurdu.

Bunun üzerine, ashabın kimi on fidan, kimi yirmi fidan, kimi onbeş fidan, kimi on fidan; hülâsa, herkes yanlarındaki hurma fidanları nisbetinde bana yardımda bulundular.

Nihayet, benim için gerekli 300 hurma fidanı toplandı.

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

¹⁴⁶ Mes'ûdî, Mürûc, 2/67-68.

¹⁴⁷ Hâkim, 2/599-600.

¹⁴⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 1/228-234, İbn Sa'd, 4/75-79, Ahmed b. Hanbel, 5/541-543, Ebu Nuaym, Delâil, 1/258-262, Beyhakî, Delâil, 2/92-97, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/417-419, İbn Seyyid, 2/60-64, Zehebî, Târîh, s. 95, 101, Heysemî, 9/332-335.

¹⁴⁹ Semhûdî, 1/300, Diyarbekrî, 1/468.

‘Ey Selman! Git de, şu fidanlar için çukurlar kaz! Çukurları kazıp bitirdiğin zaman bana gel de, onları ben kendi elimle dikeyim” buyurdu.

Hurma fidanları için çukurlar kazmaya başladım. Arkadaşlarım da bana yardım ettiler.

Çukurları kazıp bitirince, Resûlullah Aleyhisselama gidip haber verdim.

Resûlullah Aleyhisselam, hurma fidanı dikilecek yere benimle birlikte gitti.

Biz, dikilecek hurma fidanlarını onun yanına yanaştırıyorduk.

Varlığım Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; [Resûlullah tarafından] dikilen hurma fidanlarından bir tane bile tutmayan, kuruyan olmadı, hepsi tuttu.

Böylece, hurma ağacından olan borcumu ödemiş oldum.¹⁵⁰

Ancak, dikilen fidanlardan birisi tutmamıştı.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Kim dikti bunu?’ diye sordu.

‘Ömer!’ dediler.¹⁵¹

Resûlullah Aleyhisselam onu söküp kendisi tekrar dikti, o da tuttu. Bu sûretle dikilen hurma fidanları yılında meyve vermeye başladı ve meyvesi yendi.¹⁵²

Üzerimde yalnızca mal, altın borcu kalmıştı.”

Yumurta Kadar Bir Altın Külçesinin Yarısının Bütün Altın Borcunu Ödemeye Yetmesi

“Resûlullah Aleyhisselam bazı gazalarda, madenlerden, tavuk yumurtası kadar bir altın külçesi getirmişti.

Resûlullah Aleyhisselam:

‘Ağası (efendisi) ile azadlanmayı kesişen Selman ne yaptı?’ diye sorduğu zaman, kendisinin yanına çağrıldım.

Resûlullah Aleyhisselam, bana:

‘Ey Selman! Şunu al da, üzerindeki borcu öde!’ buyurdu.

‘Yâ Rasûlallah! Üzerimde bulunan o kadar borca, bu kadarcık altın parçası nereden, nasıl yetecek?!’ dedim.

¹⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 1/234-235, İbn Sa’d, 4/79, Ahmed b. Hanbel, 5/443, Ebu Nuaym, Delâil, 1/263-264, Beyhakî, Sünen, 10/321-322, İbn Seyyid, 2/64, Zehebî, Târih, s. 101-102.

¹⁵¹ İbn Abdilberr, 2/635, İbn Asâkûr, Târih, 6/198-199, İbn Seyyid, 1/65.

¹⁵² İbn Abdilberr, 2/635, Kadı İyaz, 1/277-278, İbn Seyyid, 1/65.

Resûlullah Aleyhisselam altın külçesini eline alıp diline sürdükten sonra: ‘Al bunu! Yüce Allah, muhakkak, senin üzerindeki borcu bununla ödeyecektir!’ buyurdu.

Bunun üzerine, onu aldım. Alacaklıya, ondan tartıp tartıp verdim.

Selman’ın varlığı Kudret Elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki; o altın külçesinden 40 ukıyye (600 dirhem) tartıp alacaklıya verdim!¹⁵³

Resûlullah Aleyhisselamın bana yardım ettiği yumurta kadar altın eğer Uhud dağıyla tartılmış olsaydı, muhakkak, ondan daha ağır gelirdi!”¹⁵⁴

Peygamberimiz Aleyhisselamın Selman-ı Fârisî’ye verdiği yumurta kadar altından, alacaklıya verildiği kadar, Selman-ı Fârisî’nin yanında da kalmıştı.¹⁵⁵

Selman-ı Fârisî kölelikten yakasını kurtardıktan sonra Hendek savaşına hür olarak katılmış, bundan sonra hiçbir savaşta Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunma fırsatını kaçırmamıştır.¹⁵⁶

Yüce Allah ondan razı olsun!

Medine’de At ve Deve Yarışları Yaptırılışı

Peygamberimiz Aleyhisselam; Hicretin 5. yılında,¹⁵⁷ atlar,¹⁵⁸ develer arasında¹⁵⁹ yarışlar yaptırdı.¹⁶⁰

Hiz. Ali’ye:

“Halk arasındaki şu at yarışı yönetmeye seni memur ettim” buyurdu.

Bunun üzerine, Hiz. Ali, gidip Sürâka b. Malik’i çağırdı. Ona:

“Ey Sürâka! Peygamber Aleyhisselamın bu yarışta boynuma yüklediği şeyi ben senin boynuna da yükledim:

Yarış meydanına gidip, yarışa salınacak atları sırala! Sonra da, halka:

‘Meydan düzeltici, genç binici, at çulunu alıcı kim var içinizde?’ diyerek üç kere seslen!

¹⁵³ İbn İshak, İbn Hişam, 1/235, İbn Sa’d, 4/79-80, Ahmed b. Hanbel, 5/443-444, Ebu Nuaym, Delâil, 1/264, Beyhakî, Sünen, 10/322, İbn Asâkîr, Târîh, 6/196-197, İbn Seyyid, 1/64, Zehebî, Siyer, 1/367-368, Heysemî, 9/335-336.

¹⁵⁴ İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/419.

¹⁵⁵ İbn Sa’d, 1/185, Kadı İyaz, 1/278.

¹⁵⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 1/235, İbn Sa’d, 4/79-80, Ahmed b. Hanbel, 5/443-444, Ebu Nuaym, Delâil, 1/264, İbn Asâkîr, Târîh, 6/196-197, İbn Seyyid, 1/64, Zehebî, Siyer, 1/367-368, Heysemî, 9/335-336.

¹⁵⁷ Ebu’t-Tayyib, 1/249, Diyarbekrî, 1/468.

¹⁵⁸ Vâkîdî, Megâzî, 2/426, Ebu’t-Tayyib, 1/249, Diyarbekrî, 1/468.

¹⁵⁹ Vâkîdî, Megâzî, 2/426.

¹⁶⁰ Vâkîdî, 2/426, Ebu’t-Tayyib, 1/249, Diyarbekrî, 1/468.

Bu davetine kimse icabet etmezse, üç kere tekbir al, üçüncü tekbirle birlikte atları yarışa sal!

Allah, halkından, dilediğini yarışta mutlu kılar” dedi.

Hız. Ali yarışın bitiş noktasında oturdu. Bitişe boydan boya bir çizgi çizdi. Çizginin iki tarafına karşılıklı iki kişi durdurdu.¹⁶¹

Yapılan deve yarışlarında Peygamberimiz Aleyhisselamın devesi Kasvâ yarıştığı develeri geçmiş; Lizaz ve Zarib adındaki atları da, yarıştığı atları geride bırakmıştı.

Kasvâ'nın üzerinde, Bilal-i Habeşî bulunuyordu.

Lizaz ve Zarib'in binicisi de, Ebu Useyd es-Sâidî idi.¹⁶²

Peygamberimiz Aleyhisselamın Lizaz, Zarib ve Sekb adlarındaki üç atı arasında yarış yaptırdığı da olmuş; Lizaz birinci, Zarib ikinci, Sekb ise üçüncü gelmiştir.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Ebu Useyd es-Sâidî'yi Lizaz'dan dolayı Yemen elbisesi ile, Zarib'den dolayı da Yemen bürüdü ile ödüllendirmiştir.¹⁶³

Abdullah b. Ömer der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, yarış için idmanlanmış, yarışmaya elverişli hale getirilmiş atlarla yarış yaptırdı.

Bu yarışın başlangıcı Hafya, bitim yeri Seniyyetü'l-Vedâ idi.

Yarış için idmanlanmamış, yarışa elverişli hale getirilmemiş atlar arasında da yarış yaptırdı.

Bunun başlangıcı Seniyyetü'l-Vedâ, bitim yeri Benî Zurayk Mescidi idi.

Abdullah b. Ömer de yarışma yapanlardandı!”¹⁶⁴

Hafya ile Seniyyetü'l-Vedâ arasındaki uzaklık 5, 6 veya 7 mildir.

Seniyyetü'l-Vedâ ile Benî Zurayk Mescidi arasındaki uzaklık ise, 1 mildir.¹⁶⁵

Yine Abdullah b. Ömer'in bildirdiğine göre; Peygamberimiz Aleyhisselam, birçok atlar arasında yarışlar yaptırmış ve sonunda, 5 yaşını bitirmiş olan atları çok üstün tutmuştur.¹⁶⁶

¹⁶¹ Beyhakî, Sünen, 10/22, Dârekutnî, 4/304, 305, Aliyyü'l-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 4/463.

¹⁶² Vâkıdî, Megâzî, 2/426.

¹⁶³ Belâzurî, Ensâb, 1/510.

¹⁶⁴ Mâlik, 2/467-468, Ahmed b. Hanbel, 2/5, Buhârî, Sahîh, 3/219-220, Müslim, 3/1491-1492, Ebu Davud, 3/29, Tirmizî, Sünen, 4/205, Belâzurî, Ensâb, 1/510, Dârekutnî, 4/299.

¹⁶⁵ Buhârî, Sahîh, 3/219-220, Belâzurî, Ensâb, 1/510, Dârekutnî, 4/300.

¹⁶⁶ Ebu Davud, 3/29.

Ebu Lebid, Enes b. Malik'e:

"Ey Ebu Hamza! Siz Resûlullah Aleyhisselamın devrinde at yarıştırmıydınız?

Resûlullah Aleyhisselam da at yarıştırmış mıydı?" diye sorunca, Enes b. Malik:

"Evet! Vallahi, Resûlullah Aleyhisselam, Sebha diye anılan atının üzerinde yarışçı olarak yarış yapmış ve herkesi geçmişti!" demiştir.¹⁶⁷

Yine Enes b. Malik'in bildirdiğine göre; Resûlullah Aleyhisselamm Adbâ diye anılan devesini yarışta hiçbir deve geçemezdi.

Bir bedevî, iki yaşında bir erkek deve köşegi üzerinde gelip yarışa katıldı ve Adbâ'yı geçti.

Bu, Müslümanların çok gücüne ve ağırlığına gitti.

Resûlullah Aleyhisselam, onların yüzlerinde beliren hoşnutsuzluğu gördü.

"Yâ Rasûlallah! Adbâ geçildi?!" dediler.

Resûlullah Aleyhisselam:

"Allah'ın dünyaya ait şeylerden, yükselttiğini alçaltması, hakikîdir.¹⁶⁸

Halk birşeyi yükselttikleri veya yükseltmek istedikleri zaman, Allah onu alçaltır!" buyurdu.¹⁶⁹

Yarış Ödülü Hakkındaki İslâmî Hükümler

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Kim atını yarışta iki at arasına sokar ve yarışa soktuğu atın ötekileri geçip yarışı kazanacağından emin olmazsa, bu kumar değildir.

Kim de, geçeceğine emin olarak atını iki at arasına sokarsa, bu kumardır!" buyurmuştur.¹⁷⁰

İki yarışçıdan biri, diğerine:

"Sen beni geçersen, ben sana şu kadar ödeyeceğim!

Ben seni geçersen, senden birşey istemem!" derse, caiz olur; bu yarışma kumar olmaz.

Fakat, iki kişi yarışa girecekleri sırada, biri diğerine:

¹⁶⁷ Ahmed b. Hanbel, 3/160, 256, Dârimî, 2/132, Dârekutnî, 4/301, Beyhakî, Sünen, 10/21.

¹⁶⁸ İbn Sa'd, 1/493, Buhârî, Sahîh, 3/220, Nesâî, 6/227.

¹⁶⁹ İbn Sa'd, 1/493.

¹⁷⁰ Ahmed b. Hanbel, 2/505, Ebu Davud, 3/30, İbn Mâce, 2/960, Hâkim, 2/114, Dârekutnî, 4/111, Beyhakî, Sünen, 10/20.

“Sen beni geçersen, ben sana şu kadar vereceğim.

Ben seni geçersen, sen bana şu kadar vereceksin!” derse, bu, iki taraflı olduğu için, kumar olur.¹⁷¹

Ancak araya bir muhallil, yani yarışı kazanacağından emin olmayan üçüncü bir atlı girer, kazanırsa, yarışmayı kumarlıktan kurtarmış, helâlleş-tirmiş ve ödülü de helâl olarak o almış olur.¹⁷²

Peygamberimiz Aleyhisselam, atlar arasında yaptırdığı yarışta, en önde gelene ödül vermiş¹⁷³ ve:

“Deve, at ve atış yarışından başkasında ödül yoktur!” buyurmuştur.¹⁷⁴

Dûmetü'l-Cendel Gazvesi

Gazvenin Adı, Mevkii, Sebebi, Tarihi

Duma, İsmail Aleyhisselamın oğlunun adıdır.¹⁷⁵

Cendel; lugatta, taşlı yer ve değirmi taş anlamındadır.¹⁷⁶

İsmail b. İbrahim Aleyhisselamm oğlu vaktiyle Dûmetü'l-Cendel'in bulunduğu yere gelip konduğu ve orada taştan bir kale yaptığı için, orası Dûmetü'l-Cendel diye anılmıştır.

Dûmetü'l-Cendel, akarsuyu, hurmalık ve ekinlikleri bulunan bir yerdir.¹⁷⁷

Şam (Suriye) yollarının ağzında olup Dımaşk'a 5, Medine'ye 15 veya 16 gecelik uzaklıktadır.¹⁷⁸ Şam'ın (Suriye'nin) Medine'ye en yakın beldelerinden. Tebük şehrinin yakınındadır.¹⁷⁹

Dûmetü'l-Cendel büyük bir panayır ve tüccar merkezi olduğundan, birçok Arap kabilesi Medine'ye yaklaşmak için oraya yerleşmişti.

Mallarını satmaya gelenler, orada işkencelere uğrarlardı.¹⁸⁰

¹⁷¹ Kâsânî, 6/206.

¹⁷² Mâlik, 2/468, Beyhakî, Sünen, 10/20.

¹⁷³ Mâlik, 2/468.

¹⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, 2/256, Ebu Davud, 3/29, Tirmizî, Sünen, 4/205, İbn Mâce, 2/960, Nesâî, 6/226.

¹⁷⁵ Taberî, Târîh, 1/163.

¹⁷⁶ Fîruzâbadî, 2/362.

¹⁷⁷ Yâkût, 2/487.

¹⁷⁸ İbn Sa'd, 2/62.

¹⁷⁹ Halebî, 2/581.

¹⁸⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/403, İbn Sa'd, 2/62, İbn Seyyid, 2/54, Zehebî, Târîh, s. 212, İbn Kesîr, Bidâye, 4/92.

Dûmetü'l-Cendel, Şam'a giden yol ağızlarındandı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Rum kayserini korkutmak için, Şam'a yaklaşmak istiyordu.¹⁸¹

Kudaa ve Gassan kabileleri, Hicaz'a saldırmak maksadıyla Dûmetü'l-Cendel'de toplanmışlardı.¹⁸²

Peygamberimiz Aleyhisselam bunu haber alınca¹⁸³ ashabını topladı. Durumu onlarla konuştuktan sonra, Medine'de yerine Siba' b. Urfutatu'l-Gıfârî'yi vekil bıraktı.¹⁸⁴

Hicretin 5. yılında,¹⁸⁵ Rebiülevvel ayında,¹⁸⁶ Rebiülevvel'in çıkmasına beş gece kala,¹⁸⁷ Uzre oğulları kabilesinden Mezkûr adındaki kişinin kılavuzluğuyla yola çıktı.

Geceleri yürüdüler, gündüzleri gizlendiler. Dûmetü'l-Cendel'e yaklaşırlar.¹⁸⁸

Kılavuz Mezkûr, Dûmetü'l-Cendel halkının deve, sığır ve davar izlerini buldu.

O sırada, Dûmetü'l-Cendel halkı uzakta bulunuyorlardı.

Mezkûr, izi sıra geri dönüp, gördüğünü Peygamberimiz Aleyhisselama haber verdi.

Bunun üzerine, Müslümanlar, Dûmetü'l-Cendel halkının deve, sığır ve davar gibi yaylın hayvanları ve çobanlarına baskın yaptılar.

Her yanda, ölenler öldü, kaçanlar kaçtı, kurtuldu.

Baskın haberini alır almaz, Dûmetü'l-Cendel halkı dağıldılar.¹⁸⁹

Dûmetü'l-Cendel kralı Ukeydir b. Abdumelik, Kindelerdendi. Hırıstı-yandı.¹⁹⁰

¹⁸¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/403, Zehebî, Târîh, s. 212, İbn Kesîr, Bidâye, 4/92.

¹⁸² Belâzurî, Ensâb, 1/341.

¹⁸³ İbn Sa'd, 2/62, Taberî, Târîh, 3/43, İbn Seyyid, 2/54.

¹⁸⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/402, İbn Sa'd, 2/62, İbn Seyyid, 2/54, Zehebî, Târîh, s. 212.

¹⁸⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/402, İbn Sa'd, 2/62, İbn Habîb, s. 114, Belâzurî, Ensâb, 1/341, Taberî, Târîh, 3/43, İbn Hazm, Cevâmi, s. 185, İbn Esîr, Kâmil, 2/177, İbn Seyyid, 2/54, İbn Kesîr, Bidâye, 4/92, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 29.

¹⁸⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/224, Vâkıdî, Megâzî, 1/402, İbn Sa'd, 2/62, Belâzurî, Ensâb, 1/341, Taberî, Târîh, 3/43, İbn Hazm, Cevâmi, s. 185, İbn Esîr, Kâmil, 2/177, Zehebî, Târîh, s. 212, İbn Kesîr, Bidâye, 4/92.

¹⁸⁷ Vâkıdî, Megâzî, 1/402, İbn Sa'd, 2/62, İbn Seyyid, 2/54.

¹⁸⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/402-403, İbn Sa'd, 2/62, İbn Seyyid, 2/54, Zehebî, Târîh, s. 212.

¹⁸⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/403, İbn Sa'd, 2/62.

¹⁹⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 4/169, Vâkıdî, Megâzî, 3/1025, İbn Sa'd, 2/166, Taberî, Târîh, 3/146.

Peygamberimiz Aleyhisselam onu yakalamak istemişse de,¹⁹¹ kendisi Peygamberimiz Aleyhisselamın geldiğini haber almca, çarşayı boşaltmış¹⁹² ve kaçmıştı.¹⁹³

Peygamberimiz Aleyhisselam, Dûmetü'l-Cendel meydanında konakladı.

Birkaç gün orada oturdu. Etrafa askerî birlikler saldı.

Birlikler, Dûmetü'l-Cendel halkından, bir tek kişiden başka kimseyi yakalayamadılar.¹⁹⁴ Onu da, Muhammed b. Mesleme yakalamıştı.¹⁹⁵

Peygamberimiz Aleyhisselam, yakalanan kişiye, Dûmetü'l-Cendel halkının nereye gittiklerini sordu.

Adam:

“Onlar kendilerine ait deve, sığır ve davarları senin iğtinam ettiği işitince, kaçtılar!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam İslâmiyeti anlatıp Müslüman olmasını teklif edince, adam Müslüman oldu.

Allah ondan razı olsun!

Dûmetü'l-Cendel'den, hiçbir zayıat verilmeden, Rebiülâhîr ayından on gece kala, Medine'ye dönüldü.¹⁹⁶

Sa'd b. Ubâde'nin Annesi Amre Hatunun Vefatı ve Onun Adına Hayırlar Vakfı Yapırılışı

Ensar eşrafından Sa'd b. Ubâde'nin annesi Amre binti Mes'ud Hatun, Hicretin 5. yılında, Rebiülevvel ayında, Peygamberimiz Aleyhisselamın Dûmetü'l-Cendel'de bulunduğu sırada vefat etti.

Allah ondan razı olsun!

Amre Hatunun vefatı sırasında, oğlu Sa'd b. Ubâde Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunuyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, seferden dönünce, Amre Hatunun kabrine gidip cenaze namazını kıldı.¹⁹⁷

Sa'd b. Ubâde:

¹⁹¹ Zehebî, Târîh, s. 212.

¹⁹² İbn Habîb, s. 114.

¹⁹³ İbn Habîb, s. 114, Zehebî, Târîh, s. 212.

¹⁹⁴ Vâkıdî, Megâzî, 1/403, İbn Sa'd, 2/62.

¹⁹⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/404, İbn Seyyid, 2/54, İbn Kesîr, Bidâye, 4/92.

¹⁹⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/403-404, İbn Sa'd, 2/62-63, İbn Seyyid, 2/54.

¹⁹⁷ İbn Sa'd, 8/451.

“Yâ Rasûlallah! Annem vefat etmiş bulunuyor. Vefat etmeden benimle konuşma imkânını bulabilseydi, muhakkak, bir hayır, bir vakıf yapmayı vasiyet ederdi, sanırım. Şimdi, ben onun adına bir hayır, bir vakıf yapabilir miyim?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet!” buyurdu.¹⁹⁸

Sa’d b. Ubâde:

“Hayrın, vakfın efdal ve üstünü hangisidir?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bir kuyu kazdırıp su içirmektir!” buyurdu.

Bunun üzerine Sa’d b. Ubâde, bir kuyu kazdırıp:

“Bu, Sa’d b. Ubâde’nin annesi tarafındandır!” dedi.¹⁹⁹

İşte, Medine’deki Sa’d b. Ubâde hanedanının su vakfı böyle meydana gelmiştir.²⁰⁰

Sa’d b. Ubâde, annesi için ayrıca bir bostan da vakfetmek isteyerek:

“Yâ Rasûlallah! Ben yanında değilken annem vefat etmiş bulunuyor. Onun adına bir hayır, bir vakıf yapacak olursam, ona bir faydası dokunur mu?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Evet!” buyurdu.

Sa’d b. Ubâde:

“Şahit ol ki; bana ait bostan da onun hayrı ve vakfıdır!” dedi.²⁰¹

Yüce Allah ondan razı olsun!

Benî Mustalık (Müreysi’) Gazvesi

Gazvenin Adları, Mevkii, Sebebi ve Tarihi

Benî Mustalık gazvesine, Müreysi’ gazası da denir.

Benî Mustalıklar, Huzaalara bağlı küçük bir kabile, obadır.

Mustalık lakap olup, asıl adı Cüzeyme b. Sa’d b. Amr’dır.²⁰²

¹⁹⁸ Ahmed b. Hanbel, 6/51, Buhârî, Sahîh, 2/193, Nesâî, 6/250.

¹⁹⁹ Ahmed b. Hanbel, 6/7, Diyarbekrî, 1/469, Halebî, 2/583.

²⁰⁰ Ahmed b. Hanbel, 6/7, Nesâî, 6/255.

²⁰¹ İbn Sa’d, 8/451.

²⁰² Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470.

Benî Mustalıklar, Benî Müdliclerin de müttefiklerindendi.²⁰³

Müreysi'; sahile doğru uzanan Kudeyd nahiyesinde Huzaalara ait su kuyularından bir kuyunun adıdır.²⁰⁴

Benî Mustalıklar, Müreysi' kuyusunun başına iner, konarlardı.

Müreysi', Furu'a yaklaşık olarak bir günlük uzaklıktadır. Furu' ile Medine arası ise sekiz beridliktir.²⁰⁵

Berid, 12 mildir.²⁰⁶

Benî Mustalıkların lideri Hâris b. Ebi Dırar, kavmi arasında dolaşarak onları ve Araplardan söz geçirebildiklerini Peygamberimiz Aleyhisselamla çarpışmaya davet etmiş; daveti kabulle karşılınca, atlar ve silahlar satın alarak hep birlikte Peygamberimiz Aleyhisselamın üzerine yürümek için hazırlanmışlardı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, bunu haber alınca, durumu incelemek ve öğrenmek üzere Büreyde b. Husayb el-Eslemî'yi Hâris b. Ebi Dırar'ın yurduna gönderdi.²⁰⁷

Büreyde; Benî Mustalıkların şerhlerinden korunabilmek için, gerektiğinde gerçeğe aykırı birşeyler söylemesine müsaade buyurmasını da Peygamberimiz Aleyhisselamdan istedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam müsaade edince, Büreyde Benî Mustalıkların yurduna gitti, yanlarına vardı, topluluklarını gördü.

Benî Mustalıklar, Büreyde'yi görünce:

"Kimdir bu adam?" diye sordular.

Büreyde:

"Ben sizlerden bir adamım! Şu adam [Peygamberimiz Aleyhisselam] için derlenip toplandığınızı işittim.

İstedim ki, ben de kavmim ve bana boyun eğenlerle birlikte gideyim. Onların [Müslümanların] köklerini kazıyınca kadar sizinle el ve iş birliği yapalım!" dedi.

Hâris b. Ebi Dırar:

"Biz de bu iş üzerindeyiz! Haydi, yanımıza gelmekte acele et!" dedi.

²⁰³ Vâkudî, Megâzî, 1/404, İbn Sa'd, 2/63, Beyhakî, Delâil, 4/47, Zehebî, Târîh, s. 215.

²⁰⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/302, Taberî, Târîh, 3/64, İbn Hazm, Cevâmî, s. 203, 204, İbn Seyyid, 2/93.

²⁰⁵ İbn Sa'd, 2/63.

²⁰⁶ Firuzâbadî, 1/287.

²⁰⁷ Vâkudî, Megâzî, 1/404, İbn Sa'd, 2/63, Beyhakî, Delâil, 4/47, İbn Seyyid, 2/92, Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470, Halebî, 2/583-584.

Büreyde:

“Şimdi hayvanıma atlar, kavmimden büyük bir cemaatle yanınıza gelirim!” diyerek oradan ayrıldı.²⁰⁸ Peygamberimiz Aleyhisselama haber verdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, durumu ashabı ile konuştuktan sonra, yola çıkmak üzere acele askerî bir birlik hazırladı.²⁰⁹ Hazırlanan birlik 700 kişilikti.²¹⁰

Hazırlanan birliğin içinde 10’u Muhacirlere, 20’si Ensar’a ait olmak üzere 30 at da bulunuyordu.²¹¹ Peygamberimizin Lizaz ve Zarîb adlı atları da bunlar arasında idi.

Başka seferlere hiç katılmayan münafıklardan birçok kimseler de, cihad için değil, ancak dünya menfâati için, çokça katılmış bulunuyorlardı.²¹²

Peygamberimizin Aleyhisselam Benî Mustalık gazvesine Hicretin 5. yılında, Şaban ayında,²¹³ Medine’de yerine Ebu Zerri’l-Gıfârî’yi veya Nümeyle b. Abdullah el-Leysî’yi²¹⁴ ya da Zeyd b. Hârise’yi²¹⁵ vekil bırakarak yola çıktı.²¹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, gideceği yeri gizli tutmak maksadı ile:

“Tihame halkı, bu yılımızda kendimize geleceğimizi sanmazlar. Fakat, Şam’ın Tihame halkına casuslar, gözcüler saldığını işitiyorum!” buyurdu.

Müslümanlar, Benî Mustalıklar için gidilmediğini sandılar.

Zaten, Peygamberimiz Aleyhisselam da, savaş birliği ile Medine’den yola çıkarken, Ensardan Benî Selimelerin mahallelerine yönelip Şam’a doğru gidiyormuş gibi yapmış, o gün yoluna böylece devam etmişti.

Akşam olunca, olduğu yerde konaklamış, sonra kalkıp Tihame tarafına yönelerek sür’atle yol almaya başlamıştı.²¹⁷

²⁰⁸ Vâkudî, Megâzî, 1/404-405, Halebî, 2/583-584, Zürcânî, 2/96-97.

²⁰⁹ Vâkudî, Megâzî, 1/405, İbn Sa’d, 2/63, Beyhakî, Delâil, 4/47, İbn Seyyid, 2/92, Halebî, 2/584, Zürcânî, 2/97.

²¹⁰ Zehebî, Târîh, s. 214, İbn Kesîr, Bidâye, 4/156.

²¹¹ Vâkudî, Megâzî, 1/405, İbn Sa’d, 2/63, İbn Seyyid, 2/94, Halebî, 2/584.

²¹² Vâkudî, Megâzî, 1/405, İbn Sa’d, 2/63, Halebî, 2/584.

²¹³ Vâkudî, Megâzî, 1/404, İbn Sa’d, 2/63, Belâzurî, Ensâb, 1/341, Zehebî, Târîh, s. 214, Ebu’t-Tayyib, 1/249, Kastallânî, Mevâhib, 1/141.

²¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/302, Belâzurî, Ensâb, 1/342, İbn Hazm, Cevâmi, s. 203, İbn Seyyid, 2/92, İbn Kesîr, Bidâye, 4/156, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 33, Halebî, 2/584.

²¹⁵ İbn Sa’d, 2/63, Zehebî, Târîh, s. 214, Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470, Halebî, 2/584.

²¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/302, İbn Sa’d, 2/63, Belâzurî, Ensâb, 1/342, İbn Hazm, Cevâmi, s. 203, İbn Seyyid, 2/92, Zehebî, Târîh, s. 214, İbn Kesîr, Bidâye, 4/156, İbn Haldun, Târîh, c. 2, ks. 2, s. 33, Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470, Halebî, 2/584.

²¹⁷ Vâkudî, Megâzî, s. 305 (1367-1948 baskısı)

Peygamberimiz Aleyhisselamın konakladığı Halâık'ta,²¹⁸ Abdulkays kabilesi halkından bir adam, gelip Peygamberimiz Aleyhisselama selam verdi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Senin ev halkın nerededir?” diye sordu.

Adam:

“Revhâ'dadır!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Benim yanıma gelmekten maksadın nedir? Ne yapmak istiyorsun?” diye sordu.

Adam:

“Sana iman etmek için geldim. Ben şehadet ederim ki; senin getirdiğin din hak ve gerçektir. Senin yanında, düşmanınla çarpışacağım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Seni İslâmiyete hidayet ve irşad eden Allah'a hamd olsun!” buyurdu.

Adam:

“Yâ Rasûlallah! Amellerin, Allah'a en sevgili ve makbul olanı hangisidir?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“İlk vaktinde kılınan namazdır!” buyurdu.

Bundan sonra, adam öğleyi, ikindiye, akşam namazını ilk vaktinde kılmaktan geri durmadı.²¹⁹

Onu Müslüman olmaya Mes'ud b. Hüneyde teşvik etmişti.²²⁰

Allah ikisinden de razı olsun!

Benî Mustalıkların Casusunun Yakalanıp Boynunun Vuruluşu

Hâris b. Ebi Dırar'ın Peygamberimiz Aleyhisselam hakkında kendisine bilgi getirsin diye salmış olduğu casusu, Bak'â'da yakalanarak “Geride ne haber var? Halk neredeler?” diyerek sorguya çekildi.

Fakat o:

“Benî Mustalıklar hakkında benim hiçbir bilgim yok!” dedi.

Hz. Ömer:

²¹⁸ Belka: Medine yakınında, ekinlikleri, kuyuları çok bir yerdir (Zürkânî, 2/97).

²¹⁹ Vâkudî, Megâzî, 1/406.

²²⁰ Vâkudî, Megâzî, 1/409.

“Ya doğrusunu söylersin, yahut boynunu vururum!” dedi.

Casus:

“Ben Benî Mustalıklardan bir adamım.

Hâris b. Ebi Dırar’ı, sizin için pek çok topluluklar meydana getirmiş ve birçok halkı kendisine çekmekte olduğu bir sırada gerimde bırakmışım.

O, beni, sizin Medine’den hareket haberinizi kendisine getireyim diye size salmıştı” dedi.

Hız. Ömer onu Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına götürdü ve ondan aldığı bilgiyi kendisine arzetti.

Peygamberimiz Aleyhisselam adama İslâmiyeti anlattı ve Müslüman olmasını söyledi.

Adam Müslüman olmaktan kaçındı ve:

“Kavmimin ne yaptığını görmedikçe, sizin dininize tâbi olucu değilim.

Onlar dininize girerlerse, onlardan bir fert olarak, ben de dininize girerim.

Eğer onlar dinlerinde sebat ederlerse, ben de, onlardan birisi olarak dinimde dururum!” dedi.

Hız. Ömer:

“Yâ Rasûlallah! Şunun boynunu vur gitsin!” dedi.

Adamın boynu vuruldu.²²¹

Benî Mustalıkların başkanı Hâris b. Ebi Dırar ile yanında bulunanlar, Peygamberimiz Aleyhisselamın yurtlarına doğru gelmekte olduğunu ve casuslarının yakalanarak öldürüldüğünü haber alınca, son derece korktular.

Yardım için Benî Mustalıkların yanına gelmiş bulunan birçok Araplar da, Benî Mustalıkları bırakıp dağıldılar.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Müreysi’ Kuyusu Başına Karargâhını Kuruşu, Mücahidleri Savaş Düzenine Koyuşu

Peygamberimiz Aleyhisselam, Müreysi’ kuyusuna gelip erişince, kuyunun başına kendisi için deriden bir çadır kuruldu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Muhacirlerin sancağını Hız. Ebu Bekir’e, Ensarm sancağını da Sa’d b. Ubâde’ye verdi.²²²

²²¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/406, Halebî, 2/584-585, Zürkânî, 2/97.

²²² Vâkıdî, Megâzî, 1/407, İbn Sa’d, 2/63-64, Beyhakî, Delâil, 4/47-48, İbn Seyyid, 2/92, Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470.

O gün, İslâm mücahidlerinin parolaları “Yâ Mansur! Emit! Emit!” idi.²²³

Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Mustalıkları yurtlarında, geceleyin, kendilerinin gafil bulundukları ve yaylın hayvanlarının da su başında sulandıkları bir anda ansızın bastırmıştır.²²⁴

Benî Mustalıkların Müslümanlarla Çarpışmayı Tercih Etmeleri

Peygamberimiz Aleyhisselam, Benî Mustalıklara:

“‘Lâ ilâhe illallah=Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur!’ deyiniz de, canlarınızı ve mallarınızı koruyunuz!” diyerek seslenmesini, Hz. Ömer’e emretti.

Fakat, onlar Hz. Ömer’in bu teklifini kabullenmekten kaçındılar ve ilk ok atan da onlardan birisi oldu.²²⁵

Bunun üzerine, Müslümanlar bir müddet onlarla ok savaşı yaptıktan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselam onlara hep birden bir koldan hücum etmelerini emir buyurdu.

Benî Mustalıkların savaşa girişenlerinden hiç kimse kaçırılmadı; yalnız, on kişi öldürüldü.²²⁶

Hz. Ali onlardan Malik ile oğlunu, Abdurrahman b. Avf da Benî Mustalıkların süvarilerinden Ahmer’i (veya Uhaymer’i) öldürdü.²²⁷

Ebu Katâde da onların sancaktarı Safvan Zü’s-şukr’u öldürdü.²²⁸

Benî Mustalıkların bütün erkekleri, kadınları ve çocukları esir; deve, sığır ve davarları da iğtinam edildi.²²⁹ Esir edilenlerin 200 ev halkı olduğu rivayet edilir.

Bu savaşta, Müslümanlardan, yanlışlıkla öldürülen bir kişiden başka öldürülen olmadı.²³⁰

²²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/306, Vâkıdî, Megâzî, 1/407, Beyhakî, Delâil, 4/48, İbn Esîr, Usdu'l-gâbe, 2/463, İbn Seyyid, 2/95, İbn Kesîr, Bidâye, 4/158, Heysemî, 6/142, Diyarbekrî, 1/470, Halebî, 1/585.

²²⁴ Ahmed b. Hanbel, 2/31, Buhârî, Sahîh, 3/122, Müslim, 3/1356, Ebu Davud, 3/42, Belâzurî, Ensâb, 1/342, Beyhakî, Delâil, 4/48, İbn Seyyid, 2/92, Zehebî, Târîh, s. 215, İbn Kesîr, Bidâye, 4/156, Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470.

²²⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/407, Beyhakî, Delâil, 4/48, Zehebî, Târîh, s. 215, İbn Kesîr, Bidâye, 4/156, Halebî, 2/585, Zürkânî, 2/97.

²²⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/407, İbn Sa’d, 2/64, Beyhakî, Delâil, 4/48, İbn Seyyid, 2/92, Zehebî, Târîh, s. 215, İbn Kesîr, Bidâye 4/156, Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470, Halebî, 2/585.

²²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/306, İbn Seyyid, 2/95.

²²⁸ Beyhakî, Delâil, 4/48.

²²⁹ Vâkıdî, Megâzî, 1/407, İbn Sa’d, 2/64, Beyhakî, Delâil, 4/48, Kastallânî, Mevâhib, 1/141, Diyarbekrî, 1/470.

²³⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/407, 410, İbn Sa’d, 2/64, Diyarbekrî, 1/470.

O da Benî Kelb kabilesinden Hişam b. Subâbe olup, kendisini, Ensardan Abdullah b. Sâmit'in cemaatinden birisi, düşman sanarak öldürmüştür.²³¹

Benî Mustalıklardan alınan esirlerin elleri boyunlarına bağlanıp, Büreyde b. Husayb onların üzerlerine memur edildi.

Ganimet malları, biraraya toplandı.

Peygamberimiz Aleyhisselamın azadlısı Şükran (Salih) onların üzerine dikildi.

Çocuklar da bir tarafta toplandı.

Ganimetlerden ayrılan beşte bir ile mücahidlerin hisseleri üzerine Mahmiye b. Cez' memur edildi.

Ganimetlerin Bölüşürülmesi

Esirler gazilere bölüşürüldü ve kendilerine teslim edildi.

Deve ve davarlar da bölüşürüldü.

Bir deve on davara eşit tutuldu.

Süvarilere biri at, biri de kendisi için olmak üzere iki hisse; piyadelere bir hisse verildi.²³²

İğtinam edilen develerin sayısı 2.000, davarların sayısı 5.000 idi.²³³

Geleneğe göre; ganimet bölüşürülmeden önce, başkumandan hakkı olmak üzere, ganimetlerin içinden bir köle veya bir cariye veya bir kılıç veya bir zırh veya bir at.. seçilip alınırdı.

Peygamberimiz Aleyhisselam da böyle yaptı.

Sonra da, ganimet mallarını beş parçaya bölüp kur'a çekti.

Kur'ân-ı Kerîm'e göre; gerekli yerlere harcamak üzere, beşte biri aldı. Geride kalan beşte dördün içinden mücahidlerle birlikte kendisine ve atlarına düşen hissesini de aldı.²³⁴

Harp ganimetinden hisse alanlara zekât ve sadaka verilmezdi.

Zekât ve sadakadan yetimler, miskinler ve zayıflar yararlanırlardı. Yetimler erginlik çağına erince, zekât ve sadakadan çıkarılıp ganimet hisseleri arasına katılır ve kendileri cihadla mükellef tutulurdu.

²³¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/302, Vâkıdî, Megâzî, 1/407-408, Taberî, Târîh, 3/64, İbn Hazm, Cevâmi, s. 204, İbn Esîr, Kâmil, 2/192, İbn Seyyid, 2/93, İbn Kesîr, Bidâye 4/156, Diyarbekrî, 1/470-471.

²³² Vâkıdî, Megâzî, 1/410, İbn Sa'd, 2/64.

²³³ Vâkıdî, Megâzî, 1/410, İbn Sa'd, 2/64, İbn Seyyid, 2/93, Diyarbekrî, 1/470, Halebî, 2/585, Zürkânî, 2/98.

²³⁴ Belâzurî, Ensâb, 1/342.

Eğer cihaddan hoşlanmaz ve kaçınırlarsa, kendilerine zekât ve sadaka-dan birşey verilmezdi.

Bununla beraber, Peygamberimizin Aleyhisselam hiçbir istekliyi boş çevirmezdi.

Kölelikten Azadlanan Mes'ud b. Hüneyde'nin Sefere Katılıp Aldığı Ganimet Develerinin Hayatı Boyunca Onun Maişetine Yetmesi

Mes'ud b. Hüneyde; Peygamberimiz Aleyhisselama Bak'â'da rastlamıştı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Ey Mes'ud! Sen nereye gitmek istiyorsun?” diye sordu.

Mes'ud:

“Sana selam vereyim diye geldim. Ebu Temim beni azad etti, serbest bıraktı” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Allah, hakkında mübarek eylesin! Sen ev halkını nereye bıraktın?” buyurdu.

Mes'ud:

“Onları Cederat diye anılan yerde bıraktım. Ora halkı iyi insanlardır. Halkın İslâmiyete meyil ve rağbetleri vardır; İslâmiyete isteklenenler, çevremizde çoğalmışlardır” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onlara doğru yolu gösteren Allah'a hamd olsun!” buyurdu.

Mes'ud:

“Yâ Rasûlallah! Beni gördüğün akşam, Abdulkayslardan bir adama rastlamış, kendisini İslâmiyete davet ve teşvik etmiştim. O da Müslüman olmuştu” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onun senin önünde ve elinde Müslüman olması, senin için, güneşin üzerine doğup battığı herşeyden daha hayırlıdır!

Düşmanımıza kavuşuncaya kadar, bizimle birlikte sen de gel!

Düşmanın mallarını Allah'ın bize ganimet olarak ihsan edeceğini umuyorum” buyurdu.

Mes'ud, İslâm ordusu ile birlikte sefere katıldı. Kendisine:

“Ganimet mallarından kur’a çekimine mi katılırsın?

Yoksa, beşte bir Beytûlmâl hakkından mı almak istersin?” diye soruldu.

Mes’ud:

“Vallahi, ne yapacağımı bilmiyorum!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona ganimetten bir miktar deve ile bir miktar davar verdi.

Mes’ud:

“Yâ Rasûlallah! Yanımda davarlar varken, develeri nasıl sürüp götürmeye kâdir olabilirim? Ya hepsini davar yap veya hepsini deve yap!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam gülümsedi ve:

“Sence, bunların hangisi daha sevgili, daha makbuldür?” diye sordu.

“Hepsini deve yap!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“On deve ver ona!” diye, ganimet görevlisine emir buyurdu.

Kendisine on deve verildi.

Mes’ud b. Hüneyde der ki:

“Vallahi, bu günümüze kadar, o ganimetin hayır ve bereketi bizden eksilmedi.”²³⁵

²³⁵ Vâkıdî, Megâzî, 1/409-410.

On İkinci Bölüm

MÜNAFIKLAR İŞ BAŞINDA

MÜNAFIKLAR İŞ BAŞINDA

Muhacirlerle Ensar Arasında Çıkacak Kavganın Önlenişi

Peygamberimiz Aleyhisselamın Müreysi' suyu başındaki ordugâhında bulunduğu sırada idi ki, Hz. Ömer'in Benî Gıfâr'dan ücretle tutmuş olduğu seyisi Cahcah b. Mes'ud'la Benî Avf b. Hazrec'in müttefiki olan Sinan b. Veber el-Cühenî su üzerine niza ederek vuruştular.¹ Sinan; Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün müttefiki idi.²

Müreysi' kuyusunda az su vardı.

Salınan kovanın ancak yarısı dolabiliyordu.

Benî Salimlerin müttefiki olan Sinan b. Veber el-Cühenî Salim oğulları gençlerinden bazıları ile birlikte su içmek için geldikleri zaman, orada Muhacirlerle Ensardan bir topluluk buldu.

Hız. Ömer'in ücretlisi Cahcah, Sinan'ın yakınında kova ile su çekiyordu.

Bir ara, Sinan'ın kovası ile Cahcah'm kovası birbirine karıştı, iki kova-
dan birisi yukarı çıkmıştı.

Çıkan kova Sinan'a aitti.

Sinan:

“Çıkan, benim kovam!” dedi.

Cahcah:

“Vallahi, o ancak benim kovamdır!” dedi.

Bunun üzerine, niza ve münakaşaya başladılar.

¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/303.

² Nesefî, 4/258.

En sonunda, Cahcah elini kaldırıp Sinan'a vurunca,³ Sinan:

"Yetişin ey Muhacir cemaatı!" diyerek bağırdı.⁴

Muhacirler, acele koşup geldiler. Evs ve Hazrec kabilelerinden olanlar da geldiler. İki taraf kılıçlarını sıyırdılar.⁵

Az kalsın, büyük bir fitne kopacak, Müslümanlar birbirlerine gireceklerdi!⁶

Muhacirlerle Ensarın ileri gelenlerinden bazıları uyarıcı ve yatıştırıcı konuşmalar yaptılar.⁷

Muhacirlerden bazıları, Sinan'a:

"Gel, sen hakkından, davandan vazgeç!" dediler.

Sinan'ın kavim ve kabilesi ise, bunun ancak Peygamberimiz Aleyhisselamın emriyle olabileceğini, aksi takdirde Cahcah'tan kısas sûretiyle ödeşilmesi gerektiğini ileri sürmekte idiler.

Bundan sonra, Muhacirler, Sinan'ın müttetiklerinden Ubâde b. Sâmit'le ve daha başkaları ile konuştular.

Onlar da Sinan'la konuştular.

En sonunda, Sinan, davasını Peygamberimiz Aleyhisselama götürmekten vazgeçti.⁸

Peygamberimiz Aleyhisselam:

Bu Cahiliye davası da ne oluyor?!" buyurduktan sonra:

"Nedir bunların dertleri?" diye sordu.

Muhacirin Ensârîye vurduğunu söylediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Bırakınız şu Cahiliye davasını! Çünkü o, bir murdarlıktır, kokmuş birşeydir!" buyurdu.⁹

Bunun üzerine, Sinan, Cahcah hakkındaki davasından vazgeçti, barıştılar.¹⁰

³ Vâkıdî, Megâzî, 1/415.

⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/303.

⁵ İbn Sa'd, 2/65.

⁶ Vâkıdî, Megâzî, 1/415, Halebî, 2/595.

⁷ İbn Sa'd, 2/65, Ahmed b. Hanbel, 3/392, 395.

⁸ Vâkıdî, Megâzî, 1/415-416.

⁹ Ahmed b. Hanbel, 3/338, Buhârî, Sahîh, 4/160, Müslim, 3/1998-1999, Tirmizî, Sünen, 5/418.

¹⁰ İbn Sa'd, 2/65.

Baş Münafığın Nifak Ateşinin Alevlenişi

Baş münafık Abdullah b. Übeyy b. Selûl, Sinan ile Cahcah arasındaki hadise cereyan ettiği sırada, münafıklardan:

Malik, Dâis, Süveyd, Evs b. Kayzî, Muattib b. Kuşeyr (veya Kays), Zeyd b. Lusayt (veya Salt), Abdullah b. Nebtel ve daha başkaları ile birlikte oturuyordu. Cahcah'ın "Ey Kureyş hanedanı! Yetişin!" diyerek haykırdığını işitince:¹¹

"Ey Evs oğulları! Ey Hazrec oğulları! Dostunuz ve müttefikiniz olan Sinan b. Veber el-Cühenî'ye yardımcı olunuz!" dedi.¹²

Abdullah b. Übeyy b. Selûl, bu kadarla da kalmadı; yanında kendi kavminden, kabilesinden bazı kimseler ve o sırada pek genç olan Zeyd b. Erkam da bulunduğu halde:¹³

"Demek onlar böyle yaptılar ha?!¹⁴ Kendi yurdumuzda bize hakim oldular, çoğaldılar, bize karşı soy soplaları ile, çokluklarıyla iftihar ettiler!¹⁵

Vallahi, Kureyşlilerin kalın izarlı Müslümanları ile misalimiz, ancak evvelkilerin şu mesellerinde dedikleri gibidir: 'Besle köpeğini, yesin seni!' [Besle kargayı, oysun gözünü!]¹⁶

Amma vallahi, Medine'ye dönersek, muhakkak, en şerefli ve güçlü olan şerefsiz ve güçsüz olanı oradan sürüp çıkaracaktır!" dedikten sonra,¹⁷ kavminden, yanında bulunanlara yöneldi ve:

"Bu, sizin kendi kendinize yaptığınız birşeydir: Beldelerinizi onlara helâl ettiniz, peşkeş çektiniz! Mallarınızı onlarla bölüştünüz!

Vallahi, eğer siz ellerinizdekini tutar, onlardan esirgerseniz, muhakkak, sizin yurdundan başka bir diyara yönelir, giderler!¹⁸

Sizler onların uğrunda ölüp evlatlarınızı yetim ettiniz ve azaldınız, onlar ise çoğaldılar.¹⁹

¹¹ Vâkıdî, Megâzî, 1/416.

¹² Taberî, Tefsîr, 28/113-114.

¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/303.

¹⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/303, Buhârî, Sahîh, 6/67, Müslim, 3/1999.

¹⁵ Muhacirler, Medine'ye geldikleri zaman, sayıca Ensardan az idiler. Sonradan, Muhacirler çoğalmış, Ensar azalmıştır (Ahmed b. Hanbel, 3/393, Buhârî, Sahîh, 6/66).

¹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/303, Taberî, Tefsîr, 28/114.

¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/303, Ahmed b. Hanbel, 3/393, Buhârî, Sahîh, 4/160, Müslim, 3/1999, Tirmizî, Sünen, 5/418.

¹⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/303.

¹⁹ Vâkıdî, Megâzî, 2/416-417, Halebî, 2/596.

Onun [Resûlullahın] yanındakilere nafaka [zekât ve sadaka] vermeyin ki, onlar onun etrafından dağılıp gitsinler!” dedi.²⁰

Zeyd b. Erkam’ın Baş Münafık Abdullah b. Übeyy’den İşittiği Sözleri Gelip Peygamberimiz Aleyhisselama Haber Verişi

Zeyd b. Erkam; Abdullah b. Übeyy b. Selûl’ün meclisinden kalkıp Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi. Abdullah b. Übeyy’den işittiklerini haber verince, Peygamberimiz Aleyhisselam renkten renge girdi!

Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında, Hz. Ebu Bekir, Hz. Osman, Sa’d b. Ebi Vakkas, Muhammed b. Mesleme, Evs b. Havlî, Abbâd b. Bişr gibi, Muhacir ve Ensar ashabından bazıları bulunuyordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Zeyd b. Erkam’a:

“Ey çocuk! Ona (karşı herhangi birşeyden dolayı) kızmış olmayasın?” diye sordu.

Zeyd b. Erkam:

“Hayır! Vallahi, ben bunları ondan işittim!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“İşittiklerinden, yanılmış olmayasın?” diye sordu.

Zeyd b. Erkam:

“Hayır yâ Rasûlallah! Yanlışım yok!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onun hakkında sen bir benzetme, bir yakıştırma yapmış olmayasın?” diye sordu.

Zeyd b. Erkam:

“Hayır, vallahi yâ Rasûlallah! Ben bunları ondan işittim!” dedi.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl’ün söyledikleri, ordugâha yayıldı.

Halk arasında, onun sözünden başka, konuşulan söz yoktu.

Ensardan bir topluluk, Zeyd b. Erkam’ı tevbeye davet ettiler ve:

“Sen, kavminin büyüğüne söylemediği şeyi söyledi demekle büyük zulüm ve haksızlık ettin! Akrabalık haklarını kopardın!” diyerek kınadılar.

Zeyd ise:

“Vallahi, Hazrec kavmi arasında, bana Abdullah b. Übeyy’den daha sevgili bir adam yoktu.

²⁰ Ahmed b. Hanbel, 3/373, Buhârî, Sahîh, 4/64-65.

Vallahi, bu sözleri babamdan da işitmiş olsaydım, ben onu Resûlullah Aleyhisselama eriştirirdim!

Yüce Allah'ın peygamberine bu hususta vahiy indirip, benim mi yoksa başkasının mı yalancı olduğunu bildireceğini ve Resûlullah Aleyhisselamın benim sözlerimi doğrulayacağını umuyorum” dedi ve:

“Allah'ım! Peygamberine, benim sözlerimi doğrulayacak vahyini indir!” diyerek yalvardı.²¹

H. Ömer'in Peygamberimiz Aleyhisselema Bir Teklifi

H. Ömer:

“Yâ Rasûlallah! Bırak beni de, İbn Übeyy'in boynunu vurayım.

Yâ Rasûlallah! Eğer onu Muhacirlerden birisinin öldürmesini uygun görmezsen, Sa'd b. Muaz'a veya Muhammed b. Mesleme'ye emret! Onu onlar öldürsünler!²² Yahut, emret; Abbâd b. Bişr gidip öldürsün onu!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Nasıl olur yâ Ömer! Bu kim?! Halk, aralarında, ‘Muhammed ashabını öldürüyor!’ demezler mi?

Hayır! Ben böyle birşey yapmayacağım!

Sen hemen yolculuğa hazırlanmaları için Müslümanlara seslen!” buyurdu.

Bunun üzerine, Müslümanlar, yerlerini bırakarak yola çıktılar.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün Söylediklerini İnkâr Edişi

Abdullah b. Übeyy b. Selûl; Zeyd b. Erkam'ın işittiği şeyi Peygamberimiz Aleyhisselama bildirmiş olduğunu haber alınca, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi ve:

“Allah'a yemin ederim ki; Zeyd'in sana söylemiş olduğu sözleri ben söylemedim ve konuşmadım!” dedi.

O sırada, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanında bulunan Ensardan bazı sahabiler de, Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün kavmi içinde şerefli ve itibarlı bir kişi oluşundan dolayı kendisini savunmak ve kayırmak için:

“Yâ Rasûlallah! Çocuk, vermiş olduğu haberinde, belki de İbn Übeyy'in öyle söylediğini sanmış, işittiği sözü aklında iyi tutamamış olabilir” dediler.

²¹ Vâkıdî, Megâzî, 2/417, Taberî, Tefsîr, 28/114.

²² Taberî, Tefsîr, 28/114.

Useyd b. Hudayr'ın Abdullah b. Übeyy İçin Özür ve Af Dileyişi

Medine'ye doğru hareket edildiği sırada, Useyd b. Hudayr, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına varıp kendisine peygamberlik selamıyla selam verdikten sonra:

“Ey Allah'ın Peygamberi! Vallahi, bilinmeyen bir saatte hareket ettin. Sen böyle bir saatte yola çıkmazdın!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Adamınızın söylediği şey sana haber verilmedi mi?” diye sordu.

Useyd b. Hudayr:

“Hangi adam yâ Rasûlallah?” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Abdullah b. Übeyy!” diye buyurdu.

Useyd b. Hudayr:

“Ne söylemiş o?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“O, ‘Medine’ye dönersek, muhakkak, aziz olan zelil ve hakir olanı oradan çıkaracaktır’ demiş!” buyurdu.

Useyd b. Hudayr:

“Vallahi yâ Rasûlallah! İstersen, sen onu Medine’den sürer çıkarırsın!

Vallahi, zelil olan odur! Aziz olan ise sensin!

Yâ Rasûlallah! Ona sen yine de şefkatle muamele buyur!

Vallahi, Allah seni bize getirdiği sırada, kavmi olan Hazrecîler onun başına giydirecekleri krallık tacı için cevherler diziyorlardı! O, elinden saltanatı senin çekip aldığını samyor!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, o gün, Müslümanlarla birlikte akşama kadar ve bütün gece yola devam etti. Sabah olup güneşin harareti bunaltmaya başlayınca, orada konakladılar.

Müslümanlar, yorgunluk ve uykusuzluktan, kendilerini yere atıp hemen uykuya daldılar. Peygamberimiz Aleyhisselamın böyle yapması, Müslümanları Abdullah b. Übeyy tarafından söylenmiş olan sözlerle uğraşmaktan alıkoymak içindi.

Peygamberimiz Aleyhisselam oradan kalkarak Müslümanlara Hicaz yolunu tutturdu. Bak’â diye anılan su başına indi.²³

²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/304.

Peygamberimiz Aleyhisselamm Rifaa b. Zeyd b. Tâbût'un Öldüğünü Haber Verişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, kendisinin ve İslâmiyetin azılı düşmanlarından olup,²⁴ münafıkların da sığmağı ve dayanağı bulunan Kaynuka oğulları Yahudilerinin büyüklerinden Rifaa b. Zeyd b. Tâbût'un öldüğünü haber verdi.²⁵

Ubâde b. Sâmit, Abdullah b. Übeyy'e:

"Yâ Ebâ Hubab! Dostun öldü!" dedi.

Abdullah b. Übeyy:

"Hangi dostum?" diye sordu.

"Ölümü İslâmiyet ve Müslümanlar için bir fetih ve inkişaf olan kimse!" dedi.

Abdullah b. Übeyy:

"Kimdir bu?" diye sordu.

"Rifaa b. Zeyd b. Tâbût!" dedi.

"Eyvah! Vallahi olan oldu! Yâ Ebe'l-Velid! Onun öldüğünü sana kim haber verdi?" diye sordu.

Ubâde b. Sâmit:

"Resûlullah Aleyhisselam şu saatte onun öldüğünü haber verdi?" dedi.

Abdullah b. Übeyy son derece üzüldü. Kendisinin elleri yanlarına düştü!²⁶

Abdullah b. Übeyy'in Oğlu Abdullah'm Babasını Kendisinin Öldürmesini Peygamberimiz Aleyhisselamdan Dilemesi

Baş münafık Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün oğlu Abdullah, babasının söylediklerinden haberdar olduğu zaman, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi ve:

"Yâ Rasûlallah! Bana haber verildi ki; sen, babam Abdullah b. Übeyy'i, ondan sana gelen birşey hakkına öldürmek istiyormuşsun.

Eğer bunu muhakkak yapmak gerekiyorsa, bana emret! Ben onun başını kesip sana getireyim?

Vallahi, Hazrec oğulları, babasına karşı, benden daha hayırlı ve saygılı bir kimse bulunmadığını bilirler.

²⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 2/209.

²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/304.

²⁶ Vâkıdî, Megâzî, 2/423, Halebî, 2/600.

Korkarım ki; onu öldürmeyi benden başka birisine emredersen de, o da onu öldürür; ben de Abdullah b. Übeyy'in katilinin halk arasında gezmesine tahammül edemeyip, fırsat vermeyip onu öldürür; bir kafire karşı bir mü'mini öldürmüş olurum ve Cehenneme girerim!" dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

"Hayır! Bilakis, ona yumuşak davranınız. Aramızda kaldığı müddetçe, kendisiyle iyi arkadaşlık yaparız!" buyurdu.²⁷

Abdullah'ın Babası Abdullah b. Übeyy'e Allah ve Resûlünün Aziz ve Kendisinin Zelil Olduğunu İkrar ve İtiraf Ettirışı

Peygamberimizin Aleyhisselam Akik vadisine geldiği zaman, baş münafık Abdullah b. Übeyy'in oğlu Abdullah ilerleyip babasının önünü kesti.²⁸ Ona:

"İzzet ve kuvvetin Allah ve Resûlüne ait olduğunu ikrar ve itiraf edinceye kadar, senden ayrılmayacağım!" dedi.²⁹

Abdullah b. Übeyy:

"Demek, sen beni bu kadar insanın arasında Medine'ye bırakmayacaksın ha!" dedi.

Abdullah:

"Evet! Ben, bugün, insanlar arasında en aziz kimdir, en zelil kimdir; bunu sana öğretinceye kadar seni bırakmayacağım!³⁰ İzzet ve kuvvetin Allah ve Resûlüne ait olduğunu ikrar ve itiraf etmeyecek olursan, senin boynunu vuracağım!" dedi.

İbn Übeyy:

"Yazıklar olsun sana! Sen gerçekten bu işi işleyecek misin?" dedi.

Abdullah:

"Evet!" dedi.

İbn Übeyy, oğlunun kararlı olduğunu anlayınca:

"Ben şahadet ederim ki; izzet ve kuvvet Allah'a ve Resûlüne ve mü'minlere aittir!" demek zorunda kaldı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Abdullah'a:

²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/305.

²⁸ Zemahşerî, 4/110, Diyarbekrî, 1/472, Halebî, 2/602.

²⁹ İbn Sa'd, 2/65.

³⁰ Semhûdî, 1/315.

“Allah seni Resûlünden ve mü’minlerden dolayı hayırla mükâfatlandır-
sın” diyerek dua etti ve babasının yolunu açmasını da emir buyurdu.³¹

H. Âişe’nin Yiten Gerdanlığını Ararken Orduyu Kaçırıp Tek Başına Geride Kalışı

H. Âişe der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, bir sefere çıkmak istediği zaman, zevceleri arasında kur’a çekerdi.

Onlardan hangisinin kur’ası çıkarsa, Resûlullah Aleyhisselamla yola o çıkardı.

Benî Mustalık gazasına çıkmak istenildiğinde de, öteden beri olduğu gibi, Resûlullah Aleyhisselam zevceleri arasında kur’a çekti de, benim ismim çıkınca, sefere Resûlullah Aleyhisselam ile ben çıktım.

Bu sefer, hicab âyeti inzal buyurulduktan sonra idi.

Bunun için, ben hevdeç içinde taşınıyor, konak yerinde hevdeç içinde indiriliyordum.

Bu suretle gittik. Nihayet, Resûlullah Aleyhisselam gazasını bitirip geri döndüğü ve Medine’ye yaklaştığımız bir sırada (bir konak yerine inip gece-
nin bir kısmını orada geçirdikten sonra) göç edilmesini bildirdi.

Hareket emri verildiği zaman, ben hemen kalktım, yürüdüm. Kazâ-yı hâcet için, ordugâhtan ayrıldım.

Kazâ-yı hâcetten sonra, hevdecimin yanına gelip de göğsümü yoklayın-
ca, gördüm ki, Yemen boncuğundan dizilmiş gerdanlığım kopmuş! Hemen
geri dönüp gerdanlığımı aramaya başladım.

Onu aramak beni alıkoydu.

Benim bindiğim deveye, beni hevdecin içinde sanarak, boş hevdecı yük-
lemişler, devenin başını çekip gitmişler!

Hevdecin içinde kimse bulunmadığının, boş olduğunun farkına varma-
mışlar.

O zaman, kadınlar az yemek yerlerdi. Hafif etli idiler. Şişman değillerdi.

Ben ise zaten çok genç bir kadındım.

Gerdanlığımı bulup bulunduğum yere döndüğüm zaman, orada ne bir çağırın var, ne de cevap veren var!

³¹ Zemahşerî, 4/110.

Herkes çekilmiş, gitmişti!

Benim hevdeçte bulunmadığımı anlayınca, döner, beni aramaya gelirler, sanıyordum.³² Elbiseme büründüm.³³ Otururken, gözlerimi uyku bürüdü. Olduğum yerde uyuyakalmışım.

Safvan b. Muattal,³⁴ ordunun arkasında kalıp, gecenin sonunda benim bulunduğum yerde uyuyan bir insan karaltısı görerek yanıma gelmiş ve beni görünce tanımış. Çünkü, o, hicab âyeti inmeden önce, beni görürdü.

‘İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn=Biz Allah’ınız (Allah’ın yaratıklarınız) ve muhakkak dönüp O’na varıcılarız!’ dediği zaman, onun sesine uyandım, hemen yüzümü elbisemle örttüm.³⁵

Vallahi, o ne benimle bir tek kelime konuştu, ne de ben ondan istirca-dan başka bir kelime işittim.³⁶

Safvan, binmem için, devesini bana yaklaştırdı.³⁷ Ön ayağına basıp, deveyi çöktürdü.³⁸ Kendisi benden geriye çekildi³⁹ ve:

‘Bin!’ dedi.⁴⁰

Ben de, deveye bindim.⁴¹

Safvan, bindiğim devenin başını (yularını) yederek yola koyuldu.

Nihayet, orduya, öğle sıcağı basıp konakladıkları sırada yetişebildik.⁴²

Medine’ye Geliş

Peygamberimiz Aleyhisselam; 28 gün sonra, Ramazan hilali doğduğu zaman Medine’ye geldi.⁴³

³² Zührî, Megâzî, s. 116-117, İbn İshak, İbn Hişam, 3/310, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/55-56, Müslim, 4/2130, Taberî, Tefsîr, 18/90, Beyhakî, Delâil, 4/63, 65.

³³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/428.

³⁴ Ashabdan olup, gazalarda ordunun arkasında kalarak Müslümanların eşyalarından düşmüş, kalmış olanları toplamak ve sahiplerine teslim etmekle görevli idi (Süheylî, 6/437).

³⁵ Zührî, Megâzî, s. 117, İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/428, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/56, Müslim, 4/2131, Taberî, Tefsîr, 18/90, Beyhakî, Delâil, 4/65-66.

³⁶ Zührî, Megâzî, s. 117, Vâkıdî, Megâzî, 2/428, 429, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Müslim, 4/2131, Taberî, Tefsîr, 28/90, Beyhakî, Delâil, 4/66.

³⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/429.

³⁸ Zührî, Megâzî, s. 117, İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/429, Ahmed b. Hanbel, 5/195, Buhârî, Sahîh, 5/56, Müslim, 4/2131, Taberî, Tefsîr, 18/90, Beyhakî, Delâil, 4/66.

³⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/429.

⁴⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/311.

⁴¹ Zührî, Megâzî, s. 117, İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/429, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/56, Müslim, 4/2131.

⁴² Zührî, Megâzî, s. 117, Vâkıdî, Megâzî, 2/429, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/56, Müslim, 4/2131, Taberî, Tefsîr, 18/90, Beyhakî, Delâil, 4/66.

⁴³ İbn Sa’d, 2/65.

Hız. ÂiŖe Aleyhinde İftira Yaygarası KoparılıŖı

Ordu ardcısı Safvan b. Muattal; Hız. ÂiŖe'yi deve üzerinde getirirken, kabilesinden bir topluluk içinde bulunduğu sırada, baŖ münafık Abdullah b. Übeyy'e rastlamışlardı.

Abdullah b. Übeyy:

"Kimdir bu?" diye sordu.

"ÂiŖe'dir!" dediler.

Abdullah b. Übeyy:

"Ne ÂiŖe o adamdan dolayı kurtulur, ne de o adam ÂiŖe'den dolayı kurtulur."⁴⁴

Demek peygamberinizin ailesi bir adamla gecelemiş, sabaha kadar kalmış!

Sonra da, adam devesinin yularından tutup onunla yanınıza gelmiş hâ?!" diyerek ilk yaygarayı koparmıştı.⁴⁵

Hız. ÂiŖe der ki:

"İşte, iftiracılar, aleyhimde söyleyeceklerini söylemişler, ordugâh çalkalanmış. Vallahi, benim bunların hiçbirinden haberim yoktu."⁴⁶

Aleyhimde iftira ederek helâk olanlar helâk olmuş! İftiranın en büyüğüne ve en çoğuna girişen de, Abdullah b. Übeyy imiş!

Medine'ye gelince, hastalandım.⁴⁷

Meğer, bu sırada, iftiracıların uydurdukları iftiralar halkın dillerinde dolaşır olmuş.⁴⁸

Bu hususta bana hiçbir haber erişmemişti. Halbuki, annem ve babam bundan haberdar olmuşlardı. Fakat, onlar bana bundan ne az, ne de çok, hiçbir söz etmiyorlardı.⁴⁹

Hastalığırna annem gelip bakıyordu.⁵⁰

Resûlullah Aleyhisselam yanırna gelir, selam verir, 'Nasılısın?' derdi.⁵¹

⁴⁴ Zemahşerî, 3/52, Nesefî, 3/134.

⁴⁵ Taberî, Tefsîr, 18/89, Zemahşerî, 3/52.

⁴⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/429.

⁴⁷ Hız. ÂiŖe'nin hastalığı humma idi (Ahmed b. Hanbel, 6/367).

⁴⁸ Zührî, Megâzî, s. 118, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/56, Müslim, 4/2131, Taberî, Tefsîr, 18/90, Beyhakî, Delâil, 4/69.

⁴⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/311, Vâkıdî, Megâzî, 2/429.

⁵⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/311.

⁵¹ Zührî, Megâzî, s. 118, Vâkıdî, Megâzî, 2/429, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/57, Müslim, 4/2131, Taberî, Tefsîr, 18/90, Beyhakî, Delâil, 4/67.

Aradan yirmi şu kadar gece geçtikten sonra idi ki, hastalığımı atlatmış, nekahet devresine girmiştım.

Biz Arap kavmi, o zaman, Arap olmayanların evleri yanında edindikleri şu helâları, kokusundan iğrendiğimiz için, evlerimizin yanında bulundurmaz, Medine'nin kırlarına çıkardık.

Kadınlar oraya, her gece, ihtiyaçlarını gidermek için çıkarlardı.⁵²

O zaman, bizim halimiz, çöl Araplarının kırdaki hâcetlerini gidermelerine benzemekte idi.

Ben, yine, bir gece, Mıstah'ın annesi ile, hâcet giderme yerimiz olan Menâsı' tarafına çıkmıştım.

Buraya, ancak geceden geceye çıkardık. Bu da, evlerimizin yanında helâlar edinmemizden önce idi.

Mıstah'ın annesi Ebu Rühm b. Abdulmuttalib'in kızı Selma'dır.

Onun annesi Reyta da, Sahr b. Âmir'in kızı olup, Ebu Bekir'in halasıdır.

Selma Hatunun oğlu Mıstah, (Avf) b. Üsâse, b. Abbâd, b. Muttalib, b. Abdi Menaf'ın oğludur.

İşte, ben ve Mıstah'ın annesi hâcetimizi gidermek üzere Menâsı'a çıktığımız sırada, Mıstah'ın annesi çarşafına takılarak düşünce:

'Mıstah yüzünün üzerine düşsün, kahrolsun!' diyerek oğluna beddua etti, ilendi.⁵³

Ben:

'Ey anacığım! Sen ne diye oğluna sebbediyor, kötü söylüyorsun?!' dedim.

Sustu, cevap vermedi.

İkinci kez ayağı çarşafına dolaşıp düştü. Yine:

'Mıstah yüzünün üzerine düşsün, kahrolsun!' dedi.

Ben, yine:

'Ey anacığım! Sen oğluna ne diye beddua ediyor, kötü söylüyorsun?!'⁵⁴

Sen ne kötü söylüyorsun! Bedir savaşında bulunmuş olan bir zâta mı sebbediyorsun?!' dedim.⁵⁵

⁵² İbn İshak, İbn Hişam, 3/311-312.

⁵³ Zührî, Megâzi, s. 118, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/57, Müslim, 4/2131.

⁵⁴ Ahmed b. Hanbel, 6/59-60, Buhârî, Sahîh, 6/11, Tirmizî, Sünen, 5/332-333.

⁵⁵ Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/57, Müslim, 4/2132.

‘Vallahi, ben ona ancak seninle ilgili şeyden dolayı beddua ediyor, kötü söylüyorum!’⁵⁶ Bak hele şu tâzeye!⁵⁷ Sen onun söylediklerini işitmedin mi?!’ dedi.

‘O neler söylemiş?’ dedim.

Bunun üzerine Mıstah’ın annesi iftiracıların söylediklerini bana birer birer haber verince, hastalığımın üzerine bir hastalık daha katlandı!”

Hız. ÂiŖe’nin Aleyhindeki İftiraları İŖitince Hastalığının AđırlaŖması

“Evime döndüğüm zaman, Resûlullah Aleyhisselam yanıma girdi. Selam verdikten sonra:

‘Hastalığın nasıldır?’ diye sordu.

‘Yâ Rasûlallah! Benim anne ve babamın evine gitmeme izin verir misin?’ dedim.

Gidip onlardan, hakkımdaki haberin içyüzünü öğrenmek, anlamak istiyordum.

Resûlullah Aleyhisselam bana izin verdi.⁵⁸

Yanıma bir uŖak katıp, beni babamın evine gönderdi.

Eve geldiğimde, annem Ümmü Rûman’ı aŖađıda, babamı da evin damında Kur’ân-ı Kerim okur bir hale buldum.

Annem:

‘Kızcağızım! Sen, ne için geldin?’ diye sordu.⁵⁹

Anneme:

‘Allah seni yarlıgasın! Halk benim aleyhimde neler söyleyip duruyormuŖ da, siz bana onlardan hiçbir şey sızdırmadınız?!’⁶⁰ Anneciğim! Halkın benim aleyhimdeki söylentileri nelermiŖ?’ dedim.

Annem:

‘Ey kızcağızım! Rahat ol! Üzölme! Vallahi, bir kadın senin gibi güzel ve zevcinin yanında sevgili olsun ve birçok ortakları bulunsun da, onu kıskanmasınlar, onun aleyhinde birtakım laflar etmesinler, pek azdır’ dedi.

⁵⁶ Ahmed b. Hanbel, 6/60, Buhârî, Sahih, 6/11, Tirmizî, Sünen, 5/333.

⁵⁷ Zührî, Megâzî, s. 118, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahih, 3/155, Müslim, 4/2132.

⁵⁸ Zührî, Megâzî, s. 118-119, Vâkidi, Megâzî, 2/429, Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahih, 5/57, Müslim, 4/2132.

⁵⁹ Ahmed b. Hanbel, 6/60, Buhârî, Sahih, 6/11-12, Tirmizî, Sünen, 5/333.

⁶⁰ İbn İŖhak, İbn HiŖam, 3/312, Vâkidi, Megâzî, 2/429.

‘Sübhânallah! Demek, halk benim aleyhimde böyle birtakım kötü şeyler söylüyorlar, konuşuyorlarmış ha?!’ dedim.

Anneme:

‘Babamın bundan haberi var mı?’ diye sordum.

Annem:

‘Evet! Var!’ dedi.

‘Resûlullah Aleyhisselamm da haberi var mı?’ diye sordum.

Annem:

‘Evet! Var!’ dedi.

Gözlerim yaşla doldu, ağladım.

Babam Ebu Bekir damda Kur’ân okuyordu. Sesimi işitince, anneme:

‘Nedir bunun hali?’ diye sordu.

Annem:

‘Kendisi hakkındaki söylentilerden haberi olmuş!’ dedi.

Evime döndüm.⁶¹

O gece, sabaha kadar hep ağladım durdum.

Ne gözümün yaşı diniyordu, ne de gözüme uyku girdirebiliyordum.

Ağlaya ağlaya sabaha çıktım.⁶²

Babamla annem yanımdan ayrılmadılar.”⁶³

Hz. Âişe’nin Bayılışı

Hz. Âişe’nin annesi Ümmü Rûman Hatunun bildirdiğine göre; kendisi Hz. Âişe ile otururlarken, Ensar kadınlarından birisi içeri girdi ve:

“Allah filana yapacağını yapsın! Filana da yapacağını yapsın!” diyerek beddua etti, ilendi.

Kendisine:

“Sen ne için böyle söylüyorsun?” diye sorulunca, kadın:

“Oğlum, ortada dolaşan söylentileri çıkaran ve yayanların içinde idi!” dedi.

Kendisine:

“Ne imiş o söylentiler?” diye soruldu.

Kadın:

“Şöyle şöyle söylentiler!” diyerek onları anlatınca, Hz. Âişe:

⁶¹ Ahmed b. Hanbel, 6/60, Buhârî, Sahîh, 6/12, Tirmizî, Sünen, 5/333.

⁶² Ahmed b. Hanbel, 6/195, Buhârî, Sahîh, 5/57, Müslim, 4/2133.

⁶³ Ahmed b. Hanbel, 6/60.

“Bunu Resûlullah Aleyhisselam işitti mi?” diye sordu.

“Evet! İşitti!” denildi.

Hiz. Âişe:

“Bunu Ebu Bekir de işitti mi?” diye sordu.

“Evet! İşitti!” denilince, Hiz. Âişe titreyerek arkasmm üzerine düşüp bayıldı! Elbisesini üzerine örttüler.⁶⁴

Peygamberimiz Aleyhisselamın Durum Hakkında Erkek, Kadın Bazı Kişilerle Konuşması

Hiz. Âişe der ki:

“İşim hakkında vahyin gelmesi gecikince, Resûlullah Aleyhisselam, durumu ashabına danıştı.

Ali b. Ebu Talib:

‘Yâ Rasûlallah! Allah sana dünyayı daraltmamıştır. Ondan başka kadın çoktur.⁶⁵

Bununla beraber, sen, bir de onun hizmetçisi olan kadına sor! O sana doğrusunu söyler!’ dedi.

Bunun üzerine, Resûlullah Aleyhisselam Berire’yi çağırttı, ona:

‘Ey Berire! Âişe’de seni şüphelendirecek birşey gördün mü?’ diye sordu.

Berire:

‘Hayır! Seni hak ve gerçek (din ve Kitab’la) peygamber olarak gönderen Allah’a yemin ederim ki; benim onda kusur olarak görebileceğim şey ancak şudur:

Kendisi çok genç yaşta bir kadın olduğu için, ev halkının hamurunu yoğururken uyuyakalırdı da, evde beslenen koyun gelir, hamuru yerd!’ dedi.⁶⁶

Resûlullahın ashabından birisi de, Berire’yi azarladı da:

‘Resûlullah Aleyhisselama doğruyu söyle!’ dedi.

⁶⁴ Buhârî, Sahîh, 6/60-61.

⁶⁵ Hiz. Ali, halk arasında çalkalanan dedikodulardan Peygamberimiz Aleyhisselamın son derecede üzülmeğe olduğunu görünce, bu üzüntülerden kurtulması için, belki de, yarayı ateşle dağlayarak tedavi etmek kabilinden ve son bir çare olmak üzere, ayrılma hususuna hiçbir ardnıyeti olmaksızın işaret etmek istemişti (İbn Kayyım, 2/126).

⁶⁶ Zührî, Megâzî, s. 119, İbn İshak, İbn Hişam, 3/313-314, Vâkıdî, Megâzî, 2/430, Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 6/7.

Berire:

‘Sübhânallah! Vallahi, onun hakkında, kuyumcu sarı altın külçesi hakkında neyi biliyorsa, ben de onu biliyorum!’ dedi.

Bu mesele, hakkında dedikodu edilen zâtın (Safvan b. Muattal’ın) kulağına varınca:

‘Sübhânallah! Vallahi, ben hiçbir zaman hiçbir dişinin eteğini açmamışım’dır’⁶⁷ dedi.⁶⁸

Resûlullah Aleyhisselam Üsâme b. Zeyd’i de yanına çağırdı ve ondan bu husustaki görüşünü sordu.

Üsâme b. Zeyd:

‘Yâ Rasûlallah! Onlar, senin ailelerindir. Biz onlar hakkında hayırdan başka birşey bilmiyoruz!’⁶⁹ Onun aleyhinde söylenenler, ancak, yalan ve boş laflardan ibarettir!’ dedi.⁷⁰

Resûlullah Aleyhisselam, Zeyneb binti Cahş’a da:

‘Ey Zeyneb! Âişe hakkında bildiğini, gördüğünü, duyduğunu bana söyle!’ diyerek işimi sormuştu.

Zeyneb:

‘Yâ Rasûlallah! Ben işitmediğimi işittim demekten kulağımı; görmediğimi gördüm demekten gözümü korurum!

Ben, vallahi, onun hakkında hayırdan başka birşey bilmiyorum’ dedi.

Zeyneb, Peygamber Aleyhisselamın zevceleri arasında güzelliği ve Peygamber yanındaki mevkii ile kendisini bana eşit görür ve rekabet ederdi.⁷¹ Ben onun benim hakkımdaki kıskançlığından hep korkar dururdum.⁷²

Yüce Allah, onu dinindeki verâ ve takvâsı sebebiyle korudu.

İftiracıların söylediklerini benimseyip körükörüne anlatmaya ve yaymaya koyulan kızkardeşi Hamme binti Cahş ise, iftiralar ile helâk olan kimse-ler arasında helâk olup gitti.⁷³

Bundan sonra, Resûlullah Aleyhisselam, beni (kendisinin dadısı) Ümmü Eymen’e sordu.

⁶⁷ Gerçekten de, kendisi hasûr bir kimse idi. Kadınlarla olacak bir işi yoktu (İbn İshak, İbn Hişam, 3/319, Zehebî, Târîh, s. 232).

⁶⁸ Ahmed b. Hanbel, 6/6, Buhârî, Sahîh, 6/12, Müslim, 4/2138, Tirmizî, Sünen, 5/334.

⁶⁹ Zührî, Megâzî, s. 119, İbn İshak, İbn Hişam, 3/313, Ahmed b. Hanbel, 6/196, Müslim, 4/2133.

⁷⁰ İbn İshak, İbn Hişam, 3/313.

⁷¹ Ahmed b. Hanbel, 6/197, Buhârî, Sahîh, 6/9.

⁷² Vâkıdî, Megâzî, 2/430.

⁷³ Ahmed b. Hanbel, 6/60, 197, Buhârî, Sahîh, 6/9.

O da:

‘Ben işitmediğim birşeyi işittim demekten kulağımı; görmediğim şeyi gördüm demekten gözümü sakınıyorum!

Ben, onun hakkında hayırdan başka birşey olabileceğini bilmiyor ve sanmıyorum!’ dedi.⁷⁴

Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensârî’nin zevcesi Ümmü Eyyub, kocasına:

‘Ey Ebu Eyyub! Halkın Âişe aleyhinde söyledikleri şeyleri işittin mi?’ diye sorunca, Ebu Eyyub:

‘Evet! İşittim. Onların hepsi yalan ve uydurmadır!

Ey Ümmü Eyyub! Sen böyle bir kötülük işledin mi?’ diye sordu.

Ümmü Eyyub:

‘Hayır! Vallahi, ben kat’iyyen öyle bir kötülük işlememişimdir!’ dedi.

Ebu Eyyub:

‘Sen böyle olunca, vallahi, Âişe senden daha hayırlıdır!’ dedi.”⁷⁵

Peygamberimiz Aleyhisselamın Mesciddeki Hitabesi

Yine Hz. Âişe der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam, Mescidde minberde ayakta dikilerek halka bir hutbe irad edip, hutbesinde şehadet getirdikten ve Allah’a layık olduğu şekilde hamd ve senâda bulunduktan sonra:

‘Aileme töhmet isnad eden birtakım kimseler hakkında yapılması gereken iş hususundaki görüşlerinizi bana açıklayınız!

Allah’a yemin ederim ki; ben ailem hakkında hiçbir kötülük bilmiyorum! Onların zevcemi itham ettikleri kişi hakkında da, vallahi, hiçbir kötülük bilmiyorum.

O, benim evime, ben yanında olmaksızın hiç girmemiştir. Ne zaman bir sefere çıktım, o da benimle birlikte çıkmıştır”⁷⁶ buyurduktan ve iftiracı Abdullah b. Übeyy hakkında konuşacağı için mazur görülmesini istedikten sonra:

‘Ey Müslümanlar cemaati! Ailem hakkındaki iftirasıyla beni üzüntüye düşüren bir adama karşı bana kim yardım eder?

⁷⁴ Vâkıdî, Megâzî, 2/430, 431.

⁷⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/315, Vâkıdî, Megâzî, 2/434, Taberî, Tefsîr, 18/96.

⁷⁶ Ahmed b. Hanbel, 6/59, Buhârî, Sahîh, 6/11, Müslim, 4/2137-2138, Tirmizî, Sünen, 5/332.

Halbuki, vallahi, ben ailem hakkında hayırdan başka birşey biliyor değilim.

Onlar öyle bir adamın da adını ortaya attılar ki, ben onun hakkında da hayırdan başka birşey bilmiyorum.

O, ailemin yanına,⁷⁷ evlerimden bir eve de hiçbir zaman yalnız girmezdi;⁷⁸ ancak benimle birlikte girerdi⁷⁹ buyurdu.

Bunun üzerine, Abdüleşhel oğullarının kardeşi Sa'd b. Muaz, ayağa kalkıp:

'Yâ Rasûlallah! Bana izin ver! Onun boynunu vuralım!⁸⁰

Eğer o Evs'ten ise, onun hemen boynunu vururuz!

Eğer Hazrec kardeşimizden ise, bize emredersen, onun hakkındaki emri ni de yerine getiririz!' dedi.⁸¹

Bunun üzerine, Sa'd b. Ubâde ayağa kalktı -ki, kendisi Hazrec kabilesinin seyyidi, ulu kişisi idi; bundan önce, iyi halli idi. Fakat, kabile taassup ve gayretine kapılarak:

'Allah'ın beka ve ebediyetine yemin ederim ki; sen yanıyorsun! Sen onu öldüremezsın, öldürmeye güç yetiremezsin!⁸²

Eğer iftiracılar Evs kabilesinden olmuş olsalardı, onların boyunlarını vurmak istemezdin⁸³ ve böyle konuşmazdın!⁸⁴

Sen bize Cahiliye devrindeki davayı tutturmak, güttürmek, onu aramıza yeniden sokmak mı istiyorsun?! Halbuki Allah onu yok etmiştir!' dedi.⁸⁵

Bunun üzerine, Useyd b. Hudayr ayağa kalktı ve Sa'd b. Ubâde'ye:

'Allah'ın beka ve ebediyetine yemin ederim ki; sen yanıyorsun!

Vallahi, biz muhakkak onu öldürürüz!

Sen muhakkak münafıksın ki, münafıklar hesabına bizimle mücadele ediyorsun!' dedi.⁸⁶

Nihayet, iki kabile ayaklandılar, hatta birbirleriyle çarpışmaya niyetlendiler!

⁷⁷ Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 5/58, Müslim, 4/2133-2134.

⁷⁸ İbn İshak, İbn Hişam, 3/312.

⁷⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/312, Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 5/58 Müslim, 4/2133-2134.

⁸⁰ Buhârî, Sahîh, 6/11, Tirmizî, Sünen, 5/332.

⁸¹ Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 6/7, Tirmizî, Sünen, 5/332.

⁸² Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 6/7, Tirmizî, Sünen, 4/2134.

⁸³ Ahmed b. Hanbel, 6/59, Buhârî, Sahîh, 6/11, Tirmizî, Sünen, 5/332.

⁸⁴ İbn İshak, İbn Hişam, 3/313.

⁸⁵ Vâkıdî, Megâzî, 2/431.

⁸⁶ Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 6/7-8, Müslim, 4/2134.

Resûlullah Aleyhisselam, minberde ayakta durarak, onları yatıştırmaya çalıştı.

Nihayet, onlar sustular. Resûlullah Aleyhisselam da sustu.”⁸⁷

Sa’d b. Muaz’la Sa’d b. Ubâde Arasındaki Gerginliğin Giderilişi

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sa’d b. Muaz ile Sa’d b. Ubâde arasındaki kırıngınlığı gidermek için Sa’d b. Muaz’m elini tutarak bazı Evsîlerle birlikte Sa’d b. Ubâde’nin evine gitti. Orada, görüşüp konuştular.

Sa’d b. Ubâde yemek çıkardı, hep birlikte yediler ve dağıldılar.

Aradan bir müddet geçtikten sonra, Sa’d b. Ubâde’nin elini tutarak bazı Hazrecîlerle birlikte Sa’d b. Muaz’m evine gitti. Oturup konuştular.

Sa’d b. Muaz yemek çıkardı, hep birlikte yediler ve dağıldılar.⁸⁸

İftiracılar

“İftiracılar, başta Abdullah b. Übeyy b. Selûl ve Hazrecîlerden yanında bulunanlar olmak üzere, Hassân b. Sâbit, Mıstah b. Üsâse ve Hamne binti Cahş ile halktan birtakım kimselerdi.”⁸⁹

Mıstah, Hamne ve Hassân, bu iftirayı dillerinden düşürmeyenlerdendi.

Abdullah b. Übeyy b. Selûl’e gelince, o, bu iftirayı kurcalayan, ortaya çıkaran, açıklayan, yayan ve derleyip toparlayan kimse idi.

Günahın en büyüğünü yüklenen de, onunla Hamne idi.⁹⁰

Hamne binti Cahş, aklınca, kızkardeşi Zeyneb binti Cahş’a rekabetimi kırmak için, bu yolda yayılmayacak şeyler yayıyordu.⁹¹

Resûlullah Aleyhisselamm Mescidde halka hitapta bulunduğu o günü-mü bütün ağlamakla geçirdim.

Ne gözümün yaşı diniyordu, ne de gözüme uyku giriyordu.

Ben böylece iki gece, bir gündüz ağladım.

O kadar gözyaşı döktüm ki, annemle babam, ağlamaktan ciğerlerim parçalanacak sandılar.

Annem ve babam yanımda oturdukları ve ben de ağlayıp durduğum sırada, Ensardan bir kadın benimle birlikte ağlamak için benden izin

⁸⁷ Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 6/8, Müslim, 4/2134.

⁸⁸ Vâkudî, Megâzî, 2/435.

⁸⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/312, Ahmed b. Hanbel, 6/60, Buhârî, Sahîh, 5/56.

⁹⁰ Buhârî, Sahîh, 6/13, Müslim, 4/2138, Tirmizî, Sünen, 5/335.

⁹¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/313.

istemiş, ben de kendisine izin vermiştim. O da, oturup benimle birlikte ağlıyordu.

Biz bu durumda iken, Resûlullah Aleyhisselam, ansızın içeri girdi. Selam verdikten sonra, oturdu.

Halbuki, Resûlullah Aleyhisselam, bundan önce, aleyhimde dedikodular başladığı günden beri, yanımda hiç oturmamıştı.

Bir ay beklediği halde, benim hakkımda kendisine birşey de vahyolunmamıştı.

Resûlullah Aleyhisselam, oturunca, şehadet getirdikten sonra:

‘Ey Âişe!’ diyerek söze başladı ve:

‘Senin aleyhinde bana şöyle şöyle sözler erişti!

Eğer sen bu isnadlardan berî, uzak isen, yakında Allah senin onlardan berîliğini, uzaklığını açıklayacaktır. Şayet böyle bir günaha yaklaşınsa, Allah’tan yarılanmak dile ve ona tevbe et!

Çünkü, kul günahını itiraf ve arkasından da tevbe ettiği zaman, Allah onun tevbesini kabul buyurur’ dedi.

Resûlullah Aleyhisselam sözlerini bitirince, gözümün yaşı kesiliverdi. Öyle kesiliverdi ki, ağlamak için ondan bir damla bile bulamıyordum.

Hemen, babama dönüp:

‘Resûlullah Aleyhisselama benim tarafımdan cevap ver!’ dedim.

Babam:

‘Vallahi, Resûlullah Aleyhisselama ne diyeceğimi bilmiyorum!’ dedi.

Anneme:

‘Resûlullah Aleyhisselama bu hususta benim tarafımdan cevap ver!’ dedim.

Annem de:

‘Vallahi, Resûlullah Aleyhisselama ne diyeceğimi bilmiyorum!’ dedi.⁹²

Vallahi, o günlerde Ebu Bekir ailesinin başına gelen şeyin hiçbir ailenin başına geldiğini bilmiyorum.

Babam ve annem hakkımda konuşamadıkları zaman, ağladım.

‘Vallahi,’ dedim, ‘ben senin andığın, olmayan birşeyden dolayı hiçbir zaman Allah’a tevbe etmeyeceğim!’⁹³

⁹² Zühri, Megâzî, s. 120-121, Vâkıdî, Megâzî, 2/432, Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahih, 5/58-59, Müslim, 4/2134-2135, Taberî, Tefsîr, 18/91-92.

⁹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/314, Vâkıdî, Megâzî, 2/433.

Ben yaşı küçük bir kadın olduğum için, Kur'ân'dan kendimi savunacak kadar âyet okuyamazdım.

'Vallahi,' dedim, 'anladım ki; siz bu lafları işitmişsiniz ve hatta onlar gönüllerinizde yer etmiş, onları doğrulamışsınız!⁹⁴

Şimdi, ben size 'O kötülükten berîyim, uzağım!' desem -ki Allah biliyor, ben ondan berîyim- beni doğrulamazsınız.

Faraza 'Ben kötü bir iş yaptım!' desem -ki Yüce Allah biliyor, ben böyle birşeyden berîyim, uzağım- siz beni hemen doğrularsınız.

Vallahi, ben kendimle size verecek misal bulamıyorum.

Ancak, Yûsuf'un babasının dediği gibi ki, o, 'Bana düşen artık güzelce sabredip katlanmaktır. Sizin anlatmakta olduğunuz şeye karşı yardımına sığınılacak, ancak Allah'tır' [Yûsuf: 18] demişti,' dedim.

Dönüp döşeğime yattım."

Hiz. Âişe'nin Yapılan İftiralarından Vahyolunan Âyetlerle Tebrîe ve Tenzih Edilişî

"Vallahi, o zaman, ben yapılan iftiradan berî olduğumu, Allah'ın muhakkak beni ondan beraat ettireceğini biliyordum.

Fakat, vallahi, Yüce Allah'ın hakkımda Kur'ân'da tilavet edilir bir vahiy indireceğini sanmıyor, ummuyor; şahsımı ilgilendiren bir iş için Kur'ân'da Allah tarafından dile getirilmekten kendimi uzak ve aşağı görüyordum.

Ancak, Resûlullah Aleyhisselâmın uykuda göreceği bir rüya ile Allah'ın beni iftiralarından beraat ettireceğini, aklayacağını umuyordum.

Vallahi, daha Resûlullah Aleyhisselâm yerinden kalkmamış ve ev halkından hiçbirisi de dışarı çıkmamış idi ki, vahiy geldi, kendisini vahyin ağırlık ve şiddetinden terlemek gibi vahiy alâmetleri bürüdü.

Nitekim, vahiy sırasında, kış gününde bile kendisinden inci taneleri gibi ter dökülürdü.⁹⁵

Resûlullah Aleyhisselâm, Allah'tan gelen emirle, kendisinden geçti. Elbisesiyle örtüldü. Başının altına da, yüzü deriden bir yastık konuldu.

⁹⁴ Zührî, Megâzî, s. 121, Vâkıdî, Megâzî, 2/432, Ahmed b. Hanbel, 6/196, Buhârî, Sahîh, 5/59, Müslim, 4/2135.

⁹⁵ Zührî, Megâzî, s. 121, Vâkıdî, Megâzî, 2/432-433, Ahmed b. Hanbel, 6/197 Buhârî, Sahîh, 5/59, Müslim, 4/2135-36.

Vallahi, ben, bunları gördüğüm zaman,⁹⁶ hiç korkmuyor, telaşlanmıyor, aldırış etmiyordum.⁹⁷ Bilakis, seviniyordum.⁹⁸

Çünkü, atılan iftiralarından berî, uzak olduğumu biliyordum. Ben böyle olduğum halde, elbette, Yüce Allah bana zulmedecek değildi.

Fakat, anne ve babama gelince, Âişe'nin varlığı Kudret Elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; Resûlullah Aleyhisselam o vahiy halinden çıkmadan Allah olayı doğrulayacaktır diye korkularından, neredeyse öleceklerdi!

Kendisini bürüyen o uyku hali geçince, Resûlullah Aleyhisselam oturdu.

Alnından inci taneleri gibi dökülen ter damlalarını eliyle silerken⁹⁹ gülüyordu ve kendisinin bana ilk söylediği söz:

'Müjde yâ Âişe! Allah seni beraat ettirdi!' sözü oldu.¹⁰⁰

O sırada, çok öfkeli idim.

Annem ve babam, bana:

'Kalk, yanına var da, Resûlullah Aleyhisselama teşekkür et!' dediler.

'Vallahi, ben ne kalkıp onun yanına varırım, ne ona, ne de sizlere teşekkür ederim.

Fakat, ben ancak sizlerin işitip inkâr etmediğiniz ve gayrete gelemediğiniz o kötü şeylerden beni berî ve uzak tutan âyetler indirmiş bulunan Allah'a hamd ve şükür ederim!' dedim."¹⁰¹

Yüce Allah Hz. Âişe hakkmda indirdiği âyetlerde şöyle buyurdu:

"O uydurma haberi getirenler, içinizden bir zümredir. Onu siz kendiniz için bir şer sanmayınız! Bilakis, o sizin için bir hayırdır.

Onlardan, herkesin, kazandığı günah vardır. Onlardan, günahın büyüğünü üzerine alan, yüklenen kimseye de¹⁰² büyük bir azab vardır.

Ne olurdu, onu işittiğiniz zaman, erkek ve kadın mü'minler, kendi nefislerine kıyas ederek hüsnuzan etselerdi de, 'Bu açık bir iftiradır!' deselerdi ya!

O iftiracılar buna dört şahit getirserlerdi ya!

⁹⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/314-315, Vâkıdî, Megâzî, 2/433.

⁹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/315.

⁹⁸ Vâkıdî, Megâzî, 2/433.

⁹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/315, Vâkıdî, Megâzî, 2/433.

¹⁰⁰ Zührî, Megâzî, s. 121, Vâkıdî, Megâzî, 2/433-434, Ahmed b. Hanbel, 6/197, Buhârî, Sahîh, 5/59, Müslim, 4/2136.

¹⁰¹ Ahmed b. Hanbel, 6/60, Buhârî, Sahîh, 6/13, Tirmizî, Sünen, 5/335, Taberî, Tefsîr, 18/94.

¹⁰² Günahın en büyüğünü yüklenen, Abdullah b. Übeyy ile onun evinde toplanan kimseler idi (Taberî, Tefsîr, 18/89).

Şahitleri getiremeyince, onlar, Allah katında, muhakkak yalancıdırlar.

Eğer dünyada ve ahirette Allah'ın fazl ve rahmeti üzerinizde bulunmasaydı, içine daldığınız o iftiradan dolayı, sizi muhakkak büyük bir azab çarpardı.

Ortaya atıldığı zaman, siz o iftirayı dillerinizle birbirinize yetiştiriyor-dunuz.

Hiç bilginiz olmayan şeyi ağızlarınızla söylüyor ve bunu kolay sanıyor-dunuz.

Halbuki, bu, Allah katında büyük bir vebaldir.

Ne olurdu, onu işittiğiniz zaman, 'Bunu söylemek bize yakışmaz! Hâşâ! Bu, büyük bir bühtandır!' deseydiniz ya!

Eğer siz gerçekten iman eden kimseler iseniz, hiçbir zaman, bir daha bunun gibi birşeye dönmeyesiniz diye, Allah size öğüt veriyor ve sizin için Allah âyetlerini açıkça bildiriyor.

Allah herşeyi hakkıyla Bilendir. Tam bir hüküm ve hikmet sahibidir.

Mü'minler içinde fena sözlerin yayılıp duyulmasını arzu edenler yok mu? Onlar için, dünyada ve ahirette çok elem verici bir azab vardır.

Onların kimler olduğunu Allah biliyor, sizler bilmiyorsunuz.

Ya üzerinizde Allah'ın fazl ve rahmeti olmasaydı; haliniz nice olurdu?

Gerçekten, Allah, sizin için çok re'fetli ve merhametli bulunuyor!"¹⁰³

Hz. Âişe'nin Tebriesindeki Üstünlük

İbn Abbas'a göre; Yüce Allah, dört insanı dört şeyde beraat ettirmiş, yapılan isnadlardan onları berî ve uzak kılmıştır:

1. Yûsuf Aleyhisselâmı, ehlinden getirilen şahidin dili ile,
2. Musa Aleyhisselâmı, Yahudilerin dedikodularından, elbisesini alıp götüreren taşla,
3. Hz. Meryem'i, kucağındaki yeni doğmuş oğlunu konuşturmak sûretiyle,
4. Hz. Âişe'yi ise, zaman boyunca tilavet edilecek olan Kur'an-ı Kerîm'deki o azametli âyetlerle beraat ettirmiştir ki, beraatin bu derece belagatlısı görülmemiş olup, Yüce Allah bunu Resûlünün mertebesinin yüceliğini açıklamak için yapmıştır.¹⁰⁴

¹⁰³ Nûr sûresi: 11-20.

¹⁰⁴ Zemahşerî, 3/57, Neseff, 3/138.

Hz. Âişe der ki:

“Yüce Allah beraatım hakkındaki bu âyetleri indirince, babam Ebu Bekir, akrabalığından ve fakirliğinden dolayı nafaka (geçimlik) vermekte bulunduğu Mıstah b. Üsâse için:

‘Âişe’ye bu iftirayı söyledikten sonra, vallahi, ben de Mıstah’a hiçbir zaman birşey vermem’ diye yemin etmişti.

Bunun üzerine, Yüce Allah:

‘Sizden, fazilet ve servet sahibi olanlar, akrasasma, yoksullara, Allah yolunda hicret edenlere vermelerinde kusur etmesin, onları affetsin! Onların yaptıklarına bakmasın! Siz, Allah’ın sizi yarlıgamasını istemez misiniz? Allah, çok yarlgayıcı ve çok merhamet edicidir’ [Nûr: 22] âyetini indirdi.

Bunun üzerine, Ebu Bekir:

‘Vallahi, ben, Allah’ın beni yarlıgamasını elbette arzu ederim’ dedi, Mıstah’a ver geldiği nafakayı, geçimliği vermeye başladı ve:

‘Vallahi, ben artık bunu ondan hiçbir zaman kesmem!’ dedi.”¹⁰⁵

İftiracıların Cezalandırılışı

“Resûlullah Aleyhisselam, beraatım hakkında Allah’tan telakki eylediği âyetleri halka okuduktan sonra, iftirayı dilleriyle yaymakta en ileri gidenlerden iki erkekle bir kadına hadd vurulmasını emir buyurdu.”¹⁰⁶

Mıstah b. Üsâse ile Hassân b. Sâbit’e ve Hamne binti Cahş’a hadleri vuruldu.”¹⁰⁷

Hadd vurulanlar arasında Abdullah b. Übeyy b. Selûl de vardı.”¹⁰⁸

Münafıklar Hakkında Sûre İnisi

Baş münafık Abdullah b. Übeyy b. Selûl ve onunla birlikte olan münafıklar hakkında Münâfikûn sûresi indi.”¹⁰⁹ İnen sûrede onların tutum ve davranışları şöyle açıklandı:

“Münafıklar, sana geldikleri zaman: ‘Şehadet ederiz ki; sen muhakkak Allah’ın peygamberisin!’ dediler.

¹⁰⁵ Zührî, Megâzî, s. 122, İbn İshak, İbn Hişam, 3/316-317, Ahmed b. Hanbel, 6/197, Buhârî, Sahîh, 5/60, 6/9, Müslim, 4/2136.

¹⁰⁶ İbn İshak, İbn Hişam, 3/315, Ahmed b. Hanbel, 6/35, Ebu Davud, 4/162, İbn Mâce, 2/857, Beyhakî, Sünen, 8/250.

¹⁰⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/315, Ahmed b. Hanbel, 6/35.

¹⁰⁸ Zemahşerî, 3/55, Neseî, 3/136, Diyarbekrî, 1/535.

¹⁰⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/305.

Allah da bilir ki; sen elbette O'nun peygamberisin.

Fakat, Allah, o münafıkların hiç şüphesiz yalancılar olduğunu da bilir.

Onlar, yeminlerini bir kalkan edindiler de, Allah'ın yolundan saptılar.

Hakikaten, onların yapmakta oldukları şeyler ne kötüdür!

Bu da, onların zahiren mü'min, kalben kâfir olmaları yüzündendir.

Onların kalblerinin üstüne küfür mührü basıldığından, imanın hakikatını anlayamazlar.

Onları gördüğün zaman, belki gösterişleri, kalıp ve kılıkları hoşuna gider. Söz söylemeye başlarsa, sözlerini dinlersin.

Halbuki, onlar giydirilmiş kocaman kütükler gibidirler.

Her gürültüyü kendi aleyhlerinde sanırlar.

Asıl düşman onlardır.

O halde, sen onlardan sakın.

Allah gebertsin onları! Onlar nasıl da haktan döndürülüyorlar?!

Onlara: 'Geliniz! Allah'ın Peygamberi sizin için istiğfar ediversin (affedilmenizi Allah'tan dilesin)!' denildiği zaman, başlarını çevirdiler. Gördün ki, onlar, özür dilemeyi bile kibirlerine yediremeyerek hâlâ yüz döndürüyorlar!

Sen onlar için ha istiğfar etmişsin, ha etmemişsin, birdir!

Allah onları kat'iyen yarlıgamaz!

Şüphe yok ki, Allah kâfirler guruhunu doğru yola iletmez!

Onlar öyle kimselerdir ki, 'Allah'ın Peygamberinin yanında bulunan kimseleri beslemeyiniz de, dağılıp gitsinler!' diyorlardı.

Halbuki, göklerin ve yerin bütün hazineleri Allah'ındır! Fakat, o münafıklar anlamazlar!

Onlar:

'Eğer Medine'ye dönersek, andolsun ki, en şerefli ve güçlü olan, en hakîr ve zayıf olanı oradan muhakkak çıkaracaktır!' diyorlardı.

Halbuki, şeref ve güç Allah'ındır, Allah'ın Peygamberinin ve mü'minlerindir.

Fakat, münafıklar bunu bilmezler.”¹¹⁰

Bu âyetler nazil olduğu zaman, baş münafık Abdullah b. Übeyy'e:

“Ebu Hubab! Senin hakkında pek şiddetli âyetler nazil oldu!

¹¹⁰ Münâfıkûn sûresi: 1-8.

Resûlullah Aleyhisselama git de, senin için Allah'tan mağfiret dilesin!" denilmişti.

Fakat, o, başını çevirip:

"Benim ona iman etmemi emrettiniz, iman ettim!

Malımın zekâtını vermemi emrettiniz, verdim!

Muhammed'e secde etmemden başka birşey kalmadı!" dedi.¹¹¹

Abdullah b. Übeyy bir hadise çıkardıkça, herkesten önce, onu kendi kavmi ayıplamakta, kınamakta idiler.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Ömer'e:

"Ey Ömer! İş nasıl oldu, nereye vardı, gördün ya?

Vallahi, sen bana 'Onu öldür!' dediğin zaman eğer onu öldürseydim, onun için yer yerinden oynardı!

Fakat, bugün öldürülmesini emretsem, o muhakkak öldürülür!" buyurdu.

Hz. Ömer, kendi kendine:

"Vallahi, şimdi bildim, anladım ki; Resûlullah Aleyhisselamm işinde, benim işimden daha büyük bereket ve hayır vardır!" demiştir.¹¹²

Allah Yolunda Görevini Kulağı ile Yerine Getiren Genç

Münâfıkûn sûresi nazil olunca, Peygamberimiz Aleyhisselam Zeyd b. Erkam'ın kulağını tuttu.

Sonra da:

"İşte bu, Allah yolunda kulağı ile vazifesini yerine getirmiş olan gençtir."¹¹³

Ey Zeyd! Yüce Allah seni doğruladı!" buyurdu.¹¹⁴

Hz. Cüveyriye'nin Müslüman Oluşu ve Peygamberimiz Aleyhisselamla Evlenişi

Hz. Cüveyriye'nin Kimliği ve Esir Olarak Medine'ye Getirilişi

Hz. Cüveyriye, Benî Mustalıkların başkanı Hâris b. Ebi Dırar'ın kızı olup, amcasının oğlu Müsafi' b. Safvan'la evli idi.¹¹⁵

¹¹¹ Taberî, Tefsîr, 28/110.

¹¹² İbn İshak, İbn Hişam, 3/305.

¹¹³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/305.

¹¹⁴ Ahmed b. Hanbel, 4/373, Buhârî, Sahîh, 6/64.

¹¹⁵ İbn Sa'd, 8/116, İbn Habîb, s. 89.

Kendisinin kocası savaşta öldürölünce, dul kalmıştı.¹¹⁶

Peygamberimiz Aleyhisselam, esirleri mücahidler arasında bölüştürdüğü zaman, esir kadınlar arasında bulunan Hz. Cüveyriye de, Sabit b. Kays b. Şemmas ile amcasının oğlunun hissesine düşmüştü.¹¹⁷

Hz. Cüveyriye, onlarla, dokuz ukiyye altın karşılığında serbest bırakılmak üzere, kesişme yapmıştı.¹¹⁸

Hz. Cüveyriye, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına gelip:

“Yâ Rasûlallah! Ben, Benî Mustalıkların başkanı Hâris b. Ebi Dırar’ın kızıyım.

Bildiğin gibi, esirlik belasına uğramış, Sabit b. Kays ile amcasının oğlunun hissesine düşmüş, kendimi dokuz ukiyye altın karşılığında serbest bırakırtmak üzere kesişme yapmış bulunuyorum.

Ödemek zorunda kaldığım kurtulmalık akçesine senden yardım dilemeye geldim” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselamın Hz. Cüveyriye’ye Hayırlı Bir Teklifi

Peygamberimiz Aleyhisselam, ona:

“Senin için bundan daha hayırlı olanı yok mudur?” diye sordu.

Hz. Cüveyriye:

“Nedir o hayırlı olan?” diye sordu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Senin tarafından kurtulmalık akçesini benim ödemem ve seni zevceliğe kabul etmemdir!” buyurdu.

Hz. Cüveyriye:

“Olur yâ Rasûlallah!” dedi.¹¹⁹

Hz. Cüveyriye der ki:

“Resûlullah Aleyhisselam bizim taraflara doğru geldiği sırada, biz Müreysi’ suyu üzerinde bulunuyorduk.

Çok geçmeden, gözüme tasvir ve tarif edemeyeceğim kadar çok sayıda insanlar, atlar ve silahlar görünmüştü!

¹¹⁶ İbn Sa’d, 2/64, Belâzurî, Ensâb, 1/441.

¹¹⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/307.

¹¹⁸ İbn Sa’d, 2/64, Belâzurî, Ensâb, 1/411.

¹¹⁹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/307, İbn Sa’d, 8/116-117, Ahmed b. Hanbel, 6/277, Ebu Davud, 4/22.

Müslüman olduğum ve Resûlullah Aleyhisselam tarafından zevceliğe kabul buyurulduğum zaman Müslümanlara baktım, onlar hiç de evvelce gözüme görünmüş oldukları kadar çok sayıda değildiler.

Anladım ki; Allah tarafından, müşriklerin kalblerine korku düşürülmek için böyle çok gösterilmişlerdi.¹²⁰

Hâris b. Ebi Dırar ile Oğullarının Medine'ye Gelişleri ve Müslüman Oluşları

O sırada, Hâris b. Ebi Dırar da, kızının kurtulmalığı olmak üzere yanına develer alarak Medine'ye doğru gelmekte idi.

Akik vadisinde iken, develere baktı, ikisine tamah ederek kıyamadı. Onları Akik'te iki dağ arasında bir kuytuya sakladıktan sonra, Peygamberimiz Aleyhisselamın yanına geldi ve:

“Yâ Muhammed! Siz benim kızımı esir etmişsiniz!”¹²¹

Benim kızım gibi bir kadın esir olarak tutulamaz! Bu, benim mevkiim ve şerefimle bağdaşmaz!

Sen onu serbest bırak!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Onu, dilediğini seçmekte serbest bırakmamızı uygun ve güzel bulur musun?” diye sordu.

Hâris b. Ebi Dırar:

“Evet! Sen, bunu yaparsan, üzerine düşeni yerine getirmiş olursun” dedi ve kızının yanına varıp:

“Şu zât, seni dilediğin yolu seçmekte serbest bıraktı. Sen sakın bizi rezil ve rüsvay etme!” dedi.

Hz. Cüveyriye:

“Ben Resûlullah Aleyhisselamı tercih ediyorum!” deyince, Hâris:

“Vallahi, sen bizi rezil ve rüsvay ettin” dedi.¹²²

Hâris b. Ebi Dırar, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Şu develer, kızımın kurtulmalığıdır!” dediği zaman, Peygamberimiz Aleyhisselam:

¹²⁰ Vâkıdî, Megâzî, 1/408-409, Halebî, 2/594.

¹²¹ İbn İshak, İbn Hişam, 3/308.

¹²² İbn Sa'd, 8/118-119.

“Akik’te, filan dağ arasında, filan kuytuya saklamış olduğun iki deve nerede kaldı? Onları ne diye getirmedin?” buyurunca, Hâris b. Ebi Dırar:

“Ben şahadet ederim ki; Allah’tan başka ilah yoktur! Sen Muhammed de, Allah’ın resûlüsün! Vallahi, bunu Allah’tan başka bilen yoktu!” diyerek; hem kendisi, hem de kendisiyle birlikte iki oğlu ve kavminden yanında bulunan kişiler Müslüman oldular.¹²³

Yüce Allah hepsinden razı olsun!

Peygamberimiz Aleyhisselam, Sabit b. Kays’a haber gönderip, Hz. Cüveyriye’yi istedi.

Sabit b. Kays:

“Babam, anam sana feda olsun yâ Rasûlallah! Onu sana bağışladım!” dedi.

Peygamberimiz Aleyhisselam, kurtulmalık akçesini ödeyip Hz. Cüveyriye’yi serbest bıraktıktan¹²⁴ ve babasına teslim ettikten sonra, onu, zevceliğe kabul etmek üzere babasından istedi. Hâris b. Ebi Dırar da, buna muvafakat etti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hz. Cüveyriye’ye 400 dirhem mehir verdi.¹²⁵

Hz. Cüveyriye’nin asıl adı Berre iken, Peygamberimiz Aleyhisselam onu Cüveyriye adına çevirdi.¹²⁶

Hz. Âişe der ki:

“Resûlullah Aleyhisselamın Cüveyriye ile evlendiğini haber alınca, Müslümanlar, ellerindeki Benî Mustalık esirlerini, ‘Resûlullah Aleyhisselamın hısımlarıdır!’ diyerek serbest bıraktılar.

Böylece, Benî Mustalık kadınlarından 100 kadın serbest bırakılmış oldu.

Ben, kavmi için, Cüveyriye’den daha hayırlı bir kadın bilmiyorum!”¹²⁷

Hz. Cüveyriye çok oruç tutar, çok namaz kılar,¹²⁸ günlerinin yarısını Allah’ı zikirle geçirirdi.¹²⁹

Yüce Allah ondan razı olsun!

¹²³ İbn İshak, İbn Hişam, 3/308.

¹²⁴ Vâkıdî, Megâzî, 2/411.

¹²⁵ İbn İshak, İbn Hişam, 3/308.

¹²⁶ İbn Sa’d, 8/118.

¹²⁷ İbn İshak, İbn Hişam, 3/307-308, İbn Sa’d, 8/117, Ahmed b. Hanbel, 6/277.

¹²⁸ İbn Sa’d, 8/119.

¹²⁹ İbn Sa’d, 8/119, Ahmed b. Hanbel, 6/430, Müslim, 4/2090, Ebu Davud, 2/81, Tirmizî, Sünen, 5/556, Nesâî, 3/77.

Müzeynelerin Müslüman Olmaları

Müzeynelerin İlk Kafilesi

Hicretin 5. yılında Müzeynelerden 10 kişilik bir heyet gelip Müslüman oldular.

Heyete katılanların isimleri:

1. Huzâî b. Abdi Nühm,
2. Bilal b. Hâris,
3. Numan b. Mukarrin,
4. Ebu Esmâ,
5. Üsâme,
6. Ubeydullah b. Dürre,
8. Bişr b. Muhtefir,
9. Dümeyn b. Saîd,
10. Amr b. Avf idi.¹³⁰

Huzâî b. Abdi Nühm, Müzeynelerin Nühm adındaki putunun bakıcısı idi.

Peygamberimiz Aleyhisselamm Medine’de İslâm dinini yaymakta olduğunu işitince, putun yanına varıp onu kırmış, söylediği bir şiirde bunu şöyle anlatmıştır:

“Her zaman yaptığım gibi, yine, Recep ayında kurban kesme merasimini yanında yapayım, kurban keseyim diye Nühm’ün yanına varmıştım.

Orada aklım başıma gelince, kendi kendime:

‘Hiç böyle dilsiz, akılsız ilah mı olur?’ dedim ve hemen Nühm’den ve onun için kurban kesmekten vazgeçtim.

Artık, benim bugün dinim Muhammed’in dinidir.

İlah da, ancak, göklerin yüce şanlı ilahıdır!”

Bundan sonra, Huzâî, Medine’ye gelip Peygamberimiz Aleyhisselamla görüşerek Müslüman oldu ve kavmi olan Müzeynelerin de Müslüman olacıkları hakkında Peygamberimiz Aleyhisselama söz verdi.¹³¹

Kendisi, Peygamberimiz Aleyhisselama şahsen bey’at ettiği gibi,¹³² Müzeyneler adına da bey’atta bulunmuştu.

¹³⁰ İbn Sa’d, 1/291.

¹³¹ Ebu’l-Münzir, s. 39-40.

¹³² İbn Esîr, Usdu’l-gâbe, 2/132.

Müzeynelerin yanına döndüğü zaman onları umduğu ve sandığı gibi bulamayınca, utancından Medine'ye dönemedi, yurdunda oturdu, kaldı.

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hassân b. Sabit'i çağırdı ve:

"Huzâî'ye, kabilesi adına yapmış olduğu bey'atı, kendisini zemmetmeden, yermeden hatırlat!" buyurdu.

Hassân b. Sabit de, söylediği dört beyitlik şiirde:

Verilen sözü yerine getirmenin kabahatleri yıkayıp gidereceğini,
Kendisinin Osman b. Amr'ların en ulusu ve şereflişi bulunduğunu,
Resûlullah'a yaptığı bey'at'ın hayra hayır eklemiş olduğunu,
Kendisini birşeyler yapmaktan âciz görmemesini,

Mensubu bulunduğu Addâların hiç de âciz olmadıklarını... açıklayarak Huzâî'yi harekete getirdi.

Bunun üzerine, Huzâî, kalkıp kavminin yanına vardı ve:

"Ey kavmim! Şu şair adam Allah için size hitab ediyor, sizin Müslüman olmanızı istiyor!" dedi.

"Bizim sana karşı bir diyeceğimiz yok!" diyerek ona boyun eğdiler, Müslüman oldular ve Peygamberimiz Aleyhisselama bir heyet gönderdiler.

Hicretin 5. yılında Recep ayında, Müzeynelerin Mudar kolundan Müslüman olmak üzere Medine'ye gelen heyet 400 kişilikti.

Peygamberimiz Aleyhisselam, onları, yurtlarında durmalarına rağmen Muhacir saydı ve:

"Siz nerede olursanız olun Muhacirsiniz!

Muhacirlik şerefini kazandınız! Mallarınızın başına dönünüz!" buyurdu.

Bunun üzerine, Müzeyneler, yurtlarına döndüler.¹³³

Müzeynelere İkram Edilen Yol Azığında Müşahede Edilen Mucize

Müzeynelerden Numan b. Mukarrin der ki:

"Dört yüz Müzeyneli, Resûlullah Aleyhisselamın yanına geldik. Resûlullah Aleyhisselam bize buyuracağını buyurdu.

Bazıları:

'Yâ Rasûlallah! Bizim yolda yiyeceğimiz, azığımız yok!' dedi.

Peygamber Aleyhisselam, Ömer'e:

'Onlara azık hazırla!' buyurdu.

¹³³ İbn Sa'd, 1/291-292.

Ömer:

‘Benim yanımda, fazla olarak bir yığın hurmadan başka birşey yok!

O kadcarcık hurmanın da, bunların ihtiyaçlarını karşılayabileceğini sanmıyorum’ dedi.

Peygamber Aleyhisselam:

‘Git de, onlara azık hazırla!’ buyurdu.

Ömer bizi kendisine ait çardağa götürdü. Orada, boz deve gibi bir hurma yığını vardı.

Ömer:

‘Alınız!’ dedi.

Müzeyne cemaatı, ondan, ihtiyaçları kadar hurma aldılar.

Ben, onların en sonra alanlarının içinde idim.

Dönüp hurma öbeğine baktım; onu hiç eksilmiş bulmadım!

Halbuki ondan dört yüz kişi hurma yüklemişlerdi!”¹³⁴

Kurban Etlerini Üç Günden Sonrası İçin Biriktirmenin Yasaklanması

Hicretin 5. yılında,¹³⁵ Kurban Bayramında, kesilecek kurbanların etlerinden yararlanmak için pek çok sayıda fakir çöl Arabı Medine’ye akın edip gelmişlerdi.

Bunun üzerine, Peygamberimiz Aleyhisselam, kurban kesen Müslümanlara:

“Kendinize üç günlük et alıkoyunuz, geride kalanını dağıtınız!”¹³⁶

Sizden her kim kurban keserse, bayramın üçüncü gecesinden sonra evinde kurban etinden birşey bulunduğu halde sabahlamasın!” buyurdu.¹³⁷

Bundan sonraki Kurban Bayramı gelince, Peygamberimiz Aleyhisselama:

“Yâ Rasûlallah! Evvelki seneki bayramda, halk kurbanlarından yararlanıyor, onların yağını eritiyor, derilerinden de su tulumları yapıyorlardı. Bunlar hakkında ne buyurursun?” diye soruldu.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Bunda ne sakınca var?” buyurdu veya buna benzer bir söz söyledi.

¹³⁴ Ahmed b. Hanbel, 5/445, Beyhakî, Delâil, 5/365-366, Suyutî, Hasâis, 2/165-166, Zürkânî, 2/37.

¹³⁵ Semhûdî, 1/310, Diyarbekrî, 1/503.

¹³⁶ Mâlik, 1/484, Ahmed b. Hanbel, 6/51, Müslim, 3/1561, Ebu Davud, 3/99, Nesâî, 7/235.

¹³⁷ Buhârî, Sahih, 6/239, Müslim, 3/1561.

Bunun üzerine, Müslümanlar:

“Yâ Rasûlallah! Geçen yıl sen bize üç günlük nafakadan fazlası için et biriktirmeyi, alıkoymayı yasaklamıştın?” dediler.

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Ben bunu geçen yıl yardım istemek için gelen fakir çöl Araplarının çokluğundan dolayı size yasaklamıştım” buyurdu.¹³⁸

Ashab:

“Yâ Rasûlallah! Kurban etini geçen yıl yaptığımız gibi mi dağıtacağız?” diye sordular.¹³⁹

Peygamberimiz Aleyhisselam:

“Artık bu yıl hem kendiniz yiyiniz, hem başkalarına yediriniz, hem biriktiriniz, hem de fakirlere tasadduk ediniz, dağıtınız!” buyurdu.¹⁴⁰

Peygamberimiz Aleyhisselamın Rahatsızlanışı ve Namazı Oturarak Kılışı, Kıldırışı

Peygamberimiz Aleyhisselam, Hicretin 5. yılında, Zilhicce ayında,¹⁴¹ attan hurma kütüğünün üzerine düşüp, bacağına sağ yanının derisi sıyrıldı. Namazlarını oturarak kılmak zorunda kaldı. Kendilerini ziyarete gelen sahabilerine de, oturdukları halde namaz kıldırды.

Namaz bitince:

“İmam, kendisine uyulması için imam olmuştur.

Böyle olunca, imam tekbir aldı mı, siz de tekbir alınız!

İmam rükua vardı mı, siz de rükua varınız!

İmam ‘Semiallahü limen hamideh’ diyerek rükudan doğrulunca, siz de ‘Rabbenâ ve lekelhamd!’ diyerek doğrulunuz!

İmam secde edince, siz de secde ediniz!

İmam secdeden başını kaldırıncı, siz de secdeden başınızı kaldırınız!

İmam namazı oturarak kılsa, siz de toptan oturarak kılınız!” buyurdu.¹⁴²

¹³⁸ Mâlik, 2/454, Ahmed b. Hanbel, 6/51, Müslim, 3/1561, Ebu Davud, 3/99, Nesâî, 7/235.

¹³⁹ Buhârî, Sahîh, 6/239.

¹⁴⁰ Mâlik, 2/484, Ahmed b. Hanbel, 6/51, Buhârî, Sahîh, 6/239, Müslim, 3/1561, Ebu Davud, 3/99, Nesâî, 7/235.

¹⁴¹ İbn Hibbân’dan naklen İbn Hacer, Fethu’l-bârî, 2/149.

¹⁴² Mâlik, 1/135, Ahmed b. Hanbel, 3/110-300, Buhârî, Sahîh, 1/110, Müslim, 1/308, Ebu Davud, 1/164, Tirmizî, Sünen, 1/230, Beyhakî, Sünen, 2/303